

DUA: ÖZLÜ YAKARIŞ

Duâ; aciz ve sınırlı biz kulların, sonsuz kudret sahibi Rabbimizle, kurduğumuz iletişim köprüsüdür. Duâ, ruhun Allah'a açılması ve Allah katına yükselmesidir.

Duâ, Yüce Yaratıcı'ya içtenlikle yönelerek, huşu içinde yapılan özlü yakarıştır. Yüce Allah; **"Kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur."** (Ra'd, 13/28) buyuruyor. Sevgili Peygamberimiz de; **"Allah katında duadan daha değerli bir şey yoktur."** (İbn Mâce, Duâ, 1), **"Allah'ım! Ürpermeyen kalpten ve kabul edilmeyecek duadan sana sığınırım."** (Müslim, Zikir, 73) buyurmuştur.

Allah'la baş başa kalmanın en güzel şekli duadır. Cenab-ı Allah; **"Bana dua edin, duanıza cevap vereyim (kabul edeyim)"** (Mü'min, 40/60) buyuruyor. Hz. Peygamber; **"Allah, isteyen kulunun elini boş çevirmekten hayâ eder."** (Tirmizî, Deavât, 118), **"Kabul edileceğine inanarak, Allah'a dua ediniz."** (Buhârî, Deavât, 66) buyurmaktadır.

Ayet ve hadislerde pek çok dua örnekleri vardır. Duâ, ruhumuzun şifa, moral, güven, ümit ve huzur kaynağıdır.

Allah Teâlâ dua adabını; **"Rabbimize alçak gönüllülükle (yalvararak), için için (gizlice) dua edin."**, **"Allah'a (azabından) korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin."** (Â'râf, 7/55-56) buyurmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Allah'ın İsimleri Çocuklara Verilebilir mi?

Bir anne-babanın çocuğuna karşı görevlerinden birisi ona güzel isim vermektir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.), bir hadisinde insanların kıyamet günü isimleri ile çağırılacağını belirterek **"Çocuklarınıza güzel isim koyunuz."** (Ebû Dâvûd, Edeb, 69) buyurmuştur. Çocuklara Allah'ın isimlerini vermeye gelince, hemen belirtmek gerekir ki Allah'a has isimler çocuklara verilmemelidir. Şayet çocuklara ilahî isimler verilecekse başına "kul" anlamına gelen "abd" kelimesi eklenmelidir. Abdullah, Abdurrahman, Abdurrahim, Abdulkadir, Abdüllatif gibi.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bize imanı sevdire, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmeye, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle." (Hâkim, Deavât, No:1868)

SELAMLAŞMA

Selam Arapça'da barış, esenlik ve selamet gibi anlamlara gelir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de tanıdığına ve tanımadığına selam vermeyi İslam'ın güzel bir hasleti olarak nitelemiş, selama karşılık vermeyi Müslümanın görevleri arasında saymıştır. (*İbn Mâce, Cenâiz, 1*)

Bireysel işlerimizde iletişimin kapısı da selamla açılır. Selam karşılıklı sevgi ve saygı ile anlaşmazlıkların ve düşmanlıkların ortadan kaldırılmasına en güzel vesiledir.

Cenab-ı Hak da; **“Size bir selam verildiğinde, ondan daha güzeliyle selamlayın veya aynısıyla karşılık verin...”** (*Nisâ, 4/86*) buyurmuştur. Evimize girerken aile fertlerine selam vermeyi ihmal etmeyelim. Selam berekettir. Ailede zamanın güzel geçirilmesi için bir vesiledir. Güler yüzle hoşnutluk içerisinde verilen selam, güzel bir başlangıçtır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz yanında eğitip yetiştirdiği Enes'e şu tavsiyelerde bulunmuştur: **“Oğlum! Ailenin yanına geldiğinde selam ver ki, sana ve ev halkına bereket olsun.”** (*Tirmizî, İsti'zân, 20*)

BİR SORU BİR CEVAP

“Allah'ın Gazabı” Ne Demektir? Sözlükte “kızmak, öfkelenmek; kırgınlık, öfke duygusu” anlamına gelen gazap genellikle rızâ ve hilim kavramlarının karşıtı olarak kullanılmaktadır. Allah rahîm, halîm olduğu gibi aynı zamanda gazap edendir. Bir kutsî hadise göre Allah, **“Rahmetim gazabımı geçmiştir (kuşatmıştır).”** (*Buhârî, Tevhid, 15, 22, 28, 55; Müslim, Tevbe, 14-16*) buyurmuştur. İslam alimlerine göre Allah'ın gazabı, küfür ve isyan gibi birtakım tutum ve davranışları yadırgaması, zat-ı ulûhiyetine ve her şeyden müstağniliğine uygun olarak bir çeşit öfkesi ve onlara hak ettiklerinin karşılığını vermesi demektir.

GÜNÜN DUASI

“Ödül ve ceza gününün tek hâkimi. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.” (*Fâtiha, 1/4-5*)

EDEP VE HAYÂ

Edep, bir insanın her konuda haddini bilip onu aşmamasıdır. Salih bir mümin için gerek Allah'a gerek insanlara karşı haddini bilmek kadar büyük bir fazilet yoktur.

Resûlullah (s.a.s.): **“Her bir dinin kendine has bir ahlakı vardır. İslam'ın ahlakı hayâdır.”** (İbn Mâce, Zühd, 17) diyerek, edep ve hayânın İslamiyet'ten geldiğini, kötülüklerden alıkoymada önemli rol oynadığını ve müminin belirleyici değer ölçüleri arasında bulunması gerektiğini belirtmiştir.

Dolayısıyla, her zaman her yerde edepli, hayâlî olmaya çalışmalıyız! Edep ve hayâ, bir binayı ayakta tutan direk gibidir, direksiz binanın ayakta durması kolay olmadığı gibi, edepsiz ve hayâsız kimsenin de imanını muhafaza etmesi zordur.

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınların Başlarının Açık Olması Abdestlerine Zarar Verir mi?

Müslüman hanımların tesettür/örtünme kurallarına riayet etmeleri farzdır (Nur, 24/31, 60; Ahzab, 33/33, 53-55, 59). Ergenlik çağından itibaren müslüman bayanların namahrem (kendileriyle evlenebileceği) erkeklerin bulunduğu yerlerde ve evlerinden dışarı çıkarken başlarını örtmeleri dini bir gerekliliktir. Ancak bu kurala riayet etmemek, örneğin başı açık olarak gezmek, abdesti bozamaz. Abdesti bozacak durumlardan biri meydana gelmedikçe almış olduğu abdestle namaz kılabilir.

GÜNÜN DUASI

“Bizi dosdoğru yola ilet; nimetine erdirdiklerinin yoluna; gazaba uğramışların yoluna da doğrudan sapmışların yoluna da değil!” (Fâtîha, 1/6-7)

RIZIK VE ŞÜKÜR

Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'de Bakara Sûresi'nin 172. ayetinde şöyle buyuruyor: **“Ey iman edenler! Eğer siz ancak Allah'a kulluk ediyorsanız, size verdiğimiz rızıkların iyi ve temizlerinden yiyin ve Allah'a şükredin.”**

Bu ayette Allah Teâlâ (c.c.) Müslümanların, Allah'ın kendileri için yarattığı rızıklardan meşruiyet çerçevesi içinde yararlanmalarını istemiştir. Kuşkusuz rızıkın sahibi Allah Teâlâ (c.c.) olduğu ve bunlardan yararlanmaya izin verdiği için O'na minnet duyup şükretmek de kulun bir görevidir. Allah'a (c.c.) kul olduğunu söyleyen her insanın, temel kulluk görevlerinden olan bu şükür borcunu da asla unutmaması gerekir. Ayette **“...eğer kendisine kulluk ediyorsanız...”** kaydıyla şükrü terk eden insanın kulluk bilincinden de uzaklaşmış olacağı ve O'nu unutmuş sayılacağı anlatılmaktadır. Müslüman; her zaman Allah'ı hatırlamalı, O'nun kulu olduğunu bilip ona göre davranmalı ve verdiği her türlü rızıktan dolayı, Allah'a şükretmelidir. Bu şükrünü de sözleriyle, davranışlarıyla, kalbiyle ve yaptığı bütün amelleriyle göstermelidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kusmak Abdesti Bozar mı?

Hız. Peygamber (s.a.s.)'in kusmaktan dolayı abdest aldığı rivayet edilmiştir (Tirmizî, Tahâret, 64). Ancak bunun ağız dolusu olması gerekir (Meydanî, el-Lûbab, I, 18). Ağız dolusu kusulan şey, ister yemek, ister safra, ister kan olsun, abdesti bozar. Balgam ise tükürük hükmünde olup abdesti bozmaz. Ağız dolusu sayılmanın ölçüsü, gelen kusmuğun zorlanmadan tutulamayacak bir durumda olmasıdır. Aynı mekânda gelip, toplamı ağız dolusu olan kusmukla da abdest bozulur (Mergînânî, el-Hidâye, I, 14; Mevsilî, el-İhtiyar, I, 10). Şâfiîlere göre abdest sadece ön ve arkadan çıkan şeylerle bozulur. Bunların dışındaki yerlerden gelen sıvılar abdesti bozmaz. Dolayısıyla onlara göre, kusmakla abdest bozulmaz (Mâverîdî, el-Hâvi'l-Kebîr, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1414/1994, I, 199-200).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle, soyumuzdan da sana teslim olacak bir ümmet çıkar. Bize ibadet usulimizi göster, tövbemizi kabul et. Şüphesiz tövbeleri kabul eden, merhameti bol olan yalnız sensin.” (Bakara, 2/128)

İNŞALLAH

İnşallah, “Allah dilerse” anlamında bir dua cümlesidir. Herhangi bir iş için “İnşallah” demek, o işi Allah’ın iradesine bırakmak, O’na teslim olmaktır.

Bir ayet-i kerimede şöyle buyrulur: **“Herhangi bir şey için -inşallah- demeksizin, ben onu yarın yapacağım deme!”** (Kehf, 18/23) Bu, inanan insanların yapmayı düşündükleri işlerin öncesinde nasıl bir tutum takınması gerektiğini gösteren ilahi bir yol göstermedir. Müslümanlara ileride yapmayı düşündükleri işler için “inşallah” demelerini öğütler.

İnsanın arzu ettiği bir işin olması ya da olmaması için kendi azim ve iradesi yeterli değildir. Her şey, Allah’ın iradesiyle olur. Öyle ise kişinin, gelecekte yapmayı arzu ettiği bir iş için inşallah, “Allah dilerse” diyerek işi Allah’ın iradesine bağlaması Müslümanlığın güzelliğindedir.

Bir işin olmasını arzulayan ve işin başında “inşallah” diyerek onu Allah’ın izin ve iradesine bağlayan kişi, bu durum gerçekleştiğinde Allah’a şükretmek için, gerçekleşmediğinde ise Allah’tan sabır ve hayır niyaz etmek için güzel bir başlangıç yapmış olur.

BİR SORU BİR CEVAP

Gülmek Abdesti Bozar mı?

Namaz dışında gülmek abdesti bozmaz. Namazda iken, yanındaki şahısların duyabileceği şekilde sesli olarak gülmek hem abdesti hem de namazı bozar (Merğînânî, I, 15). Nitekim Hz. Peygamber namazda sesli olarak gülen birisine hem namazını hem de abdestini yenilemesini emretmiştir (Dârekutnî, Sünen, I, 162). Ancak namazda ses çıkarmadan tebessüm etmek namazı da abdesti de bozmaz.

Bazı mezhepler namazda gülmekle sadece namazın bozulacağı görüşündedir (İbn Kudâme el-Muğnî, I, 211).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle, soyumuzdan da sana teslim olacak bir ümmet çıkar. Bize ibadet usul-lerimizi göster, tövbemizi kabul et. Şüphesiz tövbeleri kabul eden, merhameti bol olan yalnız sensin.” (Bakara, 2/128)

KİŞİ SEVDİĞİYLE BERABERDİR

H.z. Peygamber'in ashâbından Enes b. Mâlik'in (r.a.) naklettiğine göre Resûlullah (s.a.s.), mescitte namaz için hazırlandığı sırada yanına bir adam gelir ve ona şu soruyu sorar: **“Ey Allah'ın Resûlü, kıyamet ne zaman kopacak?”** Namazını kıldıktan sonra bu sorunun sahibine Resûlullah (s.a.s.) şöyle seslenir: **“Sen kıyamet için ne hazırladın?”** Adam, “Ben kıyamet için pek fazla namaz, oruç ve sadaka hazırlamadım, ancak Allah'ı ve Resûlü'nü (çok) seviyorum” der. Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz, **“Kişi sevdiğiyle beraberdir, o halde sen sevdiğilerinle beraber olacaksın”** buyurur. Bu hadisi nakleden Enes b. Mâlik (r.a.), müminler için müjde niteliğindeki bu olayla ilgili olarak kendisinin ve arkadaşlarının hissettiklerini şöyle dile getirmiştir: **“Müslümanların Müslüman olmaları dışında bu söze sevindikleri kadar başka bir şeye sevindiklerini görmedim.”** (Tirmizî, Zühd, 50)

BİR SORU BİR CEVAP

Saç Boyası, Abdest ve Gusle Engel midir?

İçeriğinde kan gibi dinen temiz olmayan şeyler bulunmadığı sürece, el veya başa sürülen kına, boya gibi maddelerin katı atıkları iyice yıkanıp, sürüldüğü yerlerden temiz ve saf bir su akması durumunda, bunların deri ve saçlarda bıraktığı renk suyun deriye nüfuzuna engel olmaz (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 329-331). Dolayısıyla deri üzerinde tabaka oluşturmeyen, kına (Buhârî, Libâs, 66; İbn Mâce, Libâs, 34) saç boyası ve jöle gibi maddeler abdest ve gusle mani değildir.

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ver, öteki dünyada da iyilik ver; bizi cehennem azabından koru.” (Bakara, 2/201)

İNSANLIĞIN ATASI HZ. ÂDEM

Hiz. Âdem insanlığın atası, ilk insan ve ilk peygamberdir. Yüce Allah Hiz. Âdem'i yarattığında meleklerle onun önünde saygıyla eğilmelerini emretti. Meleklerin hepsi Allah'ın emrini yerine getirdiler. Bu emre yalnızca şeytan karşı çıktı. O, ateşten yaratılmasını bir üstünlük vesilesi olarak gördüğü için, kendisinin topraktan yaratılan Hiz. Âdem'den daha üstün olduğunu söyledi ve kibrine yenilerek inkâr edenlerden oldu. Halbuki Hiz. Âdem'in yaratılışında bir hikmet vardı. O, topraktan yaratılmasına rağmen, Allah'ın yeryüzündeki halifesi olacaktı. Bu yükümlülüğü nedeniyle ona gereken her türlü kabiliyet verildi. Hiz. Âdem'in yaratılışıyla birlikte insanoğlu ile şeytan arasında sürüp gidecek zorlu mücadele de başladı. Cennette şeytana kanarak yasak ağacın meyvesini yiyen Hiz. Âdem ve eşi Havvâ oradan çıkarılıp yeryüzüne indirildiler. Böylece Hiz. Âdem ve neslinin yeryüzünde kıyamet gününe kadar devam edecek imtihanı başlamış oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Tuvallette Abdest Almak Günah mıdır?
Abdest alınan yerin temiz olması esas olup, necaset mahalli olan pis yerlerde abdest alınması tenzihen mekruhtur (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 133*). Ancak günümüzde temizlik amacıyla tanzim edilen mekânlarda genellikle banyo, lavabo ve klozetler birlikte yer almaktadır. Bu durumdaki banyolarda, necaset bulunmadığı için abdest almakta veya banyo yapmakta sakınca yoktur. Banyo, lavabo ve klozetlerin farklı mekânlarda yer aldığı evlerde, abdest almaya müsait bir yer varken, tuvallette abdest alınmaması daha uygun olur. Sadece tuvalet amacıyla kullanılan mekânlarda abdest veya gusûl abdesti almak zorunlu olduğu durumlarda, üzerine necaset sıçratmaya özen gösterilmeli ve bunun için gerekli tedbirler alınmalıdır.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bizi sabırla donat, bize sebat ver ve inkârcı topluluğa karşı bize yardım et!”
(Bakara, 2/250)

HÜKÜMRANLIK VE HİKMET SAHİBİ PEYGAMBER: HZ. SÜLEYMAN

Hız. Süleyman, babası Hz. Dâvûd gibi hükümdar peygamber kılınmıştı. Kendisine hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümrancılık bahşedilen Hz. Süleyman, muhakeme yeteneği bakımından da babasından daha üstündü. Nitekim bir defasında Hz. Dâvûd'a yanlarında bir çocukla iki kadın gelmişti. İçlerinden birinin çocuğunu kurt kapmıştı. Yanlarında getirdikleri çocuk üzerinde ikisi de annelik iddiasında bulunmuştu. Kadınları dinleyen Hz. Dâvûd'un verdiği hüküm üzerine ise çocuk gerçekte annesi olmayan kadına verilmişti. Daha sonra bu iki kadın Hz. Süleyman'a geldi. Hz. Dâvûd'un verdiği hükmü ona da söylediler. Hz. Süleyman bir bıçak getirilmesini isteyerek çocuğu aralarında paylaş-tırmayı teklif etti. Kadınlardan biri "Yapma! Allah sana merhamet etsin. Çocuk onundur." dedi. Belli ki yavrusuna bir zarar gel-mektense ondan vazgeçecekti. Bunun üzerine kadının merha-metine şahit olan Hz. Süleyman, babasının verdiği hükmün aksine bu kadının çocuğun annesi olduğuna hükmetti. (*Buhârî, Ehâdisü'l-enbiyâ, 40*)

BİR SORU BİR CEVAP

Kolonya Kullanmak Abdest ve Namaza Zarar Verir mi?

Bileşiminde alkol ve türevi olan katkı maddelerini içeren parfüm, kolonya, el ve yüz kremleri temizlik ve güzel koku amacıyla kullanılabilir. Zira, içilmenin dışında bir amaçla üretilen alkollü maddelerin içilmesi haram olmakla birlikte (*Buhârî, Edeb, 80, Müslim, Eşribe, 73*), bu maddelerin temizlik, hijyen ve güzel koku amacıyla kullanılması dinen bir sakınca yoktur. Bunları kullanmakla abdest bozulmadığı gibi, namaz kılmadan önce bu ürünlerin sürüldüğü yerlerin yıkanması da gerekmez (*Kâsânî, Bedâi'u's-sanâi', V, 115; Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, II, 87-88*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Bizi doğru yola erıştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız sensin." (Âl-i İmrân, 3/8)

HATALARIMIZI KABUL ETME ERDEMİNİ GÖSTERELİM

Günümüzde insanlar arasında yaygın olan tavır, kişilerin haksız oldukları, hata yaptıkları durumlarda bunu kabul etmeme eğilimi göstermeleridir. Bu davranışın temelinde hata yapmanın insanın değerini azaltacağı düşüncesi yatmaktadır. Oysa ki hata yapmak çok doğal bir durumdur. Önemli olan insanın hatasını fark edip düzeltmesi ve aynı hatayı bir daha yapmamaya çalışmasıdır. Hiç kimsenin her durumda haklı olması mümkün değildir. Hatalı olduğu halde, “ben hep haklıyım” duygusu içinde hareket eden insan, çevresindekileri kendisinden uzaklaştırır. Hâlbuki bir insanın hatasını kabul etmesi kendisine değer katar ve başkaları tarafından daha çok sevilmesini sağlar. Hatadan dolayı özür dilemek acizlik, zayıflık değildir. Yetişkinlerin bu bilinçte olup hem kendi sosyal hayatlarında hem de aile içi ilişkilerinde özür dilemeyi bilmeleri ve bunu uygulamaları, çocuklarına doğru örnek olma bakımından önemlidir. Hatasını kabul etmek, hem hak duygusuna uygun bir davranıştır hem de kişiye duyulan saygıyı artırır.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Alırken Belli Duâları Okumak Şart mıdır?

İlmihal kitaplarında abdest alırken her organın yıkanması sırasında okunacak meşur bazı dualara yer verilir (*Nevevî, el-Ezkâr, Beyrut, 1421, s. 28- 29*). Hz. Peygamber, her organ yıkanırken okunması için ayrı ayrı dua zikretmeye de abdestin bitiminde okunması için ümmetine şu duayı öğretmiştir. “*Ben inanır ve şahitlik yaparım ki, Allah’tan başka ilah yoktur. Yine inanırım ki Muhammed O’nun kulu ve Peygamberidir. Allah’ım beni tevbe edenlerden ve temizlenenlerden eyle*” Hz. Peygamber, kim bu duayı okursa kendisi için cennetin sekiz kapısının açılacağını ve dilediği kapıdan içeri girmesine izin verileceğini müjdeler” (*Tirmizî, Tahâret, 41*).

GÜNÜN DUASI

“Ey mülkün gerçek sahibi olan Allah’ım! Mülkü dilediğine verirsın, dilediğinden çekip alırsın. Dilediğini yüceltirsın, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü iyilik senin elindedir. Hiç kuşku yok sen her şeye kâdirsin.” (Âl-i İmrân, 3/26)

KADER VE KAZA

Kader; sözlükte ölçü, miktar, bir şeyi belirli bir ölçüyle yapmak ve belirlemek anlamlarındadır. Allah'ın, ezelden ebede olacak şeylerin zamanını, yerini, özelliklerini, niteliklerini ve nasıl olacaklarını ezelî ilmiyle önceden bilip takdir etmesidir.

Kaza; hüküm, emir, işi bitirme ve yaratma anlamlarındadır. Cenab-ı Hakk'ın ezelî ilmiyle takdir buyurduğu şeyleri sırası geldiğinde, o takdire uygun biçimde meydana getirmesi, irade edip yaratması demektir.

Kaza ve kader, Allah'ın âlemde koyduğu plan ve programıdır. Kader, İslam dininde iman edilmesi farz olan esaslardandır. Farz oluşu Kitap ve Sünnet ile sabittir. Kaza ve kadere iman, Allah'a iman etmenin gereğidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kötü Söz Söylemek Veya Küfretmek Abdesti Bozar mı?

Küfretmek veya kötü söz söylemek İslam ahlakıyla bağdaşmayan çirkin bir davranıştır. Bir müminin bu tür çirkin söz ve davranışlardan uzak durması gerekir. Ancak küfretmek, kötü söz söylemek, dedikodu yapmak ve benzeri şeyler abdesti bozmaz. Çünkü abdest ancak vücuttan çıkan kan, irin, idrar, dışkı ve benzeri şeylerden dolayı bozulur (*Mevsılî, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 9-10*). Bununla birlikte kötü söz söyleyenin ya da başkalarına küfredenin abdest alması tavsiye edilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bana tarafından temiz bir nesil ihsan eyle! Kuşkusuz sen duayı işitmektesin.”
(Âl-i İmrân, 3/38)

MEKKE'NİN FETHİ

Hicretin sekizinci yılı, Ramazan ayında Müslümanlar, Hz. Peygamber'in öncülüğünde Mekke'ye girdiler. Yol boyunca katılanlarla birlikte sayıları on bine ulaşan bu kalabalığı gören müşrikler, Müslümanlarla savaşıma cesaret edemediler.

Nitekim Resûlullah'ın amacı da bu kutsal beldeyi kan dökmeden fethe etmek, büsbütün tevhide bürümektir. Hâlbuki bir zamanlar, türlü meşakkatlere göğüs gerdikten sonra bu beldeyi terk etmek zorunda kalmıştı kendisine inananlarla beraber. İşte şimdi müminler oldukça güçlü bir halde memleketlerine, sevdiklerine ve Kâbe'ye kavuşmuşlardı. Hz. Peygamber, intikam almak yerine, onca yıl yaşanan gerginlikleri silmek istercesine bugünün "merhamet günü" olduğunu vurgulayarak müşriklere şöyle seslendi: **"Ben de Hz. Yusuf'un kardeşlerine dediği gibi, 'Size bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yok! Allah sizi affet-sin! Şüphesiz O, merhametlilerin en merhametlisidir.' (Yûsuf, 12/92) diyorum (Vâkıdî, Megâzî, I, 835)." "Haydi, gidin! Artık serbestsiniz."** Böylece savaşımadan gerçekleştirilen bu fetih; gönüllerin fethi, huzurlu bir toplumun tesisi oldu. (İbn Hişâm, Sîret, II/398-412)

BİR SORU BİR CEVAP

Mest Üzerine Giyilen Çorap-lara Mesh Edilebilir mi?

Mestler üzerine giyilen çoraplar, ince olup üzerine mesh edildiğinde, altına ıslaklığı geçirirse, bunlar üzerine mesh edilmesi caizdir. Islaklık alta geçmediği takdirde mesh üzerine mesh gerçekleşmiş olmaz.

Mest üzerine giyilen çoraplar, üzerine mesh yapılabilecek evsafta ise bu çoraplar üzerine de mesh yapılabilir. Zira bunlar mest üzerine giyilen çizme hük-mündedir (Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 24).

GÜNÜN DUASI

"Rabbim! Beni ve soyumdan gelecek olanları namazı devamlı kılanlardan eyle; Rabbimiz, duamı kabul et!" (İbrâhim, 14/40)

MEVLİD KANDİLİ

Cahiliye karanlığına gömülmüş insanları İslam güneşiyle aydınlatan, Allah Teâlâ'nın en son ve kutlu elçisidir Hz. Muhammed. Putlara tapan, güçlülere zayıflarını yok eden, kan döküp haram yiyen, kötülükten ve zulümden çekinmeyen (*İbn Hanbel, I, 202*), kız çocuklarını utanç vesilesi sayıp diri diri toprağa gömerek (*Nahl, 16/58*), ırk, renk, soy ve zenginliği üstünlük ölçüsü kabul eden ve cehaletin daha nice örneklerini sergileyen cahiliye toplumunu en yüce ahlakî erdemlerle donatılmış, örnek bir topluma dönüştüren eşsiz bir insandı Sevgili Peygamberimiz. Doğumunun yıldönümünde ümmeti olarak ona sunabileceğimiz en güzel hediye, görmediği halde bizleri de dualarında unutmayan (*Ebû Dâvûd, Cihâd, 162*) Sevgili Peygamberimizi hürmetle anarak kendisine bol bol salat ve selam getirmek, onun sünnetini her daim yaşatmaktır. Ona hayırlı bir ümmet olma duasıyla kandiliniz mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Kandil Gecelerine Ait Özel Bir Namaz veya İbadet Şekli Var mıdır? Mübarek Geceleri Nasıl Değerlendirmek Gerekir?

Hiz. Peygamber, mübarek gün ve gecelerin değerlendirilmesini talep etmiştir. Ancak bu gün ve gecelere ait özel bir namaz veya ibadet şekinden bahsedilmemiştir. Dolayısıyla müminler kandil gecelerinde, hayatlarının gidişatını gözden geçirmeli; hata ve günahları için tövbe etmeli, dua ederek, Kur'an-ı Kerim okuyarak, kaza veya nafile namaz kılarak bu fırsatları değerlendirmelidirler. Kandil gecelerinin gündüzlerinde de oruç tutmak müstehaptır.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Günahlarımızdan ve işimizdeki aşırılıklardan ötürü bizi bağışla, sebatımızı arttır, kâfir topluluğa karşı bize yardım et!” (Âl-i İmrân, 3/147)

HZ. PEYGAMBER'İN MÜTEVAZİ KİŞİLİĞİ

Sevgili Peygamberimiz, peygamberlik vasfının yanı sıra, gönderildiği toplumda devlet başkanı, lider, ordu komutanı gibi rollere de sahipti. Ancak Resûl-i Ekrem, etrafındaki insanlara karşı her zaman mütevazı tavırlar sergilemiş, asla kimseyi küçük görmemiş ve kimseye kibirli davranmamıştı. Hatta ashabının kendisine karşı abartılı tazimde bulunmalarından da hoşlanmayarak onları bu konuda uyarma ihtiyacı hissetmişti. Ashabı, kendisine hürmet için ayağa kaktığında, diğer milletlerin hükümdarları için sergilenen bu davranışı kendisi için yasaklamıştı. (*Ebû Dâvûd, Edeb, 151*) Bir defasında da kendisiyle konuşmak niyetiyle huzuruna bir adam gelmişti. Ancak Allah Resûlü'nün karşısında konuşmanın verdiği heyecanla adamcağız tir tir titremekteydi. Bu durumu gören Hz. Peygamber, adama **“Sakin ol! Ben bir kral değilim. Güneşte kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum.”** diyerek onu rahatlatmaya çalışmıştı. (*İbn Mâce, Et'ime, 30*)

BİR SORU BİR CEVAP

Abdestli İken Mestlerin Çıkarılıp Giyilmesi Abdesti Bozar mı?
Abdestte ayaklarını yıkadıktan sonra mestlerini giyen kimsenin, bu abdesti devam ettiği sürece mestleri çıkarıp giymesiyle abdesti bozulmaz. Mestlerin üzerine mesh etmek suretiyle abdestini tamamladığı durumlarda ise, daha sonra mestlerini çıkaracak olursa meshi bozulur. Bu durumda sadece ayaklarını yıkayıp mestlerini giymesiyle abdesti devam eder (*Mevsûlî, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 25; Merğînânî, el-Hidâye, I, 29*).

GÜNÜN DUASI

“Onlar ayakta dururken, otururken, yatarken hep Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler: “Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, seni tenzih ve takdis ederiz. Bizi cehennem azabından koru!” (Âl-i İmrân, 3/191)

NURANİ DOSTLARIMIZ: MELEKLER

Melekler, Rahman'ın nurdan yarattığı, erkeklik dişilik gibi özel-likleri olmayan, yeme içme gibi faaliyetlerden uzak varlıklardır. Allah Teâlâ'nın izni olmadan hiçbir iş yapmayan, her an O'nun hizmetinde bulunup asla karşı gelmeyen halleriyle O'na karşı tam teslimiyetin ve itaatin en güzel örneğini oluştururlar.

Rabbimiz, her türlü emrini yerine getiren bu nurani varlıkları bize dost kılmıştır. Her an bizimle beraber olan bu dostlar, bizi yalnızlık hissinden kurtarır, yaptığımız ibadetlere şahitlik edip bunların kabulü için dua eder, bağışlanmamız için Allah'a niyazda bulunurlar. Hayat boyu maddi ve manevi desteklerini esirgemez ve ruhumuzu teslim ederken de bizi şöyle rahatlatırlar: ***“Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) vaad edilmekte olan cennetle sevinin! Biz dünya hayatında da ahirette de sizin dostlarımızız. Çok bağışlayan ve çok merhametli olan Allah'tan bir ağırlama olarak, orada canlarınızın çektiği her şey var, istediğiniz her şey orada sizin için var.”*** (Fussilet, 41/30-32)

BİR SORU BİR CEVAP

Bayılma ve Aklını Yitirme Abdesti Bozar mı?

Az ya da çok süre zarfında bayılmak, çıldırmak, akıl hastası olmak, yürüyüşte gayrı ihtiyari bir sallantı meydana getirecek derecede sarhoş olmak veya sara nöbeti tutmak gibi aklın algılama gücünü gideren şeylerle abdest bozulur. Bunların kendileri abdest bozucu değildir. Ancak bu durumda olanlar, yaptıklarını veya kendilerinden meydana gelen şeyi bilmedikleri için abdestleri bozulmuş olur (Mevsîlî, el-İhtiyar li ta'li-li'l-Muhtar I, 10).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Doğrusu biz ‘Rabbimize inanın!’ diyerek, imana çağıran bir davetçiye işitip iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi sil ve bize iyilerin ölümünü nasip et.” (Âl-i İmrân, 3/193)

KISSALARIN EN GÜZELİ

Hız. Yusuf, hayatı kıssaların en güzeline konu olan peygamber... On bir yıldız, güneş ve ayı kendisine secde ederken gördüğü bir rüya ile başladı onun hikâyesi. Kardeşleri tarafından kıskanıldı ve kuyuya atıldı önce. Kuyunun karanlığından kurtarıldı, Mısır'da bir saraya getirildi. Büyüdü; güzel yüzlü, güzel ahlaklı bir delikanlı oldu. Sonra güzelliğine kapılan Züleyha'nın iftirasına uğradı, masum olmasına rağmen zindana atıldı, tekrar karanlıklara düştü. Yokluğuna sabreden babası gibi o da başına gelenlerin hepsine sabır gösterdi. Rabbinin lütfuyla zindandan kurtulup Mısır'ın hazinelerinin başına getirildi. Gün geldi, ona karanlık kuyuları reva gören kardeşleri yardımına muhtaç oldular. Hız. Yusuf onları asla kınamadı ve affetti. Sonrasında anne babasına kavuştu, bağrına bastı onları. On bir kardeşi, annesi ve babası huzurunda saygıyla eğildiklerinde, Hız. Yusuf'un yıllar önceki rüyasının anlamı da ortaya çıktı.

BİR SORU BİR CEVAP

Ölümü Temenni Etmek Caiz midir?

Bir mümin ne kadar sıkıntı çekerse çeksın ölümü temenni etmemelidir. Hız. Peygamber (s.a.s.) bir hadisinde şöyle buyurmuştur: *“Sizden hiçbiriniz başına gelen bir sıkıntıdan ötürü ölümü asla temenni etmesin. Şayet ölümü istencesine olağanüstü bir darlık içinde kalırsa, o zaman şöyle desin: Allah'ım! Benim için yaşamak hayırlı olduğu müddetçe beni yaşat, benim için ölüm hayırlı olduğu vakit de beni öldür.”* (Tirmizî, Kıyâmet, 26)

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Peygamberlerin aracılığıyla bize vaad ettiklerini ver bize; kıyamet gününde bizi rezil etme. Sen asla sözünden caymazsın.” (Âl-i İmrân, 3/194)

AKŞAM SOFRASI

Gün boyu ayrı kalan aile fertlerinin buluştuğu en güzel zaman dilimi akşam sofralarıdır. Aile fertlerinin bir araya gelmesi için büyük bir fırsattır bu sofralar. İşleri bahane edip ihmal etmemeliyiz bu sofraları.

Çocuklar için akşam anne ve babanın dönüşlerini beklemek ise bambaşka bir heyecandır. İşten, okuldan dönen çocuklarımızı dinlemek ve onları eğitmek için bu güzel atmosferi iyi değerlendirmeliyiz.

Bu sofralar, sanki aile okulunun ders ortamıdır. Aile bireylerinin huzur içinde bir araya gelmesi bu sofraya sayesinde gerçekleşir. Durum muhakemeleri yapılır. Stratejiler belirlenir. Bu sofralarda edep gözetilir, sabır öğrenilir ve saygı hatırlanır, yemeğe başlamadan önce büyükler beklenir.

Akşam sofralarına zaman zaman misafir davet edilir. Ev halkı misafire ikramın bereket olduğunun farkında olmalıdır. En büyüğünden en küçüğüne, herkes ikram hazırlığı için birbirine yardım etmelidir. Soframız bereketli olsun, evimiz huzurla dolsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Organlarını Elbiseyle Kurulamanın Veya Abdest Suyunun Elbiseye Sıçramasının Sakıncası Var mıdır?

Abdest ve gusülde kullanılmış sulara ‘ma-i mustâmel’ (kullanılmış su) denir. ‘Kullanılmış su’ hükmi kirliliği giderme özelliğini yitirmiş olsa bile, necis sayılmaz. Bu sebeple bu tür sular bulaşmış olduğu yeri kirletmiş olmaz (*Mevsûlî, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 16*). Bununla beraber abdest alan kimsenin, hijyen ve temizlik açısından bu gibi suların üzerine sıçramasından kaçınmaya özen göstermesi ve abdestten sonra, kâğıt veya havlu gibi şeylerle kurulması uygun olur. Bu imkân bulunamadığında, ihtiyaç halinde kişi elbisesiyle abdest organlarını kurulayabilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Ey Rabbimiz! Bize gökten öyle bir sofraya indir ki, ilk gelenimizden son gelenimize kadar bizler için bir bayram ziyafeti ve senden bir işaret olsun. Bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısısın.” (*Mâide, 5/114*)

ALIN TERİ VE HELAL KAZANCIN ÖNEMİ

İslam'da çalışmak ve helal kazançla rızkını sağlamak emredilmiştir. Kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürebilmesi, çoluk çocuğunun nafakasını elde etmek amacıyla helal yoldan alın teri ile çalışıp kazanması, ibadet ölçüsünde kutsal ve değerli bir davranış olarak kabul edilmiştir.

Yüce Allah, **“Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiyin...”** (Bakara, 2/ 168); **“Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden helal, iyi ve temiz olarak yiyin ve kendisine inanmakta olduğunuz Allah'a karşı gelmekten sakının”** (Mâide, 5/88), **“Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda batıl yollarla yemeyin. Ancak karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle olursa başka..”** (Nisâ, 4/29) anlamındaki ayetleri ile helal ve temiz rızık yenilmesini emretmektedir.

Hız. Peygamber de alın teri ile helal kazanç teminine dikkat çekmiş ve şöyle demiştir: **“Hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlı bir yemek yememiştir. Davûd (a.s.) da kendi elinin emeğinden verdi.”** (Buhârî, Büyû', 15) Alın teri döken, emeği ile geçinen, çalışıp kazanan kişi Allah'ın rızasına erişir.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Bitmeden Önce, Yıkanan Organı Kurulamak Caiz midir?

Abdest alan kişi, abdest organlarındaki ıslaklığı havlu vb. bir şeyle kurulayabileceği gibi, kurulamadan da bırakabilir. Kurulanmayı abdestin sonuna bırakmak sünnettir. Zira Resûlullah (s.a.s.)'in abdest aldıktan sonra yüzünü kuruladığı bir havlusunun bulunduğu rivayet edilmektedir (Tirmizî, Tahâret, 40). Abdest alırken tüm organları ara vermeksizin peş peşe yıkamak (vilâ) da Hanefî mezhebine göre sünnet olduğundan (Mevsûlî, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 9; İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Beyrut, 1421/2000, I, 156), bir özür olmaksızın abdest bitmeden yıkanan organların kurulaması durumunda, sünnet terk edildiği için mekruh işlenmiş olur. Ancak abdest alan kişi, abdest esnasında bir organını yıkadıktan hemen sonra, alerji vb. özür sebebi ile kurulama ihtiyacı duyarsa, bunu yapmasında bir sakınca olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!” (Arâf, 7/23)

İSLAM'IN ANAHTARI: KELİME-İ ŞEHADET

“Eşhedü en lâ ilahe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlüh/Ben şehadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed (s.a.s.) O’nun kulu ve elçisidir.” sözüne kelime-i şehadet denir. Müslüman olmak için öncelikle bu sözü söylemek gerekir. Çünkü kelime-i şehadet, kendisine ibadet edilecek tek varlığın Allah olduğunu, O’ndan başka kimseye kulluk edilemeyeceğini ve Hz. Muhammed’in O’nun peygamber olarak gönderdiği bir kul olduğunu kabul etmek; dahası bu yargıları, doğruluğuna bizzat şahit olmuş kadar kesin bir inançla dile getirmektir. Bu sözü söyleyen kişi, artık hiç kimsenin ve hiçbir şeyin boyunduruğu altına girmeyip yalnızca Allah’a itaat edeceğini, Hz. Muhammed’in Allah’ın elçisi olduğunu ve ilahî rızayı elde etmenin ona uymakla mümkün olduğunu ifade ederek dini hayatın gereklerini yapmaya hazır olduğunu ilan eder.

BİR SORU BİR CEVAP

Bedenin Herhangi Bir Yerine Sürülen Boyalar Abdest ve Gusle Engel midir?

Abdestte ilgili organların, gusülde ise tüm bedenın yıkanması farzdır. Bu itibarla abdest veya gusülde, yıkanması gereken uzuvlarda, suyun deriye ulaşmasına engel olacak herhangi bir tabaka bulunmamalıdır. Bu tür maddelerin abdest ve gusülden önce vücuttan temizlenmesi gerekir. Ancak kına gibi suyun deriye geçmesine engel olmayan boyalar abdest ve gusle mani değildir. Zira pek çok hadis, sahâbilerin kına kullandıklarını (*Ebü Dâvûd, Tereccül 19; İbn Mâce, Libâs, 34*), Hz. Peygamber (s.a.s.)’in de kına kullanmayı tavsiye ettiğini göstermektedir (*Ebü Dâvûd, Tereccül, 18; Tirmizî, Libâs, 20*).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine garkeyle! Sen merhametlilerin en merhametlisisin” (A’raf, 7/151)

YAZIYA GİDEN YOL

Hat geleneğimizde mürekkep, bezir yağının yanmasından elde edilir. Bu mürekkebe is mürekkebi de denir. Selâtin camilerdeki kandillerden çıkan isler, is odasında biriktirilir ve senenin belli zamanlarında kazınarak bazı işlemlerden geçirildikten sonra mürekkebe dönüştürülür.

İyi bir yazı yazılabilmesi için mürekkep ve kamışın yanı sıra kâğıdın da bakımlı olması gerekir. Ham kâğıdın işlenerek yazıya elverişli hale getirilmesine “aharlama” adı verilir. Ahar sayesinde kâğıtlar, gözle görülmeyen ve yazıya mani olan tücüklerden temizlenir. Aharlama, şap ve yumurta akının belli oranlarda karıştırılarak kâğıt üzerine sürülmesidir. Aharlanan kâğıtlar uzun bir süre bekletildikten sonra mührelenirler. Mühre oval ve parlak bir cisimle kâğıdın cilalanmasıdır. Aharlanan ve mührelenen kâğıt parlak ve pürüzsüz yüzeyiyle güzel bir yazı için hazırdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Sezaryen Yöntemi İle Doğum Yapmak Guslü Gerektirir mi?

Doğum, organları belirmiş olan çocuğun düşmesi ya da sezaryen işleminden sonra çoğunlukla kadında bir süre kanama olur. Buna lohusalık kanı denir. Nadiren kan gelmediği de olur. Lohusalık kanı en fazla kırk gün devam eder. Kırk günün sonunda lohusalık hali sona ermiş olur. Sezaryen yöntemi ile çocuk dünyaya getirmek de lohusalık açısından normal doğum ya da düşük yapmak hükmündedir. Doğum, düşük veya sezaryenden sonra rahimden kan gelmezse kadın ilk fırsatta guslederek lohusalık (nifas) halinden temizlenir. Rahimden kan gelirse, kanın kesilmesinden sonra gusletmek gerekir (*el-Mevsili, el-İhtiyâr, I, 3; es-Serahsi, el-Mebsût, III, 210*).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbim! Ben, senden hakkında bilgi sahibi olmadığım bir şeyi istemekten yine sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, kaybedenlerden olurum!” (Hûd, 11/47)

CENNETE ULAŞTIRAN İKİ AMEL

İlk ezanı okuyan sahabî olan Bilâl-i Habeşî, Hz. Peygamber'in müezzini olmasıyla meşhur olmuştu. Güzel sesiyle okuduğu ezanların yanında namaza olan düşkünlüğü ile de bilinen Hz. Bilâl ile Sevgili Peygamberimiz arasında bir sabah Bilâl'in cennetle müjdelenmesi anlamına gelen şu diyalog yaşandı:

Allah Resûlü, bir sabah Hz. Bilâl'e, ***"Ey Bilâl! Bana Müslüman olduğun dönemde işlediğin ve çok faydasını umduğun bir amelini söyle! Zira ben bu gece cennette önümde senin namınlarının sesini işittim!"*** buyurdu. Bilâl-i Habeşî ise buna layık olmasının sebebinin abdest ve namaza olan düşkünlüğüne bağlayarak şunları söyledi: ***"Doğrusu benim işlediğim ve en çok faydasını umduğum amel, gecenin veya gündüzün bir saatinde tertemiz paklanıp sonra da o temizlikle Allah'ın bana takdir ettiği kadar namaz kılmamdır."*** (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 108)

BİR SORU BİR CEVAP

Askerde Çizme Veya Bot Üzerine Mesh Caiz midir?

Abdest alırken üzerine mesh yapılan mest; deri vb. maddelerden yapılan, ayakları topuklarla birlikte örten, içine su geçirmeyen, bağırsız ayakta durabilen bir pabuç çeşididir. Ayakları aynı şekilde örten bot, potin vb. pabuçlar da mest hükmündedir. Bu itibarla bir asker, abdestli olarak giymiş olduğu botların üzerine mesh edebilir ve üzerinde ya da altında namaza engel bir pislik yoksa bu botlar ile namazını kılabilir (Merğînânî, el-Hidaye, I, 29).

GÜNÜN DUASI

"Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada da ahirette de beni yönetip himaye eden sensin. Müslüman olarak canımı al ve beni iyi kulların arasına kat!" (Yûsuf, 12/101)

ALLAH'I VEKİL KILMAK: TEVEKKÜL

Allah'a, kaza ve kadere inancımızın doğal bir sonucudur tevekkül. Tevekkül, maddi ve manevi her türlü sebebe sarıldıktan sonra olayların sonucunu Yüce Allah'a bırakmaktır. Bu tanımda çalışıp didinmeden tembellik yaparak her şeyi Allah'tan beklemek yoktur. Aksine üzerimize düşeni yaptıktan sonra Allah'a dayanmak ve işimizde O'nu vekil kılmak esastır.

Bu dayanma, başka çare kalmadığı, son çare olduğu için değil; Yüce Rabbimizin her şeye kadir olduğuna, bizim çabalarımızı karşılıksız bırakmayacağına inancımızdan dolayı olmalıdır. Tıpkı gizlice yola çıkıp tüm tedbirleri alarak, farklı güzergâhlar takip ederek hicret yolculuğuna çıkan Hz. Peygamber'in Sevr mağarasında, müşriklerin eğildikleri takdirde göreceği kadar yakınlaştıklarında sevgili arkadaşı Ebû Bekir'e **"Üzülme! Allah bizimle beraber."** (Tevbe, 9/40) sözleriyle ifade ettiği gibi.

Tevekkül, yapabileceklerimizi yaptığımız takdirde Allah'ın bizi mutlaka hayırlı bir sonuca ulaştıracağından emin olmak, gönül rahatlığıyla "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" diyebilmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Cünüp Olarak Denize Giren Kimse Gusül Abdesti Almış Olur mu?

Cünüp olan kimsenin gusül abdesti olarak temizlenmesi gerekir. Gusül ile ilgili ayette bütün vücudun iyice yıkanması emredilmektedir (Mâide, 5/6). Hanefilere göre gusül için niyet şart olmamakla birlikte, ağza ve burna su almak farzdır (*İbnü'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1424/2003, I, 60*). Bu itibarla, denize giren kimse, ağız ve burnuna su aldığı takdirde gusletmiş olur. Bazı müçtehitlere göre ise, ağza ve burna su almak sünnettir; fakat niyet farzdır. Bunlara göre de ağza ve burna su almasa bile, niyet etmişse gusül geçerli olur (*Şirbînî, Muğnî'l-muhtâc, Dâru'l-Marife, Beyrut, 1418/1997, I, 122*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Şüphesiz ki sen gizlediğimizi de açıkladığınızı da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz." (İbrâhim, 14/38)

HZ. NUH

Hiz. Nuh “ulü'l-azm” diye nitelendirilen beş büyük peygamberden birisidir. Kur’ân-ı Kerîm’de Hiz. Nuh’un adını taşıyan yetmiş birinci sûrede tamamen onun tevhid mücadelesi anlatılmaktadır. Hiz. Nuh peygamberlikle görevlendirildiğinde kavmi putlara tapıyordu. Onları Allah’a kulluk etmeye davet etti. Aksi takdirde kendilerini büyük bir azap bekliyordu. Bu tehdide aldırış etmeyen kavmi onu sapkınlık ve yalancılıkla itham etti.

Hiz. Nuh uzun süre mücadele ettiyse de kavmini putperestlikten vazgeçiremedi ve inkârcıları cezalandırması için Allah’a dua etti. Allah Teâlâ, Hiz. Nuh’a bir gemi yapmasını emretti. Gemiği inşa ederken bile kavmi onunla alay ediyordu. Vakti geldiğinde büyük bir tufan çıktı ve inkârcılar helak oldular. Tufandan yalnızca Hiz. Nuh ve beraberinde gemide bulunanlar kurtuldular. Tufandan sonra Hiz. Nuh ve beraberindekiler yeryüzüne tekrar yerleştiller. Böylece Hiz. Nuh, insanlığın ikinci atası oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

İdrardan Sonra Gelen Akıntı Guslü Gerekirir mi?

İdrardan sonra gelen beyaz ve bulanık sıvıya ‘vedî’ denir. Vedî, bazen ağır yük taşımaktan dolayı da gelebilir. Vedî, abdesti bozmakla birlikte, guslü gerektirmez (*Merğî-nânî, el-Hidaye 1, 17*).

Hanefî mezhebine göre vedî, necaset-i galiza, yani kaba pislik olarak değerlendirildiğinden, dağıldığında el ayasını kaplayacak miktarda çamaşıra bulaşması halinde namaza engel kabul edilmiştir. Bu durumda belirtilen alan temizlenmedikçe, vedî bulaşmış elbise ile namaz kılınması caiz değildir (*Merğî-nânî, el-Hidaye 1. 35*).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Beni ve soyumdan gelecek olanları namazı devamlı kılanlardan eyle; Rabbimiz, duamı kabul et!” (İbrâhim, 14/40)

GÜZEL SÖZ

Yüce Allah, söylenecek sözün daima doğru ve güzel olmasını istemektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim de iyi veya kötü sözü; bir ağacın kökü ve dallarına benzeterek şöyle açıklamıştır: **“Görmedin mi, Allah güzel bir sözü nasıl misal getirdi. (Güzel bir söz), kökü sağlam, dalları göğe yükselen bir ağaç gibidir. Bu ağaç Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir. Öğüt alsınlar diye Allah insanlara misal getirir. Kötü bir sözün durumu da; yerden koparılmış, ayakta durma imkânı olmayan kötü bir ağacın durumu gibidir. Allah iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sabit bir sözle sağlamlaştırır...”** (İbrahim, 14/24-27)

Sevgili Peygamberimiz de güzel sözü sadaka saymış hayatı boyunca aile fertlerine güzel söz ve güler yüzle yaklaşmıştır.

Yunus'un; “Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı” cümlelerinde ifade ettiği gibi güzel söz aile ortamındaki gerginlikleri ve kırılganlıkları ortadan kaldıracak ve daha da önemlisi sevgi bağlarımızın gelişmesine katkıda bulunacaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Veya Gusül Alırken Konuşmak Abdeste veya Gusle Zarar Verir mi?

Abdest veya gusle derken konuşmak abdeste veya gusle zarar vermez. Ancak, bir ihtiyaç olmadıkça konuşmamak adaptandır. Abdest veya gusül almaya başlayan kişi, yaptığı ibadete odaklanmalı, dünyevi meşguliyet, duygu ve düşüncelerden mümkün olduğunca uzaklaşmalıdır (*Şurunbülali, Meraki'l-Felah, Mektebetü'l-Asriyye, 1425/2005, I, s. 49*). Bu itibarla, ihtiyaç olmadıkça abdest veya boy abdesti alırken konuşulmamalıdır. Bir zaruret veya ihtiyaç halinde konuşmakta ise bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Hesap kurulacağı gün beni, anamı, babamı ve müminleri bağışla!” (İbrahim, 14/41)

ALLAH SEVGİSİ

Kul ile Allah arasındaki ilişkide önemli olan hallerden birisi de Allah sevgisidir. Allah sevgisi, kulun kalbî duygular ve gönül muhabbeti ile Allah'a yönelmesini, O'na yakınlaşmasını ifade etmektedir. Allah'ın doksan dokuz isminden birisi de onun cemal yani güzellik sahibi olması, en güzel olmasıdır. Tasavvuf düşüncesinde yeryüzündeki güzellikler Allah'ın cemal sıfatının bir yansıması olarak kabul edilir. Buna göre kul dünyanın güzelliklerini temaşa edip onlardan ibret alarak En Güzel'in idrakine ulaşabilmektedir. Bu dünyadaki güzellikler geçicidir. Ebedi hayattaki güzellikler ise sonsuzdur. Gerçek aşk bu dünyanın geçici sevgilerinden ziyade Allah'a olan aşktır. Bu nedenle insanın gönül dünyasında fitraten Allah sevgisine yönelik bir istidat bulunmaktadır.

Yüce Rabbimiz Bakara Suresi 165. ayette şöyle buyurmaktadır: **“İnsanlardan bazıları Allah'tan başkasını Allah'a denk tanrılar edinir de onları Allah'ı sever gibi severler. İman edenler ise Allah'ı daha çok severler”**. Yine başka bir ayet-i kerimede **“De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir.”** (Al-i İmran, 3/31)

BİR SORU BİR CEVAP

Sarhoş Olan Birinin Ayılınca Gusül Abdesti Alması Gerekir mi?

Gusül cinsel ilişkiden veya şehvetle meni gelmesinden/orgazm olmaktan dolayı ya da kadınların âdet ve loğusalıkları bittiği zaman gerekir. Bunlardan birisinin bulunmaması durumunda ayık için gusül gerekmediği gibi sarhoş için de gerekli değildir. Fakat sarhoşken durumunun ne olduğunu bilemez bir halde olduğu için yıkanması iyi olur (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 170). Ancak sarhoş veya bayılmış olan bir kimse kendine geldiğinde, çamaşırında meni bulursa, gusletmesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Onlar (anne ve babam) nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.” (İsrâ, 17/24)

AMELLER NİYETLERE GÖREDİR

Her şeyin özü ve başı niyettir. Yapılan ameller niyetlere göre değer kazanır. Hz. Peygamber, *“Ameller niyetlere göredir. Herkes sadece niyetinin karşılığını alır. Kim Allah’a ve Resûlü’ne hicret ederse o, (gerçekten) Allah’a ve Resûlü’ne hicret etmiş olur. Kim de erişeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadından dolayı hicret ederse hicreti, hicretine sebep olan şeydir.”* (Buhârî, İman, 41; Müslim, İmâre, 155) buyurarak; yapılan ibadetlerin, iş ve hizmetlerin ancak niyetlere göre karşılığının alınabileceğini haber vermişlerdir. Bu bakımdan ibadetlerde de niyet şart koşulmuştur.

Zira yapılan bir ibadet veya herhangi bir hayır hizmeti, görünüş bakımından güzel olabilir; ancak o ibadet ve hizmetin Allah katında makbul olması için samimi bir niyete ve yalnızca Allah rızasına dayanması şarttır. O halde amelleri Allah katında değerli kılan niyet ve ihlastır.

BİR SORU BİR CEVAP

Besmele ve Niyet Unutulduğunda Gusül veya Abdest Sahih Olur mu?

Abdeste ve gusle başlarken niyet etmek ve besmele çekmek sünnettir (Merğînanî, Hidaye, I, 12). Bu bakımdan niyet etmeden ve besmele çekmeden alınan abdest ve gusül geçerlidir. Şu kadar var ki, abdest ve gusülden önce besmele ve niyetin unutulması sünnet sevabından mahrum olunmasına neden olur.

Şâfiî mezhebine göre ise abdest ve gusülde niyet farz, gusle başlarken besmele çekmek ise sünnettir (Şirbînî, Muğnî’l-muhtâc, Dâru’l-Ma-rife, Beyrut, 1418/1997, I, 85-86; Yusuf el-Erdebilî, el-Envâr, I, 31-39).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Girilecek yere doğrulukla girmemi, çıkılacak yerden de doğrulukla çıkmamı sağla, bana tarafından yardımcı bir güç ver!” (İsrâ, 17/80)

GÜLBANK ÇEKMEK

Gülbank, bülbülün güle şakıması anlamındadır. Toplu halde dua edip yakarmaya, tekbir ve tehlil etmeye “gülbank çekmek” denir.

Osmanlı’da mehter takımı gülbank çekmiştir. Mehterin iki çeşit gülbankı vardır. Bunlardan biri olağan günlerde “Eyyâm-ı âdiye Gülbankı” adıyla okunan, diğeri ise ordu sefere çıkarken okunan “Cenk Gülbankı”dır. Mehteran başının gülbank çekmek için üzerine çıktığı bir taş vardır. Buna “gülbank taşı” denir.

Aynı şekilde Mevlevi ve Bektaşî dervişleri zikre başlarken yahut bitirirken gülbank çekerler. “Vakt-i şerif hayrola. Hayırlar fethola. Şerler def ola...” şeklinde dua ile başlar ve Allah’a hamd, ve Resulü’ne salat ile devam ederler.

Bazı tarihi camilerde müezzinler ezan okunduktan sonra ilk sünnetin ardından gülbank çekerler. “Hz. Rasûl-i Ekrem ve Nebiyy-i Muhterem... Efendimiz Hazretleri’nin, mübârek, rûh-i saâdetlerine salâvât-i şerîfe getirenlerin âhir ve âkıbetleri hayrolaaa.” şeklindedir.

Bütün gülbankların ortak yönü Allah’a hamd ve Hz. Resul-i Ekrem Efendimize salat ü selamdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Gusûlde Ağza ve Burna Su Vermenin Ölçüsü nedir?

Gusûl abdesti alırken, ağza ve burna su vermek farzdır. Ağza su verirken suyu boğaza kadar ulaştırıp ağzı çalkalamak ve burna su verirken de genize kadar da suyu çekmek ise sünnettir. Bu hüküm oruçlu olmayan kimseler içindir. Oruçlu olanların boğaza veya genize su kaçma ihtimali olduğu için böyle yapmaları uygun olmaz. Onlar gusûlde ağza ve burna su verirken abdestte yaptıkları gibi yaparlar (*İbn Âbidîn, Reddûl-Muhtâr, Riyad, 1423/2003, I, 237, 291*).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bize katından rahmet gönder ve bize içinde bulunduğumuz durumdan bir çıkış yolu göster!” (Kehf, 18/10)

ALLAH RESÛLÜ'NÜN FAKİR MUHACİRLERE TAVSİYESİ

Muhacirler, her şeylerini Mekke'de bırakarak Medine'ye hicret etmiş olan fakir Müslümanlardı. Bu Müslümanlardan bir grup bir gün Hz. Peygamber'in yanına gelerek, varlıklı, servet sahibi Müslümanların sevapların hepsini elde ettiklerinden yakındılar. Hz. Peygamber'in bunun sebebini sorması üzerine de onların hem namaz kılıp oruç tuttuklarını hem de sadaka verip köle âzat edebildiklerini söylediler. Bunun üzerine Allah Resûlü, onlara ***"Size bir şey haber vereyim mi? Dedığımı yaptığınız takdirde sizi sevapta geçenlere yetişirsiniz, sizden sonrakilerden kimse de size yetişemez ve içinde bulunduğunuz cemaatte en hayırlı topluluk olursunuz. Ancak onlar da sizin yaptığınız bu tesbihleri yaparlarsa size yetişebilirler. Her namazın peşinden otuz üç kez tesbih (sübhânellah), otuz üç kez tahmid (elhamdülillâh) ve otuz üç kere tekbir (Allahüekber) getirirsiniz."*** (Buhârî, Ezân, 155; Müslim, Mesâcid, 142)

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Alabileceği Uygun Bir Ortam Bulamayan Kadın, Teyemmüm Ederek Namazını Kılabilir mi?

Kadının abdest alırken avret yerleri namahrem kimseler tarafından görülecekse, kendisi hükmen suyu kullanmaktan aciz kabul edilir ve teyemmüm ederek namazını kılar (*İbn-i Âbidîn, Reddül-Muh-târ, I, 104*). Ancak abdest alabilecek uygun bir ortam bulamayan kadın, namaz vaktinin sonlarına kadar bekler. Eğer vaktin çıkacağından korkarsa teyemmüm ederek, namazını kılar. Bununla birlikte ihtiyaten o namazı iade eder (*Tahtavî, Haşiyetü't-Tahtavî alâ Merakî'l-Felah, Dâru'l-kütübî'l-ilmiyye, 1997, s. 106*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat." (Şu'arâ, 26/83)

RESÛLULLAH'IN DÜNYA VE AHİRET KARDEŞİ: HZ. ALİ

Ali b. Ebû Tâlib, Allah Resûlü'nün amcasının oğlu, kıymetli kızı Fâtıma'nın eşi, “dünyadaki iki reyhanım” diye nitelediği (*Buhârî, Edeb, 18*) torunları Hasan ve Hüseyin'in babası, Müslümanların râşid halifelerinin dördüncüsüdür.

Peygamber evinde yetişme saadetine erişen Hz. Ali, Resûlullah'a iman eden ilk çocuktur. Hz. Peygamber'e olan sadakatini en zorlu anlarda bile göstermekten geri kalmamıştı. Hicret esnasında büyük bir cesaret örneği göstererek müşriklerin hain planlarına rağmen Hz. Peygamber'in yatağında yatmıştı. O, Resûlullah için akrabadan öte bir kardeşti. Nitekim hicretten sonra Allah Resûlü Mekkeli muhacirlerle Medineli ensarı birbirleriyle kardeş ilan ettiğinde, Hz. Ali gözleri yaşlı bir şekilde Resûl-i Ekrem'in huzuruna gelerek “Yâ Resûlallah! Aşhabın arasında kardeşlik kurdun fakat benimle kimseyi kardeşleştirmedin.” dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, “*Sen, benim dünyada ve ahirette kardeşimsin.*” diye cevap verdi. (*Tirmizî, Menâkıb, 20*)

BİR SORU BİR CEVAP

Âdet Dönemi Başlamadan Birkaç Gün Önce Başlayan Akıntının Hükümü Nedir? Bu Esnada İbadet Yapılabilir mi?
Âdet gören kadınlardan gelen ve kan renginde olmayıp bulanık olan akıntılar -konuyla ilgili farklı görüşler olmakla birlikte- ister âdet günlerinin başında, ister sonunda olsun hem başta hem de sonda hayız kanından sayılır. (*Merginânî, Hidâye, I, 32, Beyrut, 1410/1990; Mevsilî, İhtiyar, I, 37, Beyrut 1423/2002*) Buna göre, âdet öncesi sürekli akıntılar gören bir kadın, bu akıntılarının başlamasından itibaren âdet günü sona erene kadar namaz kılmaz. Ancak 10 gün geçtiği halde akıntı devam ediyorsa 10 günden sonraki akıntılar hayızdan değildir özür kanıdır. Akıntısı 10 günden fazla devam eden bir kadın, “özür sahibi” kimselerin yaptığı şekilde abdest alır ve namazını kılar (*Mevsilî, İhtiyar, İstanbul, ts. I, 29-30*).

GÜNÜN DUASI “(Rabbim) Arkadan gelecekler içinde iyilikle anılmayı bana nasip eyle!” (Şu'arâ, 26/84)

SABIRLI BİR KUL: HZ. EYYÛB

Hız. Eyyûb, başına gelen her türlü musibete sabreden, hiçbir zaman şikayet etmeyen bir peygamberdi. Peygamberlik görevi esnasında bir hastalığa tutulmuştu. Gün geçtikçe hastalığı kendisine daha çok sıkıntı veriyor fakat o sabretmekten bir an olsun vazgeçmiyordu. Rabbine, **“Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisisin”** diye niyaz ediyordu. (Enbiyâ, 21/83) Bu derdi kendisine veren Allah elbette dermanını da verecekti. Hız. Eyyûb, hastalığından kurtulmak için Allah Teâlâ'ya daha çok yöneldi ve kurtuluşunu yalnızca O'ndan diledi. Sonunda Rabbi onun duasını kabul etti ve kendisinde dert namına ne varsa hepsini giderdi. Hız. Eyyûb Allah'ın emriyle ayağını yere vurdu. Yerden yıkanılacak ve içilecek soğuk bir su çıktı. Hız. Eyyûb yıkandı, soğuk sudan içti ve iyileşti. Dahası ailesine ve büyük bir servete kavuştu. Böylece bütün sıkıntılarından kurtulan Hız. Eyyûb, sabrıyla örnek gösterilen bir kul oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Âdet Görmeyen Kızın veya İhtilam Olmayan Erkek Çocuğun Mükellefiyeti Ne Zaman Başlar?

Dini hükümlerle mükellef olma, ergen olmakla başlar. Erkek çocuklar, ihtilam olmakla; kızlar ise âdet görmekle buluğa ermiş yani ergen sayılırlar.

Erkekler, genelde 12-15; kızlar ise, 9-15 yaşlar arasında buluğa ererler (ergen olurlar). Sıcak iklimlerde bu durum daha erken olabileceği gibi, soğuk iklimlerde daha geç yaşta buluğa erilebilmektedir. Erkek olsun, kız olsun, 15 yaşına kadar ergenliğe ulaşmamış bir çocuk, 15 yaşını bitirdiği tarihten itibaren hükmen ergen ve mükellef sayılır (Mevsûlî, İhtiyâr, İstanbul, ts. , II, 271- 272).

GÜNÜN DUASI

“(Rabbim) Beni, naîm cennetine girenlerden eyle!” (Şu'arâ, 26/85)

HASTALARI ZİYARET EDELİM

Sağlık ve hastalık bizler içindir. Hemen her yaşta, hastalık başımıza gelebilir. Hastalık, üzüntü ve sıkıntı kaynağıdır. Bu durumda bizler, yakınlarımızı ve dostlarımızı yanımızda görmek, onların tatlı sözleri ve yardımları ile teselli bulmak isteriz. Peygamberimiz hastaları ziyaret eder ashabına da hastaları ziyaret etmelerini emrederdi. Hasta ziyaretinde mümin, gayr-i müslim ayırt etmezdi. Bir gün şöyle dedi: ***“Kim bir hastanın hâl ve hatırını sormaya gider veya Allah için sevdiği bir kişiyi ziyaret ederse, ona bir melek şöyle seslenir: Sana ne mutlu! Güzel bir yolculuk yaptın. Kendine cennette barınak hazırladın!”*** (Tirmizî, Birr, 64)

Hasta ziyaretleri kısa tutulmalı, hastaya moral verilmeli ve hastanın gönlü alınmalıdır. Bu ziyaretler acıları hafifletir, hastayı yalnızlık ve kimsesizlik duygusundan kurtarır, ona yaşama sevinci verir. Ayrıca arkadaşlık ve dostluklarımızı geliştirdiği gibi bizlere sevap da kazandırır.

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınlar Adetli Veya Loğusa İken Duâ Edebilirler mi?

Hanımlar âdet günlerinde veya nifâs (loğusalık) hallerinde iken dua edebilirler; zikir ve dua anlamı taşıyan âyet-i kerîmeleri okuyabilirler. Bunun yanında, kelime-i şehâdet, kelime-i tevhid, istiğfar, salâvat-ı şerife getirebilirler. Aynı şekilde tefsir, hadis ve fıkıh gibi dinî eserleri okuyup mütalaa edebilirler (Merğînânî, el-Hidâye, I, 31; İbn Nüceym, Bahru'râik, I, 49; Şirbînî, Muğnî'l-Muhtâc, Beyrut, 1418/1997, I, 120-121, 172).

GÜNÜN DUASI

“(Rabbim) İnsanların diriltileceği gün ve Allah’a temiz bir kalple gelenler dışında malın da çocukların da fayda vermeyeceği gün beni mahcup etme!” (Şuârâ, 26/87-89)

DİN GÜZEL AHLAKTIR

İslam'ın gayesi; insanları güzel ahlak sahibi yaparak olgunlaştırmaktır. Bu konuda en güzel örnek Peygamberimizdir. Kur'an-ı Kerim'de; **“Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.”** (Kalem, 68/4) buyrulmaktadır. Peygamberimiz (s.a.s.) de: **“İslam, güzel ahlaktır.”** (Kenzü'l-Ummâl, 3/17) buyurmuştur.

Hiçbir din ve düşünce sistemi İslam'ın güzel ahlaka verdiği önemi verememiştir. Bu yüzden Müslümanın ahlakını güzelleştirmesi en temel hedeflerinden biri olmalıdır. Bu amaçla mü'min, İslam'ın kendinden istediği kişisel ve toplumsal görevlerini öğrenmek ve bunun sonucunda güzel hareketlerle bezenmek, çirkin alışkanlıklardan kaçınmak zorundadır. Unutmamak lazımdır ki; Müslümanın değeri, ahlakının güzelliği ile ölçülür.

BİR SORU BİR CEVAP

Namaz İbadeti Peygamberimizden (s.a.s.) Önce de Var mıydı?
Kur'an'da bizim Peygamberimizden önceki peygamberlerin namaz kılmakla emrolundukları değişik vesilelerle belirtilmektedir (Bakara 2/83; Yûnus 10/87; Hûd 11/87; İbrâhim 14/37, 40; Meryem 19/30-31, 54-55; Tâhâ 20/14; Enbiyâ 21/72-73; Lokmân 31/17). Bundan anlaşıldığına göre namaz ibadeti sadece Muhammed ümmetine has olmayıp önceki dinlerde de bulunmaktaydı. Bu ayetlerde eski ümmetlerin namazlarında da kıyam, rûkû ve secde gibi temel rûkûnlerin var olduğu bildirilmekle birlikte nasıl kılındığı tam olarak açıklanmamıştır.

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbim!” “Gerek bana gerekse anne babama verdiğin nimete şükretmeye ve hoşnut olacağım iyi işler yapmaya beni muvaffak kıl. Rahmetinle beni iyi kullarının arasına kat!” (Neml, 27/19)

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA

Yüce Allah insanları birbirine muhtaç olacak şekilde yaratmıştır. Kullarından bir kısmına fazla, bir kısmına daha az imkânlar vermiş, güçlü-zayıf, zengin-fakir arasındaki sosyal dengenin korunması için yardımlaşma ve dayanışma esasını getirmiştir.

Evrensel bir değer olan adaletin, toplumsal barışın ve müminler arasındaki kardeşlik hukukunun bir gereği olan yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örneği; hicret sonrası ensar ve muhacir tarafından sergilenmiştir.

Peygamberimiz; ***“Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet etmeye ve şefkat göstermeye tıpkı bir vücut gibidirler. Vücudun bir uzvu rahatsızlanırsa, diğer uzuvlar da onun rahatsızlığına ortak olurlar.”*** (Buhârî, Edeb, 27) buyurmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Boy Abdesti İle Namaz Kılınabilir mi? Namaz Kılınabilmesi İçin Ayrıca Abdest Almak Gerekir mi?

Gusül abdesti alan bir kimse aynı zamanda namaz abdesti de almış olacağı için bu abdesti ile namaz kılabilir, ayrıca abdest alması gerekmez.

Hiz. Peygamber (s.a.s.)’in gusül abdestine başlarken namaz abdesti gibi abdest aldığını ve gusülden sonra ayrıca abdest almadığını ifade eden hadisler vardır (Buhârî, Gusül 1; Müslim, Hayız 35, 36, 37; Muvattâ I, 44, Tahâre 67).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Sen, rahmetin ve ilminle her şeyi kuşattın. Tövbe edenleri ve yolundan gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru!” (Mü’min, 40/7)

MÜNACÂT

Edebiyat geleneğimizde şairler hangi konuda şiir yazarlarsa yazsınlar eserlerine besmeleyle başlamaya, Allah'ın birliğini belirten ve ona yakaran bir manzumeye yer vermeye özen gösterirlerdi. Bu türden şiirlere tevhid ve münâcat adı verilir. Bunlar bir arada olabildiği gibi ayrı ayrı da yazılırdı. Münacât “Allah’a yalvarma, yakarma ve dua etme” anlamına gelmektedir. Münacâtların yazılış gayesi Allah’a yakarıştır. İçten bir üslûpla, gönülden itiraflar edilir, günahlar, hatalar sıralanır ve af istenir. İslami edebiyatın elimizdeki ilk eseri Kutadgu Bilig’ten başlayarak yazılan klasik eserler mutlaka münacâtla başlar. Bu gelenek Tanzimat edebiyatı dönemine kadar artarak devam eder.

Modern şiirimizin ustalarından Cahit Zarifoğlu’nun şu dizeleri münacât örneği olarak zikredilebilir.

“Hayat bir boş rüyaymış

Geçen ibadetler özürlü

Eski günahlar dipdiri

Seçkin bir kimse değilim

İsmimin baş harflerinde kimliğim

Bağışlanmamı dilerim

Sana zorsa yanmaya razıyım

Kolaysa affı esirgeme”

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınlar Abdest Aldıktan Sonra Oje Veya Ruj Sürerek Namaz Kılabilirler mi?

Abdest ve gusûlde genel ilke; her birinde yıkanması farz olan uzuvları hiçbir kuru yer kalmayacak şekilde yıkamaktır. Dolayısıyla abdestte veya gusûlde yıkanması farz olan uzuvlara, daha önceden oje, ruj ve benzeri, suyun bedene ulaşmasına engel olacak türden maddeler sürülmüşse, bunların gusûl veya abdestten önce bulundukları yerlerden temizlenmeleri gerekir (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 12, 16*). Gusûl ve abdest aldıktan sonra makyaj yapmak veya oje sürmekle abdest bozulmaz. Bu şekilde yapılan bir makyajla namaz kılınabilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Sadece sana dayanıp güvendik, sana yöneldik; dönüş de ancak sanadır.”
(Mümtehhine, 60/4)

PEYGAMBERİMİZİN GÖZÜNDEN DÜNYA HAYATI

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), oyun ve eğlenceden ibaret olan dünya hayatının geçiciliğinin, insanın asıl yurdunun ahiret yurdu oluşunun (*Mü'min*, 40/39) farkında olarak yaşamış ve mütevazı bir hayat sürmüştür. Onun hayatında bu şuurla yaşadığına dair pek çok örnek görmek mümkündür.

Nitekim bir gün, Abdullah b. Mes'ûd, Hz. Peygamber'in bir hasır üzerinde yattığını, hasırın izinin de onun mübarek yüzüne çıktığını gördü. Hemen, "Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Keşke bize haber verseydin de hasırın üzerine seni koruyacak bir şey serseydik." dedi. Allah Resûlü (s.a.s.) ise, dünya hayatında kendisini yalnızca garip bir yolcu olarak tanımlayan şu sözleri söyledi: ***"Benim dünya rahatlığı ile işim yok. Ben dünyada, bir ağacın altında bir süre gölgelenen ve sonra oradan ayrılarak yoluna devam eden binitli bir yolcu gibiyim."*** (*İbn Mâce, Zühd*, 3)

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınlar Âdetli İken Namaz Kılabilirler mi?

Kadınlar âdetli iken namaz kılmazlar, oruç tutmazlar. Âdetli kadının namaz kılmasının ve oruç tutmasının caiz ve sahih olmadığı, yani âdetin bu iki ibadetin ifasına engel bir mazeret sayıldığında fakihler görüş birliğindedir.

Âdet süresince terk edilen namazların kaza edilmesinin gerekmediği, oruçların ise temizlendikten sonra tutulacağı hususlarında da görüş birliği vardır. (*Abdurrahman el-Cezîrî, Kitabu'l-Fıkhi ale'l-Mezâhibi'l-Erbea*, I, 133) Hz. Âişe (r.a.), Resûlullah döneminde kendileri âdet gördüklerinde tutamadıkları oruçları kaza etmekle emrolunduklarını, kılamadıkları namazları ise kaza etmekle emrolunduklarını söylemiştir. (*Buhârî, Hayz*, 20 *Müslim, Hayz*, 15) Bu uygulamalar Hz. Peygamber (s.a.s.)'in bilgi ve onayı dahilinde cereyan etmiştir.

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Nurumuzu arttır eksiltme ve bizi bağışla. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter." (*Tahrîm*, 66/8)

ABDEST: MADDİ VE MANEVİ ARINMA

Başta namaz olmak üzere bazı amel ve ibadetleri yerine getirmek için gerekli olan abdest, inananlar için maddi ve manevi bir arınmadır. Öyle ki, *“Müslüman -veya mümin- bir kul abdest alır da yüzünü yıkarsa, gözleri ile baktığı her günah suyla yahut suyun son damlasıyla yüzünden çıkar gider. Ellerini yıkadığı zaman ellerinin tuttuğu her günah su ile yahut suyun son damlası ile beraber ellerinden çıkar gider. Ayaklarını yıkadığı zaman ayaklarının yürüyerek işlediği her günah su ile yahut suyun son damlasıyla çıkar gider. Nihayet o kul günahlardan arınmış olur.”* (Müslim, Tahâret, 32) Tıpkı bedeninin suyla kirlerinden arındığı gibi yüklerinden kurtularak ferahlar, ibadetlerini yapmak için hazır hale gelir ve farkında olmadan, çok sevdiği peygamberine bir adım daha yaklaşır. Zira Hz. Peygamber (s.a.s.) kıyamet gününde müminleri, abdest azalarının parlaklığından tanıyacağını söylemiştir (Müslim, Tahâret, 39).

BİR SORU BİR CEVAP

Namaza Niyette; Vaktin, Kılınan Namazın Farz ya da Sünnet Olduğunun Belirtilmesi Zorunlu mudur?

Namazın şartlarından biri olan niyet, kalbe ait bir iş olup, kişinin bir şeye karar vermesi, hangi işi ne maksatla yaptığını bilmesidir. Kalbe ilaveten, niyetin dille de söylenmesi, kalbi meşgul etmeyecekse daha faziletlidir. Kişinin, farz ve vacip namazlarda, hangi namazı kıldığını bilmesi ve tayin etmesi gerekir. Sünnetlerde ise kıldığı namazın hangi vaktin sünneti olduğunu belirlemesi şart değildir (Merâkî'l-felâh, 81).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bizi, inkâr edenler için bir sınama konusu yapma. Bizi bağışla ey Rabbimiz! Çünkü kudret ve hikmet sahibi olan sensin.” (Mümtetine, 60/5)

SABIR VE TEVEKKÜL PEYGAMBERİ HZ. YÂKUB

Hız. Yâkub, Hız. İbrahim'in oğlu Hız. İshak'tan olan torunudur. Babasının vefatının ardından risâletle görevlendirilen Hız. Yâkub, Ken'ân diyarında yaşıyordu. Daha sonra kendisi gibi peygamberlik göreviyle şereflendirilecek olan oğlu Hız. Yusuf'u çok seviyor, onun üzerine titriyordu. Bu evlat sevgisi Hız. Yâkub'un en büyük imtihanı oldu. Zira onun Yusuf'a gösterdiği sevgiyi ve ilgiyi kıskanan diğer oğulları Yusuf'tan kurtulmak için aralarında anlaştılar. Bir plan kurarak baba oğlu birbirinden ayırdılar. Yusuf'un kanlı gömleğini babalarına getirip "Onu, kurt yedi." dediler. Hız. Yâkub oğlu Yusuf'un hasretiyle yıllarca yanıp tutuştu. Kederinden gözlerine ak düştü, görmez oldu fakat o sabır ve tevekkülü hiçbir zaman elden bırakmadı. Aradan geçen uzun zamanın sonunda Allah Teâlâ Hız. Yâkub'u önce Yusuf'un gömleğinin kokusuyla gözlerine, sonra da Yusuf'una kavuşturdu.

BİR SORU BİR CEVAP

Üzerinde Pislik Bulunan İş Elbisesi İle Namaz Kılınabilir mi?

Namazın şartlarından birisi necasetten (pislikten) taharettir. Namaz kılacak kişinin elbisesinde, bedeninde ve namaz kılacağı yerde, kan, idrar, şarap, dışkı gibi namaza mani necasetler bulunmamalıdır (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 34*).

İşin cinsine göre iş elbisesinde bulunan badana, boya, madenî yağlar, pas ve benzeri kirler necaset olmadıkları için namazın sıhhatine engel değildir (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 36*). Ancak kişi, camiye veya mescide gidecekse temiz elbise giymesi Kur'an-ı Kerim'in emridir (*A'râf, 7/31*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbim! Bana ve anne babama lutfettiğin nimete şükretmeye, razı olacağın işleri yapmaya beni muvaffak kıl. Benden gelecek nesli hayırlı eyle, pişmanlıkla dönüp senin kapına başvurmaktayım ve ben şüphesiz sana boyun eğenlerdenim!" (*Ahkâf, 46/15*)

HAYAT DENGEDİR

Müslüman, dünya-ahiret, beden ve ruh, akıl-gönül arasındaki dengeye önem vermelidir. Zira bu dengeleri sağlıklı kurmak, hayatımıza ahenk ve huzur getirir. Dengeli ve ölçülü olmak dinimizin de tavsiyesidir. Nitekim Cenab-ı Hakk, inananlara; **“...Biz sizi orta (yolda) bir ümmet kıldık...”** (Bakara, 2/143) buyurarak ifrat ve tefritten olabildiğince uzak; hem akıl hem his hem de ruh yönüyle dengeli olmamız gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca bizler ibadet ve dualarımızda içerisinde, günde en az kırk defa: **“Bizi doğru yola hidayet et”** (Fâtiha, 1/6) demek suretiyle, Rabbimizden bizleri dengeli bir hayat içerisinde tutmasını dileriz.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de ilişkilerinde daima dengeli bir hayat sürmüştür ve bize bu konuda örnek olmuştur.

Dengeli hayat, dünya nimetleri ile olan ilişkilerimizi de düzenler ve bunun aksine dengesiz tavırlar kişilere ve eşyaya yönelik tutum ve tavırlarda bozulmayı ve yozlaşmayı getirir.

BİR SORU BİR CEVAP

Elbise veya Bedene Bulaşan Kan, Ne Kadar Olursa Namaz Kılmaya Engel Teşkil Eder?

Namazın şartlarından birisi de necasetten yani hakkı ve maddi pislikten temizlenmektir. Namazın sahih olması için, beden, elbise ve namaz kılınacak yerlerin temiz olması şarttır. Namaz kılacak kişinin elbisesinde, bedeninde ve namaz kılacağı yerde, kan, idrar, dışkı ve meni gibi namaza mani necasetler bulunmamalıdır. Bu pisliklerin katı olanlarının dirhem miktarı (yaklaşık 2.8 gram), sıvı olanlarının ise el ayasının büyüklüğünde bir alana yayılmış olanı namazın geçerliliğine engel olur. Bu miktarlardan az olan pislikler ise namaza mani değildir, fakat bunlar giderilmeden namaz kılınması mekruhtur (Mevsili, el-İhtiyâr, I, 31).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz”, “Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin.” (Haşr, 59/10)

İYİ KOMŞU

Bugünün hızla şehirleşen dünyasında, insanların iyi ve kötü zamanlarını paylaşacakları komşulara her zamankinden daha fazla ihtiyaçları vardır.

Komşulukla ilgili Peygamberimiz şöyle bildirir: **“İyi komşu, uysal bir binek ve geniş ev kişinin saadetini sağlayan unsurlardır.”** (Ahmed b. Hanbel, Müsned, 3/407-408)

Evet, kendimiz için istediğimizi komşumuz için de isteriz. Yani mümkün mertebe komşumuzun ev halkını ve namusunu korur, gerektiğinde ziyaret eder, davetine icabet eder, halini sorar, hastalanınca ziyaretine gider, ihtiyaçlarını giderir, cenazesinde hazır bulunur, kederli günlerinde teselli eder, sırlarını saklar, ayıplarını örter ve kusurlarını affederiz. O açken tok yatmaz, onu rahatsız etmez, hayvanına taş atmaz, çocuğuna kötü muamele etmeyiz.

Ayrıca Hz. Peygamber’in: **“Ey Ebû Zer! Çorba yaptığın zaman suyunu çok koy, fazlası ile komşularını gözet.”** (Müslim, Birr, 142/2625) buyruğuyla komşularımızla yakınlaşmaya çalışırız.

BİR SORU BİR CEVAP

Bazı Vakitlerde Namaz Kılmak Neden Mekruhtur?

İslam, Allah’tan başkasına ibadet etmeyi ya da bunu çağırstırarak bütün tutum ve davranışları yasaklar. Belli vakitlerde namaz kılınmasının yasak veya mekruh olması da bu bağlamda değerlendirilmelidir. Zira güneşin tam doğuş, tam tepede ve tam batış halinde olduğu zamanlar Mecusilerin/ateşe tapanların ibadet vakitleridir. Bu vakitlerde namaz kılmanın yasaklanması veya kısıtlanması kılınacak namazların ateşperestlerin ibadet vakitleri ile çakışmaması için istenmiştir. Böylece Müslümanlarda kimlik ve ibadet bilincinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu vakitlerin namazın kemal anlamda edasına engel bir özelliğinin olduğu da belirtilmiştir. (Zeylaî, Tebyînu’l-Hakaik, I, 85; Nesâî, Mevâkit, 572; İbn Mâce, İkâme-tü’s-Salâti ve’s-Süneni, 148; İbn Âbidîn, Reddû’l-muhtâr, I, 376).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Beni, annemi babamı, inanmış olarak evime girenleri, mümin erkekleri ve mümin kadınları bağışla, zalimleri ise daima helak et.” (Nûh, 71/28)

ÖLÜMÜ TEMENNİ ETMEMEK

“Sizden biriniz ölümü temenni etmesin. Eğer kişi iyi bir insan ise hayır işleyerek sevabını artırır. Eğer kötü bir insan ise belki tövbe edip Allah’tan af ve mağfiret diler.” (Nesâî, Cenâiz, 1)

Temenni, geleceğe dair bir şeyin gerçekleşmesini dilemektir. Ölümü temenni etmek de zamanından önce onun gelmesini istemek demektir.

Hangi durum ve sıkıntıda olursa olsun ölüm temenni edilmez. Çünkü insan dünyada yaşadıkça ibadetler, hayır ve hasenat, sabır ve sebat ile sevap kazanır. Sevgili Peygamberimiz, **“Kendisine isabet eden bir sıkıntı sebebiyle sizden biri ölümü temenni etmesin, (illa bir istekte bulunacaksa) “Allahım! Yaşamak benim için hayırlı ise beni yaşat, ölmek benim için hayırlı ise canımı al” diye dua etsin.”** (Tirmizî, Cenâiz, 3) tavsiyesinde bulunmuştur. Geleceği mutlak olan ölümü temenni etmemekle birlikte ölümü unutmamak, ölüm ve ötesine hazırlıklı olmak gerekmektedir. Çünkü Peygamberimiz, **“İştahı kesen ölümü çok zikrediniz.”** (Nesâî, Cenâiz, 3) buyurmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Şâfiî Mezhebine Göre Hangi Vakitlerde Nafile Namaz Kılmak Mekruhtur?

Şâfiî mezhebine göre; güneşin doğuşu, tam tepede oluşu ve batışı zamanında sadece nafile namaz kılmak mekruhtur. Bu hususta **“Sizden biriniz sabah namazından sonra güneş doğana kadar, ikindiden sonra güneş batana kadar namaz kılmasın”** (Muvatta, Kur’an, 10) hadisini delil olarak zikretmişlerdir. Bu vakitlerde farz namazlar, kaza namazları, revatip sünnetler, tahiiyetü’l-mescid namazları gibi sebepli namazlar kılınabilir. Ayrıca ikindiden sonra güneşin sararmasından batışına kadar nafile namaz kılmak tenzihen mekruhtur (Nevevî, Ravdatü’t-Tâlibin, I, 193).

GÜNÜN DUASI

“Ey Allah’ım! Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik, güzellik ve nimet ver, ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver ve bizi ateş azabından koru.” (Buhârî, Deavât, 55)

ALLAH'I TESBİH ETMEK

Göklerde olanlar, yerdekiler ve ikisi arasındaki tüm mahlûkat Allah'ı tesbih eder. Tesbih, acziyeti idrak etmek ve Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih etmektir.

Resûlullah'ın en çok yapılmasını öğütlediği tesbih sözleri “Sübhanallah, Elhamdülillah, Allahü Ekber”dir. Vakit namazlarından sonra bu tesbih sözlerini 33'er defa tekrar edenler dünya ve ahirette iyilik ve ihsanlarla müjdelenmiştir.

Daima söylenmesi tavsiye edilen bu sözlerin yanı sıra günlük hayatımızda dilimizden düşmeyen bazı tesbih sözleri ve tabirler vardır. Bir işe başlarken bismillah; olmasını istediğimiz bir iş için inşaallah; bir şeyi güzel bulduğumuzda maşallah; bir şeyden korktuğumuzda Allah korusun anlamında mazallah; bir şaşkınlık anında fesübhanallah; rıza ve hoşnutluğumuzu ifade ederken eyvallah; bir umut beslerken evvelallah; bir aksilik gördüğümüzde hay Allah demek bu kabildendir. Âdet olan ve öylesine kullanılan bu sözler, halisane duygularla söylemesi halinde mümin bireyin Allah'ın rızasına ulaşmasına vesile olacaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -1

Sabah namazının vakti: Tan yerinin ağarması demek olan ikinci fecrin doğmasından başlayarak güneşin doğmasına kadar devam eder. Cibril'in Peygamber Efendimize imamlık yaptığını anlatan rivayette Cibril, sabah namazını bir gün tan yeri ağardığında, ertesi gün ise ortalık tamamen ağarıp güneş doğmak üzereyken kıldırması ve sonra: **“Bu iki vaktin arası, senin ve senin ümmetin için sabah namazının vaktidir”** demiştir (Tirmizî, Salât, 154). Sabah namazında ortalığın aydınlanmasını beklemek müstehaptır. Zira Peygamber Efendimiz **“Sabah namazını gün aydınlanınca kılın”** buyurmuştur (Tirmizî, Salât, 154; Zeylaî, Tebyinü'l-hakaik, I, 387).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden düzgün bir yaşantı, temiz bir ölüm ve rezil rüsva olmadan sana dönemeyi istiyorum.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, I, No: 29134)

SULTAN II. ABDÜLHAMİD

Son Osmanlı padişahlarından Sultan II. Abdülhamid, dindar kişiliği ile temayüz etmiş ve saltanatı döneminde İslam dinine ve Müslümanlara önemli hizmetlerde bulunmuştur. 1900-1908 yılları arasında Şam'dan Medine'ye uzanan Hicaz demiryolunu inşa ettirerek o dönemde büyük zorluklarla yapılan hac yolculuğunun daha kolay ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesine vesile olmuştur. İslam dininin asıl kaynaklarından öğrenilmesine ihtimam gösteren II. Abdülhamid bu konuda önemli dinî eserlerin yayınlanmasına öncülük etmiştir. Kur'an-ı Kerîm'in itinalı bir baskısını yaptırmakla çeşitli vesilelerle farklı ülkelerdeki şahıslara ve kütüphanelere hediye edilmesini sağlamıştır. Kur'an-ı Kerîm'den sonra en güvenilir kitap kabul edilen ve bu nedenle en fazla rağbet gösterilen hadis kitabı *Sahîh-i Buhârî*'nin en sağlıklı baskısı onun devrinde gerçekleştirilmiştir. Gazâlî'nin en önemli eseri *İhyâu ulûmi'd-dîn* ve Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın *Mârifetnâme*'si de onun döneminde basılan eserlerdendir.

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -2
Öğle Namazının Vakti: Güneşin tepe noktasından batıya doğru kaymasıyla (zeval ile) başlar. Kur'an-ı Kerim'de, **"Güneşin zevalinden gecenin karanlığına kadar namazı kıl. Bir de sabah namazını kıl. Çünkü sabah namazı şahittir."** (İsrâ, 17/78) buyrulurak öğle namazı vaktinin başlangıcı olan zeval vakti açıkça ifade edilmiştir. Aynı ölçü, yukarıda geçen Cibril'in Hz. Peygamber'e namaz kıldırmasını anlatan hadisin devamında da ortaya konmuştur. Öğlenin vakti, Ebû Hanîf'e göre güneş tam tepedeyken eşyanın yere düşen gölge uzunluğu (fey-i zevâl) hariç, her şeyin gölgesi kendisinin iki misline ulaşacağı zamana kadar devam eder. İmam Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed ile diğer üç mezhebin imamına göre öğle namazının vakti, eşyanın gölgesi, 'fey-i zeval' hariç kendisinin bir katı olması ile sona erer. Öğle vaktinin sona erdiği zaman konusunda Ebu Hanîfe'nin delili, **"Öğle namazını hava serinleştiği vakte bırakın..."** hadisidir (*Buhârî, Mevakit*, 8; *Tirmizî, Namaz*, 5). Diğer imamların delili ise Cibril'in ikindi namazını birinci günde kendilerinin işaret ettikleri vakitte kıldırmasıdır. (Zeylaî, *Tebyinü'l-Hakaik*, I, 379-380; Nevevî, *el-Mecmu*, III, 18; İbn Kudame, *el-Muğnî*, I, 415).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum." (Müslim, Duâ, 72; İbn Hibbân, *Ed'iye*, No: 900)

KİBİR

Dinimizde kendini başkalarından üstün kabul ederek diğer insanları küçümsemek anlamına gelen “kibir” yasaklanmış, kibrin “zerre kadar”ı dahi tasvip edilmemiştir (*Müslim, Birr, 32*).

Zira kibir, insanların birbirlerine takva dışında bir üstünlüğü olmadığını bildiren (*İbn Hanbel V, 411*) İslam inancıyla bağdaşmaz. Aksine insanı bu anlayıştan uzaklaştırarak nefsini yüceltmeye, bencillığe ve hırsa sürükler; kendinden daha üstün kimselere tahammülsüzlük göstermeye, kin ve nefrete yol açar.

Daha ileri boyutlara ulaştığında ise kişiyi, Rabbine isyan etmeye kadar götürebilir, tıpkı şeytan örneğinde olduğu gibi. Yüce Allah insanı yarattığında bütün meleklerle onun önünde eğilmelerini emretmiş, İblis dışında hepsi bu emre uymuştu. Rabbi, **“Sana emrettiğim zaman seni saygı ile eğilmekten ne alıkoymdu?”** dediğinde o, isyanının sebebini şöyle açıklamıştı: **“Ben ondan hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın. Onu ise çamurdan yarattın.”** (*A'râf, 7/11-12*). İblis'i, “kovulmuş şeytan” a dönüştüren işte bu tavrıydı.

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -3

İkinci Namazının Vakti: İkinci namazı vaktinin başlangıcı, öğlen namazı vaktinin sona ermesine bağlı olduğu için, öğle namazının sona ermesi konusundaki görüş ayrılığı ikinci vaktinin başlamasına da yansımıştır. Dolayısıyla İmam Ebû Yûsuf ile İmam Muhammed ve diğer mezhep imamlarına göre öğle vakti her şeyin gölgesi ‘fey-i zeval’ hariç kendisinin bir misli olduğu zaman biter ve ikinci namazının vakti başlar. Buna asr-ı evvel (ikinci namazının ilk vakti) denir. Ebû Hanif’e’ye göre ise öğle vaktinin bitişi her şeyin gölgesi “fey-i zeval” hariç kendisinin iki misli olduğu zaman biter ve ikinci namazının vakti başlar. Buna asr-ı sânî (ikinci namazının ikinci vakti) denir. Diyanet İşleri Başkanlığı takviminde asr-ı evvel uygulaması esas alınmaktadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Beni bağışla, bana hidayet nasip eyle, bana rızık ver, beni afiyette daim eyle ve bana merhamet et.” (*Müslim, Zikir ve Duâ, 35*)

ÜMMÜ EYMEN

Küçük yaşta yetim kalan Allah Resûlü'nü anne şefkatiyle büyüten Habeşli bir cariyeydi Ümmü Eymen. Hz. Peygamber annesinin yokluğunu hissettirmeyen bu değerli hanım sahabî için **“Annemden sonraki annemdir.”** demişti. (İbn Hacer, el-İsâbe, VIII, 169)

Allah Resûlü Hz. Hatice ile evliliğinin ardından âzat ettiği Ümmü Eymen'den hiçbir zaman alakasını esirgememiş, vefat edinceye kadar onu sık sık ziyaret etmişti. Vefatından sonra ise Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer bu ziyaretleri devam ettirdi. Hz. Peygamber'in vefatından kısa bir süre sonra kendisini ziyarete gittikleri bir gün Ümmü Eymen ağlamaya başladı. “Niye ağlıyorsun? Allah katındakiler Resûlullah (s.a.s) için daha hayırlıdır.” dediler. O, “Ben Allah'ın katındakilerin Resûlü (s.a.s) için daha hayırlı olduğunu bilmediğimden ağlamıyorum. Asıl gökten inen vahyin kesilmiş olmasına ağlıyorum.” dedi. Onun bu sözleri Hz. Ebû Bekir'i ve Hz. Ömer'i de duygulandırmıştı. Bunun üzerine onlar da ağladılar. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 103)

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -4

İkinci namazının vakti: Hanefî mezhebine göre güneş batıncaya kadar devam eder. Peygamber Efendimiz: **“Kim ki ikinci namazından bir rekâta güneş batmadan yetişirse ikinci namazına yetişmiş olur”** (Muvatta, Salât, 35; Ahmed, Müsned, XVI, 37, 9954) buyurmuştur. Şâfiî mezhebine göre ikinci namazının vakti, kendi içinde ‘ihtiyarî vakit’ ve ‘zaruri vakit’ olmak üzere iki kısma ayrılır: Her şeyin gölgesi iki misline çıktığı zamana kadar ihtiyarî vakittir. Bir özür yok iken bu ihtiyarî vakti geçirmek caiz değildir. Zaruri vakit ise bundan sonra güneşin batmasına kadarki vakittir. Güneşin batışından önce bir rekât da olsa kılabilen kimse ikinci namazını kılmış olur (Nevevî, el-Mecmû', III, 28; İbn Kudâme, el-Muğnî, I, 418-420).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana verdiğin rızık konusunda beni kanaat sahibi yap ve o rızkımı bereketli kıl. Zayi olan her nimetin daha hayırlısını bana ihsan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1878)

LOKMAN (A.S.)'IN OĞLUNA NASİHATİ

Lokmân (a.s.) oğluna öğüt vererek şöyle demişti: **“Yavrum! Allah’a ortak koşma! Çünkü ortak koşmak elbette büyük bir zulümdür. “Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde, yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa, Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah en gizli şeyleri bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır.” “Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir.” “Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah hiçbir kibirleneni, övüngeni sevmez.” “Yürüyüşünde tabii ol. Sesini alçalt. Çünkü seslerin en çirkini merkeplerin sesidir!” (Lokmân, 31/12-19)**

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -5 Akşam Namazının Vakti: Ebû Hanîfî’ye göre güneşin batması ile başlayıp güneşin batışından sonra ufukta kalan aydınlık kayboluncaya kadar devam eder. Hz. Peygamber (s.a.s.), **“Akşam namazı vaktinin başlangıcı güneşin batışı, sonu da ufuktaki aydınlığın kayboluşudur”** buyurmuştur (Muvatta, Vukût, 23; Dârekutnî, Salât, Sıfatu’l-Mağrib, 2). Hadisteki ‘aydınlık’ İmam Ebû Hanîfî’ye göre, kırmızılıktan sonraki beyazlıktır. Ebu Hanife delil olarak, **“Akşam namazı vaktinin sonu ufukun karardığı vakittir”** (Ahmed b. Hanbel, Müsned, XI, 570, 6993) hadisine dayanmıştır. İmam Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed’e göre ise akşamın son vakti, güneşin batışından sonraki kızılılık gidinceye kadar devam eder. Zira hadisteki ‘aydınlık’ güneşin batışından sonraki kızılılıktır. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.s.): **“Aydınlık kızılılıktır. O kaybolunca namaz vacip olur”** buyurmuştur (Muvatta, Vukût, 23; Dârekutnî, Salât, Sıfatu’l-Mağrib, 2; Zeylaî, Nasbü’r-Râye, I 233).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bana doğru olanı ilham et ve beni nefsimin şerrinden koru.”
(Tirmizî, Deavât, 70)

KARDEŞLİK

Aynı anne babadan doğmanın fitrî bağ oluşturmaması gibi aynı inancı paylaşmak da kardeşlik duygusu verir. Kur'an'da; **“Müslümanlar ancak kardeşlerdir”** (Hucurât, 49/10) buyrulur. Bir başka ayet şöyledir: **“Beraberce Allah'ın ipine sarılın, parçalanmayın. Allah'ın size verdiği nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmandınız da O, kalplerinizi birleştirmişti. O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz...”** (Âl-i İmrân, 3/103) Ensâr bütün varlıklarını muhacirlerle paylaşmışlar ve hatta onları kendilerine öncelemişlerdi.

Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“Müminler birbirlerine karşı sevgi, merhamet ve şefkatte tek bir beden, uzuvları gibidir. Birisi rahatsız olup şikayetlenirse diğerleri de ona katılır.”** (Buhârî, Salât, 88)

BİR SORU BİR CEVAP

Beş Vakit Namaz Hangi Vakitlerde Kılınır? -6
Yatsı Namazının Vakti: Güneşin batışından sonraki aydınlığın kaybolmasından, yani akşam namazı vaktinin sona ermesinden başlayarak tan yeri ağarmasına kadar devam eder. Peygamber Efendimiz: **“Yatsı namazının vakti tan yerinin ağarmasıyla sona erer”** buyurmuştur (Mâlik, Muvatta, III, 575; Zeylaî, Tebyinü'l-Hakaik, I, 387). Şâfi mezhebine göre yatsı namazının vakti şafağın (güneşin batışından sonraki aydınlığın) kaybolmasıyla başlar, tan yeri ağarmasına kadar devam eder. Ancak bu mezhebe göre yatsı namazının vakti kendi içinde “tercih edilen vakit” ve “mekruh vakit” olmak üzere iki kısma ayrılır. Tercih edilen vakit, yatsı namazının öncelikli olarak kılınacağı, gecenin ilk üçte bir vaktidir. Bundan sonra fecre kadarki vakit ise mekruh vaktır. Bu vakitte yatsı namazını kılmak sahih ise de mekruhtur (Nevevî, el-Mecmu', III, 40).
Vitr Namazının Vakti: Yatsı namazı kılındıktan sonra başlayarak tan yeri ağarmasına kadar sürer. Peygamber Efendimiz, **“Vitr namazını yatsı namazı ile tan yerinin ağarması arasında kılın”** buyurmuştur (Tirmizî, Vitr, 452; İbnü'l-Hümmam, Fethu'l-Kadir, I, 224).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bizi bağışla, bize merhamet eyle, (ibadetlerimizi, hayır ve hasenatımızı, dualarımızı) kabul eyle, bizi cennete koy, bizi cehennemden azat eyle, bütün işlerimizi ıslah eyle.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 135, No: 29342)

İSLAM VE BARİŞ

İslam, barış, huzur ve esenlik demektir. Barış anlamındaki sulh ise, aralarında anlaşmazlık bulunan iki kişi veya tarafı uzlaştırmaktır. Ayetlerde, **“Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşlılarsa aralarını düzeltin.”** (Hucurât, 49/9) diye emredilmekte, insanların arasını düzeltmeyi emredenler hariç, onların aralarındaki gizli konuşmaların çoğunda hiç bir hayır olmadığı vurgulanmaktadır (Nisâ, 4/114).

Peygamberimiz (s.a.s.) de, insanların arasını bulup düzeltmek için söylenen uzlaştırıcı sözlerin yalan sayılmayacağını bildirmektedir (Buhârî, Sulh, 3).

İslam barış dini olduğu için, sulha öncelik verir. Hz. Peygamber, savaş başlamadan önce sulh teklifinde bulunur, kimi zaman arkadaşlarının muhalefetine rağmen, karşı tarafın kabul etmesi halinde, derhal sulh anlaşması imzalar.

Nitekim, Mekke'nin fethinde müşrikler katliam olacağını beklerken, Hz. Peygamber, hiç kimsenin burnunun kanamasını istememiş, azılı düşmanlarının güvenliğini sağlayıp onları serbest bırakmıştır. Müslümanlar, diğer dinlerin mensuplarını her dönemde korumuş, onların inançlarını yaşamalarına engel olmamış, kolaylık sağlamışlardır.

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Ta'dil-i Erkânın Hükmi Nedir?

Ta'dil-i erkân, namazın rükünlerini düzgün, yerli yerinde ve düzenli yapmak demektir. Ta'dil-i erkânı yakın anlamda kullanılan “tuma'nine” kelimesi, yapmakta olan rükne hakkının verildiğine kanaat getirilmesi ve yapılan işin içine sinmesi halini ifade eder ki ta'dil-i erkânı riayetinin sonucudur. Ta'dil-i erkân özellikle rükûda, kavmede (rükûdan kalktıktan sonraki duruşta), secde ve celsede (iki secde arasındaki oturuşta) söz konusu olur.

Hanefî mezhebindeki kuvvetli görüşe göre, sayılan dört yerde ta'dil-i erkân vaciptir. Diğer bazı mezheplere ve Hanefîlerden de İmam Ebû Yûsuf'a göre ise ta'dil-i erkân farzdır (Merğînânî, el-Hidâye, I, 53; İbn-i Âbidîn, Reddül-muhâtâr, II, 157-158).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaratılışımı güzelleştirdiğin gibi, ahlakımı da güzelleştir.” (İbn Hanbel, Müsned, I/403)

TEZHİB

Tezhib, altınlama, yaldızlama anlamlarına gelen bir süsleme sanatıdır. Ancak tezhib sadece altınla değil, altının yanı sıra boya kullanılarak da yapılır. Bu sanatla uğraşanlara “müzehhib” denir. Tezhib, özellikle elyazmalarının tezyîn edilmesinde kullanılmış olsa da levhalar, murakka albümleri, ferman ve tuğralar da tezhiblenmiştir.

Klasik süsleme sanatlarımızdan olan tezhib, ince işçiliği ve kullanıldığı malzemeler itibari ile de çok değerlidir. Tezhibin vazgeçilmez malzemesi olan altın, yerine göre sarı, kırmızı, yeşil ya da beyaz renkte uygulanır. Tezhibin yapıldığı kâğıt da kendine hasdır. Bu kâğıtlar, hata yapıldığı vakit düzeltmeye elverişli olmaları için önce özel bir muhallebi ile aharlanır, ardından da fırçanın pürüzsüz bir şekilde kaymasını sağlamak amacıyla özel bir aletle mührelenir. Yapılan işçilik çok ince olduğu için, kullanılan fırçalar da çok incedir. Hatta tek bir kıldan oluşan fırçalar çok makbuldür.

BİR SORU BİR CEVAP

Şâfiî Mezhebinden Olan Birinin Sabah Namazında Kunut Duâsı Okumasının Hükmü Nedir? Hanefî İmama Uyararak Sabah Namazı Kıldığında Bu Duâyı Okuyamazsa Namazı Geçerli Midir?

Şâfiî mezhebinde sabah namazının farzının son rekâtında rükûdan kalktıktan sonra kunut duası okumak kuvvetli sünnetlerdendir. Şâfiî mezhebine mensup olan bir kimse Hanefî bir imama uyduğunda, rükûdan kalktıktan sonra vakit bülursa kunut duasını okur. Eğer okuyacağı kadar bir vakit bulamazsa kunutu terk eder ve namazın sonunda imamdan ayrı olarak sehiv secdesi yapar (*Nevevî, el-Mecmû', Dâru'l-Fikr, IV, 290*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kötü ahlaktan, nefsânî arzulardan, kötü işlerden ve ayıp şeylerden beni uzaklaştır.” (İbn Hibbân, *Ed'îye*, No: 960)

MERHAMET ETMEYENE MERHAMET OLUNMAZ

Sevgili Peygamberimiz, tüm mahlûkata gösterdiği engin merhametini çocuklardan da esirgemez, onlara olan sevgisini çeşitli şekillerde ifade ederdi. Onlarla oyun oynar, başlarını okşar, onları öperdi. Ancak bu durum Cahiliye karanlığından yeni çıkmış insanlar için hiç de olağan değildi. Nitekim bir defasında Rahmet Peygamberi'nin torunu Hüseyin'i öperken gören Akra' b. Hâbis, şaşkınlığını gizleyememiş ve şöyle demişti: “Benim on çocuğum var. Hiçbirisini böyle öpmedim.” Bunun üzerine Allah Resûlü, **“Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.”** buyurmuştu. (Buhârî, Edeb, 18) Buna benzer bir olay da bir bedevî ile yaşanmıştı. Bir bedevî Peygamberimize gelerek, “(Yâ Resûlallah!) Sizler çocukları öper misiniz? Halbuki biz çocuklarımızı öpüp okşamayız.” demişti. Peygamberimiz ise bu duruma şu yorumu yapmıştı: **“Allah senin gönlünden merhameti çekip almışsa ben ne yapayım?”** (Buhârî, Edeb, 18)

BİR SORU BİR CEVAP

Tek Başına Namaz Kılan Biri, Kıraatin Gizli Olması Gereken Namazlarda Sesli Olarak Okursa Namazı Sahih Olur mu?

Tek başına namaz kılarken öğle ve ikinci namazları ile gündüz kılınan sünnet namazlarda gizli okumak yani kendisi işitebilecek derecede dili ile harfleri belirterek okumak, namazın vaciplerindendir (İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, I, 358).

Namazın vaciplerden herhangi birinin bilerek terk edilmesi durumunda namazın yeniden kılınması; unutularak yapılmaması halinde ise sehiv secdesi yapılması gerekir. Dolayısıyla gizli okunması gereken yerde, açıktan okuyan kişi, namazın sonunda sehiv secdesi yapmalıdır (İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, I, 329).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Nefsime takvasını ver ve nefsimi (her türlü kötü şeylerden) temizle, sen temizleyenlerin en hayırlısınsın. Sen nefsimin dostu ve mevlasınsın.” (Müslim, Duâ, 73)

KİTAPLARA İMAN

Allah Teâlâ, insanı değerli kılmış, diğer canlılardan ayrı olarak ona akıl vermiş, iyi ile kötüyü birbirinden ayırt etme yeteneği bahşetmiştir. Bununla birlikte insan her ne kadar aklını kullansa da nefsine bazen yenik düşmekte, her zaman doğru olanı tercih edememektedir. Bu nedenle Yüce Allah, peygamberlerinden bir kısmına ilahî kitaplar göndererek en değerli varlık kıldığı insana lütufta bulunmuştur.

İlahî kitaplar farklı zamanlarda farklı toplumlara gönderilmekle beraber hepsi de insanları aynı hedefe yönlendirmekte ve onların hem dünyada hem de ahirette mutlu olmalarını amaçlamaktadır. Allah'ın vahyi olmaları bakımından ilahî kitapların orijinalleri arasında hiçbir fark yoktur.

Yüce Allah, kendi vahyettiği şekliyle bütün ilahî kitapların doğru ve gerçek olduğuna iman edilmesini istemiştir. Ancak son kitap Kur'an-ı Kerim dışında diğer kitaplar zamanla tahrif edilmiştir. Kendisinden öncekileri doğrulayıcı olarak gönderilen Kur'an-ı Kerim ise kıyamete kadar Allah'ın korumasında kalacaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Şâfiî Mezhebine Göre İkinci Namazının Sünneti Nasıl Kılınır?

Şâfiî mezhebine göre ikinci namazının sünnetini, iki rekâta bir selam vererek kılmak daha faziletli olmakla beraber dördüncü rekâta selam vererek kılmak da caizdir (*Maverdî, el-Hâvi'l-Kebîr, Daru'l-Fikr, Beyrut, II, 659*). Hanefî mezhebindeki uygulamadan farklı olarak bu namazda iftitah tekbirinden sonra "İnnî veccehtü" ayeti okunur (*Şâfiî, el-Ümm, Beyrut, 1393, I, 106*), rükûa varırken, rükûdan kalkarken ve birinci oturuştan üçüncü rekâta kalkarken intikal tekbirlerinde, eller kulak hizasına kaldırılır (*Maverdî, el-Hâvi'l-Kebîr, Daru'l-Fikr, Beyrut, II, 309*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bütün işlerimin sonucunu güzel eyle, beni dünyada rezil olmaktan ve ahiret azabından koru." (İbn Hibbân, *Ed'ıye*, No: 949; *el-Heysemî, Ed'ıye*, 33, No: 17390)

HZ. SÂLİH

Hız. Sâlih Semûd kavmine gönderilen bir peygamberdi. Allah Teâlâ tarafından risâletle görevlendirilince kavmini yalnızca Allah'a kulluk etmeye davet etti. İçlerinden küçük bir grup hariç Semûdlular onun tebliğini kabul etmediler. Kendisini yalancılık, uğursuzluk ve şımarıklıkla itham ettiler.

Onlar, peygamber olarak kendi içlerinden bir insanın seçildiğine inanmak istemiyorlar, meleklerin indirilmesini bekliyorlardı. Hız. Sâlih'ten bir mucize talep ettiler. Bunun üzerine onlara dışı bir deve verildi. Hız. Sâlih deveye asla zarar vermemeleri gerektiğini, aksi takdirde azaba uğrayacaklarını bildirdi. Ancak bu uyarıya aldırmış etmeyen inkârcılardan bir grup deveyi kesip parçaladı ve Hız. Sâlih'e meydan okudu. Hız. Sâlih üç gün sonra helak edileceklerini söyleyince inkârcılar daha da öfkelenerek onu ve ailesini öldürmek istediler. Üç gün sonra ise uyarıldıkları üzere korkunç bir sesin ardından gelen büyük sarsıntıyla helak oldular.

BİR SORU BİR CEVAP

Farz Namazların Öncesinde Veya Sonrasında Kılınan Sünnetlerle Farzların Arası Açılmalı mı Yoksa Ara Vermeden mi Kılınmalıdır?

Namaz, farzı ve sünneti ile birlikte bütünlük arz eder. Bu nedenle namazların sünnetleri ile farzı arasının, yemek-içmek ya da lüzumsuz konuşmalarla açılmaması daha uygundur. Ancak namazların sünneti ile farzı arasında tesbih, zikir ve Kur'an-ı Kerim tilavetinde bulunmak yahut sünnetin evde kılınması halinde mescide gidinceye kadar geçen zaman fasıla (ara verme) sayılmadığı için farzla sünnet arasında bunları yapmakta bir sakınca yoktur. Nitekim farz ile sünnet arasında 'yemek yemek, çay içmek gibi dünyevi işler' fasıla sayıldığı için namaz sahih olsa da bütünlük bozulduğu için sevabının azalacağı ifade edilmiştir (*Tahtâvî, Hâşiye alâ Merâkî'l-Felâh*, 171).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden hayırlı olan işleri yapmayı, aklın ve dinin çirkin gördüğü şeyleri terk etmeyi ve fakirlerin sevgisini istiyorum." (Mâlik, Duâ, No:508)

İSTENMEYEN SONUÇ: BOŞANMA

Aile, hayatı paylaşmak için kurulur. Evlilik hayatının ölünceye kadar devam etmesi asıldır. Sürekli bir hayat birliği, eşler için yegâne özlem olmalıdır. Yuvalar kurulurken anlaşmazlık, geçimsizlik, ayrılma hiç akla gelmemelidir. Ancak kimi zaman evlilikler çıkmaza girebilmektedir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) **“Allah katında en sevimsiz olan helal, boşanmadır”** (İbn Mâce, Talâk, 1) buyurmuştur. Boşanma nihai bir çözüm değildir. Bazıları için mutsuz bir evlilikten çıkış olsa da neticede ailenin yıkımı demektir. Boşanmayla sorunlar bitmemekte eşler ekonomik yönden sarsılmakta, ruhsal yönden yara almakta, sosyal ilişkileri etkilenmektedir. Bu nedenle, boşanma, evlilik öncesi özgürlüğe tam bir dönüş veya kurtuluş değildir. Evliliği kurtarmak için eşler elinden geleni yapmalıdır. Yuvaları ile ilgili sorunları başkalarının etkisi altında kalmadan çözmelidirler. Dargınlık ve kırgınlık anlarında anlık kararlar verilmemelidir.

Kırgınlıklar ve anlaşmazlıklar aklîselim ile değerlendirilmelidir. Bin bir zahmet ve emekle kurulan evliliklerin boşanma ile sonuçlanması için azami gayret gösterilmelidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Huşu İçin Nelere Dikkat Edilmelidir?

Kur'an-ı Kerim'de huşu ile namaz kılmak müminin niteliklerinden biri olarak zikredilir (Mü'minûn, 23/2). Resûlullah (s.a.s.) **“Namaz gözümlün nuru kılındı.”** (Mâlik b. Enes, Muvattâ, II, 427; Nesâî, Sünen, İşratü'n-nisâ, 3878) buyurarak namazın özel durumuna işaret etmektedir. Namazda huşu; dikkati dağıtacak dış etkenlerden uzak olup kalbin Allah'a bağlanabilmesi ile gerçekleşir. Kişinin iç dünyasında yaşadıkları, düşünceleri namazındaki huşuunu etkiler ve davranışlarına da yansır. Bu sebeple namaz kılarken kişi Allah'ın huzurunda bulunduğunun bilincinde olmalı, zihin ve gönül dünyası ile namaza yönelmeli; sağa sola bakmak, elbisesiyle oynamak ve tadili erkâna riayet etmemek gibi hal ve hareketlerden kaçınılmalıdır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Seni zikretmek, nimetlerine şükretmek ve sana en güzel biçimde ibadet etmek konusunda bana yardım eyle.” (İbn Huzeyme, Duâ, No: 751; İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42, No: 29391)

AHDE VEFA

Ahde vefa, verilen sözü tutmak, yapılan sözleşmeye uymak demektir. Mümin, hem Allah'a hem insanlara verdiği sözü yerine getirir. Mü'minûn sûresinin ilk dokuz ayetinde kurtuluşa eren mü'minlerin nitelikleri bildirilmektedir. Bu niteliklerden biri de onların emanetlere ve verdikleri sözlere riayet etmeleridir.

Ahde vefa, insanı yücelten meziyetlerdendir. Toplumda güvenin oluşması ve insanların birbirine güvenerek çeşitli teşebbüslerde bulunabilmeleri, borç ve yükümlülük altına girebilmeleri ve böylece iktisadî canlılığın sağlanması, insanlar arasında ahde vefa şuurunun gelişmesi ve yerleşmesine bağlıdır. Dinimiz diğer ahlakî meziyetlerin yanında buna da gereken önemi vermiştir. Yüce Allah, şöyle buyuruyor: **“Antlaşma yaptığınız zaman, Allah'a karşı verdiğiniz sözü yerine getirin...”** (Nahl, 16/91)

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Vücuttaki Bir Yeri Üç Defadan Fazla Kaşımak Namazı Bozar mı?
Namaza ait olmayan bir hareketi, bir özre mebni olmaksızın çokça yapmak, yani amel-i keşir namazı bozar. Amel-i keşir için net bir sınır çizmek zordur. Kimi alimlere göre namazdan olmayan bir hareketi iki elle birden yapmak, kimilerine göre bir hareketi üç defa peşe yapmak, tercih edilen diğer görüşe göre ise, dışarıdan gözlemleyen kişide, namazda olunmadığı izlenimini verecek bir davranışta bulunmaktır. Bu bakımdan, namazdaki eylemlere benzemeyen ve namazla bağdaşmayan bir davranış, namazda olunmadığı izlenimini veriyorsa amel-i keşir çerçevesine girer ve namazı bozar. Namaz kılan kişi, bir uzvunu nasıl kaşındığını ve bunun namazını bozup bozmadığını bu açıklamalara göre değerlendirmelidir (İbn-i Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, II, 385).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana öğrettiğin şeyleri hakkımda faydalı eyle, bana fayda verecek şeyleri öğret, beni, bana fayda verecek ilim ile nasiplendir.” (Hâkim, Deavât, No: 1879, I, 510)

CAMİ ADABI

Camiler Allah'ın evleri olduğu için oraya bu inanç ve bilinç ile girilir. Orada O'ndan başkasına ibadet edilmez. İbadet mekanı olduğu için, orada namazın yanı sıra dua, zikir, tesbih ve tefekkür edilir.

Camiye girince vakit uygunsa iki rekât “tahiyyetü'l-mescid” namazı kılınır, sessizce oturulur, vaaz veya Kur'an dinlenir, yahut okunur. Camiye, abdestli ve temiz giysiler giyilerek gidilir. Sağ ayakla girilir, solla çıkılır. Soğan-sarımsak vb. kötü kokularla gelinmez. Alış-veriş, kayıp ilanı ve lüzumsuz konuşmalar yapılmaz.

Namazlarda saflar sık ve düzgün tutulur, boşluklar doldurulur, öne geçmek için omuzlardan atlanmaz, cemaate yetişebilmek için koşulmaz.

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Gülmenin Hükümü Nedir?

Namazda gülme üç türlü olabilir:

1-Namazda iken yanındakilerin duyabileceği şekilde sesli olarak gülmekle hem abdest hem de namaz bozulur. (*Serahsî, el-Mebsût, I, 182*) İbn Üsâme'nin babasından naklettiği bir hadiste şöyle denilmektedir: “*Biz Resûlullah'ın peşinde namaz kılarken görme özürlü birisi bir çukura düştü. Biz de adamın haline güldük. Bunun üzerine Resûlullah yeniden abdest alıp namazı baştan itibaren iade etmemizi emretti.*” (*Darekutnî, Sünen, I, 295*). Hanefiler dışındaki mezheplerde kahrkaha namazı bozsa da abdesti bozmaz. Çünkü namazın dışındayken kahrkaha abdesti bozmadığına göre namazdayken de bozmaz (*İbn Kudâme, el-Muğnî, I, 211*). 2- Namaz kılan kimsenin kendisinin duyabileceği kadar gülmesiyle yalnızca namaz bozulur. 3- Kişinin ne yakınındakinin ne de kendisinin işitmeyeceği şekilde gülümsemesi namazı da abdesti de bozmaz (*Mevsûlî, el-İhtiyâr, I, 11*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana öğrettiğin ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi bana öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allah'a hamd olsun. Cehennem ehlinin hâlinde Allah'a sığınırım.” (Tirmizî, Deavât, 130; İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42)

GÜZEL KOKU

Kur'an'da zikredilen cennet nimetleri arasında güzel koku da vardır. (*Rahmân*, 55/12, *Mutaffifîn*, 83/26) Güzel koku, duygu ve düşünceleri etkileyen gücüyle ilahi bir lütuftur.

Dünyamızdan Peygamberimize sevdiren üç şeyden birisi de güzel kokudur. (*Nesâî*, *İşrâtü'n-nisâ*, 1)

Bu yüzden Peygamberimiz kokuların efendisi kabul edilen gül kokusuyla nitelenmiş ve “gül kokulu peygamber” olarak anılmıştır. Kâbe'nin yüzyıllardır gül suyu ile yıkanması kültürümüzde güzel kokuya verilen değeri gösterir.

Osmanlı'da padişahla görüşmeye gelenlere arzdan önce güzel kokmalarını temin için kıymetli buhurdanlar içinde yanan buhur dumanı, misk, amber ve çeşitli baharatla hazırlanmış rayihalar takdim etmek âdetlendi.

Yine evimize gelen misafirlere ve mübarek gün ve gecelerde cemaate güzel koku ikram etmek özellikle gül suyu dökmek gelenek olmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Minare Dinen Gerekli midir? Bir Cami İçin Birden Çok Minare Caiz midir?

Ezân, Hz. Bilal tarafından Medine'nin en yüksek evlerinden birinin damında okunarak uygulamaya konulmuştur. Onun için ezanı yüksek bir yerde okumak sünnettir.

Tarihi süreç içinde ezan ile namaz vaktinin girdiğini duyurmak ve daha uzak yerlere ulaşmasını sağlamak için ashâb-ı kiram zamanından itibaren minareler yapılmaya başlanmıştır (*İbn-i Âbidîn*, *Reddü'l-muhtâr*, I, 259; *Mehmet Zihni Efendi*, *Ni'met-i İslam*, 174).

Minarelerin yüksek veya birden fazla olup olmaması cami mimarisi ile ilgili bir husustur. Minarelerin şekli ve sayısı ile ilgili olarak dini bir düzenleme söz konusu değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Rahmetinin gereklerini, mağfiretinin sürekliliğini, her türlü günahattan uzak ve salim olmayı, her türlü iyilik ve nimetleri, cennete girerek felaha ermeyi, yardımınla cehennem ateşinden kurtulmayı istiyorum.” (*Hâkim*, *Deavât*, No: 1925)

HZ. EBÛ BEKİR'İ CENNETE ULAŞTIRAN AMELLER

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün ashabıyla birlikte iken, onlara aralarında kimin oruçlu olduğunu sordu. Orada bulunanlardan, Hz. Ebû Bekir (r.a.) “Ben.” dedi. Allah Resûlü (s.a.s.), **“Bugün sizden kim bir cenazenin arkasından gitti?”** diye sordu. Yine Hz. Ebû Bekir, “Ben!” cevabını verdi. Ardından Hz. Peygamber, **“Bugün sizden kim bir fakiri doyurdu?”** diye sordu. Ebû Bekir, yine “Ben!” diye yanıtladı. Resûl-i Ekrem bu defa, **“Peki, bugün sizden hanginiz bir hastayı ziyaret etti?”** sorusunu yöneltti. Yine Ebû Bekir, “Ben!” cevabını verdi. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.), Allah’a ibadet etmenin yanında O’nun kullarıyla da güzel ilişkiler içinde bulunmanın ve insanlara yardım etmenin mükâfatını şu sözlerle dile getirdi: **“Bu hasletler kimde bulunursa o, mutlaka cennete girer.”** (Müslim, Fedâilü’s-sa-hâbe, 12)

BİR SORU BİR CEVAP

Hoparlörle Ezan Okumak Caiz midir?
Ezan, namaz vakitlerini ilan olduğu için, ezanın bilinen sözlerini muhafaza etmek kaydıyla bu ilanın, hoparlörle veya hoparlörsüz yapılması arasında dini açıdan bir fark yoktur. Asıl olan, ezan ile amaçlanan duyuru ya da ilanın kapsam alanını genişletmektir. Nitekim tarihi süreç içinde bu gayenin sağlanması için Müslümanlar çeşitli arayışlar içine girmişler ve Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde olmadığı halde minareler inşa etmişlerdir. Hoparlör sesin kuvvetini artırıcı bir alettir. Hoparlörden çıkan ses, aksi seda (yankı) değil; mikrofon başında okuyan veya konuşan kişinin kendi sesidir. Bu itibarla, daha uzaklardan duyulması için ezanın hoparlörle okunmasında dinen bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Helal olan nimetlerinle yetinmemi, haramlardan müstağni olmamı ihsan eyle, fazlı kereminle beni senden başkasına muhtaç eyleme.” (Hâkim, Deavât, No: 1973)

SUIZAN

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.): **“Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir”** (Müslim, Birr, 28) buyuruyor. Çünkü zan, hakında kesin bilgi olunmayan bir tahminden ibarettir. Gerçek olma ihtimali olsa bile bir şüphe ve tereddüitten öteye geçemez, kişiyi ön yargılı olmaya sevk eder. Resûlullah'ın yasakladığı bu zan, suizan, yani insanlar hakkında kötü düşündürmektir.

Suizan, bir insanı temelsiz bir iddiaya dayanarak itham etmek, doğruluğunu araştırmadan onun hakkında olumsuz hüküm vermektir. Böyle bir tutum kişiyi bir başkasına iftira atmak, onun hakkında yalancı şahitlik yapmak gibi yanlış davranışlara kolayca sürükleyebilir. Dahası suizan, bireylerin birbirlerine karşı güvenini sarsacağından ikili ilişkilere zarar verir, toplumsal hayatta düzenin yıkılmasına neden olur.

Halbuki mümin, çevresindekilere her açıdan güven veren ve hüsnü zannı ilke edinen insandır. İnananlara suizandan sakınmayı emreden (Hucurât, 49/12) Yüce Allah şöyle buyurur: **“Bilmediğin şeyin ardına düşme. Doğrusu kulak, göz, kalp, bunların hepsi o şeyden sorumlu olur.”** (İsrâ, 17/36)

BİR SORU BİR CEVAP

Ezan Arapça Dışında Başka Dillerde Okunabilir mi?

Sözleri bizzat Hz. Peygamber (s.a.s.)'in sünneti ile sabit olan ezan, dünyanın neresinde olursa olsun, Müslüman varlığının ve kimliğinin bir göstergesidir. Hz. Peygamber (s.a.s.)'e vahiy edilip uygulandığı özgün şekliyle okunması gerektiği konusunda 15 asırlık bir gelenek ve ittifak söz konusudur. Ezanın asıl amacı, vaktin girdiğini bildirip namaza davet olduğundan değişik dilleri konuşan Müslümanların hepsine bu davetin ulaştırılması, ancak yine hepsinin ortak bilincine hitap etmekle olur ki, bu da ezanın bilinen asli lafızlarıyla Arapça olarak okunmasıyla gerçekleşir (İbn-i Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 256).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Günahlarımızı, yaptığımız haksızlıkları, saçmalıklarımızı, bilerek ve ciddi olarak yaptıklarımızı bağışla, bunların hepsi bizde mevcuttur.” (Hâkim, Deavât, No:1916)

HZ. YUNUS

Hız. Yunus, uzun yıllar kavmini Allah'a imana ve kulluğa davet ettiği halde tebliğini kabul eden neredeyse hiç kimse olmamıştı. Bu duruma oldukça öfkelenen Hız. Yunus, bir gemiye binerek kavminden uzaklaşmayı tercih etti. Üzerine düşeni yaptığını, bundan sorumlu tutulmayacağını sanmıştı. Denize açıldıktan bir müddet sonra bindiğı gemi batmaya yüz tuttu. Bunun üzerine gemidekiler kura çekerek içlerinden birinin atılmasına karar verdiler. Kurada Hız. Yunus çıktı ve gemiden atıldı. Derken onu büyük bir balık yuttu. Karanlıklar içinde kalmıştı. Hatasını anlayarak pişmanlık içerisinde Rabbine yalvarmaya başladı: **“Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (kendisine) zulmedenlerden oldum.”** (Enbiyâ, 21/87) Bunun üzerine Allah Teâlâ Hız. Yunus'un duasını kabul etti ve onu kederinden kurtardı. Çok geçmeden balığın karnından da kurtulan Hız. Yunus tekrar kavmine döndü ve yüz binden fazla insan kendisine iman ederek azaptan kurtuldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namaz Kılmanın Sevabı Nedir?

Hız. Peygamber, **“Cemaatle kılınan namazın sevabı, yalnız başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir”** (Buhârî, Ezan, 30) buyurarak cemaatle kılınan namazın, tek başına kılınan namazdan daha faziletli olduğunu belirtmiş ve Müslümanları cemaatle namaz kılmaya teşvik etmiştir. Bir başka hadis-i şeriflerinde de: **“Üç kişi bir köyde veya sahrada bulunur ve cemaatle namaz kılınmazsa şeytan onlara musallat olur. Öyleyse cemaate devam ediniz! Çünkü sürüden ayrılan koyunu kurt yer.”** (Ebû Dâvûd, Salât, 47) buyurmuştur.

Namazı cemaatle kılmak kimi alimlere göre sünnet-i müekkede, kimilerine göre vaciptir. Onun için cemaate gitmeye engel bir durum olmadıkça, namazları cemaatle kılmak gerekir. Ayrıca namaz kılmak için camiye gitmek de büyük sevaptır. Hız. Peygamber camiye giderken atılan her adımdan dolayı kişinin bir derece yükseltilip, bir günahının silineceğini haber vermiştir (Buhârî, Mesâcid, 53; Ebû Dâvûd, Salât, 49).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden iman içinde sağlık, güzel ahlak içinde iman, peşinden rahmet, afiyet, mağfiret ve rıza gelen bir kurtuluş istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No: 1919)

EVDEN ÇIKARKEN DUA

Evimiz huzur yurdumuzdur. Aile fertlerinin, evden çıkarken tekrar yuvalarına huzurla dönmeleri için Yüce Allah'a dua etmeleri önemlidir. Duâ sayesinde Yüce Allah, bizlere hayatın sıkıntılarına karşı sabır ve dayanma gücü verir, ailemizin diğer üyeleriyle birlikte, huzur ve mutluluk içerisinde yaşamamıza yardım eder. Evden çıkarken yapılacak en kısa dua "Selam" ve "Besmele" dir. Besmele ile başlanan işlerde hayır ve bereket vardır. Ayrıca besmele ile her türlü kötülükten Allah'a sığındığımızı belirtir ve yapacağımız her işte O'nun rızasına uygun davranmaya çalışacağımızın sözünü veririz. Evden çıkarken ve eve girerken selamı da unutmamalıyız. Zira verdiğimiz selamla, Yüce Allah'tan ailemize iyilik esenlik dilemiş oluruz.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) da eve girerken ve çıkarken besmele çekmiş, selam vermiş ve dua etmiştir. Peygamberimiz (s.a.s.)'in genellikle evden çıkarken yaptığı dualardan biri şöyledir: **"Bismillâh tevekkeltü alallâh. Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh". "Allah'ın ismiyle evimden çıkıyorum. Bütün işlerimde Allah'a dayanıyor, O'na güveniyorum. Güç ve kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla olur."** (Tirmizî, 3/151 H. No: 3426)

BİR SORU BİR CEVAP

İmamdan Farklı Bir Mekânda Hoparlör Bağlantısıyla İmama Uyulabilir mi?

Cemaatle namaz kılınırken imamla cemaatin yerlerinin hakikaten veya hükmen bir olması gerekir. Bu birlik, safların bitişik olmasıyla sağlanır. Eğer namaz aynı bina içinde kılınıyorsa, içerdekilerin mekânları bir sayılır. Bu itibarla, çok katlı binalarda mescit olarak kullanılan bir katta cemaatle namaz kılınırken, bu kat cemaati almadığı takdirde, alt veya üstten bu kata bitişik katlarda duran cemaatin, hoparlör veya müezzinin tebliği ile imamın intikallerinden haberdar olmaları halinde, imama uymaları sahihtir. İmamı veya imamı görenleri görmeleri şart değildir. Ses bağlantısının kesilmesi durumunda ise, imamın hareketlerinin takip edilememesi sebebiyle imama uyanların namazları bozulur (İbn-i Âbidin, Reddül-muhtâr, I, 369-370, 394; Abdurrahman el-Cezîrî, Kitabu'l-Fıkh ale'l-mezâhibi'l-erbea, I, 415).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Ayakta iken beni İslam ile koru, otururken beni İslam ile koru, uyurken beni İslam ile koru, hakkımda hiçbir düşman ve hasetçinin isteğini yerine getirme." (İbn Hibban, Ed'iye, No: 934)

UMRE: HAC DIŞINDA KÂBE'Yİ ZİYARET

Umre, İslam dinince kutsal kabul edilen Kabe-i Muazza-mayı, belirli bir zamana bağlı olmaksızın, dinî maksatla ziyaret etme anlamına gelen bir terimdir.

Umre, ihrama girerek tavaf ve sa'y yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkmaktan ibarettir. Kur'an-ı Kerim'de **"Hacçı ve umreyi Allah için tam yapın!"** (Bakara, 2/196) buyurulmuştur.

Kendisi dört defa umre yapan Peygamber Efendimiz (s.a.s.) (Buhârî, Umre, 3), pek çok vesileyle umrenin faziletine değinmiş, **"Yapılan bir umre, diğer umreye kadar arada işlenen günahlara kefarettir. Allah tarafından kabul gören hacın karşılığı ise cennettir"** buyurmuştur. (Buhârî, Umre, 1)

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınlar Erkeklerle İmamlık Yapabilir mi?
Kadının erkeklerle imamlık yapması, bütün mezheplere göre caiz değildir (İbn-i Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, I, 369, 388; Abdurrahman el-Cezîrî, Kitabu'l-Fıkh ale'l-mezâhibi'l-erbea, I, 409). Hz. Peygamber (s.a.s.)'in Ümmü Varaka'ya kendi ev halkına imamlık yapabileceği yönünde verdiği izin, sadece ona özel bir uygulama olarak değerlendirilmiştir (Ebû Dâvûd, Salât 61; Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, I, 456). Hz. Peygamber (s.a.s.)'in **"Dikkat edin! Hiçbir kadın erkeğe imam olmasın"** (İbn Mâce, Salât, 78; Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, III, 347) şeklindeki buyruğu da bunu göstermektedir. Nitekim asr-ı saadet de dahil olmak üzere tarihi süreç içinde bunun bir başka örneği de görülmemiştir. Bunu caiz görmek, dinde olmayan bir şeyi dine sokmaktır ki buna bid'at denilir. Hz. Peygamber (s.a.s.) bid'atin dalaleti olduğunu haber vermiştir (Buhârî, Cuma 14; Ebû Dâvûd, Sünen, 6).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Perçeminden tuttuğun şeylerin şerrinden sana sığınırım. Her türlü hayrı senden isterim ki bütün hayırlar senin elindedir." (İbn Hibban, Ed'îye, No: 934)

KÖTÜLÜKLERİN KAYNAĞI İÇKİ

İslamiyet; dini, canı, nesli, malı ve aklı korumayı hedeflemiş, bunlara zarar verilmesini yasaklamış ve insanlara yararlı olan şeyleri helal, zararlı olanları da haram kılmıştır. Bu itibarla Allah; içkinin pislik olduğunu, kurtuluşun bundan uzak durmaktan geçtiğini, şeytanın bu yolla mü'minlerin arasına düşmanlık ve kin sokup, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoyduğunu haber vermektedir. (*Mâide*, 5/90-91)

Peygamberimiz (s.a.s.); içkinin kötülüklerin anası olduğunu (*Nesâi, Eş'ribe*, 44) zikrederek, bunun akıl, ruh ve beden sağlığını bozduğu gibi, insanın ailevî, sosyal ve meslekî hayatını da olumsuz yönde etkilediğine işaret etmiştir. Bu itibarla içki ve uyuşturucu gibi her türlü kötü alışkanlıktan uzak durmak, bunlara alışan insanları uyarmak ve onların tevbe etmelerine yardımcı olmak gerekir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınların Erkeklerle Aynı Safta Namaz Kılmasının Hükmü Nedir?-1
Cemaatle kılınan namazlarda safların tertip ve düzenine riayet edilmesi, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in emir ve tavsiyelerinin gereğidir. Hz. Peygamber (s.a.s.) namaz saflarını önce erkekler, sonra erkek çocuklar en arkada da kadınlar olmak üzere düzenlemiştir; **“Namazda erkek saflarının en faziletlisi en önde olanı, fazileti en az olanı ise en arkada bulunmaktadır. Kadın saflarının en faziletlisi en arkadaki, en az faziletlisi ise en önde olanıdır.”** (Müslim, *Salât*, 132; Ebû Dâvûd, *Salât*, 97. Tirmizî, *Mevâkit*, 52; Nesâi, *İmâme*, 32; İbn Mâce, *İkâme*, 52) buyurmuştur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Hidayet ettiğin kimselerle birlikte bana da hidayet et, afiyet verdiğin kimselerle birlikte bana da afiyet ver, yüz çevirdiğin kimselerden benim de yüz çevirmemi nasip eyle.” (İbn Hibban, *Ed'îye*, No: 945)

SEMÂ

Mevleviler semâ ederler. Her tarikatın zikir ederken kendine özgü alameti vardır. Mevleviliğin burhanı da semâdır.

İşitmek manasına gelen semâ, musiki dinlerken vecde gelip hareket etmek, kendinden geçip dönmektir.

Semâ, Hz. Mevlana zamanında belli bir nizama bağlı kalmaksızın dini ve tasavvufi bir coşkunluk vesilesiyle icra edilmişken, sonradan Sultan Veled ve Ulu Arif Çelebi zamanından başlayarak sıkı bir nizama bağlanmış; icrası öğrenilir ve öğretilir olmuştur.

Semâ, kâinatın oluşumunu, insanın âlemde dirilişini, Yüce Yaratıcı'ya olan aşk ile harekete geçişini ve kulluğunu idrak edip "insan-ı kâmil" e doğru yönelişini ifade eder. Semazenin kollarını bağlaması bir rakamını temsilen Allah'ın birliğine işaret eder. Semazenlerin giydiği siyah hırka kabri, toprağı; tennure saflığı ve kefeni; sikke ise tevhidi ve mezar taşını ifade eder. Semâ edenlere semâzen denilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınların Erkeklerle Aynı Safta Namaz Kılmasının Hükmü Nedir?-2

Hanefi mezhebine göre cemaatle kılınan namazda, bir kadın veya ergenlik çağına gelen ya da yaklaşan bir kız, bir erkeğin önünde veya yanında kılacak olursa, aralarında bir örtü ve benzeri bir engel veya bir adam boyu kadar yükseklik farkı bulunmazsa arkasındaki ve yanlarındaki erkeğin namazı bozulur (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 370, 385-386).

Şâfililere göre, kadının erkeğin hizasında veya önünde namaza durması, mekruh ise de erkeğin namazını bozmaz. Erkekten ilerde veya tam bitişiğinde namaz kılan kadın, ister mahrem olsun, ister olmasın bu konuda bir farklılık yoktur (Râfiî, el-Azîz Şerhu'l-Veçiz, IV, 340; Abdurrahman el-Cezîrî, Kitabu'l-Fıkhi ale'l- Mezâhibi'l-Erbea, I, 296).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et, beni cezalandırmaktan vazgeç ve beni affet, şüphesiz sen çok bağışlayan, çok merhametli olansın." (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 1, No: 29148)

KURULUŞUNUN YILDÖNÜMÜNDE DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Diyanet İşleri Başkanlığı bugün; Avrasya coğrafyasından tarihte birçok acı ve tatlı hatırayı paylaştığımız yakın komşularımıza kadar, Balkanlar, Kafkasya, Rusya, soydaş ve akraba topluluklardan Afrika'nın içlerine kadar geniş bir alanda, özgün, güvenilir, donanımlı ve yol gösterici bir dinî tecrübeyi temsil eden, bağlılık ve vefa karışımı bir duyguyla kendisine yönelenlere bilgi ve hizmet sunan; Avrupadaki insanımız için de dinî hizmetin yanında, adeta bir kimlik ve özülle varoluş bilgi ve bilinci veren bir kurumdur. Başkanlığın dış dünyadaki temsil gücü ve etkinliği, kurumsal inisiyatifin yanı sıra, tarihten bu yana milletimizin bu coğrafyalara götürdüğü hizmet ve ülkemizin dışarıda sahip olduğu önem ve itibarla bağlantılı bir husustur.

Yurt dışından, özellikle de İslam ülkelerinden bakıldığında Diyanet, Müslümanlıkla modern hayatın ahenk içerisinde yaşatılabileceğini gösteren önemli ve özgün bir örnek olarak görülür.

Çevresine din konusunda sağlıklı bilgi ve hizmet sunması ölçüsünde rehberlik, saygınlık ve otorite yönü de öne çıkan ve bünyesinde binlerce personeli istihdam eden Diyanet teşkilatı, ülkemizde, kamuoyunun, dinî bilginin ve gündelik dindarlığın, hatta geleceğin şu veya bu yönde oluşumunun baş sorumlusu veya umudu olarak algılanmaktadır.

Kurumumuz, iyi günde kötü günde birlik ve beraberliğin, acıyı, umudu ve coşkuyu paylaşmanın en bilinen, milletin devletle buluşması için açılan ana yol ve köprülerden biridir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kâbe'de İmamın Hizasından Önde Olanların Namazları Geçerli Olur mu?

Hanefî, Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre Kâbe'nin etrafında da olsa cemaatle namaz kılınırken, imamın bulunduğu taraftaki cemaatin imamdanda önde olmaları şarttır. Dolayısıyla İmamın bulunduğu taraftaki cemaat, imamdanda önde olurlarsa imama uymuş kabul edilmez ve namazları geçerli olmaz. Diğer yönlerdeki cemaatin, Kâbe'ye imamdanda daha yakın bulunmaları ise imama uymalarına engel olmaz. Malikî alimlerine göre ise imamın cemaatten önde olması şart değildir. Ancak zaruret olmaksızın cemaatin, imamdanda önde olması mekruhtur (İbn Kudâme, el-Muğnî, III, 52-53; İbn-i Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 370; Abdurrahman el-Cezîrî, Kitabu'l-Fıkıh ale'l-mezâhibi'l-erbea, I, 414).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Her işimin koruyucusu olan dinim ile beni ıslah eyle, kurtuluşa erdir. İçinde yaşadığım, geçimimi sağladığım dünyamı benim için ıslah eyle, hayırlı kıl.” (Müslim, Duâ, 71)

ALLAH'I GÖRÜYORMUŞÇASINA YAŞAMAK: İHSAN

İnsanı yaratan Yüce Allah, birçok ayet-i kerimede, insanın dünya hayatında başıboş bırakılmadığını (*Kıyâmet*, 75/36) yaptığı her şeyden (*Bakara*, 2/234), hatta kalbinde gizlediklerinden dahi haberdar olduğunu bildirmiş (*Âl-i İmrân*, 3/119) ve ona şah damarından daha yakın olduğunu ifade etmiştir (*Kaf*, 50/16).

İnsanın daima bu bilinçle yaşamasına, hayatını bu doğrultuda şekillendirmesine “ihsan” denir. Sevgili Peygamberimiz, ihsanı şöyle tarif etmiştir: **“İhsan, Allah'ı görüyormuşçasına O'na kulluk etmendir. Sen O'nu göremesen de O, seni görmektedir.”** (*Buhârî, İmân*, 37)

İmanın kemale erebilmesi, kulluğun hakkıyla yerine getirilebilmesi için ihsan üzere yaşaması gerekir. Zira, nerede olursa olsun, her şeyden çok sevdiği Rabbinin kendisiyle birlikte olduğunu bilen kişi, her yaptığıyla O'nu memnun etme gayretinde olurken; adaleti gözetken ve gazabı çok şiddetli olan, her şeye kadir Rabbinin rızasına aykırı olan her şeyden de uzak durmaya çalışır.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namaz Kılarken İmama Uyan Kimseler Nasıl Davranır?

Cemaatle namazın geçerli olması için imama uyacak olan kişi en azından kalbiyle imama uymaya niyet etmelidir. Niyetini dili ile söylemesi ise müstehaptır. Niyetten sonra ara vermeden namaza başlanması gerekir (*Fetâvâ-yı Hindiyeye*, I, 67).

İmama uyan kişi (muktedî) rükû, rükûdan doğrulma, secdeye varma ve secde-den kalkma gibi fiillerinde imama iştirak eder; bu fiilleri imamdan önce yapmaz, kıraat (Fâtiha ve zammı süre) dışındaki iftitah ve intikal tekbirleri, rükû ve secde tesbihleri, son oturuşlardaki salatü selamları, Sübhaneke ve Tahiyat dualarını tek başına kıldığı namazlarda okuduğu gibi okur (*İbn Âbidin, Reddül-muhtâr*, I, 316).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gidip ebedî yaşayacağım ahiret hayatımı benim için hayırlı eyle. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerlerden muhafaza eyle.” (Müslim, Duâ, 71)

“BABASININ ANNESİ” HZ. FÂTİMA

Hız. Fâtıma Allah Resûlü'nün “babasının annesi” diye sevdiği en küçük kızıydı. Zira babasına çok düşkün olan Hız. Fâtıma, babasının zor zamanlarında bir anne şefkatiyle yardımına koşmuştu her zaman. Hız. Peygamber'in Kâbe'de müşrikler tarafından üzerine deve işkembesi döküldüğünde üstündeki pislikleri temizleyen, Uhud'da dişi kırıldığında yaktığı hasır parçasının külüyle yüzündeki yaraya bastırıp kanını dindiren o olmuştu.

Allah Resûlü de aynı şekilde kızına çok düşküdü. Hız. Âişe, baba kızın birbirine düşkünlüklerini şöyle anlatmıştır: *“Resûlullah'a (s.a.s.) tavır, hâl ve davranış bakımından Fâtıma'dan daha fazla benzeyen birini görmedim. Fâtıma onun huzuruna girdiği zaman Resûlullah ayağa kalkar, onun elini tutar, onu öper ve kendi yerine oturturdu. Resûlullah Fâtıma'nın yanına girdiği zaman da o (aynı şekilde) hemen ayağa kalkar, babasının elinden tutar, onu öper ve kendi yerine oturturdu.”* (Ebû Dâvûd, Edeb, 143, 144)

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Konusunda Özürlü Bir Kimse Cemaate Namaz Kıldırabilir mi?

Abdestle ilgili özürlü olan bir kimse, özürlü olmayan kişilere imamlık yapamaz. Aynı şekilde, akli melekesi yerinde olmayan olana, Kur'an okuyamayan okuyabilene, elbisesi temiz olmayan temiz olana imamlık yapamaz. Çünkü imam, kendisine uyan kimselerin durumundan daha aşağı olmamalıdır (*İbn Hümmâm, Fethü'l-Kadir, II, 366*).

İmam Çorapsız Namaz Kıldırabilir mi?

İmanın namazı çorapsız kıldırması namazın sıhhatine engel değildir. Nitekim Hız. Peygamber (s.a.s.) hem çorapla hem de çorapsız olarak namaz kıldırmıştır (*Ebû Dâvûd, Salât, 88*). Ancak örfte imamın çorapsız namaz kıldırması hoş görülüyorsa, bundan kaçınmak uygun olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Sevgini, seni seven kimsenin sevgisini ve sevgine ulaştıracak ameli istiyorum. Allah'ım! Sevgini, bana canımdan, ailemden ve soğuk sudan daha sevimli eyle.” (Tirmizî, Deavât, 74)

HZ. PEYGAMBER VE AİLE HAYATI

Sevgili Peygamberimiz aile içinde sevgi ve şefkatin hâkim olmasını istemiş, aile fertlerine karşı iyi davranmayı imanda olgunluğun alameti saymıştır.

Hiz. Peygamber, evinde asla gönöl kırıcı söz ve davranışlarda bulunmazdı. Hanımlarını ve çocuklarını incitmez, her zaman gönüllerini hoş tutar, asla kabalıktan hoşlanmazdı. Başkalarına da kadınlara karşı nazik ve güzel muamele edilmesini tavsiye ederdi. Uzun süre yanlarında kalan Enes b. Mâlik, Hiz. Peygamber'in aile ilişkilerini çok kısa bir şekilde şöyle anlatır: ***"Aile fertlerine karşı Hiz. Muhammed'den daha şefkatlisini görmedim."*** (Müslim, Fedâil, 63)

Hiz. Peygamber, kadınlara şiddet uygulanmasını asla tasvip etmemiştir. Dolayısıyla o, hayatı boyunca ne bir kadına, ne bir hizmetçiye ve ne de bir çocuğa el kaldırmış, ne de şiddet ve kaba kuvvet kullanmıştır. (Müslim, Fedâil, 79) O, hadislerinde kadınları dövenlerin Müslümanların hayırlıları olmadığını ifade etmiştir (Ebû Dâvûd, Nikâh, 43).

BİR SORU BİR CEVAP

Kul Hakkı Namazı Var mıdır?

İslam dininde ibadetler Allah ve Rasûlû tarafından belirlenmiştir. Ne Kur'an'da ne de sünnette "kul hakkı namazı" diye bir namazdan söz edilmemiştir. Kişinin kul hakkından kurtulmasının yolu, hak sahibine hakkını vermesi ve onunla helalleşmesidir. Yaptığı zulüm için de Allah'a tevbe etmelidir. Tevbe etmeden önce iki rekât namaz kılması menduptur. Kul hakkı konusunda Hiz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: ***"Kimin üzerinde birinin namusu ya da malıyla ilgili bir zulüm varsa altın ve gümüşün bulunmadığı kıyamet gününden önce onunla helalleşsin. Aksi takdirde kendisinin salih amelleri varsa, yaptığı zulüm miktarınca sevabından alınır, hak sahibine verilir. İyilikleri yoksa, zulüm yaptığı kardeşinin günahından alınır, onun üzerine yükletilir."*** (Buhârî, Mezâlim, 11).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Sana teslim olan bir kalp, doğru sözlü bir dil ve dosdoğru bir ahlak istiyorum." (Hâkim, Deavât, No:1872; bk. İbn Hibbân, Ed'îye, No: 935)

KİM GÜZEL BİR ÇIĞIR AÇARSA...

Medine’de, ashabın mescitte namaz için Resûlullah’ı beklediği sırada mescide bir grup insan geldi. Bunlar, Mudar kabilesine mensup, yoksulluktan neredeyse üzerlerini örtecek elbiseye sahip olamayan fakir Müslümanlardı. Onların bu vaziyetini gören Resûlullah’ın üzüntüsünden âdeti yüzünün rengi değişti. Ahabına namazı kıldırdıktan sonra infakta bulunmaya dair kısa bir konuşma yaptı. Bunun üzerine ilk önce ensardan bir adam, omuzladığı bir torbayı bağışlamak üzere mescide getirdi. Ardından bir başkası, sonra bir başkası... Ta ki yiyecek ve giyeceklerden iki yığın meydana geldi. Bunları gören Resûlullah’ın mübarek yüzü güldü ve şöyle buyurdu: **“Kim İslam’da güzel bir çığır açarsa hem (kendi yaptığıнын) sevabını, hem de kendisinden sonra o işi yapanların sevaplarını alır. Üstelik onların sevaplarından da bir şey eksilmez. Kimde kötü bir çığır açarsa, hem (kendi yaptığıнын) günahını, hem de kendisinden sonrakilerin günahlarını yüklenir; onların günahlarından da bir şey eksilmez.”** (Müslim, Zekât, 69)

BİR SORU BİR CEVAP

Cami Dışında; Kırd, Sahrada Cemaat Oluşturularak Cuma Namazı Kılınabilir mi?

İslam alimlerinin çoğunluğuna göre cuma namazı yerleşim yerinde binaların bulunduğu bölgede kılınabilirken, Hanbelîlere göre yerleşim yerine yakın sahrada da cuma kılınabilir. Cuma namazının yerleşim bölgesinde kılınmasını gerekli görenlerden Mâlikîler, aynı zamanda bunun cami ve mescidde kılınması gerektiğini belirtmişlerdir. Diğerlerine göre ise, yerleşim yerinde kılınması yeterli olup camide kılınmasını şart koşmazlar (İbn Rüşd, Bidayetü’l-müctehid, Mısır, 1395 / 1975, I, 159-160; Abderî, et-Tâcü ve’l-İklîl, Dâru’l-Fikr, Beyrut, 1398, II, 159; Şirbînî, Muğni’l-muhtâc, Beyrut, 1418/1997, I, 419; Kâsânî, Bedâi’u’s-sanâi’, Dâru’l-Kitâbi’l-Arabî, Beyrut, 1982, I, 259-261; İbn Kudâme, el-Muğni, Dâru Âlemi’l-Kütüb, Riyad, 1417/1997, III, 202-209).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Lütfun, rahmetin ve bereketlerinden ve rızkıdan bana aç, bolca ihsan eyle.”
(Hâkim, Deavât, No:1868)

VEDA HUTBESİ

Peygamberimiz (s.a.s.)'in, miladi 632 yılında yaptığı ilk ve son haccında Arafat'ta yüz bini aşkın insana irad ettiği hutbedir. Veda Hutbesi İslam'ın özeti mahiyetindedir ve temel hak ve hürriyetler açısından büyük önem taşır. Peygamberimiz hutbesinde ırk, renk ve sınıf üstünlüğünü reddetmiş; aile hayatına zarar verecek şeyleri yasaklamıştır.

Ailede erkek ve kadının birbirlerine karşı hak ve vazifelerinin olduğunu belirten Allah Rasûlü, kadınlara iyilik ve şefkatle muamele edilmesini, faizin haram kılındığını, her türlü kan davasının kaldırdığını, vasiyet, borç ve kefaletle nesebin öz babadan başkasına nispet edilemeyeceğini, insanların can, mal ve haysiyetinin her türlü tecavüzden korunduğunu ilan etmiştir. (*İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, IV/250-253*)

BİR SORU BİR CEVAP

İkinci Namazının Sünneti İle Yatsının İlk Sünneti Bazen Terk Edilebilir mi?

Farz namazların öncesinde ve sonrasında kılınan revâtib sünnetler, müekked ve gayr-i müekked sünnetler olmak üzere iki kısımdır. Müekked sünnet, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in kılmaya devam ettiği fakat bağlayıcı olmadığını göstermek amacıyla bazen terk ettiği; gayri müekked sünnet ise bazen kıldığı, bazen de terk ettiği sünnet demektir. Gayr-i müekked sünnetlere müstehap da denilmektedir. Müekked sünnetleri mazeret olmadan terk etmek doğru değildir. Mazeretsiz terk edilmeleri, 'isâet' yani yanlış ve kusurlu bir davranış olur; azap gerektirmese de ahirette kınanmayı gerektirir. Gayr-i müekked sünnetler ise mazeret olmadan da bazen terk edilebilirler. Bunları terk etmek kınanmayı gerektirmez (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Riyad, 1423/2003, I, 218-221*). İkinci ile yatsı namazlarından önce kılınan sünnetler gayri müekked sünnettirler (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Riyad, 1423/2003, II, 451-453*). Bu duruma göre, bu sünnetlerin ara sıra kılınmamasından dolayı herhangi sakınca ve bir kınanma söz konusu olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kıyamet gününde cennet, korku gününde güven istiyorum. Allah'ım! Verdiğin ve vermediğin şeylerin şerrinden sana sığıyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

NAZAR

“Bakış” anlamına gelen nazar, bir kişinin bir şeye bakarak ona olumsuz etki etmesi, zarar vermesi anlamında kullanılır. Nazar, asılsız bir hurafe değil izah edilebilen bir hakikattir. İslami kaynaklarda “isabet-i ayn” olarak bilinir.

Peygamberimiz **“Göz değmesi gerçektir.”** (Buhârî, Tıp, 36) bu yurmuş ve nazardan korunmak için **“Yarattıklarının şerrinden tam kelimeleriyle Allah’a sığınırım”** şeklinde dua edilmesini tavsiye etmiştir. (Ebu Davut, Tıp, 19). Bu nebevî tavsiye çerçevesinde Fâtiha, İhlas, Felak ve Nas surelerini okuyarak nazardan korunmak mümkündür.

Maddi ve manevi her türlü hastalığın tedavisi için doktora gitmek asıl olsa da şifa verenin Yüce Allah olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

Ayrıca nazar, “nazar etmek, nazar değmek, nazara gelmek, nazara uğramak, göz değmek, göze gelmek” gibi ifadelerle atasözlerimiz ve deyimlerimiz arasında da kendine yer bulur.

BİR SORU BİR CEVAP

Tesbih Namazı Cemaatle Kılınabilir mi?
Sünnet namazlardan terâvih namazı cemaatle kılınabilir. Terâvih cemaatle kılındığında vitir namazı da cemaatle kılınır. Ramazan ayının dışında vitir namazını cemaatle kılmak mekruhtur (Mevsîlî, el-İhtiyar, İstanbul, ts. , I, 69).

Nafile namazlardan küsuf (güneş tutulması) ve İmameyn'e göre istiska (yağmur duası) namazları da cemaatle kılınır (Mevsîlî, el-İhtiyar, İstanbul, ts. , I, 71-72). Bunların dışındaki tüm sünnet ve nafile namazları herkesin tek başına kılması doğru olacağından, bu namazların cemaatle kılınması mekruh görülmiştir (Serahsî, Mebsût, Beyrut, 1421/2000, II, 256). Kaynaklarımız, tesbih namazını cemaatle kılınan nafile namazlar arasında saymamışlardır. Bu konuda Hz. Peygamber (s.a.s.)'den de bir uygulama nakledilmediğinden, tesbih namazının cemaatle değil tek başına kılınması uygun olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 64)

İYİ KOMŞU OLMANIN MÜKÂFATI

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre Peygamberimizin yanına bir adam gelerek bir kadınla ilgili olarak şunları söyler: “Ey Allah'ın Resûlü! Falan kadının çok namaz kıldığından, çok sadaka verdiği, çok oruç tuttuğundan, ancak diliyle komşusuna eziyet ettiğiinden söz ediliyor, (ne buyurursunuz?)” Allah Resûlü, “**O, cehennemde olacaktır**” buyurur. Adam, bu defa başka bir kadınla alâkalı olarak Hz. Peygamber'e şu soruyu yöneltir: “Ey Allah'ın Resûlü! Bir başka kadının da az oruç tuttuğundan, az sadaka verdiğiinden, az namaz kıldığından, sadece yağsız peynir gibi şeylerden tasadduk ettiğiinden, ancak diliyle komşusunu rahatsız etmediğinden söz ediliyor (bunun hakkında ne dersiniz?)” Bu kadının durumuyla ilgili olarak ise Hz. Peygamber, “**O, cennette olacaktır.**” buyurarak (*İbn Hanbel, Müsned, II, 404*) ibadetlerin yanında güzel ahlak sahibi olmanın ve insanlarla iyi ilişkiler kurmanın önemini vurgulamıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Şükür Secdesi Nedir Ve Nasıl Yerine Getirilir?

Bir nimete kavuşan veya bir sıkıntıdan kurtulan Müslümanın, şükürünü yerine getirmek amacıyla Allah rızası için yaptığı secdeye ‘şükür secdesi’ denilir. Peygamber Efendimizin bir şeye sevindiğinde veya sevindirici bir haberle müjdelendiğinde Allah'a şükretmek için secde ettiği rivayet edilmiştir (*Ebû Dâvûd, Cihâd, 174; İbn Mâce, İkâmetü's-salât, 192*).

Şükür secdesi şöyle yapılır: Kibleye dönerek tekbir alıp secdeye varılır, secdede iken tesbihatta bulunduktan sonra Allah'a hamd ve şükür ettikten sonra yine tekbir alarak ayağa kalkılır (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Dârul-Fikr, ts. , II, 128*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Müslümanlar olarak canımızı al, Müslümanlar olarak dirilt, rezil olmadan ve fitneye uğramadan salih kullarının arasına dahil eyle.” (*Hâkim, Deavât, No:1868*)

İHLAS

İslam, samimiyet dinidir. “İnandım” demek yeterli olmaz Müslüman olmak için. Kalbin de tasdik etmesi gerekir bu imanı. Kalpteki iman, söz ve fiillere, bütün hal ve hareketlere yansımalıdır.

Rabbimize yakarışlar içten olmalı, O’na sunulan bütün ameller samimiyet taşımalıdır. Çünkü Yüce Allah’ın nazarında ameller, niyetlere göre değer kazanır ve O, “**...ancak samimiyetle, kendi rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder.**” (Nesâî, Cihâd, 24).

Bu vasıfları taşımayan ameller ise yapana hiçbir fayda sağlamaz. Resûlullah bunu şu ibretli sözleriyle anlatır: “**Oruç tutan nice kimseler vardır ki oruçtan nasibi sadece aç kalmaktır. Geceyi ibadetle geçiren nice kimseler vardır ki kıyamdan nasibi sadece uykusuz kalmaktır.**” (İbn Mâce, Sıyâm, 21)

Zira her şeyin sahibi ve hâkimi olan Rabbimizin bizim ibadetle-rimize ihtiyacı yoktur, ibadetler bizim içindir ve O’na yalnızca amellerimizdeki halis niyetimiz ve takvamız ulaşır.

BİR SORU BİR CEVAP

Evvâbin Namazı Nedir Ve Nasıl Kılınır?

‘Evvâbin’, tövbe edip Allah’a sığınanların namazı anlamına gelir. Peygamberimiz (s.a.s.)’in evvâbin namazının kuşluk vakti kılınacağını ifade eden hadislerinin (*Müslim, Salâtü’l-müsâfirin*, 19) yanı sıra akşam namazından sonra nafile kılan kimsenin ‘evvâbin’den olacağını bildiren başka rivayet (*Taberânî, Mu’cemü’l-Evsât, Kahire, 1415, I, 250, VII, 191*) sebebiyle, ‘evvâbin namazı’ tabirinin akşam namazından sonraki nafile için kullanılması yaygınlaşmıştır. Altı rekât-lık bir namaz olan evvâbin namazı, tek selamla kılınabileceği gibi üç selamla da kılınabilir (*Şürünbülâli, Merâki’l-felah, I, 170-171*).

Peygamberimiz (s.a.s.): “**Kim akşam namazından sonra kem söz söylemeksizin altı rekât namaz kılsa, bu kendisi için on iki senelik ibadete denk kılınır**” buyurmuşlardır (*Tirmizî, Salât*, 321). Ayrıca kendisinin de akşam namazından sonra altı rekât namaz kıldığı rivayet edilmektedir (*Şevkânî, Neylû’l-evtâr, III, 64*).

GÜNÜN DUASI

“**Allah’ım! Dinim, dünyam, ailem ve malım hakkında af ve afiyet istiyorum.**” (Hâkim, *Deavât*, No:1902, I, 517)

İSTİKLÂL SAVAŞIMIZIN MANEVİ ÖNDERİ: MEHMET ÂKİF ERSOY

Mehmet Âkif, 1873'te İstanbul'da doğdu. Şiir yazmaya daha lise yıllarında iken başlamıştı. Sade ve akıcı bir Türkçeyle yazdığı şiirlerle, millî mücadele yıllarında milletin duygularına, çektiği sıkıntılara tercüman oldu. Samimi, sağduyulu ve dürüst bir Müslüman'dı. Dil ve din, onun en fazla önem verdiği iki değeri. Bu nedenle o, şiiri sadece sanattan ibaret görmemiş, insanları dinî, ahlakî ve toplumsal açıdan geliştirebilmek için bir vasıta olarak kullanmıştı. Şairliğinin yanı sıra ilim, fikir ve mücadele adamı olarak millî mücadeleye destek veren Mehmet Âkif, "İstiklâl Savaşı'nın manevi önderi" olarak hüsnükabul gördü. Mehmet Âkif, başta millî marşımız "İstiklâl Marşı", "*Safahat*" ve Sebîlürreşad dergisinde kaleme aldığı çeşitli tefsir yazıları, makaleler ve tercümeler olmak üzere geriye çok değerli eserler bıraktı. 27 Aralık 1936'da İstanbul'da vefat etti.

BİR SORU BİR CEVAP

"Kabir-Nur" Namazı Diye Bir Namaz Var mıdır?

Peygamberimiz (s.a.s.) ve ashabından 'kabir namazı' adıyla bir namaz kılındığına dair bir rivayet ulaşmamıştır. Dolayısıyla bu niyetle namaz kılmak bidattir. Ancak kişi istediği vakit nafil olarak dilediği kadar namaz kılar ve arkasından yapacağı duada kabir azabı ve kabirdeki şerlerden Allah'a sığınabilir. Zira Hz. Muhammed (s.a.s.), duada kabir azabından Allah'a sığınmayı tavsiye etmiştir (*Buhârî, Cenaiz*, 86).

Kurtuluş Namazı Diye bir Namaz Var mıdır?

Kur'an'da ve sünnette 'kurtuluş namazı' diye özel bir namaz yoktur. Bu kaynaklarda yer almayan bir namazı ihdas etmek, bidattir. "*Her bid'at da dalâlettir*" (*Müslim, Cum'a*, 43; *Ebû Dâvûd, Sünnet*, 6).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden istenen şeylerin hayırlısını, duanın hayırlısını, kurtuluşun hayırlısını, işlerin hayırlısını, sevabın hayırlısını, hayatın hayırlısını, ölümün hayırlısını istiyorum." (*Hâkim, Deavât*, No:1911)

HAYIR İŞLEMEK

Hayır, maddî ve manevî, dünyevî ve uhrevî her türlü nimetler; iyi ve güzel olan inanç, söz, eylem ve davranışlardır.

Rabbimiz bizleri hayra teşvik etmektedir: **“Haydi, hep hayırlara koşun.”** (Bakara, 2/148) **“Hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz.”** (Hac, 22/77)

Sevgili Peygamberimiz: **“En hayırlınızı size haber vereyim mi? Sorulmadan önce gelip tanıklığı yerine getiren şahitlerdir.”** (Tirmizî, Şehadât, 1); **“Âdemoğlunun hepsi günahkârdır. Günahkârların en hayırlıları tövbe edenlerdir.”** (Tirmizî, Sıfatü'l-Kiyame, 15); **“Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya hayır (doğru ve faydalı söz) söylesin ya da sussun”** (Tirmizî, Birr, 43); **“Veren el, alan elden daha hayırlıdır/iyidir.”** (Tirmizî, Zühd, 21); Bir sahabî Hz. Peygamber'e **“İnsanların hayırlısı hangisidir?”** diye sormuş, Hz. Peygamber de **“Ömrü uzun, işleri iyi olanlarıdır”** cevabını vermiştir. Sahabî, **“İnsanların hangileri şerlidir/kötüdür?”** diye sormuş, Hz. Peygamber de **“Ömrü uzun, işleri kötü olanlarıdır”** buyurmuştur. (Tirmizî, Zühd, 15)

BİR SORU BİR CEVAP

İstihare Namazı Nasıl Kılınır? İstihare Nasıl Yapılır?-1

İstihare, bir kimsenin yapmak istediği bir şeyin kendisi için hayırlı olup olmayacağı konusunda bir işarete kavuşmak maksadıyla yatmadan önce iki rekât namaz kılarak Allah'a dua etmesidir. İnsanlar, bazen kendileri için önemli bir karar verecekleri veya bir seçim yapacağı zaman dünya ve ahiret bakımından kendileri için hangisinin daha hayırlı olacağını kestiremezler. Bunu anlayabilmek için istihare ederler ve Allah'tan yardım dilerler. Bu bakımdan istihare, bir bakıma yapılacak işin hayırlı olmasını; hayırlı ise gerçekleşmesini Allah'tan dilemek ve O'ndan tercih konusunda yardım istemek demektir. Hz. Peygamber ahashına her işte istihareyi, Kur'an'ın bir suresini öğrettiği gibi öğretmiştir (Buhârî, Teheccüd, 25; Ebû Dâvûd, Vitir, 31).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni dinimde sabit kıl, mizanda sevaplarımın ağır gelmesini nasip eyle, imanımı gerçek eyle, derecelerimi yükselt, namazımı kabul eyle, günahımı bağışla.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

TEYEMMÜM

Maide sûresinin 6. ayetinde kendisine gusül ya da normal abdest gereken kişinin su bulamadığı takdirde “temiz toprakla” teyemmüm etmesi emredilmiştir.

Teyemmüm, önce iki eli temiz toprağa ya da toprak cinsinden bir maddeye sürerek elleri silkeledikten sonra her iki el ile yüzü meshetmek ve tekrar elleri aynı şekilde toprağa sürerek silkeledikten sonra sağ avuç ile sol kolun, sol avuç ile sağ kolun arka ve iç tarafını dirseklerle beraber meshetmektir.

Bununla müminlerin temiz olmaları ve manen de temizlenmeleri murat edilirken insanların, hükmi anlamda temizliği toprak vesilesiyle çevreyle kurulan ünsiyete ve yakınlığa bağlanmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

İstihare Namazı Nasıl Kılınır? İstihare Nasıl Yapılır?-2

İstihare namazı menduptur. Namazın birinci rekâtında Fâtiha'dan sonra Kafirûn sûresi; ikinci rekâtında Fâtiha'dan sonra İhlas sûresi okunur. Namazdan sonra istihare duası yapılır. Hz. Peygamber, istiharede şöyle dua edilmesini tavsiye etmiştir: “*Allah'ım! Senden, ilminle hakkımda hayırlı olanı bana bildirmeni, kudretinle bana güç vermeni istiyorum. Senin büyük fazlı kereminden ihsan etmeni istiyorum. Senin her şeye gücün yeter, ben ise acizim; sen her şeyi bilensin, ben ise bilmem; çünkü sen bütün gizli şeyleri en iyi bilensin. Allah'ım! Yapmayı düşündüğüm bu iş, benim dinim, yaşayışım, dünyam ve ahiretim bakımından hakkımda hayırlı olacaksa, bunu bana takdir eyle, onu bana kolaylaştır, uğurlu ve bereketli eyle! Eğer bu iş, benim dinim, yaşayışım, dünyam ve ahiretim bakımından kötü ise, onu benden, beni ondan uzaklaştır. Hayır, nerede ise, onu bana takdir et ve onunla beni hoşnut eyle!*” (Buhârî, Da'avât: 48).

GÜNÜN DUASI

“*Allah'ım! Sen yardım istenilensin, dualar ancak sana ulaşır, duaları sen kabul edersin, güç ve kuvvet ancak Allah ile birlikte vardır.*” (Tirmizî, Deavât, 94)

ADALETEN AYRILMAMAK

İslam'ın en temel erdemlerinden biri olan adalet, her hak sahibine hakkının verilmesi, kimseye haksızlık edilmemesi demektir.

İslam'da adalet insanlar arasında sınıf ve statü farkı gözetilmeksizin herkese karşı ve Allah için uygulanır. Adalet, kişinin kendine ve toplumun diğer bireylerine karşı her zaman ve her şart altında gözetmek durumunda olduğu; hak, eşitlik, denge, orta yol gibi değerleri bir araya getiren bir erdemdir.

Adalet, mülkün yani yönetimin temelidir. Hukukta, mirasta şirket vb. paylaşımlarda kalıcılığın ve devamlılığın birinci şartıdır. Fert ve toplum için huzur ve güven kaynağıdır.

Allah adaleti emretmiş, zulmü ise yasaklamıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

İstihare Namazı Nasıl Kılınır? İstihare Nasıl Yapılır?-3

İbadet ve sevap işlemek gibi iyi olduğu, haram ve günah gibi kötü olduğu bilinen şeylerde istihare yapılmaz. İstihare, yapılmasının doğru olup-olmadığında tereddüt edilen şeylerde yapılır ve yedi kere tekrarlanır. İstihareden sonra, insanın gönlüne bir açıklık gelir ve ilk defa kalbe doğan şeyin hayırlı olduğu kabul edilerek ona göre hareket edilir. İstihareden sonra rüya görmenin ve bu rüyayı iyiye veya kötüye yormanın dayanağı yoktur. İstihare namazının kılınamaması halinde, sadece duası okunmakla yetinilir (*İbn Âbidîn, Reddül-Muh-tar, Beyrut, 2000, II, 26-27*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden düzgün bir yaşantı, temiz bir ölüm ve rezil rüsva olmadan sana dönemeyi istiyorum.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 1, No: 29134)

ŞİRAZEDEN ÇIKMAK, ŞİRAZESİ BOZULMAK

Kitap ciltlenirken yaprakları düzgün ve sağlam tutan ince örgüye şiraze denir. Dağınık kâğıtlar şiraze sayesinde birbirlerine düğümlenerek yıllarca dayanabilecek mukavemete kavuşurlar. Mücellidin elinde küçük düğümlerle başlayan şiraze örgüsü bir kitap için hayati öneme sahiptir. Şirazede meydana gelen en küçük yıpranma ve çözülme bir kitap için sonun başlangıcıdır.

Şiraze dayanıklı ve kaliteli iplerden özellikle ipek ve ibrişimden yapılır. Bu, şirazenin sadece sağlamlığını değil kalitesini ve güzelliğini de artırır.

Toplumumuzda tutarsız davranış sergileyenler ve ahlaki zayıflıklar gösterenler için “şirazeden çıkmış” ya da “şirazesini bozulmuş” deyimleri kullanılır. Bu ifadeler kişinin kendine çeki düzen vermesi gerektiğini ifade eder.

Yolunda gitmeyen işler için “iş çığırından çıktı” anlamında “iş şirazeden çıktı” denilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Öğle ve Yatsının Son Sünnetleri Dört Rekât Olarak Kılınabilir mi?

Hız. Peygamber (s.a.s.)’in öğle ve yatsı namazlarının son sünnetlerini dört rekât kıldığı ve tavsiye ettiğine dair rivayetler bulunduğu gibi (*Ebu Dâvûd, Tatavvu, 7; Tirmizî, Salât, 200*), iki rekât kıldığı ve tavsiye ettiğine dair rivayetler de mevcuttur (*Buhârî, Teheccüd, 29, 34; Ebu Dâvûd, Tatavvu, 1*). Ancak söz konusu namazların ikişer rekât kılındığına yönelik rivayetler daha kuvvetli ve meşhur olduğundan tercih edilmiş ve genel olarak uygulama bu yönde yerleşmiştir. Bu itibarla, öğle ve yatsı namazlarının son sünnetleri, iki rekât olarak kılınabileceği gibi dört rekât olarak da kılınabilir. Dileyen bunları, iki rekâtta bir selam vermek suretiyle de kılabilir (*Mergî-nânî, el-Hidâye, I, 67*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! İçimi dışımdan daha hayırlı kıl. Ve dışımı yararlı kıl. Allah’ım! Sapmadan ve saptırmadan mal, aile ve çocuk bakımından insanlara verdiklerinin iyisini isterim.” (Tirmizî, Deavât, 126)

BİZİ ALDATAN BİZDEN DEĞİLDİR

Sevgili Peygamberimiz bir gün ekin satan bir adamın yanından geçerken buğdayın durumu dikkatini çeker ve elini buğdayın içine daldırır. Ancak buğday ıslak olduğundan dolayı elleri ıslanır. Bunun üzerine buğdayın sahibine bu durumun sebebini sorar. Adam da ekininin yağmurdan dolayı ıslandığını söyler. Hz. Peygamber, bunun insanları aldatmaya yol açacağını bildiği için, ekin sahibine şu uyarıyı yapar: **“Madem öyle, ıslak kısmını insanlar görsün diye yığının üstüne koysaydın ya! (İnsanları) aldatan benden değildir.”** (Müslim, Îmân, 164) Abdullah İbn Ömer’in naklettiği farklı bir rivayette ise Peygamberimiz Medine pazarını gezdiği bir sırada bir yiyeceğin güzelliği hoşuna gitmiş, elini içine daldırdığında ise içiyle dışının bir olmadığını farkına varmıştı. Bunun üzerine satıcıya memnuniyetsizliğini şu sözlerle bildirmişti: **“Müslümanlar arasında aldatma olamaz! Bizi aldatan, bizden değildir!”** (Dârimî, Büyû’, 10)

BİR SORU BİR CEVAP

Aklî Dengesi Yerinde Olmayan Kişi Gusûl İle Mükellef midir?

Kişinin dinen sorumlu olması için, eda ehliyetine sahip olması gerekir. Eda ehliyetine sahip olabilmek için de aklî melekelerinin yerinde olması ve ergenlik çağına ulaşmış olması şarttır. Bu iki niteliği taşıyan herkes, dinen sorumlu kabul edilir. Zihinsel engelliler eda ehliyetine sahip olmadıkları için, gusûl, abdest, namaz vb. dini vecibelerle yükümlü değildirler (Tirmizî, Hudûd, 1; el-Pezdevî, Kenzü'l-Vüsûl, I, 331).

Lens Gusle Engel midir?

Abdest ve gusûlde gözün iç kısmının yıkanması farz değildir (Mevsîlî, el-İhtiyar, I, 11). Zira gözlerin iç kısmını yıkamakta meşakkat vardır. Ayrıca bu durum gözle de zarar verebilir. Bu itibarla lens gözlerin iç kısmına konulduğundan abdest ve gusle engel değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, beni güzel bir iş yaptıkları zaman mutlu olan, günah işledikleri zaman da başışlanma dileyen kullarından eyle.” (İbn Mâce, Edeb, 57)

ŞEHİTLER GÜNÜ

Allah yolunda, din ve vatan uğruna, bu değerlerin yüceliğinin şahidi olarak savaşırken ölen müslümana şehit denir. Şehitlik dinimizde en yüce mertebelerdendir. İnsanın gönülli olarak canını feda etmesi ancak canından daha değerli bir amaç uğruna olur. Bu insanlara da Allah ebedi hayatı müjdelemektedir. ***“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölümler sanma. Bilakis onlar diridirler, Rableri katında Allah’ın, lütfundan kendilerine verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar. Arkalarından kendilerine ulaşamayan (henüz şehit olmamış) kimselere de hiçbir korku olmayacağına ve onların üzülmeyeceklerine sevinirler.”*** (Âl-i İmrân, 3/169-170) Bugünde aziz şehitleri-mize Allah’tan rahmet diliyor ve onları minnetle yâd ediyoruz.

BİR SORU BİR CEVAP

Âdet Hali Devam Eden Kadın Gusül Abdesti Alınca Temizlenmiş Olur mu?

Adet hali devam eden bir kadın, gusül abdesti alınca temizlenmiş olmaz. Çünkü gusletmek ay halinin bitimi ile farz olur. Bu nedenle İslam alimleri âdet hali devam ederken alınan guslün geçersiz olduğunu ifade etmişlerdir (*Ibn Kudâme, Muğni, I, 168, 242*).

Abdestli Olup Olmadığını Unutan Ya Da Abdestinde Şüphe Eden Bir Kimse Ne Yapmalıdır?

Bir kimse abdest aldığından emin olduğu halde, abdestini bozup bozmadığı konusunda şüpheye düşse, o kimse abdestli sayılır. Öte yandan abdestini bozduğunu bildiği halde, sonradan abdest alıp almadığından şüphe eden kimse de abdestsiz sayılır. Çünkü kesin olarak bilinen bir şey şüphe ile ortadan kalkmaz (*Mevsili, el-İhtiyar, İstanbul, ts., I, 11; İbn Âbidîn, Red-dü’l-muhtâr, I, 101- 102*).

GÜNÜN DUASI

“Ey kalpleri çeviren (Allah’ım)! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.”
(Tirmizî, Deavât, 89)

ŞEHİTLERİN EFENDİSİ HZ. HAMZA

Hamza b. Abdülmuttalib Peygamberimizin en küçük amcası, aynı zamanda da sütkardeşi idi. İslam'a davetin başlangıcında Müslüman olmamasına rağmen birkaç yıl sonra Ebû Cehil ve adamlarının Resûlullah'a hakaret ettiklerini öğrenince çok öfkeleni ve İslam'ı kabul ettiğini söyledi.

Kureyş'in önde gelenlerinden biri olarak onun Müslümanların safına katılması müşriklere karşı inananlara güç kazandırdı. Cesareti ve güçlü kuvvetli oluşuyla tanınan Hz. Hamza, Bedir Savaşı'nda kahramanlık göstererek Şeybe b. Rebîa ile teke tek çarpıştı ve müşriklerin bazı ileri gelenlerini öldürdü. Bu, müşriklerin kendisine daha çok düşmanlık beslemesine neden oldu. Uhud Savaşı'nda da büyük kahramanlık sergileyen Hz. Hamza, Cübeyr b. Mu'tim'in onu öldürmesi karşılığında kendisini âzat etmeyi vaad ettiğ kölesi Vahşi tarafından mızrakla şehit edildi.

Mertliği ve kahramanlığı ile Müslümanlara örnek olan Hz. Hamza, İslam tarihinde "seyyidü's-şühedâ" (şehitlerin efendisi) ve "esedullah" (Allah'ın arslanı) diye anılagelmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Aldıktan Sonra Giyilen Meste Mesh Etmek Gerekir mi?

Mestler, ayaklar yıkandıktan sonra abdestli iken giyildiğinde, tekrar abdest alınıncaya kadar üzerlerine mesh etmek gerekmez. Ancak abdesti bozulan kişi, yeni bir abdest alacağı zaman mest üzerine mesh yapar (*Mevsili, el-İhtiyar, I, 24*).

Özür Sahibi Bir Kimse Cemaate Namaz Kıldırabilir mi?

Abdest bakımından özür sahibi olan kişi, kendisi gibi özür sahibi olanlara imam olarak namaz kıldırabilir. Fakat bu kişi özürlü olmayanlara imam olamaz. Çünkü imamın durumu cemaatin durumundan aşağı olmamalıdır (*Merğî-nânî, el-Hidaye, I, 57*). Ancak Şâfiîlere göre, herhangi bir özürlü olmayan kişiler, özür sahibi olan kimseye uyabilirler (*Şirbînî, Muğni'l-Muhtaç, Beyrut, 1418/1997, I, 367*).

GÜNÜN DUASI

"Kulağımın kötülüğünden, gözümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden, tenimin kötülüğünden sana sığınırım." (Nesâî, İstiâze, 4)

ZAMAN BİLİNCİ

Zaman, Rabbimizin bizlere verdiği en büyük imkanlardan biridir. Zamanı değerlendirmek onu ölçülü ve bilinçli kullanmakla olur. Bunun yolu da zamanı iş, ibadet ve istirahat saatlerine bölerek bir disiplin içerisinde yönetmektir. Zamanı boşa harcamamalıyız. Zira ömrümüz, sınırlı ve sonludur. Zamanı ahiret hayatımız için de bir kazanca dönüştürmeliyiz. Zamanı bilinçli ve dengeli kullanma konusunda sevgili peygamberimizin şu uyarısı dikkat çekicidir.

Bir gün sahabeden üç zat Hz. Peygamberin ibadetini öğrenmek üzere hane-i saadete (mutlu yuva) gidip günü nasıl geçirdiği konusunda bilgi aldıktan sonra, daha çok ibadet etmeleri gerektiği kanaatine vardılar. Onlardan birisi: Gecelerin tamamını namazla geçireceğini, diğeri yıl boyunca oruç tutacağını, üçüncüsü de, kadınlardan uzak durup hiç evlenmeyeceğini söyledi. Peygamberimiz durumdan haberdar oldu ve onları yanına çağırarak: **“Siz şöyle şöyle söyleyen kimselersiniz. Bilmiş olunuz ki valahi ben Allah’tan en çok korkanınız ve en fazla korunanınızım. Farz olan oruç dışında ben bazen oruç tutarım bazen de tutmam. (Gecenin bir kısmında) namaz kılarım ve (bir bölümünde) uyurum. Evlenirim. (İşte benim yolum, budur). Artık benim yolumdan kim yüz çevirirse benden değildir.”** (Müslim, Nikâh, 1)

BİR SORU BİR CEVAP

Misvak Kullanmanın Hükümü Nedir? Dişlerin Fırçalanması Misvak Kullanmak Yerine Geçer mi?

Abdest alırken misvak ve benzeri bir şeyle ağız ve diş temizliğini yapmak sünnettir (Mevsili, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 8). Zira bu temizlik fitrattan sayılmaktadır (Müslim, Tahâret 56; Ebû Dâvûd, Tahâret 29).

Hz. Peygamber (s.a.s.)’in uygulamasında ağız ve diş temizliği asıl olup, o dönemde diş temizliğinde misvak kullanılmakta idi. Bugün misvak yerine diş fırçası kullanılmaktadır. Bunda bir sakınca yoktur. Ağız ve diş sağlığı için uygun olan herhangi bir ürünün kullanılmasıyla bu sünnet yerine getirilmiş olur. Ancak Peygamber’e tabiiyet açısından misvak tercih edilebilir. Allah Rasülü (s.a.s.) bir hadislerinde: **“Ümmetime ağır gelmesinden (meşakkat) endişe etmeseydim, onlara her namaz vaktinde dişlerini misvakla temizlemelerini emrederdim”** (İbn Mâce, Tahâret 7) buyurmuştur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 64)

NEVRUZ

Nevruz gece ile gündüzün birbirine eşit olduğu 21 Mart günüdür. Farsça'da “yeni gün” anlamına gelen nevrüz, baharın gelişini kutlamak üzere yapılan bayram olarak bilinmektedir. Eski Türklerin “yılbaşı” olarak kabul ettikleri bu gün çeşitli törenlerle kutlanmıştır. Bu kutlamalar çerçevesinde nevrûziye denilen özel yiyecekler hazırlanır, akraba ziyaretleri yapılır ve hediyeleşilirdi. Zamanla Nevruz, çeşitli kültür çevrelerinde farklı bir muhteva ve anlama sahip olmuştur. Kùltürler arasındaki etkileşim sonucunda çeşitli toplumlar tarafından da benimsenmiştir. Günümüzde Nevruz, Türk dünyasının kuzeyinden güneyine, batısından doğusuna kadar uzanan engin coğrafyada yaşayan toplulukların pek çoğu tarafından bahar bayramı olarak kutlanmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest ve Gusül Alırken Takma Dişleri Çıkartmak Gerekir mi?

Abdest veya gusûlde yıkanması gereken uzuvlara suyun ulaşmasına engel olacak bir tabaka bulunmamalıdır (*Müslim, Tahâre, 31; Ebu Dâvûd, Tahâret, 99; Ali el-Kâri, Fethu bâbi'l-Înaye, I, 31*).

Hanefilere göre gusûl için, ağza ve burna su almak farzdır (*İbnü'l-Hümmâm, Fethu'l-Kadir, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1424/2003, I, 60*). Bu itibarla guslederken, çıkarılıp takılabilen dişlerin ağzın yıkanması esnasında çıkarılması gerekir. Bazı müçtehitlere göre, ağza ve burna su almak sünnettir. Bunlara göre, çıkarılıp takılabilen dişler çıkarılmadan alınan gusûl geçerli olmakla birlikte sünnet terk edilmiş olur (*Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, Dâru'l-Marife, Beyrut, 1418/1997, I, 122*).

Abdestte ise ağzın yıkanması sünnet olduğundan abdest esnasında takma dişlerin çıkarılmaması abdestin geçerliliğine engel olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kalbimde nur, gözümde nur, kulağımda nur, sağımda nur, solumda nur, üstümde nur, altımda nur, önümde nur var eyle, benim nurumu artır.” (*Müslim, Müsâfirîn, 181*)

EN HAYIRLI AZIK: TAKVA

Korumak, korunmak, saygı göstermek kökünden gelen takva, nefsi zararlı şeylerden korumak, Allah'a saygıyla itaat ederek onun azabından korunmak demektir. Yüce Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınmak, helal mi haram mı olduğu konusunda şüphe olan şeylerden uzak durma konusunda hassasiyet göstermek ve buna uygun yaşamaya gayret etmektir.

Takva bilinci, kişiye her an, kendisini yaratan Rabbine karşı sorumlu olduğunu hatırlatır ve davranışlarına bu doğrultuda yön vermesini sağlar. Dolayısıyla takva, Allah'a iman gereği ve bu imanı koruyup güçlendirmenin yegâne aracıdır.

Kur'an-ı Kerim'de takva elbisesine bürünmemizi isteyen Rabbimiz (A'râf, 7/26), bizlere en hayırlı azık olarak "takva"yı göstermiş (Bakara, 2/197), "muttaki/takva sahibi" olmayı müminlerin en önemli özelliklerinden biri kabul etmiştir. Zira **"Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır (et-kâkum)"** ayetinde belirtildiği üzere O'nun katında kulun değerini belirleyen tek ölçüt takvadır (Hucurât, 49/13).

BİR SORU BİR CEVAP

Secde-i Sulbiye Nedir ve Fikhî Hükmi Nedir?

'Secde-i sulbiye', namazın rükünlerinden olan iki secdeden her biridir (*İbn Âbidîn, Reddül-Muhtâr, I, 401*). Bu secdeler yapılmadıkça namaz sahih olmaz. Secdenin tekrarı ise taabbudidir, sebebi bizim tarafımızdan bilinemez (*İbn Âbidîn, Reddül-Muhtâr, I, 447*).

Farz Namazlarda İlk Oturuşu Unutan Kimse Namazını Nasıl Tamamlar?

İlk oturuş, namazın vaciplerindendir. Vacibin unutulması durumunda son oturuşta sehiv secdesi yapılması gerekir (*İbn Nüceym, el-Bahrur-râik, I, 314*). Hz. Peygamber (s.a.s.) genel anlamda unutmaktan dolayı herhangi bir uhrevi sorumluluk oluşmayacağını ifade etmiştir (*İbn Mâce, Talâk, 16*). İlk oturuşun kasten terk edilmesi ise tahrimen mekruh kabul edilmiştir (*İbn Nüceym, el-Bahrur-râik, I, 314*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Günahlarımı kar ve dolu suyu ile yıka ve beyaz elbiseyi kirden temizler gibi kalbimi hatalardan arındır." (Buhârî, Deavât, 39)

MÂVERAÜNNEHİR

“Mâveraünnehir”, nehrin öte yakası demektir. Orta Asya'nın İslam'a girmesinden sonra kaleme alınan İslami kaynaklarda Ceyhun nehrinin kuzey ve doğusu için bu ifade kullanılmıştır. Bazı Arapça metinlerde “Mâveraüceyhun” da denilen bölgeye Türk müellifleri “Çayardı” adını vermişlerdir.

Mâveraünnehir, modern dönemlerde Ceyhun (Amuderya) ile Seyhun (Siriderya) nehirleri arasında kalan yaklaşık 660.000 km²'lik coğrafi alanı ifade etmek için kullanılır.

Buhara, Semerkant, Şâş (Taşkent), Fergana, Nesef (Nahşeb), Se-rah, Tirmiz, Hârizm, Fârâb şehirleri, İslam şehirleri arasında hatırı sayılır bir yere sahiptir. İslam ilim ve fenninin büyük alimleri buralarda yetişmiştir. Mâveraünnehir havası, suyu, topraklarının bereketi, halkının cesareti, cömertliği, bilgi ve hikmete düşkünlüğü ile bir döneme damgasını vurmuştur.

Bölgenin ve İslam şehirlerinin incileri olan Buhara ve Semerkant, Doğulu ve Batılı seyyahlar tarafından hayranlıkla anlatılır ve “İslam'ın kubbesi” ve “dünya cennetlerinin önde gelenleri” olarak tasvir edilir

BİR SORU BİR CEVAP

Bebek Kusmuğu Elbiseye Bulaşırsa Namaza Engel Olur Mu?

Asıl olarak, insanın midesinden gelen ve ağız dolusu olan kusuk, necistir. Bebek kusmuğu da buna dahildir. Bir bebeğin emdikten hemen sonra kusması ve içtiği sütün olduğu gibi geri gelmesi halinde bu kusuk da Hanefi mezhebine göre pistir. Kusuk, necaset-i ğalıza hükmünde olduğundan bir elbiseye bulaştığında, katı bir halde bulaştı ise bir dirhemi, yani yaklaşık 3 gr'ı geçtiğinde namaza mani olur. Sıvı bir halde bulaştığında ise, avuç ayası kadar olan bir alan ve daha fazlasını kapladığında namaza mani olur. Bu miktarlardan az olan kusuk ise ruhsat kapsamında olup namaza engel olmaz. Ancak insanın bedeninde, elbisesinde veya namaz kılacağı yerde bulunan az veya çok her türlü pisliği temizlemesi namazın ruhuna yakışır bir davranış olduğundan, temizleme imkanı olduğu halde az da olsa bu pislikle namaz kılmak mekruhtur (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 266, Beyrut, 1423/2003).

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme!” (Bakara, 2/286)

İSLAM, İMAN, İHSAN

H. Ömer'in naklettiğine göre, bir gün Resûlullah'ın yanına bir yabancı gelerek ona İslam'ın ne olduğunu sordu. Resûlullah, ***“İslam, Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmen, namaz kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucu tutman, gücün yettiği takdirde Beytullah'ı haccetmendir”*** buyurdu. Yabancı, onun söylediklerini tasdik etti. Biz, adamın hem sorup hem tasdik etmesine hayret ettik. Sonra, iman'ın ne olduğunu sordu, H. Peygamber: ***“İman Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmandır”*** buyurdu. Yabancı yine tasdik etti. Sonra ihsan'ın ne olduğunu sordu, Resûlullah: ***“İhsan, Allah'ı sanki gözlerinle görüyormuşsun gibi ibadet etmendir; sen O'nu görmeden de O seni görüyor”*** buyurdu. (...) (Yabancı gittiğinde) Resûlullah onu tanıyıp tanımadığımızı sorduktan sonra, ***“Bu, Cebrâil idi. Size dininizi öğretmeye geldi”*** buyurdu. (Buhârî, İmân, 37)

BİR SORU BİR CEVAP

İmam Son Oturuşta Selam Vermeyip Ayağa Kalkarsa Cemaat Ne Yapmalıdır?
İmam son oturuşu yapmadan unutarak ayağa kalkarsa cemaat, imam ile birlikte ayağa kalkmayıp teşehhüde devam ederek imamın geri dönmesini bekler. İmam, kalktığı rekâtın secdesini yapmadığı sürece geri dönme ihtimali olduğu için ona uyan kimse, kendi kendine selam vererek namazdan çıkamaz. Selam verir ise namazı bozulmuş olur. Eğer imam, son oturuşu yapmadan kalktığını fark etmeyip son oturuşu yapmak üzere dönmez ve kalktığı rekâtın secdesini yapar ise, son oturuşu terk ettiği için imamın namazının farzı bozulduğu gibi ona uymuş olanlarınki de aynı şekilde bozulur. Eğer cemaat imamla birlikte ayağa kalkar da imam farkına varıp secde yapmadan geri oturursa cemaat da oturur. Cemaat imamın oturduğunu fark etmez ve secdeye giderse bu secde onların namazını bozmaz. Çünkü bu durumda esas olan cemaatin tâbi olduğu imamın namazının geçerli olmasıdır (İbn Nüceym, el- Bahru'r-Râik, Beyrut, II, 111-112).

GÜNÜN DUASI ***“Allah'ım, senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.”*** (Müslim, Zikir, 72)

KUR'AN'DA BİLGİNİN DEĞERİ

İslam'ın dünya görüşünün tam ve doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için bilgiye ihtiyaç vardır. Bu sebeple Kur'an'ın kuşatıcı bir kavramı olan ilim, alem tasavvurunda hayatî bir önem arz etmektedir. Kur'an'ın üzerinde önemle durduğu ilim kavramı İslam medeniyeti içerisinde çok zengin bir bilgi kaynağı olarak ortaya çıkmıştır.

Kur'an'da ilim (bilgi) kelimesi, sözlükte geçen genel anlamıyla kullanılmıştır. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde ilim kelimesi "bilgi" anlamında kullanılmıştır.

Kur'an'da *"Melekler, 'seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin' dediler."* (Bakara, 2/32) *"Şüphesiz Allah onu (Talut'u) Sizin üzerinize (hükümdar) seçti, onun bilgisini ve gücünü artırdı. Allah mülkünü dilediğine verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir."* (Bakara, 2/247) buyrularak bilginin önemi vurgulanmıştır.

Bu itibarla bilgi insanın dini ve sosyal hayatına yön veren çok önemli bir etkidir. Doğru bilgi ile hareket eden kişi dünyada olduğu gibi ahiret aleminde de huzura kavuşacaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Kur'an Okunurken Camiye Giren Bir Kimse, "Tahiyetü'l-Mescid" Namazını Kılabilir mi?

Kur'an okunurken kişinin zorunlu olmadıkça başka bir işle meşgul olmayıp Kur'an'ı dinlemesi gerekir. Nitekim; *"Kur'an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ve susun ki merhamet olunasz"* (Arâf, 7/204) mealindeki ayeti-kerimede mü'minlere, Kur'an okunurken onun dinlenilmesi emredilmektedir.

Ancak Kur'an dinlemek farz-ı ki-faye olduğundan dinleyen birileri varsa, tahiyetü'l-mescid namazı kılmak caizdir (*İbn Âbidîn, Red-dü'l-Muhtâr, I, 546*).

GÜNÜN DUASI

"...Allah'ım, nefsimi takvasını ver, onu temizle, onu temizleyenlerin en hayırlısı sensin. Onun velisi (sahibi) ve mevlâsı (efendisi) sensin..." (Müslim, Zikir, 73)

DÜNYA KADINLARINA ÜSTÜN KILINAN HZ. MERYEM

Adı Kur'an'da anılan yegâne kadındır İmrân'ın kızı Meryem. Annesi Hanne onu daha dünyaya gelmeden Rabbine adamıştı. Meryem doğduğunda annesi şaşırılmıştı. Çünkü erkek çocuk beklediği halde bir kız çocuğu dünyaya getirmişti. Yahudi şeriatına göre ise mabede yalnızca erkek çocuk adanırdı. Buna rağmen Allah Teâlâ, Hanne'nin adağını kabul etti ve Meryem güzel bir şekilde yetiştirildi. Bir gün melekler ona şöyle seslendi: **“Ey Meryem! Allah, seni seçti. Seni tertemiz yaptı ve seni dünya kadınlarına üstün kıldı.”** (Âl-i İmrân, 3/42)

Hz. Meryem Allah'a gönülden boyun eğen, namusunu koruyan, iffetli bir kadındı. Sahip olduğu imanıyla Kur'an'da inanan kadınlara örnek gösterilen bu tertemiz kadın, gün geldi kendisi gibi tertemiz bir çocukla, Hz. İsa'yla müjdelendi. Böylece hem Hz. Meryem hem de oğlu Hz. İsa Allah Teâlâ tarafından âlemlere birer ibret kılındı.

BİR SORU BİR CEVAP

Revâtib Sünnetler Dışındaki Nafile Namazlarda Kaç Rekâtta Selam Vermek Daha Faziletlidir?

Gece kılınan nafile namazlarda iki rekâtta bir, gündüz kılınanlarda ise dört rekâtta bir selam vermek daha faziletlidir. Gündüz kılınanlar namazlarda dört rekâtta, gece namazlarında ise sekiz rekâtta fazla bir rekâtta selam vermek mekruhtur (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 67-68; Ali el-Kârî, Fethu Bâbî'l-İnâye, I, 334*).

Şâfiîlere göre hem gündüz hem de gece kılınan nafile namazlarda iki rekâtta bir selam verilir (*Mâverîdî, el-Hâvî, II, 289; Merğînânî, el-Hidâye, I, 67*).

GÜNÜN DUASI

“...Allah'ım! Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Beni ve ailemi dünya ve ahirette her an sana ihlasla bağli kıl. Ey yücelik ve ikram sahibi!...” (Ebû Dâvûd, Vitir, 25)

NAMAZGÂH

Namazgâh, Farsça kökenli “nemaz” kelimesi ile “yer” anlamındaki “gâh” edatının birleşiminden meydana gelmektedir. “Namaz kılınan yer” ya da kısaca “namazlık” demektir. “Namazgâh taşı” ise, hem kıbleyi gösteren hem de açık arazide “sütne” görevi gören ve görünüm itibariyle genellikle mezar taşına benzeyen ve üzerlerinde çoğunlukla: “Küllema de hale aleyha zekeriyye’l-mihrab” ayeti, bazen sadece: “el-Mihrab” kelimesi, bazen de: “Sâhibü’l-hayrât ruhu için fatiha” benzeri ibareler bulunan, bu sebeplede halkın çoğunluğu tarafından mezar taşı sanılan kitabelerdir. Halk arasında “set”, “seki”, edebiyatta ise “suffe”, “musalla” ve “makam” kelimeleri ile de ifade edilen namazgâhlar, şehir dışında, kırdaki bir mihrap konulmak suretiyle müminlerin namazlarını eda etmeleri için vakfedilmiş hayrat yerleridir. Bazı namazgâhların üzerleri açık, bazılarının kapalı olurdu. Hutbe için minberi olan namazgâhlar da vardı. Bazıları yontma veya kesme taştan duvar örülerek kurulur, bazıları işlemeli, oymalı, kenarları ağaç parmaklıklı olurdu. Anadolu’nun çeşitli yerlerinde bu tür namazgâhlar vardır. (Diyanet Aylık Dergi Mart- 2007)

BİR SORU BİR CEVAP

Menopoz Dönemindeki Düzensiz Akıntılarda Namaz Nasıl Kılınır?

Menopoz dönemindeki bir bayanın düzensiz kanamaları, âdet değil, istihâza/özür akıntısı olarak kabul edilir (*Kâsânî, Bedâiü’s-Senâi, 1406 /1976, Beyrut, III, 200*).

Bu durumda kendisinden devamlı kan gelen bir kadın, özürle hükümünde olduğundan her vakit için abdest alır ve mazeret teşkil eden rahatsızlığından başka abdest bozan bir hal meydana gelmedikçe, bu abdestle o vakit içerisinde dilediği kadar namaz kılar ve diğer ibadetleri yapar. Namaz vaktinin çıkmasıyla veya başka abdest bozan bir halin meydana gelmesiyle abdesti bozulur (*Mevsilî, el-İhtiyar, İstanbul, ts. , I, 29*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Benim yaratılışımı güzel kıldığın gibi ahlakımı da güzelleştir.” (İbn Hanbel, I, 403)

İMANI ZEDELEYEN DUYGU: HASET

Haset, sahip olduğu maddi veya manevi güzelliklerden dolayı bir başkasını kıskanmak, onun bu güzelliklerden mahrum kalmasını istemektir. İnsanda fitrî olarak var olan kıskançlık duygusunun bir hastalığa dönüşerek onu esir almasıdır. Bazen düşmanlık, bazen kibir ve gurur, bazen de dünya nimetlerine duyulan aşırı ihtiras sebep olur bu hastalığa.

Haset duygusuyla hareket eden kişi, insanlara karşı tahammülsüz davranır, kin ve nefrete kapılarak onlara haksızlık etmeyi kendine reva görür. Tıpkı kardeşi Hâbil'i öldüren Kâbil'in, Hz. Yûsuf'u kuyuya atan kardeşlerinin yaptığı gibi. Çevresine verdiği zararın yanı sıra kendisi de elindekiyle yetinmediği, hep başkalarının sahip olduğu şeylere göz diktiği ve bunlardan rahatsız olduğu için huzursuz bir hayat sürer ve aslında farkında olmadan nimeti dilediğine veren Allah'ın takdirine isyan eder. İşte bütün bu olumsuz sonuçlarından dolayı Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: **“Bir insanın kalbinde iman ile haset bir arada bulunmaz.”** (Nesâî, Cihâd, 8)

BİR SORU BİR CEVAP

İşitme Engelliler Namazı Nasıl Kılınır?

Bir kimsenin dinî emir ve yasaklarla sorumlu olması; akıllı olması ve ergen yaşa ulaşmasına bağlı olduğundan bu niteliklere sahip duyma ve konuşma özürölüler, ibadetlerle mükellef olma açısından diğer Müslümanlar gibidirler. Dolayısıyla namaz kılmak, oruç tutmak ve diğer ibadetleri yapmakla yükümlüdürler.

Duyma ve konuşma engellilerin, tekbir ve kıraati kalplerinden geçirmeleri yeterlidir, dillerini hareket ettirmeleri gerekmez. Çünkü kişi, ancak gücünün yettiğini yapmakla mükelleftir (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 181).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, cimrilikten sana sığınırım, korkaklıktan sana sığınırım, ömrün en rezil zamanına kalmaktan sana sığınırım.” (Buhârî, Deavât, 37)

İSLAM ANARŞİ VE TERÖRÜ REDDEDER

Anlamı barış, güven, huzur, mutluluk ve esenlik olan İslam, bireyler ve toplumlar arası ilişkileri sevgi, saygı, merhamet ve kardeşlik gibi ahlaki ve insani erdemler üzerine inşa etmiştir. Dinimiz zulmü, saldırganlığı, azgınlık ve fenalığı yasaklamıştır. Öldürmeyi değil yaşatmayı, insanların hem bu dünya hem de ahiret mutluluğunu temin etmeyi hedefleyen dinimiz; savaş ortamında bile kadınların, çocukların, yaşlıların, ibadetleriyle meşgul olan din adamlarının öldürülmemesini, ibadethanelerine zarar verilmemesini öğütlemiştir.

Suçlu suçsuz ayırımı yapmadan her inançtan masum insanların canına kasteden, çevresine korku salan, malına zarar veren, toplum düzenini bozan terör ve anarşi bir insanlık suçudur ve dinimizce kesin olarak yasaklanmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Seferî Olan Kişi Cemaate Namaz Kıldırabilir mi?

Seferî kimse, hem seferî olan cemaate, hem de mukim olan cemaate imamlık yapabilir. Seferî olan kişi dört rekâtlı farz namazları iki rekât olarak kılacağı için, böyle bir kimse cemaate namaz kıldıracağı zaman namaza başlamadan önce, “Ben seferiyim, ikinci rekâtın sonunda selam vereceğim. Ben selam verince siz selam vermeksizin kalkıp namazınızı tamamlayınız” uyarısında bulunması, karışıklığı önlemek bakımından uygun olur (*Kâsânî, Bedaiu’s-Sanâî*, I, 101-102; *Merğî-nânî, el-Hidâye*, I, 81). Nitekim Hz. Peygamber Mekke fethinden sonra Mekke’de kaldığı sürece namazları misafir olarak (kasrederek) kıldırması ve “**Biz misafiriz, siz namazlarınızı tamamlayınız**” buyurmuştur (*Ebü Dâvûd, Salâtü’l-müsâfir*, 10) Hz. Ömer (r.a.) de aynı şekilde, Mekke’ye geldiği zaman dört rekâtlı farzları iki rekât olarak kıldırması ve mukim cemaate: “**Mekkeliler! Namazınızı tamamlayınız; biz misafiriz**” demiştir (*Muvatta’, Kasru’s-salât*, 6).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Kederden, üzüntüden, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve halkın galeyana gelerek taşkınlığından sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 25)

İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ MÜZESİ

“İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi”, Müslümanların bilim ve teknoloji alanlarındaki eserlerinin sergilendiği bir müzedir. İstanbul’un en güzel mekânlarından biri olan Gülhane Parkı’nda kurulan ve hâlihazırda 140 eserin sergilendiği müzede, sergilenen eserlerin sayısı her geçen gün artmaktadır.

3 bina içerisinde 3 bin 550 metrekare kapalı alanda faaliyet gösteren müze, Batı’daki Aydınlanma hareketinin İslam kültür çevresinde başlayan ve 8. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar devam eden bilimsel çalışmalara ve başarılarla dayandığını gözler önüne seriyor. Prof. Dr. Fuat Sezgin’in katkılarıyla oluşturulan müzede astronomi, coğrafya, deniz bilimleri, saat teknolojisi, geometri, optik, tıp, kimya, maden, fizik ve mekanik, savaş teknolojisi ve mimarlık dallarındaki eserler ve aletler yer alıyor.

“Bilimler Tarihi Kütüphanesi” adıyla bir de kütüphane yer alan müzede ayrıca rasathane, hastane, üniversite gibi kurumsal eserler de görsel olarak izlenebiliyor.

BİR SORU BİR CEVAP

Yolculukta Kılınamayan Namazların Kazası Nasıl Yapılır?

Namazlar, vaktinde kılındığında nasıl kılınması gerekiyor idiye aynı şekilde kaza edilirler. Buna göre yolculuk halinde kazaya kalan dört rekâtlı namazlar ister yolculuk (sefer) halinde, ister yolculuk sona erdikten sonra kaza edilsin, ikişer rekât olarak kaza edilirler. Aynı şekilde yolculuk hali dışında kazaya kalan bir namaz, yolculuk sırasında kaza edilmek istendiğinde dört rekât olarak kılınır (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 81-82*).

GÜNÜN DUASI

“İçimden geçirdiğim ve sakındığım şeylerin kötülüğünden Allah’a ve O’nun kudretine sığınırım.” (Müslim, Selâm, 67)

CAHİLİYE İZİ

İlk Müslümanlardan olan Bilâl-i Habeşî, tıpkı annesi gibi Habeşli siyahî bir köle idi. Bir gün Bilâl-i Habeşî ile sahabîlerden Ebû Zer arasında bir tartışma yaşanmış, Ebû Zer o anki kızgınlıkla annesinden dolayı Bilâl'i ayıplayarak, onu rencide edecek sözler söyleyivermişti. Bu duruma üzülen Bilâl-i Habeşî, doğruca Hz. Peygamber'in yanına varmış ve olayı ona anlatmıştı. Ebû Zerr'in bu davranışında Cahiliye zihniyetinin izlerini fark eden Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), onu şu sözlerle uyarmıştı: ***"Ey Ebû Zer! Onu anasından dolayı mı ayıplıyorsun? Demek ki sen, kendisinde hâlâ Cahiliye'den izler bulunan bir kimsesin."*** Peygamberimizin yaşanan bu olay üzerine din kardeşine yediğinden yedirmesi, giydiğinden giydirmesi gerektiğini bildirmesi üzerine Ebû Zer, bu olaydan kendisine gereken dersi çıkarmış ve kendisi ne giyiyorsa, yanında çalışan hizmetçisine de aynı giysiden giydirmişti. (Müslim, Eymân, 38)

BİR SORU BİR CEVAP

Anne Babasının Yaşadığı Beldeye Giden Kişi Seferi Olur mu?

İnsanın doğup büyüdüğü veya evlenip içinde yaşamak istediği ya da içinde sürekli olarak barınmayı kastettiği yere asli vatan (vatan-ı asli) denir. Yetişkin bir kimse doğup büyüdüğü, ya da sürekli yaşamak üzere temelli yerleştiği asli vatanını terk edip her hangi bir sebeple sürekli yaşamak üzere bir başka yere yerleşirse burası onun asli vatani olur ve eski asli vatanının hükmü ortadan kalkar. Eski asli vatanında anne-babasının veya yetişkin çocuklarının bulunması durumu değiştirmez. Tercih edilen görüş budur (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, I, 532*). Buna göre bir kimse sürekli yaşamakta olduğu vatanından ayrılıp, ziyaret vb. amaçlarla 90 km. ve daha uzak yerde yerleşik olan anne-babasının yanına giderse seferilik hükümlerine tabi olur. Dolayısı ile gittiği yerde 15 günden daha az kalmaya niyet ettiği takdirde seferi olur (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 79*).

GÜNÜN DUASI

"(Allah'ım) Zenginlikle imtihan edilmenin kötülüğünden sana sığınırım. Fakirlikle imtihan edilmenin kötülüğünden de sana sığınırım." (Buhârî, Deavât, 39)

MÜTTAKİLERE YARAŞIR BİR ERDEM: AFFETMEK

“Mükemmel insan yoktur” deriz hep. Bu sözle insanın hatadan masun olamayacağını vurgularız. Hata yaptığımızda bu cümleye sığınırız kendimizi savunmak için ve affedilmeyi bekleriz. Hata yapan kişi, karşımızdaki olduğunda ise bu cümleyi duymak istemez, herkesin hata yapabileceğini düşünmekten kaçırız. Affetmeyi küçüklük sayar, haklılığımızı sonuna kadar ilan etmekten zevk duyarız. Hâlbuki affetmek zafiyeti değil, aksine ruhun yüceliğini gösterir. Bu yüzden zordur zaten, güçlü bir irade gerektirir. Affetmek insanı yüzeysellikten kurtarır, ruhunu esir eden kin, nefret ve intikam gibi kötü duygulardan arınarak hafiflemesini, hayata sevgiyle bakabilmesini sağlar. Kâmil bir mümin olabilmek için bu erdemi düstur edinmek gerekir. Zira Resûlü’ne **“*Sen af yolunu tut!*”** (A’râf, 7/199) buyuran Yüce Rabbimiz, bize affedici olmayı, kötülöklere iyilikle karşılık vermeyi emretmiş; takva sahibi kimselerin **“*öfkelerini yutan ve insanları affeden kimseler*”** olduklarını bildirmiştir (Âl-i İmrân, 3/134).

BİR SORU BİR CEVAP

Sünnet Namazlar Kaza Edilir mi?

Vaktinde kılınmayan beş vakit namazın farzları ile vacip olan vitir namazı kaza edilir. Kılınmayan sünnetler vakit çıktıktan sonra kaza edilmez. Ancak vaktinde kılınmayan sabah namazı, aynı gün zevelden önce kaza edildiğinde sünneti ile birlikte kaza edilir (*Fetâvâ-yı Hindiyye*, I, 121). Çünkü Hz. Peygamber kılamadığı bir sabah namazını öğleden önce kaza ederken, sünnetiyle birlikte kaza etmiştir (*Ebü Dâvûd, Salât*, 11).

Bir de öğle namazında cemaate yetişmek için sünneti kılmadan farza başlayan kişi, farzı kıldıktan sonra kılmadığı ilk sünneti de kılar. Bunu son sünnetten önce veya sonra kılması fark etmez.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bize imanı sevdire, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmeye, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

MÜMİNLERİN ANNELERİNİN İLKİ: HZ. HATİCE

Kureyş'in önde gelenlerinden Huveylid'in kızı olan ve üstün iffe-tinden dolayı "Tâhira" lakabıyla anılan Hz. Hatice, cahiliye dö-neminin seçkin hanımlarından biriydi. Müminlerin annelerinin ilki olma bahtiyarlığına eren Hz. Hatice'nin Allah Resûlü'nün kal-binde bambaşka bir yeri vardı. Nitekim peygamberliğinin zorlu geçen ilk yıllarında Resûlullah'a kimse inanmazken o inanmış; herkes onu yalanlarken o doğrulamış; insanlar yardımlarını esir-gediklerinde o malıyla destek olmuştu. Ayrıca Yüce Allah, Resû-lü'ne başka kadınlardan değil Hz. Hatice'den çocuklar ihsan etmişti. (*İbn Hanbel*, VI, 118)

Hz. Hatice'yle birlikte saadet dolu yirmi beş yıllık bir evlilik hayatı sürdüren Allah Resûlü, kendisine her zaman vefalı bir eş olan Hz. Hatice'nin, "**kendi döneminin en hayırlı kadını**" (*Buhârî, Menâ-kibü'l-ensâr*, 20) olduğunu ifade etmiş ve vefatının ardından da onu hep hayırla yâd etmişti.

BİR SORU BİR CEVAP

İmam Farz Namazların İlk İki Rekâ-tında Fâtihâ'dan Sonra Bir Sure Veya Ayet Okumamışsa Ne Yapması Gere-kir?

Namazların ilk iki rekâtında Fâtihâ'dan sonra Kur'an'dan bir miktar daha oku-mak (zamm-ı sure) vaciptir. Vaciplerin kasten terk edilmesi günahtır, unutarak terk edilmesi veya geciktirilmesi ise günah olmaz, fakat namazın sonunda sehiv secdesi yapılması gerekir. Buna göre, bir imam dört veya üç rekâtlı farz namazların ilk iki rekâtında, Fâtihâ'dan sonra bir sure veya bir miktar ayet oku-mamışsa, bu sure veya ayetleri üçüncü ve dördüncü rekâtlarda Fâtihâ'dan sonra okusa da okumasa da sehiv sec-desi yapması gerekir. Çünkü namazdaki bir vacibi geciktirmiş veya terk etmiştir (*Kâsânî, Bedâi'u's-Sanâî*, I, 401; *Mergî-nanî, el-Hidâye*, I, 53).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat. Ölmek benim için ha-yırlı olduğunda da benim canımı al!" (*Buhârî, Merdâ*, 19)

BAĞIŞLAMAK

Yüce Allah: “*Sen af yolunu tut, iyiliği emret, cahillerden yüz çevir.*” (A'râf, 7/199) buyurmaktadır. Pişmanlık duygusu içindeki insanları bağışlamak güzel bir davranıştır. Bağışladığımız kişiye iki hediye vermiş oluruz. Birincisi, “Senin düşmanın değilim”. İkincisi, “Senin yararına hakkımdan vazgeçtim.” Böyle bir davranış sonucu karşı tarafta sevgi duyguları uyanır, sevginin arttığı yerde korku azalır ve güven duyguları oluşur.

Affetmek, bireyin yükünü ve stresini hafifletir, aynı şekilde çevresindekilerin stresini de azaltır. İntikam ve öfkede ısrar etmek, yaşanan olumsuzlukları tekrar tekrar hatırlamak kişiyi sürekli mutsuz eder. Muttaki olarak nitelenen Müslümanlar, insanların kusurlarını affeden, gücü yettiği halde cezayı hak edenleri cezalandırmaktan vazgeçen, kötülük yapanlara karşı bağışlayıcı davranan güzel ahlak sahibi kimselerdir. Kötülüğe kötülükle karşılık vermedikleri gibi, kendilerine yapılan haksızlığı da bağışlarlar. Öte yandan yaptığı hatadan pişmanlık duymayan kişiye yapılacak bağışlayıcılık hatanın devamına yol açabilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Namaz Vakti Girdiği Halde Namazı Kılmadan Âdet Görmeye Başlayan Kadın O Vaktin Namazını Kaza Eder mi?

Namaz kılmakla mükellef olan bir kadın, vakit girdiği halde henüz namazını eda etmeden âdet görürse; artık o vaktin namazını kaza etmekle yükümlü olmaz. Zira namaz mükellef üzerine vaktin sonunda farz olur. Bu açıdan bir kadın temiz olarak yatıp da uyandığı zaman, hayız görmeye başladığını anlarsa, uyandığı andan itibaren âdet görmeye başlamış sayılır. Aksine olarak hayızlı bir kadın, yatıp da vakit çıktıktan sonra uyandığı zaman temizlenmiş olduğunu anlarsa, ihtiyat olarak yattığı zamandan itibaren temizlenmiş sayılır. Onun için bu iki esasa göre de, namazlarını kaza etmesi gerekir (İbn Âbidîn, Haşiyetü Reddî'l-muhtâr, Beyrut, 2000, I, 291)

GÜNÜN DUASI

“(Allah'ım) Bana verdiğin nimetlere bereket ihsan et. Gerçekleşmesine karar verdiğin şeylerin kötülüğünden beni koru. Çünkü sen karar verirsin ve senin kararın üzerine kimse söz söyleyemez...” (Dârimî, Salât, 214)

İSLAM'IN KARDEŞLİĞE VERDİĞİ ÖNEM

Kardeş denildiğinde hemen akla aynı anne ve babadan dünyaya gelenler gelmektedir. Bu kardeşliğin dışında bir de aynı dine mensup olmayı ifade eden inanç kardeşliği bulunmaktadır. “Uhuvvet” denen bu kardeşlik İslam’ın getirdiği önemli esaslardan biridir. Muhacirlerle ensar arasında böyle bir kardeşliği ilan ederek bunun temeline ilk harcı koyan da Peygamberimiz olmuştur. **“Müminler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.”** (Hucurât, 49/10) ayeti de İslam’ın iman bağıyla bir araya gelenleri kardeş kabul ettiğinin bir göstergesidir. Buna göre nerede yaşadığına, diline, kavmine ve rengine bakmaksızın bütün müminlerin kardeş olduklarını kabul etmek gerekir. Milletlerin yükselişi, adaletin, güvenin, kardeşliğin, sevginin ve saygının varlığıyla doğru orantılıdır. Eğer bir toplumda huzurun, emniyetin, hoşgörünün ve kardeşliğin tesisi isteniyorsa, Rabbinin ve Peygamberimizin bu konulardaki emir ve tavsiyelerine kulak verilmelidir. Ayrıca kin, haset, nefret ve hakaret gibi kardeşliği bozan hususlardan da uzak durulmalıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze İçin Salâ Vermek Gerekir mi? Sala Vermenin Hükümü Nedir?

Salâ, ülkemizde, genellikle cenaze olduğunu o bölgedeki insanlara ilan etmek amacıyla okunması âdet haline gelen ve Resûlullah’a salât ve selam içeren duadır. Ayrıca bazı yörelerimizde cuma ve kandil geceleri ile cuma namazından önce de salâ okunmaktadır.

Hız. Peygamber döneminde salâ okunduğuna dair dini kaynaklarda herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Bununla birlikte ölüm haberinin çeşitli yollarla duyurulması sünnettir. Nitekim Rasûlullah’ın (s.a.s.), Necaşî’nin vefatını ashabına haber verdiği (Buhârî, Cenaiz, 4), kendisine bildirilmeden defnedilen bir cenaze için de **“Bana neden haber vermediniz?”** (Buhârî, Cenâiz, 5, 56) diye uyarıda bulunduğu rivayet edilmiştir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım, beni amellerin en güzeline ve ahlakın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırırsın. Beni kötü işlerden ve kötü ahlaktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin.” (Nesâî, İftitâh, 16)

ŞİHİR VE BÜYÜDEN SAKINMAK

İnsanları hile yoluyla aldatmak suretiyle istismar etmek gibi anlamlara gelen büyü, sihir, cincilik, muskacılık ve üfürükçülük insanın fitratını etkilemeye ve değiştirmeye yönelik şeytanî işlerdir.

Büyüye inanmak, sihirbazlara değer vermek de Allah'a şirk koşmak kadar vahim ve kötü bir iştir. İslam, sihir ve büyü gibi yollarla fitratın seyrine ve kişilerin hayatına müdahale etmenin şeytan işi sahtekârlık ve küfür olduğunu belirtir. (*Bakara*, 2/102)

Kur'an'da sihirbazların iflah olmayacakları ve kurtuluşa eremeyecekleri vurgulanır. (*Tâhâ*, 20/69-77) Bu itibarla Felak ve Nâs sûrelerinde müminlere büyücülerin şerrinden ve şeytanın vesvesesinden Allah'a sığınmaları emredilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Öldüğü Yerden Başka Bir Yere Nakledilip Defnedilebilir mi?

Kişinin, öldüğü yerin kabristanına defnedilmesi müstehaptır. Nitekim sahabe-i kiram genelde vefat ettikleri yerde defnolunmuşlardır. Ancak, cesedin bozulmasından endişe edilmiyorsa cenazenin başka bir memlekete taşınmasında ve oraya gömülmesinde dini yönden bir sakınca yoktur. Ashaptan Sa'd b. Ebû Vakkas ve Sa'id b. Zeyd'in (r.a.) Medine'nin dışında bulunan Akik'da vefat ettiği ve Medine'ye nakledildiği rivayet edilmiştir (*Muvatta*, *Cenâiz* 10; ayrıca bkz. *Ali el-Kârî, Fethu Bâbi'l-Înâye*, II, 63). Kabrin açılarak içindekilerin başka bir yere nakli konusuna gelince; kabrin bulunduğu yerden yol geçmesi, su altında kalması veya bulunduğu yerin başkasına ait olup sahibinin orada cenaze defnine izninin bulunmaması gibi zorunlu bir durum bulunmadıkça, ölünün başka bir mezarlığa nakledilmek üzere, defnedildiği yerden çıkarılması caiz değildir (*İbn-i Âbidîn, Reddül-muhtâr*, I, 661).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gazabından rızana, cezandan affına sığınırım. Senden sana sığınırım. Sana tüm övgülerini saysam yine de bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin. (Müslim, *Salât*, 222)

HASSAN B. SABİT: “RESÛLULLAH’IN ŞÂİRİ”

Hassan b. Sabit, hem vahiy kâtibi hem de kalemi güçlü bir şairdir. “*Resûlullah’ın Şairi*” diye bilinir. Resûlullahı, İslamiyet’i ve ashab-ı kiramı metheden, Müslümanları cihada teşvik eden şairlerin önde gelenlerindendir. O, sözü etkili bir mücadele şairidir. İslam’a ve Müslümanlara savaş açanlara şiirleriyle mukabele etmiş, onların kötülüklerini ortaya koyan şiirler söylemiştir. Resûlullah, onun müşriklere yazdığı şiirleri överek: “*Hassan’ın beyitleri düşmana okarbesinden daha etkilidir*” buyurur. (İbnü’l-Esîr, Üsdü’l-ğâbe, III, 26)

Hasan b. Sabit canından çok sevdiği Peygamberimizi metthettiği bir şiirinde “*Sizden iyisini gözlerim asla görmedi, sizden güzelini hiçbir ana doğurmadı, her ayıp ve kusurdan pak yaratıldınız*” (Müslîm, Fedâilü’s-sahâbe, 151) der.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Merasiminde “Nasıl Bilirsiniz” Sözü’nün Dayanağı Var mıdır?

Bir hadis-i şerifte, Müslümanlar arasında iyi intiba bırakmış ve hayırla anılan kimselerin arkasından iyi sözler söylenmesi sebebiyle Allah’ın rahmetine kavuşacakları; kötü intiba bırakan ve kötülüğü ile anılan kişilerin de Allah’ın cezasına çarptırılacakları ifade edilmiştir (Buhârî, Cenâiz, 86; Müslim, Cenâiz, 60).

Şüphesiz bu, o kişiyi bilip-tanıyan kimselerin şehadetidir. Buna göre, cenaze namazından önce veya sonra, “Bu kişiyi nasıl bilirsiniz?” şeklindeki soruya, iyi olarak bilinen kişiler için “iyidir” diye şahitlik etmek, kötü olarak bilinen kişiler için de susmak uygun olur. Tanınmayan kimseler için de, “Allah rahmet eylesin” denilmelidir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten sana sığınırım. Haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan da sana sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Vitir, 32)

ALLAH RESÛLÜ'NÜN KARDEŞLİK ÇAĞRISI

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), cahiliye döneminde topluma hakim olan kabilecilik ruhunun yerine İslam kardeşliğini yerleştirmeye çalışmış, böylece insanların, ırk, kabile, soy gibi özelliklerden ziyade din kardeşliği ile birbirlerine bağlanmalarını istemiştir. Ancak insanların yıllardır içerisinde yaşadıkları bu toplumun alışkanlıklarını hemen bırakmaları kolay olmamış ve zaman zaman Peygamberimizin uyarılarına muhatap olmuşlardır. Bir defasında biri ensardan diğeri ise muhacirlerden iki gencin aralarında kavga etmeleri sonucu kabileleri de olaya müdahil olmuş ve çok geçmeden “Yetişin ey ensar!” ve “Yetişin ey muhacirler!” nidaları duyulmuştu. Bu duruma **“Bu Cahiliye halkı çağrıları da ne oluyor!”** şeklinde tepki gösteren Allah Resûlü (s.a.s.) insanlardan bu tür çirkin davranışları ve kabile asabiyetini terk etmelerini istemiş ve kabilecilik anlayışının yerine İslam kardeşliğini yerleştirmeyi hedeflemiştir. (Müslim, Birr, 62)

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Namazının Hükmü Nedir?

Cenaze namazı, farz-ı kifayedir. Kadın olsun erkek olsun yalnız bir kişinin bu namazı kılmasıyla farz yerine getirilmiş olur. Cenaze namazı, Allah'a övgü, Resûlullah'a (s.a.s.) salât ve ölü için duadan ibarettir. Müslümanların ölen din kardeşlerine karşı yerine getirmeleri gereken dinî vecibelerin başında cenaze namazı kılınması ve bunun için gerekli hazırlıkların yapılması gelmektedir. Resûlullah (s.a.s.) bir müslümanın ölümü üzerine, **“Bir din kardeşiniz vefat etmiştir. Kalkın, onun cenaze namazını kılın”** (Müslim, Cenâiz, 22/66) buyurmuştur. Başka bir hadiste Hz. Peygamber (s.a.s.)'in, Osman b. Maz'un'un cenaze namazını kıldığı ve namazı kılarlarken dört defa tekbir aldığı belirtilmektedir (İbn Mâce, Cenâiz, 24/1502).

GÜNÜN DUASI

“Her tür şeytandan, haşereden, kem nazardan Allah'ın tam kelimelerine (sonsuz iradesine ve hükmüne) sığınırım.” (Buhârî, Ehâdisü'l-enbiyâ, 10)

MÜSLÜMAN HURMA AĞACINA BENZER

Allah Resûlü(s.a.s.) bir gün ashabına şöyle seslenmişti: **“Bana bir ağaç söyleyin ki o ağaç Müslüman’a benzer, Rabbinin izniyle her zaman meyve verir, yaprakları da hiçbir zaman dökülmez.”**

Kimse cevap vermeyince sorusunu kendisi yanıtladı: **“Bu, hurma ağacıdır.”** (Buhârî, Edeb, 89) Hurma ağacının kökleri toprakta nasıl sapasağlam yerleşmiş ise Müslüman’ın imanı da kalbinde öylece yerleşmiştir. Gücünü kökünden alan ağaç gibi inanan kul da gücünü imanından alır ve imanının zedelenmesi Müslümanlığına zarar verir, tıpkı kökünden zarar gören ağacın kuruması gibi. Kökünden beslenen hurma ağacı nasıl boy atıyor ve dalları göğe yükseliyorsa müminin imanı da onu, süfli arzuların esaretinden kurtararak yüceltir, her türlü kötülükten ve hayâsızlıktan alıkoyarak Rabbinin rızasına erdirtir. İmanının güzelliği; sözleri, fiilleri, ibadetleri ve ahlakıyla müminin tüm yaşantısına yansır ve bu yansıma süreklilik gösterir; kökü sağlam hurma ağacının hep yeşil kaldığı ve her zaman güzel meyve verdiği gibi.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Namazını Kılmanın Belli Bir Vakti Var mıdır? Yakınlarının Gelmesi İçin Cenazenin Defni Ertelenebilir mi?

Cenaze namazının kılınması için belirli bir vakit yoktur. Günün her saatinde cenaze namazı kılınabilir. Ancak zorunlu olmadıkça kerahet vakitlerinde kılınması uygun değildir (Tirmizî, Cenâiz, 41/1030). Hazırlanmış olan bir cenazeyi bekletmeksizin, namazını kılıp çabukça defnetmek daha uygundur (Tirmizî, Cenâiz, 50/1015). Bununla beraber, daha çok cemaatin katılması, ölen kişinin akrabası, eş, dost ve komşuları gibi hukuku bulunan insanlara ölüm haberini duyurup son görevlerini yapmak üzere cenaze merasiminde bulunabilmelerinin sağlanması amacıyla, bir süre bekletilebilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Nimetlerinin yok olmasından, sağlığımın bozulmasından, ansızın gelecek cezandan ve öfkene sebep olan her şeyden sana sığınırım.” (Müslim, Rikâk, 96)

KUR'AN'IN TERCÜMANI: ABDULLAH B. ABBAS

Hız. Peygamber'in amcasının oğlu olan Abdullah b. Abbas, hicretten üç yıl önce dünyaya gelmiştir. Resûlullah'ın sağlığında küçük yaşta olmasına rağmen, dini öğrenme konusunda oldukça gayretliydi. Hız. Peygamber (s.a.s), yanında kalmaktan hoşlanan İbn Abbas için **“Allah'ım, ona Kitab'ı öğret!”** (Buhârî, İlim, 17) ve **“Allah'ım, onu dinde anlayışlı kıl!”** (Buhârî, Vüdü, 10) sözleriyle dua etmiştir. Allah Resûlü'nün övgüsüne ve hayır duasına mazhar olan İbn Abbas, dinî ilimlerde derinleşmiş, sahabe döneminde ve sonrasında tefsir ve fıkıh alanlarında otorite kabul edilmiş, “Tercümânü'l-Kur'an/Kur'an'ın Tercümanı” ve “Hibrü'l-Ümme/Ümmetin Bilgini” sıfatlarına layık görülmüştür. Resûlullah'ın hadislerine vukûfiyetiyle de bilinen İbn Abbas, en çok hadis rivayet eden sahabîler arasında yerini almış; Kuzey Afrika, Cür-cân ve Taberistan gibi pek çok yere giderek ilmini yaymış ve yetmiş yaşlarında Taif'te vefat etmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Taziye'nin Hükümü Nedir?

Taziye, ölünün yakınlarının üzüntüsünü paylaşılarak, onları teselli edici, rahatlatıcı sözler söylemektir. Hız. Peygamber (s.a.s.), başına bir felaket gelen kimseyi ziyaret etmekle ilgili olarak şöyle buyurmuştur: **“Felakete uğrayan bir kimseye geçmiş olsun ziyaretinde bulunana, felakete uğrayana verilecek sevabın misli verilir.”** (Tirmizî, Cenâiz, 71). Aynı şekilde cenaze yakınlarına taziyede bulunmayı tavsiye ederek: **“Her kim çocuğunu kaybeden bir kadına başsağlığı ziyaretinde bulunursa o kimseye Cennet'te bir elbise giydirilir.”** (Tirmizî, Cenâiz, 74) buyurmuştur. Ölü yakınlarının acılarını tazelememek için, taziye üç günden sonraya bırakılmamalıdır (İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî, III, 146). Taziyede bulunan şahıs, ölünün yakınlarına sabır ve metanet diler, cenaze için hayır duada bulunur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ın gazabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve (onların) bana uğramalarından, Allah'ın tam kelimelerine sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Tıb, 19)

AİLE BÜTÇESİ

Ailenin hayatiyetini huzur içerisinde sürdürmesi için yeterli düzeyde geliri olmalıdır. Ailede maddi imkânlar, aile bireylerinin zorunlu ihtiyaçlarına ayrılmalıdır. Ailede çalışanlar paralarını kendi kesesi olarak görmemeli ve bu paranın aynı zamanda bir bütün olarak ailenin kesesi olduğunu unutmamalıdır.

Özellikle babanın ailenin geçimini ihmal etmesi de doğru değildir. Babanın kazandığı parayı aileyi zor durumda bırakarak sorumsuz bir şekilde harcaması büyük bir vebaldır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz bu konuda ihmalî olanları şöyle uyarmıştır: **“Geçimini sağlaması gerekenleri ihmal etmek, insana günah olarak yeter.”** (Ebû Dâvûd, Zekât, 45.)

Buna karşılık; ailenin geçimini sağlamak için yapılan harcama kişinin yapabileceği en hayırlı harcamadır. Bu konuda Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyurmuştur: **“Allah yolunda sarf ettiğin para, köle âzâd etmek için harcadığın para, fakire sadaka verdiğin para ve bir de aile fertlerinin ihtiyaçları için harcadığın para var ya, işte bunların içinde sana en çok sevap kazandıracak olanı, ailen için harcadığın paradır.”** (Müslim, Zekât, 39)

BİR SORU BİR CEVAP

Gıyabi Cenaze Namazı Kılınabilir mi?

Asıl olan, namazının kılınabilmesi için cenazenin hazır bulunmasıdır. Bununla birlikte hazır olmayan cenaze için namaz kılmak da caizdir. Hz. Peygamber (s.a.s.)’in sünnetinde bu uygulamaya rastlanmaktadır. Rivayete göre Resûlullah (s.a.s.), Necâşî’nin vefatını haber vermiş, sonra da onun cenaze namazını kıldırmak üzere cemaatin önüne geçmiş, ashab da arkasında saf tutmuştur (Buhârî, Cenâiz, 55; Müslim, Cenâiz, 64). Olayda hazır bulunan Câbir b. Abdullah (r.a.) der ki: **“Resûlullah (s.a.s.), Necâşî’nin (gıyabında) cenaze namazını kıldırdı. Ben de ikinci yahut üçüncü saftaydım”** (Buhârî, Cenâiz, 54).

Yine, Resûlullah’ın (s.a.s.) Uhud şehitleri (Buhârî, Cenâiz, 73) ve kendisine haber verilmeden defnedilen cenazeler için de gıyabi cenaze namazı kıldığı bilinmektedir (Buhârî, Cenâiz, 56).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! İhtiyarlıktan, kederden, acizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç sıkıntısından ve güç sahibi olan kişilerin haksızlığına uğramaktan sana sığınırım.” (Buhârî, Et’ime, 28)

EMR-İ MARUF: İYİLİĞİ YAYMAK

İslâmın temel ilkelerinden biri toplumun ve kişilerin birbirine iyiliği ve güzeli tavsiye etmesi şeklinde açıklayabileceğimiz emr-i maruftur. Bu ilke insanlar arasındaki ilişkilerin iyileşip gelişmesini sağlar. Ahlaklı ve erdemli bir toplum meydana getirir. İyiliği tavsiye etmek Kur'an-ı Kerim'de müminlerin ve kurtuluşa erenlerin özelliği olarak zikredilmiştir. Nitekim **“Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz.”** (Âl-i İmrân, 3/110) buyurulmuştur.

Yüce Rabbimiz **“Sizden, hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.”** (Âl-i İmrân, 3/104) buyurarak toplumda böyle bir mümin grubun var olmasını gerekli görmüştür.

Tabiidir ki bu işi yapacak kişilerin öncelikle dinî ilimlerde bilgi sahibi olması gereklidir. Ayrıca iyiliği tavsiye edecek Müslüman, din kardeşine tavsiyesini onun psikolojisini dikkate alarak nazik, uygun bir dille yapmalıdır. Kaba ve yakışsız uyarılar ise insanlar tarafından tepki çekerek kötü sonuçların doğmasına sebep olabilir. Bu nedenle Rahmet Elçisi'nin yaptığı gibi kolaylaştırarak, zorlaştırmayarak; müjdeleyerek, nefret ettirmeyerek iyiliği tavsiye etmeliyiz.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Namazı Cami İçerisinde Kılınabilir mi?

Hanefilere göre, cenaze namazı cami dışında kılınır. Bir mazeret olmadıkça cami içinde kılınması mekruhtur. Ancak yağmur, çamur, soğuk gibi bir mazeret bulunması durumunda cenaze namazının camide kılınmasında bir sakınca yoktur (*Fetâvâ-yı Hindiyê, I, 165*). Şâfilere göre ise bu namazın camide kılınması, camiye kirletme endişesi yoksa müstehabtır (*Nevevî, el-Mecmû, V, 213*). Ayrıca, Sa'd b. Ebû Vakkas vefat ettiği zaman Hz. Âişe kendisinin de cenaze namazı kılabilmesi için cenazenin mes-cide getirilmesini istemiş ancak sahâbîler onun bu isteğini hoş karşılamamıştı. Bunun üzerine Hz. Âişe: **“İnsanlar ne çabuk unutuyorlar! Resûlullah (s.a.s.), Süheyl b. Beydâ'nın cenaze namazını mescidde kılmıştı”** (Müslim, Cenâiz, 34) demiştir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yolculuğun yorgunluk ve sıkıntılarından, yoldan kötü bir şekilde dönmekten, iyi hallerden kötü hallere düşmekten, mazlumun bedduasından, mala ve aileye gelecek kötülüklerden sana sığınırım.” (Müslim, Hac, 426)

BELALARA KARŞI SABIRLI OLMAK

“Dayanma, dayanıklılık” gibi anlamlara gelen sabır, ahlakî bir kavramdır. Başa gelen belalardan dolayı Allah’tan başka kimseye şikayetçi olmamak, yakınmamak, insanın kalbindeki sü-kûnet ve dayanma gücüdür.

Kur’an’da müminler başa gelen musibetlere karşı sabırla emrolunmuştur. (Kehf, 18/28) Peygamberler de çevresindekilere daima sabrı tavsiye etmişlerdir. Hz. Musa İsrailoğulları’na, **“Allah’tan yardım dileyin ve sabredin”**, (A’raf, 7/128) Hz. Lokman da oğluna; **“Yavrucuğum! Namazı kıl, doğru ve yararlı olanı emret, kötülükten vazgeçir, başına gelebilecek her belaya sabırla katlan; bu azim ve kararlılık göstermeye değer bir şeydir.”** (Lokmân, 31/17) diyerek öğütte bulunmuşlardır.

Ayrıca Cenab-ı Hak, başına gelen belalara sabırla katlandığı için Hz. Eyyüb’u, **“O ne güzel kul.”** (Sâd, 28/44) buyurarak övmüştür.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenaze Geçerken Ayağa Kalkmanın Hükmü Nedir?

Dinimize göre, Müslüman olsun olmasın, bütün insanlar saygıdeğerdir. Kur’an-ı Kerim’de insanın bu yönüne atıf yapan ayetler vardır (İsrâ 17/70). İnsan hayattayken saygıya layık olduğu gibi ölümünden sonra da layıktır. Bu sebeple gerek ölüm sonrası henüz defnedilmeden, gerekse defnedildikten sonra mezarda iken insanın bu saygınlığına aykırı davranışlardan kaçınmak ve ona karşı saygı ifade eden tutum ve davranışlar sergilemek gerekir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.), yanından geçen bir cenaze için ayağa kalkmış, orada bulunanların kendisine bunun bir Yahûdî cenazesi olduğunu haber vermeleri üzerine, **“O da bir insan değil miydi?”** (Buhârî, Cenâiz, 50; Nesâî, Cenâiz, 45-47) buyurmuştur. Konu ile ilgili bir başka hadis ise şöyledir: **“Cenaze gördüğünüzde, sizi geçinceye kadar ayakta durunuz”** (Buhârî, Cenâiz, 47).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Sen affedicisin, Kerim’sin, affi seversin, beni affet.” (Tirmizî, Deavât, 84)

HİLYE-İ ŞERÎF

Dinimizde resim ve heykel yapılması hoş karşılanmadığı için sözlü tasvir tercih edilmiştir. Bunların başında Peygamberimizin şeklini, şemailini anlatan hilyeler yer alır. Hat ve tezhip sanatının büyük ustaları gönüllerindeki Peygamber aşkını farklı şekillerde hilyeler kaleme alarak ve bunları müstesna tezhip örnekleriyle süsleyerek ortaya koymuşlardır.

Peygamber Efendimizin (s.a.s.) fiziki ve ruhî özelliklerini sade ve güzel ifadelerle dile getiren hilyeler, bir anlamda Resûlullah Efendimizin tablolarıdır.

Hilyelerde Peygamber Efendimizin fiziksel yapısı, şahsiyeti, davranışları ve eşsiz vasıfları anlatılır. Çoğunlukla levha şeklinde yapılan hilyeler, altın ve boya kullanılarak titizlikle süslenir. Hilye-i şerîfın bulunduğu evde rahmet ve bereket olacağı inancıyla evlerin en güzel köşesine hilye levhaları asmak zamanla âdet haline gelmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Gayrimüslimlerin Cenaze Törenlerine Katılmakta Sakınca Var mıdır?

Müslümanlar gayrimüslimlerin cenaze törenlerine katılabilirler. Ancak, böyle bir merasime katılan kişinin, diğer dinlere ait duâ, ibadet ve benzeri dinî ayin ve ritüellerin icrasına katılması ve gayrimüslim ölümler için rahmet dilemesi caiz değildir. Resûlullah (s.a.s.), amcası Ebû Tâlib ölüm döşeginde iken ona “Lâ ilâhe illallah” kelimesini telkin etmiş, iman etmemesi üzerine: “*Allah’a yemin ederim ki, ben sana af ve mağfiret dilemekten nehyolunmadığım müddetçe, senin için muhakkak Allah’tan mağfiret dileyeceğim*” (Buhârî, Cenaiz, 81) buyurmuştur. Bu olay üzerine “*Cehennem ehli oldukları açıkça kendilerine belli olduktan sonra, -yakınları da ol-salar- Allah’a ortak koşanlar için af dilemek, ne Peygambere yaraşır ne de mü’minlere.*” (Tevbe, 9/113) ayeti inmiştir. Taziye ve teselli etmek gibi insani amaçlarla gayrimüslim kimselerin cenaze törenlerine katılmakta ise bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bize imanı sevdirdi, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmede, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

KUTLU DOĞUM HAFTASI

Her yıl Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in doğum gününü içine alan hafta çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır. Hafta boyunca yurt içinde ve yurt dışında sosyal-kültürel faaliyetler ve konferanslar düzenlenmektedir. Böylece Hz. Muhammed (s.a.s.)'in güzel ahlakının bütün insanlığa tanıtılması hedeflenmektedir.

Peygamber sevgisinin gönüllerde yeşermesine bir nebze olsun katkıda bulunabilmek, âlemlere rahmet olan o kutlu nebînin sünnet-i seniyyesinden bir hikmeti, günümüz insanını aydınlatan bir kandile dönüştürebilmek, her müminin arzusudur. Anmayı, anlamaya dönüştürebildiğimizde onun, yüzyıllar ötesinden seslenişini duyabilir, **“Sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O size çok düşkün, mü'minlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir”** (Tevbe, 9/128) ayetindeki mesajı gönülden hissedebiliriz.

BİR SORU BİR CEVAP

Cenazenin Yüzünü Açıp Bakmak Caiz midir?

Cenaze yıkanıp kefenlendikten sonra yüzünün açılarak yakınlarının ve dostlarının ona son kez bakmaları veya öpmeleri caizdir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.)'in Osman İbn-i Maz'un (r.a.) ve oğlu İbrahim vefat ettiğinde böyle yaptığı bilinmektedir. Aynı şekilde Peygamber Efendimiz vefat ettiğinde Hz. Ebû Bekir (r.a.)'in de onun yüzünden örtüyü kaldırdığı, sonra da üzerine kapanıp, iki kaşının arasını hürmetle öptüğü ve ağlamağa başladığı hadis kaynaklarında nakledilmektedir (*Ebû Dâvûd, Cenaiz, 3163*). Kadın cenazenin yüzüne mahremi olan erkeklerle, kadınların bakmaları caiz ise de mahremi olmayan erkeklerin herhangi bir zaruret bulunmadıkça kadın cenazenin yüzüne bakmaları mekruh görülmüştür. Erkek cenazenin yüzüne kadınların bakmasında bir sakınca yoktur (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâi', I, 304-305; Şirbînî, Muğnî'l-muhtâc, I, 357*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmekte bize yardım et.”
(İbn Hanbel, II, 299)

EBEDÎ MUTLULUĞUN ANAHTARI: AHİRETE İMAN

Dünyaya gelen her canlı günün birinde mutlaka ölümü tadacaktır. Bununla birlikte bu kaçınılmaz son, asla bir yok oluş anlamına gelmeyip yeni ve sonsuz bir hayatın, ahiretin başlangıcı olacaktır. Ahiret hayatı ve ahirete iman Kur'an'da en çok vurgulanan konulardan biridir. Allah'a imanla yakından ilişkisi olan ahirete iman, insanın hem kendi hayatını hem de diğer insanlarla ilişkilerini düzenleyen bir yönü vardır.

Ahirete inanmak, fitratı gereği ebedîlik özlemi duyan insanoğlunu tatminkâr kılar ve sorumluluk duygusunu geliştirir. Ahirete inanan kimse kıyamet günü adalet terazilerinin kurulacağını, buna göre dünyada iyi ya da kötü yaptığı ne varsa hepsinin karşılığını ahirette göreceğini ve hiç kimseye zerre kadar haksızlık edilmeyeceğini bilir (*Enbiyâ*, 21/47). Başına gelen sıkıntı ve musibetlere sabreder; zorluklarla mücadele eder. Ebedî mutluluğa erişmek için dünyada iyi işler yaparak yaratılış gayesine uygun bir yaşantı sürer.

BİR SORU BİR CEVAP

Kibleye Yönelik Olarak Defnedilmediği Sonradan Anlaşılan Bir Cenaze İçin Her Hangi Bir Şey Yapılır mı?

Cenazenin yüzü kibleye gelecek şekilde sağ omuzu üzerine yatırılarak defnedilmesi sünnettir. Bu itibarla, bilmeyerek kible dışında bir istikamete doğru defnedilen cenaze olduğu gibi bırakılır. Zira meşru bir mazeret bulunmaksızın kabrin açılması caiz değildir. Ancak kabrin üzerinden yol geçmesi, su altında kalması veya kabrin bulunduğu yerin başkasına ait olup sahibinin orada cenaze defnine izninin olmaması gibi zorunlu durumlarda, kabrin açılarak cenazenin başka bir yere nakledilmesi caizdir (*İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr*, I, 661).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Günahımı, bilgisizliğimi(n sonucu olarak yaptıklarımı), haddimi aşarak işlediklerimi ve benden daha iyi bildiğin bütün kusurlarımı bağışla!" (Müslim, Zikir, 70)

HZ. HACER

Allah Resûlü **“Allah, İsmail’in anasına rahmet etsin! Şayet o, (suyun etrafını çevirmede) acele etmeseydi, zenzem, akan bir pınar olurdu.”** (Buhârî, Ehâdîsü’l-enbiyâ, 9) demişti zenzem suyunun hikâyesini anlatırken. Bu, aynı zamanda Hz. Hacer’in de hikâyesiydi. Hz. İbrahim hanımı Hacer’i ve oğlu İsmail’i Filistinden getirip Mekke’ye yerleştirmişti. O zamanlar kimsenin yaşamadığı bu kızgın çölün ortasında kucağında bebeğiyle Rabbine emanetti Hz. Hacer. Günler sonra yanında getirdiği erzak ve su bitti. Oğlu susuzluktan kıvranıyordu toprağın üstünde. Onu öyle görmeye dayanamıyordu. Kalktı yakınındaki Safâ tepesine koştu. Etrafına baktı kimseyi göremedi. Sonra karşıdaki Merve tepesine koştu, yine kimse yoktu. Bu halde iki tepe arasında yedi defa gitti geldi. En son Merve’ye çıktığında bir ses işitti ve yardım istedi. Bunun üzerine bir melek görüldü, topuğuyla (ya da kanadıyla) bulunduğu yeri kazdı ve nihayet bereketi günümüze kadar gelen zenzem suyu ortaya çıktı.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Cemaate İmam Olup Namaz Kıldırıktan Sonra Başka Bir Cemaate de İmam Olup Aynı Namazı Kıldırma Caiz midir?

Hanefî mezhebine göre bir cemaate imam olan bir kişinin aynı namaz için, tekrar başka bir cemaate imamlık yapması caiz değildir. Çünkü sonra kıldığı namaz nafiledir. Farz kılacak bir cemaat, nafile kılan bir imama uyamaz (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 58*). Şâfiîler’e göre bir vaktin farz namazını kılmış olan kimse, yeneden başkalarına aynı vaktin farz namazı için imamlık yapabilir. Kendi kıldığı nafile, cemaatin namazı da farz olarak geçerli olur (*el-Cezirî, Kitabu’l-fıkh ale’l-mezahibi’l-erbaa, 238*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Ciddi ve şaka yollu yaptıklarımı, yanlışlıkla ve bilerek işlediğim günahlarımı affeyle! Bütün bu kusurların bende bulunduğunu itiraf ederim.” (Müslim, Zikir, 70)

ÇOCUKLARIMIZA TEMİZLİK ALIŞKANLIĞINI KAZANDIRALIM

Küçük yaşlarda temizlik alışkanlığının kazanılması hayatı sağlıklı kılar. Özellikle çocuklarımızın ağız ve diş temizliğine özen göstermeleri gerekir. Zira özen gösterilmezse dişler çürüyebilir, diş etleri iltihaplanabilir. Çürük dişler ve iltihaplı diş etleri, diğer organlarımızı da olumsuz yönde etkiler, kalp, böbrek ve eklemlerde önemli sağlık sorunlarına yol açabilir. Bu sebeple, Sevgili Peygamberimiz ağız ve diş sağlığına çok önem vermiş, **“Dişlerinizi temizleyin. Çünkü dişleri temizlemek, ağız temizler, Rabbi razı eder.”** (İbn Mace, Tahâret, 7) **“Ümmetime zor gelmeyecek olsaydı her namaz öncesinde dişlerin temizlenmesini emrederdim.”** (Tirmizî, Tahâret, 23) buyurmuştur.

Bununla birlikte çocuklarımız el, ayak ve tırnak temizliğine de özen göstermeli, ellerini özellikle yemeklerden önce ve sonra, tuvaletten çıktıktan veya kirli ve tozlu bir işi tamamladıktan sonra, dışarıdan eve geldikten sonra yıkamaya özen göstermelidirler.

BİR SORU BİR CEVAP

Şâfiî Mezhebinde Olan Biri Kaza Namazlarını Nasıl Kılmalıdır?

Şâfiîlere göre farz namazlar, herhangi bir mazeretten dolayı kazaya bırakılmışsa, ilk fırsatta kaza edilmesi mendup, daha sonra kaza edilmesi ise vaciptir. Fakat herhangi bir mazeret olmaksızın kazaya bırakılmışsa, ilk fırsatta acilen kaza edilmesi vaciptir. Şâfiî Mezhebine göre üzerinde kaza namazı olan kimse, bayram ve vitir namazı da dâhil sünnet-i müekkele olsun, gayr-i müekkele olsun geçmiş namazlarının hepsini kaza etmeden hiç bir nafile namaz kılamaz. Buna göre üzerinde kaza namazı bulunan kimsenin, bütün zamanını bu namazları kaza etmeye ayırması gerekir. Hatta uyku, evin geçimi, terk edilmesi güç olan önemli bir iş hariç bütün vakitlerini kazaya kalan namazlarını kılamakla geçireceğinden nafile ile meşgul olması caiz değildir. (Dimyâdî, İ'ânati't-Tâlibin, Daru'l-Fikr, Beyrut, I, 23)

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Şimdiye kadar yaptığım ve bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sensin, geride bırakan da sensin. Ve senin gücün her şeye yeter.” (Müslim, Zikir, 70)

ŞÜKREDEN BİR KUL OLMAYAYIM MI?

Allah Resûlü (s.a.s.), “gözümün nuru” şeklinde vasıflandırdığı namaz ibadetine büyük ehemmiyet vermiştir. (Nesâî, İşrâtü’n-nisâ 1) Resûlullah, namazı Rabbinin huzurunda olduğunun şuurunda olarak, huşû içerisinde kılardı. Geceler boyu gözyaşları içerisinde onun namaz kılışına şahit olup da etkilenmemek mümkün değildi. Nitekim onun sevgili eşi Hz. Âişe, onun kıldığı namazların mahiyetini anlatan rivayetler nakletmişti. Bunlara göre Allah Resûlü, gece olduğunda, sevgili eşinin de iznini alarak Rabbinin huzuruna durmak için kalkar, saatlerce kıyamda durarak namaz kılardı. Hatta uzun süre ayakta kalmasından dolayı ayakları şişerdi. Onun bu durumuna şahit olan Hz. Âişe, merakla Resûlullah’a şu soruyu yöneltti: “Yâ Resûlallah! Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışladığı halde niçin bu kadar meşakkatle ibadet ediyorsun?” Allah Resûlü ise şu veciz cevabıyla hayatının gayesini özetlemiş oldu: **“Şükreden bir kul olmayayım mı?”** (Buhârî, Tefsir, 2)

BİR SORU BİR CEVAP

Vitir Namazının Üçüncü Rekâtında Tekbir Almayı Unutan Kimse Ne Yapmalıdır?

Vitir namazında kunut yapmak yani rekât içinde tekbir almak (*Kâsânî, Bedaiu’s-Sanâî, II, 229*) ve dua okumak vaciptir.

Bir kimse kunut yapmayı unuttur ve rükûdan sonra hatırlarsa ondan kunut düşmüş olur (*Kâsânî, Bedaiu’s-Sanâî, II, 234*).

Bunun yerine namazın sonunda sehiv secdesi yaparak namazını tamamlar (*Alaud-din Âbidîn, el-Hediyyetü’l-Alâiyye, 108*).

Sehiv Secdesini Yapmayı Unutan Birine Ne Lazım Gelir?

Yapılması gereken sehiv secdesini yanılarak veya unutarak terk eden bir kimse, eğer selam verdikten sonra gülmek, konuşmak, yönünü kiblede çevirmek gibi namaza aykırı bir işte bulunursa veya sehiv secdesi yapmaya vakit kalmaz ise, bu kimseden sehiv secdesi düşer. Namazı iade etmesi de gerekmez. Ancak namaza aykırı bir davranışta bulunmadan secdeyi hatırlarsa hemen secde eder (*Kâsânî, Bedaiu’s-Sanâî, I/409*).

GÜNÜN DUASI

“Güzel ve bereket dilekleriyle dolu, ama bir o kadar yetersiz olan ve dilimizden düşürmediğimiz, vazgeçemediğimiz tüm övgülerle sana çokça hamdediyoruz ey Rabbimiz!” (Buhârî, Et’ime, 54)

HİDAYET ALLAH'TANDIR

Yol göstermek ve doğru yola ulaşmak gibi anlamlara gelen hidayet; terim olarak “her türlü sapıklıktan kurtularak dünya ve ahiret saadetini sağlayacak doğru yolu bulma” şeklinde tanımlanabilir.

Kur’anda insanı doğru yola ancak Allah’ın eriştireceği belirtilmektedir (Enâm, 6/125). Yüce Rabbimiz, **“Şüphesiz sen sevdiğin kimseyi doğru yola iletemezsin. Ancak Allah, dilediği kimseyi doğru yola eriştirir.”** (Kasas, 28/56) buyurarak Hz. Peygamber’in dahi dilediğine hidayet edemeyeceğini ifade etmiştir. Allah’ın hidayete erdirmesi ancak Allah’a iman edip, Kur’an ve Sünnet’e tam olarak bağlanma sonucunda olur. Bunun için Peygamber Efendimiz, **“Allah’ın kitabı ki, onda doğru yol ve nur vardır. Her kim ona tutunur ve onunla amel ederse doğru yolda olur ve her kim ondan şaşarsa sapıtır.”** (Müslim, Fedâilü’s-sahâbe, 36) buyurarak, Kur’an’ın, insanlığı doğru yola ulaştırması için gönderildiğini dile getirmiştir.

Hidayetin yalnız kendisinden gelebileceğini vurgulayan Rabbimiz, kâfir, fasık (günahkâr) ve zalim toplumları hidayete erdirmeyeceğini de bize bildirmektedir (Bakara, 2/258, 264; Tevbe, 9/24). Bunun için, sadece iman etmek yeterli olmayıp, bunun yanında dinin gerekliliklerinin de yerine getirilmesi icap etmektedir.

BİR SORU BİR CEVAP

Ezan Duâsını Camilerde Açıkta Okumakta Bir Sakınca Var mıdır?

İbadet ve zikirlerde aslanan tevkîfiliktir. Yani Kitap ve Sünnet’te nasıl belirtilmişse o şekilde uygulanır. Ezan duasında sünnet olan, kişinin sesini yükseltmeden kendi kendine dua etmesidir. Ancak insanların öğrenmesi için camilerde bazen açıktan okunmaktadır. Bu şekilde insanların öğrenmesi için me’sûr duaları açıktan okumakta beis yoktur. Fakat öğrenme gerçekleştikten sonra açıktan okumaya devam etmek uygun olmaz (Fetâvâ-yı Hindiyeye, V, 318).

GÜNÜN DUASI

“Ey insanların Rabbi! Rahatsızlığı gider! Şifa veren sensin. Senin vereceğin şifadan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki ardında hiç hastalık izi bırakmasın.” (Müslim, Selâm, 47)

NAAT

Edebiyatımızda “Hz. Muhammed (s.a.s.)’i övme amacıyla yazılan manzum ve mensur eserlere “naat” denilir. Naat, dünyadaki edebiyat türleri arasında tektir. Zira dünyada Hz. Peygamber dışında bir insanı konu edinen başka bir edebi tür yoktur.

İlk naatı Ebû Kerib el-Himyerî yazmıştır. Himyerî, semavi kitaplarda geleceği müjdelenen Peygamberimize hayrandır. Onun risaletini insanlık için kurtuluş olarak görür ve yetişirse mutlaka ona iman edeceğini bildiren bir naat kaleme alır.

Asr-ı saadette Peygamberimizin şairleri kabul edilen Hassan bin Sabit, Abdullah bin Revaha, Ka’b bin Malik gibi şairler tarafından naatlar yazılmıştır.

Edebiyatımızda Resûlullah muhabbetini dile getiren sayısız naat yazılmıştır. Bu naatlar arasında unutulmayacak olanlardan birisi de Şeyh Galib’in “sendendir” redifli naatıdır:

*“Efendimsin cihanda itibarım varsa sendendir
Meyan-ı aşıkanda iştiharım varsa sendendir
Benim feyz-i hayatım hasıl-ı ruh-ı revanımsın
Eğer sermaye-i ömrümde kârım varsa sendendir”*

BİR SORU BİR CEVAP

Duâ ve Zikir Sesli mi, Yoksa Sessiz mi Yapılmalıdır?

Duânın, alçak sesle, hüznü ve tazarru ile (yalvararak) yapılması adaptandır. Nitekim Kur’an-ı Kerim’de: **“Rabbimize yalvararak ve için için dua edin...”** (A’raf, 7/ 55) buyurulmaktadır. Ancak, içtenlikle ve samimi olduğu sürece, sesli olarak da dua edilebilirse de sessiz olması daha uygundur. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir yolculuk esnasında sesli olarak tekbir ve tehlil getirmeye başlayan bir grup sahabe’ye: **“Ey insanlar! Kendinize acıyın; siz ne sağıra dua ediyorsunuz ne de uzakta olan birisine. Muhakkak siz, işiten, yakın olan bir zata dua ediyorsunuz ki O, sizinle beraberdir.”** buyurmuşlardır (Buhârî, Cihâd 131; Müslim, Zikir 44; Ebû Davûd, Salât, 361; Tirmizî, Deavât, 58).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım, beni bağışla, bana merhamet eyle, beni dosdoğru yola ilet, bana sıhhat ver ve beni rızıklandır!” (Müslim, Zikir, 35)

ALLAH'IN ENGİN RAHMETİ

Hız. Ömer'in naklettiğine göre, Hız. Peygamber ve ashabı bir gazve dönüşünde şöyle bir olaya şahit olmuşlardır:

Allah Resûlü'nün huzuruna bir gazvenin ardından bir grup esir getirilmişti. Bu esirler arasında bir de kadın vardı. Bu kadıncağız, telaşa diğer esirler arasında kaybettiği yavrusunu aramaktaydı. Derken kendi çocuğunu buldu ve onu kucaklayıp göğsüne bastırdıktan sonra emzirmeye başladı. Bu tablo karşısında Allah Resûlü, yanında bulunanlara **“Bu kadının çocuğunu ateşe atacağına inanır mısınız?”** şeklinde bir soru yöneltti. Oradakiler, ‘Hayır!’ cevabını verdi. Bunun üzerine Rahmet Peygamberi, Rab-bimizin kullarına olan rahmetinin genişliğini anlatmak için O'nun kullarına olan rahmetiyle annenin yavrusuna olan rahmetini şöyle bir benzetmeyle dile getirdi: **“Bilin ki, Allah'ın kullarına olan rahmeti, bu kadının çocuğuna olan şefkat ve merhametinden daha fazladır.”** (Bûhârî, Edeb, 18; Müslim, Tevbe, 22)

BİR SORU BİR CEVAP

Mahkemenin Hükme Bağladığı Kan Bedelini Almak Caiz midir?

Tedbirsizlik ve dikkatsizlik gibi bir hata sonucu herhangi bir kişinin ölümüne sebep olan kişi, ölenin yakınlarının talep etmesi halinde, diyet (kan parası) ödemekle yükümlü olur. (*Ebû Dâvûd, Diyât 18, 19, 20; Nesâî, Kasâme 42; İbn Mâce, Diyât 5; İbnü'l-Hümmam, Fethu'l-Kadîr, VIII, 308*). Dolayısıyla böyle bir olaydan dolayı mahkemenin takdir ettiği tazminatı (kan parasını), ölenin yakınlarının alması caiz ve alınan para helaldir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kullarımı mahşerde topladığın veya mahşerde kaldırdığın gün beni azabından koru.” (Tirmizî, Deavât, 18)

RABBİMİZİN BİZ KULLARI ÜZERİNDEKİ HAKKI: ALLAH'A İMAN

Mümin olmanın ilk şartı Allah'a inanmak, Yüce Allah'ın varlığını, birliğini ve eşsizliğini tasdik edip ikrar etmek ve buna göre yaşamaktır. İlk peygamberden son peygambere kadar bütün peygamberler insanlığı hep Allah'a inanmaya davet etmiştir. Zira Allah'a inanıp O'na ortak koşmamak Rabbimizin biz kulları üzerindeki hakkıdır.

Evrene dikkatle bakıp da her şeyin yerli yerince, bir ahenk ve uyum içinde yaratıldığını gördüğümüzde bunların hepsinin Allah'ın varlığının ve birliğinin delili olduğunu kavrayabiliriz. Bunun yanında kâinattaki her şeyin Allah tarafından insanoğlunun emrine sunulduğunu da hesaba kattığımızda, bizi yaratan, yaşatan ve çok seven Rabbimize karşı öncelikli görevimizin O'na gönülden bağlı birer kul olmamız gerektiğini anlamak zor olmayacaktır. Bunu başarabildiğimiz takdirde hem yaratılışımızın asıl gayesine uygun bir yaşam sürdürmüş hem de her zaman kullarının iyiliğini isteyen Yüce Rabbimizin rızasını kazanmış oluruz.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Erkeğin Bakımını Yapan Kadının, Bu Erkeğin Mahrem Yerlerine Bakmasının Hükmü Nedir?

Bir kişi, zaruret bulunmadıkça, kendisine namahrem olan kişilerin avret sayılan yerlerine bakamaz (*Nûr* 24/30-31). Buna göre bakıma muhtaç durumdaki bir erkeğin bakımının, öncelikle mahrem olan yakınları tarafından, yoksa erkek bakıcılar tarafından yapılması gerekir. Tüm bu kişilerden bakıcı bulunamadığı takdirde, bir bayan tarafından bakılması zaruret haline gelmiş olur. Böyle bir durumda söz konusu bayanın temizlik ve bakım için ve zaruret miktarınca, bakıma muhtaç erkeğin avret yerine bakmasında dinen bir sakınca yoktur (*Merğînânî, el-Hidâye, IV, 84*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senin iznin ve yardımınla sabahladık ve akşamladık. Yine senin izin ve yardımınla yaşar ve ölürüz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.” (Ebû Dâvûd, “Edeb”, 110)

HZ. PEYGAMBER VE ÇOCUKLAR

Hız. Peygamber çocuklarla şakalaşır, selam verir, hâl hatırlarını sorardı. En çok şakalaştığı çocuklar, şüphesiz ki torunları Hasan ve Hüseyin idi. Onların ellerinden tutar, ayaklarını ayaklarına koyar, göğsüne çıkarır, bazen de omzuna alırdı. “*Çocuğu olan onunla eğlensin, oynasın.*” (İbn Mahled, *Ahbâru's-sıbyân*, 135) buyururdu. Kuşu ölen çocuğa başsağlığı dileyerek “çocukların duyguları önemlidir” mesajı vermiştir. Peygamberimiz, büyüüp evlenince bile çocukları ile iletişimini kesmemiştir. Kızı Hz. Fâtıma geldiği zaman ayağa kalkarak onu alnından öpmüş, hastalandığında ziyaretine gitmiş, aile içi huzursuzluklarında arabululuk yapmıştır.

Çocukları çok seven Sevgili Peygamberimiz, öncelikle kız-erkek ayrımını kaldırmış ve özellikle çocuklar arasında eşit davranılmasını emretmiştir.

Hız. Peygamber çocuklarına merhamet göstermeyenlere tavrı almıştır. Nitekim, bir defasında torunu Hasan'ı öperken o sırada yanında bulunan Akra', “Benim on çocuğum var, onlardan hiçbirini öpmedim.” demişti. Allah Resûlü ona doğru baktı ve “*Merhamet etmeyene merhamet edilmez.*” buyurdu. (Buhârî, *Edeb*, 18)

BİR SORU BİR CEVAP

Kadın Veya Erkeği Geri Dönüşü Olmayacak Şekilde Kısırlaştırmak Caiz midir?

Çocuk doğurma, çocuk sayısının sınırlandırılması, iki gebelik arasındaki sürenin ayarlanması, kısırlılığın tedavi ettirilmesi gibi konularda karı-kocanın ortak isteğine göre, meşru çarelere başvurulması caiz olmakla birlikte, devamlı kısırlılığa yol açan ilaç ve âletlerin kullanılması yani kadın veya erkeğin devamlı kısırlaştırılması, sıhhî bakımdan kesin bir zorunluluk olmadığı müddetçe caiz değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Cehenneme götüren fitneden, cehennemin azabından zenginliğin ve fakirliğin şerrinden sana sığınırım.” (Ebû Dâvûd, “Vitr”, 32)

AİLEDE SAĞLIK

Aile üyelerinin sağlıklı olması ailenin huzuru ve mutluluğu için önemlidir. Aile bir beden gibidir. Vücudun bir bölgesindeki rahatsızlık bütün bir bedeni etkilediği gibi aile fertlerinin birindeki sağlık problemi bütün aileyi olumsuz etkilemektedir. Aile fertlerinden biri hastalandığında aile üyeleri o kişinin sağlık problemini çözmek için maddi ve manevi çaba harcamaktadırlar. Kimi zaman bu çabaların üstesinden gelmek mümkün olmamaktadır.

Bu sebeple ailenin sağlığını tehlikeye atacak zararlı, bozulmuş veya son kullanım tarihi geçmiş gıdaların alınması, alkol ve uyuşturucu kullanma, yetersiz ve dengesiz beslenme, soğuk ve sıcakta dikkat etmeme, temizliğe ve koruyucu hekimlik tedbirlerine uymama gibi tutumlardan uzak durulmalıdır.

Ailenin sağlıklı beslenme düzeni olmalıdır. Anne ve babalar ailenin düzenli beslenmesi konusunda titiz davranmalıdırlar. Zira düzensiz, ihtiyaçtan fazla yeme-içme, şişmanlık, şeker, kolesterol gibi sağlık sorunlarına sebep olduğu gibi; yetersiz beslenme de birtakım hastalıklara ve sağlığın bozulmasına sebep olmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Olta Ucuna Canlı Solucan Veya Kurtçuk Takarak Balık Avlamak Caiz midir?

Hz. Peygamber (s.a.s.), etlerini yeme niyeti olmaksızın sırf zevk için hayvanların öldürülmelerini ve avlanmalarını yasaklamıştır (*Nesâî, Edâhî, 42*). Fakat insanlara menfaati dolayısıyla bazı hayvanların avlanılmasına veya korunma amacıyla, yakın bir tehlike arz eden zarar verici (muzır) hayvanların öldürülmesine cevaz verilmiştir (*Buhârî, Bed'ü'l-Halk, 16*). Solucan vb. bir hayvanın doğrudan kendisinden istifade etmek için değil de onun vasıtasıyla başka bir hayvanı elde etmek için canlı olarak oltaya takılması insanların yararına yönelik olması açısından sakıncasız gibi görünmekte ise de başka alternatiflerin bulunması halinde bundan kaçınılması daha uygun olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Açlıktan sana sığınırım. Çünkü açlık, ne kötü bir arkadaştır. Hainlikten de sana sığınırım. Çünkü hainlik, ne kötü bir sırdaştır.” (Ebû Dâvûd, “Vitr”, 32)

DİNE ADANMIŞ BİR ÖMÜR: ABDULLAH B. MES'ÛD

İslâm'dan önceki hayatına dair çok bilgi bulunmayan Abdullah b. Mes'ûd, Hz. Peygamber'e ilk inananlardandır. Annesine nispetle "İbn Ümmü Abd" ismiyle de anılan İbn Mes'ûd, Habeşistan'a hicret edenler arasında yer almış, aynı zamanda Medine'ye de ilk hicret edenlerden biri olmuş ve Resûlullah'ın katıldığı bütün savaşlara katılmıştır.

Uzun yıllar Hz. Peygamber'in hizmetinde bulunduğu için onun hadisleri ve sîreti hakkında ayrıntılı malumata sahip olmuş, ondan öğrendiklerini kendi yaşantısında uygulamasıyla meşhur örnek sahabîler arasına girmiştir. Yetmişden fazla sûreyi doğrudan Hz. Peygamber'den öğrenmiş, güzel sesi ve Kur'an okuyuşuyla meşhur olmuştur.

Kendisinden Kur'an dinlemeyi seven Resûlullah, *"Kur'an'ı nâzil olduğu günün heyecanıyla okumak isteyen, İbn Ümmü Abd'in okuduğu gibi okusun."* (İbn Mâce, Sünne, 11) sözleriyle onu övmüştür. Resûlullah'ın sağlığında yeni Müslüman olanlara dini öğreten İbn Mes'ûd, sonrasında İslamî ilimlerin kuruluşunda öncülük ederek pek çok talebe yetiştirmiş, hayatını dine hizmetle geçirmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Boşanmaya Kadın Sebep Olmuşsa Yine de Mehir Alabilir mi?

Boşama erkeğin kendi isteği ile meydana gelmişse, boşanma sebebi hangi taraftan olursa olsun kadın mehri hak eder. Boşanma kadının mahkemeye müracaatı sonucunda meydana gelmişse ve zifaf ya da halvet gerçekleşmişse kadın mehrin tamamını hak eder. Zifaf veya halvetin yaşanmamış olması halinde mehir belirlenmişse yarısını; belirlenmemişse müt'a denen hediye alır. Ancak kadın mahkemeye başvurmadan kocasından kendisini boşaması talebinde bulunursa, aldığı mehrin tamamı veya bir kısmı karşılığında muhâla'a yoluyla kocasından ayrılabilir (Bakara, 2/229; Buhârî, Talâk 12). Bu durumda kadın mehrinden vazgeçmiş olacağından artık mehir isteyemez.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bana öğrettiğin ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allaha hamd olsun. Cehennem ehlinin halinden Allaha sığınırım." (Tirmizî, Deavât, 129)

CENAZE NAMAZI

“Her canlı ölümü tadacaktır”. (Âl-i İmrân, 3/185) Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) **“Ölülerimizin güzel işlerini yad edin, kötü taraflarını dile getirmeyin.”** (Tirmizî, Cenâiz, 34) buyurmuştur.

İslam dinine göre ölüm yok oluş değil bilakis ebedi alemde var olmaktır. Hal böyle olunca, ölen kişiye yapılan hazırlıklara teçhiz, ölünün yıkanmasına gasil, kefenlenmesine tekfin, tabuta konup taşınmasına teşyi ve kabre konmasına defin denir.

Cenaze namazı kıyamda rükû ve secdesi olmayan dört tekbirli bir namazdır. Allah’a hamd Resûlullah’a salavat, ölüye duadır ve şöyle kılınır:

Cenazeye ve kibleye yönelik saf tutularak niyet edilir. İmam tekbir alarak ellerini bağlar; cemaat da tekbir alarak imama uyar. İmam ve cemaat içinden “Sübhaneke”yi “vecelle senâuk” duasıyla okurlar. Sonra imam ellerini kaldırmadan tekbir alır, cemaat da içinden tekbir alır; hepsi içinden “salli” ve “barik” dualarını okurlar, tekrar tekbir alırlar; bilenler cenaze duasını, bilmeyenler “Fâtiha” suresini veya başka bir dua okurlar. Yine aynı şekilde tekbir alarak sağa ve sola selam vererek namazı tamamlarlar.

BİR SORU BİR CEVAP

Kişi Karısını Boşadıktan Veya Karısının Ölümünden Sonra Baldızıyla Evlenebilir mi?

Nisâ suresinin 23. ayetine göre iki kız kardeş ile aynı anda evli bulunmak haramdır. Hadisler, eşin hala ve teyzesi gibi yakınlarını da baldız gibi değerlendirmiştir (*Buhârî, Nikâh, 27; Müslim; Nikâh, 33*). Fakat kişi, karısının ölümü veya onu boşaması halinde karısının kız kardeşi, teyzesi ya da halası ile evlenebilir. Nikâh için, boşadığı karısının iddet müddetinin bitmesini beklemesi gerekir. Onun iddeti bittiği andan itibaren baldızı ile evlenebilir. Eşinin vefatı durumunda ise, her hangi bir süre beklemesine gerek olmaksızın baldızı ile evlenmesinde dinî hükümler açısından bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Beni iyilik işledikleri zaman sevinen ve kötülük yaptıkları zaman bağışlanma dileyen kullarından eyle.” (İbn Mâce, “Edeb”, 57)

“BU DA GEÇER YÂ HÛ”

Kültürümüzün temel özdeyişlerinden birisi de “bu da geçer yâ hû” sözüdür. Bu söz, neredeyse bütün Anadolu irfanını inşa eden bir anlayışı ortaya koymaktadır. Dünya nimetlerine karşı ölçüyü, külfetlerine karşı sabrı öğreten bir bakış sayesinde insanımız, iyi-kötü, hayır-şer, güzel-çirkin her ne yaşamışsa hepsini “bu da geçer yâ hû” diye karşılamayı âdet edinmiştir.

İnsanımızın kendi özünden besleyerek büyüttüğü bu öğüt, yalnızca zorluk ve sıkıntı anında değil varlık ve ferahlık anlarında da aldanmamayı tavsiye eder.

Yunus Emre “Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim” derken aslında “bu da geçer yâ hû” demektedir.

Birbirlerine güzel söz söylemek durumunda olanların hem ferahlık hem de darlık ve sıkıntı anlarında inanan ve doygun bir kalple “bu da geçer yâ hû” demeleri ne büyük yarenliktir.

BİR SORU BİR CEVAP

Erkek Çocuk İle Üvey Anne Arasındaki Tesettür Nasıl Olmalıdır?

Bir kadın ile evlendiği erkeğin çocukları arasında devamlı evlilik mahremiyeti oluşur. Yani üvey anne öz anne hükmündedir. Dolayısıyla evlatla öz anne arasındaki mahremiyet ve tesettür hükümleri neyse üvey anne ile de aynıdır.

Buna göre, bir erkeğin üvey annesinin, başına, saçına, yüzüne, diz kapağından aşağısına, pazılarına ve göğsüne bakması haram değildir (*Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut, IV, 369; Mevsilî, el-İhtiyâr, Beyrut 1999, IV, 406-407*). Ancak anılan yerlere bakmanın haram olmaması illa da bakılmasını gerektirmemektedir.

GÜNÜN DUASI

“Ey Allah'ım! Senin rahmetini umuyorum, beni göz açıp kapayıncaya kadar (da olsa) nefsimle başbaşa bırakma. Halimi tümüyle düzelt, senden başka ilah yoktur.” (Ebû Dâvûd, “Edeb”, 110)

GEREKSİZ SORU SORMAMAK

Sevgili Peygamberimiz, haccın farz kılınmasıyla ilgili ayet nazil olduktan sonra ahabına hacca dair bilgi veriyordu. Orada bulunanlardan bir zat, haccın her sene mi yapılacağını sordu. Allah Resûlü, bu sual karşısında sükût etti. Ancak soru soran kişinin aynı soruyu üç defa tekrar etmesi üzerine Hz. Peygamber, gereksiz soru sorarak kendisini meşgul eden o kişiye, evet demesi halinde her sene haccetmeleri gerektiğini, oysa buna kimsenin güç yetiremeyeceğini bildirdi. Ayrıca önceki milletlerin gereksiz yere peygamberlerine çok soru sormaları nedeniyle helâk olduklarını hatırlatarak, **“Size neyi yasakladıysam ondan kaçının ve neyi emrettiysem gücünüz yettiği kadar onu da yapın.”** buyurdu. Bir başka rivayette, bu olay üzerine Mâide sûresinin 101. ayetinin nazil olduğu bildirilmiştir: **“Ey iman edenler, açıklandığı zaman size zorluk verip üzecek şeyleri sormayın...”** (Müslim, Hac, 412; Tirmizî, Hac, 5)

BİR SORU BİR CEVAP

‘Boşarım’ Demekle Boşanma Meydana Gelir mi?

Boşama, yetkili kişi veya kurumun kesin kararı ve bu kararın yoruma açık olmayacak açık sözlerle ifadesiyle olur.

Türkçede geniş zaman için kullanılan “Boşarım” sözü bu nitelikte olmayıp boşama vadidir. Dolayısıyla bu sözle boşama meydana gelmez.

Boşama, kişinin eşine söylediği “Boşsun”, “Boş ol”, “Boşadım” veya “Karım boştur” gibi boşama iradesini ortaya koyan “şimdiki veya geçmiş zamanlı” ifadelerle ya da mahkemenin kararıyla gerçekleşir (Merğînânî, el-Hidâye, I, 230; İbn Kudâme, el-Muğnî, VII, 303).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! (haktan) ayrılmaktan, iki yüzlülükten ve kötü ahlaktan sana sığınırım. (Ebû Dâvûd, “Vitr”, 32

İSLAM AHLAKI: HAYÂ

Sözlükte “utanmak, çekinmek” anlamlarına gelen hayâ, nefsin çirkin davranışlardan rahatsız olup onları terk etmesi demektir. İnsanı insan yapan ahlakî erdemlerden biri olan hayâ duygusu, kişiyi olumsuz davranışlar sergilemekten koruyan bir kalkan gibidir. İnsanın özünde var olan bu duygu, İslam’ın temel ilkeleriyle şekillendiğinde, kişiyi Allah’ın sınırlarını aşmaktan korur. Bu nedenle hayânın imanın bir bölümü olduğunu vurgulayan Resûlullah, İslam ahlakının “hayâ” olduğunu ifade etmiştir (*İbn Mâce, Zühd*, 17). Allah’tan hakkıyla hayâ etmek gerektiğini bildirmiş ve bunun nasıl olacağını da şöyle açıklamıştır:

“Allah’tan hakkıyla hayâ etmek, baş ve başta bulunan organlarla, karın ve karnın içine aldığı organları (her türlü günah ve haramdan) korumak, ölümü ve (toprak altında) çürümeyi daima hatırlamaktır. Ahireti arzu eden, dünyanın süsünü terk eder. Kim bu şekilde davranırsa Allah’tan gereği gibi hayâ etmiş olur.” (Tirmizî, Kıyâme, 24)

BİR SORU BİR CEVAP

Boşamada Kullanılan Sözleri Zihinden Geçirmekle Boşama Gerçekleşir mi?

Boşama, bunu meydana getiren açık veya kinayeli sözlerle gerçekleşir. Dolayısıyla bu sözlerden biri, sözlü veya yazılı olarak kullanılmadıkça boşama meydana gelmez.

Buna bağlı olarak, boşamanın rüknü sayılan lafız kullanılmadığı için sadece boşamaya niyet etmekle veya “karını boşadın mı?” sorusuna karşı susmakla veya baş eğmekle boşama olmaz (*Kâsânî, Bedâiü’s-sanâî, Beyrut 2000, III, 157*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bana kendi sevgini ve senin yanında sevgisi bana fayda verecek kimsenin sevgisini ver.” (Tirmizî, Deavât, 73)

ÜÇ AYLAR

“Üç Aylar” Ramazan ayı ile biten, rahmeti, bereketi ve mağfireti bol, feyizli ve bereketli bir zaman dilimidir. Bu aylar, kameri takvime göre Recep, Şaban ve Ramazan aylarıdır. Bu aylar; dinî duyguların yoğunluk kazandığı, merhamet, şefkat, yardımlaşma ve dayanışma hislerinin doruk noktaya ulaştığı aylardır.

Üç aylar; tövbe etmenin, affın, manevi arınmanın ve kendini yenilemenin habercisi olan Regaib, Mirac, Berat Kandili, Kadir Gecesi ve Ramazan Bayramı gibi mübarek gün ve geceleriyle bereketli bir maneviyat mevsimidir. Bu aylar; geçmişin muhasebesini yaparak, geleceğe azim ve enerji dolu bir şevkle atılmak için iyi bir imkândır. Sevgili Peygamberimiz, bu aylarda her zamankinden daha çok ibadet eder ve şöyle dua ederdi: **“Allah’ım! Recep ve Şaban ayını hakkımızda hayırlı kıl, bizi Ramazan ayına kavuştur.”** (Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 259)

Üç aylar; yaratılış gayemizi düşünmemiz; yaratan ve yaratılanlarla olan münasebetlerimizi değerlendirmemiz için bulunmaz bir fırsattır. Bu aylarda yapılacak dualar, tevbe-istiğfarlar, kalıcı iyilik ve hayırlar, sevinç ve kederlerin gönülden paylaşılması Rabbimizin katında karşılığını fazlasıyla bulacaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Erkek Boşadığı Eşi İle Tekrar Evlenebilir mi?

Dinen boşama üç kere ile sınırlandırılmıştır. Bir ve ikincilerde eşlerin yeniden birleşme imkânı vardır (*Bakara*, 2/229). Kişi ric’i (dönüşü olan) talak ile boşadığı eşine, iddet süresi içinde nikaha gerek kalmadan, iddet süresi bitmiş ise yeni bir nikah akdi ile dönebilir. Bâin talakta ise iddet içinde bile olsa ancak yeni bir akitle dönebilir. Üçüncü kez boşamadan sonra ise kesin ayrılık gerçekleşir (*İbn Rüşd, Bidayetu’l-müctehid, Kahire, II, 105-110*). Bu durumda, kadın başka bir şahıs ile hileli olmayan bir evlilik yapmadıkça ve bu evlilik boşama ya da ölüm ile sona ermedikçe ilk eşi ile tekrar bir araya gelmeleri mümkün değildir (*Bakara*, 2/230).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Harama bulaşmaktansa, helalinle yetineyim. Beni lütfunla (zengin kılarak) senden başkasına muhtaç etme.” (Tirmizî, Deavât, 110)

REGAİB KANDİLİ

Regaib, “rağbet edilen şey, bol ve değerli bağış” demektir. Recep ayının ilk Cuma gecesi kutlanan Regaib Kandili, rahmet ve bereket dolu üç aylık kutlu bir zaman diliminin habercisidir. Allah Resûlü’nün (s.a.s.) **“Allah’ım! Recep ve Şaban’ı hakkımızda mübarek eyle, bizi Ramazan’a ulaştır...”** (Taberânî, *el-Mu’cemü’l-evsat*, IV, 189) diye dua ettiği ve büyük coşkuyla karşıladığı mübarek ayları karşıladığımız özel bir gecedir. Bu gece müminler için; hayatın muhasebesini yapmak, dua, zikir, tevbe ve istiğfarla, çeşitli ibadetlerle Yüce Allah’ın rızasını kazanmak için güzel bir fırsat olan mübarek üç aylara iyi bir başlangıç yapma, bu manevi atmosfere hazırlanma vesilesidir. Bu geceyi iyi değerlendirerek güzel bir başlangıç yapacağımız üç ayların, bütün İslam âlemi için ilahi mağfirete vesile olması, sevgi ve kardeşliğimizi perçinlemesi dileğiyle kandiliniz mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Süt Hısımlığı Nedir?

Süt emme çağındaki bir çocuğun kendi annesinden başka bir kadından süt emmesi halinde, bu çocukla, süt emziren kadın ve bu kadının yakınları arasında meydana gelen hısımlığa süt hısımlığı denir. Süt hısımlığı evlenme konusunda bazı istisnalar dışında kan hısımlığı ile aynı yasakları doğurur (*Merğînânî, el-Hidâye, İstanbul, I, 223*).

Zira hadiste **“Nesep yoluyla mahrem olan emzirme ile de mahremdir.”** (*Buhârî, Şehâdât, 7; Müslim, Radâ, 1*) buyurulmuştur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Mal, aile, çocuk olarak insanlara verdiklerinin hayırlısını dilerim, sapıtan ve saptıranları değil.” (Tirmizî, *Deavât*, 124)

EL EMEĞİNİN ÖNEMİ

İnsanın el emeği alın teri ve göz nuru döktüğü her çalışma alanında ki faaliyetleri, Hakk'ın rızası gözetildiği müddetçe ibadet derecesindedir. Nitekim Peygamberimizin (s.a.s.) bulunduğu bir yerden güçlü kuvvetli birinin geçtiği görülür. Bunu gören Ashap; *“Ya Rasulallah keşke bu adam Allah yolunda çalışsa”* derler. Peygamberimiz ***“eğer bu adam; küçük çocuklarının ekmeğini kazanmak için çıkmış ise Allah yolundadır. İhtiyar anne ve babasının ihtiyaçlarını karşılamak için çıkmış ise Allah yolundadır, kendi ekmeğini kazanmak için çıkmış ise yine Allah yolundadır.”*** (Taberânî, Mu'cemü'l-kebîr, 19/129) buyurarak bu ölçüler dahilinde çalışmanın ibadet derecesinde kutsal olduğunu ifade etmiştir.

Yine Peygamberimiz bir başka hadis-i şeriflerinde; ***“İnsan elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir. Allah'ın elçisi Davud (a.s.) da kendi elinin emeğini yerdi.”*** (Sahîhi Buhârî, Büyû', 15) buyurmak suretiyle el emeğinin ne kadar değerli olduğunu beyan etmişlerdir. Peygamber Efendimize; *“En temiz kazanç hangisidir?”* diye sorulduğunda da Efendimiz ***“Kişinin kendi elinin emeği, dürüst ticaretin kazancıdır.”*** cevabını vermiştir (Ahmed b. Hanbel Müsned, 28/502).

BİR SORU BİR CEVAP

Süt Emenin Kardeşleri, Sütünü Emdiği Kadının Çocuklarıyla Evlenebilir mi?

İslam hukukuna göre, annesi dışında bir kadının sütünü emen çocuk, bu kadının süt çocuğu olur. Bu çocuk sütünü emdiği kadının öz ve süt çocuk veya torunlarından hiç biri ile evlenemez. Süt akrabalığı, sadece emziren ve emen arasındaki süt emme fiilinden doğduğu için, süt anne ve bazı akrabaları ile; süt emenin kendisi, öz çocukları ve torunları ile sınırlı kalmakta, bunların dışındaki akrabalar arasında evlenme engeli meydana gelmemektedir (Mevsili, el-İhtiyâr, Beyrut 1999, III, 118). Bu yüzden süt emenin kardeşleri emziren kadının çocuklarıyla evlenebilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bize imanı sevdire, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmeye, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

ASIRLARDAN BERİ HALKA HAYAT ÜFLEYEN NEFES: YUNUS EMRE

Yunus Emre, XIV. yüzyılda Anadolu'nun yetiştirdiği en önemli Türk mutasavvıflarından biridir. Bir gönül adamı olarak o, asırlardan beri halka hayat üfleyen bir nefes; Allah'a ve Resûlü'ne duyduğumuz sevgiye tercümanlık eden bir ses olmuştur. Şiirlerinde adeta Kur'an ve hadislerde ortaya konulan İslamî ve ilahî hakikatleri kendi diliyle özetlemiş ve billurlaştırmıştır. Kur'an'ın esaslarından hareketle, bütün insanlığı, aşka, kardeşliğe, merhamete ve şefkate davet etmiştir.

Yunus Emre, hayatın kendisini anlattığı şiirlerinde sade bir dil kullanmıştır. İnsanları incitmeden nazik bir üslûpla Hakk'a ve hakikate yönlendirmeyi kendisine amaç edinmiştir. Dilin sadeliğine derin manalar yüklemesini bilmiş, Türkçeyi bir sevgi ve bilgi dili haline getirmiştir. Yaşadığı ilahî hakikatleri halkın günlük konuşma diliyle ifade ettiği için çok sevilmiştir. Bu nedenle onun asıl dehasını şiirinin dilinde aramak gerekir. (*Yunus Emre Divanı'ndan derleme*)

BİR SORU BİR CEVAP

Süt Kardeşler Birbiriyle Evlenebilir mi?

İslam'a göre kişi sütkardeşiyle evlenemez. Kur'an-ı Kerim'de; **"Sizi emziren analarınız ve süt kız kardeşleriniz (size haram kılındı.)"** (Nisâ, 4/23) buyrulur. Hz. Peygamber de (s.a.s.) **"Doğum yoluyla haram olanlar, süt emme-emzirme yoluyla da haramdır"** buyurmuştur (Buhârî, Nikâh 20; Müslim, Radâ, 1; Ebû Dâvûd, Nikâh 7).

Fıkıh alimlerinin çoğunluğuna göre çocuğun ilk iki yaş içerisinde emdiği süt az olsun çok olsun, süt hısımlığının meydana gelmesi için yeterlidir. İmam Şâfiî ise süt hısımlığının oluşabilmesi için ilk iki yaş içinde beş ayrı seferde ve doyurucu nitelikte olmasının şart olduğunu söylemektedir (Mergînânî, el-Hidâye, İstanbul, 1986, I, 223; Nevevî, el-Mecmû', Beyrut, 1985, XX, 77-80).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Kalplerimizi birleştir. Aramızı düzelt ve bizi kurtuluş yollarına ilet. Bizi karanlıklardan aydınlığa çıkar ve büyük günahların açığından da gizlisinden de uzaklaştır." (Ebu Dâvûd, Salât, 182)

YUNUS EMRE'DE ALLAH VE İNSAN SEVGİSİ

Yunus'un duygu ve düşünce dünyasını kuşatan ana tema Allah ve insan sevgisidir.

“Aşkın aldı benden beni,

Bana seni gerek seni

Ben yanarım dünü günü

Bana seni gerek seni...”

dizeleri Yunus Emre'deki derin Allah aşkını dışa vuran sayısız deyişlerinden sadece biridir.

Ona göre Yaratıcı'nın sevgisini kazanan bir insanın gönlünde yaratılana karşı kin ve nefretin yeri olamaz. Allah'ın tecelli ettiği bir gönülден ancak sevgi fişkırır.

“Elif okuduk ötürü

Pazar eyledik götürü

Yaratılanı severiz

Yaratandan ötürü”

sözü benliğini aşmış olan Yunus'taki insan sevgisinin de Allah sevgisine dayandığını gösterir. O, din, dil ve meşrebi ne olursa olsun tüm insanlığı sevgiyle kucaklamıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Çocuğun Sütannesine Karşı Ne Gibi Görevleri Vardır?

İslam ahlakının temel prensiplerinden biri de vefâdır. Bir müslümanın anne ve babasından sonra vefâ göstermesi gereken şahısların başında, kendisine rahmet pınarlarını akıttığı sütanesi gelmektedir.

Kendisi de sütanneler tarafından emzirilmiş olan Hz. Peygamber (s.a.s.)'in bu şahıslara karşı sergilediği tavır, Müslümanlar için örnek bir duruş arz etmektedir. Hz. Peygamber (s.a.s.), ilk sütanesi olan amcası Ebu Leheb'in kölesi Süveybe'ye karşı hep vefalı olmuş, kendisini emzirdiğini her fırsatta söylemiştir (*Buhârî, Nikâh*, 20). Peygamberimiz (s.a.s.), yanında çocukluğunun yaklaşık üç yılını geçirdiği süt annesi Halime'yi de hep hayırla yâd etmiş ona ve ailesine karşı hep vefa duygusu içinde olmuştur (*Ebü Dâvûd, Edeb*, 130).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Günahlarımın küçüğünü büyüğünü, öncesini sonunu, açığını ve gizlisini, hepsini bağışla.” (Müslim, Salât, 216)

VAKIFLAR HAFTASI

Bir hizmetin sürdürülmesi veya verimliliğinin artırılması amacı ile süresiz olarak şahısların bağışladıkları taşınır veya taşınmaz mallara “*Vakıf*” denir.

Vakıfların tarihi çok eskiye dayanmaktadır. Adı geçen kurumlar Osmanlılar döneminde daha da yaygınlaşmış, Cumhuriyet kurulduktan sonra da etkinliğini aynı ölçüde devam ettirmiştir. Eskiden bağışlanan hanlar, hamamlar, çeşmeler, köprüler, okullar, camiler, vakıfların ne kadar önem arzettiğinin birer göstergesidir. Vakıflar ülkemizde; sosyal, kültürel ve sanatsal, pek çok alanda hizmet vermektedir. Ayrıca Mayıs ayının ikinci haftası “*Vakıflar Haftası*” olarak kutlanmaktadır.

Hafta boyunca insanların yardım duygusunu geliştirmek, dayanışmanın önemini anlatmak amacı ile yurt genelinde çeşitli etkinlikler düzenlenir.

BİR SORU BİR CEVAP

Süt Çocuğun Sütanne ve Babasıyla Yalnız Kalmasında Bir Sakınca Var mıdır?

Süt emme çağı olan iki yaşını doldurmadan önce (*Bakara*, 2/233; *Lokmân*, 31/14) bir çocuğu emziren kadın, bu çocuğun sütannesi, kocası da çocuğun sütbabası olur. Dolayısıyla, söz konusu çocuk ile bu karı-koca arasında süt yoluyla bir mahremiyet oluşur. Bu açıdan bu çocuğun buluş çağından sonra gerek bu kişilerle gerekse bu karı-kocanın öz çocukları ile bir arada bulunmalarında dinen bir sakınca olmaz. (*Nisâ* 4/23; *Şâfiî*, *el-Ümm*, VI, 179; *İbn Rüşd*, *Bidayetü'l-müctehid*, II, 37).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Şüphesiz ben nefsimi çok zulmettim, günahları bağışlayacak olan yalnız sensin. Öyleyse katından bir af ile beni bağışla. Bana merhamet et, çünkü bağışlaması ve rahmeti çok olan sadece sensin” (*Buhârî*, *Ezân*, 149)

YERYÜZÜNÜN ŞEREFLİ HALİFESİ: İNSAN

“Yeryüzünde bir halife yaratacağım.” buyuran (Bakara, 2/30) Yüce Allah, insanı en güzel şekilde yaratmış (Tîn, 95/4), ona kendi ruhundan üflemiştir (Sâd, 38/72). Sabah akşam kendisini tesbih eden meleklerden, ona saygıyla eğilmelerini istemiş (Bakara, 2/34); türlü kabiliyetlerle donattığı bu mukaddes varlığa eşyanın isimlerini öğreterek (Bakara, 2/31) onu yarattıklarının birçoğundan üstün kılmıştır (İsrâ, 17/70). Yeryüzünü onun için bir yaşam yeri kılıp göğü bir tavan gibi yükseltmiş (Mûmin, 40/64); geceyi, gündüzü, güneşi, ayı ve yıldızları onun hizmetine vermiştir (Nahl, 16/12). Kendisine türlü faydalar sağlayan hayvanları (Mûmin, 40/79-80) ve daha nice güzel nimetleri onun için var etmiştir. Ona istediği her şeyi vermiş (İbrahim, 14/34) ve ondan kendisine verdiği bu değere layık, onurlu bir hayat sürmesini istemiş, bunun için peygamberlerini ve kitaplarını göndermiştir. İşte insanın dünya hayatındaki sınavı, yaratılışına uygun bir yaşam sürebilmek ve tüm esaretleri reddederek Rabbi'ne kul olmayı başarabilmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Miras Hemen Paylaşılmalı mıdır? Ölenin geride bıraktığı mal ve haklardan, techiz ve tekfin masrafları çıktıktan, borçları ödendikten ve vasiyeti de mal varlığının 1/3'ünü geçmemek kaydıyla yerine getirildikten sonra geriye kalan mal derhal mirasçılara intikal eder (Nisâ 4/11-12; Buhârî, Vesâyâ 3). Buna göre, mirasın mirasçılar arasında hemen bölüşülmesi veya bölüşünceye kadar gelirlerinin hak sahipleri arasında hisselerine göre taksim edilmesi gerekir. Aksi takdirde diğer hak sahiplerinin haklarına tecavüz edilmiş olur. Çünkü hisse sahiplerinin, mirasın kendi hisselerine düşen kısmında her türlü tasarrufta bulunma ve gelirini alma hakları vardır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bütün işlerimizin sonucunu güzel eyle, dünyada rezil olmaktan ve ahiret azabından bizi koru.” (Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 4/181)

ANNESİNİN HİDAYETİ İÇİN ÇABALAYAN BİR EVLAT: EBÛ HÜREYRE

Ebû Hüreyre hicretin yedinci yılında Müslüman olmuştu. Kendisi gibi annesinin de İslam'la şereflenmesini çok istiyor ve bunun için elinden gelen gayreti gösteriyordu. Bir gün yine annesini İslam'a davet etti, fakat annesinin Resûlullah aleyhinde sözler sarf etmesinden dolayı çok incindi. Ağlayarak Hz. Peygamber'e gitti ve kendisinden Allah'ın annesine hidayet vermesi için dua etmesini istedi. Allah Resûlü **"Allah'ım, Ebû Hüreyre'nin annesine hidayet eyle!"** diye dua etti. Ebû Hüreyre, Resûlullah'ın duasını almanın sevinciyle koşarak annesinin evine gitti. Annesi kapıyı açıp da Müslüman olduğunu söyleyince sevinç gözyaşları döken Ebu Hüreyre tekrar Allah Resûlü'ne gitti. Ondan kendisini ve annesini müminlere; müminleri de kendisine ve annesine sevdirmesi için dua etmesini istedi ve annesiyle birlikte Hz. Peygamber'in şu duasına mazhar oldu: **"Allah'ım şu kulcağızını ve annesini mümin kullarına; müminleri de onlara sevdire!"** (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 158)

BİR SORU BİR CEVAP

Bağ-Kurdan Alınan Maaş Miras Sayılır mı?

Terike, ölünün geride bıraktığı ve üzerinde başkasının hakkı bulunmayan mallardır (*İbn Âbidîn, Red-dü'l-muhtâr, VI, 759*). Dolayısıyla mal kapsamında olmayan hak ve menfaatler terike dışı kabul edilmiştir. Kişinin görevi ile ilgili şahsa bağlı hakkı olan maaşı miras kapsamına girmediğinden, bundan, ölen kişinin vârisleri yararlanamaz. Emekli maaşı alma hakkı kanunen kime tanınmışsa bu onun hakkıdır. Bu konuda yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre hareket etmek gerekir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bize imanı sevdire, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmeye, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle." (Hâkim, Deavât, No:1868)

HAYIRLI EVLAT

Bir yandan toplumsal yapımızda kentleşmenin sancılı süreci, bir yandan kitle iletişim araçları ile bilgisayar ve internetin çocuk ve genç bireyler üzerindeki olumsuz etkisi ile hayırlı nesil yetiştirmek eski dönemlere göre zorlaşmıştır.

Hayırlı evlatların yetişebilmesi için ebeveynin örnek olmaları çok önemlidir. Güzel davranışları sadece konuşup, anlatmak yeterli değildir. Bu nedenle anne ve babanın geleceğin teminatı olan çocuklarını yetiştirirken karşılaşılabilecekleri tehlikelere karşı bilinçli ve bilgili olmaları önemlidir. Çocukların aileden en çok etkilendikleri dönemde değer eğitimi verilmez ise daha sonraki dönemlerde ailenin etkisi zayıflamakta çevre ve arkadaş etkisi artmaktadır.

Özellikle çocuklarımızın İslam ahlak prensiplerine uygun yetişmelerinin hayırlı evlat olmalarına büyük katkı sağladığını unutmayalım. Zira Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“İnsan ölünce tüm amellerinin sevabı kesilir ancak şu üç çeşit amelinin sevabı devam eder: 1. Sadaka-i cariye (su, yol, köprü gibi faydası sürekli olan işler) 2. Kendisinden istifade edilen ilim 3. Kendisine dua eden hayırlı evlat.”** (Nesâî, Vesâyâ, 8)

BİR SORU BİR CEVAP

Vasiyetname Nasıl Yazılır? Yazarken Nelere Dikkat Etmek Gerekir?

Vasiyet, ölümden sonraya bağlı olmak üzere teberra yoluyla bir malı bir şahıs veya kuruma bırakmaktır. Bir kimse mal ve haklarının en çok üçte biri üzerinde ölüme bağlı tasarrufta bulunabilir (Buhârî, Vesâyâ 3; Mevsilî, el-İhtiyâr, İstanbul, 1996, III, 63).

Üzerindeki emanetlerin iade edilmesini, sahibi bilinmeyen borcun ödemesini vasiyet etmek vacip; üzerinde borç olan oruç vb. kefaretlarin ödemesini vasiyet etmesi müstehap; yabancılardan ve akrabalarından zengin olanlara vasiyette bulunmak mubah; masiyet ve günah ile meşgul olan kişiye vasiyet mekruhtur (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Beyrut, 1421, VI, 648). Vasiyetnamenin belli ve zorunlu bir şekli yoktur; yazılı olabileceği gibi sözlü de olabilir; mali konular dışındaki meşru istek ve tavsiyeleri de içerebilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bütün işlerimdeki ölçsüzlüğümü, cahilliğimi ve hatamı bağışla. Sen bunları benden daha iyi biliyorsun. (Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Duâ, 70)

TÖVBE

“Bütün insanlar hata yapar, hata yapanların en hayırlısı ise hatasından dönendir.” (İbn Mâce, Zühd, 30)

Yüce Allah, insanı hem iyilik hem de kötülük işlemeye elverişli bir kabiliyette yaratmıştır. İnsanoğlu, bazen aklını ve iradesini kullanarak, dinimizin emrettiği ve hoş gördüğü işleri yaparken, bazen de nefsinin ve duygularının etkisinde kalarak hata ve günah olarak nitelendirilebilecek türden davranış ve tutumlar sergileyebilir.

Günahlar insanın kalbini ve manevi dünyasını karartan birer lekedir. Bu durumda yapılması gereken de istigfarla bu lekelerin temizlenmesi, günahlardan pişmanlık duyularak Allah’a tövbe edilmesidir. Zaten Peygamberimiz de: **“Bütün insanlar hata yapar, hata yapanların en hayırlısı ise hatasından dönendir.”** sözüyle bu hususa dikkat çekmiştir.

Tövbe, bir öz eleştiridir. İnsan yaratılışı gereği hata yapmaya elverişli bir varlıktır. İnsan beşerdir, şaşırabilir. Asıl anlaşılmaz olan hatayı savunmak başka bir ifadeyle günahları meşrulaştırmaya çalışmaktır. İşte bu nedenle hata yapan, günah işleyen tövbe ettiğinde affedilebilir, fakat günahı ısrar eden, hatayı savunan asla... Öyleyse tövbe etmek, hatayı kabul edip pişman olmak bir erdemdir.

BİR SORU BİR CEVAP

Satın Alınan Bir Malda Müşterinin Yanında Bir Kusur Meydana Gelir Sonra da Önceden Kusurlu Olduğu Anlaşırsa Müşteri Bu Malı Geri Verebilir mi?

Satın alınan bir malda önceden mevcut olan bir kusura ilaveten müşterinin yanında ikinci bir kusur oluşursa, müşteri bu satış akdini bozarak kusurlu malı satıcıya iade edemez. Ancak müşteri önceki kusurdan dolayı meydana gelen zararı satıcıya tazmin ettirir. Fakat satıcı malı, sonradan meydana gelen ayıplı haliyle kabul ederse müşteri malı geri verir ve ödediği parayı alır (Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts. , III, 38).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Hatalarımı, bilerek, cahillikle ve dalgınlıkla yaptığım kusurlarımı bağışla. Bunların hepsi bende mevcuttur.” (Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Duâ, 70)

ESMA-İ HÜSNA

Esmâ-i hüsnâ “en güzel isimler” demektir. Allah’ın; hepsi birbirinden kuşatıcı ve derin anlamları olan 99 güzel ismi vardır. Allah bilgisi, Allah sevgisinin tohumudur ve esma-i hüsnâyı öğrenmekle kazanılır.

Esmâ-i hüsnâ imanın hangi temeller üzerine kurulduğunu gösterir. Mesela “el-Alîm” ismi Allah’ın her şeyi bildiğini, “el-Kâdir” ismi onun gücünün ve kudretinin sonsuzluğunu ifade eder.

Sûfiler belirli zamanlarda ve belirli sayıda bu güzel isimleri zikrederler. Buna “evrâd” ya da “esma zikri” denir.

Allah’ın güzel isimleri zikredilirken başına “Yâ” nidası getirilerek “yâ Rahmân, yâ Rahîm, yâ Hayy, yâ Kayyûm, yâ Kerîm, yâ Halîm, yâ Allah” şeklinde okunur.

Kur’an-ı Kerim’de **“En güzel isimler Allah’ındır. O’na, o güzel isimlerle dua edin”** (A’râf, 7/180) buyrulur. Bu ayete kulak veren müminler esma-i hüsnâyı öğrenerek Allah’a bu isimlerle dua ederler.

BİR SORU BİR CEVAP

Satıcı Malın Niteliklerini Gizler veya Yanlış Beyanda Bulunursa, Alış-Veriş Akdi Gerçekleştikten Sonra Bunun Far-kına Varan Müşteri Ne Yapabilir?

Alım-satım akdinde akde konu olan malın bütün niteliklerinin ve satış bedelinin alıcı ve satıcı tarafından bilinmesi ve açıklanması gerekir. Satıcının yanlış beyanı üzerine kurulan alım-satım akdinde, malda satın alış amacını ihlal eden ya da fiyatını düşüren bir eksiklik veya kusur bulunur yahut da mal normalden daha pahalı olursa müşteri dilerse satın aldığı malı konuşulan fiyat üzerinden kabul eder, dilerse malı geri vererek akdi bozar. Ancak müşterinin maldaki kusura karşılık fiyattan indirim talebinde bulunma hakkı yoktur. Böyle bir durumda akdi feshederek malı geri verip, yeni bir akit yaparak söz konusu malı daha düşük bir fiyattan satın alması da mümkündür (Mergînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts., III, 36-37).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Gizli olarak işlediğim günahlarımı, açıktan işlediğim günahlarımı, hatâen işlediğim ve bilerek yaptığım günahlarımı, bildiğim ve bilmediğim bütün günahlarımı bağışla.” (Hâkim, Deavât, I, 510, No: 1880)

GÜZEL MUAMELEYİ EN ÇOK HAK EDEN İNSAN: ANNE

Anne ve babaya iyilik yapmak, İslam'da üzerinde önemle durulan bir konudur. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), kendisine gelerek amellerin en üstününün hangisi olduğunu soran kimseye sırasıyla, vaktinde kılınan namaz, anne babaya iyilik ve Allah yolunda cihat cevabını vermiştir. (*Buhârî, Tevhîd, 48*) Bununla birlikte Allah Resûlü ile bir sahabî arasında yaşanan şu olay, dinimizin özellikle anneye tahsis ettiği mevkii göstermesi açısından önemlidir:

Bir adam, Resûl-i Ekrem'e gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü, kendisine güzel davranıp yakınlık göstermemi en çok hak eden kimdir?" diye sordu. Hz. Peygamber, "**Annen.**" cevabını verdi. Adam, "Sonra kimdir?" diye sorunca Sevgili Peygamberimiz yine, "**Annen.**" buyurdu. Adam, "Sonra kimdir?" diye tekrar sorunca Peygamber Efendimiz, "**Annen.**" cevabını verdi. Bunun üzerine adam "Sonra kimdir?" dedi. Allah Resûlü, "**Sonra babandır.**" buyurdu. (*Buhârî, Edeb, 2*)

BİR SORU BİR CEVAP

Alım Satım Akdi Yapılırken Taraf-lardan Birinin Zararına Sebebiyet Verebilecek Bir Şart Koşulabilir mi?

Alım satım akdinin gerektirmediği ve taraflardan birine zarar veren her türlü şart, fasit olmakla birlikte bu şekilde yapılan alım satım akdi sahih olur. Buna göre, bir şeyi satın alan kişinin (müşterinin), ondan belli bir süreliğine yararlanmaması, malı bir başkasına satmaması veya hibe etmesi ya da satın alacağı otomobile binmemesi, üçüncü bir şahsa borç vermesi veya bir şey hibe etmesi gibi müşterinin zarar görmesine sebebiyet verebilecek bir şeyin şart koşulması halinde şart batıl (geçersiz), yapılan alışveriş akdi ise sahih olur (*Merğî-nânî, el-Hidâye, Beyrut, ts., III, 48-49; Mevslî, el-İhtiyâr, İstanbul, ts., II, 201*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bilerek ve hata ile işlediğim günahlarımı bağışla. Allah'ım! Bana işlerin ve ahlakın en iyisini nasip et. İşlerin ve ahlakın en iyisini ancak sen nasip edersin, kötüsünden de ancak sen alıkoyarsın." (Heysemî, Ed'îye, 33, No: 17365)

GENÇ SAHABÎ MUS'AB B. UMEYR

Allah Resûlü ile birlikte Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslümanlar, dünyaya dair tüm varlıklarını arkalarında bırakmışlardı. Mal, mülk, aile ve kendilerine ait olan pek çok şeyi bu yüce dava uğruna terk etmişlerdi. Bu fedakâr insanlardan biri de Mus'ab b. Umeyr (r.a.) idi. Mekke'nin varlıklı ailelerinden gelen Mus'ab, genç yaşta İslam'ı seçmiş ve bu yüzden ailesinin imkânlarından mahrum kalmıştı. Onun, İslam'ın meyvelerinin toplandığı varlık zamanlarını göremeden şehit düştüğünü nakleden sahabî Habbâb, Mus'ab'ın Uhud'daki durumuyla ilgili şunları nakletmektedir: **“... Mus'ab, Uhud günü şehit edilmişti. Onu kefenlemek için ancak bir hırka bulabildik. Onunla başını örttüğümüzde ayakları, ayaklarını örttüğümüzde ise başı açıkta kalıyordu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), (hırkayla) başını örtmemizi, ayaklarına ise izhir otu koymamızı emir buyurdu.”** (Buhârî, Cenâiz, 27)

BİR SORU BİR CEVAP

Henüz Olgunlaşmamış Sebze ve Meyvenin Satışı Caiz midir?

İslam alimleri, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in, meyvesi olgunlaşmaya kadar hurmanın, tanesi beyazlaşıp âfetten emin oluncaya kadar da ekin satışını yasaklamasını (*Müslim, Buyû', 13*) gerekçe göstererek henüz olgunlaşmamış, kendinden insan yiyeceği veya yem olarak yararlanılacak durumda olmayan sebze ve meyvelerin satışını caiz görmemişlerdir.

İnsanlar için yiyecek, hayvanlar için de yem olarak kullanılabilecek durumda olan sebze ve meyvelere gelince; bunların henüz olgunlaşmadan satışı caizdir. Zira bu durumdaki sebze ve meyveler, kendilerinden yararlanılan (müntefeun bih) ve değeri olan (mütekavvim) bir mal olarak kabul edilir (*Mevsili, el-İhtiyâr, İstanbul, ts. II, 182-183*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kalbimde nûr var et, gözümde nûr var et, kulağımda nûr var et, sağ yanımda nûr var et, sol yanımda nûr var et, üst tarafımda nûr var et, alt tarafımda nûr var et, önümde nûr var et, arkamda nûr var et, beni nurlu kıl.” (Buhârî, Deavât, 10)

EN HAYIRLI İKRAM: SABIR

Sabır, insanın başına gelen hastalık, sıkıntı, bela gibi her türlü olumsuz duruma karşı mukavemet göstermesi, bütün bunların birer imtihan olduğu bilinciyle Allah'a dayanması ve çareyi O'ndan ummasıdır. Nefsinin engel tanımaz arzularını dizginleyebilmesi, iradesini ona hâkim kılabilmesidir.

Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınarak gerçek anlamda “mümin” olmak, ancak sabırla mümkündür. Zira kişinin imanına şirki, amellerine riyayı, yaşantısına haramı karıştırmadan yaşaması büyük sabır gerektirir.

Aynı şekilde, ibadetlerine ihlasla devam edebilmesi, en zorlu hadiselerde bile sağduyuyu elden bırakmadan karar verebilmesi ve faziletli davranışlar sergileyebilmesi de sabırlı olmasını zorunlu kılar. İşte bu yüzden Sevgili Peygamberimiz, sabredene Allah'ın dayanma gücü vereceğini söylemiş ve **“Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir.”** (Müslim, Zekât, 124) diyerek sabretmenin büyük bir nimet olduğunu vurgulamıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Satılan Bir Arazi Veya Ağaç Üzerindeki Ürünler Kime Aittir?

Ekin, sebze ve meyveler; arazi ve ağaca kalıcı olarak bitişik olmayıp, onlardan ayrılabilen bağımsız eşya gibi değerlendirildiklerinden, alış-veriş akdinde alıcıya ait olması şart koşulmamışsa, satıcıya ait olur. Bu bakımdan satıcının, ürünlerini toplayıp, arazi veya ağacı alıcıya teslim etmesi gerekir. Ancak taraflar akit esnasında ekin ve meyvelerin de satışa dahil edilmesini şart koşarlarsa, şartın gereği olarak, bunlar alıcıya ait olurlar (*Merğînâni, el-Hidâye, Beyrut, ts. , III, 27*). Bu hususta Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“Bir kimse, içinde meyve bulunan hurmalık veya ağaç satın alırsa; müşteri (aksini) şart koşmadığı takdirde, meyvesi satıcıya aittir.”** (Müslim, Büyû', 15)

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Tövbemi kabul et, günahımı temizle, duamı kabul buyur, delilimi sabit kıl, dilimi doğru eyle, kalbime hidayet ver, göğsümün kin ve hasedini çıkar.” (Tirmizî, Deavât, 114)

SÂHİBÜ'L-EZÂN ABDULLAH B. ZEYD

Abdullah b. Zeyd ilk Müslüman olan Medineli sahabîlerdendi. İslam tarihinde “sâhibü'l-ezân” (ezanın sahibi) olarak meşhur oldu. Nitekim Medine’de Müslümanların ilk mescidinin inşa edilmesiyle birlikte namaz vaktinin geldiğini bildirecek ve insanları mescitte toplayacak bir çağrıya ihtiyaç duyulmuştu.

Meseleyi görüşmek üzere toplanan sahabe Allah Resûlü’ne çeşitli tekliflerde bulundu fakat hiçbiri onun içine sinmedi. Resûlullah bu meseleye bir çare bulunamadığı için üzülyordu. Onun bu halinden Abdullah b. Zeyd de etkilenmişti. Evine döndüğünde yemek dahi yemeden yatağına yattı. O gece kendisine ezanın öğretildiği bir rüya gördü. Sevincinden sabahı zor etti. Erkenden Hz. Peygamber’e gitti ve rüyasını anlattı. Abdullah b. Zeyd’i dinleyen Hz. Peygamber, ona rüyasının hak olduğunu bildirerek rüyasında kendisine söylenenleri Hz. Bilâl’e öğretmesini istedi. Abdullah b. Zeyd’in rüyasıyla Müslümanlar kendilerini kıyamete kadar Allah’ın huzuruna davet edecek olan ilahî çağrıya kavuşmuş oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Üzerindeki Ürünler Henüz Olgunlaşmadan Satılan Tarla, Bahçe veya Ağacın Müşteriye Hemen Teslim Edilmesi Gerekir mi?

Satım akdi, satılan malın hemen müşteriye teslim edilmesini gerektirir. Ancak bazı malların satış anında teslimi satıcıya zarar verebilir. Mesela üzerindeki ürünler olgunlaşmadan satılan tarla, bahçe veya ağacı müşteriye hemen teslim etmek satıcı için bir zarara sebebiyet verebilir. Bu bakımdan Şâfiiler, bu konuda mütad teslimi esas alarak, ürünlerin olgunlaşıp, toplanmasından sonra tarla, bahçe veya ağacın müşteriye teslim edilmesini uygun görmekte-dirler. Hanefî hukukçular ise, ürünlerin olgunlaşmasına kadar geçen süreden dolayı ecr-i misil (piyasa şartlarına göre kira bedeli) ödeneceğine hükmetmişlerdir (*Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts. , III, 27*). Bu konuda yerleşik örf varsa ona göre hareket edilmelidir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Beni sana çok şükreden, seni çok zikreden, senden çok korkan, sana itaat eden, sana saygı gösteren, sana yönelen ve tövbe eden bir kimse eyle.” (Tirmizî, Deavât, 114)

AİLE HUZURDUR

Aile, sorumlulukların ve yükümlülüklerin, sevinç ve tasanın paylaşıldığı, fertlerin kaynaştığı, dinin ve değerlerin birlikte yaşandığı huzur dolu bir dünyadır. Yüce Rabbimiz: **“Kendileriyle huzur bulmanız için, kendi türünüzden eşler yaratıp aranızda sevgi ve şefkat var etmesi de Allah’ın varlığının apaçık delillerindendir.”** (Rûm, 30/21) buyurmaktadır. **“...Kim aile ve akrabalık bağlarını gözetirse ben de onu gözetirim.”** (Tirmizî, Birr, 9) kudsi hadisinden de, aile bağının, Yüce Mevlamızın bizlere olan rahmetinin bir eserini olduğunu anlıyoruz.

Anne-baba ve çocuklar arasındaki huzur, sevgi ve şefkat ortamı, hayatımıza mutluluk ve huzur getirir. Aynı zamanda bu mutlu aile yapımız geleceğe güvenle bakabilen, huzurlu ve güvenli toplum demektir. Böyle olduğu için de, aile bağlarımızı ve değerlerimizi küçümseyen, aile yapımızı zayıflatan her türlü telkin ve telakkiye, davranış ve model sunumlarına karşı bilinçli olmak zorundayız. Aile bağlarımızı güçlü tutalım. Sevgiyi paylaşalım. Sevinçlerimizi artıralım. Sıkıntı ve hüznümüzü birlikte azaltalım.

BİR SORU BİR CEVAP

Tarla, Bahçe ve Ağaç Üzerindeki Ekin, Sebze ve Meyvenin Bir Kısımını İstisna Ederek Satmak Caiz midir?

Ağaç üzerindeki meyvenin, bahçe-deki sebzenin veya tarladaki ekinin, miktar belirtip bir kısmını istisna ederek satmak Hanefi mezhebindeki bir görüşe göre caiz, diğer bir görüşe göre ise caiz değildir. Ancak istisna edilen; belirli ağaçlar veya arazinin belirli bölümündeki ürün olursa o zaman ittifakla caiz olur. Satıcının belirli bir ağacın üzerindeki meyveyi, bahçenin belirli bölümündeki sebzeyi veya tarlanın belirli bölümündeki ekini istisna ederek satması, buna örnek olarak gösterilebilir (Mergînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts. III, 28).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bildiğin her zararlı şeyin şerrinden sana sığınıyorum. Bildiğin her hayırlı şeyi senden istiyorum. Bildiğin her günah için bağışlamamı diliyorum. Sen gizli olan şeyleri en iyi bilersin.” (Tirmizî, Deavât, 23)

AİLESİ OLMAYANA AİLE OLALIM

Müslümanlar; yetimleri, öksüzleri ve tüm mazlum çocukları koruyup kollamakla yükümlüdürler. Yüce Allah: **“De ki: ‘Onları ıslah etmek (yararlı kılmak) hayırlıdır. Eğer onları aranızda katarsanız, artık onlar sizin kardeşlerinizdir...’** (Bakara, 2/220) buyurmaktadır. Sevgili Peygamberimiz **“İster kendisinin isterse başkasının olsun, yetime bakan ve ben cennette şu ikisi gibiyiz (bu sözü söylerken orta ve işaret parmaklarını birleştirdi)”** buyurarak yetime değer verilmesini teşvik etmiştir. (Müslim, Zühd, 42)

Çevremizde aile ortamının sıcaklığı ile tanışmayan yetimler olabilir. Çocukların hayatlarında karşılaşabilecekleri en zor durumlardan biri yetim kalmaktır. Zira çocukların maddi ve manevi ihtiyaçlarını tek başlarına karşılamaları mümkün değildir Bizim de onlara ihtiyacımız var. Çünkü Allah’ın rızasını kazanmanın yolu, onların rızasından geçiyor. Yetimler bizlere Yüce Allah’ın birer emanetidirler. Yetimlere koruyucu aile olabiliriz. Şefkat dolu davranışlar sergileyebilir, sevgi dolu bir ortam hazırlayabilir, ahlaki eğitimleriyle ilgilenebiliriz. Evliliklerini kolaylaştırabiliriz. Yetime aile olarak gelecekte topluma ve insanlığa faydalı bir şahsiyetin yetişmesine katkı sağlayabiliriz.

BİR SORU BİR CEVAP

Tarafardan Birisi Tarafından Fark Verilerek Aynı Cinsten İki Malın Takas Edilmesi Caiz midir?

Tartı veya ölçü ile alınıp satılan aynı cins mallar (ribevî mallar); karşılıklı olarak mübadele edilirken, bunların eşit miktarda ve peşin olarak alınıp satılması gerekir. Aksi halde yapılan işlem faiz muamelesi olur. Faiz ise dinimizde haram kılınmıştır (Bakara, 2/275).

Tartı veya ölçü ile alınıp satılmayan ve taneleri arasında farklılıklar bulunan diğer (kıyemî) malların takasında ise eşitlik şartı aranmaz. Bu nedenle farklı model ya da değerlerdeki mal ve ürünler değiştirilirken, değer farkından dolayı ödenen fazlalık faize girmez. Diğer bir ifadeyle, kıyemî malların, aradaki fiyat farkı ödenerek peşin olması şartıyla değiştirilmeleri dinen caizdir (Mergînânî, el-Hidâye, III, 61 ve dev.).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Senden bütün hayırlı işlerde sebat etmeyi ve doğrudan kararlı olmayı istiyorum. Senden nimetlerine şükretmeyi ve sana en güzel biçimde ibadet etmeyi istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1872)

AİLEDE SEVGİ

Yüce Allah bizlere özel bir duygu ihsan etmiştir. Bu duygu sevgidir. Sevgi iki insanı bir araya getirir, bir arada tutar, hoşnutluk verir. Zamanı güzelleştirir. En güzel sevgi eşe gösterilen sevgidir. Ancak sevgide sadece hissetmek yetmez. Sevgiyi göstermek ve korumak gerekir. Sevgi özen ister. Kıymetli bir çiçek misalidir. Nasıl bir çiçeğe bakmak özen istiyor ve buna zaman ayırmak gerekiyor ise eşimize duyduğumuz sevgimize de itina göstermeliyiz. Aksi takdirde beslenmeyen sevgi dünyanın en güzel çiçeği bile olsa zamanla solup gidecektir.

Bunun için eşimize saygı göstermeli, kırıcı, incitici tavırlardan kaçınmalı, konuşmalarımızda nezakete dikkat etmeli, olaylara karşı yapıcı tepkiler vermeli, sabırlı ve anlayışlı olmalı, kasıt arama eğiliminde olmamalı, küskünlükleri uzatmamalı, barışmak için hep karşı tarafın çaba göstermesini beklememeliyiz. Aynı zamanda eşimize karşı hissettiğimiz merhamet, şefkat, saygı gibi olumlu duyguların sevgiyi artırdığını, buna karşılık saygısızlık, öfke, şiddet ve önyargılı davranışlar gibi olumsuzlukların da sevgiyi azalttığını unutmamalıyız.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Evi Belli Bir Süre İçin Peşin Parayla Kiralayıp da, Süresi Dolmadan Evden Çıkan Kişi, Oturmadığı Günlerin Kirasını Geri Alabilir mi?

Kira akdi, her iki taraf için de bağlayıcıdır. Kira süresi dolmadan taraflardan birisinin akdi tek taraflı olarak feshetmesi caiz değildir. Dolayısıyla bir evi belli bir süre için peşin parayla kiralayan, ancak süresi dolmadan çıkan kişi, anahtarı aldıktan sonra bir süre oturmayıp boş bırakması durumunda kiranın tamamını ödemek zorunda olduğu gibi (*Merğînânî, el-Hidâye, III, 232*), erken çıkması durumunda da geriye kalan günlerin ödenmiş kirasını geri alamaz. Şayet kira bedeli peşin alınmamışsa, kiracı kalan süre içerisinde oturmadığı günlerin kirasını da ödemek zorundadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bildiğin günahlarımı bağışlamamı istiyorum. Bildiğin her türlü hayırdan istiyorum. Bildiğin bütün şerlerden sana sığınmıyorum. Şüphesiz sen gaybı en iyi bilensin.” (Hâkim, Deavât, No:1872)

EDEP

Anadolu irfanında edep, beden ve ruhun edebi olmak üzere iki kısımda değerlendirilir.

Ruhun edebi, ahlak ve terbiyeyi yani duygu ve düşüncelerin güzelleştirilmesini ifade eder. Zira gün geçtikçe düşüncelerimiz davranışa; davranışlarımız kişiliğe dönüşürler. Böylelikle insan, güzel gören, güzel düşünen latif bir varlık olur.

Bedenin edebi ise bilinen adıyla âdâb-ı muaşeretir. İnsanın davranışlarında nazik, zarif ve kibar olmasıdır. Edep ölçülerine bağlı olarak takındığımız nazik davranışlar bizi insanlar arasında saygın bir konuma yükseltir; ayıplanmaktan, küçük düşmekten, hata yapmaktan korur.

Edep, ister ruhun ister beden edebi olsun her türlü bilginin, eğitimin üstündedir.

Yunus Emre bunu oldukça özlü bir şekilde dile getirir. “İlim meclislerinde aradım, kıldım talep/ İlim geride kaldı illa edep illa edep.”

BİR SORU BİR CEVAP

Kira Akdi Tek Taraflı Olarak Feshedilebilir mi?

Kira akdi her iki taraf için de bağlayıcı (lazım) bir akit olduğundan, akit yapıldıktan sonra taraflardan biri, geçerli bir mazereti olmadan veya diğerinin rızasını almadan tek taraflı olarak akdi feshedemez. Akdi feshedebilmek için; kiracının iflas etmesi, başka bir şehre tayin edilmesi, işi bırakması veya iş değişikliği yapması gibi geçerli bir mazeretinin bulunması (*Merğînâni, el-Hidâye III, 250*) ya da her iki tarafın da rıza ve onayı gereklidir. Şu kadar var ki, mazeret belirgin olmaz ya da tartışmaya götürebilecek bir nitelik arz ederse, o takdirde akit, ancak mahkeme kararı ile feshedilir. Bu durumda, mahkeme kararından sonra söz konusu akdi fesheden taraf, mâli bakımdan yükümlü olmaz (*Mevsûlî, el-İhtiyâr, II, 237-238*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Men ettiğini verecek kimse yoktur, verdiğine de mani olacak kimse yoktur. Uzaklaştırdığını yakınlılaştırabilecek yoktur, yakınlılaştırdığını da uzaklaştıracak kimse yoktur.” (Bize hayırlı ve helal rızıklar nasip eyle.) (Hâkim, Deavât, No:1868)

HZ. PEYGAMBER VE GENÇLİK

Hız. Peygamber, İslami değerklerin yaşanmasında ve yayılmasında gençlere büyük görevler vermiştir. Gençlerin kendine güven duyan sağlam bir kişilik geliştirmelerine imkân sağlamıştır. Resûlullah, sorumluluk gerektiren en yüksek görevlere gençlerin hazırlanmasını sağlamıştır. Gençler, çoğu yaşlı sahâbilerden oluşan orduya komutanlık yapmışlardır. Bazen Hız. Peygamber bizzat kendisi sancağı gençlere vermiştir.

Allah Resûlü gençlerin ilim alanında yetişmesine de büyük önem vermiştir. Hız. Peygamber vahiy kâtiplerini de genel olarak gençler arasından seçmiş ve İslam'a davet mektuplarını da gençlere yazdırmıştır. Bazı gençleri de Süryanice ve İbranice gibi, o gün için ihtiyaç duyulan yabancı dilleri öğrenmeye teşvik etmiştir. Hız. Peygamber ile zina etme izni isteyen genç arasındaki karşılıklı konuşma esnasında yanlarındaki adamın tepkisine rağmen Resûlullah, *"Yanuma gel!"* diyerek gencin sıkıntısını ifade etmesi için uygun ortamı sağlamıştır. Resûlullah, genci suçlamadan, yargılamadan, ayıplamadan sonuna kadar dinlemiştir. Gençler her zaman Peygamberimizle hiç çekinmeden ve sıkılmadan dertlerini, sıkıntılarını paylaşmışlardır.

BİR SORU BİR CEVAP

Emanet Verilen Mal (Vedîa) Geri İstendiğinde, Emaneti Alan Tarafından İnkâr Edilirse Ne Gerekir?

Mal sahibi emaneti geri ister de, karşı taraf böyle bir emanet almadığını söyleyerek emaneti inkâr ederse ve emanet verenin elinde bir belge bulunmazsa, emanetçi gâsıp durumuna düşer. Daha sonra emanet alan kişi emaneti itiraf eder veya mal sahibi delil getirirse ve bu arada mal da zarar görürse, emanet alan kişi kusurlu olmasa da zararı tazmin eder (*Merğînânî, el-Hidâye, III, 208; Mevsilî, el-İhtiyâr, III, 374*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Beni, önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden (gökten) gelecek tehlikelere karşı koru, altımdan (yerden) gelecek tehlikelerden senin azametına sığınırım." (Hâkim, Deavât, No:1902, I, 517)

ASIL PEHLİVAN, ÖFKESİNE HÂKİM OLANDIR

Hız. Peygamber (s.a.s.), bir gün ashabına **“Sizce pehlivan kimdir?”** diye sorar. Ashab, “Pehlivan, hiç kimsenin güreşip yenemediği kimsedir.” diye cevap verince Resûlullah Efendimiz şöyle der: **“Hayır öyle değildir; asıl pehlivan, öfkelenildiğinde nefesine hâkim olan kimsedir.”** (Müslim, Birr, 106) Öfke, aşırı kızgınlığı ifade eden tepkisel bir ruh halidir. Hayatta birçok olumsuzlukla karşılaşan insanın hiç öfkelenmemesi elbette mümkün değildir. Fakat öfkeyi kontrol altına almak zor olsa da mümkündür. Zira öfkesini dizginleyemeyen insan bu ruh haliyle normal düşünemez, mantıklı hareket edemez, daha sonra pişman olacağı şeyler yapabileceği gibi telâfisi mümkün olmayan zararlara da yol açabilir. Öfkeye hâkim olmak, nefesine hâkim olabilmenin bir sonucudur. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah, kendisine karşı sorumluluk bilinci gelişmiş muttaki kimselerin **“öfkelerini yenen ve insanları affeden”** kimseler olduğunu vurgulamış (Âl-i İmrân, 3/134) ve inananlara sabretmeyi tavsiye etmiştir (Şûrâ, 42/43).

BİR SORU BİR CEVAP

Otel, Otopark, Kaplıca, Hamam vb. Yerlerde Emanet Bırakılan Elbise, Eşya veya Aracın Kaybolması ya da Zarar Görmesi Hâlinde Tazmini Gerekir mi?

Otel, otopark, kaplıca, hamam vb. yerlerde emanet bırakılan mal için emanetçi ücreti ödenir de, mal kaybolur veya zarar görürse işletmecisi bunu tazmin eder. Ücret ödenmezse işletme sahibinin kusuru varsa tazmin eder, yoksa tazmin etmez. Ancak işletme sahibi emanet bırakılan yerde malı korumak için görevli bulundurur ve bu görevlinin kusurundan dolayı mal zarar görürse, işletmecisi zararı görevliye tazmin ettirebilir (Mevsîlî, el-İhtiyâr, III, 375-376).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Açıklarımı ört, korkularımı gider ve bana güven ver. Allah'ım! Ayıplarımı ört ve korkularımı gider.” (Hâkim, Deavât, I, 517, No:1902)

HZ. HÛD

Hız. Hûd Âd kavmine peygamber olarak gönderilmişti. Bu kavim Nuh kavminin yerine getirilmişti. Yaratılış bakımından da daha güçlü kılınmıştı. Ancak Âd kavmi kendilerine bahşedilen kuvvete ve türlü nimetlere karşılık Allah'a şükredip kulluk etmek yerine şımarıp kibirlendi ve putperestliğe saptı.

Hûd (a.s.) kavmini tövbe edip hak dine dönmeye davet ettiyse de akılsızlık ve yalancılıkla itham edildi. Halbuki o, kavmi adına büyük bir günün azabından korkuyordu. Kavmi hiçbir şekilde ikna olmadı. Azaba uğrayacaklarına asla inanmadılar. Bununla da yetinmeyip Hız. Hûd'a tehdit ettiği azabı getirmesi için meydan okudular. Bunun üzerine yedi gece sekiz gün boyunca kesintisiz devam eden uğultulu ve dondurucu şiddetli bir rüzgârla helak edildiler. İçi boş hurma kütükleri gibi oldukları yere serildiler kaldılar. Felaketten yalnızca Hûd (a.s.) ve ona iman edenler kurtuldular.

BİR SORU BİR CEVAP

Emanet (Vedîa) Edilen Malın, Belirli Bir Yerde veya Belirli Kişiler Tarafından Korunması Şart Koşulsursa, Bu Şartlara Uymak Zorunlu Mudur?

Kendisine bir mal emanet edilen kişinin, emanet malla ilgili konulan şartlara uyma zorunluluğu vardır. Dolayısıyla mal sahibinin şart koştuğu mekânın veya yerleşim biriminin dışında bir yerde korur da mal zarar görürse tazmin eder. Kendi aile fertleri hariç, mal sahibinin istemediği kişiler eliyle koruması da caiz olmaz. Fakat emanetçi, emanet malı aile fertleri ile birlikte kendi malını koruduğu yerde muhafaza eder ve bir kusuru da bulunmazsa, mala gelen zararı tazmin etmez (*Merğînânî, el-Hidâye, III, 211; Mev-sûlî, el-İhtiyâr, III, 375*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden benim için hayırları açmanı, işlerimin hayırla sonuçlanmasını, önceki, açığı ve gizlisi ile her türlü hayrı, cennette yüksek dereceler istiyorum. (Allah'ım!) Duâmı kabul eyle." (Hâkim, Deavât, No:1911)

BENLİĞİ/NEFSİ SORGULAMA

Nefsi sorgulama, iç kritik, içe dönüştür. İçimizdeki ben ile hesap günü gelmeden önce hesaplaşmaktır. Bu sebeple nefsin yaptığı kötülüklerden pişmanlık duyması, kendi kendisini yargılayıp kınaması ve kendisini düzeltmeye çalışması takdir edilecek bir tutumdur. Nitekim Yüce Allah, kendini kınayan nefse yemin ederek bu sürecin önemine işaret etmiştir. (*Kıyâmet*, 75/2)

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de akıllı kişinin nefsinin küçük görüp kendini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışan kimse olduğunu; hâline acınacak kimsenin ise nefsinin arzularına uyan ve Allah'tan bağışlanma uman kimse olduğunu söylemiştir. (*Tirmizî*, *Kıyâmet*, 25) Unutulmamalıdır ki, kişinin en acımasız düşmanı, nefsidir ve nefisle mücadele düşman ile mücadeleden daha zordur.

Nefsi sorgulamada ilk önce Yüce Allah ile ilişkilerimiz sorgulanmalıdır. Yüce Allah'ın ortaya koyduğu aşkın değerlerin hayatımızın merkezine oturtup oturtmadığımız gözden geçirilmelidir. Çünkü Rabbimiz ile iletişimimiz sorgulanmadan toplum, çevre ve eşya ile ilişkilerimizi sağlıklı bir şekilde yürütmek mümkün değildir.

BİR SORU BİR CEVAP

Emaneti (Vedîa) Yanında Bulunduran Kişi O Maldan Yararlanabilir mi?

Emanet (vedîa) olarak bırakılan maldan emanetçinin yanında iken elde edilen menfaat, mal sahibine aittir. Mesela, emanet bırakılan hayvandan elde edilen süt, yün vb. şeyler mal sahibine ait olur. Emanet alan, bunlardan yararlanamaz (*Mevsîlî, el-İhtiyâr*, II, 241; *Mecelle* 798 Md.). Zira bir malı emanet olarak alan kişi, bunun karşılığında herhangi bir ücret alamaz ve bu malda tasarrufta da bulunamaz (*İbn Nüceym, el-Bahrü'r-râik*, VIII, 306). Bu nedenle emanet alan kişi, kendi kusuru ile emanet mala zarar verdiğinde bunu tazminle yükümlü olduğu gibi, bu maldan elde edilen menfaate zarar verdiğinde de zararı tazmin etmekle yükümlü olur (*İbn Âbidîn, Tekmiletü Reddi'l-muhtâr*, I, 42).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden gelecekte olacak şeylerin hayırlı olanlarını, yaptıklarımın hayırlısını, gizli şeylerin hayırlısını, açık olan şeylerin hayırlısını ve cennette yüksek dereceler istiyorum.” (Hâkim, *Deavât*, No:1911)

CEHENNEME KARŞI PERDE

Hız. Peygamber, ashabından erkekler kadar kadınların da eğitime önem verir, onlara sorunlarının çözümünde yol gösterir ve sorularını cevaplardı. Bir gün hanım sahabîlerden biri Hız. Peygamber'in yanına gelip, erkeklerin Rasûlullah'tan daha fazla istifade ettiklerini belirterek, hanımlara bir gün tahsis edip o günde İslam dinini kendilerine öğretmesini talep etti. Allah Resûlü, hanımların bu talebini kabul ederek onlara bir gün ayırdı. Toplandıkları günün birinde Hız. Peygamber, onlara çeşitli meselelerde bilgi verdikten sonra yavrularını kaybeden annelerden sabır imtihanını başarıyla geçenler için şöyle bir müjde verdi: ***"Sizden hiç kimse yoktur ki çocuklarından üç tanesini ahirete göndersin de bu çocuklar onun için cehenneme karşı bir perde olmasın!"*** Bunu duyan kadınlardan biri, iki tanesi için bu durumun geçerli olup olmadığını sordu. Hız. Peygamber, ***"İki tanesi de öyledir."*** buyurdu. (Buhârî, İlim, 35)

BİR SORU BİR CEVAP

Emanet Birakılan Malın Sahibi Kaybolursa, Emanet Alan Kişi Bu Malı Nasıl Korumalıdır?

Emanet veren kişi kaybolur ve yaşıyıp yaşamadığı bilinmez ise, emanet alan kişi malı, sahibinin vefatı kesin olarak bilininceye kadar muhafaza eder. Şayet emanet edilen malın bozulma ihtimali varsa, emanetçi yetkili makamın izni ile o malı satarak bedelini muhafaza eder. Ancak satmaz da, mal kendiliğinden zayi olursa tazmin yükümlülüğü olmaz (İbn Âbidînzâde, Tekmilet'ü Reddî'l-muh-târ, II, 510; Mecelle, 785 Md). Mal sahibinin öldüğü kesin olarak bildirildiğinde de onun mirasçılarına iade eder.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden şanımlı yükseltmeni, günahlarımı silmeni, işlerimi ıslah etmeni, kalbimi temizlemeni, namusumu korumanı, kalbimi nurlandırmanı, günahımı bağışlamamı ve cennette yüksek dereceleri istiyorum." (Hâkim, Deavât, No: 1911)

MİRACİYE

Miraç, “çıkılacak yer, göğe yükselme, merdiven” anlamına gelmektedir. Edebiyatımızda dini türler arasında yer alan ve yalnızca Miraç gecesini ve Peygamberimizin miraç mucizesini konu alan eserlere “miraciye” adı verilir.

Bu eserlerde Peygamberimizin özellikleri, bineği, miraçta yaşadıkları ayetler ve hadislerden iktibaslar yapılarak dile getirilir.

Peygamber Efendimizin, Mekke’den Kudüs’e kadar Burak’la, oradan dünyanın semasına kadar Miraç’la, yedinci semaya kadar meleklerin kanatları üzerinde, “Sidretü’l-Müntehâ”ya kadar Cebrail’in kanadı üzerinde ve “kâbe kavseyn”e kadar da Refref adı verilen mahiyeti bilinmeyen binekle yükseltildiği anlatılır.

Süleyman Çelebi’nin yazdığı şu satırlar en güzel miraciye örneğidir:

*“Söyleşirken Cebrâil ile kelâm
Geldi Refref önüne verdi selam
Aldı ol şâh-ı cihânı ol zaman
Sidre’ye gitti ve götürdü heman
Bir fezâ oldu o demde rû-nümâ
Ne mekân var anda ne arz-u semâ”*

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Mal ya da Ürünü Satmak Üzere Vekil Kılınan Kişi, Bu Malı, Kendisi Satın Alabilir veya Birinci Dereceden Yakınlarına Satabilir mi?

Bir mal ya da ürünü satmak üzere vekil kılınan kişi, bu malı, tartışmaya ve şaibeye yol açmaması ve bir kişinin aynı anda hem alıcı hem de satıcı konumunda olmaması için kendisi satın alamayacağı gibi, müvekkilin izni olmadığı sürece nafakasını vermekle yükümlü olduğu birinci derece yakınlarına da satamaz (*Kâsânî, Bedâiü’s-sanâî, VI, 312*).

Bir Müslüman İle Gayrimüslimin Birbirlerini Vekil Tayin Etmeleri Caiz midir?

Dinen meşru olan alanlarda bir Müslüman ile gayrimüslimin birbirlerini vekil tayin etmeleri caizdir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, II, 332*).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Senden nefsim, kulağım, gözüm, ruhum, yaratılışım ve ahlakım, ailem, hayatım, ölümüm ve işlerim hakkında benden razı olmanı, hayır ve hasenatımı kabul etmeni ve cennette yüksek dereceler istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

MİRAC KANDİLİ

“Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed’i) bir gece Mescid-i Harâm’dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah’ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (İsrâ, 17/1) ayetinde ifade edilen Resûlullah’ın gece yürüyüşünün (*isra*) ve onun ardından miraca yükselişinin gerçekleştiği gece “Mirac kandili” adıyla anılır. Recep ayının 27. gecesinde Allah katına yükselen Sevgili Peygamberimiz, Rabbiyle aracısız buluşarak eşsiz bir tecrübe yaşamıştır. Hüzün yılını yaşarken bu mucizevî yolculukla huzur bulan Resûlullah, ümmetine, Hak katından Bakara sûresinin son ayetleri, Allah’a şirk koşmayanların büyük günahlarının affolunacağı müjdesi ve beş vakit namazla dönmüştür (*Müslim, İmân, 279*). Bu gece farz kılınan namazla müminler, tıpkı her zaman örnek aldıkları Resûlullah gibi, hiçbir aracıya gerek olmaksızın Allah’ın huzuruna varır, manevî yükseliş yolunda adım atarlar. Namazlarımızın her daim bizleri Rabbi-mizle buluşturan bir mirac olabilmesi duasıyla kandiliniz mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Mal ya da Ürünü Belli Bir Fiyattan Satmak Üzere Vekil Kılınan Kişi, Bu Malı Daha Yüksek Bir Fiyata Satabilir mi?

Herhangi bir şeyi yapmak üzere kendisine vekâlet verilen kişi, müvekkilinin razı olmayacağı şekilde iş ve işlemlerde bulunamaz. Ancak yaptığı işlem müvekkilin menfaatine olur o da buna razı olursa caizdir. Buna göre bir mal ya da ürünü belli bir fiyattan satmak üzere vekil kılınan kişi, bu malı müvekkilinin hayrına olacak şekilde daha yüksek bir fiyata satıp, bu fazlalığı da müvekkiline yansıtırsa, bu takdirde yaptığı bu işlem caiz olur (*Kâsânî, Bedâiü’s-sanâî, VI, 27*). Fakat, müvekkilin belirttiği fiyatın üstündeki miktarı kendisi alamaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Peygamberin Muhammed (s.a.s.)’in senden istediği hayırlı şeyleri biz de senden istiyoruz. Yine Peygamberin Muhammed (s.a.s.)’in sana sığındığı şeylerden biz de sana sığınıyoruz.” (Tirmizî, Deavât, 94)

GERÇEK İFLAS

Sevgili Peygamberimiz, kimi zaman muhataplarının dikkatini konuya toplayıp anlattığı konunun önemine vurgu yapmak üzere ashabına bazı sorular yöneltir, söze soru sorarak başlardı. Yine böyle ashabıyla birlikte olduğu bir günde, onlara şöyle bir soru yöneltti: **“Müflis kimdir, biliyor musunuz?”** Orada bulunanlar **“Bize göre müflis, parası ve malı olmayan kimsedir”** şeklinde cevap verdiler. Bunun üzerine Resûlullah, ahirette kendilerini bekleyen gerçek iflase karşı ümmetini uyaran şu açıklamaları yaptı: **“Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekâtla (Allah'ın huzuruna) gelir. Aynı zamanda şuna sövmüş, buna iftira etmiş, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş ve şunu dövmüş bir hâlde gelir. Bunun üzerine iyiliklerinin sevabı şuna buna verilir. Üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yüklenir. Sonra da cehenneme atılır.”** (Müslim, Birr, 59)

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Kimse Kendisi İle Müvekkili Adına Ortak Olarak Aldığı Malın Müvekkiline Ait Hisselerini, Kâr Vererek Satın Alabilir mi?

Bir kimse bir malı, vekâletini aldığı bir kimseyle kendi adına asaleten, ortağı adına da vekâleten satın alıp, sonra da, vekâlet veren ortağın hissesini -üzerine kâr payı ekleyerek- ortağından veya onun başka bir vekilinden satın alsa, yapılan bu işlem caiz olur. Ancak sonraki satın alısta akdin taraflarından birisinin, diğer mal sahibi veya onun başka bir vekili olması gerekir. Kendisi, ortağı adına vekâleten, kendi adına asaleten alım satım yapamaz. Çünkü bir kişinin alım satım akdinde hem satıcı hem de alıcı olması caiz değildir (Serahsî, el-Mebsût, Beyrut 2000, XXVIII, 58; Zeylaî, Tebyînü'l-hakâik, Kahire 1313, IV, 269).

GÜNÜN DUASI

“(Allah'ım!) Senden cenneti ve beni cennete yaklaştıracak sözleri ve işleri yapabilmeyi nasip etmeni istiyorum. Cehennemden ve beni cehenneme yaklaştıracak olan sözlerden ve işlerden sana sığınıyorum.” (Hâkim, Deavât, No: 1914)

NEREDE OLURSAK OLALIM ALLAH BİZİMLE BERABERDİR

Yerde ve göklerde ne varsa her şey Allah'a aittir. Allah Teâlâ, yere gireni ve ondan çıkanı; gökten ineni ve göğe yükseleni bilir. Nerede olursak olalım Rabbimiz bizimle beraberdir (*Hadîd*, 57/4) ve her zaman bizi gözetmektedir. Zira Yüce Allah, biz kullarına şah damarımızdan bile daha yakındır. (*Kâf*, 50/16)

Rabbimizin her an her yerde bizimle birlikte olduğunu bilmek, hem yaşantımızı bu doğrultuda düzenlememizi hem de kendimizi daha güvende hissetmemizi sağlar. Böylece Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için gayret sarf eder, her türlü günah ve kötülükten uzak dururuz. Bir ibadete ya da işe başlarken, bir yere girerken, yemek yerken, sabah uykudan kalkarken, gece yatağa yatarken kısacası günün her anında Allah'ın adını zikreder, O'nunla beraber olduğumuzu tekrar hatırlarız. Duâlarımızda hep O'na yönelir, korktuğumuz her şeyden O'nun himayesine sığınırız. Bu bilinç sayesinde Rabbimize layıkıyla kulluk eden kimse-lerden olabiliriz.

BİR SORU BİR CEVAP

Alacaklı, Alacağını, Kefilin Yanı Sıra, Asıl Borçludan da İsteme Hakkına Sahip midir?

Kefâlet, kefilin zimmetini asıl borçlunun zimmetine eklemektir. Buna göre alacaklı, alacağını hem asıl borçludan hem de kefiliden isteme hakkına sahiptir. Zira borç, asıl borçlunun zimmetinde devam etmekle birlikte, aynı zamanda kefilin zimmetinde de sabit olur. Nitekim konuyla ilgili olarak Peygamber (s.a.s.): **“Kefil, üstlendiği borçtan sorumludur.”** (*Ebû Dâvûd, İcâre*, 54) buyurmuştur. Ancak akit esnasında alacaklının, alacağını asıl borçludan istememe şartı koşulacak olursa, işlem havâle akdine dönüşmüş olur. Dolayısıyla bu durumda alacaklı alacağını ancak kefiliden talep edebilir (*Mevsûlî, el-İhtiyâr*, III, 342, 345; *Nevevî, Minhâcü't-tâlibîn*, s. 268; *İbn Rüşd, Bidâyetü'l-müctehid*, II, 296).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Lütfundan bize rızık ver, bizi rızıkından mahrum etme, bize verdiğin rızıkları bizim için bereketli yap, katında bulunan nimetlere rağbetimizi artır ve bizi gönül zengini eyle.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42, No: 29388)

İKİ KUŞAK SAHİBİ: ESMÂ BİNT EBÛ BEKİR

Esmâ (r.a.), Resûlullah'a olan sadakatiyle bilinen, sahabenin önde gelen simalarından Hz. Ebû Bekir'in kızı, Âişe validemizin kardeşidir. Babası gibi Allah Resûlü'nün davetine uyup ilk Müslümanlar arasında yerini alan Esmâ (r.a.), İslam'ın sonraki nesillere ulaştırılmasında da önemli katkılar sağladı.

Hz. Peygamber, hicret yolculuğuna çıkmak üzere Hz. Ebû Bekir'in evine geldiğinde Esmâ (r.a.), kardeşi Hz. Âişe ile birlikte onların hazırlanmalarına yardım etmişti. Deriden bir kaba azık, bir kırbaya da su koymuşlar, fakat bunların ağzını bağlayacak bir şey bulamamışlardı. Babasının teklifi üzerine kuşağını ikiye bölüp kapların ağzını bunlarla bağlayan Esmâ'ya Resûlullah (s.a.s.), **“Allah, bu kuşağının karşılığında cennette sana iki kuşak (nitâ-kayn) versin”** diye dua etti (*İbn Abdülber, el-İstîâb, IV/1782*). Böylece cömertliğiyle tanınan Esmâ (r.a.), ashab arasında “Zâtü'n-nitâkayn/ İki Kuşak Sahibi” adıyla meşhur oldu. Medine'ye hicreti sırasında oğlu Abdullah b. Zübeyr'e hamile olan Esmâ (r.a.), en son vefat eden muhacir hanımdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Borçlunun Talebi Olmadan Kendiliğinden Ona Kefil Olan Kişi, Borcu Ödeyecek Olursa, Bunu Borçludan İsteyebilir mi?

Kefil, ödediği borcu asıl borçludan talep edebilir. Ancak borçlunun herhangi bir talebi olmadan, borçluya kendiliğinden kefil olan kişi, onun borcunu öder ve bunu asıl borçludan isterse, borçlu da bunu vermezse, kefil bu parayı ondan zorla alamaz. Zira üçüncü şahısların borçlu adına kendiliğinden yapacakları ödemeler teberru (bağış) kapsamına girer (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, III, 345*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Sürçmelerimi / hatalarımı azalt, ayıplarımı / kusurlarımı ört, korkumu gider, bana taşkınlık edene karşı beni koru, zulmedene karşı bana yardım et ve bu konuda bana yardımını göster.” (*İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42, No: 29389*)

FATİH VE İSTANBUL'UN FETHİ

Peygamberimizin *“Kostantiniyye, muhakkak fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker ne güzel askerdir.”* (Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 335) müjdesinden sonra İstanbul, tarihte müslümanlar tarafından birçok kuşatmaya sahne olmuştur. Ancak İstanbul'un fethi, 21 yaşındaki Fatih Sultan Mehmet'e nasip olmuştur.

Zira 53 gün süren kuşatmadan sonra 29 Mayıs 1453 senesinin bir seher vaktinde askerleri uyurken o seccadenin üzerinde şöyle dua yapmıştır: “Ya ilahi! Bir bölük ümmetini yerindirme, düşmanlarını sevindirme, bizleri müzaffer kıl.” İşte Fatih'in bu samimi kavli duası, fiili dua ile birleşince gemiler karadan yürümüş, top gülleleri muhkem Bizans surlarını delmiş ve fetih gerçekleşmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Yolculukta Kılınamayan Namazların Kazası Nasıl Yapılır?

Namazlar, vaktinde kılındığında nasıl kılınması gerekiyor idiye aynı şekilde kaza edilirler. Buna göre yolculuk halinde kazaya kalan dört rekâtli namazlar ister yolculuk (sefer) halinde, ister yolculuk sona erdikten sonra kaza edilsin, ikişer rekât olarak kaza edilirler. Aynı şekilde yolculuk hali dışında kazaya kalan bir namaz, yolculuk sırasında kaza edilmek istendiğinde dört rekât olarak kılınır (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 81-82*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden başka ilah yoktur, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana hamd ederim, ben kötü bir fiil işledim ve nefsimi zulmettim, bana merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısıdır.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 19, No: 29242)

TEHECCÜT

Uykuyu terk etmek anlamına gelen teheccüt, uykudan kalktıktan sonra kılınan gece namazıdır.

Kur'an-ı Kerim'de Peygamber Efendimize hitaben **“Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olarak teheccüd namazını kıl ki, Rabbin seni Makam-ı Mahmud'a ulaştırsın.”** (İsra, 17/79) buyrulurken teheccüd namazının önemi ifade edilmiştir.

Peygamberimiz gece namazına çok önem vermiş ve bu namazın faziletini soran sahâbîlere şöyle cevap vermiştir:

“Farz yazılmış namazdan sonra en faziletli namaz gece ortasında kılınan namazdır.” (Müslim, Sıyâm, 202) Çünkü herkesin derin uykuda olduğu gece saatlerinde yataktan kalkıp Allah için namaz kılmak zor olsa da sevabı çok olan bir ibadettir.

Peygamber Efendimiz yatsı namazını kıldıktan sonra vitiri kılmadan uyur, gecenin ortalarından sonra uyanıp teheccüd namazını kılar, vitir namazını eda ettikten sonra vakit girdiğinde sabah namazının sünnetini kılardı (Müslim, Salâtü'l- müsâfirîn, 26).

Gece namazı en azı iki rekât en çoğu da sekiz rekât olarak kılınır. Allah rızası için kılınan iki rekât teheccüd namazıyla kalplerimizi arındırıp, gecemizi ihya etmiş oluruz.

BİR SORU BİR CEVAP

Banka Kredisi Almaya Aracılık Eden Kişinin Komisyon Alması Helal Olur mu?

Kişi veya firmanın bankadan alacağı faizli krediye aracılık edilmesi karşılığında komisyon adı altında ücret alınması helal olmaz. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.s.), faiz alan ve verenin yanı sıra yazmak, şahit olmak ve vekil olmak suretiyle faiz işlemine yardımcı olan herkesi sorumlu tutmuştur (Müslim, Mûsâkât, 19; Ebû Dâvûd, Büyû', 4; İbn Mâce, Ticârât, 58).

Eğer kredi faizsizse ve aracı olan kişi, bu işlemleri takip edip sonuçlandırmak için ücretle tutulmuşsa verdiği emeğin ve yaptığı hizmetin karşılığı olarak ücret alabilir.

GÜNÜN DUASI

“Bismillâh! Allah'ım! Ayağımın kaymasından veya kaydırılmasından, sapmaktan veya saptırmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa uğramaktan, kaba/cahilce davranmaktan ya da davranılmaktan sana sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 102-103)

UMRE

Kelime olarak istemek ve ziyaret etmek anlamına gelen umrenin dindeki anlamı, zamana kayıtlı olmadan kural ve şartlarına uyarak Kâbe-i Muazzama'yı ziyaret etmektir. Arapça "umr" (ömür) kökünden türeyen umre ibadetini ömürde bir defa yapmak sünnettir. Umre, Kur'an'da hac ibadetiyle birlikte zikredilmiştir.

"Haccı da, umreyi de Allah için tamamlayın. (Eğer düşman, hastalık ve benzeri sebeplerle) engellenmiş olursanız artık size kolay gelen kurbanı gönderin. Bu kurban, yerine varıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin..." (Bakara, 2/196)

Umre; ihrama girmek, tavaf etmek ve sa'y yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkmak gibi hükümlerden ibarettir.

BİR SORU BİR CEVAP

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) Cenaze Namazını Kim Kıldırmıştır?

Hz. Peygamber (s.a.s.) vefat ettiğinde mübarek cesedi sedirin üzerine konuldu. Cenaze namazı için önce erkekler, sonra kadınlar, en sonra da çocuklar ayrı ayrı gelip namazını kıldılar. Resûlullah, hayatında olduğu gibi ölümünden sonra da herkesin imamı olduğu için, onun cenaze namazında kimse imam olmadı, herkes namazını bireysel olarak eda etti.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamamı isteriz. Sana inanırız. Seni bütün hayırlar ile senâ ederiz. Seni inkâr edenleri reddeder, onlardan alakamızı keseriz." (İbn Ebû Şeybe, Salavât, 579)

“ANE GİBİ YAR OLMAZ”

Atasözleri ve deyimlerimiz kültürel hazinelerimizdir. Bu zenginliğin gerçek sahibi halkımızın, kültürümüzde yer alan bazı bilgi, tecrübe ve değerleri zamanla evirerek yeniden yorumladığı olmuştur. Bu yorumlardan bir tanesi de “Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz” sözüdür.

Sözün aslı “Ane gibi yar” şeklindedir. Ane, Bağdat’ta bulunan ve etrafı sarp uçurumlarla çevrili bir “yar”ın adıdır. Tehlikeli yamaçlarıyla Bağdat’a gidenlerin korkulu rüyasıdır. Bu tehlikenin büyüklüğüne Bağdat’ın eşsiz güzelliğini koştan halk irfanı “Ane gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz” diyerek iki eşsizliği yan yana vurgulamıştır. Fakat zamanla yeni anlamlar kazanan bu söz, anaya sevgiyi ve hürmeti ibadet kabul eden milletimizin gönlünde “Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz”a dönüşmüştür.

BİR SORU BİR CEVAP

Ağda/Epilasyon Yaptırmak Oruca Engel Olur mu?

Vücuttaki kılların hangi yolla olursa olsun alınmaları orucu bozmaz. Çünkü oruç, bir şey yemek, içmek ve cinsel ilişkide bulunmaktan dolayı bozulur. Kıl almak veya aldırma bunların kapsamında olmadığından orucu bozmaz.

Burada şu husus da belirtilmelidir ki, kadının erkeğe karşı avret mahalli eller, ayaklar ve yüzü hariç tüm bedenidir. Kadının kadına karşı avret mahalli, diz kapığı ile göbek arasındır. Zaruret ve ihtiyaç olmadan bu yerlerin dışındaki bölgelerin başka kadınlara veya erkeklere gösterilmesi caiz değildir. Bu itibarla ağda veya lazerle epilasyon yaptırmak isteyen kişinin, erkek olsun kadın olsun yabancı bir kişiye avret mahallini açması helal olmadığı gibi, bu işlemi uygulayan kişinin de, bu kısma bakması ve dokunması da helal değildir (Mergînânî, el-Hidâye, IV, 83-87).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Senden senin sevgini, seni sevenin sevgisini ve beni senin sevgine ulaştıran ameli isterim. Allah’ım! Senin sevgini, bana kendimden, ailemden ve serin sudan daha sevimli kü.” (Hz. Dâvûd’un duası) (Tirmizî, Deavât, 72)

HZ. PEYGAMBER'İN DİLİNDEN İYİLİK VE KÖTÜLÜK

Hicretin dokuzuncu yılında çeşitli bölgelerden pek çok heyetin Medine'ye gelmesi üzerine bu yıl "Heyetler Yılı" olarak isimlendirilmiştir. Bu yıl, Medine'ye gelenler arasında Esedoğulları kabilesinden Vâbisa b. Ma'bed isimli biri vardı. Medine'ye Hz. Peygamber'den İslam dinine ait tavsiyeleri öğrenmek için gelen Vâbisa, iyilik ve kötülüğün ne olduğunu öğrenmek istiyordu. Hz. Peygamber'in yanına gittiğine o, Vâbisadan önce davranarak **"Bana iyilik ve kötülük (sevap ve günah) hakkında sormaya mı geldin?"** buyurdu. Vâbisa'nın "Evet." cevabını vermesi üzerine de Allah Resûlü, üç parmağını birleştirerek onun göğsüne dokunmuş ve şunları söylemişti: **"Kendine danış ey Vâbisa! İyilik, gönlünün huzur bulduğu ve içine sinen şeydir; kötülük ise insanlar ona onay verseler bile gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan şeydir."** (İbn Hanbel, IV, 227; Dârimî, Büyû', 2)

BİR SORU BİR CEVAP

Oruçlu Kimse Diş Tedavisi Yapılabilir mi?

Orucun bozulması için yeme, içme ve cinsel ilişki ya da bu anlamları ifade eden bir fiilin işlenmesi gerekir. Bu sebeple sırf diş tedavisi sebebi ile oruç bozulmaz. Tedavinin ağrısız gerçekleşmesi için yapılan enjeksiyonlar da beslenme amacı taşımadığı için orucu bozmazlar. Ancak tedavi sırasında yapılan başka işlemler sebebi ile -mesela ağız su ile çalkalanırken- boğaza su, kan veya tedavide kullanılan maddelerden biri kaçarsa oruç bozulur ve kaza edilmesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Dinimi güzelce yaşat ki o benim güvencemdir. Dünyamı düzelt ki o benim geçim kaynağımdır. Ahiretimi hazırla ki o benim son durağımdır. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerden muhafaza eyle." (Müslim, Zikir, 71)

KOMŞUYA İYİLİK İMANIN GEREĞİDİR

Komşular, ailemiz ve akrabalarımızın ardından toplumsal hayattaki en yakınlarımızdır. Komşuyla ilişkiler, kişinin sosyal çevresiyle kuracağı ilişkilerin çekirdeğini oluşturduğundan dinimizde komşuluk ilişkilerinin canlı tutulması üzerinde hassasiyetle durulmuş, komşuların birbirleri üzerindeki hakları ayrıntılı bir şekilde ele alınmış ve komşuya karşı sorumlulukları yerine getirmenin önemi ısrarla vurgulanmıştır. Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kimsenin komşusuna eziyet edemeyeceğini bildiren (*Buhârî, Rikâk, 23*) Sevgili Peygamberimiz **“Komşuna iyilik yap ki mümin olasın.”** (*Tirmizî, Zühd, 2*) diyerek bu sözlerini pekiştirmiştir. Komşuluk ilişkilerinin “güven” temeline dayanması gerektiğine dikkatleri çekerek komşusunun, şerrinden emin olmadığı kişinin cennete giremeyeceğini belirtmiştir (*Müslim, Îmân, 73*). Ayrıca komşulara ikramda ve infakta bulunmayı, acı ve tatlı günlerinde destekçileri olmayı öğütleyerek müminleri onlarla samimi ilişkiler geliştirmeye teşvik etmiştir (*Beyhakî, Şua-bü'l-îmân, VII, 83*).

BİR SORU BİR CEVAP

Sakız Çiğnemek Orucu Bozar mı?

Günümüzde üretilen sakızlarda, ağızda çözülen katkı maddeleri bulunduğundan, ne kadar itina edilirse edilsin bunların yutulmasından kaçınılması mümkün değildir. Bu sebeple bu tür sakız çiğnemek orucu bozar. Ancak “kenger sakızı” gibi katkısı bulunmayan sakızlarla daha önce çiğnenmiş olup içinde hiç katkı maddesi kalmamış olan ve çiğnendiğinde hiçbir eksikliğe uğramayan sakızların çiğnenmesi orucu bozmadır. Bununla birlikte, oruçlu iken bu tür sakızları çiğnemek mekruhtur (*Fetâvây-ı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 199*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Dalaletle (sapıklığa) düşmekten veya (başkalarını) dalaletle düşürmekten, hataya düşmekten veya (başkasını) hataya düşürmekten, zulmetmekten veya zulme uğramaktan, cahillik etmekten veya cahillikle karşılaşmaktan sana sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 112)

KÂ'B B. MÂLİK'İN ZORLU İMTİHANI

Hicretin dokuzuncu yılıydı. Allah Resûlü ashabıyla birlikte Tebüke varmıştı. Resûlullah ile bütün gazâlara katılan Kâ'b b. Mâlik bu sefer ağır davranmış, vaktinde hazırlanamadığı için seferden geri kalmıştı. Halbuki uzak ve tehlikeli bir yolculuğa çıkılacağı, güçlü bir düşmanla karşılaşılacağı için ordunun hazırlıkları uzun sürmüştü. Medine'de kendisiyle birlikte yalnızca münafıklar ve savaşılmayacak zayıf kimseler kalmıştı. Çoktan pişman olmuştu Kâ'b, ama artık çok geçti. Resûlullah, zorlu seferden dönmüş, neden katılmadığını sormuştu ona. Hiçbir mazereti yoktu, maddi durumu da sıhhati de yerindeydi. Olduğu gibi anlattı halini, yalan söylemedi. İhmalinin bedeli ağır olmuştu. Müslümanlar kendisiyle konuşmuyor, Allah'ın Resûlü yüzüne bakmıyordu. Kırk günün ardından hanımından da ayrı kalması emredildi. Olanca genişliğine rağmen yeryüzü ona dar gelmiş, hayatı zindana dönüşmüştü. Pişmanlık, iliklerine kadar işlemiş, bedenini yakıp kavurmuştu. Ama sabretti. Ellinci gecenin sabahında beklediği müjdeyi Rabbi gönderdi: Affedilmişti. (*Buhârî, Megâzî, 80; Tevbe, 9/118*)

BİR SORU BİR CEVAP

Oruçlu İken İhtilam Olmanın veya Cünüp Olarak Sabahlamanın Hükmi Nedir?

Oruçlu iken rüyada ihtilam olmak orucu bozmaz, gusletmeyi geciktirerek cünüp olarak sabahlamak da oruca bir zarar vermez. Nitekim Hz. Peygamber'in (s.a.s.) Ramazan'da imsaktan sonra yıkandıkları hadis kaynaklarında (*Buhârî, Savm, 25*) yer almaktadır. Ancak, zorunlu bir durum olmadıkça, hemen boy abdesti alınmalıdır (*Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 203*).

Zekâtını Birkaç Sene Vermeyen Bir Kimse Daha Sonra Zekât Borçlarını Öder mi?

Zekât vermekle yükümlü olduğu halde önceki yıllarda zekâtını vermemiş olan kimse, elinde malı varsa zekâtını vermediği geçmiş yılların zekâtını da verir. Çünkü bu zekât onun zimmetinde borçtur (*Mevsilî, el-İhtiyâr, I, 124*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Peygamberin Muhammed'in senden istediği hayırlı şeyleri biz de senden istiyoruz. Peygamberin Muhammed'in sana sığındığı kötü şeylerden biz de sana sığınıyoruz. Yardım sendendir ve varış sanadır. Güç ve kuvvet sadece senin yardımındadır.” (Tirmizî, Deavât, 88)

AİLE İLİŞKİLERİ UNUTULMAZ

Aile içi ilişkilerimizde kullandığımız dil ve üslubumuz, sergilediğimiz tavır ve davranışlarımız aradan uzun zaman geçse de mutlaka bize geri döner. Bir gün bir baba oğlunun elinden tutar ve birlikte ormanda yürüyüşe çıkarlar. Dağın eteklerine vardıkları sırada çocuğun ayağı bir kütüğe takılır, yere düşer ve can acısıyla derin bir “ahh” der. Dağlardan bir “ahh” daha işitilir. Çocuk ilk kez karşılaştığı bu durum karşısında hayretler içindedir. Ayağa kalkar ve dağa doğru seslenir: “Kim var orada, sen de kimsin?” Dağdan aynı cümleler tekrar edilir. Ne olduğunu anlamak istercesine çocuk biraz hayret biraz hiddetle babasına döner. Baba; “dinle bak” der ve dağa doğru seslenir: “Sen muhteşemsin!”, “Sen çok güzelsin!” Dağ bu çağrıya aynıyla karşılık verir. Merakı daha da artan çocuk sorar: “Baba bu da nedir?” Babanın cevabı mü-kemmeldir: “Bak oğlum, bu bizim sesimizin dağa çarpıp bize geri dönmesidir. Buna ‘yankı’ denir. Aslında bu hayatın ta kendisidir. Sen hayata nasıl seslenirsen hayat da sana öyle ses verir!”

BİR SORU BİR CEVAP

Fidye Ne Demektir?-1

Fidye, bir kimseyi bulunduğu sıkıntılı durumdan kurtarmak için ödenen bedel demektir. Dini bir terim olarak ise, oruç ibadetinin eda edilememesi, hac ibadetinin edası sırasında işlenen birtakım kusurların giderilmesi için ödenen maddi bedeli ifade eder.

Kur'an-ı Kerim'de, **“Oruç tutmaya güç yetiremeyenler, bir yoksul doyumunu fidye öder.”** (Bakara 2/184) buyrulmaktadır. Buna göre ihtiyarlık ve şifa ümidi olmayan bir hastalık sebebiyle oruç tutamayan kimse, daha sonra bu oruçları kaza etme imkânı bulamazsa bunların her gününe karşılık bir fidye öder (Serahsî, el-Mebsût, III, 100; İbn Kudâme, Muğnî, III, 82).

GÜNÜN DUASI

Resûlullah (s.a.s.) namaza kalktığında şöyle dua ederdi: “...(Allah'ım!) Beni güzel ahlaka erıştır. Senden başka güzel ahlaka eristirecek yoktur. Kötü ahlakı benden uzaklaştır. Senden başka kötü ahlakı benden uzaklaştıracak yoktur..” (Müslim, Müsâfirin, 201)

ALLAH HER AN BİZİMLEDİR

Bu dünya hayatında başıboş bırakılmayan insanoğlu bir taraftan Allah'ın rahmet deniziyle kuşatılmışken, diğer taraftan yapıp ettikleri konusunda imtihan edilmektedir. **“Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah bütün yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”** (Hadîd, 57/4) **“Göklerdeki ve yerdeki her şeyi Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişi gizlice konuşmaz ki, dördüncüleri O olmasın. Beş kişi gizlice konuşmaz ki altıncıları O olmasın”** (Mücâdele, 58/7) şeklindeki ayetler, insanın her an bu sorumluluğa uygun hareket etmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Bizim bu sorumluluk ve dünya hayatında karşılaştığımız zorluklar karşısında ümitsizliğe kapılmamamız gerekir. Yüce Allah; **“Korkmayın, çünkü ben sizinle beraberim. İştirim ve görürüm.”** (Tâhâ, 20/46) müjdesiyle dünya hayatında yalnız olmadığımızı bize haber vermektedir. İnsana düşen, Allah'a gönülden bağlı olarak, O'nun hoşnutluğunu kazandıracak işler yapmak ve bir nimet elde ettiğinde şükür, bir sıkıntı karşısında sabır içinde olmaktır.

Bu doğrultuda **“Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım dileyin. Şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir.”** (Bakara, 2/153) ayeti bizlere mümin olmanın lezzetine varmanın yolunu göstermektedir.

BİR SORU BİR CEVAP

Fidye Ne Demektir?-2

Şâfiî mezhebine göre ise, emzirme ve hamilelik sebebiyle çocuğunun sağlığı hakkında endişe edenler için oruç tutamadıklarında hem kaza hem de fidye gerekir. Fakat çocuk hakkında değil de kendileri hakkında endişe ederlerse o zaman sadece kaza gerekir (Kâsânî, Bedâiü's-sanâi, II, 97; Nevevî, el-Mecmû', VI, 267).

Hac ve umre ile ilgili görevler yerine getirilirken meydana gelen bazı eksiklikler için uygulanması gereken maddi yaptırım da fidye kapsamına girer (Bakara, 2/196).

Bir fidye, bir kişiyi bir gün doyuracak yiyecek miktarı veya bunun ücretidir. Bu da “sadaka-i fıtır”la aynı miktarı ifade eder. Bu, fidyenin asgari ölçüsüdür. İmkânı olanların daha fazla vermesi daha iyidir (Bakara 2/184; Merğînânî, el-Hidâye, I, 127).

GÜNÜN DUASI

“...Allah'ım, beni amellerin en güzeline ve ahlakın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırırsın. Beni kötü işlerden ve kötü ahlaktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin.” (Nesâî, İftitâh, 16)

ÇEVRE TEMİZLİĞİ

Yüce Allah, dünyayı en güzel şekilde, her şeyi yerli yerinde yaratmıştır. Aynı zamanda dünyadaki canlı-cansız varlıkları insanın istifadesine sunmuştur. İnsanın görevi Yüce Allah'ın bu eşsiz nimetlerinin kıymetini bilmesi ve onu güzel bir şekilde değerlendirmesidir.

Gelişen yaşam şartlarında, çağın getirdiği stresten kurtulmak için mesire yerlerine gitmek, temiz hava almak, dinlenmek bir ihtiyaç haline gelmiştir. İnsanların dinlendiği yerlerin temiz tutulması, buraların iyice korunması konusunda Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“Allah pak ve temizdir, paklık ve temizliği sever; kerim ve cömerttir, kerem ve cömertliliği sever. Öyle ise avlularınızı ve boş sahalarınızı temiz tutun.”** (Prof. Dr. İbrahim Canan; Kütüb-i Sitte, X, 390)

BİR SORU BİR CEVAP

Mesleği Gereği Sürekli Olarak Yolcu Olan Kişi Namaz ve Oruç İbadetlerini Nasıl Yerine Getirebilir?-1

Dinen yolcu konumunda bulunan kimseler farz namazları kısaltarak kılarlar. Yolculuk hali Ramazan orucunun ertelenmesi için de bir ruhsat sebebidir. Sebep devam ettiği sürece ruhsatlar da devam eder. Sürekli mazereti bulunan kişiler, mazeretleri ortadan kalkınca, zamanında tutamadıkları Ramazan oruçlarını kaza ederler. Kur'an-ı Kerim'de; **“Kim de hasta veya yolcu olursa, oruç tutmadığı günler sayısınca başka günlerde tutsun.”** (Bakara, 2/184, 185) buyrulmaktadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Biz sadece sana ibadet ederiz. Senin için namaz kılar, sana secde ederiz. Senin rızamı ve kulluğumu elde etmek için çalışır çabalarız. Rahmetini umar, azabından korkarız. Senin azabın kâfirleri yakalayacaktır.” (İbn Ebû Şeybe, Salavât, 579)

KUR'AN

Yüce Allah, gönderdiği peygamberlerle insanı yaşadığı bu hayatta başıboşluktan ve anlamsızlıktan kurtarmıştır.

Bütün ilahi kitapların amacı insana kulluk sorumluluğunu hatırlatmak böylece onun dünya ve ahirette mutluluğunu sağlamaktır. Kur'an en doğru, en adil, en güzel olana bizleri çağırır; hayırlı amel yapanları mutlu ve güzel bir geleceğin beklediğini müjdeler (İsra, 17/9). Onun bir diğer özelliği de müminler için bir şifa ve rahmet kaynağı oluşudur. Şifa kaynağıdır. Çünkü insanın maruz kalabileceği kibir, riya, kin, husumet, şehvet vb. manevi hastalıkların tedavisinde en faydalı reçeteyi insana sunmaktadır. Böylece ortaya çıkması muhtemel psikolojik çalkantılar, ruhsal bunalımlar, menfaat çekişmeleri ve bencillik kavgalarının olumsuz neticelerinden insanı korur.

Sadece bu hayatta değil onun da ötesinde insana mutluluk ve aydınlık bir geleceği vaat eder. Bunlara ilave olarak yine Kur'an bir rahmet kaynağıdır. Çünkü ondaki emir ve yasaklar Allah'ın insana olan engin merhamet ve şefkatinin yansımalarıdır.

Dolayısıyla Kur'an insanın güvenip bağlanabileceği ümit ve azimle aydınlık bir geleceğe yöneleceği son ilahi çağrıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Mesleği Gereği Sürekli Olarak Yolcu Olan Kişi Namaz ve Oruç İbadetlerini Nasıl Yerine Getirebilir?-2

Buna göre sürekli yolculuk halinde olan kimseler namazlarını ertelemeden kısaltarak kılarlar. Ramazan oruçları ise mümkün olduğunca tutulmaya çalışılmalıdır. Zira yukarıdaki ayetin devamında **“Eğer bilerseniz oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.”** buyurulmaktadır.

Fakat buna güç yetirilemezse oruç, uygun zamanda kaza edilmek üzere yolculuk süresince ertelenebilir.

İslam dini Ramazan ayında oruç tutamayan hasta ve yolcuların sonradan kaza etmelerini emreder. Mazeret devam ettiği sürece ruhsat da devam eder.

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Ben zürriyetimden bir kısmını, senin kutsal evinin (Kâbe) yanında tarıma elverişli olmayan bir vadiye yerleştirdim. Bunu yaptım ki Rabbim, namazı kılsınlar! İnsanların gönüllerini onlara meylettir ve çeşitli ürünlerden onlara rızık ver ki şükretsinsinler!” (İbrâhîm, 14/37)

TOPLUMSAL SORUMLULUKLARIMIZ

İnsanı en güzel surette yaratan yüce Yaratıcı diğer varlıkları da insanın hizmetine vermiştir. **“İnsan kendisinin başıboş bırakılacağını mı zanneder.”** (Kıyâme, 75/36) buyurarak sorumlu olduğunu bildirir. Yine Ahzâb sûresi 72. ayette de sorumluğu insanın yüklendiğini beyan eder. İlk sorumluluğumuz Allah’a karşı kulluk vazifesidir. İnsan kendisine, ailesine, komşusuna ve içinde yaşadığı topluma karşı sorumludur. İnsanlar birbirlerini sevmek, saymak; birbirlerinin haklarına saygı göstermek zorundadır. Kişisel çıkar yerine toplum menfaati gözetilmelidir. İnsan topluma faydalı işler yapmalı ve üretken olmalı, iyilikte yarışmalı.

Özellikle kamu mallarını korumak, israf etmemek, çalınmasını veya zayi olmasını önlemek; ayrıca çevreyi koruyup kirletmemek, düzenini bozmamak her insanın görevidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Oruç Tutacak Gücü Olduğu Halde Tutmayan Bir Kimse, Bu Oruçlarının Fidyelerini Vererek Oruç Borcundan Kurtulmuş Olur mu?-1

Oruç için fidye verilmesi, oruç tutmaya gücü yetmeyen yaşlı kimseler ile iyileşme ümidi olmayan hastalar için geçerlidir. Hz. Peygamber (s.a.s.) ve sahabenin uygulaması, fidyeden bahseden ayetteki **“oruç tutmakta zorluk çekenler”** (Bakara, 2/185) ifadesinin yalnızca yukarıda sayılan kimseleri kapsadığını göstermektedir. Buna göre, oruç tutmaya gücü yettiği halde tutmayan veya geçici bir sebeple tutamayan kimseler hakkında fidye hükmü yoktur (Müslim, Sıyâm, 149-150).

GÜNÜN DUASI

“Sabahın aydınlığını var eden, geceyi dinlenme vakti yapan, güneşi ve ayı hesap vasıtası yapan Allah'ım! Bana borçlarımı ödemeyi ihsan eyle, benden fakirliği gider; kulağımı, gözümü ve kuvvetimi senin yolunda kullanmayı nasip eyle.” (Mâlik, Duâ, No: 495)

AHİRETİN TARLASI: DÜNYA

İnsanın ebedî hayatı ahiret hayatıdır. Dünya hayatının önemi de buradan gelir. Zira dünya, ahiretin tarlasıdır. Burada yapılan zerre kadar iyiliğin mükâfatı da zerre kadar kötülüğün cezası da ahirette görülecektir. Bu fani hayatta ne ektiye insan, yarın ahirette onu biçecektir. Cennetin veya cehennemin hak edildiği, Rabbin rızasını kazanma yeri olan bu dünyaya bir kere gelinir. Tekrarı olmadığı ve hesabı verileceği için her günü, her anı oldukça değerlidir. Bu yüzden onun bir oyun ve eğlenceden ibaret, aldatıcı güzelliklerine aldanıp daha hayırlı olan ahiret hayatı için hazırlık yapmamak büyük bir gaflettir. Yüce Allah, peygamberlerini ve kitaplarını insanı bu gafletten korumak için göndermiş, bunlara aldırmayan insanın ahiretteki şu nidasını da peşinen haber vererek her şey için çok geç olmadan dünya hayatını iyi değerlendirmek gerektiğinin altını çizmiştir: **“Ah, keşke dünyaya geri döndürülsek de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasak ve müminlerden olsak!”** (En'âm, 6/27)

BİR SORU BİR CEVAP

Oruç Tutacak Gücü Olduğu Halde Tutmayan Bir Kimse, Bu Oruçlarının Fidyelerini Vererek Oruç Borcundan Kurtulmuş Olur mu?-2

Mazeretsiz oruç tutmayanların, tutmadıkları oruçları kaza etmeleri ve mazeretsiz tutmadıkları oruçlar için tövbe istiğfar etmeleri gerekir. Ayrıca, oruç tutmaya gücü yetmeyen yaşlılar ile iyileşme ümidi olmayan hastalar, fidye vermiş bile olsalar, ileride tutabilecek duruma gelirlerse tutamadıkları oruçları Hanefilere göre kaza etmeleri gerekir. Önceden verdikleri fidyeler oruç borcunu düşürmez (Kâsânî, Bedâi, I, 60; Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut 1990, I, 137).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Hatalarımı kar ve soğuk su ile temizle, kalbimi hatalardan beyaz elbiseleri kirlerden temizlediğin gibi temizle, benimle günahlarımın arasını doğu ile batı arası kadar uzaklaştır.” (Buhârî, Deavât, 38, 43-45)

RESÛLULLAH'IN ÖVGÜSÜNÜ KAZANAN GENÇ: ABDULLAH B. ÖMER

Resûlullah zamanında sahabeden birisi bir rüya gördüğünde onu Resûlullah'a anlatırdı. Abdullah b. Ömer de bir rüya görmeyi ve gidip onu Hz. Peygamber'e anlatmayı çok istiyordu. O sıralarda bekâr bir genç olan İbn Ömer, mescitte uyuduğu bir gün rüyasında iki meleğin kendisini yakalayıp cehenneme götürdüklerini gördü. Kuyu duvarı gibi örülmüş cehennem içinde bazı tanıdığı kimseler vardı. İbn Ömer korkmuştu. "Cehennemden Allah'a sığınırım. Cehennemden Allah'a sığınırım." demeye başladı. O esnada başka bir melek gelerek ona korkmamasını söyledi. İbn Ömer uyanınca hemen kız kardeşi Hafsa'nın yanına gitti ve rüyasını ona anlattı. Ardından Hz. Hafsa da onu Resûlullah'a anlattı. Bunun üzerine Allah Resûlü **"Abdullah ne iyi insan, bir de gece namazı kılsa!"** dedi. O günden itibaren Abdullah b. Ömer, geceleri çok az uyudu ve gece namazını terk etmedi. (Müslim, Fe-dâilü's-sahâbe, 140)

BİR SORU BİR CEVAP

Sivil Toplum Kuruluşlarına Zekât Verilebilir mi?
Zekâtın verileceği yerler, Tevbe suresinin 60. âyetinde belirlenmiştir. Buna göre zekât, ilke olarak fakirlerin ve ihtiyaç sahibi bireylerin hakkıdır. Bu itibarla, belirli şartları taşıyan Müslümanların yükümlü oldukları zekât ve fitir sadakasının, Kur'an-ı Kerim'de belirlenen yerler dışında herhangi bir yere verilmesi veya cami, köprü, yol, okul, su gibi hayır işlerine sarf edilmesi, Hanefilerce caiz görülmemiştir. Bu esas gözetilmeksizin zekât niyeti ile yapılan ödemeler zekât yerine geçmez. Zekât bu kimselere doğrudan teslim edilebileceği gibi, aracı vasıtası ile ulaştırılabilir. Bu aracının birey olması ile kurum olması arasında fark yoktur. Buna göre bir sivil toplum kuruluşu, toplaya-acağı zekâtları Kur'an'da belirlenen yerlere/fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyorsa aracı konumunda olan bu kuruluşlara zekât emanet edilebilir. Zekâtı hak sahiplerine ulaştırmayıp genel hizmetleri içinde değerlendirecek olan sivil toplum kuruluşlarına ise zekât verilmez. Halka hizmet veren bu gibi kurumların varlıklarını sürdürmeleri için desteklenmeleri gereklidir. Ancak bu, zekât dışında gönüllü yardımlar yolu ile yapılmalıdır.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Yaparak ve geciktirerek işlediğim, açıktan ve gizli olarak işlediğim kusurlarımı bağışla. Sen, öne alan ve önce olansın. Sen, geriye bırakan ve sonsuz olansın. Senin her şeye gücün yeter." (Buhârî, Deavât, 60)

BERAT GECEŚİ

Zaman hızla akarken bir an durup hayatımızı gözden geçirdiğimizde bazı şeyleri hiç yapmamış olmayı arzularız. Bunların en başında işlediğimiz günahlar gelir. Unutmak isteriz onları, dahası hiç yapmamış olmayı dileriz. Rahman olan Rabbimize yönelir, tövbe ederiz. Şaban ayının on beşinci gecesi olan bu gece, üzerimizdeki günah yükünden kurtulmak, yeniden, tertemiz bir başlangıç yapmak için Yüce Allah'ın bizlere lütfettiği müstesna zaman dilimlerinden biridir. Zira ilahi rahmetin yeryüzünü baştanbaşa kapladığı bu gece, Rabbimizin fecrin doğuşuna dek, **“Benden mağfiret dileyen yok mu, onu bağışlayayım! Benden rızık isteyen yok mu, onu rızıklandırayım! Belaya dûçar olan yok mu, ona afiyet vereyim! Şöyle olan yok mu? Böyle olan yok mu?”** (İbn Mâce, İkâmetü's-salavât, 191) dediği, tövbe kapılarının ardına kadar açıldığı “Berat Gecesi”dir. Sevgili Peygamberimiz, her anı oldukça kıymetli olan bu geceyi ibadetle geçirmeyi, gündüzünde ise oruç tutmayı tavsiye etmiştir. Geceniz mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Kandillerde Oruç Tutmak İsteyen Kişi, Kandil Gecesinin Olduğu Günde mi, Bir Gün Sonrasında mı Oruç Tutmalıdır?

Dini açıdan güneşin batmasıyla önceki gün sona erer ve yeni bir gün başlar. Gece gündüzden önce gelir (Kurtubî, el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'an, Riyad 2003, XIV, 15). Nitekim Ramazan ayı, Şaban ayının son gününde güneşin batışıyla başladığı için, o gece Terâvih namazı kılınmakta ve Ramazanın son gününde güneşin batışıyla Şevval ayı başladığı için, o gecede Terâvih namazı kılınmamaktadır. Cuma günü de Perşembe günü akşam vaktinin girmesiyle başlar, Cuma günü akşam vaktine kadar devam eder. Mesela “Recebin ilk cuma gecesi” dendiği zaman perşembeyi ilk Cumaya bağlayan gece (akşam vaktinden sabah vaktine kadar olan süre) anlaşılır. Yine “Şaban'ın 15. Gecesi” bu ayın 14. günü 15. güne bağlayan gece, “bayram gecesi” de arefe gününü bayrama bağlayan gecedir. Bu itibarla kandil gecelerinde tutulan nafile oruçların asıl zamanı geceyi takip eden gün olmakla birlikte, daha önceki günle birlikte oruç tutulabilir. Bununla beraber mübarek gecenin ihya edildiği günü de ekleyerek iki veya daha fazla gün oruç tutulabilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bana yardım et, aleyhime olan şeylere yardım etme. Bana zafer ver, aleyhime zafer verme. Lehime tertip kur, aleyhime tertip kurma. Bana hidayet et ve hidayeti bana kolaylaştır. Bana zulmeden kimseye karşı bana yardım et.” (Tirmizî, Deavât, 103)

NİMETLERE ŞÜKÜR

Şükür, yapılan iyiliğe, verilen nimete karşı nimet sahibine hoşnutluğunu ifade ederek ona değer vermektir. Nimetlere şükür Allah'ın emirlerine itaat etmekle gerçekleşir.

Nitekim Kur'an'da; **“Öyleyse yalnız beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin.”** (Bakara, 2/152) buyurulmaktadır.

Bakara, 2/172 ve Ankebût, 29/17'de; **“Ey iman edenler! Eğer siz ancak Allah'a kulluk ediyorsanız, size verdiği-miz rızıkların iyi ve temizlerinden yiyin ve Allah'a şükredin”.**

Nahl, 16/114'te ise; **“Artık Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin. Eğer yalnız ona ibadet ediyorsanız, Allah'ın nimetine şükredin.”** buyurularak şükürün önemine dikkat çekilmektedir.

BİR SORU BİR CEVAP

Fıtır Sadakası ve Oruç Fidyesi Kimlere Verilebilir?

Fıtır sadakası ve oruç fidyesi, verecek kişinin bakmakla yükümlü olmadığı yoksul Müslümanlara verilir. Fıtır sadakası ve oruç fidyesini vermek durumunda olan kimsenin bunlardan doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanmaması esastır. Zekât için de aynı kural geçerlidir. Bu sebeple bir kimse zekâtını, fıtır sadakasını ve fidyesini kendi usul ve fûrûuna veremez.

Usul, bir kimsenin anası, babası, dede ve nineleri; fûrû ise; çocukları, torunları ve onların çocuklarıdır. Yine, bir kimse hanımına zekât veremeyeceği gibi, hanımı da kocasına zekât veremez.

Bunların dışındaki kardeş, teyze, dayı, amca, hala ve onların çocukları, gelin, damat, kayınpeder ve kayıinvalid e gibi akrabalar zengin değillerse kendilerine zekât, fitre ve fidye verilebilir (Zeylaî, Tebyînu'l-hakâik, Kahire 1313, I, 301).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bize imanı sevdirdi, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmeye, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

ALLAH İŞİNİ GÜZEL YAPANLARI SEVER

Müslüman'ın iş hayatındaki en belirgin özelliği, işini düzenli ve emanet bilinciyle en güzel biçimde yapmasıdır.

Mü'min, fert, aile ve toplum olarak, hayatı anlamlı kılacak ve huzur ortamı oluşturacak güzel bir çalışma sergilemelidir. Allah (c.c.) işini güzel yapanları sevdiğini (*Bakara, 2/195*) belirterek, güzel iş yapanlara karşılık olarak daha güzelini ve bir de fazlasını vereceğini; onların ahiret yurdunda da ebedi kalacakları yerin Cennet olacağını (*Yûnus, 10/26*) müjdelemektedir.

Peygamberimiz (s.a.s.) de: **“Allah, sizden birinizin yaptığı işi, ameli ve görevi sağlam ve iyi yapmasından hoşnut olur.”** (*Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, 1/275*) bu yurmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Vaktinde Ödenmeyen Sadaka-i Fıtır Borcu Nasıl Ödenir?

Bütün ibadetlerde olduğu gibi sadaka-i fıtır yükümlülüğü de geciktirilmeyip zamanında yerine getirilmelidir. Bununla birlikte zamanında ödenmemişse, bu fitrelerin mümkün olan ilk fırsatta ödenmesi gerekir.

Sadaka-i fıtır, Ramazan Bayramı'nın birinci günü tan yerinin ağarmasıyla vacip olmakla birlikte, Ramazan ayı içinde de verilebilir. Hatta fakirlerin bayram ihtiyaçlarını karşılamaları için, bayramdan önce verilmesi daha iyidir. Ancak bayram sabahına kadar sadaka-i fıtır verilmemiş ise, bayram günlerinde ödenmesi gerekir. Zamanında ödenmeyip sonraya kalan fitreler ise, mümkün olan ilk fırsatta ödenmelidir (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 72, 78*).

GÜNÜN DUASI

“Ödül ve ceza gününün tek hâkimi. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.” (*Fâtiha, 1/4-5*)

BABA OLARAK HZ. PEYGAMBER

Abdurrahman b. Avf (r.a.), Hz. Peygamber'in oğlu İbrahim'i son kez ziyaret edişinde onun yanında bulunuyordu. Sevgili Peygamberimiz, son nefesini vermekte olan minik yavrusunu kucağına aldı, öpüp kokladı. Bu sırada mübarek gözlerinden yaşlar dökülmeye başladı. Bu duruma şahit olan sahabî Abdurrahman b. Avf, şaşkınlığını "Sen de mi ağlıyorsun ey Allah'ın Resûlü!" sözleriyle ifade etti. Hz. Peygamber ise **"Ey İbn Avf, bu merhametten kaynaklanan bir ağlamadır."** buyurdu ve gözlerinden yaşlar akmaya devam etti. Yavrusunun acısından dolayı gözyaşlarına engel olamayan Allah Resûlü (s.a.s.), bu zor durumda dahi metanetini bırakmayarak inananlara örnek oluyor ve mübarek dudaklarından şu sözler dökülüyordu: **"Göz ağlar, kalp üzüdür ancak biz Rabbimizin razı olacağından başkasını söylemeyiz. Ey İbrahim! Biz senin ayrılığından dolayı çok mahzunuz..."** (Buhârî, Cenâiz, 43)

BİR SORU BİR CEVAP

Zekât Vermekle Yükümlü Bir Kimse, Sonra Fakirleşse ve Vefat Etse, Sorumluluktan Kurtulmuş Olur mu?

Zengin olan kişi, zamanında zekâtını vermez, daha sonra da fakir düşer ve ölürse kendisinden zekât borcu düşmez. Dolayısıyla zekât borcunu ödemeyen kimse, onun ödenmesi için mirasçılarına vasiyet etmesi gerekir. Şayet vasiyet etmeden ölürse günahkâr olur. Geride kalan varisleri onun adına bağışta bulunurlarsa bu borçtan kurtulacağı ümit edilir.

Bir malda zekât borcu doğduktan sonra, bu borç ödenmeden önce o mal çalınmak, kaybolmak, gasbedilmek gibi yollarla telef olsa; mükellef ister ödeme imkânına sahip olsun ister olmasın, Hanefîlere göre o malın zekâtı düşer. Zira zekât, zimmete değil, malın bizzat kendisine bağlıdır. Mal bulunmayınca, zekât da gerekmez. Diğer fakihlere göre zekât borcu düşmez. Mükellefin onu ödemesi gerekir. Ancak bu mal, bağış veya satış yoluyla elden çıkartılmışsa zekât borcu ittifakla düşmez (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, II, 11; Bilmen, Büyük İslam İlmihali, 340).

GÜNÜN DUASI

"Bizi dosdoğru yola ilet; nimetine erdirdiklerinin yoluna; gazaba uğramışların yoluna da, doğrudan sapmışların yoluna da değil!" (Fâtiha, 1/6-7)

PEYGAMBERİMİZİN İBADETLERDE İTİDAL TAVSİYESİ

Hz. Peygamber'in ashabından Abdullah b. Amr, devamlı olarak gündüzlerini oruçla, gecelerini ise ibadetle geçiriyordu. Onun bu durumunu Allah Resûlü haber aldığında şöyle buyurdu: ***“Senin gündüzleri oruç tuttuğun geceleri ise namaz kıldığın haberi bana ulaştı. Böyle yapma! Şayet böyle yaparsan gözlerin çöker, beden yorulur. Şüphesiz bedeninin sende hakkı vardır. Ailenin sende hakkı vardır. Onun için bazı günler oruç tut, bazı günler tutma; gecenin bir bölümünde namaz kıl, geri kalan kısmında da uyu.”*** Abdullah b. Amr'ın bu şekilde davranmakta ısrar etmesi üzerine Hz. Peygamber ona Hz. Dâvûd'un (a.s.) orucunu, yani bir gün oruç tutup bir gün tutmamayı, yedi günde bir hatmetmeyi, bunda da aşırıya kaçmamayı tavsiye etmiştir. Abdullah b. Amr'ın ihtiyarlayıp gücünü yitirdiğinde bu tavsiyelere uymadığı için pişman olduğu nakledilmektedir. (Buhârî, Tehec-cüd, 20)

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Hastaneye Alınan Sağlık Cihazı (Mesela Diyaliz Makinası) Zekât Yerine Geçer mi?

Zekâtın verilebileceği yerler Kur'an-ı Kerim'de ismen sayılarak belirtilmiştir. Bunlar; fakirler, düşkünler (miskinler), esaretten kurtulacaklar, borçlular, Allah yolunda cihad edenler (fi sebîlillah), yolda kalmış olanlar, zekât toplamakla görevlendirilen memurlar ve müellefe-i kulübdür. (kalpleri İslam'a ısındırılmak istenen kimseler) (Tevbe, 9/60). Bu ayette belirtilenler kurum değil, bireylerdir. Buna göre zekât bizzat bireye veya onun vekiline verilmelidir. Bu genel ilkeye göre adı ne olursa olsun kurumlara zekât verilmez. Âlimlerin çoğunluğunun görüşü bu istikamettir (Kâsânî, Bedâiü's-sanâi, II, 43-46; İbnü'l-Hümâm, Fethü'l-kadîr, II, 14-20; İbn Kudâme, el-Muğnî, II, 665).

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle, soyumuzdan da sana teslim olacak bir ümmet çıkar. Bize ibadet usul-lerimizi göster, tövbemizi kabul et. Şüphesiz tövbeleri kabul eden, merhameti bol olan yalnız sensin.” (Bakara, 2/128)

CÖMERTLİK VE TEVAZU TİMSALİ HZ. OSMAN

Müslümanların üçüncü halifesi Hz. Osman, cahiliye döneminde Kureyş'in en zengin tüccarlarından biri olan Affân'ın oğluydu. Gençliğinde babasıyla birlikte ticaretle uğraşmış ve zamanla Mekk'e'nin önde gelen tüccarları arasına girmişti. İslam'a davetin başlangıcında Hz. Ebû Bekir'in etkisiyle Müslümanlığı kabul ederek ilk Müslümanlardan birisi oldu. Eşraftan biri olarak onun İslam'ı kabul etmesi toplumda büyük ses getirdi. Akrabaları Hz. Osman'ı dinden döndürmek için çok uğraştılsa da kararlılığı karşısında bir şey yapamadılar. Müslüman olduktan sonra Allah Resûlü'nün iki kez damadı olma şerefine nail olan ve bu nedenle "Zü'n-nû-reyn" lakabıyla anılan Hz. Osman, son derece tevazu sahibi ve cömert bir insandı. Bu minvalde hicretten sonra Medine'de yaşanan içme suyu sıkıntısı nedeniyle Rûme kuyusunu satın alarak Müslümanların hizmetine vakfetmesi, Tebük Seferi'nin hazırlıklarına en büyük yardımı yapması ve mescidin etrafındaki yerleri satın alarak genişletilmesini sağlaması onun en önemli hizmetlerindendi.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Zengin Vadeli Alacağına Dair Bir Çek Veya Senedi Fakire Zekât Olarak Verebilir mi?

Zekât, gıda ve giyim eşyaları gibi mallardan aynı olarak verilebileceği gibi, para, döviz, altından da nakdî olarak verilebilir. Çek veya senet, bir malın, bir paranın kime ait olduğunu belirten, iki veya daha fazla kişi arasında tanzim edilmiş bir belgedir. Dolayısıyla üzerinde yazılı miktardaki malı veya parayı temsil etmektedir. Bu nedenle, zekât mükellefi olan bir zengin, vadesinde ödeneceğini kesin olarak bildiği senedi, zekâtına mahsuben fakire ciro edebilir. Ancak sorumluluk para tahsil edildiği zaman düşer. Senet ödenmediği takdirde zekâtın tekrar verilmesi gerekir (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 22, 78*).

GÜNÜN DUASI

"Ey rabbimiz! Bize bu dünyada iyilik ver, öteki dünyada da iyilik ver; bizi cehennem azabından koru." (Bakara, 2/201)

DÜĞÜNLERİMİZDE YÜCE ALLAH'IN RIZASINI GÖZETELİM

Düğünler yeni bir yuva kurmanın, sevinç ve mutluluğun yakın akraba ve komşularla paylaşılmasıdır. Mutlu bir hayatın başlangıcı olan düğünlerimiz, Yüce Allah'ın rızasına uygun olmalıdır. **“Nikâhın en hayırlısı, kolay ve külfetsiz olanıdır.”** (Ebû Dâvûd, Nikâh, 30, 31) buyurarak evliliğin kolaylaştırılmasını tavsiye eden Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de düğünlerin neşe ve coşku içerisinde gerçekleştirilmesini uygun görmüş, israftır ve sade düğünler yapılmasını tavsiye etmiştir.

Aile büyükleri gençlerin evlenip yuva kurmalarında olduğu gibi düğünlerinin dinî değerlerimize uygun yapılmasında kendilerine rehberlik etmelidirler. Bütün davranışlarımızda olduğu gibi düğünlerimizde de ölçülü olunmalıdır. Dinî ve milli değerlerimize, örf ve âdetlerimize uygun hareket edilmeli, helal ve haram sınırı gözetilmelidir. Gösteriş için israfta bulunmak, ortalığa paralar saçmak, tabak-çanak kırmak, aşırı gürültü yaparak çevreyi rahatsız etmek, silah atmak ve içki içmek gibi meşru olmayan hareketlerden kaçınılmalıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Ücretlilere Zekât ve Fitre Verilebilir mi?

İslam'da zekât ve fitrenin kimlere verilip verilemeyeceği, kişilerin meslek gruplarına bakılmaksızın belirlenmiştir. Bu itibarla, belirli bir geliri bulunduğu halde, bu geliriyle asgari temel ihtiyaçlarını karşılayamayan veya temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra elinde 80. 18 gram altın veya bu değerinde bir mal bulunmayan kişilere zekât verilebilir. Ancak bu kadar malı olmasa bile kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olanlara zekât verilemeyeceği görüşünde olan alimler bulunduğundan (Râfî, el-Azîz şerhu'l-Vecîz, Beyrut 1418/1997, VII, 377), zekât verirken yoksul olanlara ve hiç geliri olmayanlara öncelik verilmesi uygun olur.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bizi sabırla donat, bize sebat ver ve inkârcı topluluğa karşı bize yardım et!”
(Bakara, 2/250)

AİLE İLETİŞİMİNDE DİĞERKÂMLIK

Aile içinde sağlıklı, huzurlu ve kalıcı bir iletişim kurabilmek için gerekli olan değerlerden birisi “diğerkâmlık”tır. Evlilikte bir arada mutlu ve huzurlu yaşamının harcı “diğerkâmlık” duygusudur. Aile fertleri arasında “diğerkâmlık” duygusu mevcutsa o ailede huzur ve mutluluk hâkim olur.

Ailenin tabiatında birliktelik, dayanışma, paylaşma ve fedakârlık duyguları vardır. Sadece kendisi için yaşayan eşler asla birbirlerini anlayamazlar.

Aile içinde herkes kendinden önce diğer aile fertlerini düşünerek davranmalı ve bu yaptıkları için de bir karşılık beklememelidir.

Ailede eşlerin kendi ihtiyaçlarını önceleyip eşinin ihtiyacını düşünmemesi bencilliktir. Bu durum ailedeki iletişim için en büyük engeldir. Îsâr ve diğerkâmlık duygusuna sahip Müslüman nefsine eşini ve çocuklarını tercih etmeyi bilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Sütanne ve Sütbabaya Zekât Verilir mi?

Usul ve furûa yani anne, baba dede ve ninelerle çocuk ve torunlara zekât verilmmez (*Mevsilî, el-İhtiyâr, I, 122*). Çünkü kişi bakmakla yükümlü olduğu bu kimselere zekât verecek olsa verdiği zekât dolaylı yoldan kendisine dönmüş olacaktır. Oysa zekât veren, verdiği zekâtı hiçbir maddî menfaat beklememeli ve ondan yararlanmamalıdır. Ayrıca bu durumda, zekât olarak verilen malın ihtiyaç sahibinin mülkiyetine geçirilmiş olması şartı da ihlal edilmiş olur.

Sütanne ve sütbaba ise kişinin bakmakla yükümlü olduğu kimselerden olmadığı için onlara zekât verilebilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bizi doğru yola erıştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız sensin.” (Âl-i İmrân, 3/8)

İMANIN TEMEL ŞARTLARINDAN KAZA VE KADERE İMAN

Kader, Allah Teâlâ'nın ezelden ebede kadar olacak her şeyi en başından bilmesi, takdir etmesidir. Yerde ve gökte ne varsa Allah'ın ilmi dahilindedir ve O'nun izni olmaksızın bir yaprak dahi yere düşmez, O'nun takdir ettiğinden başkası gerçekleşmez. Resûlullah, İbn Abbas'a tavsiyesinde bunu şöyle açıklamıştır: ***“Bütün insanlar sana fayda vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana faydalı olamazlar. Ayrıca bütün insanlar sana zarar vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana hiçbir zarar veremezler. Bu konuda kalemler kaldırılmış, sayfalar(daki yazılar) kurumuştur (değişmez).”*** (Tirmizî, Kıyâme, 59). O'nun katında her şey belirlidir ve sırası geldiğinde yine O'nun izniyle gerçekleşir ki buna da “kaza” denir. Kaza ve kadere inanmak imanın temel şartlarından biri olup insanın iradesiz olduğu, Allah'ın zorlaması altında hareket ettiği anlamına gelmez.

BİR SORU BİR CEVAP

Şirkete Ait Malların Zekâtı Nasıl Verilir?

Şirketteki hisselerin zekâtını vermek hisse sahiplerine aittir. Ancak hisse sahiplerinin, zekâtın verilmesini şirket yönetimine bırakması halinde, yönetim hisse sahiplerine vekâleten onların payının zekâtını verebilir. Bu durumda, gerçek şahıslar mallarının zekâtını nasıl hesaplayıp veriyorlarsa, şirket yönetimi de o şekilde verir. Şirket, hisselerin zekâtını vermemişse, hissedarların kendi hisselerinin zekâtını vermeleri gerekir (*Mecmau'l-fıkhi'l-İslamî*, 6-11 Şubat 1988 tarihli karar)

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Biz gerçekten iman ettik, günahlarımızı bağışla, bizi ateş azabından koru...” (Âl-i İmrân, 3/16)

HAYIRDA YARIŞMAK

Hayır, Allah'ın rızasına uygun düşen ve insanların kendileri, aileleri yahut toplum bireyleri için faydalı olan her çeşit tutum ve davranışlardır. Yüce Allah onlarca ayette hayır çeşitlerinden bahsedip bunları gerçekleştirmemizi istemektedir. Maide sûresinin 48. ayetinde ise, **“Hayırda yarışın”** buyurarak iyi işler yapmakta gayretli olmamızı emretmektedir.

Her birimiz kendi imkan ve şartlarımızı dikkate alarak hayırda yarışa girmeliyiz. Bir taraftan Rabbimize iman ve şükürle mukabele ederken bir taraftan da yoksullara, hastalara, yetimlere vb. yardım etmeliyiz. Hayvanlara, bitkilere hatta çevreye karşı duyarlılık göstermeliyiz. Bizim gibi hayır işleyenleri bir çeşit rakip görerek onları geçmeye, daha çok iyilik ve hayır yapmaya yönelmeliyiz.

BİR SORU BİR CEVAP

Birden Fazla Orucu Keffaret Gerektirecek Şekilde Bozan Kimse Bu Oruçların Her Biri İçin Ayrı Ayrı Keffaret Öder mi?

Ramazan ayında tutulan orucun, mazeretsiz olarak kasten bozulması durumunda keffaret ödenmesi, ayrıca bozulan orucun da kaza edilmesi gerekir. Oruç keffaret, iki kameri ay veya 60 gün, ara vermeksizin oruç tutmaktır. Buna gücü yetmeyen, 60 fakiri bir gün ya da bir fakiri 60 gün doyurur. Farz orucun kasten bozulması ve keffaretinin ödenmesinden sonra aynı şekilde başka bir oruç bozulduğunda onun için de yeni bir keffaret gerekir. Ancak, farklı ramazan aylarında da olsa henüz ödemediği birden fazla keffaret borcu bulunan kimsenin hepsi için bir keffaret ödemesi (peş peşe iki kameri ay veya altmış gün oruç tutması) yeterli olur. Ayrıca bozduğu her orucu kaza etmesi icap eder (İbn Hümâm, *Fethü'l-kadîr*, Beyrut, II, 261).

GÜNÜN DUASI

“Ey mülkün gerçek sahibi olan Allahım! Mülkü dilediğine verirsın, dilediğinden çekip alırsın. Dilediğini yüceltirsın, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü iyilik senin elindedir. Hiç kuşku yok sen her şeye kâdirsin.” (Âl-i İmrân, 3/26)

LALE VE HİLAL

Çiçek sevgisi kültürümüzde hayli yaygındır. Milletimizin duygularındaki incelik ve zarıflık; fitratındaki güzellik tutkusu, çiçek sevgisinde billurlaşır. Bu sevgi evden işe, sanattan edebiyata, insan veya yer isimlerine kadar hayatın her alanında kendini hissettirir. Özellikle bazı çiçeklerin milletimizin gönlündeki yeri ayrıdır. Bunlardan birisi de laledir. Lale, hilal ve Allah kelimelerinin harfleri ve ebceci hesabındaki karşılığı aynıdır. Bu eşitlik mecazda da birleşmiş ve lale ile hilal kelimeleri Allah'ın remzi sayılmıştır. İzzet Paşa, "Allah'ın adına benzemeseydi lalenin bu kadar şöhreti olmazdı" manasına gelen şu beytinde lalenin bu yönüne işaret eder.

"Mazhar-ı İsm-i Celâl olmasa hakkâ lâle

Bulamazdı bu kadar rütbe-i vâlâ lâle"

Bilhassa şiirimizde lale Allah'tan bir işaret olarak hayli yer tutar. Şairler en güzel şiirlerini lale mazmunuyla süsler. Edebiyatımızda altmış beş ismi zikredilen lalenin on bir farklı renginden bahsedilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Keffaret Orucu Tutan Bir Kimse Yolculuğa Çıktığında, Keffaret Orucuna Ara Verebilir mi?

Başlanan bir Ramazan orucunu meşru bir mazeret olmaksızın bilek bozan bir kimsenin gücü yetmesi halinde peş peşe iki kameri ay veya altmış gün keffaret orucu tutması gerekir. Kadınların âdet halleri hariç hiçbir sebeple keffaret orucuna ara verilmez. Sefer ve benzeri bir sebeple ara verilmesi halinde daha önce tutulmuş olan oruçlar nafile yerine geçer. Keffaret borcundan kurtulmak için ara vermeksizin belirtilen gün sayısınca oruç tutulmalıdır (*İbn Nüceym, el-Bahru'r-râik, Pakistan, II, 277*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbim! Bana tarafından temiz bir nesil ihsan eyle! Kuşkusuz sen duayı işitmektesin."
(Âl-i İmrân, 3/38)

PEYGAMBERİMİZİN DİLİNDEN NAMAZ

Bir gün Peygamberimiz, ashabıyla birlikte mescitte oturduğu sırada, bir sahabî aceleyle içeri girerek namaz kılmaya başlar. Onun namaz kılışını izleyen Resûlullah, ona bu şekilde namaz kılmış olmadığını, geri dönüp namazını tekrar kılmasını söyler. Adam, namazını tekrar kılar, ancak Peygamberimiz yine aynı sözleri tekrarlar. Bu durum üçüncü kez yaşanır ve sahabî, Resûlullah'tan bunun doğrusunu kendisine öğretmesini ister. Bunun üzerine Peygamberimiz, sahabîsine makbul bir namazın kılınışını şu şekilde anlatır: ***“Namaz kılacağın zaman (önce) tekbir getir. Sonra Kur'an'dan kolayına gelen yerlerden oku. Ardından rûkûa git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra tam olarak ayağa kalk. Peşinden secdeye git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. (Secdeden) kalktığında (belini) iyice doğrult ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra (tekrar) secdeye var ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra namazın bütünüünü bu şekilde kıl.”*** (Bu-hârî, Ezân, 122)

BİR SORU BİR CEVAP

Temel İhtiyaçlar İçin Biriktirilen Para Zekâta Tabi midir?

Asli/temel ihtiyaçlar; ev, ev eşyası, giyecek, ulaşım ve yiyecek gibi hayatın güvenli ve sağlıklı bir şekilde devamı için gerekli olan şeylerdir (İbn Âbidîn, Red-dü'l-muhtâr, II, 64-65). Bu ihtiyaçların karşılanması için, bunların mülkiyetine sahip olma zorunluluğu yoktur. Bu ihtiyaçları temin etmek için biriktirilen paralarla onları karşılamak üzere sözlü ya da yazılı herhangi bir taahhüde girilmişse o takdirde bu paralardan zekât vermek gerekmez (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 6). Çünkü sözlü ya da yazılı taahhüde girildiğinde bu para, artık temel ihtiyaç için harcanmış demektir. Ancak böyle bir taahhüde bağlanmamış paranın, nisap miktarına ulaşması ve üzerinden bir yıl geçmesi halinde, zekâtının verilmesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Allahım! Dinim, dünyam, ailem ve malım hakkında senden af ve afiyet istiyorum.”
(Hâkim, Deavât, No: 1902)

EL ÖPME

Kültürümüzde sevgi, saygı ve nezaket ifade eden davranışlardan biri, büyüklerin ellerinin öpülmesidir. Bayram günlerinde, özel günlerde, dini tören ve karşılmalarda, kavuşma ve vedalaşma esnasında sevgi, saygı ve hürmet ifadesi olarak anne-babanın, aile büyüklerinin, yaşlıların, öğretmenlerin, din ve devlet büyüklerinin eli öpülür.

El öpme sadece fiziksel bir hareket değil, sevgi, saygı ve sadakatin içtenlikle ortaya konmasıdır. Eli öpülen kişinin “Berhudar ol evladım. El öpenlerin çok olsun” gibi sözleri karşılıklı sevgi ve saygıyı iyice perçinler. Hadis kaynaklarında Peygamberimizin elinin öpülmesine müsaade ettiği rivayet edilir. Abdullah b. Ömer, Sevgili Peygamberimizin elini öptüklerini anlatır. (*İbn Mâce, Edeb, 16*)

Bununla birlikte kültürümüzde bir kimsenin karşısında dalkavukluk yapmak, eğilip bükülmek çirkin sayılmıştır. Çıkar gözeterek ya da bir menfaat için el öpmek de bu kabildendir.

Günümüzde birçok güzel âdet gibi el öpme geleneği de modern kültürün etkisiyle gün geçtikçe hayatımızdan çıkmakta, canlılığını yitirmektedir.

BİR SORU BİR CEVAP

Hâvaic-i Asliye (Asli İhtiyaçlar) Nedir?

Havâic-i asliyye, temel ihtiyaçları karşılayan, bu yüzden de zekâta tabi olmayan maddi varlıklar demektir. İslam'da diğer bedenî ve mali yükümlülüklerde olduğu gibi, zekâtta da mükellefin durumu göz önünde bulundurularak, ona makul ve taşınabilir bir sorumluluk yüklenmiştir. Bu nedenle İslam bilginleri, zekât ve sadaka-i fitr ile yükümlü olmak için, kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin temel ihtiyaçlarından fazla olarak nisap miktarı mala sahip olma şartını aramışlardır.

Temel ihtiyaç miktarı mal, kişinin yaşaması için zarurî olan miktardır. Temel ihtiyaç maddeleri insanın hayat ve hürriyetini korumak için muhtaç olduğu şeylerdir. Bunlar, genel olarak, nafaka, oturulan ev, ev eşyası, ihtiyaç duyulan elbise, borç karşılığı mal, sanat ve mesleğe ait alet ve makineler, binek taşıtları, ilim için edinilen kitaplar gibi eşyadır (*Mevsili, el-İhtiyâr, İstanbul, ts., I, 100*).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Günahlarımızdan ve işimizdeki aşırılıklardan ötürü bizi bağışla, sebatımızı artır, kâfir topluluğa karşı bize yardım et!” (Âl-i İmrân, 3/147)

ALLAH RESÛLÜ'NÜN İLK MÜEZZİNİ: BİLÂL-İ HABEŞÎ

Resûlullah'ın ilk müezzini Hz. Bilâl, Habeş asıllı bir köle olarak hicretten yaklaşık kırk yıl önce Mekke'de doğdu. Hz. Ebû Bekir'in aracılığıyla İslam'ı ilk kabul edenlerden birisi oldu. Bu uğurda müşriklerin dayanılmaz işkencelerine maruz kaldı. Ümeye b. Halef tarafından kavurucu ögle sığağında kızgın kumlara yatırılarak göğsüne büyük bir kaya parçası koyulduğu halde putlara tapması istendiğinde o inancından asla vazgeçmedi.

Hz. Peygamber'in ona reva görülen işkenceye çok üzüldüğünü gören Hz. Ebû Bekir, Bilâl'i müşriklerin elinden kurtararak âzat etti. Medine'ye hicretin ardından Allah Resûlü'nün kendisine öğrettiği ezanı ilk kez Hz. Bilâl okudu. Onun bir keresinde sabah ezanını okurken "es-Salâtü hayrûn mine'n-nevm" (Namaz uyku-dan hayırlıdır) demesi, Hz. Peygamber'in çok hoşuna gitti ve bu ibareyi artık her sabah ezanında söylemesine izin verdi. Hayatı boyunca Resûlullah'ın müezziniğini yapan ve yanından hiç ayrılmayan Bilâl-i Habeşî, altmış yaşlarında Dımaşk'ta vefat etti.

BİR SORU BİR CEVAP

Hisse Senetlerinin Zekâtını Vermek Gerekir mi?

Bir şirketin hisse senetlerini, yatırım yapmak; bunların dağıtacağı kâr paylarından yararlanmak ve hisseleri de elinde tutmak amacı ile satın alan kişi, bu şirketin bina, makine ve demirbaşlarına hissesi oranında ortak olur. Bu durumda hisse sahibi, şirketin elde edeceği kâr ya da uğrayacağı zarara ortak olur. Şirketin kâr etmesi durumunda hisse sahibine isabet eden kâr payı, tek başına ya da başka birikimlerle birlikte nisap miktarına ulaşır ve üzerinden bir yıl geçerse % 2. 5 oranında zekâtı verilir (*Zuhaylî, el-Fıkhü'l-İslamî ve edilletuhû, II, 799*). Eğer söz konusu hisseler, elde tutulup kâr payından yararlanmak amacı ile değil de, alınıp satılmak amacı ile sahip olunursa bu hisseler ticaret malı olarak değerlendirilir ve nisap miktarına ulaşırlarsa piyasa değerleri üzerinden ve %2. 5 oranında zekâta tabi olurlar (*Zuhaylî, el-Fıkhü'l-İslamî ve edilletuhû, II, 774*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, seni tenzih ve takdis ederiz. Bizi cehennem azabından koru!" (Âl-i İmrân, 3/191)

YAZ KUR'AN KURSU

Her yıl Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından camilerimizde Yaz Kur'an Kursları düzenlenmektedir. Yaz Kur'an Kurslarında çocuklarımız dini konularda bilgi sahibi olmakta ve Kur'an-ı Kerim ile buluşmaktadırlar. Çocuklarımız büyük bir heyecanla geldikleri bu kurslarda edindikleri bilgileri bir ömür boyu unutmayacaklardır. Ezanın birliğe çağrısını, tek-birin ve kıraatin coşkusu, secdenin ve duanın huzurunu yaşayan bir çocuk için mescit, bir başka yerde edinemeyeceğiengin bir maneviyat tecrübesinin tek adresidir. Din görevlisinden, cami cemaatinden gördüğü tavırlar, ezberlediği namaz duaları, İslamî prensipler, Sevgili Peygamberimizin hayatından kesitler ve onun güzel sözleri hatırlarında kalacaktır. Çocuklarımıza gösterilecek bir tebessüm, sıcak bir dokunuş, ilgi ve hediyeler dine bağlılıklarını artıracaktır. Kurs vesilesiyle camiye gelen çocuklar ibadete ve cemaate alışmaktadırlar. Çocukluğunda ve gençliğinde camiye girme, onu tanıma fırsatı bulamayanlar, çok istemesine rağmen yetişkinliğinde camiye girmekten çekinmektedirler. Çocuklarımızın ibadet ve dua alışkanlığı kazanması, dini ve ahlaki değerleri öğrenmesi için Yaz Kur'an Kurslarına devam etmelerini sağlayalım.

BİR SORU BİR CEVAP

Ramazana Ayında Belediye, Dernek Veya Vakıflarca Hazırlanan İftar Yemekleri, Aşevlerinde Dağıtılan Yemekler Zekât/Fitre Yerine Geçer mi?

Belediye, dernek veya vakıflarca hazırlanıp, ikram edilen iftar yemekleri zekât yerine geçmez. Çünkü bu ikramda, zekâtın sıhhat şartı olan temlik bulunmadığı gibi, iftar yemeği yiyenler arasında kendilerine zekât verilmesi caiz olmayan birçok kişi de bulunmaktadır. Ancak hazırlanan yemekler zekât niyetiyle yoksulların evine gönderilir veya kendilerine verilirse zekât olur.

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Doğrusu biz 'Rabbimize inanın!' diyerek, imana çağıran bir davetçiye işitip iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi sil ve bize iyilerin ölümünü nasip et." (Âl-i İmrân, 3/193)

TARİHTEN GELEN MANEVİ PIRILTI: MAHYA

İki minare arasına ip ve benzeri ince telleri germek suretiyle bunların üzerinde yanan ışıklarla oluşturulan anlamlı ifadelerin yerleştirilmesine mahyacılık denmektedir.

Mahya ise mübarek gün ve gecelerin gelişini müjdeleyen ışıklarla donatılan ve güzel sözler içeren ilanı okumaya yarayan düzene verilen isimdir. Genelde Ramazan boyunca takılı kaldığı için “bir aylık” anlamında Farsça’daki “mahiye” kelimesinden Türkçe’ye geçmiştir. Kur’an-ı Kerim’de: **“Ey iman edenler! Allah’ın (koyduğu din) nişanelerine, haram aya, hac kurbanına, (bu kurbanlıklara takılı) gerdanlıklara ve de Rablerinden bol nimet ve hoşnutluk isteyerek Kâ’be’ye gelenlere sakın saygısızlık etmeyin...”** (Mâide, 5/2) buyrulmasıyla pek çok konuda Müslümanların dinlerini yaşarlarken yaptıkları bazı uygulamalardan da haz alabilecekleri ifade edilmektedir. Kurbanlara takılan gerdanlar misali Ramazan aylarında, bayramlarda ve diğer mübarek gecelerde 17. yüzyılın başında Sultanahmet Camii’ni yaptıran I. Ahmed döneminden itibaren iki minaresi bulunan camilerde asılan mahyalar inananların kalbine huzur vermektedir. Bunu ilk bulan hattat Hafız Ahmet Kefevî’dir. Tıpkı 19. asır İstanbulunda ve diğer önemli merkezlerde atılan Ramazan, bayram ve kandil topları gibi mahyalar da birer sevinç işaretidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kutuplarda Yaşayan İnsanlar Oruçlarını Nasıl Tutarlar?

Namaz ve oruç gibi vakte bağlı ibadetlerin vakitlerinin tamamının veya bir kısmının teşekkül etmediği kutup bölgelerinde bu ibadetler, vakitlerin normal teşekkül ettiği en yakın bölgenin vakitleri veya diğer şer’i kıstaslar dikkate alınarak, takdir edilerek edâ edilir. (İbn Âbidîn, Reddül-muhâtâr, I, 242 - 244).

Hz. Peygamber kıyamet yaklaştığında günlerin uzayacağını, bir günün bir yıl, bir günün bir ay, bir günün de bir hafta kadar süreceğini söyledikten sonra o günlerde namazların takdir edilerek kılınacağını bildirmiştir (Ebû Dâvûd, Melâhim, 14).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Peygamberlerin aracılığıyla bize vaad ettiklerini ver bize; kıyamet gününde bizi rezil etme. Sen asla sözünden dönmezsin.” (Âl-i İmrân, 3/194)

TERAVİH NAMAZI VE ÖNEMİ

Teravih, Ramazan ayında yatsı namazı ile vitir namazı arasında kılınan nafile namazdır. Teravih namazının her dört rekâtın sonunda biraz dinlenerek kılınması müstehaptır. Buna dinlendirmek, rahatlatmak anlamlarına gelen tervîha denir. Teravih de “tervîha”nın çoğuludur.

Teravih namazı sünnet-i müekkededir ve orucun değil, Ramazan ayının bir sünnetidir. Hz Peygamber **“Kim inanarak ve sevabını Allah’tan bekleyerek Ramazan namazını (teravih) kıalarsa, onun geçmiş günahları bağışlanır.”** (Müslim, Salâtü’l-müsâfirîn ve kas-ruhâ, 174) diyerek Müslümanları bu namaza teşvik etmiştir.

Teravih namazını cemaatle kılmak sünnettir. Namazın cemaatle kılınması Müslümanlar arasında birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını da güçlendirmektedir.

Teravih namazı yirmi rekâttır. İki rekâta bir selam verilip, dört rekâta bir dinlenilmesi müstehaptır. Bu sırada (dinlenirken) tehlîl (lâ ilahe illallâh) ve salavat okunmalıdır. Teravih namazı ile amaç Ramazan gecelerini ibadetle geçirmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Terâvih Namazının Mahiyeti ve Hükmi Nedir?

Sözlükte rahatlatmak, dinlendirmek anlamlarına gelen tervîha kelimesinin çoğulu olan terâvih, dinî bir terim olarak, Ramazan ayında, yatsı namazı ile vitir namazı arasında kılınan nafile namaz demektir. Terâvih namazını dört rekâta bir selam vererek kılmak caiz ise de, iki rekâta bir selam vererek kılmak daha faziletlidir. Bu namazın her dört rekâtının sonunda bir miktar oturulup dinlenmek müstehaptır. Bu dinlenmelerde tehlîl (lâ ilahe illallah demek) ve salavât ile meşgul olunması uygundur.

Terâvih namazı, erkek ve kadınlar için sünnet-i müekkededir. Hz. Peygamber, **“Kim inanarak ve sevabını Allah’tan bekleyerek Ramazan namazını (terâvih) kıalarsa, onun geçmiş günahları bağışlanır”** buyurmuşlardır (Buhârî, Salâtü’t-terâvih, 1; Müslim, Müsâfirîn, 174).

GÜNÜN DUASI

“Allahum! Ey rabbimiz! Bize gökten öyle bir sofrayı indir ki, ilk gelenimizden son gelenimize kadar bizler için bir bayram ziyafeti ve senden bir işaret olsun. Bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısımsın.” (Mâide, 5/114)

RAMAZAN VE AİLEMİZ

Ayların sultanı olan Ramazan'da, sözlerin sultanı ve bereketin kaynağı olan Kur'an'a ailecek her zamankinden daha fazla vakit ayırmalı, onu anlamak için daha çok çaba sarf ederek yıpranan gönül ve zihin dünyamızı ilahi vahiyle tamir etmeye çalışmalıyız.

Sevgili Peygamberimiz'in **“Oruç tutunuz sıhhat bulunuz . Her şeyin bir zekâtı vardır, bedenlerin zekâtı da oruçtur.”** (Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, VIII, 213 (h. no: 8312) tavsiyelerine uyarak hem Rabbimizin verdiği sıhhate teşekkür etmeli, hem de **“Gönülden inanarak ve ecrini Allah'tan umarak Ramazanı oruçlu geçiren kimsenin geçmiş günahları bağışlanır.”** (Buhârî, İman, 27) müjdesine ailemizle birlikte nail olmaya gayret etmeliyiz.

Teravih namazı iftar ve sahur sofraları, dostluk ve komşuluk bağlarının kuvvetlenmesi için fırsattır. Özellikle iftar sofraları sofralarımıza bereketi getirir, gönüllerimizi muhabbetle doldurur. Aile olarak iftar sofralarına önem verelim. Çocuklarımız için bu sofralar oldukça anlamlıdır. Ayrıca iftar sofralarında yapılan dualar geri çevrilmez. Sofralarımızı öksüzlere, dul ve yetimlere, akraba ve dostlara açalım.

BİR SORU BİR CEVAP

Terâvih Namazını Cemaatle veya Tek Başına Kılmanın Hükümü Nedir?

Nafile namazların tek başına kılınması daha faziletli olduğu halde, terâvih namazının cemaatle kılınması Hz. Peygamber'in (s.a.s.) uygulaması ile sabittir. Nitekim Hz. Peygamber terâvih namazını birkaç defa cemaatle kıldırılmış, ancak daha sonra farz olur düşüncesiyle cemaatle kıldırımdan vazgeçmiştir (Buhârî, Salâtü't-terâvih, 1; Müslim, Müsâfirin, 177). Hz. Ömer halife olunca, halkın dağınık bir şekilde terâvih namazı kıldıklarını görüp tekrar cemaatle kılınmasının daha hoş olacağını düşünmüş ve ashapla istişare ederek bu namazın yeniden cemaatle kılınmasını istemiş, bu geleneği tekrar başlatmıştır. Halkın vecd içinde bu namazı kıldıklarını görünce, **“ne güzel bir âdet oldu”** diyerek memnuniyetini belirtmiştir (Buhârî, Salâtü't-terâvih, 1). Hz. Ali de, bu uygulama sebebiyle **“Ömer, mes-citlerimizi terâvih'in feyziyle nurlandırdığı gibi, Allah da Ömer'in kabrini öyle nurlandırsın”** diye dua etmiştir (el-Muttekî el-Hindî, Kenzu'l-ummâl, XII, 576).

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka zi-yana uğrayanlardan oluruz!” (Arâf, 7/23)

ORUCU ANLAMAK

Oruç, niyet ederek tan yerinin ağarmasından itibaren güneş batıncaya kadar yemek, içmek ve cinsel ilişkiden uzak durularak yapılan bir ibadettir. Oruç; yalnızca Allah'ın emrini yerine getirmek ve rızasını kazanmak için tutulur.

Allah'ın bütün emirlerinde olduğu gibi, oruç ibadetinde de birçok hikmetler, insan için maddi ve manevi faydalar vardır. Oruç, iyi bir irade terbiyesi, kötü alışkanlıklardan uzaklaştıran, iyi huylar kazandıran bir ahlak eğitimidir. İnsana Allah'ı hatırlatarak sorumluluk duygularını geliştirir; davranışlarını kontrol altına alarak bütün kötülüklerden uzaklaştırır.

Oruç tutan, açlığın ne olduğunu bizzat tattığından, fakirlerin sıkıntısını anlar ve onlara yardım elini uzatarak toplumun huzur ve mutluluğuna katkıda bulunur.

BİR SORU BİR CEVAP

Oruç Tutmayan Kimse Terâvih Namazı Kılabilir mi?

Terâvih namazı Ramazan ayına ait bir sünnettir, oruçla doğrudan ilişkisi yoktur. Bu nedenle, mazeretli ya da mazeretsiz oruç tutmayan kişiler için de terâvih namazı kılmak sünnet-i müekkededir (*Tah-tâvî, Hâşiye alâ Merâkî'l-felâh*, 227).

Terâvih Namazının Vakti Ne Zamandır? Yatsı Namazını Kılmadan Önce Terâvih Kılınsa Geçerli Olur mu?

Terâvih ve vitir namazının vakti, yatsı namazının vaktidir. Ancak hem Terâvih hem de vitir namazı, yatsı namazının farzından sonra kılınır. Bu itibarla yatsı namazının farzını kılmadan vitir ve Terâvih namazı kılınır ise vitir ve Terâvih'in yeni-den kılınması gerekir. Eğer vakit çıkmış ise; Terâvih'in kazası gerekmez, vitrin kazası gerekir (*İbn Hümâm, Fethu'l-kadîr*, I, 469; *Kâsânî, Bedâi'u's-sanâi'*, I, 290).

GÜNÜN DUASI

"Ey rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine garkeyle! Sen merhametlilerin en merhametlisisin" (A'râf, 7/151)

ORUÇ KALKANDIR

“Oruç bir kalkandır.” Kişiyi, Rabbinin rızasına aykırı her türlü hal ve hareketten koruyan, doymak bilmeyen nefsin “dur” demesini sağlayan bir kalkandır. Zira oruç tutan kimse günaha giremez, kötü söz söyleyemez, ahlaksızlık yapamaz, sözlü veya fiili sataşmalara karşılık veremez (*Buhârî, Savm, 2*).

Beden ve ruh sağlığını tehdit eden birçok hastalığa karşı kalkandır oruç. Çünkü oruçlu kişi, aşırılıklardan uzak ve düzenli beslenir. Açlığı tadınca, bir yandan elindeki nimetin kıymetini anlarken, bir yandan da zor durumda olan insanları düşünerek daha duyarlı olur. Merhamet ve yardımlaşma duyguları gelişir, cimrilik ve bencilik gibi kötü huylardan kurtulur.

Amelleri değersizleştiren riyaya karşı da kalkandır oruç. **“...Oruç benim içindir, onun ecrini ben vereceğim...”** (*Müslim, Sıyâm, 163*) buyuran Rabbimizin belirttiği üzere O’na duyulan samimiyeti ifade etmenin en güzel yolu, cennetine “Reyyân” kapısından girmenin yegane anahtarıdır (*Tirmizî, Savm, 55*). Bütün bu kazandırdıklarıyla oruç, kulu cehennemden koruyan bir kalkandır.

BİR SORU BİR CEVAP

Terâvih Namazı Tek Niyetle Kılınabilir mi? Yoksa Her Selam Verdikten Sonra Tekrar Niyet Etmemiz Gerekir mi?

Terâvih namazına başlarken niyet ettikten sonra her selam verişte yeniden niyet etmenin şart olup olmadığı konusunda Hanefî alimleri farklı görüşler belirtmişlerdir. Bir kısım alimler kılınan rekâtların tümü temelde tek bir namaz olduğu düşüncesinden hareketle her iki veya dört rekâtta selam verdikten sonra yeniden niyet etme zorunluluğunun bulunmadığını söylemişlerdir (*İbn Nüceym, Bahru’r-râik, I, 294; Fetâvây-ı Hindiyeye, I, 117*).

Bir kısmına göre ise her dört rekâtta niyet etmek şarttır Çünkü her dört rekât başlı başına bir namazdır. Zira selam vermekle fiilen namazdan çıkmış olur Bu sebeple yeniden namaza girmek için mutlaka niyet lazımdır. Tercih edilen görüş de budur (*İbn Âbidîn, Reddû’l-muhtâr, II, 494*).

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbim! Ben, senden hakkında bilgi sahibi olmadığım bir şeyi istemekten yine sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, kaybedenlerden olurum!” (*Hûd, 11/47*)

HZ. PEYGAMBER'İN HİZMETKÂRI ENES B. MÂLİK

Allah Resûlü'ne hizmetiyle tanınan ve bu nedenle “hâdimü'n-nebî” lakabıyla anılan Enes b. Mâlik, hicretten on yıl önce Medine'de dünyaya geldi. Hz. Peygamber Medine'ye hicret ettiğinde on yaşında okuma yazma bilen zeki bir çocuktur. Annesi Ümmü Süleym tarafından Resûlullah'ın hizmetine verildikten sonra on yıl boyunca ona hizmet etti. Böylece Allah Resûlü'nün duasına nail olmanın yanı sıra bizzat onun terbiyesi ile yetişme ayrıcalığına da kavuştu. Yanında kaldığı süre zarfında Resûlullah'tan bir kez bile azar işitmedi. Hz. Peygamber'in duasının bereketiyle yüz yıldan fazla yaşayan Enes b. Mâlik, Hz. Peygamber'i vefatından sonra çok özlerdi. Her gece rüyasında gördüğü Allah Resûlü'ne, huzuruna çıkıp “Yâ Resûlallah! Küçük hizmetkârın geldi.” diyebilmeyi çok arzu ettiğini söylerdi. İki binden fazla rivayetle en çok hadis nakleden sahabîlerin üçüncüsü olan Hz. Enes, hicretin 93. yılında Basra'da vefat etti.

BİR SORU BİR CEVAP

Adak Orucu Nasıl Tutulur?

Adak, kişinin farz veya vacip cinsinden bir ibadeti yapacağına Allah'a söz vererek o ibadeti kendisine borç kılması demektir. Herhangi bir şart ve zamana bağlanmayan mutlak adaklar, adama anından itibaren ilk fırsatta yerine getirilmelidir. Bir şarta bağlı olan adakların ise, şartın gerçekleşmesi halinde yerine getirilmesi gerekir. Şart gerçekleşmeden adağın yerine getirilmesi geçersiz olup, şart gerçekleşince iade edilmesi gerekir. Belli bir zamana bağlı olan adak orucu o zamanda tutulmalıdır. Böyle bir oruca niyetle tutulacak orucun adak olduğunu açıkça belirleme şartı yoktur. Belli bir zamana bağlı olmayan adak oruçlar ise ramazan ayı ile oruç tutmanın yasak olduğu günlerin dışında herhangi bir günde tutulabilir. Fakat bu orucun adak niyetiyle tutulması gerekir. Bu itibarla, adak orucu nasıl adanmışsa o şekilde tutulur. Yani, peşpeşe tutulması adanmışsa ara vermeden tutulur, böyle bir kayıt yoksa ara verilerek de tutulabilir. Ancak oruç tutulması caiz olmayan günlerde tutulmaz (İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, III, 735-742).

GÜNÜN DUASI

“Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada da ahirette de beni yönetip himaye eden sensin. Müslüman olarak canımı al ve beni iyi kulların arasına kat!” (Yûsuf, 12/101)

KUR'AN'I AHLAK EDİNMEK

Ahlak, neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirlemeye yarayan ölçüttür. Her insan kendi ahlak anlayışına göre davranır ve karışısındaki davranışlarını da bu anlayışla yargılar. Hayata bakışı bu pencerede şekillenir ve karakteri, bu anlayışın eseridir. Bu yüzden dinimiz, ahlakın güzelliğine büyük önem vermiştir. **“Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır.”** (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15) sözünde belirtildiği üzere güzel ahlak, imanla yakından ilişkilidir. **“Kıyamet günü müminin mizanında güzel ahlaktan daha ağır bir şey olmaya-cağını”** belirten (Tirmizî, Birr ve sıla, 62) Sevgili Peygamberimiz, ahlakını güzelleştiren kimseyi cennetin en yüksek makamından bir köşkle müjdelemiştir (Ebû Dâvûd, Edeb, 7). Rabbimizin rızasına eriştirecek bu ahlakı kazanmanın yolu, ilahi kitabımızı okuyup anlamaktan, içselleştirmekten geçer. Zira **“Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.”** (Kalem, 68/4) övgüsüne mazhar olan Resûlullah'ın ahlakını, sevgili eşi Hz. Âişe şöyle özetlemiştir: **“Nebiyullah'ın ahlakı Kur'an idi.”** (Müslim, Müsâfirîn, 139)

BİR SORU BİR CEVAP

Şeker Hastalarının Uyguladıkları İnsülin İğnesi Orucu Bozar mı?

İğnenin orucu bozup bozmayacağı, kullanılış amacına göre değerlendirilebilir. Ağrı dindirmek, tedavi etmek, vücudun direncini artırmak, gıda vermek gibi amaçlarla enjeksiyon yapılmaktadır. Gıda ve keyif verici olmayan enjeksiyonlar, yemek ve içmek anlamına gelmediklerinden orucu bozmazlar. Ancak gıda ve/veya keyif verici enjeksiyonlar orucu bozar (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar). Şeker hastalarının kullandıkları insülin iğnesi bu nitelikte olmadığı için orucu bozmaz. Diğer yandan ehil doktorların, oruç tutmasının sağlık açısından zararlı olacağı teşhisini koyduğu bir hasta, Ramazanda oruç tutmayabilir. Böyle bir kişi, Ramazan ayının her bir günü için bir fidye verir. İnsüline bağımlı olarak yaşayan hastaların da oruç tutmaları sağlıklarına zarar veriyorsa oruç tutmayabilirler. Tutamadıkları oruçlarının sayısınca her gün için bir fidye verirler.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Şüphesiz ki sen gizlediğimizi de açıkladığınızı da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.” (İbrâhim, 14/38)

MÜBAREK AY RAMAZAN

Kur'an-ı Kerim'de ismi zikredilen ve değerine vurgu yapılan müstesna bir aydır Ramazan. Yüce kitabımızın indirildiği, bin aydan hayırlı olan Kadir gecesini içinde barındıran bu ay, en değerli ibadetlerden biri olan oruç tutmanın farz olduğu aydır. Rahmet ayıdır Ramazan. ***“Allah'ın bu ayda ateşten azad ettiği nice kimseler vardır.”*** (Tirmizî, Savm, 1) Zira Rahman olan Allah bu ayda şeytanları bağlayarak cehennemin kapılarını kapatmış, rahmet kapılarını açmıştır ardına kadar.

Hız. Peygamber'in ibadetlerine mukabeleyi, teravihi, i'tikâfı, fıtır sadakasını eklediği bir ibadet ayıdır Ramazan. Sabır ve oruç ayıdır. Oruç sayesinde kulun, bir kuru ekmek, bir damla su bulamayan insanların halini anladığı, bencilliğinden kurtulup infakı, yardımlaşmayı çoğalttığı bir aydır. İhtiyaç sahiplerinin yüzünü güldüren, toplumu kaynaştıran bereketli bir zaman olan ramazan, türlü ibadetlerle nefsinı terbiye eden kulun takvayla buluştuğu aydır. Yüce Allah, hepimize, bu ayın değerini anlayabilmeyi ve her anını çok iyi değerlendirebilmeyi nasip eylesin.

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Günleri Oruç Tutulur mu, Hükmü Nedir?

Sadece Cuma günleri nafile oruç tutmak tenzihen mekruh görülmüştür. Peygamber Efendimiz (s.a.s.); ***“Sizden hiç kimse Cuma günü oruç tutmasın. Ancak bir gün önceden veya sonradan oruç tutuyorsa bu takdirde Cuma günü de oruç tutabilir.”*** (Ebû Dâvûd, Savm, 50) buyurmuştur. Cuma günü kazaya kalan farz veya adak gibi vacip bir oruç tutmakta sakınca bulunmamaktadır. Cuma günü nafile oruç tutmak isteyenlerin, bir gün önce veya sonrasında da oruç tutması uygun olur. Oruç tutmak için özellikle Cuma gününü seçmenin mekruh oluşu, bu günün Müslümanların haftalık bayram günü kabul edilmesindendir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Beni ve soyumdan gelecek olanları namazı devamlı kılanlardan eyle; Rabbimiz, duamı kabul et!” (İbrâhim, 14/40)

ORUCU BOZMAYAN ŞEYLER

Orucu bozan şeylerin unutarak yapılması orucu bozmaz. Bu hususta farz ve nafil oruçlar arasında bir fark yoktur.

Unutarak yemek yiyen kişi güçlü biriyse, oruçlu olduğunu hatırlatmak gerekir. Ama çok yaşlı ve zayıf biriyse, diğer ibadetleri sağlam yapabilmesi için, ona hatırlatılmaz.

Yolda savrulan tozlar, uçuşan sinekler gibi sakınılması zor olan şeyler ağızdan içeri girip de elde olmayarak yutulursa oruç bozulmaz.

Kan vermek, tedavi edici veya ağrı kesici iğne yaptırmak, kulak damlası, fitil, dilaltı hapları, nefes açıcı sprey kullanmak, ilaçlı bantları cilde yapıştırmak anjiyo ve biyopsi yaptırmak orucu bozmaz.

BİR SORU BİR CEVAP

Kadınlar Adet Döneminde Oruç Tutabilirler mi? Bu Esnada Tutulmayan Oruçların Durumu Nedir?

Kadınların âdet (ay hali) dönemlerinde, -bu halleri boyunca- cinsî ilişkide bulunmaları, namaz kılmaları, oruç tutmaları ve Kâbe'yi tavaf etmeleri yasaktır. Kadınlar özel hallerinde kıldıkları namazı kaza etmezler, fakat tutmadıkları oruçlarını bu halleri sona erdiğinde kaza ederler (Şâfiî, *el-Ümm*, I, 130-131; *Sahnûn*, *el-Müdevvene*, I, 49; *Merğînânî*, *el-Hidâye*, I/30-32; *İbn Kudâme*, *el-Muğnî*, I, 198; *İbn Âbidîn*, *Reddül-muhtâr*, II/371). Hz. Peygamber birçok hadis-i şerifte hanımların hayız dönemlerinde oruç tutmayacaklarını beyan etmiştir (*mesela bkz. Buhârî*, *Hayız* 6; *Savm* 41; *Müslim*, *İman* 132). Hz. Âişe de kendisine, “Neden âdet gören bir kadın, daha sonra âdet günlerinde kılmadığı namazları kaza etmiyor da tutmadığı oruçları kaza ediyor?” diye soran Muâze adlı hanıma: “Sen Harûriyyeden (Hâricilerden) misin?” demiş; bu kadının: “Hayır, Harûriyye değilim, ama (öğrenmek için) soruyorum.” cevabı üzerine de, Hz. Âişe: “**Vaktiyle bu iş bizim başımıza geldiğinde, orucu kaza etmekle emrolunduk, namazın kazasıyla emrolunmadık.**” (*Müslim*, *Hayız*, 76-69) demiştir.

GÜNÜN DUASI

“*Rabbimiz! Hesap kurulacağı gün beni, anamı, babamı ve müminleri bağışla!*” (İbrâhim, 14/41)

ANESTEZİ YAPMAK ORUCU BOZAR MI?

Anestezi genellikle cerrahi müdahalelerden önce uygulanan, acı ve ağrının duyulmaması için bedenin tümünün ya da belli bir bölümünün ağrıya duyarsız hale gelmesini, uyutulmasını sağlayan işleme verilen addır.

Anestezi, nefes yolu veya iğne ile vücuda ilaç verilerek oluşturulmaktadır. Nefes yolu veya iğne ile yapılan anestezi, mideye ulaşmadığı gibi, yeme-içme anlamı da taşımamaktadır. Ancak bölgesel ve genel anestezi, acil durumlarda ilaç ve sıvı vermek amacıyla damar yolu açılmakta ve bu açıklık, işlem süresince serum vermek suretiyle sağlanmaktadır. Bu itibarla, lokal anestezi, orucun sıhhatine engel değildir. Bölgesel ve genel anestezi, serum verildiği için oruç bozulur.

BİR SORU BİR CEVAP

Bayanlar Gebelik Dönemlerinde Oruç Tutabilirler mi?

Ramazan orucunu tutmamak için geçerli mazeretlerden biri de gebelik veya çocuk emzirmektir. Gebe veya emzikli olan kadınlar, kendilerine yahut çocuklarına bir zarar gelmesinden korkmaları halinde oruç tutmayabilirler. Bunlar bir yönüyle hasta hükmünde oldukları gibi, onlara bu ruhsatı tanıyan hadisler de bulunmaktadır (*Nesâî, Sıyâm, 51, 62; İbn Mâce, Sıyâm, 12*). Kendisi dayana-bilecek ve çocuk da etkilenmeyecek ise hamile ve çocuk emziren anne oruç tutabilir. Bu konuda alanında uzman bir hekime danışılması uygun olur. Hamilelik ve çocuk emzirme gibi meşru sebeplerle oruç tutamayan bayanlar, tutamadıkları bu oruçlarını şartların elverişli olduğu başka zamanlarda kaza ederler (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 127*).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Onlar (anne ve babam) nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.” (İsrâ, 17/24)

HER İYİLİK SADAKA DİR

Ashabıyla birlikte bulunduğu bir sırada Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurdu: **“Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir.”** Bu sözleri işiten ashabin çoğu maddi olarak bunu gerçekleştirecek imkâna sahip olmadığından hemen şu soruyu sordular: “(Eğer) bunu bulamazsa ne dersin?” Resûl-i Ekrem (s.a.s.): **“Eliyle çalışır. Hem kendisi faydalanır, hem de sadaka verir.”** buyurdu. Sahabe yine sordu: “Eğer buna gücü yetmezse ne dersin?” Hz. Peygamber (s.a.s.), **“İhtiyaç sahibi, darda kalmış ve mazlum kimselere yardımcı olur.”** buyurdu. Sahabe yine sorusunu tekrarladı: “Eğer buna gücü yetmezse ne dersin?” Bu defa Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle dedi: **“İyiliği veya hayrı emreder.”** Orada bulunanların “Eğer bunu da yapmazsa ne dersin?” diye sorularını tekrarlamaları üzerine Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), **“Kötülükten uzak durur. Bu da bir sadakadır.”** buyurdu. (Müslim, Zekât, 55)

BİR SORU BİR CEVAP

Düşük Yapan Bir Bayan Ramazan Orucunu Nasıl Tutar?

El, ayak veya parmak gibi organları belirmiş olan bir bebek düşüren kadından gelen kan, nifas (lohusalık) kanıdır (Merğînânî, el-Hidâye, I, 34; İbn Kudâme, el-Muğnî). Dolayısıyla bu kadın aynen sağ olarak çocuk doğurmuş gibi lohusadır, oruçlu ise orucu bozulmuş olur. Lohusalık kanı devam ettiği sürece de oruç tutamaz. Şâfiî ve Mâlikilere göre ise her durumdaki düşük lohusalık sebebidir (Ramli, Nihayetü'l-muhtâc, I, 212; Desûkî, Hâsiye, I, 117). El ve ayak gibi organlar belirmeden meydana gelmiş düşükten sonra görülen kan istihâza (özür) kanıdır. Bu kan, diğer organlardan gelen kan gibidir. Böyle bir kanın gelmesi ile yalnız abdest bozulur. Devamlı gelirse, özürlü hükmüne geçer ve özür sahiplerine ait olan hükümler bu gibilerde de uygulanır. Bu durumdaki bir kadından namaz sorumluluğu düşmez, orucunu kazaya bırakamaz ve kocasıyla cinsel ilişkide bulunabilir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Girilecek yere doğrulukla girmemi, çıkılacak yerden de doğrulukla çıkmamı sağla, bana tarafından yardımcı bir güç ver!” (İsrâ, 17/80)

TÖVBEYLE HUZUR BULMAK

Yüce Allah insanı en güzel şekilde yaratmış; ondan, hayatını bu güzelliğiyle sürdürmesini istemiştir. Ne var ki hayat serüveninde onu türlü imtihanlar beklemektedir. Bunların bazılarını kolaylıkla atlatabileceği gibi bazılarında da yolunu şaşırabilir. Çünkü yaratılışı gereği hem iyiliğe hem de kötülüğe eğilimlidir. Vicdanı hep doğru yolu gösterse de nefsi onu günaha sürükleyebilir, hatta Kur'an'ın tabiriyle “aşağıların aşağısı”na düşürebilir.

Tövbe, böyle zamanlarda ümidini kırmaması, yaptığı hatayı telafi ederek yeni bir başlangıç yapabilmesi için Rabbinin ona lüt-fettiği bir çıkış kapısıdır. Zira **“Günahattan tövbe eden kimse, hiç günahı olmayan kimse gibidir.”** (İbn Mâce, Zühd, 30) demiştir Allah Resûlü.

Pişmanlıkla samimi olarak tövbe eden insan, günahı terk eder ve Rabbinden bağışlanma diler. Böylece kalbini karartan günahlar-dan arınır, tertemiz özüne geri döner ve iç huzurunu yakalar. Bu yüzdendir ki Mevlânâ, “Kendinde gam hisseyleyince hemen istiğfar et.” diye öğüt vermiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Cünüp İken Tutulan Oruç Geçerli midir?

Cünüplük oruç tutmaya engel değildir. İster cünüp olmayı gerekti-ren hal, oruca başlanmadan ger-çekleşmiş olsun, ister ihtilam olma gibi orucu bozmayan bir sebeple oruçlu iken gerçekleşmiş olsun fark etmez. Ancak cünüp olan kişi, bir an önce yıkanıp temizlen-melidir. Cünüp iken üzerinden bir namaz vakti geçmemelidir. Gus-lün bir namaz vaktinden daha fazla süreyle ertelenmesi günahdır. Çünkü geciktirilirse namaz terk edilmiş olur (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 98, 101).

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Bize katından rahmet gönder ve bize içinde bulunduğumuz durumdan bir çıkış yolu göster!” (Kehf, 18/10)

İBADETİ ÖRNEK GÖSTERİLEN PEYGAMBER: HZ. DÂVÛD

Hız. Dâvûd, hükümdarlık ve peygamberliğin birlikte kendisine bahşedildiği Allah'ın sevgili kullarından biriydi. Bununla birlikte o ibadetine çok önem verirdi. Allah Resûlü'nün ifadesiyle o, **“insanların Allah'a en çok ibadet edeniydi”**. (Tirmizî, Deavât, 72) Hz. Dâvûd'un orucu ile namazı, Allah'ın en çok hoşnut olduğu oruç ve namazdı. Nitekim, o bir gün oruç tutar bir gün tutmaz; gecenin yarısını uyku ile geçirir sonra kalkıp namaz kılar ve gecenin kalan kısmında tekrar uyurdu. (Müslim, Sıyâm, 190) Hz. Peygamber onu en çok bu yönüyle ashabına örnek göstermişti. Allah'ı çokça tesbih eden bir kul olan Hz. Dâvûd şu duasıyla da bize örnektir: **“Allah'ım! Senden senin sevgini, seni sevenin sevgisini ve beni senin sevgine ulaştıran ameli isterim. Allah'ım! Senin sevgini, bana kendimden, ailemden ve serin sudan daha sevimli kıl.”** (Tirmizî, Deavât, 72)

BİR SORU BİR CEVAP

Alkol Alan Bir Kimse Oruç Tutabilir mi?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, alkollü içkiler ve uyuşturucu maddeler dinen haramdır. Ancak bu haramı işleyen kişi, bunun haramlığını inkâr etmediği müddetçe Müslümandır. Bu nedenle, ibadetleri yerine getirmekle mükelleftir. Ancak ne dediğini, ne yaptığını bilmeyecek kadar sarhoşken yapacağı ibadet makbul değildir. Sarhoş oluşu nedeniyle bu ibadetleri yerine getiremeyen kişinin, hem içki içtiği için, hem de görevi olan ibadeti vaktinde yerine getirmediği için tövbe etmesi, Allah'tan af dilemesi ve daha sonra da bu ibadeti kaza etmesi gerekir. Alkol alan kişi, imsak vaktinde ne dediğini bilecek kadar ayık ise, orucu tutması gerekir ve tuttuğu oruç da sahihtir (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 81, 123).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat.” (Şu'arâ, 26/83)

KANAAT

Kanaat, elindekini yeterli bulma, yetinme, fazlasını istememedir. Dünya nimetlerinin peşinden hırsla koşup eldeki nimetleri küçük görmek şükürsüzlüktür. Kanaat, bir insanda bulunması gerekli önemli niteliklerden birisidir. Bir insan çalışıp çabaladıktan sonra payına düşene razı olmalı başkalarının elindeki şeylere göz dikmemelidir. Kanaat, tükenmeyen bir hazinedir. Bu duygu bizlere huzur verir. Hırs ise rahatsızlık ve huzursuzluk getirir.

Dinimizde kanaatkârlığın önemi vurgulanırken, dünyaya ve mala karşı aşırı düşkünlük de yerilmiştir. (Âl-i İmrân, 3/185) Sevgili Peygamberimiz çeşitli vesilelerle birçok hadisinde kanaatin önemini vurgulamıştır. Nitekim, **“İslam’ın dosdoğru yoluna ulaştırılan ve geçimi yeterli olup da buna kanaat eden kimse, ne kadar mutludur!”** (Tirmizî, Zühd, 35), **“Gerçek zenginlik, mal çokluğu ile değil, gönül tokluğu iledir.”** (Buhârî, Rikâk, 15), **“...Kanaat-kâr ol ki, insanların Allah’a en çok şükredenleri olasın.”** (İbn Mâce, Zühd, 24) buyurmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Düzensiz Âdet Kanaması Olan Bir Bayan Oruçlarını Nasıl Tutmalıdır?

Kadınlar âdet dönemlerinde namaz kılmazlar, oruç tutmazlar. Âdet dönemi bittikten sonra kılamadıkları namazları kaza etmezler fakat oruçlarını kaza ederler (Müslim, Hayız, 76-69). Her kadının âdet gördüğü gün sayısı eşit değildir. Bu süre Hanefilere göre en az üç, en çok on gün olabilir. Âdet günlerinin süresi, daha önce yaşanmış tecrübelerle göre belirlenir. Örneğin daha önce âdet günleri altı gün devam etmişse, bu altı günlük süre içinde gelen lekeler âdet gününden sayılır. Düzensiz kanamalarda, önceki âdet günlerine rastlayan kanama âdet sayılıp, o günlerdeki oruçlar terk edilir. Önceki âdet günleri değişmişse, üç ile on gün arasındaki kanama âdet sayılıp, o günlerde oruç terk edilir. Daha sonra kaza edilir. On gün dolduktan sonra gusül alınıp, namaz ve oruca başlanır. İki âdet arasındaki temizlik günü sayısı 15 günden az olmaz.

GÜNÜN DUASI

“(Rabbim) Arkadan gelecekler içinde iyilikle anılmayı bana nasip eyle!” (Şu’arâ, 26/84)

KAN ALDIRMAK ORUCU BOZAR MI?

Oruç ibadetinin temel hedefi insanları takvaya erdirmektir. (Bakara, 2/183-184) Bu bakımdan müminler oruçlu iken takvaya erişmeye engel olacak tavır ve davranışlardan sakınmalıdırlar. Kan aldirmek ise takvaya engel olmadığı gibi orucu da bozmaz. Çünkü Hz. Peygamber oruçlu iken kan aldirmişlardır. (Buhârî, Tıb, 11, Sayd, 11, Savm, 22). Ayrıca, “Üç şey vardır orucu bozmaz: **Kan aldirmek, kusmak, ihtilam olmak.**” (Tirmizî, Savm, 24) buyurmuşlardır.

Ancak kan vermek oruçlunun direncinin kırılmasına, güçsüz düşmesine ve hatta hastalanmasına sebebiyet verecekse, oruç bozulmamakla birlikte, ihtiyaç olmadıkça, bu durumda oruçlunun kan vermesi mekruh görülmüşür.

BİR SORU BİR CEVAP

Kulak Damlası ve Kulağın Yıkattırılması Orucu Bozar mı?

Kulak ile boğaz arasında da bir kanal bulunmaktadır. Ancak kulak zarı bu kanalı tıkadığından, su veya ilaç boğaza ulaşmaz. Bu nedenle kulağa damlatılan ilaç veya kulağın yıkattırılması orucu bozmaz.

Kulak zarında delik bulunsa bile, kulağa damlatılan ilaç, kulak içerisinde emileceği için, ilaç ya hiç mideye ulaşmayacak ya da çok azı ulaşacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu miktar oruçta affedilmiştir. Ancak kulak zarının delik olması durumunda, kulak yıkattırılırken suyun mideye ulaşması mümkündür. Bu itibarla, orucu bozacak kadar suyun mideye ulaşması halinde oruç bozulur (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125; Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 396; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

GÜNÜN DUASI “(Rabbim) Beni, naîm cennetine girenlerden eyle!” (Şu'arâ, 26/85)

ASHABIN HAYIRDA YARIŞMASI

Sevgili Peygamberimizin güzide ashabı, Rablerinin rızasını kazanabilmek amacıyla hiçbir fedakârlıktan kaçınmıyor, Allah yolunda infak ve hayırda birbirleriyle yarışıyorlardı. Bu konuda Hz. Ömer ve Hz. Ebû Bekir arasında tatlı bir rekabet vardı. Bir gün Hz. Peygamber'in herkesin elinden geldiğince sadaka vermesini istemesi üzerine, Hz. Ömer, "Ebû Bekir'i geçersen işte bugün geçerim." diye düşündü. Zira o dönemde maddi imkânları iyiydi. Bunun üzerine malının yarısını getirip Hz. Peygamber'e teslim etti. Resûlullah (s.a.s.), "***Ailene ne bıraktın?***" dedi. Hz. Ömer, getirdiği kadarını da onlara ayırdığını söyledi. Biraz sonra Hz. Ebû Bekir, malının tamamını getirdi. Sonra Resûlullah (s.a.s.) ona da, "***Ailene ne bıraktın?***" diye sordu. Ebû Bekir, "Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım." cevabını verdi. Bunun üzerine Hz. Ömer, Ebû Bekir'e, "Bundan sonra seninle hiçbir şeyde asla yarışmam." dedi. (Ebû Dâvûd, Zekât, 40)

BİR SORU BİR CEVAP

Anjiyo Yaptırmak Orucu Bozar mı?

Halk arasında anjiyo olarak bilinen operasyon, teşhise yönelik (anjiyografi) ve tedaviye yönelik olarak uygulanmaktadır. Anjiyografi vücut damarlarının görüntülenmesi demektir. Damar içine damarların görünür hale gelmesini sağlayan ve kontrast madde olarak tanımlanan ilaç verilerek, anjiyogram adı verilen filmler elde edilir. Anjiyografi sayesinde organları besleyen damarlar görüntülenerek damar hastalıkları veya bu damarlardan beslenen organlara ait tanı koydurucu bilgiler edinilir. Tedaviye yönelik olarak uygulanan anjiyonun klasik yöntemi anjiyoplastidir. Bu ise, dar veya tam tıkalı damarların balon ya da stent denilen özel araçlarla tekrar açılması için yapılır.

Bu bilgiler ışığında gerek anjiyografi, gerekse anjiyoplasti operasyonlarında yemek ve içmek anlamı bulunmadığından, oruç bozulmaz (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar*).

GÜNÜN DUASI

"(Rabbim) İnsanların diriltileceği gün ve Allah'a temiz bir kalple gelenler dışında malın da çocukların da fayda vermeyeceği gün beni mahcup etme!" (Şu'arâ, 26/87-89)

ASTIM HASTALARININ OKSİJEN TÜPÜ KULLANMASI ORUCU BOZAR MI?

Astım hastalarının kullandığı spreyden, ağza bir defada yaklaşık 1/20 ml sıkılmakta, bunun da çoğu ağızda ve nefes borusunda emilmektedir. Bu nedenle sıkılan spreyden tükürükle mideye ulaşan miktar tespit edilemeyecek bir miktarda olup, abdest aldıktan sonra ağızda kalan su ile kıyaslanamayacak kadar azdır. Hâlbuki oruçlunun, abdest alırken ağzına aldığı sudan geri kalan miktarı yutmasıyla orucunun bozulmayacağı konusunda İslam alimleri arasında görüş birliği vardır.

Bu nedenle astımlı hastaların sağlığı oruç tutmalarına uygun olup başka bir hastalıkları da yoksa rahat nefes almalarını sağlamak amacıyla ağza püskürtülen oksijenli ilaç orucu bozamaz.

BİR SORU BİR CEVAP

Biyopsi Yaptırmak Orucu Bozar mı?

Tahlil amacıyla vücudun herhangi bir organından parça alınması (biyopsi), orucu bozmaz (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 125, Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar*).

Denize Girmekle Oruç Bozulur mu?

Ağız ve burundan su kaçırmamak kaydıyla denize girmekle oruç bozulmaz. Fakat denize giren kimse, yüzme esnasında gelen dalgalar karşısında veya başka bir şekilde su yutabilir. Bu itibarla oruçlu iken denize girmekten kaçınılmalıdır.

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbim!” “Gerek bana gerekse anne babama verdiğin nimete şükretmeye ve hoşnut olacağın iyi işler yapmaya beni muvaffak kıl. Rahmetinle beni iyi kullarının arasına kat!” (Neml, 27/19)

İTİDAL SAHİBİ OLMAK

Sevgili Peygamberimizin ibadet hayatı hakkında bilgi almak isteyen üç sahabî onun eşlerine gidip nasıl ibadet ettiği hakkında bazı sorular sormuşlardı. Kendilerine anlatıldığında ise onun ibadetlerini azımsamışlar ve “Biz kim, Peygamber kim! Allah onun geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlamıştır.” demişlerdi. Bunun üzerine içlerinden biri sürekli namaz kılacağını, diğeri oruç tutacağını sonuncusu ise kendisini kadınlardan uzak tutarak evlenmeyeceğini söylemişti. Bu durumdan haberdar olan Allah Resûlü, onlara itidal sahibi olmalarını öğütleyen şu ikazda bulundu: **“Şöyle şöyle diyen sizler misiniz? Dikkatli olun! Allah’a yemin olsun ki, aranızda Allah’a en saygılı olan ve O’ndan en çok çekineniniz benim. Bununla birlikte ben bazen oruç tutar, bazen tutmam. Hem namaz kılarım hem de uyurum. Kadınlarla da evlenirim. Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir!”** (Buhârî, Nikâh, 1)

BİR SORU BİR CEVAP

Kusmakla Oruç Bozulur mu?

Miktarı ne olursa olsun kendiliğinden kusmakla oruç bozulmaz. Aynı şekilde mideden ansızın ağza yükselip tekrar mideye dönen şeyler de oruca zarar vermez. Kişinin kendi isteği ile ağız dolusu kusması halinde ise oruç bozulur. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.); **“Oruçlu kimse kendisine hâkim olamayarak kusarsa ona kaza gerekmez. Her kim de kendi isteği ile kusarsa orucunu kaza etsin.”** (Ebû Dâvûd, Savm, 32; Tirmizî, Savm, 25) buyurmuştur. Bununla birlikte, kustuğu için orucu bozuldu zannıyla yemeye içmeye devam eden kimsenin orucu bozulur. Böyle bir kimseye keffaret değil, gününe gün kaza gerekir (İbnü’l-Hümâm, Fethu’l-kadîr, Beyrut, II, 259-260; Fetâvây-ı Hindiyye, Beyrut 1980, II, 203-204).

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Sen, rahmetin ve ilminle her şeyi kuşattın. Tövbe edenleri ve yolundan gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru!” (Mü’min, 40/7)

HUZURUN ANAHTARI: ZİKİR

Huzursuzluktan yakının, aradığı huzuru bulmak için hayatın geçici zevklerine aldanan, bu uğurda her şeyini feda ettiği halde bir türlü tatmin olamayan nice insan var hayatta. Yarattığı insanın halini en iyi bilen Yüce Allah, hayat serüveninde herkesi yoklayabilecek bu sorunun çözümü için şöyle sesleniyor bizlere: **“Bilin ki, kalpler ancak Allah’ı anmakla huzur bulur.”** (Ra’d, 13/28)

Zikir, Allah’ı anmak, hatırlamak demektir. Dil ile O’nu tesbih edip yüceltmek, O’na hamd-ü senâda bulunmak ve dua etmek, O’nun kelâmını okumaktır. O’nun varlığı ve birliği, kudreti üzerinde kalben tefekkür etmek, yaratılmışlara ibret gözüyle bakıp Yaratan’a hayran olmaktır. Dahası, hâl ve hareketlerini O’nun koyduğu sınırlara göre şekillendirmek, her bir organı O’nun dilediği yönde kullanmak demektir. Sadece dil ya da kalp ile değil tüm varlığımızla Rabbimizi anmak zikrin en mükemmel halidir. Zikrin kemali de kalpteki huzuru kemale erdirir.

BİR SORU BİR CEVAP

Oruçlu İken Kan Vermek ve Vücuda Kan Almak Orucu Bozar mı?

Kan vermenin orucu bozup bozmaması ile ilgili olarak birbirine zıt iki rivayet vardır. Bunlardan birine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) **“Hacamat yapanın ve yaptıranın (vücuttan tedavi maksadıyla kan alanın ve aynı amaçla vücutundan kan aldırmanın) orucu bozulur.”** (Ebû Dâvûd, Savm, 28) bu-yurmuştur. Öte yandan Resûlullah’ın (s.a.s.) oruçlu iken hacamat yaptırdığı rivayet edilmiştir (Buhârî, Savm, 32; Ebû Dâvûd, Savm, 29). Bu iki hadisi birlikte değerlendiren bilgilerin çoğu, birinci hadisi “Hacamat yapmanın kanı özel alet ile emerken ağzına kaçırabileceği, hacamat yaptıran ise kan verdiği için zayıf düşerek hasta olabileceği için oruçları bozulma tehlikesi ile karşı karşıya kalır.” şeklinde yorumlamış ve ikinci hadisi esas alarak kan vermenin orucu bozmayacağı sonucuna varmışlardır. Buna göre, Ramazanda oruçlu iken kan verenin orucu bozulmaz (İbn Kudâme, el-Muğnî, III, 36).

Vücuda kan almak ise, beslenme, gıda alma kapsamına girdiği için orucu bozar.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bana ve anne babama lutfettiğin nimete şükretmeye, razı olacağın işleri yapmaya beni muvaffak kıl. Benden gelecek nesli hayırlı eyle, pişmanlıkla dönüp senin kapına başvurmaktayım ve ben şüphesiz sana boyun eğenlerdenim!” (Ahkâf, 46/15)

HİCRET

Sözlükte “terk etmek, ayrılmak, ilgisini kesmek” anlamına gelen hecr mastarından isim olan hicret “kişinin herhangi bir şeyden bedenen, lisanen veya kalben ayrılıp uzaklaşması” demektir. Ancak kelime daha çok “bir yerin terk edilerek başka bir yere göç edilmesi” anlamında kullanılır. Terim olarak genelde gayrimüslim ülkeden İslam ülkesine göç etmeyi, özelde ise Hz. Peygamber’in ve Mekkeli Müslümanların Medine’ye göçünü ifade eder.

Hicretin tarihî, içtimai ve iktisadi yönden olduğu gibi dinî, siyasi ve hukuki yönden de birtakım sonuçları olmuştur. Müslümanlar, hicretle birlikte Mekke müşriklerinin zulüm ve baskılarından kurtularak Medine’yi yurt edinince İslam’a yeni girenlerin, İslam toplumuna destek olanların ve onlara katılanların sayısı büyük oranda artmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Yıkanmak Orucu Bozar mı?

Ağız ve burnundan su girip sindirim organına ulaşmadıkça oruçlu kimsenin yıkanması orucuna zarar vermez. Nitekim Hz. Âişe ve Ümmü Seleme validemiz Hz. Peygamber (s.a.s.)’in Ramazan’da imsaktan sonra yıkandıklarını haber vermişlerdir (*Buhârî, Savm*, 25). Bu itibarla, ağız ve burnundan su kaçırmamak şartıyla oruçlu kişi yıkanabileceği gibi, havuz veya denize de girebilir (*Fetâvây-ı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 199*). Ancak yüzme esnasında su yutmaktan kaçınmak zor olduğu için ihtiyatlı davranmak uygun olur.

GÜNÜN DUASI

“Ey rabbimiz! Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin.” (Haşr, 59/10)

İMAN SEVGİDİR

Yüce Allah'a iman, sağlıklı bilgiden beslenen sevginin ürünüdür. "Allah'a inanıyorum" demek, "Allah'ı seviyorum" demektir. ***"De ki, eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin, günahlarınızı bağışlasın... Allah çok affedici ve engin merhamet sahibidir."*** (Âl-i İmrân, 3/31) Bu ayette "Allah'a inanıyorsanız" yerine "Allah'ı seviyorsanız" denmesi çok dikkat çekicidir. Rabbimiz değer verdiği topluluğun önemli meziyetlerini sıralarken ilk önce, onlarla arasındaki karşılıklı sevgiden, sevgi bağından söz etmektedir: ***"Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler..."*** (Maide, 5/54)

Mümindeki ilahi sevgi derinlikli ve nitelikli bir sevgidir. Yüce Allah'ı sevmeye başlayan mümin, O'na daha yakın olmak için can atar. O'nunla birlikte olmak, O'nunla hem dem olmak, onun için en büyük değer olur. Allah'ı sevmek, kişiyi ihsan mertebesine taşır, hayatını ve ahiretini güzelleştirir.

BİR SORU BİR CEVAP

Aşı Olmak Veya İğne Yaptırmak Orucu Bozar mı?

Oruç; yemek, içmek, cinsel ilişki ve bunların kapsamına giren şeylerle bozulur. Bu sebeple, besin değeri taşımayan aşılardan orucu bozmaz. Dinimiz, tedavi sürecinde olan hastaların oruç tutmamasına ruhsat vermektedir. Bu nedenle, tedavisi devam eden hastalar, sağlıklarına kavuşup, tedavileri sona erinceye kadar oruçlarını erteleyebilirler. Bununla birlikte, Ramazan ayında herkesle birlikte oruca devam etmeyi arzu ediyor ve oruç tutmalarına da başka bir engel yoksa iğnelerini iftardan sonra yaptırmaları yerinde olur. Bu imkana sahip olmayanlar, tedavi ve aşı amaçlı iğne yaptırabilirler. Ancak, oruçlu iken gıda ve vitamin iğneleri yaptıranların, damardan serum ve kan verilenlerin orucu bozulur. Daha sonra bu oruç kaza edilir.

Oruçlu bir kimsenin morfinli veya morfinsiz olarak dişlerini tedavi ettirmesi veya çekirmesi orucu bozmaz. Ancak tedavi esnasında, kan veya tedavide kullanılan maddelerden herhangi bir şeyin yutulması ise orucu bozar.

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Sadece sana dayanıp güvendik, sana yöneldik; dönüş de ancak sanadır."
(Mümtetine, 60/4)

YAŞAM REHBERİMİZ: KUR'AN

Rabbimizin keliması olan Kur'an-ı Kerim, sözlerin en güzeli (Zümer, 39/23) ve en doğrusudur. Yüce Allah tarafından kalplere hayat veren bir ruh olarak vahyedilen bu kitap, Resûlullah'a bahşedilen eşsiz bir mucizedir. Öyle ki ***"Bütün insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak için toplansalar, birbirlerine istedikleri kadar destek olsunlar yine de benzerini ortaya koyamazlar."*** (İsrâ, 17/88). Bütün insanlığa açık bir mesaj olan Kur'an, Rabbimizden bir öğüt, kalplere şifa, inananlar için bir rehber, rahmet kaynağı ve müjde olarak gelmiştir. "İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyla bilin/Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!" diyen Mehmet Âkif Ersoy'un belirttiği üzere Kur'an, yaşayan insan için bir hayat rehberidir. Kur'an'ı gönderiliş amacına uygun olarak okuyup anlamamız, yaşantımıza dosdoğru tatbik etmemiz gerektiğini vurgulayan Hz. Peygamber, inananlara şöyle seslenmiştir: ***"Size öyle bir şey bıraktım ki ona sıkı sarılırsanız sapıtmazsınız: Allah'ın kitabı!"*** (Müslim, Hac, 147)

BİR SORU BİR CEVAP

Ooruçlu Kimse Abdest Alırken Hataen Boğazına Su Kaçırsa Orucu Bozulur mu?
Orucun bozulması konusunda hata; abdest sırasında ağzını çalkalarken isteği dışında boğazına su kaçması örneğinde olduğu gibi, orucu bozan fiilin orucu bozma kastına dayalı olmayarak meydana gelmesidir. Orucu bozan fiilin hataen yapılması orucu bozar ve yalnızca kazayı gerektirir. Hataen boğaza su kaçması, oruçlu bulunduğu hatırdâ değilken meydana gelirse, unutarak yapılmış hükmünü alır ve oruç bozulmaz (Fetâvâ-yı Hindiyeye, Mısır 1310, I, 202). Bir sahâbî Resûlullah'a (s.a.s.) ***"Ey Allah'ın Resulü! Oruçlu iken unutarak yiyip içtim. Orucum bozuldu mu?"*** diye sormuş. Resûlullah (s.a.s.) da, ***"(Hayır bozulmadı) sana Allah yedirip içirdi."*** (Ebû Dâvûd, Savm 39) cevabını vermiştir. Şâfiî mezhebine göre orucu bozan bir işi gerek hataen, gerek unutarak yapmakla oruç bozulmaz (Şirbini, Muğni'l-muhtâc, İstanbul 1958, I, 429).

GÜNÜN DUASI

"Rabbimiz! Bizi, inkâr edenler için bir sınama konusu yapma. Bizi bağışla ey Rabbimiz! Çünkü kudret ve hikmet sahibi olan sensin." (Mümtehine, 60/5)

MALİ KORUYAN, NEFSİ ARINDIRAN İBADET: ZEKÂT

İslam dininin beş temel esastan biri zekât vermektir. Sözlük anlamı “saflık, temizlik, arınmışlık” olan zekât, hem malı hem de nefsi arındırmak üzere, dinen zengin sayılan kimselere farz kılınmış bir ibadettir

Zekât, Rabbimizin *“fakir ve yoksulların hakkı”* olarak tanımladığı (Zâriyât, 51/19) malları yerine ulaştırmak, böylece yalnızca hakkımız olanı elde tutmaktır. Hakkımız olmayan kısmına dokunmayarak malımızı, ahirette bizim için azap vesilesi olacak haksız bir kazanca dönmekten korumaktır (Tirmizî, Tefsîru’l-Kur’ân, 3).

Görünüşte eksilen mallarımızı aslında kat kat artırmaktır zekât (Rûm, 30/39). Bencilce sahiplendiğimiz malların asıl sahibinin Yüce Allah olduğunu hatırlayarak bunları, O’nun dilediği gibi harcamaktır. Bu yolla nefsimizin cimriliğinden sıyrılmak, dünya malına düşkünlükten kurtulmaktır. Aynı zamanda, serveti belirli kimselerin tekelinden çıkararak topluma yaymak, zengin ile fakir arasındaki mesafeyi azaltarak toplumsal bağları güçlendirmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Akşam Ezanının Yanlışlıkla Bir İki Dakika Erken Okunmasından Dolayı Orucunu Açan Kimsenin Ne Yapması Gerekir?

Kur’an-ı Kerim’de oruç vaktiyle ilgili olarak *“Şafağın aydınlığı gecenin karanlığından ayırt edilinceye (tan yeri ağarınca) kadar yiyin, için. Sonra da akşama kadar orucu tam tutun.”* (Bakara, 2/187) buyrulmaktadır. Özellikle büyük yerleşim birimlerinin en doğusu ile en batısı arasındaki zaman farkından dolayı akşam vaktinin temkin payı içinde kalması söz konusu olduğundan, yanlışlıkla bir iki dakika önce okunan ezanla oruçlarını açmış bulunan Müslümanların oruçlarını kaza etmeleri gerekmez. Bu sürenin temkin süresinden daha uzun olması halinde ise oruç bozulur ve kaza edilmesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Rabbimiz! Nurumuzu arttır eksiltme ve bizi bağışla. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter.” (Tahrîm, 66/8)

ENDERUN USULÜ TERAVİH

Osmanlı'da çok sevilen Ramazan adetlerinden birisi de teravih namazlarının Enderun usulüyle kılınmasıdır. Saray mescidi başta olmak üzere, Hırka-i Şerif Camii'nde, Ayasofya'da ve diğer selatin camilerinde bilhassa Eyüp Sultan Camii'nde teravih namazları bu usulle kılınırdı.

Enderun usulü teravih, yirmi rekât olan teravih namazının beşe bölünerek her birinin musikimizin ayrı makamlarıyla kılınması demektir. Yaygın olarak birinci dörtte neva ya da ısfahan, ikinci dörtte saba ya da uşşak, üçüncü dörtte hicaz ya da muhayyer, dördüncü dörtte eviç, son dörtte ise acemaşiran makamı tercih edilir. Makam tercihi imam ya da müezzinler tarafından yapılır. Müezzinler, imamın dört rekâtı kıldırıldığı makamdan bir ilahi okur başlayacağı makamdan ise salat ü selam getirir ve ardından yeni dörde geçer.

1700'lü yıllarda başlayan bu uygulamaya günümüzde bilinen son şeklini Buhurizade Mustafa İtrî'nin verdiği söylenir. Unutulmaya yüz tutmuş bu gelenek günümüzde yeniden canlandırılmaya başlanmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Orucu Bilerek ve Kasten Bozmanın Hükümü Nedir?

Orucunu bilerek ve kasden bozmak Ramazanın hürmetine saygısızlıktır ve büyük günahdır. Hz. Peygamber orucunu bu şekilde bozanların keffâret ile yükümlü olacaklarını belirtmiştir (*Buhârî, Savm, 30, Hibe 20; Nafakât, 13; Keffârat, 2-4; Müslim, Sıyâm, 81*). Yine Hz. Peygamber'in (s.a.s.) bildirdiğine göre oruç kefareti, öncelikle bir köle azat etmektir, buna imkân bulunmadığında -ki günümüz şartlarında bu imkân fiilen ortadan kalkmıştır- iki kamerî ay veya 60 gün ara vermeksizin oruç tutmaktır. Buna da gücü yetmeyen kişi, 60 fakiri bir gün ya da bir fakiri 60 gün doyurur. Bu keffâretin yanında ayrıca, bozulan o orucun da kaza edilmesi gerekir (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 124-125*).

GÜNÜN DUASI

"Rabbim! Beni, annemi babamı, inanmış olarak evime girenleri, mümin erkekleri ve mümin kadınları bağışla, zalimleri ise daima helak et." (Nûh, 71/28)

ŞEYTANIN İNSANIN KALBİNE ATTIĞI ŞÜPHE: SUİZAN

Sevgili Peygamberimizin, mescidinde itikâfa çekildiği bir Ramazan günü, eşi Safiyye bint Huyey onu ziyarete gelmişti. Bir müddet sohbet ettikten sonra hava kararmaya başlamış, Safiyye bint Huyey de kalkmak istemişti. Bunun üzerine Hz. Peygamber, eşini mescidin kapısına kadar uğurlamak niyetiyle kalktı, birlikte yürümeye başladılar. O sırada yanlarından ensardan iki kişi geçti. Ancak Hz. Peygamber'e selam verdikten sonra bu kişiler adımlarını hızlandırarak geçip gittiler. Bu durum üzerine açıklama yapma ihtiyacı hisseden Resûlullah, onlara yanındaki kadının eşi Safiyye olduğunu söyledi. Onlar ise “Sübhânallah! Haşa biz senin hakkında başka türlü nasıl düşünebiliriz ey Allah'ın Resûlü!” dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü **“Şeytan, insanın vücudunda kanın dolaştığı gibi dolaşır. Ben, şeytanın sizin gönüllerinize kötü bir şüphe atmasından endişe ettim.”** buyurdu. (Buhârî, Farzu'l-humus, 4; Müslim, Selâm, 24)

BİR SORU BİR CEVAP

Kazaya Kalan Ramazan Orucunu Belli Bir Sürede Tutma Zorunluluğu Var mıdır?

Ramazan orucunun kazası oruç tutmanın haram olduğu günler dışında her zaman yapılabilir. Hanefilere göre kazası için bir zaman sınırlaması yoksa da mümkün olan ilk fırsatta kaza oruçları tutulmaya çalışılmalıdır (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 265*). Oruç tutmanın yasak olduğu günlerin başında bayram günleri gelir. Hz. Peygamber (s.a.s.) iki vakitte oruç tutulmayacağını bildirmiştir ki birisi Ramazan Bayramının birinci günü, diğeri de Kurban Bayramı günleridir (*Buhârî, Savm, 66-67; Ebû Dâvûd, Savm, 49*). Şâfililere göre ise bir ramazanda kazaya kalmış orucun, gelecek ramazana kadar kaza edilmesi gerekir. Bir ramazanın kaza borcu herhangi bir mazeret olmaksızın yerine getirilmeden, öteki ramazan gelecek olursa, kaza borcuna ilâveten bir de fidye ödeme yükümlülüğü ortaya çıkar (*Nevevî, el-Mecmû', VI, 363-366; Şirbinî, Muğni'l-muhtâc, I, 441*).

GÜNÜN DUASI

“Ey Allah'ım! Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik, güzellik ve nimet ver, ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver ve bizi ateş azabından koru.” (Buhârî, Deavât, 55)

KULLUĞUN GEREĞİ: ŞÜKÜR

Yüce Allah bizlere kulaklar, gözler ve kalpler verdi (*Nahl*, 16/78). Dinlenmemiz için geceyi, geçimimizi temin etmemiz için gündüzü var etti (*Kasas*, 28/73). Gemileri taşıyan denizleri (*Câsiye*, 45/12), hayatın ve bereketin müjdecisi olan rüzgârları (*Rûm* 30/46), türlü faydaları olan hayvanları emrimize verdi (*Hac*, 22/36). Bütün bu nimetleri ve daha nicelerini niçin verdiğini ise Kur'an'da, şöyle açıkladı: “**şükredesiniz diye**”. İnsanlar için önder ve rehber olan peygamberlerini anlatırken zaman zaman “**Çok şükreden bir kul idi.**” kaydını düştü (*İsrâ*, 17/3 vd.). Böylece biz inananlara, kulluğu gerçekleştirmenin yolunun şükretmekten geçtiğini bildirdi. Zira şükür, verilen nimetin sahibini idrak etmektir. Nimeti kendinden değil Yüce Yaratan'dan bilmek, hakikatin bu olduğunu ilan etmektir. Her bir nimeti için O'na teşekkür etmek ve bunları O nasıl istediye öylece kullanmak, harcamak demektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Fidye Verme Gücü Olmayan Kişiler Ne Yapmalıdırlar?

Senenin hiçbir mevsiminde oruç tutamayacak kadar yaşlı olan (pîr-i fânî) kimselerin, Ramazan'ın her bir günü için bir fakire fidye (yani bir fitre) vermeleri gerekir. İyileşme umudu olmayan hasta da bu hükme tâbidir (*Bakara* 2/184). Mâlikî mezhebine göre ise, oruç tutmaya güç yetiremeyen yaşlı kişi için fidye vacip değildir. Fakat verirse müstehap olur (*İbn Rüşd*, *Bidayetü'l-müctehid*, I, 301). Fidye verecek gücü olmayanlar ise, fidyeden sorumlu olmazlar (*İbn Kudâme*, *Muğnî*, III, 66). Ancak kasten tutmadıkları oruçların sorumluluğunu taşırlar. Bu durumda olanların yapabileceği Cenab-ı Hak'tan bağışlanma dilemektir (*Serahsî*, *el-Mebsût*, III, 100).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden düzgün bir yaşantı, temiz bir ölüm ve rezil rüsva olmadan Sana dönembilmeyi istiyorum.” (İbn Ebû Şeybe, *Duâ*, I, No: 29134)

KADİR GECESİ

Mübarek Ramazan ayının sonuna yaklaştığımız bugünlerde yürek-
lere taptaze bir heyecan katacak müstesna bir gecedir Kadir gecesini.
Kur'an-ı Kerim'in indirilmeye başlandığı bu gece bizler için eşsiz bir
lütuftur. Zira Rabbimizin **“bin aydan hayırlı”** olduğunu bildirdiği
(Kadir, 97/3) bu gecede yapılan ibadetler, içerisinde bu gecenin bu-
lunmadığı bin ayda yapılacak ibadetten daha değerlidir.

Kadir gecesinin Ramazan-ı şerifin son on gecesini içerisinde olduğunu
bildiren Sevgili Peygamberimiz, bu süre zarfında itikâfa çekilip ken-
dini ibadete vermiştir (Müslim, İ'tikâf, 7). **“Kim faziletine inanarak
ve ecrini umarak Kadir gecesini ihya ederse geçmiş günahları ba-
ğışlanır.”** (Buhârî, Terâvîh, 2) buyurarak müminleri bu geceyi iba-
detle geçirmeye teşvik etmiş ve Âişe validemizin **“Bu gece nasıl dua
edeyim?”** sorusuna cevaben bütün ümmetine şu güzel duayı öğret-
miştir: **“Allah'ım, sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet!”**
(Tirmizî, Deavât, 84) Bu gecenin hepimiz için rahmet ve bereket ve-
silesi olması temennisiyle geceniz mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Uçakla Seyahat Eden Oruçlu Kişi İftarını Nasıl Yapar?

Seyahate çıkan kişilerin, imsak ve iftarları bulundukları yere göre yapmaları gerekir. Uçakla seyahat eden oruçlu kişiler de, uçuş esnasında uçağın üzerinde bulunduğu yere göre imsak ve iftar yapmalıdırlar. Ancak çok hızlı uçaklarla kıtalararası yolculuk yapılması durumunda, imsak ile iftar arasında süre, anormal ölçüde kısa veya uzun olabilmektedir. Bu durumda, yolculuk yapacak kişi orucunu kazaya bırakabilir. Ancak oruca başlamış ise, bir takdir yaparak (mesela imsake başladığı yere göre) iftar edebilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.” (Müslim, Duâ, 72; İbn Hibbân, Ed'îye, No: 900)

ZORLUKLARI DUA İLE AŞABİLİRİZ

Hayatımızdaki en değerli zamanlar, Yaratıcımıza yöneldiğimiz ve onunla baş başa kaldığımız anlardır. O'na "Ey yüce Rabbim" dediğimizde bize "Seni dinliyorum." dediğini bilmeliyiz.

Dua acizliğimizin itirafıdır. Biz her zaman O'nun rahmet ve korumasına muhtacız. O lütfetmedikçe kuvvet ve kudretinden mahrumuz. Gökyüzünün yüceliğinde, yeryüzünün derinliğinde mutlak kudret ve hâkimiyetine teslim olarak canlı cansız bütün varlıklar O'na duada bulunmaktadır. Gafil bir şekilde bizi yalamadan, gaflet içerisinde kalmadan, gafillerden olmamak için dua edelim. Sabahları ve akşamları, aydınlıkta ve karanlıkta, darlıkta ve ferahlıkta, görünen ve görünmeyen her şeyin Rabbine sığınalım ve dua edelim.

Hayatımızı dua ve niyazlarla süsleyelim. Hem dünya hayatımız, hem de ahiret hayatımızın huzuru için, Rabbimize yalvara yalvara ve için için dua edelim. Duâ etmek için hiçbir zaman geç değildir, şimdi dua zamanı.

BİR SORU BİR CEVAP

Ramazan Ayında Lokanta İşletmek Caiz midir?

Ramazan ayında hasta, yolcu vb. oruç tutmama ruhsatına sahip kimseler oruçlarını daha sonraki bir zamanda tutabilirler (Bakara 2/185; İbn Mâce, Sıyâm, 11-13). Mazereti sebebiyle oruç tutamayanların yeme-içme ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için Ramazan ayında lokantaların vb. yerlerin açık olmasında dinen bir sakınca bulunmamaktadır. Ayrıca lokanta sahibi, oruç tutmayanların niçin oruç tutmadıklarını bilmek zorunda değildir. Fakat hem oruç tutanlara saygı için hem de yeni yetişmekte olan çocuk ve gençlerin, ramazan gününde oruç tutulmayıp aleni yemek yenilmesinin olağan bir şey olduğu gibi bir izlenime kapılmamaları için mazeretli de olsa, yiyip içenlerin bunu açıkta yapmamaları uygun olur. Lokanta sahipleri de gerekli tedbirleri alarak böyle algılamalara fırsat vermemeye özen göstermelidirler.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Beni bağışla, bana hidayet nasip eyle, bana rızık ver, beni afiyette daim eyle ve bana merhamet et." (Müslim, Zikir ve Duâ, 35)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN SAFİYYE BİNT HUYEY

Müminlerin annelerinden biri olan Hz. Safiyye, Medine'deki Yahudi kabilelerinden Nadîroğulları'nın lideri Huyey b. Ahtab'ın kızıydı. Önce Nadîroğulları'nın ileri gelenlerinden Sellâm b. Mişkem'le; ondan boşandıktan sonra da Kinâne b. Rebî' Ebu'l-Hukayk'la evlenmişti. Hayber Savaşı'nda Kinâne b. Rebî' öldürülünce Hz. Safiyye esir alındı. Allah Resûlü Hz. Safiyye'ye Müslüman olması halinde kendisiyle evleneceğini; aksini tercih etmesi durumunda da kendisini serbest bırakıp ailesine göndereceğini söyledi. Hz. Safiyye Müslüman olup Resûlullah'la evlenmeyi tercih etti ve âzat edildi. Hz. Safiyye Medine'ye yerleştikten sonra Hz. Peygamber'in diğer hanımları tarafından Yahudi oluşu nedeniyle eleştirildi. Nitekim bir gün Hz. Âişe ile Hz. Hafsa'nın aleyhinde konuştuklarını öğrenen Hz. Safiyye çok üzüldü ve bu durumu Resûlullah'a bildirdi. Bunun üzerine Allah Resûlü ona şöyle dedi: ***“Nasıl siz benden daha hayırlı olabilirsiniz? Benim eşim Muhammed, babam Hârûn, amcam Musa'dır deseydin ya!”*** (Tirmizî, Menâkıb, 63)

BİR SORU BİR CEVAP

Oruçlunun Kumar Oynaması Orucuna Zarar Verir mi?

Müslüman her zaman ve her yerde haramlardan sakınmalıdır. Özellikle de başta oruç olmak üzere yoğun olarak ibadetle geçen Ramazan ayında daha dikkatli davranmalıdır. Orucu bozan şeyler arasında kumar oynamak bulunmamakla beraber, oruçlu kimsenin tüm günahlardan sakınarak oruç ibadetinin maksadına uygun hareket etmesi gerekir. Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: ***“Her kim yalan söylemeyi ve yalanla amel etmeyi bırakmazsa, o kimsenin yemesini içmesini bırakmasına Allah'ın hiç ihtiyacı yoktur.”*** (Buhârî, Savm, 8)

Oruçlu olan kimsenin yalan konuşmak ve yalanla iş yapmaktan uzak durduğu gibi kumar oynamak vb. haram şeylerle uğraşmaktan da uzak durması gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana verdiğin rızık konusunda beni kanaat sahibi yap ve o rızıkımı bereketli kıl. Zayi olan her nimetin daha hayırlısını bana ihsan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1878)

İSRAF

Aşırıya kaçmak, haddi aşmak veya nimetleri gerektiği yerde gerektiği ölçüde kullanmamak anlamına gelen israf dinimizce yasaklanan ahlakî davranışlardan biridir. Harcamalarımız, zorunlu bir ihtiyacımızı veya yaşamımızı kolaylaştıran bir gereksinimimizi karşılamıyorsa israf ediyoruz demektir. Nitekim bir hadisinde **“Kibre düşmeden ve israfa kaçmadan yiyin, sadaka verin ve giyinin!”** (Nesâî, Zekât, 66) buyuran Efendimiz (s.a.s.) gururlanma ve gösterişe yol açacak tüketimin israf olacağını belirtmiştir. Bilinçsiz tüketim sadece bireysel ahlakı yozlaştırmakla kalmaz, toplumsal refahı ve huzuru da olumsuz etkiler. Özellikle millî kaynakların fütursuzca tüketimi, hem millî serveti hem de bunun için harcanan enerjiyi ve zamanı zayi etmektedir.

BİR SORU BİR CEVAP

İdrar Kanalının Görüntülenmesi, Kanala İlaç Akıtılması Orucu Bozar mı?

İdrar kanallarına giren cihazlar veya akıtılan ilaçlar orucu bozmaz (Merğî-nânî, el-Hidâye, I, 125, Kâsânî, Bedâ-iîs-sanâî, II, 243; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Akupunktur Tedavisi Orucu Bozar mı?

Oruç, imsak vaktinden iftar vaktine kadar ibadet niyetiyle yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmak suretiyle yapılan bir ibadettir (Bakara, 2/187). Akupunktur ise; vücutta belirli noktalara iğne batırarak, çeşitli hastalıkları tedavi etme metodudur. Orucu bozan şeyler kapsamında olmadığı yani vücudu beslemesi ve gıdalandırması söz konusu olmadığından akupunktur yaptırmak orucu bozmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana doğru olanı ilham et ve beni nefsimin şerrinden koru.” (Tirmizî, Deavât, 70)

AREFE GÜNÜ

Bugün Kamerî takvime göre Ramazan'ın son günü, yani Arefe günüdür. Yarının Ramazan Bayramı olduğunu bildirdiğinden "Arefe günü" denmiştir. Arefe gününde Ramazan boyunca tuttuğumuz oruçlar, bizleri nefis muhasebesine sevk etmiş, kalplerimizi arındırmış, affetme ve bağışlama erdeminin ön plana çıkmasına sebep olmuştur. İşte Arefe günü, nefislerimizi tezkiye eden oruçla kul-luk bilincimizin zirveye ulaştığı, kin, nefret ve intikam duygularımızın iyice tör-pülendiği özel bir zamandır.

Bayramı karşılamanın coşkusuyla, mübarek Ramazanı uğurlamanın üzüntüsü arasında, özellikle hastaları ziyaret etmeli ve onlara dua etmeliyiz. Ölmüşlerimizin kabirlerini ziyaret etmeli, fakir ve muhtaç insanlara yardım elimizi uzatmalı, onları da bayram sevincine ortak etmeliyiz. Arefe gününde, henüz vermemiş isek, fitır sadakalarımızı vermeliyiz. Vereceğimiz hediyelerle çocuklarımızı ve büyüklerimizi sevindirek onları bayram coşkusuna hazırlamalıyız. Ramazan Bayramı gecesini olan Arefe günü gecesini, kaza namazı kılarak, Kur'an-ı Kerim okuyarak, Yüce Allah'tan af ve mağfiret dileyerek ve dua ederek geçirmeliyiz. Çünkü duaların kabul olduğu gecelerden birisi de bayram geceleridir. Hz. Peygamber (s.a.s.) bu konuda şöyle buyurmuşlardır: **"Ramazan ve Kurban Bayramı gecelerini, sevabını ümit ederek, ibadetle geçiren kimsenin kalbi, kalplerin öldüğü gün ölmez."** (el-Heysemî, Mecmau'z-zevâid, Beyrut, 1967, II, 198) Yüce Allah'tan sağlık ve mutluluk içerisinde Ramazan Bayramı'na kavuşmayı diliyoruz.

BİR SORU BİR CEVAP

Ramazan Ayını ve Bayramı Başka Ülkelerde Geçirenler, O Ülkelerin Hesapları Türkiye'ye Göre Farklı Olması Halinde Bayramlarını Türkiye'ye Göre mi, Bulundukları Ülkeye Göre mi Yapmalıdırlar?

Dini hükümlere göre; kameri aylar, hilalin güneş battıktan sonra, yeryüzünün herhangi bir yerinden görülmesiyle başlar (*Buhârî, Savm, 5; 11*). Günümüzde ayın hilal halinde nerede ve ne zaman görülebileceği, hatasız olarak, hesaplama ile edilebilmektedir. Yurdumuzda ve İslam ülkelerinin çoğunda takvimler bu hesaplamalara göre düzenlenmekte; Ramazan ve bayramlar da buna göre belirlenmektedir. Az sayıda bazı İslam ülkeleri ise, kameri aybaşlarının tespitinde, ayın hilal şeklinde gökyüzünde görülebilecek halde bulunması zamanını değil, kavuşum anını veya hilalin kendi ülkelerinde de görülmesini esas almaktadırlar. İslam âleminde zaman zaman bizden bir gün önce veya bir gün sonra oruca başlayan ve bayram yapan ülkelerin bulunması bu sebeptedir. Bu tür içtihat farklılığından doğan uygulamalar kimsenin ibadetine zarar vermez. Bu nedenle başka bir ülkede bulunan bir Müslüman, bayramını bulunduğu ülkeye göre yapar.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bizi bağışla, bize merhamet eyle, (ibadetlerimizi, hayır ve hasenatımızı, dualarımızı) kabul eyle, bizi cennete koy, bizi cehennemden azat eyle, bütün işlerimizi ıslah eyle." (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 135, No: 29342)

RAMAZAN BAYRAMI

Ramazan Bayramı; bir ay boyunca namaz, oruç, zekât, sadaka gibi türlü ibadetlerle rızasını kazanma gayretinde olan mümin kullarına Allah'ın bir hediyesidir. Bayramlar, sevinç ve coşkunun paylaşarak arttığı, dayanışma ve kaynaşmanın had safhaya ulaştığı, kırılganlıkların yerini sevince bıraktığı güzel günlerdir. Bütün inananları kardeş kabul eden dinimizde bayram sevincinin bütün gönüllerde yaşatılması, herkesin bayram coşkusuyla müdahil kılınması önemlidir. Bu konuda oldukça hassas davranan Sevgili Peygamberimiz, Ramazan ayı çerisinde verilmesi gereken fitır sadakalarının bayramdan önce verilmesini emretmiş (*Buhârî, Zekât, 70*), böylece muhtaç durumda olan insanların bir nebze olsun rahatlamalarını ve bayram sevincinden mahrum kalmamalarını sağlamaya çalışmıştır.

Bu doğrultuda çocuklarının, torunlarının yolunu gözleyen anne babalar, birbirlerine hasret kalan akrabalar için de bayramın bir kavuşma anlamına geldiği unutulmamalı, özellikle yaşlılar, yetimler, kimsesizler gibi desteğe muhtaç insanların bayram coşkusuyla katılmaları için de gereken yapılmalıdır. Bu coşkuyu tüm gönüllere ulaştırabilmek ümi-diyle bayramınız mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Bayram Günlerinde Oruç Tutulur mu, Bu Günler Kaç Gündür?

Bayram günleri, oruç tutmanın yasak olduğu günlerin başında gelir. Ramazan bayramının birinci gününde ve kurban bayramının dört gününde oruç tutmak tahrimen mekruhtur (*Mevsili, el-İhtiyâr, I, 125; İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Riyad 2003, III, 336*). Bugünlerde oruç tutmanın hoş karşılanmayıp yasaklanması, bayram günlerinin yeme, içme ve sevinç günleri olmasından dolayıdır. Ramazan bayramı, bir ay boyunca Allah için tutulan orucun arkasından verilen bir “genel iftar ziyafeti” hükmündedir ve bu anlamından ötürü ona “fitır bayramı (iftar bayramı)” denilmiştir. Ramazan bayramının ilk günü, bir aylık ramazan orucunun iftarı anlamına gelir. Böyle toplu iftar gününde oruçlu olmak, Allah'ın sembolik ziyafetine katılmamak anlamına gelir ki bunun yakışsız bir davranış olduğu ortadadır. Allah için kurbanların kesildiği Kurban Bayramı günleri de ziyafet günleridir. Hz. Peygamber (s.a.s.), teşrik günlerinin yeme, içme ve Allah'ı anma günleri olduğunu belirtmiştir (*Buhârî, Savm, 66-67*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaratılışımı güzelleştirdiğin gibi, ahlakımı da güzelleştir.” (İbn Hanbel, Müsne'd, I/403)

RAHMÂN İLE BAĞIMIZI KORUYAN AMEL: SİLA-İ RAHİM

Akrabalarımız, anne babamızdan sonra en yakınlarımızdır. En güzel günlerimizi onlarla paylaşmak mutluluğumuzu kat kat artırırken en zor zamanlarımızda da onları yanımızda görmek teselli eder bizi. Çünkü onlarla aramızda diğer insanlara nazaran daha güçlü bir bağ vardır: akrabalık bağı.

Bizleri akrabalık bağlarıyla birbirimize bağlayan Yüce Allah, bu bağları canlı tutmamızı istemiş, Resûlullah'ın bildirdiği üzere, bunun ne denli önemli olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir: **“‘Rahim’ (akrabalık bağı) Rahman kökünden türemiş dalları sık bir ağaç gibidir. Kim onu sürdürürse Allah da onunla ilişkisini sürdürür; kim de onu koparırsa Allah da o kimseyle ilişkisini koparır.”** (Tirmizî, Birr ve sıla, 16)

Zira ziyaretle birlikte maddi ve manevi yardımlaşmayı da içeren “akrabalık bağlarının canlı tutulması, yani sıla-i rahim”; dinimizin yaygınlaştırmayı hedeflediği sevgi, kardeşlik gibi olumlu duyguları geliştirirken mümin olmakla bağdaşmayan kin, nefret, düşmanlık gibi olumsuz duyguların gönüllerde yerleşmesini engeller.

BİR SORU BİR CEVAP

Ramazan Orucu Tutmaya Başlayan Bir Kimse Daha Sonraki Günlerde Oruç Tutmaktan Vazgeçerse Ne Gerekir?

Ramazân ayında her günün orucu başlı başına müstakil bir ibadettir. Bundan dolayı her gün için oruç tutmaya niyet etmek gerekir. Dolayısıyla bir günün orucundaki bozukluk, diğer günün sıhhatine engel olmaz. Bu itibarla Ramazan orucu tutmaya başlayan bir kimse daha sonraki günlerde mazeretsiz olarak oruç tutmaktan vazgeçerse, tutmadığı günlerin orucunu kaza etmesi gerekir, keffâret gerekmez. Zira keffâret, oruç tutmamanın değil, orucu bozmanın cezasıdır. Ancak Ramazan orucunun mazeretsiz olarak tutulmaması büyük günah olup, kazasıyla birlikte tevbe etmek de gerekir. Ayrıca Ramazandan sonra tutulan oruç, Ramazanda tutulan orucun sevabını karşılamaz (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 87, 103). Hz. Peygamber (s.a.s.) bir hadisinde, Ramazanda mazeretsiz olarak tutulmayan bir günün orucunun sevabını, bir sene boyu tutulan orucun sevabının karşılamayacağını belirtmiştir (Ebû Dâvûd, Savm, 38; Ayrıca bkz. Buhârî, Savm, 29).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kötü ahlaktan, nefsanî arzulardan, kötü işlerden ve ayıp şeylerden beni uzaklaştır.” (İbn Hibbân, Ed'iye, No: 960)

RAMAZAN'IN ARDINDAN

Ramazan, günahların bağışlanıp gönüllerin nurlandığı, maddî-mânevî arınmanın gerçekleştiği aydır. Bu mübarek ayın bereketiyle nurlanan mümin, Ramazan'ın ardından da aynı şevk ve gayret ile Allah'a ibadet ve taati yerine getirmelidir. Nitekim Peygamber (s.a.s.), ***“Her kim Ramazan orucunu tutar, sonra buna Şevval ayında altı gün daha eklerse bütün yıl oruç tutmuş gibi olur.”*** (Müslim, Sıyâm, 204) buyurarak Ramazan'dan sonra dahi oruç ibadetinin tamamen bırakılmamasını tavsiye etmiştir.

Ramazan'dan önceki kötü alışkanlık ve davranışlara dönmek ise Ramazan'dan gerektiği gibi istifade edilmediğinin bir göstergesidir. Nitekim güzel kulluk yalnızca Ramazan'a özgü değil, hayatın tümüne şamil olmalıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Tutmadığı Oruçları Kaza Etmeden Oruç Tutamayacak Hale Gelen Kimse Ne Yapmalıdır?

Fakihlerin çoğunluğu, ***“Oruç tutmaya güç yetiremeyenler, bir yoksul doyumu kadar fidye öder.”*** (Bakara, 2/184) ayetinden hareketle, mazeretli veya mazeretsiz oruç tutmamış ve kaza etmeden ölüm döşegine düşmüş kimselerin oruç borçları için fidye ödenmesi vasiyetinde bulunmalarının müstehap olacağını söylemişlerdir. Eğer vasiyet etmişse mirasçılarının malının üçte biri oranında bu vasiyeti yerine getirirler (Merğînânî, el-Hidâye, I, 127). Fidye, ölenin bıraktığı maldan techiz, tekfin masrafları ve borçları çıkarıldıktan sonra, kalan malın üçte birinden verilir. Şayet fidye üçte birden çok tutarsa, fazla olan kısım ancak vârislerinin rızası ile ödenebilir (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 424). Şâfiî mezhebine göre bir kimse imkân olduğu halde fidyeyi vermeden ölürse vasiyete gerek olmaksızın bıraktığı mirastan ödenir. Zira onun fidye ödemesi, hasta ve yolcunun orucu kaza etmesi gibidir (Nevevî, el-Mecmû', VI, 259).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Nefsime takvasını ver ve nefsimi (her türlü kötü şeylerden) temizle, sen temizleyenlerin en hayırlısınsın. Sen nefsimin dostu ve mevlasınsın.” (Müslim, Duâ, 73)

GENÇLİK

Gençlik, Rabbimizin bizlere verdiği en kıymetli zaman dilimidir. Hayatımız gençlik çağlarında nasıl geçirilir ise ileriki zamanlarda ona göre şekillenecektir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.): **“Kıya-met günü Ademoğlu şu beş şeyin hesabını vermedikçe Rabbinin huzurundan ayrılmayacaktır. Ömrünü nerede tükettiğinden, gençliğini nerede geçirdiğinden, malını nereden kazanıp nereye harcadığından, bildiğiyle ne denli amel ettiğinden.”** (Tirmizî, Kı-yâmet, 1)

Yuva kurması beklenen, kendilerinden sonraki nesile ana-baba olacak gençlerimiz için manevi ve ahlaki eğitim önemlidir. Maneviyat hayata anlam kazandırır. Genci anlamsızlıktan kurtarır. Bu yetenek zayıfladığında gencin hayatında bir boşluk, bir anlamsızlık başlar. Bu boşluğu da başka şeylerle doldurma yoluna gidebilir. Gençlere boş zamanlarının faydalı işlerle değerlendirilmesinde rehberlik edilmelidir. Ayrıca model alacağı insanlarla tanıştırılmalıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

Diş Fırçalamak Orucu Bozar mı?

Boğaza su kaçırmadan ağız su ile çalkalamak orucu bozmadığı gibi diş fırçalamakla da oruç bozulmaz. Bununla birlikte, diş macununun, misvak parçalarının veya suyun boğaza kaçması halinde oruç bozulur. Orucun bozulma ihtimali dikkate alınarak, dişlerin imsaktan önce ve iftardan sonra fırçalanması uygun olur (Fetâvâ-ı Hindîyye, Beyrut 1980, II, 270).

Kalp Hastalarının Dilaltına Koydukları Hap Orucu Bozar mı?

Bazı kalp rahatsızlıklarında dilaltına konulan hap, doğrudan ağız dokusu tarafından emilip kana karışarak kalp krizini önlemektedir. Söz konusu hap ağız içinde emilip yok olduğundan mideye bir şey ulaşmamaktadır. Bu itibarla, dilaltı hapi kullanmak orucu bozmaz (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Kararı).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bütün işlerimin sonucunu güzel eyle, beni dünyada rezil olmaktan ve ahiret azabından koru.” (İbn Hibbân, Ed'îye, No: 949; el-Heysemî, Ed'îye, 33, No: 17390)

ŞEVVAL ORUCU

Kamerî takvime göre, oruç ayı Ramazan'dan sonra Şevval ayı gelmektedir. Ramazanı oruçlu geçiren müminler bu ayda da altı günlük Şevval orucunu tutarak Hz. Peygamber'in (s.a.s.) şu müjdesine nail olurlar:

“Her kim Ramazan orucunu tutar, sonra buna Şevval ayında altı gün daha eklerse bütün yıl oruç tutmuş gibi olur.” (Müslim, Sıyâm, 204)

Müstehab olan Şevval orucunun peş peşe tutulması daha faziletli olmakla beraber ara verilerek tutulmasında da bir sakınca yoktur.

Kaza ve adak oruçlarının Şevval ayında tutulmasıyla da aynı sevap kazanılır.

BİR SORU BİR CEVAP

“Zâhid” Kavramı Hakkında Bilgi Verir Misiniz?

Küçümseyip terkeden, rağbet etmeyen anlamına gelen zahid, tasavvufta, dünyaya rağbet etmeyen, dünyadan el-etek çekerek kendini bütünüyle ahirete ve Hakk'a veren, mala, mülke, makama ve şöhrete değer vermeyen, ahireti dünyaya tercih eden kimse demektir. Kur'an'da bir yerde geçen zahid kelimesi rağbet etmeyen anlamında kullanılmıştır (Yûsuf, 12/20).

“Kaddesallahü Sırrahü” Ne Demektir?

“Allah sırrını kutsal (pak-temiz) kılsın” anlamındadır. Vefat etmiş veliler için kullanılır. Kuddise sırruhû (sırrı kutsal olsun) da denilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden hayırlı olan işleri yapmayı, aklın ve dinin çirkin gördüğü şeyleri terk etmeyi ve fakirlerin sevgisini istiyorum.” (Mâlik, Duâ, No: 508)

HAYÂ İMANDANDIR

Sözlükte ‘utanma, çekinme, vazgeçme’ gibi anlamlara gelen hayâ; ahlaki manada, kınanma endişesiyle kurallara aykırı davranmaktan kaçınma ve bunu sağlayan duygu demektir.

İnsanın yaratılıştan sahip olduğu hayâ duygusunun gelişmesinde ve davranışlara yansımada dinin önemli bir yeri vardır. Peygamberimiz; **“Her dinin bir ahlaki vardır; İslam’ın ahlaki da hayâdır.”** (İbn Mâce, Zühd, 17), **“Hayâ imandandır.”** (Buhârî, İmân, 16), **“Hayâ bütünüyle hayırdır.”** (Müslim, İmân, 61), **“Hayâ sadece hayır (iyilik) getirir.”** (Buhârî, Edeb, 77) ve **“Dört haslet peygamberlerin sünnetindendir. Hayâ, güzel koku sürünmek, misvak kullanmak ve evlenmek.”** (Tirmizî, Nikâh, 1) buyurmak suretiyle hayânın, müslümanların en belirleyici ahlaki nitelikleri ve değer ölçüleri arasında bulunması gerektiğini ifade etmiştir.

Peygamberimizin konuyla ilgili hadisleri; hayânın imanla ilişkisine dikkat çekmenin yanı sıra, onun bütünüyle hayır olduğuna ve her türlü hayra vesile olduğuna vurgu yapmaktadır. İslam âlimlerinin; ‘Allah’ın emir ve yasaklarına aykırı davranmaktan sakınmak’ tanımıyla daha geniş bir anlam kazanan hayâ duygusu, bu yönüyle sadece birey vicdanına bağlı ahlaki bir özellik olarak kalmayıp, toplumsal huzur ve barışa da önemli katkıları olan bir ameldir.

BİR SORU BİR CEVAP

“Tecelli” Ne Demektir?

Sözlükte ortaya çıkma, görünme anlamına gelen tecellî, tasavvufta gaybdan gelen ve kalpte ortaya çıkan nurlar; Allah’ın isim ve sıfatlarıyla sûfinin kalbinde tezâhur etmesi demektir. Bu hal sûfinin nefsinin arındırmasından sonra gerçekleşir. Mutasavvıflara göre Allah’la kulları arasında yetmiş bin perde (hicab) vardır. Gerçekte Allah her an tecelli etmektedir. Ancak bunu yalnızca kalp aynasını arıtan, parlatan kimseler anlayabilir. Kur’an’da Allah’ın dağa tecellisinden bahsedilmektedir. Bu tecelli esnasında dağ parçalanmış, Mûsâ (a.s.) bayılmıştır (A’râf, 7/142). Bundan da anlaşılmaktadır ki, dünya gözüyle Allah’ın görülmesi mümkün değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Seni zikretmek, nimetlerine şükretmek ve sana en güzel biçimde ibadet etmek konusunda bana yardım eyle.” (İbn Huzeyme, Duâ, No: 751)

KÜNDEKÂRİ

Bir İslam sanatı olan künde-kârî üç boyutlu bir ahşap sanatıdır. Sanatkâr, geçme kanallar kullanarak sabır ve dâhiyane bir incelelikle ahşabı gergef gibi işler. En küçük bir hesapsızlık, desenlerdeki ahengi bozacağı için künde-kârî, özensizliğe ve hataya karşı tahammülsüzdür. “Ahşap işlemeciliği” denilen bu sanatta çivi ve tutkal kullanılmaz. Sanatkâr ince hesaplarla kesip biçtiği ahşap kenarlarda zarif kanallar açar ve işlenmiş ahşap parçaları birbirine bağlar.

Sanatkârlar ceviz, şimşir, maun, abanoz ağaçlarından yaptıkları künde-kârî eserleri fildişi, sedef, yakut ve zümrüt gibi değerli taşlarla zenginleştirirler. Yüce yaratıcıya tazimin sanatkârane bir ifadesi olarak özellikle cami içi ahşaplar; mihrap, minber, kürsü, müezzinlik, mahfil korkuluğu, Kur’an mahfazası, çekmece, sanduka, maksure, rahle, sehpa ve kavukluk gibi paha biçilmez eserler bu şekilde yapıp süslenir.

BİR SORU BİR CEVAP

“Vesile” Ne Demektir?

Sözlükte araç, vasıta, sebep gibi anlamlara gelen vesile, dini bir kavram olarak, Allah’a yaklaşmak veya bir dileğin kabul edilmesini ya da bir musibetin defedilmesini sağlamak amacıyla dua esnasında Allah’ın güzel isimlerinden veya yüce sıfatlarından birini, işlediği güzel bir ameli veya yaşamakta olan salih bir insanın duasını vasıta kılmak demektir. Vesile’nin çoğulu vesâildir. Vesile kelimesi Kur’anda iki yerde geçmektedir (*Mâide*, 5/35; *İsrâ*, 17/57). Mâide sûresindeki ayette müminlerin Allah’a yaklaşmak için vesile aramaları istenmektedir. Ayette geçen vesileden maksat da Allah’a boyun eğip O’nun hoşnutluğunu kazandıracak güzel ameller işleyerek O’na yaklaşmaktır. Güzel amellerin vesile kılınması (*Buhârî, İcâre*, 12; *Müslim, Zikr*, 100), yaşamakta olan salih bir kişinin duasıyla tevessül caizdir (*Buhârî, Cumâ*, 34. *İstiskâ*, 3; *Tirmizî: Deavât*, 118; *İbn Mâce, İkâme*, 189). Vefat etmiş zatlarla, makamlı, hürmet, büyüklük ve benzeri şeylerle tevessül ise bid’attir. Allah’tan istenecek şeyleri yatırlardan isteme ise şirk ve küfürdür.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bana öğrettiğin şeyleri hakkımda faydalı eyle, bana fayda verecek şeyleri öğret; beni, bana fayda verecek ilim ile nasiplendir.” (*Hâkim, Deavât*, No: 1879, I, 510)

ENSAR-MUHACİR KARDEŞLİĞİ

Medineli Müslümanlar, hicretten sonra Medine'ye gelen muhacir kardeşlerine ev sahipliği yapmışlar ve bu konuda hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlardır. Bununla ilgili yaşanan bir olay şu şekildedir: Resûlullah'ın ashabından, bir muhaciri evlerinde misafir etmelerini istemesi üzerine ensardan biri onu alıp evine götürmüştü. Ancak evinde sadece çocuklarına yetecek kadar yiyecek vardı. Bunun üzerine bu sahabî ve hanımı çocuklarını uyutup evdeki yiyeceklerini misafirlerine ikram etmeye karar verdiler. Üstelik evdeki lambayı da söndürerek karanlıkta kendileri de yemek yiyormuş gibi yapıp misafirlerinin karnını doyurmasını sağladılar. O gece kendileri aç uyan bu sahabilerin yaptığı fedakârlıkla ilgili Resûlullah (s.a.s.), Allah Teâlâ'nın bu davranışlarından dolayı hoşnut olduğunu bildirdi ve onlar hakkında şu ayetlerin nazil olduğunu haber verdi:

“Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (mümin kardeşlerini) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.” (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 10; Haşr, 59/9)

BİR SORU BİR CEVAP

“Menkıbe” Ne Demektir?

Sözlükte “dağların arasındaki geçit” anlamındadır. Çoğulu menâkıbdır. Terim olarak bir kimsenin güzel huy ve davranışları; olgun ve büyük kimselerin örnek hâl ve hareketleri, hayat tarzları anlamında kullanılmaktadır.

“Mürîd” Kavramı Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Sözlükte “irade ve talep eden, isteyen, arzu eden” anlamına gelen mürîd, tasavvufta, kendisi için Allah'ın irade ettiğinden başka bir şey istemeyen, Allah'ın iradesi karşısında kendi iradesini hiçe sayan; tarikate giren ve şeyhe bağlanan, derviş, bende demektir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana öğrettiğin ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi bana öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allah'a hamd olsun. Cehennem ehlinin hâlinde Allah'a sığınırım.” (Tirmizî, Deavât, 130)

RIZKI VERENE ŞÜKRETMEK

Şükür, verilen nimetleri yerli yerinde kullanmak, Allah Teâlâ'ya, verdiği nimetlerle isyan etmemek, nimetleri kullanırken vereni unutmamak; görülen iyiliğe karşı teşekkür etmektir.

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de meâlen buyuruyor ki: ***“Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah size niye azâp etsin ki? Allah şükriün karşılığını verendir, hakkıyla bilendir.”*** (Nisâ, 4/147) ***“Nimetlerime şükrederseniz elbette arttırırım.”*** (İbrâhîm, 14/7)

Nimetin kıymetini bilmeyip nankörlük etmek, elden çıkmasına sebeptir. Şükür ise, nimetlerin devamına ve artmasına vesile olur.

Şükür üç şekilde ifa edilebilir: Kalp ile, (nimeti vereni tanımak ve O'na iman edip tasdik etmekle); dil ile, (nimeti vereni anmak, övmek ve O'na şükretmekle); fiil ile (Allah'ın emir ve yasaklarına uygun hareket etmekle).

BİR SORU BİR CEVAP

“Niyaz” Ne Demektir?

Farsça bir kelime olup “dua etmek, yalvarmak, tevâzu göstermek, istemek, ihtiyacını bildirmek” gibi anlamlara gelir. Türkçeye de aynı anlamda geçmiştir.

“Semâ” Ne Demektir?

Sözlükte “dinleme, işitme, kulak verme” anlamına gelen semâ, tasavvufta, makam ve nağme ile okunan dini metinleri, ilahileri ve dini musîkiyi dinleme; devrân etme, dinlenen dini musikînin etkisiyle coşup dönme demektir. Mevlevî zikir meclisine semâ, bu ayine katılan dervişlere semâzen, ayinin icra olunduğu yere semâ-hâne denir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Rahmetinin gereklerini, mağfiretinin sürekliliğini, her türlü günahattan uzak ve salim olmayı, her türlü iyilik ve nimetleri, cennete girerek felaha ermeyi, yardımınla cehennem ateşinden kurtulmayı istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No: 1925)

RESÛLULLAH'IN ÂMÂ MÜEZZİNİ İBN ÜMMÜ MEKTÛM

Hız. Peygamber'e ilk iman eden sahabîlerden biriydi İbn Ümmü Mektûm. Doğuştan âmâ idi ya da küçük yaşta kaybetmişti gözlerini. Bir gün müşriklerin ileri gelenlerinden bazı kimselere İslâm'ı anlatmakla meşgul olduğu esnada Allah Resûlü'nün yanına gitti. Onun da sorup öğrenmek istedikleri vardı. Ancak konuşmasının bölüneceğinden endişe eden Hız. Peygamber, İbn Ümmü Mektûm'la ilgilenmedi ve ondan yüz çevirdi. Bu olay üzerine İbn Ümmü Mektûm'a karşı tutumundan dolayı Allah Resûlü'nü itib eden (azarlayan) Abese sûresinin ilk on ayeti indirildi.

Öğrenmeyi ve öğretmeyi seven bir mizaca sahip olan İbn Ümmü Mektûm, Medine'ye hicret ettikten sonra Mus'ab b. Umeyr ile birlikte Müslümanlara Kur'an öğretmekle meşgul oldu. Bilâl-i Habeşî ile birlikte Resûlullah'a müezzincilik yaptı. Ayrıca Peygamberimiz çeşitli vesilelerle Medine dışına çıktığında birkaç kez onu yerine vekil bıraktı. İbn Ümmü Mektûm hicretin 15. yılında vefat etti.

BİR SORU BİR CEVAP

“İhvân” Ne Demektir?

Sözlükte erkek kardeş, arkadaş, yoldaş, dost, ortak, meslektaş anlamlarına gelen “ah” kelimesinin çoğuludur. Tasavvufta, aynı şeyhe bağlı olan müridler, aynı tarikatın veya tarikat kolunun mensupları anlamında kullanılmaktadır. Kur'an'da mü'minlerin birbirinin kardeşi olduğu ifade edilmiş (*Hucurât*, 49/10), Hız. Peygamber (s.a.s.) de Müslümanları din kardeşliğine bağlı kalmaya çağırmıştır (*Buhârî, Nikâh*, 45). Sûfiler, ilk dönemlerden itibaren birbirlerine kardeş gözüyle bakmışlardır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Helal olan nimetlerinle yetinmemi, haramlardan müstağni olmamı ihsan eyle, fazlı kereminle beni senden başkasına muhtaç eyleme.” (*Hâkim, Deavât*, No: 1973)

TEVHİDİN ÖZ İFADESİ: İHLAS SURESİ

İhlas suresi Kur'an-ı Kerim'in 112. suresidir. Allah'ın birliğini öz olarak ifade etmesi nedeniyle bu adı almıştır. Mekke'de nazil olmuştur, dört ayettir. İhlas suresi, Allah'ın bir tek (ahad) olduğunu, Samed olduğunu, doğmadığını ve doğurmadığını, hiçbir şeyin O'na denk ve benzer olmadığını beyan etmektedir.

Bu sure, “hangi dinî inanıştan gelirse gelsin, hangi fikir ve felsefi düşünceden kaynaklanmış olursa olsun Allah hakkındaki bütün yanlış inanç ve telakkileri ortadan kaldırmak, Allah'ı doğru sıfatlarıyla ve layık olduğu özellikleriyle tanıtmak için inmiştir.” (DİA, XXI/537)

Surede geçen “ahad” sıfatı Allah'ın birliğini, tekliğini ve eşsizliğini; “samed” kelimesi de O'nun, var oluş bakımından kimseye muhtaç olmayıp her şeyin varlığının kendisine borçlu oluşunu ifade etmektedir. Allah'ın doğmamış ve doğurmamış olması da samed kelimesinin izahı konumundadır. Surenin son ayetini oluşturan “O'nun bir dengi yoktur” ifadesi bu surenin bir özetidir.

Peygamberimiz, müşriklerin ve Hıristiyanların Allah hakkındaki sorularına İhlas suresini okuyarak cevap vermiş ve bu surenin Kur'an'ın üçte birine denk geldiğini ifade etmişlerdir (Buhâri, Fedâilü'l-Kur'ân, 13).

BİR SORU BİR CEVAP

“Hu” Ne Demektir?

Arapçada üçüncü tekil şahıs zamiri olan hû (hüve), Kur'an'da sıkça Allah'a işaret etmesi sebebiyle tasavvufta, Allah anlamında kullanılmıştır. Sûfîlere göre zikrin en faziletlisi, bir şey isteme anlamı taşımayan ve Allah'ın zâtî ismi olan hû ile yapılıdır.

“Kalp” Kavramı Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Sözlükte çevirme, döndürme, değiştirme, kalp anlamlarına gelen kalb, tasavvufta, ilahi hitabın mahalli ve muhatabı, marifet ve irfanın kaynağı, keşf ve ilham mahalli, Allah'ın evi, göklere ve yere sığmayan Yüce Rabb'in sığıldığı yer; tecelli aynası, ilahi isim ve sıfatların en mükemmel şekilde tecelli ettiği yer; kalp gözü; insan-ı kâmil demektir. Tasavvufun konusu, kalp temizliğidir.

GÜNÜN DUASI

“Sabahın aydınlığını var eden, geceyi dinlenme vakti yapan, güneşi ve ayı hesap vasıtası yapan Allah'ım! Bana borçlarımı ödemeyi ihsan eyle, benden fakirliği gider, kulağımı, gözümü ve kuvvetimi senin yolunda kullanmayı nasip eyle.” (Mâlik, Duâ, No: 495)

ADAK KURBANI

Dinî bir terim olarak “adâk/nezir”, dinen yapmakla mükellef/yükümlü olmadığı halde, kişinin farz veya vacip olan ibadetlerden bir ibadeti yapacağını ifade edip o ibadetle kendisini yükümlü kılmasıdır.

Kişi hangi ibadeti yapmayı adanmışsa, o ibadeti yapmakla yükümlüdür. Örneğin, kurban kesmeyi adanmışsa, kurban kesmesi; oruç tutmayı adanmışsa, oruç tutması; sadaka vermeyi adanmışsa, sadaka vermesi gerekir. Bu itibarla kurban keseceğine dair adakta bulunan kişi, ancak kurban kesmek suretiyle adağını yerine getirmiş olur. Adak kurbanını kesmek yerine, parasını fakirlere vermek ya da bir kuruma bağışta bulunmakla bu adak yerine getirilmiş olmaz.

Kişinin keseceği kurbanı bizzat satın alması, kendisinin kesmesi veya kesilirken yanında bulunması, kurbanın sahih/geçerli olması için gerekli değildir. Bunlar vekâlet yoluyla da yapılabilir. Çünkü kurban, malî bir ibadettir. Malî ibadetlerde vekâlet caizdir, geçerlidir.

Adak kurbanının etinden, adağı yapan kişinin eşi, çocukları, torunları, annesi, babası, nineleri, dedeleri ve dinen zengin sayılan kimseler yiyemezler. Adak kurbanının etini bu sayılanlar dışında kalan ve dinen fakir olan kimseler yiyebilirler.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Borç Karşılığında Verilen Çek Veya Senedin Müteselsilen İkinci Veya Üçüncü Şahıslara Havale Edilmesi Caiz midir?

Günümüzde kişinin, bir şahsa olan borcu karşılığında vermiş olduğu çek veya senedi, bizzat kendisi ödeyebileceği gibi, bunu müteselsilen ikinci veya üçüncü şahıslara havale etmesi de mümkündür. Dolayısıyla bu şekilde yapılan bir havale işlemi caizdir. Ancak yapılan bu işlemin geçerli olması için, borcun kendisine havale edildiği kişinin ve alacaklıların buna rıza göstermeleri gerekir (*Dusûkî, Hâşiyetü şerhi’l-kebir, Beyrut, ts. , III, 331; Şeyhzâde, Mecmeu’l-enhur, III, 205; Mecelle, 681. Md.).*

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Günahlarımızı, yaptığımız haksızlıkları, saçmalıklarımızı, bilerek ve ciddi olarak yaptıklarımızı bağışla, bunların hepsi bizde mevcuttur.” (Hâkim, Deavât, No:1916)

AKİKA KURBANİ

Çocuğun doğumu sebebiyle Allah'a şükür niyetiyle kesilen kurbanı Akika Kurbanı denir. Akika, Arapçada yeni doğan çocuğun başındaki saça denir. Akika kurbanı, çocuğun doğumunun ilk günlerinden itibaren buluş dönemine kadar kesilebilir. Ancak doğumunun yedinci gününde kesilmesi müstehaptır. Aynı gün çocuğun saç kesilerek saçının ağırlığı kadar altın ya da gümüşün tasadduk edilmesi tavsiye edilmiştir. Saçının tıraş edildiği gün kurban kesilmesi sebebiyle Akika Kurbanı adını taşımaktadır.

Akika Kurbanı kesmek Hanefî mezhebine göre mubah (bazı rivayete göre mendubtur), diğer üç mezhebe göre ise sünnettir.

Peygamberimiz (s.a.s.) torunları Hasan ile Hüseyin'in doğumlarının yedinci gününde Akika kurbanlarını kesmiş ve bunu ümmetine de tavsiye etmiştir.

Kesilen Akika Kurbanı Allah Teâlâ'ya şükür olduğu gibi bu uygulamalar yaşanan mutluluğun çevredeki insanlarla paylaşılmasına, sosyal yapının ve dayanışmanın sağlamlaştırılmasına da vesile olmaktadır.

Akika Kurbanı hem erkek hem de kız çocukları için kesilir. Kesilen kurbanın etinden kurban sahibi, aile fertleri ve yakın dostları yiyebilir. Ancak bütün kurbanlarda olduğu gibi akika kurbanından da ihtiyaç sahiplerinin istifade etmesi esastır.

BİR SORU BİR CEVAP

Kefalet Akdinde, Kefilin Ölmesiyle Kefalet Sorumluluğu Mirasçılara İntikal Eder mi?

Kefalet akdinde kefil ölürse, akit sona erer ve kefalet sorumluluğu mirasçılara intikal etmez. Zira mirasçılar, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in: "**Bir kimse (vefat edip de) geride bir mal bırakırsa, bunlar mirasçıların olur.**" (Buhârî, Kefâlet, 5) hadisinde ifade edildiği üzere, lehlerine olan mal ve haklara vâris olurlarken, aleyhlerine olan hususlara varis olmazlar. Dolayısıyla kefalet sorumluluğu mirasçılara intikal etmez (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, III, 344*).

Diğer yandan süreli kefalet akdinde kefil, süre dolmadan ölecek olursa, borç peşine dönüşür ve kefilin terekkesinden ödenir. Kefilin mirasçıları ise kefalet süresinin bitimine kadar, ödedikleri miktarı asıl borçludan isteye-
mezler (*Serahsî, el-Mebsût, XX, 54; Kâsânî, Bedâiu's-sanâi, VI, 3*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden iman içinde sağlık, güzel ahlak içinde iman, peşinden rahmet, afiyet, mağfiret ve rıza gelen bir kurtuluş istiyorum." (Hâkim, Deavât, No: 1919)

KASİDE-İ BÜRDE

Arap edebiyatında kaside yazma geleneği bir hayli eskiye dayanır. Hatta bu kasidelerden beğenilenleri Kâbe'nin duvarına asılır ve yazanlara şeref olarak bir süre orada bırakılırdı. Kâ'b b. Züheyr, Arap kaside geleneğinin yetiştirdiği büyük şairlerdendir. Müslüman olmadan önce İslam ve Müslümanlar aleyhine birçok şiir kaleme almış ve Peygamberimiz tarafından cezalandırılması istenmiştir.

Kâ'b b. Züheyr geçirdiği uzun, sıkıntılı günlerin ardından Müslüman olmuştur. Pişmanlığını ve Muhammed Mustafa'ya olan muhabbetini dile getirmek için bir kaside yazmıştır.

“*Banet süâdü/Sevgili uzaklaştı*” sözleriyle başlayan kasidesini Peygamberimize bizzat sunmuştur. Kasideyi başından sonuna kadar dinleyen Efendimiz, Kâ'b'ı affetmiştir, omuzundan burdesini (hırkasını) alıp, bir hediye olarak Kâ'b'ın omuzlarına koymuştur. Bu sebeple Kâ'b b. Züheyr'in kasidesi, “Kasîde-i Bürde” ismi ile meşhur olmuştur.

“*Yâ Rabbi salli ve sellim dâimen Ebedâ*

Alâ habîbike hayri-l'halkı küllihim”

“*Ey Yüceler Yücesi Allah'ım! Bütün yaratılanların hayırlısı olan Sevgili Habibi'nin üzerine ebediyen salat ve selam eyle.*”

BİR SORU BİR CEVAP

Belli Bir Ücret (Komisyon) Karşılığında Firmalara İş ya da Müşteri Bulan Kişinin Kazancı Helal midir?

Dinen helal olan bir malın veya hizmetin alım satımında aracı olan kişinin (komisyoncunun), yaptığı hizmetin karşılığında alıcı veya satıcıdan yahut her ikisinden tespit edilen oranda ücret alması caizdir. Ancak hizmetinin karşılığında alacağı ücretin önceden belirlenmesi uygun olur. Ücretin önceden belirlenmemiş olması halinde ise mevcut uygulama ve örfe göre hareket edilir.

Buna göre belli bir ücret (komisyon) karşılığında firmalara iş ya da müşteri bulan kişinin elde ettiği gelir dinen helaldir.

GÜNÜN DUASI

“*Allah'ım! Ayakta iken beni İslam ile koru, otururken beni İslam ile koru, uyurken beni İslam ile koru, hakkımda hiçbir düşman ve hasetçinin isteğini yerine getirme.*” (İbn Hibbân, Ed'iye, No: 934)

HZ. PEYGAMBER'İN BEDEN BAKIMINA VERDİĞİ ÖNEM

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), gösteriş ve kibre yol açacak şekilde abartılmadığı müddetçe Müslümanların kendilerine özen göstererek temiz ve sade giyinmelerini isterdi. Ashabına beden bakımına dikkat edip tertipli ve düzenli giyinmeleri konusunda uyarılarda bulunurdu. Nitekim bir defasında saçları darmadağın bir halde gezen bir adam hakkında **“Bu adam saçlarını düzeltecek bir şey bulamadı mı?”** buyurarak memnuniyetsizliğini dile getirmişti. Üzerinde kirli elbiselerle dolaşan bir başka kişinin durumuna da benzer şekilde tepki göstermişti. Eski elbiselerle huzuruna gelen sahabîsi Mâlik b. Nadle'ye de önce malının mülkünün olup olmadığını sormuş, onun pek çok malının, develerinin, atlarının, koyunlarının bulunduğunu söylemesi üzerine de şöyle buyurmuştu: **“Allah sana mal mülk verdiği zaman, O'nun nimetinin ve ikramının izi senin üstünde görülsün!”** (Ebû Dâvûd, Libâs, 14)

BİR SORU BİR CEVAP

Kişilerin İhtiyaçlarını Gidermek İçin Aralarında Kurmuş Oldukları “Yardımlaşma Sandığı”ndan Borç (Karz) Olarak Aldıkları Parayı Geri Öderken, Herhangi Bir Fazlalık Ödemeleri Caiz midir?

Kişilerin, ihtiyaçlarını karşılamak için, faizsiz olarak kısa vadeli borç (karz) alıp bunu düzenli vadelerde ödemek üzere “yardımlaşma sandığı” kurmaları caizdir. Bu sandığa üye olanların, ihtiyaç halinde biriken primlerinin birkaç katına kadar borç (karz) almaları ve bunu belirlenen vade içerisinde geri ödemelerinde sakınca yoktur. Ancak ödemede bulunurken, alınan borç (karz) karşılığında önceden ileri sürülen her türlü fazlalık veya getiri sağlayan menfaat, faiz olacağı için caiz olmaz (Kâsânî, Bedâiü's-sanâi, VII, 395).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Perçeminden tuttuğun şeylerin şerrinden sana sığınırım. Her türlü hayrı senden isterim ki bütün hayırlar senin elindedir.” (İbn Hibbân, Ed'îye, No: 934)

ALLAH'IN SEVMEDİĞİ BİR TUTUM: İSRAF

İsraf, makul sınırları zorlamak, orta yoldan ayrılmak, haddi aşmak demektir. İnsana verdiği her türlü nimetin yerli yerinde ve ihtiyaç nispetinde kullanılmasını öngören Rabbimiz israfı yasaklamış (*A'râf*, 7/31), müminlerin her işlerinde itidal üzere hareket etmelerini istemiştir. Bu doğrultuda yeme içme gibi temel gereksinimlerimizi giderirken olduğu gibi mallarımızı harcarken de ihtiyacımızdan fazlasını tüketmemeye dikkat etmemiz gerekir. Nitekim akan bir nehirden abdest alırken dahi israf etmemeyi öğütleyen Sevgili Peygamberimiz bu konuya dikkatleri çekmiş, **“Canının çektiği her şeyi yemen israftır.”** (*İbn Mâce, Et'ime*, 51) diyerek dünya nimetlerini kullanmada arzularımızı değil ihtiyaçlarımızı ölçü almamız gerektiğini vurgulamıştır.

Dinimizde israf etmemek temel bir yaşam ilkesi olup sadece maddî konularla ilgili değildir. Bu bağlamda zamanın, enerjinin ve emeğin de israf edilmemesi ve ilahî rızaya aykırı harcanmaması gerekir.

BİR SORU BİR CEVAP

Emanet Malın, Korunduğu Yerden Başka Bir Yere Nakledilmesi Caiz midir?

Emanet malın, korunduğu ev veya işyerinde yangın, deprem ve sel gibi bir afet meydana gelirse, bu malın zarar görmemesi için korunduğu yerden başka bir yere nakledilmesi caiz olur. Bu durumda emanet alan kişi meydana gelen zararı tazmin etmekle yükümlü olmaz. Ancak emanetçinin, taşıma işlemini mücbir bir sebeple yaptığını kanıtlaması gerekir (*Merğînânî, el-Hidâye*, III, 208; *Mevsîlî, el-İhtiyâr*, III, 373).

Olağanüstü hiçbir şey olmadığı halde, emanet malın başka bir yere nakledilmesi sahibi tarafından yasaklanmazsa ve yol güvenliği de bulunursa, emanetçi nakliye masrafını karşılayarak bu malı başka bir yere nakledebilir. Ayrıca kusura olmadığı müddetçe de meydana gelebilecek zararı tazmin etmez (*Merğînânî, el-Hidâye*, III, 210; *Mevsîlî, el-İhtiyâr*, III, 374).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Hidayet ettiğin kimselerle birlikte bana da hidayet et, afiyet verdiğin kimselerle birlikte bana da afiyet ver, yüz çevirdiğin kimselerden benim de yüz çevirmemi nasip eyle.” (*İbn Hibbân, Ed'îye*, No: 945)

HZ. LOKMAN

Hiz. Lokman peygamberliği açıkça belirtilmemekle birlikte Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen salih ve bilge bir kimsedir. Allah Teâlâ kendisine şükretmesi için ona hikmet vermiştir. O da kendisine bahşedilen hikmetin şükürünü eda edercesine oğluna çeşitli öğütlerde bulunmuştur. Hiz. Lokman'ın kendi adıyla anılan sûrede zikredilen bu nasihatler, bir babanın oğluna verebileceği en değerli öğütlerdir. Buna göre Lokman (a.s.) oğluna öncelikle Allah'a ortak koşmamayı nasihat etmiş, şirkin en büyük zulüm olduğunu söylemiştir. Yapılan hiçbir işi küçümsememeyi öğütleyerek Allah'ın en gizli şeyleri dahi bildiğini ifade etmiştir. Namazı dosdoğru kılmayı, iyiliği emredip kötülükten sakındırmayı ve başa gelen musibetlere karşı sabırlı olmayı tavsiye etmiştir. Kulun Allah'la ilişkisine dair bu tavsiyelerin ardından son olarak kimseyi küçümsememeyi, kibirden sakınmayı, yürüyüşünde tabii olmayı ve sesini alçaltmayı öğütleyerek insanlarla ilişkilere yönelik değerli tavsiyelerde bulunmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Emanet Alınan Bir Mal (Vedia), Sahibinin İzni Olmadan Kullanılır veya Başkasına Emanet Olarak Verilir, Sonra da Bu Haksız Tasarrufa Son Verilirse, Tazmin Gerekir mi?

Emanet (vedia) alınan bir mal, sahibinin izni olmadan kullanılır ve kullanım süresi içerisinde malda herhangi bir zarar oluşmaz, sonra da bu haksız tasarrufa son verilirse, bundan sonra meydana gelen bir zarardan dolayı tazmini gerekmez. Çünkü tazmini gerektirecek sebepler ortadan kalkmıştır. Fakat emaneti elinde bulunduran kişi malı yerine koyarken, daha sonra tekrar kullanma niyeti taşıyorsa; o zaman yeniden kullanmadan önce bile olsa, meydana gelen zararı tazmin eder (*Merğînâni, el-Hidâye, III, 209; Mevsîlî, el-İhtiyâr, III, 374*). Şâfilere göre ise, söz konusu kişi sonradan haksız tasarruflarına son verse bile, sahibinin izni olmadan emanet edilen malı, haksız bir şekilde kullanmış olduğu için her halükârda tazmin etmekle yükümlü olur (*Nevevî, Minhâc'ü't-tâlibîn, 360, 362*). Bu konuda örf belirleyici bir kural olarak uygulanabilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et, beni cezalandırma ve beni affet, şüphesiz sen çok bağışlayan, çok merhametli olansın.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 1, No: 29148)

RÜYA

Uykuda görülen şeyler, gerçeğe işaret olabileceği gibi, gerçek dışı şeyler veya uyanık iken zihnini meşgul eden, arzu edip de ulaşamadığımız şeyler de olabilir.

Müslümanların rüyaları geleceğe yönelik işaretler taşıyabilir. Peygamberimiz (s.a.s.); **“Biriniz, sevdiği bir rüya gördüğü zaman bu rüya Allah’tandır. Onun için Allah’a hamd etsin ve bu rüyayı (sevdiklerine) anlatsın.”** (Buhârî, Ta’bîr, 2). **“Biriniz rüya gördüğü zaman onu en iyi yorumlayana anlatsın.”** (Müslim, Rüyâ, 17) buyurmuştur.

Bununla birlikte kötü rüyalar da vardır. Peygamberimiz, iyi rüyanın Allah’tan, kötü rüyanın ise şeytandan olduğunu bildirmiştir. (Buhârî, Ta’bîr, 2) Bu tür rüyalar gerçeği yansıtmaz. Peygamberimiz kötü rüyalarla korunmak için şu tavsiyelerde bulunmuştur: **“Biriniz hoşlanmadığı bir rüya gördüğü zaman bilsin ki bu rüya ancak şeytandandır, onun şerrinden Allah’a sığınsın, bu rüyayı kimseye anlatmasın, böyle yaparsa kötü rüya ona zarar vermez.”** (Buhârî, Ta’bîr, 3) **“Biriniz kötü bir rüya gördüğü zaman yatmış olduğu yanından diğer yanına dönsün”.** (Müslim, Rüyâ, 4,6)

BİR SORU BİR CEVAP

Çocuğun Malından Babası veya Vasîsi Borç (Karz) Verebilir mi?

Çocuğun malından babasının veya vasîsinin başkalarına borç (karz) vermesi caiz değildir. Zira baba veya vasî onun malından sadece, çocuğun sırf menfaatine olan tasarruflarda bulunabilir. Borç vermenin çocuğa maddi bir getirisi olmadığı, aksine parasının geri dönmemesi gibi bir risk taşıdığı için baba veya vasînin onun malından borç verme yetkileri yoktur (Kâsânî, Bedâi’ü’s-sanâi, VII, 394).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Ben gerçekten nefsimi çok zulmettim, günahları ancak sen bağışlarsın, beni katından bir mağfiret ile bağışla, bana merhamet et, şüphesiz sen çok bağışlayansın, çok merhametli olansın.” (Tirmizî, Deavât, 98)

GUSÜL

Cünüplük, hayız ve nifas gibi hükmi kirlilik halinden kurtulmak için vücudun tamamını temiz su ile yıkamaya gusül denir.

Kur'an-ı Kerim'de, **“Eğer cünüp iseniz, iyice temizlenin (yikanın)”** (Nisâ, 4/43; Mâide, 5/6) buyurulmaktadır.

Gusletmek isteyen önce besmele çeker ve: “Niyet ettim Allah rızası için gusletmeye” diye niyet eder. Ellerini yıkadıktan sonra avret mahallerini yıkar, bedeninde bir necaset var ise onu temizler. Sonra sağ eli ile üç defa ağzına su alarak iyice çalkalar, daha sonra üç defa burnuna su çekerek temizler ve namaz abdesti gibi abdest alır. Sonra da, hiç kuru yer kalmamasına dikkat ederek bütün vücudunu yıkar. En sonunda da ayaklarını yıkayarak guslünü tamamlar.

BİR SORU BİR CEVAP

Tuğla, Demir, Kereste Gibi İnşaat Malzemeleri Borç Olarak Alınip Verilebilir mi?

Misli olan (taneleri birbirlerinin benzeri olan, birisi diğerinin yerine geçebilen) malların borç olarak verilmesi caizdir. Çünkü bu tür malların kendileri tüketildikten sonra, misillerini iade etmek mümkündür. Tuğla, demir, kereste gibi inşaat malzemeleri de bu kabildendir. Dolayısıyla bu malların borç olarak alınıp verilmeleri caizdir. Ancak bu malzemeler, asılları tüketilmeden kullanılacak olursa, bu durumda âriyet hükümleri geçerli olur ve geri verilirken bizzat kendilerinin iade edilmesi gerekir (*Merğînânî, el-Hidâye, III, 213; Mevsilî, el-İhtiyâr, III, 402*).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Bütün işlerimdeki ölçsüzlüğümü, cahilliğimi ve hatamı bağışla. Sen bunları benden daha iyi biliyorsun. (Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Duâ, 70)

HACI BEKTAŞ-I VELİ'DE SEVGİ

Hacı Bektaş-ı Velî'de Allah sevgisi esastır. O, Allah'ı seven kimsenin, O'nun yarattığı kullarını da seveceğini söyler. O; doğruluğa, erdeme, sevgiye ve iyiliğe yürekten bağlıdır. İnsanların sevgi yumağı oluşturarak kardeşçe ve dostça bir yaşam sürmesini ister. Bunu da, "Gelin canlar bir olalım" çağrısıyla dile getirir. "İncinsen de, incitme", "Her ne ararsan kendinde ara." sözleri, onun hoşgörüsünü ortaya koymakta; bütün insanlığı sevgi, barış ve kardeşliğe çağırmaktadır. "Düşmanınızın bile insan olduğunu unutmayınız." sözü ile de insana verdiği değeri anlatmaya çalışmıştır.

"Bir olalım, diri olalım, iri olalım" diyerek gönüllere taht kuran Hacı Bektaş-ı Velî; birleştirici, yapıcı, hoşgörü sahibi, sevgi dolu bir gönül eri, büyük bir mutasavvıftır.

BİR SORU BİR CEVAP

Akıl-Baliğ Olmayan Çocuklar ile Bunaklardan ve Akıl Hastalarından Borç (Karz) Alınabilir mi?

Borç verenin teberru ehliyetine sahip olması; bir başka ifadeyle; akıllı, ergen, ödünç vereceği malın mâliki veya mal sahibinin vekili olması gerekir. Bu sebeple teberru ehliyetine sahip olmayan ergen olmamış çocuklar ile, bunaklar ve akıl hastalarından borç (karz) alınması caiz değildir (*Kâsânî, Bedâiu's-sanâi, VII, 394; Mevsilî, el-İhtiyâr II, 270-271*).

GÜNÜN DUASI

Allah'ım! Hatalarımı, bilerek, cahillikle ve dalgınlıkla yaptığım kusurlarımı bağışla. Bunların hepsi bende mevcuttur. (Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Duâ, 70)

ŞİRK NEDİR?

Allah'a ortak koşmaya “şirk”, ortak koşana “müşrik”, ortak koşulana ise “şerik” denir. Cahiliye Arapları Allah'ın varlığını, yerleri ve gökleri O'nun yarattığını, rızkı O'nun verdiğini bildikleri halde Lât ve Uzzâ gibi çeşitli putlara tapmaktaydılar. Hz. İbrahim'den tevarüs ettikleri tevhid ve Hanif dinine güya **“Allah'a kendilerini yaklaştıracakları, ahirette şefaathane olacakları”** (Zümer, 39/3; Yunus, 10/18) inancıyla şirk koşmaya başlamışlar ve Ka'be'yi putlarla doldurmuşlar, hac ibadetine bile şirki karıştırmışlardı.

Şirk, gizli-açık, canlı-cansız, insan yahut ideoloji olmak üzere çok çeşitli olabilmektedir. Kişi bilerek ya da bilmeden de şirke düşebilir. Allah'ın affetmeyeceği yegane günah olan şirkten (Nisâ, 4/48-116) Allah'a sığınırız.

BİR SORU BİR CEVAP

Altının Karz/Borç Verilmesi Caiz midir?

Altın, kendisi sarf edildikten sonra misli iade edilebilen misli mallardandır. Dolayısıyla altının, cumhuriyet altını gibi tane ile alınıp satılanlarının sayı ile, 22 ayar bilezik gibi tartı ile alınıp satılanlarının ise tartı ile borç verilmesi caizdir. Fakat geri ödenirken eksiksiz-fazlasız, tam olarak alınanın misli verilmelidir. Aksi halde faizli işlem olur. Altının veresiye satılması ise caiz değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaparak ve geciktirerek işlediğim, açıktan ve gizli olarak işlediğim kusurlarımı bağışla. Sen, öne alan ve önce olansın. Sen, geriye bırakan ve sonsuz olansın. Senin her şeye gücün yeter.” (Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Duâ, 70)

ATEŞTEN İKİ AYAKKABI BAĞI

Resûl-i Ekrem ve ashabı Hayber'in fethinden ganimetlerle birlikte döndükleri sırada savaşta Müslümanların hizmetinde görevli olan bir kişi, atılan bir okla öldürüldü. Bu olay üzerine orada bulunanlar, onun şehit düştüğünü zannederek "Cennet ona mübarek olsun" şeklinde sözler söylemeye başladılar. Bunu işiten Allah Resûlü ise, onun ganimet malından haksız bir şekilde elde ettiği bir elbiseye işaret ederek şöyle buyurdu: **"Hayır, nefsim elinde bulunan (Allah)a yemin ederim ki, Hayber gününde ganimetler arasından paylaşımında kendisine düşmediği hâlde aldığı bir elbise, şimdi üzerinde ateş olarak onu yakmaktadır."** Yine Hayber ganimetlerinden kendisine verilmediği halde ayakkabısı için iki bağcık alan kişi hakkında da Allah Resûlü, **"İşte ateşten iki ayakkabı bağı!"** buyurmuştu. Böylece o, üzerinde herkesin hakkı bulunan mallar konusundaki titizliğini ortaya koymuş, ashabını da aynı hassasiyeti göstermeleri konusunda uyarmıştır. (Buhârî, Eymân, 33)

BİR SORU BİR CEVAP

Borç Alınan Bir Mal Henüz Kendisinden Faydalanılmadan Zarar Görürse Tazmini Gerekir mi?

Borç olarak alınan mal borç alanın eline geçtiği andan itibaren onun sorumluluğundadır. Dolayısıyla bu malların henüz kendilerinden faydalanılmadan zarar görmeleri halinde, borçlu tarafından tazmin edilmesi gerekir. Aldığı miktarı aynen geri vermek zorundadır (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Beyrut, 1386, V, 681).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Gizli olarak işlediğim günahlarımı, açıktan işlediğim günahlarımı, hatâen işlediğim ve bilerek yaptığım günahlarımı, bildiğim ve bilmediğim bütün günahlarımı bağışla." (Hâkim, Deavât, No: 1880, I, 510)

EMANETİ MÜLKİYETE DÖNÜŞTÜRMEİNİN YOLU: İNFAK

Allah Resûlü'nün (s.a.s.) evinde bir koyun kesilmiş, Hz. Âişe de koyunun etini komşulara dağıtmıştı. Hz. Peygamber, eve geldiğinde **“Koyundan ne kadar kaldı”** diye sormuş, Âişe validemizin **“Ön kolundan başka bir şey kalmadı.”** cevabı üzerine şöyle demişti: **“(Demek ki) ön kolu hariç tamamı (bize sevap olarak) kalmıştır!”** (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 33). Resûlullah'ın (s.a.s.) bu sözleri, Allah rızası gözetilerek infak edilen malın, sahibi için kayıp değil aksine tam bir kazanç olduğunu ifade etmektedir. Zira, insanın sahip olduğu her şey, aslında, “Melik” olan Allah'ın kendisine bir lütfu ve emaneti olup geçicidir. Bu nimetleri O'nun yolunda harcadığında kazandığı ecir ise kendisi için ahiret sermayesi olur. Dolayısıyla infak, emaneti asıl sahibinin dilediği şekilde harcayarak ebedî hayata yatırım yapmak, onu kalıcı bir mülkiyete dönüştürmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Borç Olarak Verilen Altın, Para, Buğday Gibi Misli Malların Kullanımı Karşılığında Borçludan Menfaat Temin Etmek Caiz midir?

Borç (karz) olarak verilen nakit paralarla; altın, gümüş, demir, çimento, buğday ve arpa, gibi ölçü veya tartı ile alınıp satılan misli malların kullanımı karşılığında menfaat sağlamak caiz değildir, alınırsa bu faiz olur (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, İstanbul, ts., II, 207; III, 402*). Kur'an-ı Kerim'de karşılıksız borç vermek, “karz-ı hasen/güzel ödünç” olarak isimlendirilmiş (*Bakara, 2/245; Mâide, 5/12*) ve bunu yapanlar övülmüştür. Resûlullah (s.a.s.), **“Borç karşılığında sağlanan her türlü menfaat, faizdir.”** (*İbn Ebû Şeybe, el-Musannef, Beyrut, 2006, X, 648 No: 21078*) buyurmuşlardır. Ancak, borçlanırken şart koşulmaması şartıyla borçlu borcunu öderken aldığından fazlasını verebilir. Bunda bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Hatalarımı kar ve soğuk su ile temizle, kalbimi hatalardan beyaz elbiseleri kirlerden temizlediğin gibi temizle, benimle günahlarımın arasını doğu ile batı arası kadar uzaklaştır.” (Buhârî, Deavât, 38, 43-45)

HZ. MUSA

Allah Teâlâ Hz. Musa'yı kendisine elçi seçtiğinde ona İsrâiloğullarına zulmeden Firavun'a gitmesini emretti. Hz. Musa kardeşi Harun'un da yardımıyla Firavun'un karşısına çıktı ve onu Allah'a imana davet etti. Zalim Firavun Hz. Musa'nın çağrısını kabul etmedi, mucize göstermesini istedi. Hz. Musa mucize gösterdi fakat Firavun bunu sihir zannederek yine inanmadı ve sihirbazlarını çağırdı. Bütün maharetlerini sergiledikleri halde sihirbazlar da Hz. Musa'nın mucizesini alt edemediler ve sonunda iman ettiler. Buna rağmen Firavun iman etmedi ve İsrâiloğullarına tekrar zulmetmeye başladı. Bunun üzerine Hz. Musa Firavun'u Allah'a havale etti ve kavmiyle birlikte Mısır'dan ayrılmaya karar verdi. Durumu haber alan Firavun hemen onların peşine düştü. Kızıldeniz'e vardıklarında onlara yetiştii. Hz. Musa yardım etmesi için Allah'a dua etti. Asası ile denize vurunca mucize eseri Kızıldeniz ikiye ayrıldı. Hz. Musa denizde açılan kuru yoldan kavmiyle birlikte geçti. Peşlerinden giden Firavun ve adamları ise boğularak helak oldular.

BİR SORU BİR CEVAP

Kiracı, Kiraladığı Taşınır Veya Taşınmaz Bir Malı Sahibinin İzni Olmadan Üçüncü Bir Şahsa Kiralayabilir veya Kullandırabilir mi?

Taraflar, kira sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadırlar. Buna göre kiraya veren kişi; malını kiraya verirken hangi amaçla kullanılacağını belirlemiş ve üçüncü şahıslara kiraya vermesine izin vermemişse, kiracının bu şartlara uyması gerekir. Ancak kira sözleşmesinde ev, dükkân, depo, nakil aracı gibi taşınır veya taşınmaz malın hangi amaçla kullanılacağı açık bir şekilde belirtilmemişse, kira akdi geçerli olur ve o beldenin örfü esas alınır. Şayet örf, kiracının bunu başka birisine kiraya vermesine ve dilediği gibi kullanmasına imkân tanıyor; kiracı, kiraladığı malı bir başkasına kiraya verebileceği gibi, herhangi bir ücret ödmeden kullanmasına da izin verebilir (*Mevsili, el-İhtiyâr, İstanbul, ts., II, 227-228*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bilerek ve hata ile işlediğim günahlarımı bağışla. Allah'ım! Bana işlerin ve ahlakın en iyisini nasip et. İşlerin ve ahlakın en iyisini ancak sen nasip edersin, kötüsünden de ancak sen alıkoyarsın.” (Heysemî, Ed'îye, 33, No: 17365)

ÖFKEYİ AİLEMİZDEN UZAK TUTALIM

Öfke gayet doğal bir duygudur. İnsanın kendisini tehlikelere karşı korumasında, kişiliğine ve değerlerine yönelik bir saldırı karşısında savunmaya geçmesinde harekete geçen içgüdüsel bir duygudur. Ancak her ne kadar yaratılıştan gelse de öfke, kontrol edilmesi gereken ve haddini aştığında hem öfkelenen kişi hem de çevresindekiler için son derece tahripkâr olan bir duygudur. Kısacası Sevgili Peygamberimizin de söylediği üzere, ateş gibidir öfke; ona muhtaçtır insan, ama gereğinden fazla olup kontrol edilemez hale geldiğinde insanı ve çevresini yakar, yıkar, perişan eder.

Günümüzde öfkeden en çok aile bireyleri etkilenmektedir. Öfke ve şiddetin öğrenilen bir davranış olduğu göz önünde bulundurularak anne ve babalar öfkelerini kontrol etmelidirler.

Öfkeyi kontrol etmenin yollarını öğreten Sevgili Peygamberimiz öfkelenen kişinin ayakta oturmasını, oturduğu yerde öfkesi geçmemişse yatmasını (*Ebû Dâvûd, Edeb, 3*), abdest almasını ve susmasını tavsiye etmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Akit Esnasında Şart Koşulmadığı Halde, Borçlunun Borcunu Geri Öderken, Alacaklıya Gönüllü Olarak Verdiği Fazlalık Veya Sağladığı Menfaat Faiz Kapsamına Girer mi?

Akit esnasında bir fazlalık veya menfaat şart koşulmaz ve o yörede böyle bir teamül de bulunmaz ise; borçlunun borcunu geri öderken, alacaklıya gönüllü olarak verdiği fazlalık veya sağladığı menfaat faiz kapsamına girmez. Dolayısıyla, borçlunun borç (karz) olarak aldığı maldan kıymet bakımından daha değerlisini veya miktar bakımından daha fazlasını geri ödemesi caizdir (*Kâsânî, Bedâi'u's-sanâi, VII, 395*). Zira Hz. Peygamber (s.a.s.); “*Sizin en hayırlılarınız borç ödeme hususunda en iyi olanlarıdır.*” (*Buhârî, Vekâlet, 6; Müslim, Müsâkât, 120*) buyurarak, hem borcu vaktinde ödemeyi teşvik etmiş, hem de borçlunun borcunu öderken alacaklıya gönüllü olarak fazladan bir şey vermesinin güzel bir davranış olacağına işaret etmiştir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Her işimin koruyucusu olan dinim ile beni ıslah eyle, kurtuluşa erdir. İçinde yaşadığım, geçimimi sağladığım dünyamı benim için ıslah eyle, hayırlı kıl.” (Müslim, Duâ, 71)

KAN DAVASI GÜTMEK

Tüm dinlerde ve hukuk sistemlerinde suç kişiseldir. Kimse, başka birinin suçundan dolayı cezalandırılmaz. Kur'an-ı Kerim'in altı ayetinde kişinin başka birisinin günahını yüklenmeyeceği ifade edilmektedir. (*En'âm, 6/164*) Allah'a ortak koşmaktan sonra en büyük günah olan adam öldürmenin cezasını sadece katil çeker. Onun yakınlarının hiçbir kusuru yoktur, cezalandırılmazlar. Katilin cezasını da devlet verir. Öldürülenin yakınları cezalandırmaya kalkarsa bu kan davasına dönüşür. Kan davası cahiliye adetlerindendir. Hz. Peygamber veda haccında kan davasını yasaklamıştır. (*Müslim, Hac, 17*) Kan davasını sürdürmek, sadece bir kişiyi öldürmekle kalmaz, zincirleme şekilde birçok kişinin ölümüne sebep olur.

BİR SORU BİR CEVAP

Kefile Kefil Olmak Caiz midir?

İki ve daha fazla kişilerin teselsülen birbirlerine kefil olmaları caizdir. Bu durumda birinci kefil için gereken bütün şart ve hükümler, diğer kefiller için de aynen geçerlidir (*Kâsânî, Bedâiu's-sanâi, VI, 58; Dusûkî, Haşiyetu Şerhi'l-Kebîr, Beyrut, ts., III, 331; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, Beyrut, 2000, V, 301, 318; Mecelle, 626. Md.).*

Bir Borcun Ödenmesi İçin Kendisine Havale Yapılan Kişi, Borcu Ödedikten Sonra Bunu Asıl Borçludan İsteyebilir mi?

Kendisine havale yapılan kişi, borcu ödedikten sonra asıl borçluya dönerek bunu ondan isteyebilir. Bunun için ödediği meblağı havale edenin izniyle ödemiş olması ve ona herhangi bir borcunun da bulunmaması gerekir (*Kâsânî, Bedâiu's-sanâi, VI, 19*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gidip ebedî yaşayacağım ahiret hayatımı benim için hayırlı eyle. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerlerden muhafaza eyle.” (Müslim, Duâ, 71)

RESÛLULLAH'IN SADIK DOSTU HZ. EBÛ BEKİR

Müslümanların ilk halifesi Hz. Ebû Bekir, ashab arasında Allah Resûlü'nün en yakın arkadaşı; huyu ve ahlakı ile ona en çok benzeyeniydi. Hz. Peygamber'le arkadaşlıkları İslam öncesine dayanıyordu. Hz. Ebû Bekir, peygamberliğinin ilk günlerinden itibaren Allah Resûlü'nü hiç yalnız bırakmadı. Çünkü kendisini onunla birlikte geçirdiği vakitlerde daha mutlu ve huzurlu hissediyordu. İnsanlar arasında Hz. Peygamber'e malıyla ve dostluğuyla en çok destek olan kimse o idi. (*Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr*, 45)

Allah Resûlü'ne ve İslam'a olan sadakati onu ayırıcı kılan özelliklerinin başında yer alıyordu. Nitekim o, isrâ ve mi'rac mucizelerinden sonra kendisine gelen müşriklerin alaycı tavırları karşısında "O söylüyorsa doğrudur." diyerek Hz. Peygamber'i hiçbir şüphe duymadan tasdik etmişti. Bu olay üzerine Allah Resûlü, sadık dostu Hz. Ebû Bekir'e "es-Sıddîk" lakabını vermişti.

BİR SORU BİR CEVAP

Alım Satım Akdi Yapanların Satış Akdine ve Ticaret Örfüne Uygun Düşen Bir Şeyi Şart Koşarak Akit Yapmaları Caiz midir?

Alım satım akdi yapanların; satış akdinin gerektirdiği veya vadeli satışta rehin şartı koşulması gibi ona uygun düşen ya da örf haline gelen şartlarla alışveriş akdi yapmaları caizdir. Buna göre mesela satıcı, bedel ödeninceye kadar satılan malı yanında tutmayı, bedelin belli bir yerde kendisine teslim edilmesini; alıcı da, mal kendisine teslim edinceye kadar bedeli ödememeyi, satın aldığı eşyanın garanti süresi içerisinde bozulması halinde satıcının bunu tamir ettirmesini ve satın aldığı malın belli bir yerde kendisine teslim edilmesini şart koşabilir (*Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts. , III, 48; Mevsîlî, el-İhtiyâr, İstanbul, ts. , II, 201*). Aynı şekilde alıcı da satın aldığı bir beyaz eşyanın evine getirilip kurulmasını, kömürün evine teslimini şart koşabilir. Çünkü bunlar örf haline gelmiştir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Sevgini, seni seven kimsenin sevgisini ve sevgine ulaştıracak ameli istiyorum. Allah'ım! Sevgini, bana canımdan, ailemden ve soğuk sudan daha sevimli eyle." (Tirmizî, Deavât, 74)

ÇALAB VE ÇELEBİ

Çalab, eski Türkçede “tanrı” anlamına gelir. Yunus bir beytinde Tanrı yerine Çalab ismini tercih eder ve çalabı tanrı yerine kullanır.

“Hak Çalabım, Hak Çalabım, Sencileyin yok Çalabım, Günahlarımızı yarlığa, Ey rahmeti çok Çalabım. Ne ilmim var, ne taatım, Ne gücüm var, ne takatim. Meğer senin inayetin, Kıla yüzüm ak Çalabım.”

“İ” eki alarak Çalap’a nisbet edilen çelebi ise “Tanrı’nın emrini dinleyen kişi” anlamındadır. Dilimizde bilgi ve hikmet ehli kişilere çelebi dendiği gibi; zarif, kibar ve zeki kişilere de çelebi denir. Evliya Çelebi, Kâtip Çelebi, Hüsamettin Çelebi gibi büyük zatlara sadece bilgi ve hikmet sahibi oldukları için değil zarafet ve asaletleri nedeniyle de çelebi denilmiştir.

Bilgin, zarif ve asil kişiler olduklarından kinaye ile Osmanlı Hanedanında padişah çocukları da çelebi sıfatıyla vasıflandırılmışlardır.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Hayvanı Başka Bir Hayvanla Değiştirmek/Takas Yapmak Caiz midir?

Tartı ve ölçü ile alınıp satılan aynı cins mallar (ribevi mallar); karşılıklı olarak mübadele edilirken (takas yapılırken), bunların eşit miktarda ve peşin olarak alınıp satılması gerekir. Aksi halde yapılan işlem faize dönüşür. Faiz ise bütün çeşitleriyle dinimizde haram kılınmıştır (*Bakara*, 2/275).

Kıyemî (standart olmayan, değişken) malların takasında ise, eşitlik şartı aranmaz. Bu nedenle bir hayvanın kendi cinsinden bir hayvanla her ikisinin de peşin olması şartıyla; farklı cinsten bir hayvanla ise peşinlik şartı aranmaksızın değiştirilmesi caizdir. Hayvanların değerlerinin eşit olması şart olmadığı gibi, farklı olması durumunda değer farkı ödenmesi de akdin sıhhatine zarar vermez (*Merğînânî, el-Hidâye*, III, 61 ve dev.).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Kalbimde nûr var et, gözümde nûr var et, kulağımda nûr var et, sağ yanımda nûr var et, sol yanımda nûr var et, üst tarafımda nûr var et, alt tarafımda nûr var et, önümde nûr var et, arkamda nûr var et, beni nurlu eyle.” (*Buhârî, Deavât*, 10)

HZ. PEYGAMBER'İN İSRAF KONUSUNDAKİ HASSASİYETİ

Allah Resûlü'nün sahabîlerinden Abdullah b. Amr, Peygamber Efendimizle Sa'd b. Ebû Vakkâs arasında yaşanan bir olayı şöyle nakletmiştir:

Sa'd b. Ebû Vakkas'ın abdest aldığı bir sırada Allah Resûlü onun yanından geçiyordu. Hz. Peygamber, (Sa'd'ın abdest alırken harcadığı sudan rahatsız olarak) **“Bu ne israf!”** dedi. (Bu sözleri şaşkınlıkla karşılayan) Sa'd b. Ebû Vakkas ise “Abdestte de israf olur mu?” diye sordu. Allah Resûlü de **“Evet, akan bir nehir kenarında olsan bile (abdestte israf olur)!”** buyurdu. (İbn Mâce, Tahâret, 48) Resûl-i Ekrem bu şekilde, israf konusundaki titiz tavrını ortaya koymuş ve her konuda olduğu gibi abdest alırken de ölçülü davranarak israfa kaçmamanın önemini vurgulamıştır. Yeterli derecede su kullanarak ve abdest uzuvlarını aşırıya kaçmadan üçer kere yıkamak gerektiği tavsiye edilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Müşteri, Aralarından Birini Satın Almak Amacıyla Gö-türdüğü Birkaç Maldan Birini Seçme Hakkına Sahip midir?

Müşteri, alışveriş akdinde satış bedeli ve niteliği belirtilen birkaç çeşit eşyadan birisini seçme hakkına sahiptir. Buna hıyârû't-ta'yîn denir. Buna göre müşteri, bakmak için götürmüş olduğu bu eşyalardan birini seçince, alışveriş o mal üzerinden gerçekleşmiş olur (Merğînânî, el-Hidâye, Beyrut, ts., III, 31-33).

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Beni sana çok şükreden, seni çok zikreden, senden çok korkan, sana itaat eden, sana saygı gösteren, sana yönelen ve tövbe eden kimse eyle.” (Tirmizî, Deavât, 114)

DUA: KULLUĞUN ÖZÜ

Kulun Rabbine yakarıшта bulunmasına “dua” denir. Duâyla, her şeyin malikinin Allah olduğunu vurgular insan ve istediği şey ancak O’nun izniyle ulaşacağını ifade eder. Kendi acizliğini itiraf ederek Rabbinin yüceliğini kabul eder. İşte bu yüzden dua, kulluğun özüdür ve **“Allah Teâlâ katında duadan daha kıymetli bir şey yoktur.”** (Tirmizî, Deavât, 1) Yüce Allah, insanların yaptıkları dualar sayesinde kendi katında değer kazanacaklarını bildirir (Furkân, 25/77), ve Resûlüne hitaben şöyle buyurur: **“Kullarım, sana beni sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm.”** (Bakara, 2/186) Her şeye gücü yeten Rablerinin daima yanlarında olduğunu ve dileklerini asla geri çevirmeyeceğini vurgulayan bu sözleriyle, inananlara güven ve cesaret verir. O halde bize düşen, bu samimi çağrıya samimiyetle karşılık vermek ve Rabbimize, kabul olunacağından asla şüphe etmeden (Tirmizî, Deavât, 65), yalvara yakara, gönülden dua etmektir.

BİR SORU BİR CEVAP

Yatalak Bir İnsan, Çocuğuna, Kendi Yerine Haccetmesini Vasiyet Etse ve Ölse, Hac İçin Bıraktığı Parayı Kardeşler Miras Olarak Paylaşabilirler mi? Yoksa Bekletilip Hac Görevi Yerine mi Getirilmelidir?

Yerine hac yapılmasını vasiyet eden kişinin bu vasiyeti ölümünden sonra yerine getirilir. Bu amaçla ayırdığı/bıraktığı para terikeye (mirasa) dâhil edilerek mirasçılar arasında bölüşülemez.

Bu kişi kendi yerine hacca gitmesi için çocuklarından birisine vekâlet verse, aynı şekilde vekâlet verdiği çocuk bu ibadeti baba hayatta iken yapamamışsa öümünden sonra bu iş için ayrılan para ile yapar.

GÜNÜN DUASI

“Rabbim! Tövbemi kabul et, günahımı temizle, duamı kabul buyur, delilimi sabit kıl, dilimi doğru yap, kalbime hidayet ver, göğsümün kin ve hasedini çıkar.” (Tirmizî, Deavât, 114)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN ÜMMÜ SELEME

H. Peygamber'in hanımlarından birisi olan Ümmü Seleme, Resûlullah ile evlenmeden önceki eşi Ebû Seleme ile birlikte Mekke'deki ilk Müslümanlardandı. Kocas ile birlikte Habeşistan'a hicret etmişler, bir müddet sonra tekrar Mekke'ye dönmüşlerdi. Daha sonra Medine'ye hicret izninin verilmesiyle Ümmü Seleme kocası ve çocuğuyla birlikte yola çıktı. Fakat akrabaları onun gitmesine engel oldular. Akrabaları tarafından hapsedilen Ümmü Seleme çok gözyaşı döktü. Yaklaşık bir yıl sonra insafa gelen akrabaları onun Medine'ye gitmesine izin verdiler. Ümmü Seleme ailesine kavuştu fakat çok geçmeden üzücü bir olay daha yaşadı. Uhud Savaşı'nda eşi Ebû Seleme şehit oldu. Ümmü Seleme dini uğruna birçok sıkıntı ve üzüntüye katlanmış, dört çocuğuyla dul kalmıştı. Bunun üzerine H. Peygamber bu cefâkar hanıma evlilik teklifinde bulundu. Allah Resûlünün teklifini kabul eden Ümmü Seleme böylece müminlerin annelerinden biri olma şerefine nail oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Başkasına Evlatlık Olarak Verilen Kişinin Öz Babasından Miras Hakkı Var mıdır?

Dinimizde, evlat edilenin aslı nesebinin zayı edildiği, evlat edinenlerin nesebine kaydedildiği, hukukî birtakım sonuçlar doğuran evlatlık müessesesi kabul edilmemiştir (*Ahzâb* 33/4-5; *İbn Mâce, Hudûd*, 36). Bununla beraber kimsesiz çocukların evlatlık adı altında ve hiçbir hukukî sonuç doğurmaksızın hayırsever kimseler tarafından bakılıp büyütülmesi de mümkündür. Evlat edinenle evlatlık arasında tek veya çift taraflı bir mirasçılık ilişkisi yoktur. Aralarında mirasçılık söz konusu olmadığından, evlat edinenler hayatta iken diledikleri kadar malı evlatlık olarak büyütülen çocuğa hibe edebilecekleri gibi, mallarının üçte birini vasiyet yoluyla da bırakabilirler (*Mevsilî, el-İhtiyâr, Kahire* 1951, III, 48; IV, 62). Başkası tarafından evlat edinilen kişi, gerçek babasının nesebinden çıkmış olmadığından onun mirasında hak sahibidir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bildiğin her zararlı şeyin şerrinden sana sığınıyorum. Bildiğin her hayırlı şeyi senden istiyorum. Bildiğin her günah için bağışlamamı diliyorum. Sen gizli olan şeyleri en iyi bilensin.” (Tirmizî, *Deavât*, 23)

YAŞLILIĞA RIZA

Yaşlılık, Allah'tandır. Nitekim bir ayette: ***“Sizi güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük ve ihtiyarlık veren, Allah'tır. O, dilediğini yaradır. O, hakkıyla bilendir, üstün kudret sahibidir”*** (Rûm, 30/54) buyurulmuştur. Ömürleri takdir eden, yaşatıp öldüren de Yüce Allah'tır: ***“Bir canlıya ömür verilmesi de, onun ömründen azaltılması da mutlaka bir kitaptadır. Şüphesiz bunlar, Allah'a kolaydır.”*** (Fâtır, 35/11)

İnsan yaşlanınca eski gücünü kaybeder, bedeninin bazı fonksiyonları azalır veya kaybolur. Yaşlı insan, sanki çocukluk dönemine geri dönmüş gibi olur. Nitekim bir ayette: ***“Kime uzun ömür verirse, biz onun gelişmesini tersine çeviririz. Hiç düşünmüyorlar mı?”*** (Yâsîn, 36/68) diye buyurulmuştur. Bununla birlikte insan yaşlandıkça bilgeliği ve ağır başlılığı artar. Bu nedenle yaşlıların bilgi ve tecrübelerinden istifade edilmelidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kişinin Malı Üzerindeki Tasarruflarına Ailesinin Karışma Hakkı Var mıdır?

Tasarruf ehliyetine sahip olan bir kimse hayatta iken sahip olduğu malları üzerinde sefâhet derecesine varmadıkça istediği gibi tasarrufta bulunabilir. Eşi ve çocuklarının buna müdahalede bulunma hakkı yoktur (Mevsîlî, el-İhtiyâr, Beyrut 1999, V, 435). Bununla birlikte çocuklarının muhtaç duruma düşmemesi için tasarruflarında tedbirli olması da Hz. Peygamber tarafından tavsiye edilmiştir: ***“Varislerini zenginler olarak bırakman, halka ihtiyaçları için el açan fakirler olarak bırakmandan, daha hayırlıdır.”*** (Buhârî, Vesâyâ, 2, 3; Ferâiz, 6; Müslim, Vesâyâ, 5).

Kişi vasiyet yoluyla tasarrufta bulunmak isterse malının üçte birini aşmayacak şekilde tasarruf yapabilir (Buhârî, Vesâyâ 3; Mevsîlî, el-İhtiyâr, Beyrut 1999, V, 522).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden bütün hayırlı işlerde sebat etmeyi ve doğrudan kararlı olmayı istiyorum. Senden nimetlerine şükretmek ve sana en güzel biçimde ibadet etmek istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1872)

VATAN SEVGİSİ

İnsanlar fert olarak bir meskene, oturacakları bir yuvaya muhtaç oldukları gibi millet olarak da bir vatana muhtaçtırlar. Evsiz barksız insanların dünyada huzur içerisinde yaşamaları mümkün olmadığı gibi, vatansız insanların da huzur ve saadet içerisinde yaşamaları mümkün değildir. Onun için dilimizde: “Allah kimseyi dünyada vatansız, ahirette imansız etmesin.” denilmiştir. Milletler, dünyada huzur, saadet ve güven içerisinde yaşayabilmeleri için mutlaka bir vatana muhtaç oldukları gibi, dinlerini rahatça yaşayabilmeleri, ibadet ve taatlarını serbestçe yapabilmeleri, çocuklarını istedikleri şekilde eğitebilmeleri için de bir vatana muhtaçtırlar. Milletleri ayakta tutan ve fertler arasındaki birlik ve beraberliği sağlayan ahlakî değerlerden biri de hiç şüphesiz vatan sevgisidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Belli Bir Amaç İçin Vasiyet Edilen Paranın Başka Bir Amaçla Kullanılması Caiz midir?

Yapılan vasiyet, hac, zekât ve keffaretler gibi Allah’a karşı olan bir borç için yapılmış vacip bir vasiyet ise bu vasiyetin aynıyla yerine getirilmesi gerekir. Bu amaçla bırakılmış mal başka bir yere harcanamaz. Vasiyet, dinen meşru olmayan şeyler için yapılmışsa bu vasiyet geçerli olmaz. Bunlar için bırakılmış mallar diğer mallar gibi mirasçılara dağıtılır veya mirasçılar isterse bu malı hayır yollarına sarf ederler (İbn Âbidîn, Reddül’-muhtâr, Beyrut 1998, X, 326).

Vasiyet edenin koyduğu şartlar şâriin koyduğu şartlar gibi kabul edildiğinden, muayyen bir hayır için vasiyet edilen mal, vasiyet edilen yere harcanmalıdır. Ancak belirlenen yere malı harcamak mümkün olmazsa vasiyet edilen amaca en uygun yere sarf edilir (İbn Âbidîn, Reddül’-muhtâr, X, 296-298).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Senden sana teslim olan bir kalp, doğru sözlü bir dil ve dosdoğru bir ahlak istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1872; bk. İbn Hibbân, Ed’iye, No: 935)

ZAFER BAYRAMI

Dini bayramlarımız yanında, tarihimizdeki önemli günler de “Millî Bayram” olarak kutlanmaktadır.

30 Ağustos, milletimizin hürriyet ve istiklalini kazandığı bir zafer günü olması nedeniyle her sene çeşitli tören ve etkinliklerle kutlanmaktadır.

Atatürk'ün önderliğinde Anadolu'da başlatılan Kurtuluş Savaşı'nın son döneminde, büyük bir taarruza kalkışarak düşmanı tamamen yok etme kararı alınmıştır. 26 Ağustos 1922 yılında Mustafa Kemal'in başkumandanlığında başlatılan “Büyük Taarruz”, 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da zaferle sonuçlanmıştır.

Zafer Bayramı, ilk defa 1923 yılında Ankara, İzmir ve Afyonkarahisar'da kutlanmıştır. 1935 yılında ise 30 Ağustos, resmen Zafer Bayramı olarak kabul ile resmi tatil ilan edilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Eşinin Kabrine Defnedilmeyi Vasiyet Eden Kişinin Bu Vasiyetini Yerine Getirmek Gerekir mi?

Normal şartlarda bir kabre, yalnız bir cenaze defnedilir. Önce defnedilmiş olan cenaze, tamamen çürüyüp toprak haline gelmedikçe, bir zaruret olmaksızın kabrin açılması ve bu kabre ikinci bir cenazenin defni caiz değildir. Cenaze çürüyüp toprak haline geldikten sonra ise, aynı kabre başka bir cenaze defnedilebilir. Bu cenazelerin karı-koca veya akraba olup olmaması şart değildir. Daha önce konulan cesedin çürüdüğü zannıyla açılan kabirde eğer çürümemiş bazı kemikler vb. şeyler bulunuyorsa bu takdirde bunlar bir kenara çekilip araya topraktan bir set yapmak suretiyle ikinci cenaze defnedilebilir (*Mevsili, el-İhtiyâr, Kahire, 1951, I, 96-97*). Ayrıca herhangi bir yere gömülmesini vasiyet eden bir kimsenin vasiyetine uyulması gerekmez. Fakat uyulmasında da bir sakınca yoktur (*İbn Âbidîn, Reddü'l-muhâtâr, İstanbul, 1984, VI, 648*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bildiğin günahlarımı bağışlamamı istiyorum. Bildiğin her türlü hayırdan istiyorum. Bildiğin bütün şerlerden sana sığınıyorum. Şüphesiz sen gaybı/gizli olan şeyleri en iyi bilensin.” (Hâkim, Deavât, No:1872)

MUHADDİS BİR ŞAİR: ABDULLAH B. MÜBÂREK

Abdullah b. Mübârek, tebe-i tâbiînin önde gelen âlim, mutasavvıf ve muhaddislerindendir. İmam-ı Âzam'ın ilim meclislerine katılmış, onun vefatının ardından İmam-ı Mâlik'in ders halkasına devam etmiştir.

Şiirle ilgisi küçük yaşlarda başlamıştır. Şiir ezberlemesini çok isteyen babasının, ona ezberlediği her şiir için bir ödül verdiği nakledilir.

Zühd konusunda şiir yazmayı Allah yolunda cihat etmeye benzeten Abdullah b. Mübârek, birçok zahidane şiir kaleme almıştır. Şu mısra güzel bir örnektir: “Kışının kendisine yapacağı en büyük iyilik günahı terk etmesidir.” Bir beytinde ise “Biz ilmi dünyalık için istedik, fakat ilim bize dünyadan uzak durmayı öğretti.” der. İlmiyle idarecilere yakınlık kurmaya çalışanları, “Ey ilmini doğan gibi kullanıp sultanların malını avlayan, bir zamanlar mecnunlara çare idin, yazık ki artık kendin mecnun oldun” mısralarıyla tenkit eder.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Kimse Çocuğu Kendisine Bakmadığı İçin Onu Mirastan Menedebilir mi? Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde evladın ana babaya karşı görevleri üzerinde önemle durulur; Allah'a kulluk görevinin hemen ardından ana babaya saygılı olmanın ve iyi davranmanın önemli bir görev olduğuna dikkat çekilir (*İsrâ*, 17/23). Hz. Peygamber (s.a.s.) bir hadislerinde büyük günahlardan birinin ana babaya âsi olmak olduğunu ifade etmiştir (*Buhârî, Edeb*, 6; *Müslim, İman*, 143-144). Bu yüzden annesine babasına karşı yerine getirmesi gereken görevleri yapmayan çocuk Allah'ın emir ve yasaklarını çiğnediğinden dolayı dinen sorumlu olur. Bununla beraber vârisin mûrisini öldürmesi, vârisle mûrisin farklı dinlerden olmaları gibi belli durumlar mirasçılığa engel sebeplerdir (*Mevsûlî, el-İhtiyâr*, V, 86). Bu yüzden anne veya babanın kendisine hizmet etmeyen çocuğunu mirastan mahrum etmesi caiz değildir. Böyle bir tasarruf hukuken de geçerli olmadığından herhangi bir sonuç doğurmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Tövbelerimizi kabul eyle, şüphesiz ki sen tövbeleri çok kabul edensin, çok merhametlisin. Bizi nimetlerine şükredenler, nimetlerinle seni övenler, verdiğin nimetleri kabul edenlerden eyle ve bize nimetlerin devamını ihsan eyle.” (Hâkim, Temin, No:977)

HZ. PEYGAMBER'İN GIYBETLE İLGİLİ UYARISI

Allah Teâlâ, gıybet etmeyi ölü kardeşinin etini yemeye benzeterek inananları bu iğrenç davranıştan sakındırmış (*Hucurât*, 49/12), Sevgili Peygamberimiz de ashabını söz ve davranışlarıyla gıybet etmemeleri konusunda uyarmıştır. Hz. Peygamber, eşi Hz. Âişe ile yaşadığı olayda, gıybetin ne denli zararlı bir davranış olduğuna şu şekilde dikkatleri çekmiştir:

Hız. Âişe (r.a.), Allah Resûlü'nün (s.a.s.) yanında bulunduğı bir anda onunla konuşurken, Hz. Peygamber'in bir diğereşi Safiyye bint Huyey'le alakalı olarak bazı sözler sarf etmiş ve onun boyunun kısa oluşuna eliyle işarette bulunmuştu. Bu durumdan hiç hoşnut olmayan Resûl-i Ekrem Efendimiz ise Hz. Âişe'yi gıybet ettiğı gerekçesiyle şu sözlerle ikaz etmişti: **“Sen öyle bir söz söyledin ki, o söz denize karışsaydı denizin suyunu bozardı.”** (Tirmizî, *Sıfatü'l-kıyâme*, 51)

BİR SORU BİR CEVAP

Mirasçılar Mirastan Mahrum Edilebilir mi?-1

Kişi, mirasçısını mirasından mahrum etme hak ve yetkisine sahip değildir. Ancak vârisin mûrisini öldürmesi, farklı dinlerden olmaları gibi mirasçılığa engel haller bulunması durumunda mirasçı mirastan mahrum kalır (*Mevsûlî, el-İhtiyâr, İstanbul, ts. , V, 792, 821-822*).

Çocuklar anne-babanın gönlünü incitecek, sevgi ve gönül bağını koparacak olan isyan, eziyet ve hakaret gibi olumsuz duygu ve davranışlarda bulunmuşlar veya görevlerini yapmamışlarsa, dinen sorumlu olurlar. Ama bu yanlışlıkları veya görevlerini yapmamaları onların mirastan mahrum bırakılmalarına dinen sebep teşkil etmez. Çünkü İslamda sorumluluklar bireyseldir. Herkes kendi görevini yapıp yapmadığının hesabını Allah'a verecektir (*Necm*, 53/38-41).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Men ettiğini verecek kimse yoktur, verdiğine de mani olacak kimse yoktur. Uzaklaştırdığımı yakınlılaştırabilecek yoktur, yakınlılaştırdığımı da uzaklaştıracak kimse yoktur. (Bize hayırlı ve helal rızıklar nasip eyle.)” (Hâkim, *Deavât*, No:1868)

MÜMİNİN MİRACI: NAMAZ

Namaz, müminin miracıdır. Tekbir alıp namaza duran kişi artık Rabbinin huzurundadır. Namazda söz ve fiillerimizle Rabbimize olan imanımızı, bağlılığımızı ve saygımızı ifade eder, O'nu hamd ile tesbih ederiz. Rükûdan her doğruluşumuzda “Semiallahu limen hamideh (Allah kendisine hamd edeni duydu) dememiz bu yaptıklarımızın karşılıksız olmadığını ifade eder.

Rabbimiz bizimledir, bizi duyuyor, kendisine ibadet ettiğimizi görüyordur. Dahası O, görünene değil, görünmeyene de vakıftır. Niyetimizi, samimiyetimizi, kalbimizden geçenleri bilir. O hâlde önce niyetimiz halis olmalıdır, riyakârlık kâr etmez burada, ihlaslı olmamız gerekir. Zihnimizi meşgul eden dünyevi düşüncelerden sıyrılıp okuduğumuz ayetlerin, yaptığımız hareketlerin anlamını düşünmemiz, huşû ile kılmamız gerekir namazı.

Böyle eda ettiğimizde anlam kazanır ibadetimiz ve gönlümüze huzur verir. Bizi hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar, günahlarımıza kefarettir. Peki ya sıradan bir alışkanlık haline getirdiğimiz, bazen üşenerek bazen bir an önce bitirme gayretiyle kıldığımız namazlar, bunu başara bilir mi acaba?

BİR SORU BİR CEVAP

Mirasçılar Mirastan Mahrum Edilebilir mi?-2

Ailede anne-baba kendi sorumluluklarını, çocuklar da kendi sorumluluklarını bilerek, ailevi yaşantılarını bir Müslüman'a yakışır şekilde düzenleyip sürdürmek mecburiyetindedirler.

Bu itibarla, anne-babanın hangi sebeple olursa olsun çocuklarını mirastan mahrum etmek için; evlatlıktan reddetme, mirastan mahrum bırakmak için vasiyette bulunma gibi tasarruflarda bulunması caiz olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Lütfun, rahmetin, bereketin ve rızkından bana aç, bolca ihsan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

MÜMİNLERİN BİLGE ANNESİ: HZ. ÂİŞE

Allah Resûlü'nün sevgili eşi Hz. Âişe, müminlerin anneleri arasında en genç ve zeki olanıydı. Hz. Âişe'nin babası Hz. Ebû Bekir'in evinde iyi bir eğitim almasının ardından dokuz yıl boyunca hâne-i saadette Hz. Peygamber'in terbiyesinde yetişmesi onu müstesna kılan en önemli özelliği oldu. Nitekim Allah Resûlü vefat ettiği zaman Hz. Âişe, genç yaşına rağmen Kur'an'ı ve Sünnet'i en iyi bilen sahabîler arasında yer alıyordu. Kendisinden rivayet edilen 2210 hadislerle o, en çok hadis rivayet eden sahabîlerin dördüncüsüydü. Yalnızca hadis alanında değil tefsir, fıkıh, tarih, nesep, edebiyat, şiir ve tıp alanlarında da oldukça bilgiliydi.

Müminlerin bilge annesi Hz. Âişe, Hz. Peygamber döneminden itibaren kadınların eğitimiyle yakından alâkadar oldu. Resûlullah'ın vefatının ardından ise onun evi kadın erkek bütün Müslümanların eğitimine hizmet eden bir ilim yuvası haline geldi.

BİR SORU BİR CEVAP

Emzikli Bebeği Olan Bir Kadın Yeniden Hamile Olursa Bebeği Emzirmeye Devam Edebilir mi?-1

Bu mesele dini olmaktan çok tıbbî bir meseledir. Bugünkü tıbbî bilgilere göre hamilelik sürecinde sütün kalitesi azalmaktadır. Annenin emzirme sebebiyle direnci düşebilir. Emzirme döneminde hamile kalınması tıbben arzu edilen bir durum olmamakla birlikte, bu durum emzirmenin sonlandırılması için bir neden değildir. Bebeğin beslenmeye ihtiyacı vardır. Annenin de bu dönemde manevi desteğe olduğu kadar besin ve kalori desteğine ihtiyacı olacaktır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kıyamet gününde cennet, korku gününde güven istiyorum. Allah'ım! Verdiğin ve vermediğin şeylerin şerrinden sana sığınıyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

EŞLER BİRBİRLERİNİ İYİ TANIMALIDIR

Aile yuvası bireysel sorumluluk dışında farklı sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Evlilikle birlikte eşler iyi ve kötü günlerinde birbirlerinin yanında olmak zorundadırlar. Çünkü evliliğe adım atmak bir bütün olmak demektir. Hastalıkta, sağlıkta, sevinçte ve hüznünde eşler birbirinin yanında olmalıdırlar. Hayatı paylaşmalıdırlar. Paylaşmanın sağlıklı olabilmesi için ilk iş, eşlerin birbirini doğru tanımalarıdır. Eşler, birbirlerinin kişilik özelliklerini, yeteneklerini, güçlü ve zayıf yanlarını öğrenmeli ve başta birbirlerini olduğu gibi kabul etmelidirler. Daha önce yerleşmiş yanlış tavırların zorlama, baskı ile değiştirilmesi zordur. Anlayış ve sabır ile tavırlarda güzelleşme sağlanabilir.

Günümüzde faydacı bakış açısıyla yetişmiş gönül zenginliğini kazanamamış bireyler, aile ortamında kolayca gergin, tahammülsüz, geçimsiz bir eşe dönüşebilmektedir. Bu kişilerin kurduğu aileler, kısa sürede geçimsizlik girdabı içine düşebilmekte ve şiddetli geçimsizlik nedeniyle kolayca boşanma yoluna gidebilmektedirler. Oysa aile yuvası paylaşma, özveri, sevgi ile huzur ve mutluluğu sürekli kılabilir.

BİR SORU BİR CEVAP

Emzikli Bebeği Olan Bir Kadın Yeniden Hamile Olursa Bebeği Emzirmeye Devam Edebilir mi?-2
Bu konuda; kaynaklarda yer alan; *“(Emzikli karılarınızla cinsel ilişkide bulunmak sureti ile) çocuklarınızı gizlice öldürmeyin. Canımı elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, emziren kadının hamile kalması, süt emen çocuğa öyle zarar verir ki at sırtında koşturana ergin erkek olacak yaşa gelse bile yine onu tutar yere atar.”* (İbn Mâce, Nikâh, 61) hadisini tıbbî veriler çerçevesinde değerlendirmek uygun olur. Buna göre; hamilenin emzirmesi dinen yasak değildir. Ancak tıbbî veriler bunun zararlı olduğunu ortaya koyarsa bu durumda bu verilerle itibar edilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Bize imanı sevdirdi, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirdi, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

CEMAATLE NAMAZIN FAZİLETİ

Namaz tek başına kılınabilirse de cemaatle kılınması daha faziletlidir. Hz. Peygamber, cemaatle kılınan namazın sevabının tek başına kılınan namazdan yirmi yedi kat fazla olduğunu bildirmektedir. (*Buhârî, Cemâa, 1*) Namazlar cami dışında da cemaatle kılınabilirse de camide kılınması asıldır. Cemaatle namaz kılmak için camiye gelirken atılan her adımda kişinin derecesi yükseltilir, bir günahı silinir. (*Buhârî, a.y.*) Cemaatin farz-ı ayın, farz-ı kifaye olduğunu söyleyenler varsa da çoğunluğa göre sünnettir. Cemaatin dinî faziletlerinin yanı sıra sosyolojik önemi de büyüktür.

Cemaatle Müslümanlar bir araya gelir, sıkıntılar ve sevinçler paylaşılır. İhtiyaç sahiplerinin ihtiyacı giderilir. İnsanlar arasında sevgi ve muhabbet artar.

BİR SORU BİR CEVAP

Kişi, Kardeşinin Sütkardeşi İle Evlenebilir mi?

Sütkardeşle evlenmek yasaklandığı için (*Nisâ, 4/23*), kişi, süt emdiği kadının çocuklarıyla evlenemez. Bu konudaki genel prensip şöyledir: Süt emen çocuk, emziren kadının öz çocuğu gibi kabul edilir. Öz çocuğu kimlerle evlenemezse, süt çocuğu da onlarla evlenemez. Ancak kişi, kardeşinin sütkardeşiyle evlenebilir. Çünkü aralarında ne nesep, ne de süt yönünden kardeşlik söz konusu değildir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Müslümanlar olarak canımızı al, bizi Müslümanlar olarak dirilt, rezil olmadan ve fitneye uğramadan sâlih kullarının arasına dahil eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

AFFEDİCİLİK

Güzel ahlak esaslarından biri de affediciliktir. Affetmek, kişinin kendisine haksızlık yapana gücü yettiği halde misilleme yapmayıp onu bağışlamasıdır. Bu erdeme sahip olanlar Kur'an-ı Kerim'de övülmüşlerdir: **“Öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah iyilik edenleri sever.”** (Âl-i İmrân, 3/ 134)

Sevgili Peygamberimiz de öfkeye hâkim olmayı, gerçek kahramanlık olarak tanımlar: **“Yiğit dediğin güreşte rakibini yenen kimse değildir. Asıl yiğit kızdığı zaman öfkesini yenebilendir.”** (Buhârî, Edeb, 76)

Bizler yalnızca kendimize karşı yapılan kötülükleri affedebiliriz. Buna karşılık dinî ve millî değerlerimiz, birliğimiz ve dirliğimiz ile insanlığa karşı yapılan kötülükler karşısında son derece duyarlı olmak mecburiyetindeyiz.

BİR SORU BİR CEVAP

Cilde Veya Tırnaklara Yapışan veya Sürülen Maddeler Abdest ve Gusle Engel Olur mu?

Gusül veya abdest alırken, yıkanması gereken organların kuru yer kalmayacak şekilde yıkanması gerekir. Aksi halde gusül veya abdest geçerli olmaz. Dolayısıyla, gusledecek veya abdest alacak kimsenin bedeninde veya abdest organlarında suyun ulaşmasına engel olacak bir madde bulunmamalıdır (Ali el-Kârî, Fethu Bâbi'l-Înâye, 1, 31). Ancak mesleğini icra ederken tırnaklarının arasına boya giren boyacı veya tırnaklarının arasına çamur girip de çıkartamayan çiftçi ve benzeri meslek sahipleri bundan müstesnadır (İbn Âbidîn, er-Reddül-muhtâr, I, 154; el-Fetâvâ'l-hindiyye, I, 4). Dolayısıyla cilde yapışan ve tırnak aralarında kalan hamur, mum, zambak, boya vb. şeyler abdest ve gusle engel olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Dinim, dünyam, ailem ve malım hakkında af ve afiyet istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1902, I, 517; İbn Hibbân, Ed'îye, 961; İbn Ebû Şeybe, Duâ, 22, No:29269)

AMİN ALAYLARI

Çocuklar için okula ilk başladıkları günün ayrı bir önemi vardır. Bunun farkında olan ecdadımız, çocukların okula başladığı ilk günün dualarla geçmesini ister ve bu çerçevede törenler tertip ederlerdi. Okulun ilk günü geldiğinde, okula başlayacak çocuk erkenden kaldırılır, yeni elbiseler giydirilir, boynuna da işlemeli bir Kur'an cüzü kesesi asılırdı...

Diğer mektepliler okula başlayacak arkadaşlarını götürmek için, eve gelirlerdi. Okula gidecek çocuk, evin önünde kendisini bekleyen süslenmiş bir ata bindirilirdi. Çocuk ata bindirildikten sonra, âmin alayı yürümeye başladılar. En önünde, başında atlas yastık üzerinde sırmalı cüz kesesiyle elifbâ ve elifbânın konacağı rahleyi taşıyan birisi giderdi. Bunları ata binmiş çocuk, mektep hocası, hocaların yardımcısı, ilahiciler ve âminciler takip ederdi. İlahiciler, "Lütfunla bize merhamet eyle / Aman Allah, ya Allah" diye ilahiler okur, âminciler "Âmin, âmin" diye onlara eşlik ederdi.

BİR SORU BİR CEVAP

İhramsız Olarak Mekke'ye Girmenin Hükümü Nedir?

Hanefî mezhebine göre ne maksatla olursa olsun, Şâfiî mezhebine göre ise hac veya umre yapmak amacıyla Harem bölgesine girmek isteyen kişinin, mikattan ihramlı geçmesi gerekir. Hac veya umreye giderken sebebi ne olursa olsun ihrama girmeksizin mikat sınırından geçen kişi, henüz hac menasikinden birine başlamadan önce geri dönüp âfâkiler için olan bir mikat mahallinden ihrama girerek tekrar içeri girerse bir ceza gerekmez. Geri dönmezse, bulunduğu yerden ihrama girer, bir koyun veya keçi kurban eder (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, Beyrut 1406/1986, II, 164-165; Nevevî, el-Mecmû, Cidde, VII, 14-19*). Buna ceza hedyi denir. Bu tür kurbanlar Harem sınırları içinde kesilmek kaydıyla, Kurban bayramı günlerinde kesilebileceği gibi diğer günlerde de kesilebilir (*Merğî-nânî, el-Hidâye, Beyrut 1410/1990, I, 200; Nevevî, el-Mecmû, Cidde, VII, 481-482*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Açıklarımı ört, korkularımı gider ve bana güven ver. Allah'ım! Ayıplarımı ört ve korkularımı gider." (Hâkim, Deavât, No:1902, I, 517; İbn Hibbân, Ed'îye, 961)

İSLAM'IN BİLİME VERDİĞİ DEĞER

İslam dini ilme son derece önem vermiştir. Bu konuda Rabbimiz şöyle buyurur: **“De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”** (Zümer, 39/9). Hz. Peygamber (s.a.s.) de, **“İlim sahibi olup, ilmini başkalarına öğreten kimseyi”** gıpta edilecekler arasında zikretmiştir. (Buhârî, İlim, 15)

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in ilim tahsili için yola çıkanın “Allah yolunda” olduğunu (Tirmîzî, İlim, 2) ve Allah'ın ona cennet yolunu kolaylaştıracağını bildirmesi (Müslim, Zikir, 39) ilme verilen değeri ortaya koyar.

Kur'an'ın ilk emri de okudur. (Alak, 96/1) İnsan kendisine, insanlığa katkı sağlayacak her şeyi okumak ve bu alanda çalışmakla yükümlüdür.

BİR SORU BİR CEVAP

Kına, Oje, Ruj Ve Jöle Gibi Makyaj Malzemeleri Abdest ve Gusle Engel midir?

Abdest ve gusülde yıkanması gereken organların -zaruret olmadıkça- tamamının hiç kuru yer kalmadan yıkanması gerekir. Buna göre abdest alırken, yıkanması gereken organlardan birinde kuru yer kalırsa, abdest sahih/geçerli olmaz (Müslim, Tahâret, 31; Ebû Dâvûd, Tahâret, 67). Gusülde ise vücutta, suyun ulaşabildiği her yerin yıkanması gerekir (Mâide, 5/6). Bu itibarla, abdest veya gusül alacak kimse- nin, yıkanması gereken organlarında, suyun altına ulaşmasına engel olacak bir tabaka bulunmamalıdır (Müslim, Hayız, 35-38). Oje ve ruj gibi vücut üzerinde tabaka oluşturup suyun bedene ulaşmasına mani olan maddeler abdest ve gusle engel olur. Bunların abdest veya gusülden önce giderilmesi gerekir (Ali el-Kârî, Fethu Bâbi'l-Înâye, I, 31). Jöle ise bir tabaka oluşturmadığından abdest ve gusle engel olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni, önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden (gökten) gelecek tehlikelere karşı koru, altımdan (yerden) gelecek tehlikelerden senin azametine sığınırım.” (Hâkim, Deavât, No:1902, I, 517)

SEYYİDÜ'L-KURRÂ: ÜBEY B. KÂ'B

Übey b. Kâ'b Resûlullah'ın vahiy kâtiplerinden biriydi. İkinci Akabe biatında Müslüman olmuştu. Cahiliye döneminde okuma yazma bilen nadir kimseler arasında yer alıyordu. Hicretin ardından Medine döneminde Hz. Peygamber'e gelen vahyi ensardan ilk yazan kimse o oldu.

Hiz. Übey, Resûlullah zamanında Kur'an-ı Kerim'i bir araya toplayan sayılı sahabîlerden biriydi. Ahab arasında Kur'an'ı en iyi okuyanlar arasında zikredilen Übey b. Kâ'b (*Tirmizî, Menâkıb*, 32), aynı zamanda Hiz. Peygamber'in kendilerinden Kur'an öğrenilmesini tavsiye ettiği dört kişiden biriydi. (*Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî*, 26)

Bir gün Hiz. Peygamber Übey b. Kâ'b'a, "**Allah sana Lem yekünille-zîne keferû'yu (Beyyine sûresini) okumamı emretti bana.**" dedi. Hiz. Übey hayretle sordu: "Allah benim ismimi andı mı?" Bunun karşılığında Resûlullah'tan "Evet." cevabını alınca sevincinden ağladı. (*Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr*, 16) İlmiyle Hiz. Peygamber'in takdirini kazanan Übey b. Kâ'b'a (*Müslim, Müsâfirîn*, 258) "seyyidü'l-kurrâ" (Kur'an okuyanların efendisi) lakabı verilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Alırken Niyet Etmek Farz mıdır?-1

Abdest alırken niyet etmek, Hanefî mezhebine göre sünnet, diğeri üç mezhebe göre farzdır. Hanefiler, abdest ayeti olarak bilinen (*Mâide* 5/6) ayette emredilen fiiller arasında niyetin bulunmayışını delil olarak alırlar. Çünkü bu ayette; yüzü yıkamak, kolları dirseklerle birlikte yıkamak, başı mesh etmek ve ayakları topuklarla birlikte yıkamak emredilmektedir. Zira abdestte; kirlerden temizlenme nitelikleri ağır basmaktadır. Dolayısıyla hikmeti bilinen bir ibadet olarak abdestte niyet etmek şart değildir. Ayrıca, namazın şartlarından olan 'necasetten taharet' ve 'setr-i avret'te niyetin zorunlu olmayışı, abdestte de niyetin farz olmadığını gösterir (*Kâsânî, Bedâiu's-sanâi*, I, 106-107; *Mergînânî, el-Hidâye*, I, 13).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden istenen şeylerin hayırlısını, duanın hayırlısını, kurtuluşun hayırlısını, işlerin hayırlısını, sevabın hayırlısını, hayatın hayırlısını, ölümün hayırlısını istiyorum." (*Hâkim, Deavât*, No:1911)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN ÜMMÜ HABİBE

Ümmü Habîbe, Kureyş kabilesinin ileri gelenlerinden Ebû Süfyân'ın kızıydı. Peygamberimizin halasının oğlu Ubeydullah b. Cahş ile evliydi. Birlikte İslam'ı ilk kabul eden kimselerden olan bu çift, müşriklerin baskılarını artırmaları üzerine Habeşistan'a hicret ettiler. Ancak Ubeydullah b. Cahş bir süre sonra Habeşistan'da dinini değiştirerek Hıristiyanlığı benimsedi. Ubeydullah Ümmü Habîbe'nin de Hıristiyan olması için baskı uyguladı fakat o dininden vazgeçmedi ve sonunda kocasından ayrıldı.

Ümmü Habîbe o günlerde babası Ebû Süfyân henüz Müslüman olmadığı için Mekke'ye onun yanına dönemedi. Bu sırada Hz. Peygamber Ümmü Habîbe'nin durumunu öğrendi. Habeşistan kralı Necâşî'yi İslam'a davet etmek üzere gönderdiği elçiye Ümmü Habîbe ile evlenmek istediğini bildiren bir de mektup verdi. Ümmü Habîbe Allah Resûlü'nün teklifini geri çevirmedi ve Necâşî tarafından gıyaben nikâhları kıyıldı. Hicretin yedinci yılında gerçekleşen bu evliliğin ardından Necâşî, Ümmü Habîbe'yi ve diğer Müslümanları gemilerle Medine'ye geri gönderdi.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Alırken Niyet Etmek Farz mıdır?-2

Abdest alırken niyet etmenin farz olduğunu söyleyenler ise; Cenâb-ı Hakk'ın: **“Onlar dini yalnız Allah'a has kılarak, ona kulluk etmekle emrolunmuşlardır.”** (Beyyine, 93/5) ayeti ile Hz. Peygamber (s.a.s.)'in: **“Bütün ameller niyetlere bağlıdır...”** (Buhârî, Bed'u'l-vahy, 1; Müslim, İmâre, 155) hadisinden hareketle her ibadette olduğu gibi abdestte de niyet etmenin farz olduğunu söylemişlerdir (Şirbînî, Muğnî'l-Muhtâc, Beyrut, ts. , I, 47).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni dinimde sabit kıl, mizanda sevaplarımın ağır gelmesini nasip eyle, imanımı gerçek eyle, derecelerimi yükselt, namazımı kabul eyle, günahımı bağışla.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

NİŞANLILIK DÖNEMİ

Evliliğe atılan ilk adım olan nişanlılık dönemi özel bir dönemdir. Nişanda taraflar, birbirlerine evlenme vaadinde bulunurlar. Nişanlılık, evlilik kararının doğru olup olmadığının test edildiği bir süreç olması nedeniyle önemlidir.

Nişanlılık döneminde taraflar birbirlerinin ilgilerini, kişiliklerini ve alışkanlıklarını öğrenebilecek fırsatlar bulurlar. Dolayısıyla bu dönemde, aile hayatına uygun görülmeyen yönlerin nasıl çözümleneceği iyi düşünülmelidir.

Nişanlılık döneminde taraflar birbirlerinin kusurlu yanlarını gizlemeye çalışabilirler. Gerçek yüzlerini ortaya koymayan nişanlılar, kendilerini oldukları gibi değil; olunması gerektiği gibi göstermeye çalışabilirler. Ancak tarafların bu tarz yanıltıcı tavır ve söylemleri, ilişkileri başlangıçta yanlış bir yöne götürebilir. Uzun vadede her iki taraf da böyle bir durumdan zararlı çıkacağı için nişanlılık döneminde çiftler, kendilerini oldukları gibi göstermeli, aldatıcı tutum ve davranışlardan uzak durmalıdırlar. Birbirlerine gereksiz vaatlerde bulunmamalıdırlar. Nişanlılar bu dönemde dinimizin belirlediği helal-haram sınırına özen göstermelidirler. (*Diyanet Avrupa Dergi, Ekim, 2009*)

BİR SORU BİR CEVAP

Sa'yin Şavtlarını Eksik Yapan Kişiye Ne Gerekir?

Safa ile Merve arasında bir defa gitmeye şavt denir. Bir sa'y için dört defa Safa'dan Merve'ye, üç defa da Merve'den Safa'ya gitmek gerekir. Hanefî mezhebine göre sa'yin ilk dört şavtını yapmak farz, yediye tamamlamak ise vaciptir. Son üç şavtı terk eden kişinin, kalan şavtları tamamlaması gerekir. Tamamlanmayan her şavt için "bir fitre miktarı sadaka" verilmesi gerekir. (*İbn Âbidîn, Reddû'l-Muhtâr, II, 556*).

Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre ise yedi şavta tamamlamak rükündür. Bir şavt eksik olsa sa'y geçerli olmaz (*Mâverdi, el-Hâvî, IV, 151; İbn Rüşd, Bidâyetü'l-Müctehid, I, 345; İbn Kudâme, Muğnî, III, 406*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden benim için hayırları açmanı, işlerimin hayırla sonuçlanmasını, önceki, açığı ve gizlisi ile her türlü hayrı, cennette yüksek dereceler istiyorum. (Allah'ım!) Duamı kabul eyle." (*Hâkim, Deavât, No:1911*)

RAHMET PEYGAMBERİ'NİN HAYVANLARA MUAMELESİ

Alemlere rahmet olarak gönderilen (*Enbiyâ, 21/107*) ve tüm mah-lûkata rahmet nazarı ile bakan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), hayvanların haklarına riayet konusunda oldukça hassas davranmış, ashabından bu hassasiyete sahip olmayanları da uyarmıştır. Nitekim Allah Resûlü bir gün ensardan birine ait bir deveyi görmüş ve zavallı hayvanın içler acısı hali dikkatini çekmişti. Çünkü aç bırakılan deve çok bitkin bir halde idi. Resûl-i Ekrem'in şefkatle onu okşaması üzerine sakinleşen hayvan inliyor, gözlerinden de yaşlar akıtiyordu. Hayvanın bu halinden etkilenen Allah Resûlü (s.a.s.), hemen onun kime ait olduğunu öğrenmek istedi. Medineli bir sahabî kendisine ait olduğunu söyleyince Allah Resûlü, ona sitem ederek şöyle buyurdu: ***"Sana verdiği şu deve hakkında Allah'tan korkmuyor musun? Bu hayvan bana, senin onu hem aç bıraktığını hem de yorduğunu şikayet etti!"*** (*Ebû Dâvûd, Cihâd, 44*)

BİR SORU BİR CEVAP

Hacer-i Esved'e Dokunamamak Hac Veya Umrenin Eksikliğine Sebep Olur mu?

Tavafa başlarken, her şavtın başında ve sa'ye başlarken Hacer-i Esved'i istilam etmek (selamlamak) sünnettir. Tavaf mahalli تنها olur ve Hacer-i Esved'e yaklaşmak mümkünse öpülür; öpme imkânı bulunamaması halinde bu sünnet uzaktan eller kaldırılıp, "Bismillahi Allahuekber" denilerek selamlamakla yerine getirilmiş olur (*İbn Âbidîn, Red-dü'l-muhtâr, II, 166*). Hacer-i Esved'e dokunamamak ise hiçbir surette tavafta bir eksikliğe sebep olmaz.

İzdiham olması halinde Hacer-i Esved'i öpmek için başkalarına eziyet etmek, kadın erkek karışık halde bulunmak ise caiz değildir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senden gelecekte olacak şeylerin hayırlı olanlarını, yaptıklarımın hayırlısını, gizli şeylerin hayırlısını, açık olan şeylerin hayırlısını ve cennette yüksek dereceler istiyorum." (*Hâkim, Deavât, No:1911*)

NAMAZIN FAZİLETLERİ

Namaz dinin direği, müminin miracıdır. Kişiyi kötülüklerden korur. Kur'an-ı Kerim'de **“...namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor...”** (Ankebût, 29/45) buyrulur.

Peygamberimiz de **“Bir kimsenin camide cemaatle kıldığı namaz, (cemaate gitmeyerek) yalnız başına kıldığı namazdan yirmi yedi derece daha sevaptır.”** (Buhârî, Salât, 87; Ezân, 30) buyurmuşlardır.

Resûlullah (s.a.s) **“Cennette seninle beraber olmayı isterim.”** diyen sahâbiye **“Öyleyse çok secde ederek, bana yardımcı ol!”** (Müslim, Salât, 43) buyurdu.

“Kıyamet gününde kulun hesaba çekileceği ilk ameli namazıdır. Eğer namazı düzgün olursa, işi iyi gider, kazançlı çıkar. Namazı düzgün olmazsa, kaybeder, zararlı çıkar.” (Tirmizî, Salât, 188)

BİR SORU BİR CEVAP

Kıran Haccına Niyet Etmiş Olan Kimse, İhram Yasağı İşlediği Takdirde Ne Ceza Gerekir?

Kıran haccı yapan bir kimseye, ihram yasaklarından birini işlemesi halinde Hanefi mezhebine göre biri umrenin, diğeri de haccın ihramı için olmak üzere iki ceza gerekir (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 176*). Şâfiî'lere göre tek ceza yeterlidir. Cezanın niteliği işlenen yasağa göre değişir.

Harem-i Şerif'e Girip Çıkarken Veya Tavaf Yaparken Eli Kadına Değen Kimsenin Abdesti Bozulur mu?

Harem-i Şerif'e girip çıkarken kadın ve erkeklerin, birbirlerine ellerinin değmesinden dolayı abdestleri bozulmaz (*Mevsûlî, el-İhtiyâr, I, 10-11*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden şanımlı yükseltmeni, günahlarımı silmeni, işlerimi ıslah etmeni, kalbimi temizlemeni, namusumu korumanı, kalbimi nurlandırmanı, günahımı bağışlamamı ve cennette yüksek dereceler istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

“TÜRK MERMER KÂĞIDI”: EBRU

Batılılar tarafından “Türk Mermer Kâğıdı” diye adlandırılan Ebru, geleneksel süsleme sanatlarımız arasında hazırlanış yöntemi ve çabuk yapılabilirliği nedeniyle en cazip olanıdır.

Ebru için; İçine su konulacak farklı boyutlarda metalden, camdan veya tahtadan bir tekne; temiz, arıtılmış, kireçsiz saf su, her renk için ayrı olacak şekilde gül ağacından ya da at kılından yapılan özel fırça, boyayı güzelce emmesi için âharsız (üzeri cilalanmamış), ham kâğıt, tabiattaki renkli kaya ve topraklardan elde edilen, suda erimeyen ve yağ ihtiva etmeyen boya; astarın yapışkan halini kırıp boyanın su yüzeyinde kalmasını sağlamak için sığır vb. hayvanlardan elde edilen öd, given otunun gövdesinden elde edilen ve beyaz renkli bir tür zambak olan kitle hazırlanır.

Hazırlanan bu malzemeler bir sanatkârın titizliği, sabrı ve gönül ufkuyla biçimlenerek ebru adını alıp sonsuz bir güzellik yolculuğuna çıkarlar.

BİR SORU BİR CEVAP

Kıran Haccına Niyet Eden Kişi, Tavafe Ve Say Yapmadan Niyetini Değiştirip Temettu Haccına Dönüştürebilir mi?

Hanefî, Şâfiî ve Mâlikî mezheplerine göre Kıran haccına niyet eden kişi bu haccını temettu haccına dönüştüremez. Hanbelî mezhebine göre ise dönüştürebilir.

Temettu Haccına Niyet Eden Kişi, Umre İhramından Çıkmadan Önce Niyetini Değiştirip Kırana Dönüştürebilir mi?

Hanefî, Şâfiî ve Mâlikî mezheplerine göre temettu haccına niyet eden kişi, ihramdan çıkmadan önce niyetini değiştirip kırana dönüştüremez. Hanbelî mezhebine göre ise dönüştürebilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden nefsim, kulağım, gözüm, ruhum, yaratılışım ve ahlakım, ailem, hayatım ve ölümüm ve işlerim hakkında beni den razı olmanı, hayır ve hasenatımı kabul etmeni ve cennette yüksek dereceler istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

HAKSIZ KAZANÇ SAĞLAMANIN KARŞILIĞI

Hz. Peygamber, ashabından bazılarını zekât memuru olarak görevlendirir ve Müslümanlardan bu kişiler vasıtasıyla zekâtların toplanması sağlanırdı. Bunlardan biri de İbnü'l-Lütbiyye isimli bir şahıstı. İbnü'l-Lütbiyye, vazifesini tamamlayıp topladığı zekât mallarını Hz. Peygamber'e getirdiği zaman bunların bir kısmını kendisine ayırıp, ***"Bu sizin payımız. Bunlar da bana hediye olarak verilenler."*** demişti. Allah Resûlü ise onun bu haksız tavrı karşısında hiddetlenmiş ve orada bulunanlara şu konuşmayı yapmıştı: ***"Bu adam babasının veya anasının evinde otursaydı, kendisine bu hediyeler verilir miydi, yoksa verilmez miydi bir baksın! Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, herhangi bir kişi zekât malından haksız bir şey alırsa, kıyamet gününde çaldığı o malı boynunda yüklenerek getirir. Çaldığı bir deve ise inleyip bağırarak, eğer sığır ise böğürerek, koyun ise meleyerek getirilir."*** (Buhârî, Hibe, 17)

BİR SORU BİR CEVAP

İhramdan Çıkacak Konuma Gelen Bir Kimseyi İhramlılık Hali Devam Eden Kişi Tıraş Edebilir mi?

Hac veya umrede ihramdan çıkacak duruma gelen bir kimse kendisi tıraş olup ihramdan çıkmadan, ihramlı ya da ihramsız başka birisini tıraş edebilir ve bundan dolayı bir ceza gerekmez. Fakat ihramda olan ve henüz menasikini bitirmeyen kimsenin, ister ihramlı olsun, ister ihramsız, başka birini tıraş etmesi caiz değildir. Tıraş ederse -tıraş edilen kimsenin emriyle olsun olmasın- tıraş edene sadaka, tıraş edilen ihramlıya ise küçükbaş hayvan kurban etmesi gerekir (Mergînânî, el-Hidâye, I, 162). Şâfiî, Hanbelî ve Mâlikî mezheplerine göre ihramlıyken tıraş olan bir kişi, dem; üç gün oruç ve altı fakire sadaka vermekten birisini seçmekte muhayyerdir (Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Biz Peygamberin Muhammed (s.a.s.)'in senden istediği hayırlı şeyleri istiyoruz. Yine Peygamberin Muhammed (s.a.s.)'in sana sığındığı şeylerden biz de sana sığınıyoruz." (Tirmizî, Deavât, 94)

DOĞRULUK İYİLİĞE İYİLİK DE CENNETE GÖTÜRÜR

Doğruluk, müminin en önemli özelliklerinden biridir. Zira mümin, insanların kendisinden emin oldukları kişidir. **“Allah’a inandım de, sonra dosdoğru ol!”** diyerek (Müslim, İmân, 62) imanın ardından hemen doğruluğa vurgu yapan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), şaka yollu olsa da yalanı terk etmediği sürece kişinin tam anlamıyla mümin olamayacağını bildirmiştir (İbn Hanbel, II, 353) Yalan söylemek, ahde vefa göstermemek ve emnate hıyanet gibi doğrulukla bağdaşmayan tavırların münafıklanın özelliklerinden olduğunu belirterek (Buhârî, Edeb, 69) müminlere şu tavsiyede bulunmuştur: **“Doğruluktan ayrılmayınız. Muhakkak ki doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğru olanı ararsa Allah katında ‘sıddîk’ (özü sözü bir olan kişi) olarak yazılır. Yalandan sakının! Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyleyip, yalanı araştıra araştıra Allah katında yalancı olarak yazılır.”** (Müslim, Birr, 105)

BİR SORU BİR CEVAP

İhramdan Çıkma Aşamasına Geldiği Halde Tıraş Olmadan Elbise Giyen Kişiye Ne Gerekir?

İhramdan çıkmak için saç tıraşı olmak gerekir. İhramdan çıkma aşamasına geldiği halde tıraş olmadan elbise giyen kişi ihram yasağı işlemiş olur. Eğer elbise giymesi bir gündüz veya bir gece devam etmişse dem; giyim süresi bir gün veya bir geceden az olursa bir fitre miktarı sadaka vermek gerekir (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 162, 163).

Şâfiî mezhebine göre ise, muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir (Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Sen yardım istenilensin, dualar ancak sana ulaşır, duaları sen kabul edersin. Güç ve kuvvet ancak Allah ile birlikte vardır.” (Tirmizî, Deavât, 94)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN ZEYNEB BİNT CAHŞ

Zeyneb bint Cahş, Hz. Peygamber'in halası Ümeyye bint Abdülmuttalib'in kızıydı ve ilk iman edenlerdendi. Evlilik çağına geldiğinde Allah Resûlü onu evlatlığı Zeyd b. Hârise ile evlendirmek istemişti. Zeyneb bu evliliğe razı değildi fakat Allah ve Resûlü'nün verdiği hükme itaati emreden Ahzâb sûresinin 36. ayetinin indirilmesi üzerine Zeyd'le evlenmeyi kabul etti. Ancak âzatlı bir köle olan Zeyd ve Kureyş'in ileri gelenlerinden olan Zeyneb anlaşılmadılar ve bir yıl sonra Zeyd Zeyneb'i boşadı. Bu olayın akabinde Allah Teâlâ, Zeyneb'in Allah Resûlü ile nikâhlandığını bildiren ayeti indirdi. (Ahzâb, 33/37) Böylece Allah Resûlü ve Zeynep bint Cahş'ın evliliğiyle, eski bir cahiliye âdeti olan evlatlıkların öz çocuk muamelesi görmesi ve onların hanımlarının babalarına yasak olması âdeti kaldırıldı. Bizzat Yüce Allah'ın emri ile gerçekleşen bu evlilik, Hz. Peygamber'in evlilikleri arasında gerekçesi bakımından en farklı evlilik oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

İhramlının Tırnak Kesmesinin veya Kopmak Üzere Olan Bir Tırnağı Koparmasının Hükümü Nedir?

İhramlı kişinin tırnaklarını kesmesi yasaktır. Şayet tırnağını keserse, ceza gerekir; cezası ise kestiği miktara göre değişir. Şöyle ki; bir defada (aynı anda ve aynı yerde) bütün tırnakları veya bir elin yahut bir ayağın tırnaklarının tamamını kesme durumunda bir dem (koyun veya keçi) gerekir. El ve ayaklardan her birinin tırnaklarının tamamı, ayrı ayrı yerlerde ve zamanlarda kesilirse, her biri için ayrı ceza gerekir. Bir elin veya ayağın tırnaklarının tamamı kesilmeyip bir kısmı kesilirse, kesilen her bir tırnak için sadaka verilir. Eğer verilmesi gereken sadaka toplamı, bir koyun veya keçi bedelini aşarsa, her tırnak için bir sadaka yerine, istenirse tamamı için bir dem (koyun veya keçi) kesilebilir. Kendiliğinden kopan veya kırılan tırnakların koparılması ya da kesilip atılması ise cezayı gerektirmez (Serahsî, Mabsût, Beyrut, 2000, IV, 137).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden düzgün bir yaşantı, temiz bir ölüm ve rezil rüsva olmadan sana dönemeyi istiyorum.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 1, No: 29134)

HZ. LÛT

Hız. Lût'un kavmi daha önce hiçbir toplumun yapmadığı bir hayâsızlık içindeydi. Onlar kadınları bırakıp erkeklerle birlikte oluyorlardı. Hız. Lût, kavmini yaptıkları ahlaksızlıktan vazgeçirmek istedi. Fakat onlar işlerine karışmamasını, aksi takdirde kendisini sürgün edeceklerini söylediler. Hatta daha da ileri giderek onun bu çirkin fiilden uzak durmasıyla alay ettiler. Bunun üzerine Allah Lût kavmini helak etmeleri için meleklerini gönderdi. Melekler insan suretinde Hız. Lût'un evine gelince bunu duyan kavmi koşa koşa geldi. Onların çirkin niyetini bilen Lût (a.s.) misafirlerine karşı kendisini utandırmamalarını, isterlerse kızlarıyla evlenebileceklerini söyledi fakat onları vazgeçiremedi. Hız. Lût gücünün tükendiğini hissetti. Bunun üzerine melekler ona geceleyin hanımı hariç ailesiyle birlikte yola çıkmasını söylediler. Nitekim hanımı da azaba uğrayacaklardandı. Sabah olduğunda şehrin altı üstüne getirildi ve Lût kavmi üzerlerine pişirilmiş balçıktan taş yağdırılarak helak edildi.

BİR SORU BİR CEVAP

İhramlı İken Tıraş Olan Veya Kasık ve Koltuk Altlarındaki Tüyleri Temizleyen Kişiyne Ne Gerekir?

Hanefî mezhebine göre ihramlı iken tıraş olan veya koltuk altı ya da kasıklardaki tüyleri temizleyen kişiyne ceza olarak dem (bir koyun veya keçi kesmek) gerekir (*Mevsîlî, İhtiyâr, I, 164*).

Şâfiî, Hanbelî ve Mâlikî mezheplerine göre ise böyle bir kişi muhayyerlik haklarından yararlanıp; dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fakire sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir (*Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Lütfundan bize rızık ver, bizi rızıkından mahrum etme, bize verdiğin rızıkları bizim için bereketli yap, katında bulunan nimetlere rağbetimizi artır ve bizi gönül zengini eyle.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42, No: 29388)

ŞEHİTLİK VE GAZİLİK

Allah yolunda öldürülen Müslüman'a şehit denir. Gazi ise, Allah yolunda savaşıp sağ kalan kişidir. Yüce Allah şehitlerle ilgili olarak **“Allah yolunda öldürülenlere, ölümler demeyin. Onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz.”** (Bakara, 2/154) buyurmaktadır. Kur'an'da şehitler, peygamberler, doğrular ve salihlerle birlikte zikredilmektedir (Nisâ, 4/69).

Peygamberimiz de şehitliğe dinimizin verdiği değeri şu şekilde açıklar: **“Hiç kimse cennete girdikten sonra dünyaya dönmek istemez. Yalnız şehitler, gördükleri nimet ve ikram sebebiyle dünyaya dönüp, on defa şehit olmayı arzu ederler.”** (Buhârî, Cihâd, 21)

Şehitler yıkanmazlar, kefenlenmezler, elbiseleri ile defnedilirler.

BİR SORU BİR CEVAP

Hac İçin İhrama Girdikten Sonra Hac Menasikinden Hiçbirini Yapmadan Tıraş Olan Kimsenin Ne Yapması Gerekir?

Hac için ihrama girdikten sonra hac menasikinden hiçbirini yapmadan tıraş olan kişi tıraş olmakla ihramdan çıkmış olmaz; ihram yasağı işlemiş olur. Böyle bir kimse saçının tamamını veya en az dörtte birini tıraş etmişse, dem (koyun veya keçi kesmek); daha azını tıraş etmişse, sadaka-i fitır gerekir (İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 162, 163).

Şâfiî mezhebine göre ise, muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir (Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! İçimi dışımdan daha hayırlı kıl. Ve dışımı yararlı kıl. Allah'ım! Sapmadan ve saptırmadan mal, aile ve çocuk bakımından insanlara verdiklerinin iyisini isterim.” (Tirmizî, Deavât, 126)

HAC

İslam'ın şartlarından biri olan hac ibadeti, derin hikmetleri ile Hz. İbrahim'in çağlar üstü davetidir.

Hac adeta mahşeri andırır. Farklı ırk, dil ve kültürlerle sahip insanların farklılığı, bencilliği ve ihtirası temsil eden elbiselerini çıkarıp ihram elbiseleriyle topluca ibadet etmesi, adeta ahirette yaratıcının huzurunda dirilişi ve toplanışı hatırlatır. Böylelikle hac ibadeti müminleri şuurlandırarak hayatlarında kalıcı etkilere sahip bir dönüm noktası olur.

Hacda her ibadetin bir anlamı, eğitici ve bilinçlendirici bir yönü vardır. Hac ibadetinde bu bilinci yakalayan haccın hikmetlerine nüfuz edebilen müminler, hata ve günahlarından arınıp yaşadıkları ülkelere yeni bir şuurla dönerler.

BİR SORU BİR CEVAP

Vakti Geldiğinde Sakal Tıraşı İle İhramdan Çıkılır mı?

İhramdan çıkmak için saç tıraşı olmak gerekir. Bunu yapmadan önce sakalın tıraş edilmesiyle kişi ihramdan çıkmış olmaz; sakalın tamamının veya en az dörtte birinin tıraş edilmesi halinde dem (koyun veya keçi kesmek) gerekir (*İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, II, 162, 163*). Şâfiî mezhebine göre ise böyle bir kimse muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir (*Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Sürçmelerimi / hatalarımı azalt, ayıplarımı / kusurlarımı ört, korkumu gider, bana taşkınlık edene karşı beni koru, zulmedene karşı bana yardım et ve bu konuda bana yardımını göster.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 42, No: 29389)

MÜREKKEP YALAMAK

Mürekkep yalamak, “çok emek harcamak, bir iş uğruna çok pek çok sıkıntıyı göze almak” anlamında kullanılan bir deyimdir.

Bir hattatın yazı sırasında yaptığı yazım hatasını yazının mürekkebi kurumadan düzeltmesi icap eder. Zira mürekkep kurduğunda düzeltilemediği gibi yazının güzelliğini de bozmaktadır. Bunu bilen hattatlar hata yaptıkları zaman mürekkebin kurumasına fırsat vermeden aceleyle serçe parmaklarını yalayıp ıslatarak yanlış yazdıkları yeri ıslak parmaklarıyla siler ve hatalarını giderirler. Böylece hem mürekkepten hem de zamandan tasarruf edilir.

Serçe parmağını yalayıp ıslatarak silmek istemeyen hattatlar, kâmiş kalemlerinin uçlarını hafifçe yalayarak ıslatırlar ve mürekkebi çözülen kâmişle rötuş yapılır. Böylece hattat, hatasını iki halde de mürekkep yalayarak gidermiş olur.

Bu tür uygulamalar hat hocası tarafından hat öğrencilerine talim edilir. Çırağın çalışmalarını yeterli bulmayan ve biraz daha uğraşmasını isteyen hattatların kullandıkları, “daha çok mürekkep yalaman gerek” sözü günümüzde hala kullanılmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Umre İhramına Girdiği Halde, Henüz Tavaf ve Sa'y Yapmadan Mazeretsiz Olarak Bir Gündüz Veya Gece Süresince Elbise Giyen Kişinin Ne Yapması Gerekir?

Bu durumdaki kişinin, öncelikle elbisesini çıkartıp ihram bezlerine bürünerek tavaf ve sa'yini yapması gerekir. Ancak ihramlı iken bir gündüz veya gece süresince elbise giymiş olduğu için ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesmek) gerekir (*İbn Âbidîn, Redd'ül-Muhtâr, II, 162, 163*).

Şâfiî mezhebine göre ise, muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir (*Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden başka ilah yoktur, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana hamd ederim, ben kötü bir fiil işledim ve nefsimi zulmettim, bana merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısıdır.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 19, No: 29242)

SABIR: MUSİBETİN İLK ANINDA

Başımıza gelen musibetleri sabır ile karşılamak muhakkak kolay değildir. Bununla birlikte karşılaşılan üzücü olaylar karşısında metanetli davranarak musibetin ilk anından itibaren sabra sarılmak tavsiye edilmiştir. Nitekim Allah Resûlü (s.a.s.) bir gün, kabir başında ağlayan bir kadına rastlamıştı. Ona doğru yaklaşarak acısını hafifletmek için *“Allah’tan sakın ve sabreyle”* tavsiyesinde bulundu. Ancak çocuğunu yeni kaybetmiş olan anne, acısının tazeliğinden dolayı kendisine nasihatte bulunanın Allah Resûlü (s.a.s.) olduğunu anlayamamıştı. “Sen benim derdimle dertlenmedin, acımı bilemezsin” diyerek Hz. Peygamber’i tersledi ve yanından uzaklaşmasını istedi. Bu gelenin Allah Resûlü olduğunu öğrenince de hatasını anlayarak derhal onu bulmaya gitti. Hz. Peygamber’in (s.a.s.) yanına varınca, kendisini tanıyamadığını belirterek söylediği sözlerden ötürü pişmanlığını dile getirdi. Bu durum karşısında Resûl-i Ekrem (s.a.s.) ise **“Sabır, musibetin geldiği ilk andadır.”** buyurarak asıl sabrın kişinin acısı tazeyken gösterdiği sabır olduğunu vurguladı (*Buhârî, Cenâiz, 31*).

BİR SORU BİR CEVAP

Tavaf Yapmaksızın Sa’y Yapan ve Tıraş Olup İhramdan Çıkan Kimsenin Ne Yapması Gerekir?

Henüz tavaf yapmadan sa’y yapan ve tıraş olan kimsenin sa’yi geçerli değildir. Zira sa’yin geçerli olabilmesi için muteber bir tavaftan sonra yapılmış olması gerekir (*Kâsânî, Bedâiü’s-sanâî, II, 320*). Dolayısıyla bu durumdaki kişi ihramdan çıkmış olmaz; ihram yasağı işlemiş olur. Böyle bir kimse önce tavafını yapar, sonra sa’yini tekrarlar, daha sonra ihramdan çıkar. Ayrıca ihramdan çıkma vakti gelmeden tıraş olarak ihram yasağı işlediğinden dolayı da kendisine dem (koyun veya keçi kesmek) gerekir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 148, 162*). Şâfi mezhebine göre ise muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilir.

GÜNÜN DUASI

Resûlullah (s.a.s.) namaza kalktığında şöyle dua ederdi: *“...(Allah’ım!) Beni güzel ahlaka erıştır. Senden başka güzel ahlaka eristirecek yoktur. Kötü ahlakı benden uzaklaştır. Senden başka kötü ahlakı benden uzaklaştıracak yoktur!..”* (Müslim, Müsâfirin, 201)

KUTSAL YOLCULUK: HAC

“Yolculuğuna gücü yetenlerin haccetmesi, Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.” (Âl-i İmrân, 3/97)

Allah’ın bu emrini yerine getirmek isteyen Müslüman, büyük bir hasretle hac ibadetini yerine getirmek üzere Mekke’ye gelir. İhrama girerek tüm dünyalık nimetlerden ve kimliklerinden arınır, telbiyeyle Rabbinin emrine amade olduğunu haykırır. Tavaf ve sa’yın ardından arefe günü Arafat’ta mahşeri yaşarken Rahman’ın yüceliğini idrak eder. Vakfeye durarak ahirette çekileceği hesabı düşünür, Rabbinin huzurunda yakarır, mağfiret diler. Arafat’ta şuur kazanan hacı, Müzdelife’ye doğru yola çıkar. Burada yaptığı vakfeyle Rabbinin anar ve O’na samimiyetle dua eder, kulluk bilinci zirveye ulaşır. Oradan Mina’ya gelir ve bir zamanlar Hz. İbrahim’in yaptığı gibi Rabbiyle arasına girmeye çalışan şeytana ve nefsinin süfli arzularına taş atarak bunlara uymamak üzere tövbe eder. İbadetini ziyaret tavafiyla tamamlarken Resûlullah’ın müjdelediği üzere (*Buhârî, Muhsar, 10*) evine günahlarından arınmış halde döner.

BİR SORU BİR CEVAP

Âdet Hali Sona Eren Bir Kadın Henüz Umrenin Sa’yini Yapmadan Saçını Keserse, Kendisine Ne Gerekir?

Umrenin tavafinı yapıp, henüz sa’yini yapmadan saçını kesen kadına, dem (koyun veya keçi kesmek) gerekir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 162*).

Şâfiî mezhebine göre ise umre sa’yini yapmadan saçını kesen kadın ihramdan çıkmış olmaz; ihram yasağı işlemiş olur. Dolayısıyla sa’yini yapıp, saçını keserek ihramdan çıkması gerekir. Ayrıca muhayyerlik haklarından yararlanıp; ceza olarak bir dem (koyun veya keçi kesme), üç gün oruç tutma veya altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih edebilirler (*İbn Rüşd, Bidayetü’l-Müctehid, Mısır, 1975, I, 372*).

GÜNÜN DUASI

“...Allah’ım, beni amellerin en güzeline ve ahlakın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırırsın. Beni kötü işlerden ve kötü ahlaktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin.” (Nesâî, İftitâh, 16)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN HZ. HAFSA

Hz. Peygamber'in hanımlarından Hz. Hafsa, Hz. Ömer'in kızıydı. Bilgili ve kültürlü hanım sahabîlerden biriydi. Okuma yazmayı Şifâ bint Abdullah'tan öğrenmişti. İlk eşi Huneyys b. Huzâfe idi. Huneyys Bedir Savaşı'ndan dönerken yolda hastalanmış ve Medine'de vefat etmişti. Hz. Ömer genç yaşta dul kalan kızı Hafsa için endişeleniyordu. Onu hayırlı bir insanla evlendirmek istiyordu. Bunun için Hz. Osman'la görüştü fakat eşi Rukıyye'yi yeni kaybetmiş olan Hz. Osman evlenmek niyetinde değildi. Daha sonra Hz. Ömer, Hz. Ebû Bekir'e teklif götürdü. Resûlullah'ın Hz. Hafsa'yla evlenmeyi düşündüğünü bilen Hz. Ebû Bekir kendisine bir cevap vermeyince Hz. Ömer gücendi. Allah Resûlü'ne giderek olanları anlattı. Resûlullah da Hafsa'nın Osman'dan, Osman'ın da Hafsa'dan daha hayırlı biriyle evleneceğini müjdeleyerek onu tescilli etti. Hz. Peygamber çok geçmeden Hz. Ömer'e kızıyla evlenmek istediğini bildirdi ve hicretin üçüncü yılı Şaban ayında Hz. Hafsa ile nikâhlandı.

BİR SORU BİR CEVAP

İhramlı Kimse Banyo Yaparken ve Çamaşır Yıkarken Sabun Veya Deterjan Kullanabilir mi?

İhramlı kimse için bir organının tamamına veya daha az kısmına güzel koku sürmek yasaktır ve ceza gerektirir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 160*). Bir organının tamamına veya birden çok organa sürdüğünde, toplamı bir organa varacak şekilde koku sürerse dem (küçükbaş hayvan) kesmesi, daha az bir yere sürerse sadaka vermesi gerekir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 161*). Ancak çamaşır yıkarken koku bırakmayan cinsten sabun ve deterjan kullanabilir. Banyo yaparken de kokulu olmayan sabun ve şampuan kullanılabilir. Kokusu kalıcı olan sabun kullanırsa, yukarıda belirtilen cezayı ödemesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım, beni güzel bir iş yaptıkları zaman mutlu olan, günah işledikleri zaman da bağışlanma dileyen kullarından eyle." (İbn Mâce, Edeb, 57)

ÇOCUKLARIMIZA SAYGIYI ÖĞRETELİM

Saygı; bizleri yetiştirip büyüten emek verenlerin kıymetini bilme, ona değer vermedir. Saygı, insanın kendi kişiliği ile başkalarının kişiliğinin arasındaki sınırı bilip o sınırı aşmaması, kendi aleyhine dahi olsa başkasının hakkına, hukukuna özen göstermesidir

Saygıyı en yakınlarımızdan başlayarak sosyal ilişkilerimize yansıtmalıyız. Saygı önemli bir değerdir. İnsanı yüceltir. Kıymetini zedelemeyiz. Saygının ilk öğrenilen yeri aile ocağıdır. Zira saygı yaşanarak öğrenilir. Çocuklar aileden aldıkları saygı ve görgü kurallarını dış dünyaya yansıtırlar. Günümüzde çocukların kendi fikirlerini aile ortamında ifade etmemesi, kendisine her ne denirse onu uygulaması ve kendi istekleri konusunda fikir beyan etmemesi saygı olarak algılanmaktadır. Anne ve babalar saygıyı ifade konusunda da çocuklarına iyi örnek olmalıdırlar. Çocuklar saygı gösterilecek yerleri ve saygı gösterilecek zamanı iyi kavramalıdırlar. Özellikle büyükleri ile muhatap olduklarında konuşma tarzlarına özen göstermelidirler. Onların yanında oturma, kalkma, yemek yeme tavırlarına dikkat etmelidirler.

BİR SORU BİR CEVAP

Hac Kimlere Farzdır?-1

Hac İslam'ın beş temel esasından biri olup bedenî ve mali yönü olan bir ibadettir. Sağlık, servet ve yol emniyeti yönünden (Tirmizî, Hac, 4) haccetme imkânına sahip (Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 120), hür, (İbn Ebû Şeybe, Musannef, Riyâd, 1409, III, 354) akıllı ve buluş çağına erişmiş Müslümanlara farzdır (Mergînânî, el-Hidâye, I, 134; Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 120; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, III, 447). Bu şartları taşıyan kişinin, imkân elde edince, geciktirmeden bu farzı yerine getirmesi gerekir. Hayatında bir defa hac yapmış olan Müslümanın bir daha haccetmesi gerekmez (Müslim, Hac, 412) ancak nafîle olarak hac yapabilir (Ebû Dâvûd, Menâsik, 1). Günümüzdeki kota sınırlamaları sebebiyle müracaat ettiği halde kurada ismi çıkmadığı için hacca gidemeden ölen kimseler, hacca yol bulamadığı için gidemediğinden dolayı borçlu olarak ölmüş olmaz.

GÜNÜN DUASI

“Ey kalpleri çeviren (Allah'ım)! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.” (Tirmizî, Deavât, 89)

MADDİ TEMİZLİK

Dinimiz temizliği imanın belirtilerinden saymıştır. Namazın sahih olması için beden, elbise ve namaz kılınacak yerin temiz olması şarttır. Birçok ibadet için abdest ve guslün farz ya da sünnet kılınması temizliğe verilen önemi göstermektedir. Bunlardan başka haftalık temizlik için; **“Haftada bir kere yıkanmak her Müslüman’ın görevidir.”** (Buhârî, Cum’a, 12) buyrulmuştur.

Peygamberimiz dış temizliği üzerinde de ısrarla durmuştur: **“Misvak hem ağız temizler, hem de Hakk’ın rızasını kazandırır.”** (Nesâî, Tahâret, 5)

Tırnakların kesilmesi, koltuk altı ve kasık kıllarının temizlenmesi, fitratın bir gereği kabul edilmiştir. Saç bakımı da Peygamberimizin teşvik ettiği hususlardandır: Bu konuda **“Saçı olan bakımına özen gösterebilir.”** (Ebû Dâvûd, Tereccül, 3) buyurmuşlardır.

BİR SORU BİR CEVAP

Hac Kimlere Farzdır?-2

Kendisine hac farz olan kimsenin, haccını bizzat eda etmekle yükümlü olması için, sağlıklı olması, tutukluluk veya yurtdışına çıkma yasağı gibi bir engelinin bulunmaması ve yolun güvenli olması şarttır (Mevsîlî, el-İhtiyâr, 140).

Hac yolculuğuna katlanamayacak ya da fiilen haccedemeyecek derecede hasta olanlar ile yaşlılar, hac kendilerine farz olsa bile eda ile yükümlü değildirler. Bu durumda olanlar şartları olduğu takdirde bizzat haccederler. Eğer şartlar oluşmazsa kendi yerlerine bedel göndererek hac yaptırırlar (Merğînânî, el-Hidâye, I, 183). Hacca yazılıp da kurada ismi çıkmadığı için gidemeyen kişiler için bu da bir mazzerettir.

GÜNÜN DUASI

“Kulağımın kötülüğünden, gözüümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden, tenimin kötülüğünden sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 4)

MANEVİ TEMİZLİK

Dinimiz maddi temizliğe olduğu kadar manevi temizliğe de çok önem verir. Bir mümin için ulaşabileceği en yüksek makam, yaratıcısının rızasını kazanmaktır. Bu ise ibadet ve taat sayesinde gerçekleşir. Belirli ibadetlerin yerine getirilebilmesi için maddi arınmanın yanında manevi arınma da şart koşulmuştur. Zira Allah'ın huzuruna ancak temiz bir kalp, halis bir niyet ve güzel ahlakla çıkılabilir. (Şu'arâ, 26/89)

Manevi temizlik, iman ve ahlakla alâkalıdır. **“Temizlik imanının yarısıdır.”** (Müslim, Tahâret, 1) buyuran Peygamberimiz (s.a.s.), temizliğin bu yönüne vurgu yapar.

Manevi temizlik için kişi ruh dünyasında bir arınmaya gitmeli, kalbini her türlü manevi hastalıklardan temizlemek için çaba sarfetmelidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Hac Ayları Hangileridir?

Hac ayları, hicri takvimdeki Şevval ve Zil-kade aylarının tamamı ile Zilhicce ayının ilk 10 günüdür. Bu zamanlara hac ayları denmesi, hac menâsikinin bu aylardan herhangi birinde bitirilebilmesi açısından değil, haccın şartı olan ihrama Şevval'den itibaren girilebilmesi bakımındandır. Bu süre içerisinde ihrama girerek, haccın iki temel rûknünden biri olan ve sadece Zilhicce'nin dokuzuncu günü öğle vakti ile onuncu günü fecr-i sadık arasında yapılabilen Arafat vakfesini yapan kimsenin haccı geçerli olur. Haccın diğer rûknü olan ziyaret tavafı ise Kurban Bayramı günlerinde eda edilmekle birlikte, bugünlerde yapılamaz ise cezasını yerine getirmek kaydıyla daha sonra da yapılabilir ve bu tehir, o seneki haccın geçersiz sayılmasına sebep olmaz (Kâsânî, Bedâiü's-Sanâî, Beyrut 1406/1986, II, 211, 213-214; Ebu's-Suûd, İrşâdü'l-Akli's-Selîm, Riyad, I, 325).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 64)

İLK HATTAT PADİŞAH: II. BAYEZİD

“Kur’an-ı Kerim Mekke’de indi, Mısır’da okundu, İstanbul’da yazıldı” denir. Bu sözle kastedilen doğrudan bir yazı değil, hattır. Hat, Kur’an-ı Kerim’e ve onun yazımına duyulan aşktan doğmuş bir sanattır. Osmanlıda padişahlar bile usta hattatların önüne diz çökerek hat meşk eder, icazet alırlardı. Osmanlı padişahlarının bazıları şehzadelikleri sırasında, bazıları da padişah olduktan sonra hatta gönül vermiştir.

Hat sanatına ilgi duyan ilk padişah, Sultan II. Bayezid’dir. Onun hat sanatıyla ilgisi şehzadeliliği sırasında, vali olarak bulunduğu Amasya’da başlar. Zamanla Türk-İslam hat sanatının kurucusu Şeyh Hamdullah’la yakınlık kurarak ondan yazı meşk eder ve hocasının hokkasını tutacak kadar saygı ve hürmet gösterir. Sultan II. Bayezid, padişah olduktan sonra Şeyh Hamdullah’ı İstanbul’a getirir. İstanbul’un yazının merkezi olması böylece başlamış olur.

BİR SORU BİR CEVAP

İmkân Bulup Kâbe’yi Gören veya Umre Yapan Kişiye Hac Farz Olur mu?

Haccın farz olması için belli zamanda hac farzasının ifa edileceği yerlerde bulunma imkânına sahip olmak gerekir (*Kâsânî, Bedâiü’s-Sanâi, II, 120*). Bu iki şarttan biri eksik olursa kişiye hac farz olmaz. Dolayısıyla hac mevsiminde değil de başka bir vakitte Mekke’de bulunan bir kimse hac mevsimi başlamadan oradan ayrılmak zorunda kalır ve hac vaktinde tekrar gitme imkânı bulamazsa, sırf Mekke’de bulunmuş olmasından dolayı kendisine hac farz olmaz (*İbn Âbidîn, Reddû’l-muhtâr, II, 241*). Kâbe’yi gören kimse eğer hac mevsimine kadar orada kalma imkân ve fırsatı bulursa kalır ve haccını yapar.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Kalbimde nur, gözümde nur, kulağımda nur, sağımda nur, solumda nur, üstümde nur, altımda nur, önümde nur var eyle, benim nurumu artır.” (Müslim, Müsâfirîn, 181)

KURBANI ANLAMAK

Kelime anlamıyla kurban; yaklaşmak, Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şey demektir.

Kurban toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutan, sosyal adaletin gerçekleşmesine katkı sağlayan önemli bir ibadettir.

Kişi kurban kesmekle Allah'ın emrine boyun eğmiş, kulluk bilincini ortaya koymuş olur. Müminler her kurban kesiminde Hz. İbrâhim ile oğlu Hz. İsmâil'in Cenâb-ı Hakk'ın buyruğuna mutlak itaat konusunda verdikleri başarılı sınavı hatırlarlar. İbrahim ve İsmail aleyhimesselemin sınavı anlaşılardan, kurban ibadeti anlaşılamaz. Bu husus Saffât sûresinde, (34/101-103) ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

Netice olarak kurban, insanın Allah'a manen yaklaşmasını ifade eder.

BİR SORU BİR CEVAP

Hac İbadetinin İfası İçin Nisâp Miktarı Mala Sahip Olma Şartı Var mıdır?

Bir insana hacın farz olması için zekât verecek konuma gelmesi şart değildir. Borcu ve aile fertlerinin her türlü ihtiyacı dışında hacca gidip gelecek kadar parası, malı mülkü ve imkânı bulunan kimseye, hacın farz olması için gerekli olan diğer şartları da taşıyorsa hac farz olur (*Kâsânî, Bedâiü's-Sanâî, II, 120, 122*). Bir sahabinin, "Hac yapmayı farz kılan şey nedir?" şeklindeki sorusuna Hz. Peygamber (s.a.s.), "**Azık ve binit.**" cevabını vermiştir (*Tirmizî, Hac, 4*). Dolayısıyla bir kimsenin asli ihtiyaçları, varsa borcu ve bakmakla yükümlü olduğu insanların nafakası dışında hacca gidip geleceği sürede kendisine yetecek kadar yeme, içme ve barınma giderleriyle yol parasına sahip olması durumunda kendisine hac yapmak farz olur. Ayrıca nisap miktarı mala sahip olması gerekmez.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Günahlarımı kar ve dolu suyu ile yıka ve beyaz elbiseyi kirden temizler gibi kalbimi hatalardan arındır." (Buhârî, Deavât, 39)

RABBİMİZE YAKINLAŞMA VESİLESİ: KURBAN

Kurban, Yüce Allah'ın rızasını kazanma ve O'na yakınlaşma vesilesidir. **“Âdemoğlu kurban gününü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli olan bir amel işlemez. Kurban, kıyamet gününü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla (sevap olarak) gelir.”** (Tirmizî, Edâhî, 1) diyen Allah Resûlü'nün belirttiği üzere kurban, kişiye Rabbi katında değerli kılan salih bir ameldir.

Kurban, verdiği nimetlere karşı kulun Rabbine sunduğu bir teşekkür, gerektiğinde her türlü şeyi O'nun uğruna feda edebileceğini ifade eden bir teslimiyet göstergesidir. **“Onların etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat O'na sizin takvanız (Allah'a karşı gelmekten sakınmanız) ulaşır.”** (Hac, 22/37) ayetinde belirtildiği üzere, kalpteki takva duygusunun bir göstergesidir kurban. Bu yüzden kurban ibadeti, yalnız Allah rızası için, samimi duygularla yapıldığında bir anlam ifade eder. Kurban etinin akrabalar ve komşularla, özellikle de ihtiyaç sahipleriyle paylaşılması ise bu anlamı pekiştirir.

BİR SORU BİR CEVAP

Evlenme Çağında Bekâr Çocuğu Bulunan Kişi Hacca Gitmeyi Erteleyebilir mi?

Sağlık ve servet yönünden hacetme imkânına sahip, hür, akıllı ve buluğ çağına erişmiş Müslümanların, ömürlerinde bir defa haccetmeleri farzdır (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 140*). Bu şartları taşıyan kişinin, imkân elde edince, geciktirmeden bu farzı yerine getirmesi gerekir. Bu itibarla, kişinin evlenme çağında bekâr çocuğu da bulunsa, bu şartları taşıması halinde haccetmesi farzdır. Hacca gitmeyip de hac parasını çocuğunu evlendirmek için kullanırsa, hac yükümlülüğü üzerinden kalkmaz.

GÜNÜN DUASI

“Ey Rabbimiz! Unutur ya da yanılsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme!” (Bakara, 2/286)

CENNET BAHÇELERİ: MESCİTLER

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), ashabına gönülleri mescitlere bağlı kimseler olmalarını tavsiye etmiş ve Allah'ın adının anıldığı, O'nun tazim edildiği, ilim meclislerinin kurulduğu bu mekânları cennet bahçelerine benzetmiştir. Konuyla ilgili olarak Ebû Hüreyre (r.a.) ile Hz. Peygamber (s.a.s.) arasında şöyle bir diyalog yaşanmıştır: Allah Resûlü (s.a.s.) bir gün, **“Cennet bahçelerine uğradığınız zaman oralardan bolca istifade ediniz.”** buyurdu. Bunun üzerine Ebû Hüreyre (r.a.), “Yâ Resûlallah, cennet bahçeleri neresidir?” diye sordu. Resûl-i Ekrem (s.a.s.), **“Mescitler.”** diye cevap verdi. Ebû Hüreyre (r.a.), bu defa kendisine mescitlerden bolca istifade etmenin ne anlama geldiğini sordu. Hz. Peygamber (s.a.s.) de **“Sübhânelahi ve'l-hamdülillâhi ve lâ ilahe illâllahü vallahü ekber”** sözlerini söylemek suretiyle Allah'ı zikrederek ve O'nu yücelterek mescitlerden istifade edebileceği cevabını verdi. (Tirmizî, Deavât, 82)

BİR SORU BİR CEVAP

Haram Yolla Elde Edilen Kazançla Yapılan Hac Geçerli midir?

İslam dini kişilerin meşrû işlerle uğraşmalarını ve geçimlerini helal yollardan elde etmelerini ister. Buna rağmen gayrimeşru yolla bir kazanç elde edilmiş ve bu kazancın sahibi belli ise, bunun sahibine iade edilmesi; belli değil ise karşılığında sevap beklenmeksizin yoksullara veya hayır kurumlarına verilerek elden çıkarılması gerekir (*Serahsî, el-Mebsût, II, 112*). Bu itibarla, gayrimeşru yolla elde edilen para ile hac etmek uygun değildir. Asıl olan, ibadetlerin helal parayla yapılmasıdır. Bununla birlikte haram parayla hacca giden kişinin hacca sahih olup, üzerinden hac yükümlülüğü kalkmış olur. Ancak gayrimeşru kazancın sorumluluğundan kurtulmak için, bu malı yoksullara veya hayır kurumlarına vererek elden çıkarması ve bir daha işlemek üzere tövbe etmesi gerekir (*Kâsânî, Bedâiu's-Sanâi, II, 130; İbn Nüceym, el-Bahrü'r-Râik, I, 283*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.” (Müslim, Zikir, 72)

ANNE VE BABAYA SAYGI

Yüce Allah kendisine ibadet ve kulluk yapılmasını emrettikten hemen sonra, ana-babaya iyilik ve ihsanda bulunmayı emretmektedir: *“Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, anaya-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara “öf!” bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle. Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: ‘Rabbim! tıpkı beni küçükken korusun yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı.’”* (İsrâ, 17/23-24)

“İnsana da, anne-babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi, onu her gün biraz daha güçsüz düşerek karnında taşımıştır. Onun süttten kesilmesi de iki yıl içinde olur. (İşte onun için) insana şöyle emrettik: ‘Bana ve anne babana şükret. Dönüş banadır. Eğer hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığın bir şeyi bana ortak koşman için seninle uğraşırlarsa, onlara itaat etme. Fakat dünyada onlarla iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonra dönüşünüz ancak banadır. Ben de size yapmakta olduğunuz şeyleri haber vereceğim.’” (Lokmân, 31/14-15)

BİR SORU BİR CEVAP

İfrad Hacı Ne Demektir ve Nasıl Yapılır?

İfrad hacı, aynı yılın hac mevsimi içinde umre yapılmaksızın, eda edilen hacdır. İfrad hacı yapmak isteyen kişi, hac mevsimi içinde Mekke’de ikamet ediyorsa, bulunduğu yerde; mikat dışından geliyorsa mikatta sadece hacca niyet ederek ihrama girer. Mekke’ye varınca kudüm tavafını yapar, ihramdan çıkmaz. Arafat ve Müzdelife vakfelerini yapıp, bayram günü Akabe cemresine taş atar sonra tıraş olarak ihramdan çıkar. Daha sonra, ziyaret tavafını ve sa’yi yapar, cemreleri taşlar. İfrad hacı yapan kimsenin kurban kesmesi gerekmez (Merğînânî, el-Hidâye, I, 137, 141, 143, 148).

GÜNÜN DUASI

“...Allah’ım, nefsimi takvasını ver, onu temizle, onu temizleyenlerin en hayırlısı sensin. Onun velisi (sahibi) ve mevlâsı (efendisi) sensin...” (Müslim, Zikir, 73)

KURBAN BAYRAMI AREFESİ

Hicrî takvime göre Zilhicce ayının 8. gününe “terviye”, 9. gününe ise “arefe” günü denir. Zilhiccenin 10. günü ise Kurban Bayramı’dır. Peygamberimiz (s.a.s.), **“Allah hiçbir günde arefe gününde affettiği kadar kulunu affetmemiştir.”** buyurmuştur. (Müslim, Hacc, 436) Arefe günü hacılar Arafat’ta vakfe yaparlar. Arafat vakfesi haccın farzıdır. Hz. Âdem ve Hz. Havva’nın, cennetten dünyaya gönderildikten sonra Arafat’ta arefe günü buluşmuş oldukları rivayet edilir. Arefe günü oruç tutmak müstehaptır.

Arefe günü sabah namazından itibaren teşrik tekbirleri başlar ve Kurban Bayramı’nın dördüncü gününe kadar devam eder. Namazın vaciplerinden olduğu için farzlardan sonra teşrik tekbirlerini unutmamak gerekir.

BİR SORU BİR CEVAP

Arefe Günü Oruç Tutulur mu, Bu Konudaki Dinî Hüküm Nedir?

Çeşitli zamanlarda nafile oruç tutmanın faziletine dair birçok hadis-i şerif vardır. Bu oruçlardan biri de Zilhicce ayının ilk dokuz günü tutulan oruçtur. İsteyen tamamını tutabildiği gibi birkaç gününü de tutabilir. Herkes tuttuğu günler sayısınca ecir ve sevap kazanır. Zilhiccenin ilk dokuz günü içinde Arefe gününün önemli bir yeri vardır. Hz. Peygamber (s.a.s.), bu günün faziletine ilişkin olarak; **“Arefe gününden daha çok Allah’ın cehennem ateşinden insanları âzat ettiği bir gün yoktur.”** buyurmuş, yine **“Arefe günü tutulan orucun bundan önce ve sonra birer yıllık günahları örteceği Allah’tan umulur.”** (Müslim, Sıyâm, 196-197) demiştir. Fakat hacda olanların, yapacakları ibadetleri aksatmamaları, sıkıntıya ve halsizliğe düşmemeleri gerekçesiyle arefe günü oruç tutmamaları daha uygundur (Ebû Dâvûd, Savm, 64).

GÜNÜN DUASI

“...Allah’ım! Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Beni ve ailemi dünya ve ahirette her an sana ihlasla bağli kıl. Ey yücelik ve ikram sahibi!...” (Ebû Dâvûd, Vitir, 25)

KURBAN BAYRAMI

Sevgili Peygamberimizin belirttiği üzere **“Yüce Allah katında günlerin en değerlisi Kurban Bayramı günü, ondan sonra da Kurban Bayramı’nın ikinci günüdür.”** (Ebû Dâvûd, Menâsik, 19)

Kurban Bayramı’nın ilk günü, haram aylardan kabul edilen Zil-hicce ayının onuncu günüdür ki bu ayın ilk on günü yapılan salih amellerin Allah katında en faziletli ameller olduğu bildirilmiştir (Tirmizî, Savm, 52). Kurban Bayramı günleri, Allah’a kurbiyet (yakınlık) amacıyla kurbanların kesildiği, en mukaddes ibadetlerden hacın neticeye erdiği, nice inanan kimsenin affedildiği kutlu günlerdir. Aynı zamanda müminlerin kaynaştığı, kurban etlerinin dağıtılmasıyla birbirlerine yardımda bulunma fırsatını yakaladığı, her kesimden insanın yüzünün güldüğü sevinç günleridir. Resûlullah’ın “yeme içme ve Allah’ı zikretme günleri” olarak nitelendirdiği (Nesâî, Fer’ ve atîre, 2) bu mübarek günleri dua, zikir ve ibadetle, Rabbimize çokça şükrederek geçirmemiz gerekir. Yüce Allah’ın hepimizi bu günlerin kadrini bilenlerden eylemesi niyazı ile bayramınız mübarek olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

Kıran Haccı Ne Demektir Nasıl Yapılır?

Kıran haccı, aynı yılın hac mevsiminde umre ve haccın ikisine birden niyet edilip ihrama girilerek tek ihramla yapılan hacdır. Kıran haccı yapmak isteyen kişi, mîkata varınca veya daha varmadan umre ve haccın her ikisine birden niyet ederek ihrama girer. Umreyi yaptıktan sonra, ihramdan çıkmayıp, aynı ihramla haccı da eda eder, sonra ihramdan çıkar. Kıran haccı yapanların şükür kurbanı kesmesi vaciptir (Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 160; Mergînânî, el-Hidâye, I, 154).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Benim yaratılışımı güzel kıldığın gibi ahlakımı da güzelleştir.” (İbn Hanbel, I, 403)

HZ. İBRAHİM'İN İMTİHANI HZ. İSMAİL

Hiz. İsmail, Hiz. İbrahim'e yıllarca süren tevhid mücadelesinin ardından yaşlılık döneminde ettiği dua üzerine bahşedilen salih ve iyi huylu bir evlattı. Büyüyünce babası Hiz. İbrahim ona "Yavrum, ben rüyamda seni kurban ettiğimi gördüm. Bir düşün, ne dersin?" dedi. Hiz. İsmail, büyük bir teslimiyet göstererek "Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın." dedi. (Sâffât, 37/102) Bu zor imtihan karşısında ikisi de Allah'ın emrine teslim olmuşlardı. Hiz. İbrahim oğlunu kurban etmek üzere yüz üstü yere yatırdı. Çok geçmeden Allah katından **"Ey İbrahim! Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız."** (Sâffât, 37/105) müjdesi geldi ve Hiz. İsmail'e karşılık semadan kurbanlık bir koç gönderildi. Teslimiyetiyle örnek peygamber Hiz. İbrahim'in imtihanı olan Hiz. İsmail de daha sonra Rabbinin hoşnutluğunu kazanan elçilerden biri oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

İhram Namazının Hükmü Nedir?

İhrama giren kişinin iki rekât ihram namazı kılması sünnettir. Şayet kerahet vakti ise ihram namazı kılınmamalıdır. Mikat mahallinde unutularak kılınmaması halinde Mekke'ye geldikten sonra da kılınabilir. Ancak maddi bir ceza gerekmez. İçinde bulunulan vaktin namazını kılmak da bu iki rekât namazın yerine geçer. Bu namazın ilk rekâtında Fâtihadan sonra "Kâfirûn", ikinci rekâtında ise "İhlâs" sûrelerinin okunması faziletlidir (Fetâvây-ı Hindiyye, Dâru'l-Fikr, 1991, I, 223).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım, cimrilikten sana sığınırım, korkaklıktan sana sığınırım, ömrün en rezil zamanına kalmaktan sana sığınırım." (Buhârî, Deavât, 37)

SILA-İ RAHİMİN ÖNEMİ

Sıla-i rahimde bulunmak, akraba ile ilişkileri devam ettirmek demektir. Hz. Peygamber, kendisi bu ilişkileri canlı tutarak sürdürmeye özen göstermiş, ashabını da aynı şekilde sila-i rahimde bulunmaya teşvik etmiştir. Asr-ı saadette konuyla ilgili şöyle bir olay yaşanmıştır:

Bir gün, bir sahabî, Hz. Peygamber'e gelerek kendisiyle görüşmek istemeyen akrabalarıyla ilgili serzenişte bulunmuştu. Kendisinin akrabalarıyla ilişkilerini sürdürdüğünü, ancak onların aynı şekilde muamele etmekten kaçındıklarını, kendisinin onlara iyilikte bulunduğunu, onların ise buna kötülükle karşılık verdiklerini söylemişti. Akrabalarına karşı yumuşak davranmasına rağmen kendisine kaba muamelede bulunduklarını söyleyen bu sahabîye Resûl-i Ekrem (s.a.s.), şu tavsiyede bulunmuştu: ***"Eğer sen dediğin gibiysen, (görünüşe göre) onlar senin iyi davranışların karşısında eziliyorlar! Sen böyle devam ettikçe Allah onlara karşı daima sana bir yardımcı verecektir!"*** (Müslim, Birr, 22)

BİR SORU BİR CEVAP

İhramlı Kimsenin Dikişli Elbise veya İç Çamaşırı Giymesi Durumunda ne Yapması Gerekir?

İhramlı kimsenin bir gündüz veya bir gece süreyle dikişli elbise veya iç çamaşırı giymesi durumunda kendisine dem yani küçükbaş hayvan kurban etmesi gerekir. Giyim süresi bir gündüz veya bir geceden az olursa sadaka-i fıtır verir (İbn Âbidîn, Reddû'l-Muhtâr, II, 162, 163). Şâfiî, Hanbelî ve Mâlikî mezheplerine göre elbise giyen kişi süresine bakılmaksızın dem, üç gün oruç ve altı fakire sadaka vermekten birisini seçmekte muhayerdir. Cezanın gerekmesi için bir günün veya gecenin geçmesi gerekmez (Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Kederden, üzüntüden, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve halkın galeyana gelerek taşkınlığından sana sığınırım." (Nesâî, İstiâze, 25)

ALLAH'IN BİZE EMANETLERİ: YETİMLER

“Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, ancak ve ancak kahrınlarını dolduraya ateş yemiş olurlar ve zaten onlar çılgın bir ateşe (cehenneme) gireceklerdir.” (Nisâ, 4/10) buyuran Yüce Allah daha pek çok ayette yetimlerin haklarını korumak üzerinde önemle durmuştur. Zira insanın en muhtaç olduğu varlıklardan, anne babalarından yoksun olan yetimler, Allah'ın bize emanetleridir. Kendilerini koruyacak kimseleri olmayan bu çocukları koruyup kollamak, onların bakımını üstlenmek bütün toplumun görevidir. Yetime kol kanat geren kişiyle cennette yan yana olacağını belirten (*Buhârî, Talâk, 25*) Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), en çok da sevgi ve ilgiye muhtaç olan bu insanlara sevgi, şefkat ve merhametle davranmayı tavsiye ederek şöyle demiştir: ***“Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir. Müslümanlar arasında en kötü ev ise içinde kendisine kötü davranılan bir yetimin bulunduğu evdir.”*** (İbn Mâce, Edeb, 6)

BİR SORU BİR CEVAP

Kıran Haccına Niyet Eden Bir Kimse Umre Tavafinı Yapıp İhramdan Çıkmadan Tıraş Olsa ve Sonra Hatırlar Hatırlamaz Sa'yini Yapsa, Bu Tıraştan Dolayı Ne Yapması Gerekir?

Kıran haccına niyet eden bir kimse umre tavafinı yapıp ihramdan çıkmadan tıraş olursa, Hanefî mezhebine göre kendisine biri umrenin, diğeri de haccın ihramı için olmak üzere iki dem gerekir (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 208, 223-224*). Şâfiî, Hanbelî ve Mâlikî mezheplerine göre böyle bir kişi, dem, üç gün oruç ve altı fakire sadaka vermekten birisini seçmekte muhayyerdir (*Nevevî, el-Mecmû, VII, 371; İbn Kudâme, Muğnî, III, 493*).

GÜNÜN DUASI

“İçimden geçirdiğim ve sakındığım şeylerin kötülüğünden Allah'a ve O'nun kudretine sığınırım.” (Müslim, Selâm, 67)

ALLAH'IN DOSTU HZ. İBRAHİM

Hiz. İbrahim Kur'an'da ismi en çok zikredilen peygamberlerden biridir. Allah Teâlâ, Hiz. İbrahim'i dünyada seçkin kılmış, onun kendisine dost, insanlara da önder olduğunu bildirmiştir. Hiz. İbrahim Rabbine teslimiyeti, imanını ve ihlası ile kendisinden sonrakı nesillere örnek olmuştur.

Yüce Allah, Hiz. İbrahim'e peygamber olmadan önce doğruyu yanlıştan ayırma yeteneği vermişti. Hiz. İbrahim, yıldızları, ayı ve güneşi gözlemlemiş fakat hepsinin kaybolup gittiğini görünce âlemi yaratan başka bir kudretin varlığına kanaat getirmişti. Bu sayede o, Allah'a kesin bir imanla teslim oldu. Sonra Hiz. İbrahim peygamberlikle görevlendirildi ve onun inkârcılarla yıllarca sürecekte olan mücadelesi de başladı. Putlara tapan babası ve kavmi onun dine davetine karşı çıktılar. Nemrut tarafından diri diri ateşe atıldı, doğup büyüdüğü toprakları terk etmek zorunda bırakıldı ama o her zaman Allah'a itaat eden, hakka yönelen ve Allah'ın nimetlerine şükreden bir önder oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Normal Âdeti Bittiği Halde Âdetin Azami Süresi Bitmeden Hac Veya Umre Menâsikini Yapıp Saçını Keserek İhramdan Çıkan Bir Kadın Daha Sonra Leke Görürse ne Yapması Gerekir?

Bu durumdaki bir kadın daha sonra leke görürse bakılır; kadının gördüğü lekeler âdet halinin azami süresi (10 gün/240 saat) sonunda kesilirse bu günler de âdetten sayılır. Bu durumda kadın tavafın vaciplelerinden olan temizlik şartına uymamış olacağından ceza olarak bir koyun veya keçi keser. Eğer bu lekeler âdet halinin azami süresi olan 10 gün/240 saat sonunda kesilmez ise, normal âdet gününden sonra gelen akıntı, istihaze/özür kanı sayılır. Bu halde iken yapılan ibadetler geçerli olur.

GÜNÜN DUASI

“(Allah'ım) Zenginlikle imtihan edilmenin kötülüğünden sana sığınırım. Fakirlikle imtihan edilmenin kötülüğünden de sana sığınırım.” (Buhârî, Deavât, 39)

HIRS

Hırs, sınırlandırılmayan isteklerimiz, aşırı tutkularımızdır. **“Bir koyun sürüsüne salıverilmiş iki aç kurdun koyunlara verdiği zarar, servet ve mevki düşkünün bir adamın dinine verdiği zarardan daha büyük değildir.”** (Tirmizî, Zühd, 30) hadis-i şerifi, aşırı hırs ve aç gözlülüğün yol açacağı zararın boyutlarının büyüklüğünü göstermektedir. Hırsını kontrol altında tutamayan insan sağlıklı düşünemez.

Kontrol altında tutulmayan hırs yüzünden toplumda barış, kardeşlik, adalet, eşitlik gibi üstün değerler tahrip edilmekte, dayanışma ve paylaşma ruhu ölmekte, birçok alanda haksızlıklar ve huzursuzluklara sebebiyet verilmektedir.

Hırs ile azim ve gayret birbiriyle karıştırılmamalıdır. Gayret övülecek bir duygudur. İşini yapan, çalışan insan sevilir. Haris insan mal, servet, makam ve mevkiye aşırı derecede düşkünlüğü ve bunları elde etmek için gösterdiği dengesiz tavırlar yüzünden sürekli olarak problem üretir ve bir türlü huzuru yakalayamaz. Hırs duygusu manevi/ahlakî bir eğitimle kontrol altına alınabilir. Bunun için gayret gösterilmelidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Guslederken Yellenmek, Gusle Yeniden Başlamayı Gerektirir mi?

Gusül abdesti alırken, yellenme, burun kanaması, yaranın kanaması vb. namaz abdestini bozan şeylerden birinin meydana gelmesi, gusle yeniden başlamayı gerektirmez. Çünkü bunlar, kişinin cünüp olmasını gerektiren hususlardan değildir (Mevsilî, el-İhtiyar, İstanbul, ts., I, 12). Ancak gusülden sonra namaz kılmak isteniyorsa, o zaman namaz için abdest alınması gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaptığım işlerin kötülüğünden de henüz yapmadığım işlerin kötülüğünden de sana sığınırım!” (Müslim, Zikir, 65)

CUMA NAMAZI

Yüce dinimiz İslam, Cuma gününü müslümanlar için önemli bir gün olarak tayin etmiştir. Kur'an-ı Kerim'de; ***“Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrılınca Allah'ı anmaya (namaz kılmaya) koşun ve alışverişi bırakın.”*** (Cum'a, 62/9) buyurulmuştur.

Cuma günü camiye gelmeden önce beden temizliği yapmak, manevi iklimden en iyi şekilde yararlanmak için kalbi ibadete hazırlamak ve camiye gelmek Peygamber Efendimizin sünnetlerindendir.

Sevgili Peygamberimiz; ***“Kim Cuma günü boy abdesti alır, en güzel elbiselerini giyer, sonra da camiye gidip insanları rahatsız etmeden sükunet içinde hutbeyi dinler ve namazı kıalarsa bu yaptığı o Cuma ile geçmiş Cuma arasındaki günahları için kefarettir.”*** (Ebû Dâvûd, Tahâret, 127) buyurmuştur.

BİR SORU BİR CEVAP

Cünüp Olan Bir Bayan, Henüz Gusletmeden Önce Adet Olsa, Ayrıca Gusül Alması Gerekir mi?

Cünüp olup da henüz gusletmeden önce âdet görmeye başlayan bir kadının hemen gusletmesi şart değildir, guslü âdetinin bitimine kadar geciktirebilir (Zebîdî, El-Cevheratü'n-Neyyira, Mektebetü Hakkaniyye, Pakistan, ts., I, 13; İbn Nüceym, el-Bahru'r-râik, Dâru'l-Marife, Beyrut, ts., I, 64). Ancak bu durumda olan bir kadın âdetinin bitmesini beklemeden temizlik amacıyla boy abdesti alabilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat. Ölmek benim için hayırlı olduğunda da benim canımı al!” (Buhârî, Merdâ, 19)

RAHMET ELÇİSİ'NİN HAYVANLARA MERHAMETİ

Sevgili Peygamberimiz, yaşayan hiçbir canlıya zulmedilmesine göz yummamış, hayvanlar söz konusu olduğunda da oldukça hassas davranarak onlara eziyet etmeyi yasaklamıştır. Bununla ilgili olarak, Abdullah b. Mes'ûd (r.a.), Hz. Peygamber'le birlikte oldukları bir yolculuk esnasında yaşanan olayı nakletmektedir. Buna göre, yolculuk sırasında orada bulunanlar iki tane yavrusuyla birlikte bir kaya kuşu görmüşler ve yavruları yakalamışlardı. Bunun üzerine anne kuş gelip onların yanında çırpınmaya başlamıştı. Tam o sırada Allah Resûlü onların yanına geldi ve yapılanlar karşısında **“Bu kuşu yavrularından dolayı üzen kim? Hemen yavrularını ona geri verin!”** buyurdu. Hz. Peygamber, aynı kişilerin bir karınca yuvasını da bilinçsizce ateşe verdiklerini görünce bunu kimin yaptığını sormuş ve onlara: **“Ateşle azap etmek ancak ateşin Rabbine mahsustur!”** şeklinde uyarıda bulunmuştu. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 112)

BİR SORU BİR CEVAP

Âdetli Bir Bayan Tırnaklarını Kesmesi ve İstenmeyen Tüyleri Gidermesi Caiz midir?

Bayanların âdet dönemlerinde tırnak kesmeleri ve istenmeyen tüyleri gidermelerinden dinimizce bir sakınca yoktur. Ancak bazı âdap kitaplarında adetli veya cünüp iken tırnak kesme, istenmeyen tüyleri giderme ve tıraş olmak gibi işlemlerin boy abdesti aldıktan sonra yapılması daha uygun görülmüştür (Tahtâvî, Hâşiye ala Merâkî'l-Felâh, 44).

GÜNÜN DUASI

“(Allah'ım) Bana verdiğin nimetlere bereket ihsan et. Gerçekleşmesine karar verdiğin şeylerin kötülüğünden beni koru. Çünkü sen karar verirsin ve senin kararın üzerine kimse söz söyleyemez...” (Dârimî, Salât, 214)

AHİ BABA'NIN NASİHATİ

Ahilik, İslam inancı ile sosyal-kültürel değerleri kaynaştıran bir düşünce biçimidir. Temelinde insanı yüceltmek, onu dünya ve ahiret mutluluğuna ulaştırmak vardır.

Ahilik, ruhunu Kur'an'dan alır. Sadece ahiliğin ilkeleri değil ahi-likteki tüm töre ve törenler Kur'an ayetleri ışığında şekillenir. Ahiliğe giriş, kalfalık, ustalık törenleri Kur'an okuyarak başlar, Hz. Peygamber'e salat ü selam okuyarak sona erer. Yapılan törenlerdeki kalfa yahut usta adayına verilen şu öğütler, kurumun İslam'ın temel ilkeleri doğrultusunda çalıştığının açık göstergesidir.

Ahi Baba'nın ustalığa yükselen gence nasihati şöyledir:

“Ey oğul! Harama bakma, haram yeme, haram içme! Doğru, sabırlı, dayanıklı ol! Yalan söyleme! Büyüklerinden önce söze başlama! Kimseyi kandırma! Kanaatkâr ol! Dünya malına tamah etme! Yanlış ölçme, eksik tartma! Kuvvetli ve üstün durumda iken affetmesini, hiddetli iken yumuşak davranmasını bil! Kendin muhtaç iken bile başkalarına verecek kadar cömert ol.”

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, beni amellerin en güzeline ve ahlakın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırırsın. Beni kötü işlerden ve kötü ahlaktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin.” (Nesâî, İftitâh, 16)

BİR SORU BİR CEVAP

Vitir Namazının Üçüncü Rekâtında Eller Niçin Kaldırılıp Tekrar Bağlanıyor?

İbadetler 'tevkîfidir yani Allah'ın emrettiği Hz. Peygamber (s.a.s.)'in tarif ettiği şekilde eda edilirler. Vitir namazında kunnuttan önce tekbir esnasında ellerin kaldırılması Hz. Peygamber'den gelen bazı rivayetlere dayanmaktadır (*Buhârî, Ezân 83; Mübârekfûrî, Tuhfetü'l-Ahvezî, Kitâbü'l-Vitr, 337 H. No: 460*).

Kamet Yapanın Yürümesi Doğru mudur?

Kamet farz namazlara başlarken söylenen ve Hz. Peygamber (s.a.s.)'in uygulamasına dayanan bir sünnettir. Onun için gereken saygı ve ağırbaşlılık ihmal edilmemelidir. Bu nedenle kamet eden kimsenin bu esnada yürümesi, mekrûh kabul edilmiştir (*İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, I, 265*).

BİDAT VE HURAFELERDEN SAKINALIM

Bid'at, dinin aslından olmayıp sonradan ortaya çıkarılan, hurafe ise akla ve ilme aykırı olan batıl inançlar ve uygulamalardır. İnsanlar, peygamberlerin tebliğ ettiği dinî esaslardan zamanla uzaklaşarak, bid'at ve hurafelere dalmışlardır.

Peygamber (s.a.s.) Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyurmuştur: ***“Kim benden sonra terk edilmiş bir sünnetimi diriltirse onunla amel eden herkesin eciri kadar o kimseye sevap verilir, hem de onların sevabından hiç bir şey eksiltilmeden. Kim de Allah'ın ve Resulü'nün rızasına uygun düşmeyen bir kötü bid'at icat ederse onunla amel eden insanların günahları kadar o kişiye günah yükletilir, hem de onların günahlarından hiç bir şey eksiltilmeden.”*** (Müslim, İlim, 6; Tirmizî, İlim, 16)

BİR SORU BİR CEVAP

Kıraatin Bazı Namazlarda Açık Bazılarında Gizli Okunmasının Sebebi Nedir?

İbadetler tevkîfidir. Yani gerek farz oluşu gerekçeleri gerekse uygulamalarının akılla bilinmesi mümkün değildir. Allah emrettiği için ifa ve Hz. Peygamber (s.a.s.) nasıl yaptıysa öyle eda edilir. Namaz da böyledir. Hz. Peygamber (s.a.s.); ***“Beni namazı nasıl kılarken gördüyseniz siz de öyle kılınız.”*** (Buhârî, Ezân 18) buyurmuştur. Resûlullah (s.a.s.) bir gün namaz kıldırırken açıktan okumuş, müşrikler bunu işittiklerinde Resûlullah'a (s.a.s.) eziyet ederek Kur'an'a, onu indirene ve getirene sövmeye başlamışlardı. Bunun üzerine ***“De ki: (Rabbini) ister Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın. Hangisiyle çağırırsanız çağırın, nihayet en güzel isimler O'nundur. Namazında sesini pek yükseltme, çok da kısma. İkisi ortası bir yol tut.”*** (İsrâ, 17/110) anlamındaki ayet indi (Buhârî, Tevhîd, 44; Beyhâkî, es-Sünenü'l-Kübrâ, II, 184). Çoğu alimler, bu ayetin, farz olan namazlardaki kıraatle ilgili olduğunu; gündüz kılınan farz namazlarda kıraatin gizli, gece kılınan farz namazlarda ise âşikâr/cehri olduğunu söylemişlerdir (Tahâvî, Ahkâmü'l-Kur'an, I, 239).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gazabından rızana, cezandan affına sığınırım. Senden sana sığınırım. Sana tüm övgüleri saysam yine de bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin.” (Müslim, Salât, 222)

EN HAYIRLI YEMEK: EL EMEĞİ

İnsanın en önemli sorumluluklarından biri de kendisinin ve ailesinin rızasını kazanması, bunun için meşru olan her türlü yola başvurmasıdır. Bu yolda çalışıp çabalamak dinimizde kutsal sayılmış, erkek olsun kadın olsun çalışan kimsenin amellerinin zayı olmayacağı bildirilmiştir (*Âl-i İmrân*, 3/195). El emeğinin en hayırlı yemek olduğunu söyleyen (*Buhârî, Büyû*, 15) Resûlullah (s.a.s.), inananları başkalarına muhtaç olmadan yaşamaya, çalışarak helal yollardan kazanç sağlamaya teşvik etmiş; kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışan kimsenin Allah yolunda olduğunu ifade etmiştir (*Taberânî, el-Evsat*, VII, 56) **“Sizden birinizin urganını alıp (dağa gitmesi), sırtında bir bağ odun getirip satması ve böylece Allah'ın onun itibarını koruması, bir şey verip vermeyecekleri belli olmayan kimselerden dilenmesinden daha hayırlıdır.”** (*Buhârî, Zekât*, 50) sözleriyle alın teriyle çalışmanın değerine işaret etmiş, kendisi de dualarında tembellikten Allah'a sığınmıştır (*Müslim, Zikir*, 76).

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Niyet Sadece Kalben Yapılsa Yeterli Olur mu?

Niyet, namazın şartlarından biridir. Niyet, kalbe ait bir iş olup, kişinin bir şeye karar vermesi, hangi işi ne maksatla yaptığını bilmesi demektir. Namazda muteber olan, kalpteki niyettir. Dil ile söylenmemesinin bir zararı yoktur (*Merğînânî, el-Hidâye*, I, 48).

Mescid-i Haram'da Namaz Kılarken Kıyam Halinde Nereye Bakılmalıdır?

Mescid-i Haram'da namaz kılan kimse secde edeceği yere bakar. Zira Resûlullah (s.a.s.), namazda kıyam halinde secde mahalline bakardı (*Mevsîlî, el-İhtiyâr*, I, 48). Başını çevirmeden gözünün görüş alanına giren bir noktaya bakmasında da kerahat yoktur (*Merğînânî, el-Hidâye*, I, 63). Buna göre, namaz kılan kimse Ka'be'ye de bakabilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten sana sığınırım. Haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan da sana sığınırım.” (*Ebû Dâvûd, Vitir*, 32)

ENGELLİ OLMAK

Dünyaya gelen her insan, sıkıntı, kaza, bela ve musibetlerle karşılaşabilir. Bu dünya hayatında kimileri sağlık içinde kimileri hastalıklar içerisinde günlerini geçirmektedir. Şu anda sağlam ve sağlıklı/engelsiz olan bir insanın az sonra engelli konumuna gelmeyeceği konusunda elinde bir güvencesi yoktur. “Ne olduğuna değil, ne olacağına bak.” sözü de bu gerçeği ifade etmektedir.

Hz. Peygamber, hadislerinde insanın hastalık, sakatlık gibi bedensel ve ruhsal olarak kendisine isabet eden her türlü sıkıntının günahları için bir bağışlanma ve ahirette ecir almaya bir sebep olacağını ifade etmektedir: **“Bir Müslümana isabet etmiş herhangi bir hastalık, dert, hüznün ve hatta gam yoktur ki, Allah (c.c.) bunu onun hataları için keffaret kılmış olmasın!”** (Müslim, Birr, 52) **“Allah, batan bir diken de dahil olmak üzere, başına gelen her bir musibet sebebiyle Müslümanın hatalarını (günahlarını) örtmekle kalmaz, onu bir derece de yükseltir.”** (Müslim, Birr, 46-47)

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namazda Kamet Getirecek Kişinin Özellikleri Nelerdir? Çocuklar Kamet Getirebilirler mi?

Kamet getirecek kişinin hadesten temizlenmiş, âkil ve erkek olması gerekir. Buna göre abdestli olmayan veya cünüp olanın, delinin yahut sarhoşun ve kadının kameti mekruh görülmüştür. Kamet getirenin salih bir kimse olması ise müstehaptır (İbn Nüceym, el-Bahrü'r-râik, III, 39; Ali el-Kârî, Fethu Bâbi'l-Înâye, I, 230).

Kamet getirecek kişinin en az mümeyyiz olması gerekir. Temyiz yaşı ise 7 yaşında başlar, buluğa kadar devam eder. Mümeyyiz (iyiyi kötüden ayırabilir durumda) olmayan küçüğün ezan ve kameti geçerli olmaz (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhâtâr, III, 209). Mümeyyiz çocukların getirdiği kamet geçerlidir (Serahsî, el-Mebsût, I, 138). Ancak buluğa ermiş bir kimsenin getirmesi efddaldır (Fetâvây-ı Hindiyeye, I, 54).

GÜNÜN DUASI

“Her tür şeytandan, haşereden, kem nazardan Allah'ın tam kelimelerine (sonsuz iradesine ve hükmüne) sığınırım.” (Buhârî, Ehâdisü'l-enbiyâ, 10)

SAĞLIĞIN VE BOŞ VAKİTLERİN KIYMETİNİ BİL!

Sevgili Peygamberimiz *“İki nimet vardır ki, birçok insan bu nimetleri doğru değerlendirme hususunda aldanmıştır: Sağlık ve boş vakit.”* (İbn Mâce, Zühd, 15) buyurmaktadır.

Hayatın koşuşturması içerisinde sağlıklı uyanmanın, yürüyebilmenin, görebilmenin, konuşup düşünebilmenin ne kadar anlamlı birer hediye olduğunu unuturuz. Sanki bütün bunlar gayet sıradanmış ve özel bir şükürü gerektirmiyormuş gibi davranırız. Hatta beden ve ruh sağlığınıza zarar verecek hatalı davranış ve alışkanlıklardan uzak durmaya dikkat etmeyiz. Ama sağlığınıza dair ufak bir sıkıntıyla karşılaştığımız anda, aldandığımızı anlar, ah ederiz.

Aynı durum vaktimiz için de geçerlidir. Geçmek bilmeyen boş vakitleri tüketirken, faydalı bir iş yapmaksızın anlamsız yerlerde vakit öldürürken, zamanın kıymetini düşünmeyiz.

Oysa daraldığımızda, işlerimizi, ibadetlerimizi, vazifelerimizi yetiştiremediğimizde akıp giden vakti durduramamanın çaresizliğini yaşar, boşa geçen günlere yanarız.

O halde yokluğu ile imtihan olmadan önce Rabbimizin bu iki nimetini doğru değerlendirmeli değil miyiz?

BİR SORU BİR CEVAP

Farz Namaza Başlamadan Önce İhlas Suresini Okumanın Hükümü Nedir?

Namazların farzlarından önce ihlas sûresinin okunması ile ilgili olarak Hz. Peygamber (s.a.s.)'in herhangi bir tavsiyesi bulunmadığı gibi, fıkıh kitaplarında da bu konu yer almamıştır. Bu uygulama, camiye geç gelen Müslümanların, cemaate yetişmelerini sağlamak için sonradan ihdas edilmiş olabileceği gibi, İhlas okumanın sevabını elde etmek için olması da muhtemeldir.

Sünnet kılanları meşgul edeceği ve dinin bir gereği gibi algılanma ihtimaline yol açacağı için okunması daha doğru olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Nimetlerinin yok olmasından, sağlığımın bozulmasından, ansızın gelecek cezandan ve öfkene sebep olan her şeyden sana sığınırım.” (Müslim, Rikâk, 96)

GÖREV AHLAKI

Dinimiz tembelliği hoş görmemiş, fertlerin çalışarak helal yoldan geçimlerini temin etmelerini ibadet olarak kabul etmiştir. Çalışma hususunda ise çalışana ve işverene dikkat etmeleri gereken bir çerçeve çizmiştir.

Hız. Peygamber **“Çalışana ücretini, teri kurumadan önce veriniz.”** (İbn Mâce, Rühûn, 4) buyurarak işçinin hakkının korunmasını teminat altına alırken, **“Allah, sizden birinin işini en iyi şekilde yapmasını sever”** buyurarak (Taberânî, Mu’cemu’l-evsat, I, 275) her ne iş yaparsa yapsın çalışanın işinde titiz davranmasını öğütlemiştir .

İş hayatında barış ve huzurun sağlanabilmesi için İslam’ın çizdiği dürüstlük, adalet, ahde vefa ve benzeri esaslara riayet edilmesi şarttır.

BİR SORU BİR CEVAP

Okunan Kur’an-ı Kerim’i Dinlemenin Hükmü Nedir?

Kur’an-ı Kerim’i okumak ibadet olduğu kadar, onu dinlemek de farz-ı kifaye olarak nitelenen bir ibadettir (İbn Âbidîn, II, 268). Zira bir ayet-i kerîmede: **“Kur’an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin.”** (Ârâf, 7/204) buyrulurken tilavet olunan Kur’an-ı Kerim’in dinlenmesi emredilmektedir. Şu kadar var ki, dinlemek için ortamın müsait olmadığı durumlarda, açıktan okunması uygun olmaz.

Sabah Namazının Sünneti İle Farzı Arasında Kaza Namazı Kılınır mı?

Sabah namazının sünneti ile farzı arasında kaza namazları kılınabilir. Ancak bu esnada nafie namaz kılmak mekruhtur (Merğînânî, Hidâye, I, 40).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ın gazabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve (onların) bana uğramalarından, Allah’ın tam kelimelerine sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Tıb, 19)

TOPLUMSAL SORUMLULUKLARIMIZ

Toplumun huzur ve mutluluğunun sağlanması, bireylerin karşılıklı sorumluluklarını yerine getirmeleri ile mümkündür. Nitekim Rabbimiz **“Siz, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten meneder ve Allah’a inanırsınız...”** (Âl-i İmrân, 3/110) buyurarak bireylerin topluma karşı olan görev ve sorumluluklarına işaret etmektedir.

Müslümanlar arasındaki sorumluluk bilinci, katı bir görev ahlakına değil, sevgi ve muhabbete dayalıdır.

Peygamber Efendimizin (s.a.s.) ifadesiyle: **“Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermeye, tıpkı bir organı rahatsızlandığında, diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaştan bir bedene benzer.”** (Müslim, Birr, 66)

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namazda Kamet Getirilirken Ne Zaman Ayağa Kalkılır?-1

Cemaatle kılınan namazda, cemaatin namaz için ayağa ne zaman kalkacağı hususu, âdâp ve müste-haplarla ilgilidir. Müezzin “haydi kurtuluşa” anlamına gelen “hayye ale’l-felâh” cümlesini söylediğinde imam ve cemaat ayağa kalkar (*İbn Nüceym, el-Bahru’r-Râik, I, 321*), imam namaza başlar, cemaat da ona uyar. Ancak namaza kametin bitiminde başlanması da caizdir (*Alî el-Kârî, Fethu Bâbi’l-Înâye, I, 233*). Kameti getiren aynı zamanda imamlık da yapacaksa kamet bitince namaza durulur (*Heyet, el-Fetâva’l-Hindiyye, I, 57*).

GÜNÜN DUASI

“Bismillâh! Allah’ım! Ayağımın kaymasından veya kaydırılmasından, sapmaktan veya saptırmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa uğramaktan, kaba/cahilce davranmaktan ya da davranılmaktan sana sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 102-103)

PENÇE-İ ÂLİ ABA

Sevgili Peygamberimizin aile fertleri ve temiz soyu, Ehl-i beytidir. Resûl-i Ekrem'in eşleri ve çocukları, Hz. Ali, Hz. Fâtıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ve onların soyundan gelenler Ehl-i beyttendir. Bir inanışa göre Peygamber Efendimiz, Hz. Ali, Hz. Fâtıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i abasının altında toplayarak **“Bunlar benim ehl-i beytimdir.”** (Tirmizî, Menâkıb, 32) der ve her türlü kirden arınmaları için dua eder. Bu yüzden pençe-i âl-i aba aynı zamanda ehl-i kisâ (örtü) olarak da bilinir.

Bu beş isim Farsça beş sayısı olan penç ile sayılarak pençe-i âl-i aba olarak da isimlendirilir. Pençe, aynı zamanda el ve avuç anlamına da geldiğinden kültürümüzde bileğe kadar parmakları açık bir el işareti pençe-i âl-i abayı temsil eder.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namazda Kamet Getirilirken Ne Zaman Ayağa Kalkılır?-2
Şâfiî mezhebine göre ise kamet bittikten sonra namaz için ayağa kalkmak müstehaptır (Nevevî, el-Mecmû', Dâru'l-Fikr, ts. , III, 253). İmam ayağa kalkmadan yahut henüz gelmeden cemaat namaz için ayağa kalkmamalıdır. Peygamberimiz (s.a.s.): **“Namaz için kamet getirildiğinde beni görmeden ayağa kalkmayın.”** (Buhârî, Ezân, 22) buyurmuştur. Ancak imamdan çok da geri kalmamalı; imam ile birlikte namaz başlayacak şekilde hazır olabileceği kadar bir süre önce yerinden kalkmalıdır (Zuhaylî, el-Fıkhu'l-İslâmî ve Edilletühû, I, 560).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yolculuğun yorgunluk ve sıkıntılarından, yoldan kötü bir şekilde dönmekten, iyi hallerden kötü hallere düşmekten, mazlumun bedduasından, mala ve aileye gelecek kötülüklerden sana sığınırım.” (Müslim, Hac, 426)

RAHMET PEYGAMBERİ ve YETİMLER

Yetim büyüyen ve bunun ne demek olduğunu çok iyi bilen Resûlullah (s.a.s.), yetimlerin halinden anlar ve onları koruyup kollardı. Nitekim o yetimlerden biri olan Abdullah b. Ca'fer, babası Ca'fer b. Ebû Tâlib'in Mûte Savaşı'nda şehit düşmesinden sonra Resûlullah'ın gösterdiği ilgiyi hiç unutmamıştı. Abdullah b. Ca'fer, Hz. Peygamber'in bir gün evlerine gelerek, **“Bugünden sonra kardeşime ağlamak yok.”** buyurduğunu ve kendilerini görmek isteğini şöyle naklediyor: “Bizi getirdiler, Allah Resûlü'nün karşısında dizildik. Kuş yavruları gibiydik...” Daha sonra Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), babalarını kaybettiklerinden boynu bükük kalan bu yavruların saçlarını tıraş ettirmiş, onlarla ilgilenmeye de devam etmiştir. (*Nesâî, Zînet, 57*) Yetimlere iyilik hususunda ümmetini de teşvik eden Resûlullah (s.a.s.), onları koruyup gözetenlerin cennette kendisine çok yakın olacaklarını müjdelemiştir. (*Buhârî, Talâk, 25*)

BİR SORU BİR CEVAP

Kendi Başına Namaz Kılan Bir Erkeğe, Bir Kadın Sonradan Gelip Uyabilir mi?

Hanefilere göre kadınların imama uyularının geçerli olması için, imamın, kadınlara namaz kıldtırmaya niyet etmesi gerekir (*Kâsânî, Bedâiu's-sanâî, I, 128; İbnü'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr, II, 360-372*). Bu itibarla kendi başına namaz kılmakta olan bir erkeğe, bir kadın sonradan gelip uyamaz.

Şâfi mezhebine göre ise imamın, gerek erkeklere gerekse de kadınlara imamlık yapmaya niyet etmesi şart olmayıp müstehaptır (*Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, I, 253*). Şâfi mezhebine göre kendi başına namaz kılmakta olan bir erkeğe, bir kadın sonradan gelip uyabilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! İhtiyarlıktan, kederden, acizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç sıkıntısından ve güç sahibi olan kişilerin haksızlığına uğramaktan sana sığınırım.” (*Buhârî, Et'ime, 28*)

İNSANIN EBEDÎ SERMAYESİ: SALİH AMEL

Salih amel, Kur'an-ı Kerim'in yüze yakın ayetinde imanla birlikte zikredilen önemli bir kavramdır. **“İman eden ve salih amel işleyen”** tabirini çok sık zikreden Rabbimiz, bizlere imanımızı salih amellerle desteklememiz gerektiğini bildirmektedir.

İbadetlerin yanı sıra dinimizde tasvip edilen her türlü olumlu ve yararlı söz, fiil, hal ve davranış “salih amel” kapsamındadır.

Salih amellerin hayatı güzelleştirdiğini, huzurlu bir yaşamın anahtarı olduğunu ifade eden Rabbimiz (*Nahl*, 16/97), bu amellerin kendi nazarında hem mükâfat yönünden hem de ümit bağlamak bakımından daha hayırlı olduğunu vurgulamış ve salih amellerin kalıcılığına işaret etmiştir (*Kehf*, 18/46). Zira, Resûlullah'ın **“Üç şey ölüyü (mezara kadar) takip eder; ikisi geri döner, biri kalır: Ailesi, malı ve ameli onu takip eder. Ailesi ve malı geri döner, ameli kalır.”** (Müslim, *Zühd*, 5) sözleriyle dikkat çektiği üzere insanın, ebediyet âlemindeki yegâne sermayesi, dünya hayatında işlediği salih amellerdir.

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda veya Namaz Dışında Ağlamak Abdesti Bozar mı?

Her ne sebeple olursa olsun namaz dışında ağlamak ve buna bağlı olarak gözden yaş akması abdesti bozmaz. Ancak namaz esnasında ses çıkarak ağlaması kişinin namazını bozar, abdestini bozmaz (*Merğînanî, el-Hidâye*, I, 61).

Süt Emzirmek Abdesti Bozar mı?

Abdest; ön ve arkadan idrar ve dışkı; vücuttan da kan, irin, ağız dolusu kusmuk vb. necis şeylerin çıkmasıyla ve kadınlara mahsus özel haller ile bozulur (*Mevsîlî, İhtiyâr, İstanbul*, ts. I, 9-11). Dolayısıyla süt emzirmekle abdest bozulmaz.

GÜNÜN DUASI “Allah'ım! Sen affedicisin, Kerim'sin, affi seversin, beni affet.” (Tirmizî, *Deavât*, 84)

YOKSULLARIN ANNESİ ZEYNEB BİNT HUZEYME

Zeyneb bint Huzeyme, Arabistan'ın en güçlü kabilelerinden Âmir b. Sa'saa kabilesine mensuptu. İlk evliliğini Tufeyl b. Hâris ile yapmış, ondan boşandıktan sonra ise Ubeyde b. Hâris'le evlenmişti. Eşinin Allah yolunda şehit edilmesi sonucu dul kalınca Resûlullah ile evlenen Hz. Zeyneb müminlerin annesi olma şerefine erdi. Ancak evliliğinden birkaç ay sonra, hicretin dördüncü yılında vefat ettiği için Hz. Peygamber ile evliliği uzun sürmedi. Cahiliye döneminde, muhtaçlara yardım ettiği ve onlara daima yemek yedirdiği için yoksulların annesi anlamına gelen "ümmü'l-mesâkîn" lakabıyla anılan ve cömertliğiyle tanınan Hz. Zeyneb, Müslüman olduktan sonra da bu vasıflarıyla temayüz etti. Cenaze namazı bizzat Hz. Peygamber tarafından kıldırılan Zeyneb bint Huzeyme validemiz, yine onun eliyle Baki' mezarlığına defnedildi. Zeyneb bint Huzeyme, Peygamberimizin Medine'de ilk vefat eden hanımı oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

İş/Üretim Makineleri İçin Zekât Vermek Gerekir mi?

Aynını satıp ticaret yapmak için değil, üretim yaparak gelir elde etme amacı ile satın alınmış olan makineler, akar/gelir sağlayan gayrimenkuller gibi kabul edilirler.

Bunların çalıştırılmalarıyla elde edilen gelirden, asli ihtiyaçlar ve borçlar çıkarıldıktan sonra kalan kısım nisap miktarına ulaşp, üzerinden de tam bir sene geçtiği takdirde %2. 5 oranında zekâta tabi olur (*Zuhaylî, el-Fıkhu'l-İslamî ve Edilletühû, II, 865*).

GÜNÜN DUASI

"Bizi doyurup içiren, ihtiyaçlarımızı gideren ve bizi barındıran Allah'a hamdolsun. İhtiyaçlarımızı karşılayacak ve kendisini barındıracak kimsesi olmayan nice insanlar vardır." (Müslim, Zikir, 64)

ÖRNEK AİLE

Bir adam Resûlullah'a geldi, "Ey Allah'ın elçisi, açlıktan dermansız kaldım" dedi. Hz. Peygamber hanımlarına haber gönderdi, ancak onların yanında hiçbir şey bulamadığı bildirildi. Bunun üzerine Allah Resûlü ahabına: "Bu adamı bu gece kim misafir etmek ister ki, Allah ona rahmet buyursun?" dedi. Ensardan biri kalkıp: "Ben, Ey Allah'ın elçisi" diye karşılık verdi. Ve adamı alıp evine götürdü. Sonra da hanımına "Bu, Allah Elçisi'nin misafiridir, yarına bir şey saklama, ne varsa getir buna ikram edelim" dedi. Hanımı: "Vallahi çocukların yiyeceklerinden başka bir şey yok" dedi. Kocas da ona "O halde sen çocukları oyala, akşam yemeğini istedikleri zaman onları uyut, sonra gel kandili söndür. Sofrada biz de yiyormuş gibi yapalım. Biz bu geceyi aç geçirelim" dedi. Kadın da öyle yaptı. Bu adam, ertesi gün Hz. Peygamber'in yanına gittiğinde Resulullah (s.a.s) ona: **"Bu gece misafirinize yaptıklarınızdan Allah Teâlâ memnun oldu."** dedi. Bunun üzerine Yüce Allah: **"Kendi ihtiyaçları dahi olsa kardeşlerini kendi öz canlarına tercih ederler"** (Haşr 59/9) ayetini indirdi. (Buhârî, Menâkıbû'l-ensâr, 10; Tefsîr, 6)

BİR SORU BİR CEVAP

Öşrü Verilmemiş Arazi Mahsulünden Sadaka Verilebilir mi?

Vacip olsun, nafi olsun sadaka vermek müstakil bir ibadet olup mükellefin kendine ait malı ile yerine getirilmesi esastır. Öşrü verilmiş ziraat ürününün içinde fakirlerin belli hakkı vardır. Bu sebeple henüz öşür vermeden arazi mahsullerinden tüketmek yahut sadaka olarak vermek uygun değildir. Dolayısıyla, öşür verilmeden önce sadaka olarak verilen yahut yenilen kısmın da öşrü değeri üzerinden hesaplanarak verilmelidir (*Fetâvây-ı Hindiyye*, I, 187).

Ancak elde edilen üründen bir miktar yemek örfte varsa bu takdirde bir sakınca görülmemiştir (*İbn Âbidîn, Reddü'l-Muhtâr, Beyrut 2000, II, 332*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmekte bize yardım et."
(İbn Hanbel, II, 299)

NİÇİN İBADET EDİYORUZ?

Yüce Allah (c.c.), yaratmış olduğu sayısız varlıklar içinde en mü-kemmek olarak insanı yarattığını belirtmiş (*Tîn*, 95/4) ve yaratılış gayemizin, ‘ibadet etmek’ olduğunu bildirmiştir (*Zâriyât*, 51/56).

‘İbadet’, Allah’a gönülden yönelmek, boyun eğmek ve itaat etmek demektir. Türkçemizde kullanılan ‘kulluk etmek’ deyimini de aynı anlamda kullanılmaktadır. ‘İbadet’, yaratıcı kudret karşısında boyun bükmenin zirvesi ve O’na olan sevgimizin sonucu ve göstergesidir. Öyleyse ibadet sadece Allah için yapılmalıdır. Gerçekten de bizi yoktan var eden Allah’tan başka, ibadete layık hiçbir varlık yoktur.

Bedenimizin gerekli gıdalara ihtiyacı olduğu gibi ruhumuzun da gıdaya ihtiyacı vardır. Ruhumuzun gıdası imanımız ve ibadetlerimizdir. ‘İbadet’, ruhumuzu yükseltir, bizi kötülüklerden sakındırır, ahlakımızı olgunlaştırır, en değerli varlığımız olan imanımızı korur ve bize ebedi olan cenneti ve nimetlerini kazandırır.

Bu itibarla, bize sayılamayacak kadar nimetler veren Rabbimize teşekkür etmemiz ve ibadetlerimizi seve seve yapmamız gerekir.

Şunu da unutmamalıyız ki, kul olarak bütün ibadetlere muhtaç olan biziz. Yüce Yaratıcımızın bizim ibadetimize asla ihtiyacı yoktur.

BİR SORU BİR CEVAP

Öşrü Verilen Mahsul Elden Çıkarılmayıp Muhafaza Edilirse ve Üzerinden Bir Sene Geçerse, Bu Mahsule Yeniden Zekât Ve Öşür Gerekir mi?

Zekâtı (öşrü) verilen tarım ürünleri, üreticisi tarafından ticaret maksadı olmaksızın ambarda saklanır da üzerinden bir yıl geçtikten sonra satılırsa, elde edilen gelir nisap miktarı olsa bile bu gelirden zekât vermek gerekmez. Çünkü zekât, öşür ile birleşmez. Yani öşrü verilen bir mala ayrıca bekletildiği için zekât gerekmez (*İbn Âbidîn, Reddül-Muhtâr, Beyrut 2000, II, 275*). Ancak öşrü verilen bir ürün satılır, satılıp alınan bedeller üzerinden de bir yıl geçerse o zaman bu bedelin zekâtı gerekir. Satın alınan ve ticaret amacı ile bekletilen tarım ürünlerinin bir yıllık yiyecek dışında kalan kısmı nisap miktarında ise ve üzerinden bir yıl geçmiş ise % 2,5 oranında zekâta tabi olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Günahımı, bilgisizliğimi(n sonucu olarak yaptıklarımı), haddimi aşarak işlediklerimi ve benden daha iyi bildiğin bütün kusurlarımı bağışla!” (Müslim, Zikir, 70)

HİCRÎ YILBAŞI

Peygamberimiz ve Mekkeli Müslümanlar miladi 622 yılında Mekke'den Medine'ye göç etmişlerdir. Bu, İslam tarihinde ve Peygamberimizin hayatında en önemli olaylardan biridir. Çünkü bu olay, İslamî tebliğde bir dönüm noktası, baskı altındaki Müslümanların kurtuluşu, adeta yeniden dirilişidir. İslam toplumunun var oluşuna ve güçlü bir medeniyet olarak ortaya çıkışına açılan bir kapıdır.

Bu nedenle hicretten 17 yıl sonra, Hz. Ömer'in hali-feliği döneminde, Hz. Peygamber'in (s.a.s.) hicret ettiği yıl (M. 622), Müslümanların sosyal ve siyasî ilişkilerini düzenleyen “hicrî takvim” için “takvim başlangıcı” kabul edilmiş, senenin ilk ayı olan Muharrem ayının ilk günü ise yılbaşı sayılmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Sarraf Zekâtını Nasıl Vermelidir? Altınların Değerini Hesap Ederken Hangi Yolu İzlemelidir?

Altın ticareti yapan bir tüccarın zekâtını yıllık kazancı üzerinden değil sahip olduğu altın miktarı üzerinden ödemesi gerekir. Zekâtı ödenecek altın miktarını belirlerken, geçen sene zekât verilen tarih esas alınır. Sözelimi, geçen sene 1 Ramazanda zekât verilmişse, bu sene 1 Ramazanda elde mevcut altın esas alınarak zekât verilir. Yıl içindeki artışlar ve eksilmeler dikkate alınmaz. Farklı ayarlarda altın varsa, her ayarın zekâtı kendisinden veya değerinden verilir. Ancak nisap hesaplanırken ayar farklılığına bakılmaksızın eldeki altınların hepsi birlikte tartılır (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 20*).

Zinetlerin zekâtı, sırf maden değerleri üzerinden değil, işçilik, kullanılan kıymetli taşlar vb. şeylerin kazandırdığı ilave değerler dikkate alınarak maliyetleri üzerinden verilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Ciddi ve şaka yollu yaptıklarımı, yanlışlıkla ve bilerek işlediğim günahlarımı affeyle! Bütün bu kusurların bende bulunduğunu itiraf ederim.” (Müslim, Zikir, 70)

HASTA ZİYARETİ

“Allah Teâlâ kıyamet günü ‘Ey Âdemoğlu! Ben hasta oldum da sen beni ziyarete gelmedin!’ diyerek kuluna sitem eder. Buna şaşırان insan, ‘Yâ Rabbi! Sen âlemlerin Rabbisin. Ben seni nasıl ziyaret edebilirdim ki?’ der. Hak Teâlâ, ‘Bilmiyor muydun? Falan kulum hasta oldu ama sen onu ziyarete gelmedin. Ziyaret etseydin beni onun yanında bulacağını bilmiyor muydun?’ buyurur.” (Müslim, Birr, 43) Kutsi hadis şeklinde gelen bu rivayet, dinimizde hasta ziyarete verilen önemi çarpıcı bir şekilde anlatmaktadır.

Bütün müminlerin “kardeş” olduğu İslam dininde hasta olan kardeşi ziyaret etmek müminlerin birbirleri üzerindeki haklardan biri kabul edilmiştir (*Tirmizî, Edeb, 1*). Bu konuda hassasiyet gösteren Sevgili Peygamberimiz, inananları hasta ziyarete teşvik etmiş, hasta ziyaretinde bulunan kişiye meleklerin hayır duada bulunacağını bildirmiştir (*Tirmizî, Birr, 64*). Hasta için dua etmeyi öğütleyerek (*Ebû Dâvûd, Cenâiz, 8*) hastanın duasını almanın da önemine işaret etmiştir (*İbn Mâce, Cenâiz, 1*).

BİR SORU BİR CEVAP

Ürün Elde Etmek İçin Yapılan Masraflar, Öşür Verilirken Dikkate Alınır mı?

Kural olarak, -diğer masraflar dikkate alınmaksızın-, sulanması masrafsız olan arazilerden elde edilen ürünün onda biri, masraf edilerek ve emek sarf edilerek sulanan arazilerden elde edilen ürünün de yirmide biri öşür olarak verilir. Ancak günümüzde gübre, mazot, işçilik gibi masraflar da üretimin maliyetinde önemli bir yekûn oluşturmaktadır. Bu nedenle tarım ürünlerinin zekâtını/öşrünü hesaplarken ürün için, günümüz tarım şartlarının getirmiş olduğu ekstra masraflar çıkarıldıktan sonra geriye kalan miktarın nisap miktarına ulaşması halinde, yağmur suyu ile sulanan arazide 1/10; kova, tulumba, su motoru vb. usullerle sulanan arazide 1/20 oranında zekât/öşür verilmesi gerekir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Şimdiye kadar yaptığım ve bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sensin, geride bırakan da sensin. Ve senin gücün her şeye yeter.” (Müslim, Zikir, 70)

PEYGAMBERİMİZİN ARINDIRDIĞI GENÇ YÜREK

Genç bir adam bir gün Resûlullah'ın yanına gelerek kendisinden zina etmek için izin istedi. Bunu duyan oradaki sahabîler ise ona tepki gösterdiler. Resûlullah, gence yaklaşarak şöyle bir soru yöneltti: **“Sen, annenle zina edilmesini ister misin?”** Genç, “Vallahi hayır! Canım sana feda olsun ki istemem.” cevabını verdi. Peygamberimiz, **“Diğer insanlar da anneleriyle zina edilmesini istemez. Kızınla zina edilmesini ister misin?”** diye sordu. Genç yine ‘Hayır’ dedi. Peygamberimiz, **“Diğer insanlar da kızlarıyla zina edilmesini istemez.”** dedi ve sırasıyla kız kardeşiyle, halasıyla, teyzesiyle de zina edilmesini isteyip istemediğini sordu. Genç kesinlikle istemeyeceğini söyleyince Resûlullah, diğer insanların da kendi yakınlarıyla zina edilmesini istemeyeceklerini söyledi ve elini gencin başına koyarak onun için, **“Allah'ım, onun günahlarını bağışla, kalbini kötülüklerden temizle ve ırzını koru!”** diye dua etti. Bu olay sonrasında bu genç bir daha böyle bir davranışa meyletmedi. (İbn Hanbel, V, 257)

BİR SORU BİR CEVAP

Buluğ Çağına Ermemiş Zengin Çocukların Malından “Zekât” Vermek Gerekir mi?

Bir kimsenin zekâtla mükellef olması için Müslüman, âkıl, bâliğ ve hür olması (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, 1997, II, 377-383*) borcundan ve asli ihtiyaçlarından fazla hakikaten ya da hükmen artıcı, yani kazanç sağlayıcı nitelikte “nisap miktarı” mala sahip olması gerekir (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 394*). Buna göre zengin de olsa buluğ çağına girmemiş çocukların mallarından zekât vermek gerekmez. Ancak, çocuklara ait tarım arazilerinden elde edilen tarım ürünlerinin oşru yani zekâtının verilmesi gerekir (*Serahsî, el-Mebsût, III, 90; İbn Nüceym, el-Bahrü'r-raik, II, 271*).

Şâfi mezhebine göre zekât vermek için akıl ve buluğ şart değildir. Çocuk veya akli yeterliliği olmayan (mecnun) kimsenin de zekât vermesi gerekir (*Şirbinî, Muğni'l-muhtâc, Beyrût 1994, II, 123*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamamızı isteriz. Sana inanırız. Seni bütün hayırlar ile senâ ederiz. Seni inkâr edenleri reddeder, onlardan alakamızı keseriz.” (İbn Ebû Şeybe, Salavât, 579)

ALLAH'IN ŞEREFLİ ELÇİLERİ: PEYGAMBERLER

Yüce Allah, insanlık tarihi boyunca kulları arasından bazılarını peygamber olarak seçmiş ve onları insanları doğru yola sevk etmek üzere görevlendirmiştir. Tamamen Allah vergisi olan bu görev, son peygamber Hz. Muhammed'le birlikte de sona ermiştir.

Allah Teâlâ, Kur'an'da inananlara hiçbir ayırım yapmaksızın bütün peygamberlere iman etmelerini emretmiştir. Nitekim çeşitli özellikleri nedeniyle bazılarının diğerlerine üstünlükleri olsa da peygamberlerin hepsi Allah'ın şerefli elçileridir. Hepsi de insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'de peygamberler arasında ayırım yaparak bir kısmına inanıp bir kısmına inanmamak inkârcılık kabul edilerek eleştirilmiş (*Nisâ*, 4/150-151), müminlerin peygamberler arasında herhangi bir fark gözetmedikleri bildirilmiştir. (*Bakara*, 2/285) Sevgili Peygamberimiz de **“Peygamberler, anneleri ayrı, babaları bir kardeşlerdir; dinleri de birdir.”** (*Buhârî, Enbiyâ*, 48) buyurarak aynı hususu vurgulamış ve Allah'ın elçileri hakkında üstünlük iddiasında bulunulmamasını istemiştir. (*Müslim, Fedâil*, 159)

BİR SORU BİR CEVAP

Zebur Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Kelime olarak “yazılı şey ve kitap” anlamına gelen Zebur, Hz. Dâvûd'a indirilmiş olan ilahî kitabın adıdır. Bu konuda Kur'an'da şöyle buyrulur: **“Gerçekten biz, peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık. Dâvûd'a da Zebur'u verdik.”** (*İsrâ*, 17/55) Zebur, ilahî kitapların en küçüğü olup, yeni dinî hükümler getirmemiştir. Bugün elde mevcut olan Zebur nüshaları, lirik söyleyiş ve ilahîlerden, Allah'a övgü ve hikmetli sözlerden ve birtakım nasihatlerden meydana gelmiştir. Mezmûrlar adıyla Eski Ahid'de yer almaktadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Biz sadece sana ibadet ederiz. Senin için namaz kılar, sana secde ederiz. Senin rızamı ve kulluğumu elde etmek için çabalarız. Rahmetini umar, azabından korkarız. Senin azabın kâfirleri yakalayacaktır.” (İbn Ebû Şeybe, *Salavât*, 579)

MİLLÎ COŞKUNUN ADI: CUMHURİYET BAYRAMI

Cumhuriyet, halkın seçtiklerinin yönetimde olduğu sistemin adıdır. 29 Ekim 1923 günü, Atatürk önderliğinde ülkemizde cumhuriyet yönetimi ilan edilmiştir. 19 Nisân 1925'te TBMM'de yapılan görüşmeler neticesinde 29 Ekim günü milli bayram olarak kabul edilmiştir.

O yıldan itibaren 29 Ekim, yeni devletin kuruluş günü olarak coşkulu törenlerle ülkemizde her sene resmî bayram olarak kutlanmaktadır. Cumhuriyet bayramı Türk toplumunun milli kimliğini korumasında önemli bir rol oynar.

Her yıl yapılan kutlamalarda özellikle bu güne özgü yazılan şiirler ve yapılan konuşmalar sayesinde milli şuurumuz canlanmakta, bu ulusal bilinç aynı canlılıkta bir sonraki nesle aktarılmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Vücudunda Akupunktur Bantları Bulunan Kimse Abdest Veya Gusül Alabilir mi?

Bir rahatsızlıktan dolayı üzerinde sargı bulunan bir organın abdest alırken su ile yıkanması sağlık açısından zararlı ise bu sargı çözülmeyip üzerinin mesh edilmesiyle yetinilir (*İbn Mâce, Tahâret, 134*). Yapılan bu mesh o organı hükmen yıkama sayılır (*İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, Beyrut, 1421/2000 I, 134 vd.*).

Sağlık amaçlı uygulanan akupunktur tedavilerinde, kullanılan iğnelerin ve üzerlerindeki bantların çıkartılıp tekrar takılması mümkünse ve sağlığa zararlı değilse çıkartılıp altları yıkanmalıdır. Tedavi süresince çıkartılıp takılmaları mümkün değilse ya da çok büyük külfet gerektiriyorsa, kullanılması gerekli olduğu müddetçe gusül ve namaz abdestine mani olmaz. Bu durumda sargı bezi üzerine mesh hükümleri geçerli olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden senin sevgini, seni sevenin sevgisini ve beni senin sevgine ulaştıran ameli isterim. Allah'ım! Senin sevgini, bana kendimden, ailemden ve serin sudan daha sevimli kıl.” (Hz. Dâvûd'un duası) (Tirmizî, Deavât, 72)

ÇOCUKLARIMIZA ADİL DAVRANMALIYIZ

Birden fazla sayıda çocuğa sahip olmamız halinde çocuklar arasında adaleti sağlamamız gereklidir. Çocukların her birinin aile içinde ve aile dışında haklarının korunması, hem çocukların geleceğe hazırlanmasında hem de aile huzurunun sağlanmasında önemli bir unsurdur. Anne babanın bilerek ya da bilmeyerek çocuklarına karşı tutumları değişebilmektedir. Bazı çocuklar çok sevilmekte, bazılarına baskı yapılmakta, bazıları istenmeyen çocuk olmakta, bazılarına ise daha çok hoşgörü gösterilmektedir.

Olumsuz tutumlar, çocukların hem kişiliğini hem de duygusal gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Anne babaların sergiledikleri tutumlar kardeşler arasında gerginliğe, kıskançlığa yol açmaktadır. Bunun yanında ailede sergilenen adaletsiz tavırlar çocuklarda çaresizlik, güvensizlik, tedirginlik, mutsuzluk, yalnızlık, yabancılaşma, iştahsızlık, uykusuzluk, gerileme, altını ıslatma, turnak yeme gibi fizyolojik ve psikolojik tepkilere yol açabilmektedir. Çocuklarımıza kardeşleriyle bazen beraberce yapabilecekleri, paylaşmayı gerektirecek sorumluluklar vermiyoruz. Kardeşlere birbirlerini sevmelerini öğretmeliyiz. Kardeşleri birbirlerine kötülememeliyiz. Çocuklarımızın her biri anne babalarının yanında kendilerini güvende hissetmelidirler. (Diyanet Aylık Dergi, Aralık 2005)

BİR SORU BİR CEVAP

Tüp Bebek Yöntemi İle Çocuk Sahibi Olmak Caiz midir?

İster kadın, ister erkekteki bir kusur sebebiyle, tabii ilişkiyle gebeliğin gerçekleşmesi mümkün olmadığı takdirde, Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 05. 01. 2002 tarihli Kararına göre: **a)** Döllendirilecek yumurta ve sperm, her ikisinin de nikahlı eşlere ait olması, yani bunlardan herhangi biri yabancıya ait olmaması; **b)** Dölleniş olan yumurta, başka bir kadının rahminde değil de yumurtanın sahibi olan eşin rahminde gelişmesi; **c)** Bu işlemin, gerek anne, babanın; gerek doğacak çocuğun maddi, ruhi ve akli sağlığı üzerinde olumsuz bir etkisinin olmayacağı tıbben sabit olmak şartıyla tüp bebek yöntemine başvurmakta bir sakınca yoktur.

Faillen nikahlı olmayan kişiler arasında başlayıp sonuçlanmayan tüp bebek uygulaması, insanlık duygularını rencide etmesi ve zina unsurlarını taşıması sebebiyle caiz değildir.

GÜNÜN DUASI

“Güzel ve bereket dilekleriyle dolu, ama bir o kadar yetersiz olan ve dilimizden düşürmediğimiz, vazgeçemediğimiz tüm övgülerle sana çokça hamdediyoruz ey Rabbimiz!” (Buhârî, Et’ime, 54)

MUHARREM AYI

Muharrem, ay takvimine göre yılın ilk ayıdır. “Haram kılınan, kutsal olan, saygı duyulan” anlamlarına gelmektedir. Savaşmanın yasaklandığı dört aydan biridir.

İslam öncesinde olduğu gibi bu aya İslam da değer vermiş ve Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bu ayı “Allah’ın ayı” olarak nitelendirmiş ve Ramazandan sonraki en faziletli orucun bu ayda tutulan oruç olduğunu ifade etmiştir (*Müslim, Sıyâm, 202-203*).

Muharrem’i anlamlı kılan hususlardan birisi, bu ayın onuncu günü olan Aşure günüdür. Hz. Âdem’in duasının kabulü, Hz. Nuh’un tufandan, Hz. Musa’nın firavundan kurtuluşu ve Hz. Eyyûb’un şifaya kavuşması gibi insanlık tarihi için pek çok önemli olayın Aşure günü gerçekleştiği kabul edilir.

Ancak, Hz. Hüseyin’in bu günde şehit edilmesiyle, kültürümüzde daha çok bu müessif olayla hatırlanmaktadır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)’in “dünyanın iki çiçeği” ve “cennet çocuklarının efendileri” diyerek övdüğü, Hz. Ali ile Hz. Fatıma’nın ciğerparelerinden biri olan Hz. Hüseyin’in siyasi ihtiraslar uğruna şehit edilmesi, Hz. Peygamber’i ve Ehl-i beytini seven bütün müminleri derinden yaralamış, kalplerimizi incitmiş ve gönüllerimizde silinmez izler bırakmıştır.

GÜNÜN DUASI

“Ey insanların Rabbi! Rahatsızlığı gider! Şifa veren sensin. Senin vereceğin şifadan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki ardında hiç hastalık izi bırakmasın.” (*Müslim, Selâm, 47*)

BİR SORU BİR CEVAP

Kendisine Babası Tarafından Yapılan Hibeyi Kabul Etmeyen Kimsenin Sorumluluğu Var mıdır?

İslam hukukunda hibe, iki taraflı bir akit olup, tamam olması için hibe edilen kişinin hibeyi kabul edip teslim alması gerekir (*Mevsili, el-İhtiyâr, III, 395*). Dolayısıyla kendisine babası tarafından yapılan hibeyi sebepli veya sebepsiz kabul etmeyen kişinin herhangi bir sorumluluğu olmaz. Ancak bu kabul etmemenin, babayı kırmadan ve edep ölçüleri içerisinde yapılması uygun olur.

Diğer taraftan anne ve babanın sağlıklarında çocuklarına yaptıkları hibede onlar arasında ayırım gözetmemeleri, onlara eşit veya adaletli davranmaları, evlatlar arasında kırgınlığa, soğukluğa sebep olacak davranışlardan uzak durmaları gerekir. Nitekim sahabeden Beşir b. Sâd, oğlu Nu'mân'a bir hibede bulunmak ve Hz. Peygamber (s.a.s.)'i de buna şahit tutmak istemişti. Ancak Hz. Peygamber (s.a.s.); **“Öteki çocuklarına da bir şey başışladın mı?”** diye sormuş, “Hayır”, cevabını alınca da, **“Allah’tan korkun ve çocuklarınız arasında adaletli davranın.”** (*Buhârî, Hibe, 12-13*) buyurmuştu.

YOLCULUKTA NAMAZLARIN CEM'İ

İslam dini, belli bir mesafeyi aşan yolculuğa çıkan Müslümanların ibadetlerinde zorluk yaşamamaları için bazı kolaylıklar getirmiştir. Bunlardan biri de “öğle ile ikindi” veya “akşam ile yatsı” namazlarını cem etmek (birleştirmek) suretiyle tek vakitte kılabilme kolaylığıdır.

Nitekim Resûlullah (s.a.s.)'in da yolculuk esnasında bu namazlarını birleştirerek kıldığı nakledilmektedir (*Buhârî, Taksîru's-salât, 13*). Hz. Peygamber, öğle vakti girmeden sefere çıkacağı zaman öğle namazını ikindi vaktine kadar erteler, sonra her iki namazı beraber kılardı. Öğle vaktinden sonra yola çıktığında ise namazını kıldıktan sonra yola çıkardı (*Buhârî, Taksîru's-salât, 15*). Benzer uygulamayı akşam ile yatsı arasında da yapardı (*Buhârî, Taksîru's-salât, 6*).

Hz. Peygamber'in bu uygulamasından çıkaracağımız en önemli sonuç şudur: Müslüman, ne günlük yaşantısının akışını bozmalı, ne de ibadetlerini ihmal etmemelidir. Özellikle toplu taşıma araçlarıyla uzun yolculuğa çıkanların namazlarını birleştirerek kılmaları, kendileri açısından bir kolaylık olacağı gibi, yolculuğun normal seyrine zarar vermemesi bakımından da önemlidir.

Zira kulları için zorluk değil kolaylık dilediğini buyuran (*Bakara, 2/185*) Yüce Allah, ibadetlerin, hayatı zorlaştıran unsurlar olmasını istemez.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namaz Kılarken Müezzinlik Yapanların, Müezzin Mahfilinde Tek Başına Namaz Kılmaları Uygun mudur?-1

Cemaatle kılınan namazlarda, cemaatin dağınık olarak durmaları değil, saf tutmaları gerekir. Namazda safların düzgün olması, safta bulunanların sık durması ve arada boşluk bırakılmaması gerekir.

Safların tertibi ile ilgili bir hadiste Hz. Peygamber şöyle buyurur: **“Saflarınızı düzgün tutun, zira safların düzeltilmesi namazın kemalin(i sağlayan şartlar)dandır.”** (*Buhârî, Ezân 132, 72, 74, 76; Müslim, Salât 124, Ebû Dâvûd, Salât 94; Nesâî, İmâmet 27, 28, 30*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, beni bağışla, bana merhamet eyle, beni dosdoğru yola ilet, bana sıhhat ver ve beni rızıklandır!” (Müslim, Zikir, 35)

İNTERNET BAĞIMLILIĞI

İnternet bağımlılığı günümüz insanının karşı karşıya olduğu tehlikelerden biridir. Kadın-erkek, genç-yaşlı fark etmeksizin her yaşta insan internet bağımlısı olmakla karşı karşıyadır.

Teknolojinin hızla ilerlemesi, bilgisayar ve cep telefonlarının günlük hayatımızın vazgeçilmezleri arasına sokmuştur. Birçok insanın olağan haberleşmeyle başlayan internet serüveni, oyunlar ve sohbet siteleri ile yeni bir boyut kazanmıştır.

Esasen faydalı bir bilgi ve iletişim kaynağı olan internet; bilgisayar ve bilgisayar özelliği olan cep telefonları aracılığıyla adeta kontrolden çıkmakta ve gelişme çağındaki çocuklar için zararlı bir bağımlılığa dönüşmektedir.

İnternet bağımlılığı; iletişimde kullanılan birtakım figürler ve işaretiler dolayısıyla dil öğrenimi ve gelişimini de olumsuz yönde etkilemektedir. İlk başta masum bir ilişki gibi görünen günlük haberleşmeler zamanla sosyal ilişkileri zedelemekte, akrabalık, arkadaşlık gibi sosyal kurumları yok etmektedir. Ayrıca fizikî ve rûhî bazı sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatle Namaz Kılarken Müezzinlik Yapanların, Müezzin Mahfilinde Tek Başına Namaz Kılmaları Uygun mudur?-1

Cami içerisinde imam ile cemaat arasındaki mesafenin fazla olması iktidaya engel değilse de mazeret olmadıkça bir kişinin saftan ayrı tek başına imama uyması mekruhtur. Buna göre müezzinin saflardan ayrı durması uygun değildir (*Kasânî, Bedâiü’-Sanâî, 1/392, 512; El-Cezirî, Kitâbü’l-Fıkıh Ale’l-Mezâhibi’l-Erbaa, s. 160*). Ancak mikrofon kullanma ihtiyacı vb. bir mazerete binaen müezzinlerin cami içindeki yerlerinden imama uymalarında bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Kullarımı mahşerde topladığın veya mahşerde kaldırdığın gün beni azabından koru.” (Tirmizî, Deavât, 18)

AŞÛRE GÜNÜ

Hicrî takvime göre Muharrem ayının onuncu gününe “aşûre günü” denir. İslam öncesinde Mekke halkı aşûre günü oruç tutarlardı, Kabe’nin örtüsünü değiştirirlerdi. Peygamberimiz de Mekke’de iken aşûre orucu tutmuştur (*Tirmizî, Savm, 49*). Ayrıca Peygamberimiz **“Aşûre günü orucunun, bir önceki yılın günahlarına kefarete olmasını Allah’tan umarım”** sözleriyle bu orucun tutulmasını tavsiye etmiştir (*Tirmizî, Savm, 48*).

Ramazan orucu farz kılındıktan sonra Peygamberimiz (s.a.s.), aşûre orucunu tutmaya devam etmiş ve **“Ramazan orucundan sonra en faziletli oruç Allah’ın ayı olan Muharrem ayında tutulan aşûre orucudur”** (*Tirmizî, Savm, 40*) buyurmuştur. Aşûre orucunun Muharrem ayının 9 ve 10 veya 10 ve 11. günleri tutulması da tavsiye edilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Müdrîk, Mesbûk, Lâhik Ne Demektir? Bunlar Namazlarını Nasıl Kılarlar?-1

Müdrîk sözlükte “idrak etmiş, yetişmiş, kavuşmuş” gibi anlamlara gelir. Dinî terim olarak, imama en geç birinci rekâtın rükûunda yetişip namazını imamla birlikte kılan kişiye denir.

Lâhik, namaza imamla başlayıp, namaz esnasında abdestinin bozulması gibi başına gelen bir durum sebebiyle namaza ara vermek zorunda kalan ve bu sebeple namazın bir kısmını imam ile birlikte kılamayan kimse demektir. Bu durumda olan kişi usulünü bilirse abdest alıp geldikten sonra namazına devam eder. Usulünü bilmezse namazı baştan tekrar kılar.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Senin izin ve yardımınla sabahladık ve akşamladık. Yine senin izin ve yardımınla yaşar ve ölürüz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.” (*Ebü Dâvûd, Edeb, 110*)

HZ. ALİ'NİN EN SEVDİĞİ LAKAP

Hiz. Ali için, “toprak babası” anlamına gelen “Ebû Tûrâb” isminden daha sevimli bir isim yoktu. Bu isimle çağrıldığı zaman sevinir, yüzü gülerdi. Bu durum, şüphesiz bu ismi ona verenle alakalı idi. Hiz. Peygamber, bir gün sevgili kızı Fâtıma'nın evine gitmiş, evde damadı Hiz. Ali'yi göremeyince onun nerede olduğunu sormuştu. Hiz. Fâtıma, eşiyile tatsız bir olay yaşadıklarını, bu yüzden kendisine kızıp dışarı çıktığını söyledi. Hiz. Peygamber, onun nerede olduğunu öğrenmesi için bir adam gönderdi. Adam, Hiz. Ali'nin mes-citte uyduğunu haber verince de kalktı, onun yanına gitti. Sevgili damadını yerde, toprağa uzanmış uyur vaziyette görünce, bir taraftan onun üstünü başını temizlemeye çalışıyor, bir yandan da “Kalk ey Ebû Tûrâb!” diyerek onu uyandırıyor. İşte bu güzel hatıradan dolayı Hiz. Ali, en çok bu isimle çağrılmaktan hoşlanırdı. (*Buhârî, İsti'zan, 40*)

BİR SORU BİR CEVAP

Müdrîk, Mesbûk, Lâhik Ne Demektir? Bunlar Namazlarını Nasıl Kılarlar?-2

Mesbûk, cemaatle kılınan namaza baştan yetişemeyip ilk rekâtın rûkû-undan sonra imama uyan kimse demektir. İmam ile birlikte “sübhanallah” diyecek kadar rûkûda bulunmayan kimse o rekâtı kaçırmış sayılır. Mesbûk, imam selam verince, sehiv secdesi yapmazsa, beklemeden ayağa kalkar ve cemaatle kılamadığı rekâtları tek başına tamamlar. Mesbûk, imamlarla birlikte kılamadığı rekâtları kılarırken, tek başına namaz kılan kimse gibidir. Tek başına namaz kılarırken Fâtihadan sonra süre veya ayet okuduğu rekâtlarda okur, okumadıklarında okumaz (*Fetâvây-ı Hindiyye, I, 120; İbn Âbidîn, Red-dü'l-muhtâr, I, 594-599*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Cehenneme götüren fitneden, cehennemin azabından zenginliğin ve fakirliğin şerrinden sana sığınırım.” (*Ebû Dâvûd, Vitir, 32*)

RESÛLULLAH'IN DÜNYADAKİ İKİ REYHANI HZ. HASAN VE HZ. HÜSEYİN

Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin Allah Resûlü'nün Hiz. Ali ve Hiz. Fâtıma'dan olan torunlarıydı. "Güzellik" ve "iyilik" anlamlarına gelen bu isimleri onlara Hiz. Peygamber vermişti. Hiz. Hasan hicretin üçüncü yılında, Hiz. Hüseyin ise dördüncü yılında dünyaya geldi. **"Dünyadaki iki reyhanım"** (Buhârî, Edeb, 18) dediği torunlarına çok düşkün olan Peygamber Efendimiz onları öpüp kucaklayarak onlara sevgisini her zaman gösterir ve onlarla yakından ilgilenirdi. Onun torunlarına düşkünlüğünü yansıtan hatıralardan biri şöyledir: Allah Resûlü mescitte hutbe okuduğu bir gün Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin düşe kalka yanına geldiler. Resûlullah kırmızı elbiseleri içinde torunlarını görünce minberden indi ve onları kucağına alıp tekrar minbere çıktı. **"Allah 'Mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir sınavdır.' (Enfâl, 8/28) derken ne kadar doğru söylemiş! Şu torunlarımı görünce dayanamadım."** dedi ve hutbesine kaldığı yerden devam etti. (Ebû Dâvûd, Salât, 225, 227)

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Farz Namazı Kılmış Olan Kimse Aynı Namaz İçin Bir Cemaate İmamlık Yapabilir mi?

İmam kılınan namazın nevi itibarıyla, kendisine uyan kişiden aşağı durumda olmamalıdır. Ancak cemaat imamdan daha aşağı durumda olabilir. Buna göre; nafile namaz kılan kimse farz namaz kılana imam olamaz; fakat farz namaz kılan nafile namaz kılana imam olabilir (İbnü'l- Hümmâm, Fethu'l-Kadîr, II, 371; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, I, 579-580). Hiz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **"Farz namaz, bir günde iki kere kılınmaz."** (Dârekutnî, Sünen, I, 416). Bir vaktin namazı iki kere kılınmayacağına göre, ikinci kere kılınan namaz nafile olacaktır. Bu durumda imam cemaatten daha alt konumda olduğundan o kişinin imamlığı geçerli olmaz.

Şâfi mezhebine göre farz namaz kılmakta olan kişi, nafile namaz kılana uyabilir; bir vaktin farz namazını kılmış olan kimse aynı vakit için başkalarına imam olabilir (Mâveridî, el-Hâvî, II, 316).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Açlıktan sana sığınırım. Çünkü açlık, ne kötü bir arkadaştır. Hainlikten de sana sığınırım. Çünkü hainlik, ne kötü bir sırdaştır." (Ebû Dâvûd, Vitir, 32)

HAYAT MÜCADELEDİR

Hayat çetin bir mücadeleyi gerektirmektedir. Hayatta ağlamak da var gülmek de... Zira Yüce Allah bu dünyayı bir imtihan alanı olarak yaratmıştır. Bizleri bu alemde bazen korku ve açlık, bazen de malla-rımız, nefislerimiz ile ya da yetiştirdiğimiz ürünleri eksiltip almak suretiyle denemekte ve sabırlı olanları müjdelemektedir. Acıya, yok-sulluğa, haksızlığa, üzüntüye, hastalığa dayanabilmek için azimli ol-malı, yılgınlık göstermemeli, sabretmeliyiz. Nitekim Yüce Allah: **“Sabredenlere karşılığı hesapsız ödenecektir.”** (Zümer, 39/10) bu-yurmaktadır. Sabır, peygamberlerin erdemidir. Hz. Eyyûb (a.s) da hastalık ve ardından gelen yoksulluk karşısında sabrederek Yüce Al-la'h'a şöyle dua etmişti: **“Bu dert bana dokundu, Sen merhametlile-rin en merhametlisisin!”** (Enbiyâ, 21/83)

Hayatta olumsuzluklar oluyor diye telaşa kapılmak ve suçlu aramak doğru değildir. Başımıza gelen sıkıntılar bizler için imtihan olabilir düşüncesini aklımızdan çıkarmamalıyız. Nefes aldığımız müddetçe hayata karşı azimli olmalı ve istikbalden hiçbir zaman ümit kesme-meliyiz.

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazından Sonra Zuhr-i Âhir'i Kılarken Kamet Getirmek Gerekir mi?
Zuhr-i âhir namazını kılmak bir gereklilik değildir. Bununla birlikte kılınmak iste-nirse, cuma namazının farzı için aynı yerde kamet getirildiğinden zuhr-i âhir namazı için de ayrıca kamet getirmeye gerek yoktur. Ancak zuhr-i âhir yerine geçmiş günlerdeki namazlardan birinin kazası kılınırsa o takdirde kamet getirilir.

Müezzinlik Bidat mıdır? Hz. Peygamber Zamanında Müezzinler Var mıydı?

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in döneminde mü-ezzinlikleri ile meşhur olmuş sahâbiler vardı. Bilâl Habeşi, Abdullah b. Ümmü Mektûm, Sâd el-Karazî ve Ebû Mahzûre (Semüre b. Mi'yer) bunlardandır (*İbn Mâce, Ezân, 2; Nesâî, Ezân, 5, 6*). Dolayı-sıyla müezzinlik bidat olarak nitelenemez. Aksine sünnettir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bana öğrettiğin ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allah'a hamd olsun. Cehennem ehlinin halinden Allah'a sığınırım.” (Tirmizî, Deavât, 129)

ORGAN NAKLİ

Vücutta görevini yapamayan bir organın yerine canlı veya ölü bir vericiden alınan sağlam ve aynı görevi üstlenecek bir organın nakledilmesi işlemidir.

Din İşleri Yüksek Kurulu 06.03.1980 tarih ve 396/13 sayılı kararında özetle zaruret halinin bulunması, hastalığını bu yoldan tedavi edilebileceğine tabibin zann-ı galibinin bulunması, organ veya dokusu alınan kişinin, bu işlemin yapıldığı esnada ölmüş olması, veren ve alan tarafların bu işi karşılıklı rızalarıyla yapmış olması, alınacak organ veya doku karşılığında hiçbir şekilde ücret alınmaması şartıyla organ ve doku naklinin caiz olacağı sonucuna varmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Erkekler Cuma Namazından Çıkmadan Bayanlar Öğle Namazını Kılabilir mi?

Kadınlar ve kendilerine cuma namazı farz olmayan hasta ve benzeri kimseler vakit girdikten sonra, imam cuma namazını bitirmeden önce kendi evlerinde öğle namazını kırlarsa bu namaz geçerli olur. Kendilerine cuma namazı farz olmayan bu gruptakilerin şehirde veya şehir hükümünde olan bir yerde öğle namazında cemaat yapmaları da mekruhtur; kendi başlarına kılmalıdır. Kendisine cuma namazı farz olan bir kimse ise özürsüz olarak cumaya gitmez ve imam cuma namazını bitirmeden önce kendi evinde o günkü öğle namazını kılsa Hanefilere göre bu namaz geçerlidir, fakat cumaya gitmediği için günahkâr olur. Diğer üç mezhebe ve Hanefiler'den İmam Züfer'e göre ise kıldığı öğle namazı geçersizdir. Cuma namazı kılıldıktan sonra tekrar kılmalıdır. (Mergînânî, Hidâye, I, 90-91)

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni iyilik işledikleri zaman sevinen ve kötülük yaptıkları zaman bağışlanma dileyen kullarından eyle.” (İbn Mâce, Edeb, 57)

HAYVANLARA MERHAMET ETMEK

Yaratılan her canlıya Yaradan'dan ötürü merhamet ile muamele eden Rahmet Peygamberi, hayvanlara merhamet etmenin de Allah'ın affına vesile olacağı ile alakalı şu kıssayı anlatmıştır:

“Yolculuk yapan bir adam çok susamış ve yolda rastladığı bir kuyuya inip oradan su içmişti. Kuyudan çıkınca orada bir köpekle karşılaştı. Susuzluktan dilini sarkıtmış olan zavallı hayvan, nemli toprağı yalıyordu. Yolcu kendi kendine, ‘Bu hayvan da benim gibi çok susamış.’ dedi ve tekrar kuyuya inip ayakkabısına su doldurdu. Sonra ayakkabısını ağız ile tutup kuyudan çıktı ve köpeğı suladı. Bu yaptığından dolayı Allah, o kulundan hoşnut oldu ve onu bağışladı.” Bu kıssayı dinleyen sahabîlerin hayvanlar için yapılan iyiliklere de sevap olup olmadığını sormaları üzerine Allah Resûlü, ***“Her canlıya yapılan (iyilikte) bir sevap vardır.”*** buyurdu. (Buhârî, Müsâkât, 9; Müslim, Selâm, 153)

BİR SORU BİR CEVAP

Buluğa Ermeyen Çocukların Hutbe Okuması Caiz midir?

Baliğ (ergen) olmayan ancak âkil olan çocuk, yetkili merciin izniyle hutbe okuyabilir, fakat namazı yetişkin bir kimsenin kıldırması gerekir (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, III, 39; Şeyh-zâde, Mecmau'l-enhur, I, 254).

İşyeri ve Apartman Altındaki Mescitlerde Cuma Namazı Kılınabilir mi?

Girmek isteyen her Müslüman'a açık olmak ve ilgili merciden izin alınmak kaydı ile işyeri ve apartmanların namaz için ayrılan bölümlerinde cuma namazı kılınabilir.

GÜNÜN DUASI

“Ey Allah'ım! Senin rahmetini umuyorum, beni göz açıp kapayıncaya kadar (da olsa) nefsimle başbaşa bırakma. Halimi tümüyle düzelt, senden başka ilah yoktur.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 110)

HAYIRDA YARIŞINIZ!

Yüce Rabbimizin her fiilinin bir amacı vardır. İnsanı da kendisine kulluk etmesi amacıyla yaratmıştır (*Zâriyât*, 51/56). Yapıp yapamayacağı şeyleri söyleyerek bu kulluk çerçevesinde insanın hem hedeflerini hem de sınırlarını belirlemiştir.

Kur'an'da pek çok ayette insanın temel hedefi olarak en başta iman sonra da salih amel gösterilmiş ve bu hedef doğrultusunda çalışanlar için de büyük bir ecir ve cennet vadedilmiştir (*Hâc*, 22/14). Öyleyse salih amellerde bulunmak, hayırlı işler için bir yarış içinde olmak (*Mü'minûn*, 23/61) müminin bir vasfı ve amacı olmalıdır.

Söz söylerken hayırlısını söylemeli (*Buhârî*, *Edeb*, 31), hep veren el olmalıdır (*Müslim*, *Zekât*, 94), cömertlik onun şiarı olmalıdır (*Âl-i İmrân*, 3/180). Aldığı borcu en güzel şekilde ödemeli (*Buhârî*, *İstikrâr*, 4), Kur'an'ı öğrenmeli, öğretmelidir (*Buhârî*, *Fedâilü'l-Kur'an*, 21). Yüce Yaratıcı'nın onun dış görünüşüne, malına mülküne değil amellerine ve kalbine bakacağını bilmeli (*İbn Mâce*, *Zühd*, 9), iyiliği emretmeli, kötülükten de men etmelidir, hayır işlerinde başkalarıyla yarış içinde olmalıdır. İşte o zaman salih kullardan olacaktır (*Âl-i İmrân*, 3/114).

BİR SORU BİR CEVAP

Bayanlar Bayram Namazı İle Sorumlu Mudur? Hz. Peygamber (s.a.s.) Zamanında Bayanlar Bayram Namazlarına İştirak Ederler miydi?

Kadınlar, cuma ve bayram namazlarıyla yükümlü değildirler (*Semerkandî*, *Tuhfetü'l-fukahâ*, I, 161, 166; *Halil*, *Muhtasar-ı Halil*, *Kahire*, 1426/2005, I, 45, 47). Şâfiîlere göre ise üzerine beş vakit namaz farz olan her kadın ve erkeğin bayram namazı kılması sünnettir (*Şirbînî*, *Muğni'l-muhtâc*, *Beyrut*, 1418/1997, I, 462).

Hz. Peygamber (s.a.s.) kadınları bayram namazına katılmaya teşvik etmiştir (*Buhârî*, *İdeyn*, 15-21; *Müslim*, *Salâtü'l-ideyn* 1-3, 10-12). Bir hadislerinde Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“Henüz kocaya gitmemiş genç kızlar, perde arkasında yaşayan kadınlar ve hayırlı kadınlar evlerinden çıksınlar; hayra ve müminlerin duasına şahit olsunlar. Ancak, hayırlı kadınlar, namaz kılınan yerden ayrı bir yerde dursunlar”** (*Buhârî*, *Hac*, 81).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! (haktan) ayrılmaktan, iki yüzlülükten ve kötü ahlaktan sana sığınırım.” (*Ebü Dâvûd*, *Vitir*, 32)

ATATÜRK VE 10 KASIM

Cumhuriyetimizin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanımız olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 1881 yılında Selanik'te doğdu. Babasının adı Ali Rıza, annesinin adı ise Zübeyde Hanım'dır. Atatürk, 10 Kasım 1938 Perşembe günü son günlerini geçirmekte olduğu İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda saat dokuzu beş geçte hayata gözlerini yumdu.

Atatürk'ün cenazesi için büyük bir tören yapıldı. Cenaze namazını zamanın Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Şerafettin Yaltkaya kıldırdı. Naaşı yerli ve yabancı birçok devlet temsilcisinin de katıldığı törenle İstanbul'dan Ankara'ya taşınarak 21 Kasım 1938'de Etnoğrafya Müzesi'ndeki geçici kabrine konuldu. 10 Kasım 1953'te ise Ankara'nın Yücetepe semtinde yaptırılan Anıtkabir'e nakledildi.

Atatürk; milleti ile bütünleşen, ondan kuvvet alan, insanları etkileyen bir şahsiyetti. O, 'Yurtta barış, dünyada barış' sözü ile dünya insanlığının gönlünde layık olduğu yerini almıştır.

Atatürk, bir konuşmasında şöyle demişti: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." Bize düşen görev, bıraktığı ve ilelebet payidar kalacak Türkiye Cumhuriyeti'ni hedef olarak gösterdiği uygar milletlerin düzeyine çıkarmaktır.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Namaz Hem Kaza Hem Sünnet Niyeti İle Kılınabilir mi?-1

Kazaya kalmış namazların kazası ile meşgul olmak, revâtib (farz namazlara bitişik olan) sünnetlerin dışındaki bir nafile namaz kılmaktan önemli ve önceliklidir. Ancak vakit namazları ile birlikte kılınan düzenli nafileler (revâtib sünnetler) ve terâvih namazı imkânlar ölçüsünde kılınmalıdır. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir hadislerinde, *"Kulun kıyamet günü ilk hesaba çekileceği konu, farz namazlardır. Eğer bunlar tamamsa işi kolaylaşmıştır. Farzlarda eksiği varsa, "bakın bakalım, nafile namazı var mı? " denilir ve nafilelerle farzları tamamlanır."* (Tirmizî, Salât, 188; İbn Mâce, İkâme, 202) buyurmuştur.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Bana kendi sevgini ve senin yanında sevgisi bana fayda verecek kimsenin sevgisini ver." (Tirmizî, Deavât, 73)

MÛTE KAHRAMANLARI

Müslümanlarla Rumlar arasında gerçekleşen Mûte Savaşı'nda Resûlullah'ın askerleri büyük kahramanlıklar göstererek savaşmışlardır. Peygamberimiz, orduya komutan olarak önce Zeyd b. Hârîse'yi tayin etmiş, eğer o şehit olursa Ca'fer b. Ebû Tâlib'in, şayet o da şehit olursa Abdullah b. Revâha'nın orduyu yönetmesini istemişti. Onun bu emrine uyan Zeyd, sancağı eline alarak kendilerinden çok daha güçlü donanıma sahip bu ordu karşısında mücadele etmiş ancak şehit düşmüştü. Daha sonra sancağı Ca'fer b. Ebû Tâlib almış, vücudu mızrak darbeleriyle şehit edilene dek mücadele etmişti. Onun şehadetinden sonra Abdullah b. Revâha sancağı ele geçirmiş, o da şehit düşünce Hâlid b. Velîd orduyu komuta etmişti. Askerlerinin bu kahramanlıklarını daha sonra ashâbı ile paylaşan Resûlullah, gözyaşlarına engel olamamış ve şöyle buyurmuştu: ***“Onların şimdi yanımda olmaları beni bundan daha çok mutlu etmezdi (ya da) şimdi aramızda olmak onları (bulundukları yerden) daha çok mutlu etmezdi.”*** (Buhârî, Cihâd, 183)

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Namaz Hem Kaza Hem Sünnet Niyeti İle Kılınabilir mi?-2

Kılınacak namazın ne olduğu kesin olarak tayin edilerek niyetlenilmesi gerekir. İki niyetle bir namaz kılınamayacağı gibi, namaz kılarken birden çok namaza niyet edilmez. Hem kaza namazına, hem de vaktin sünnetine birlikte niyet edilirse bu namaz, kaza namazı olur. Hem kaza namazı hem de vaktin sünneti kılınmış olmaz (Fetâvây-ı Hindiyîye, I, 125).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Harama bulaşmaktansa, helalinle yetineyim. Beni lütfunla (zengin kılarak) senden başkasına muhtaç etme.” (Tirmizî, Deavât, 110)

MÜMİNLERİN ANNELERİNDEN SEVDE BİNT ZEM'A

Resûlullah'ın hanımlarından Sevde bint Zem'a ilk evliliğini amcasının oğlu Sekrân b. Amr ile yapmıştı. Müşriklerin baskıları nedeniyle birlikte Habeşistan'a hicret etmişlerdi. Daha sonra müşriklerin bazı ileri gelenlerinin Müslüman olduğu haberi üzerine tekrar Mekke'ye dönmüşlerdi. Kısa bir süre sonra Sekrân b. Amr vefat etti. Sevde bint. Zem'a beş çocuğuyla dul kaldı. Bunun üzerine sahabeden Osman b. Maz'ûn'un eşi Havle bint Hakîm, hanımı Hz. Hatice vefat ettiği ve kızlarıyla yalnız kaldığı için Resûlullah'a Hz. Sevde ile evlenmesini tavsiye etti. Hz. Peygamber Hz. Sevde'ye evlilik teklifinde bulundu. Hz. Sevde çocuklarının kendisine rahatsızlık vereceğinden endişe ettiğini söylediye de Peygamberimiz bunda bir sakınca görmeyerek onunla evlendi. Hz. Âişe ile evleninceye kadar üç yıl boyunca Allah Resûlü'nün tek eşi olan Hz. Sevde, anneleri Hz. Hatice vefat ettiğinde küçük yaşta olan Ümmü Külsûm ve Fâtıma'ya annelerinin yokluğunu hissettirmede.

BİR SORU BİR CEVAP

Kaza Namazlarını Kılarken Vakitten Kazanmak İçin, Namaz İçindeki Sünnetleri Terk Etmek Caiz midir?

Namazın sahih ve eksiksiz bir şekilde kılınabilmesi için, birtakım farzları, vacipleri, sünnetleri ve adabı bulunmaktadır. Namazın farzlarından birini yerine getirmemek namazın geçersizliğine (batıl manasında fasit olmasına) sebep olur. Vaciplerin terki halinde ise eğer unutmaya veya hata ile yapılırsa sehiv secdesi yapılması gerekir; bile- rek terk edilmesi halinde günah işlenmiş olur ve namazın yeniden kılınması vacip olur (*İbn Âbidin, Reddül-muhtâr, I, 456*). Namazın sünnetlerinin ve adabından birinin veya tamamının terk edilmesi durumunda, namaz bozulmadığı gibi, sehiv secdesi de gerekmez. (*İbn Âbidin, Reddül-muhtâr, I, 474*). Ancak namazın fazilet ve sevabı kaçırılmış olur. Zira Hz. Peygamber (s.a.s.): **"Benim namaz kıldığımı gördüğünüz gibi namaz kılınız."** buyurmuştur (*İbn Hibbân, Sahih, Beyrut, 1414/1993, IV, 541*). Dolayısıyla namazın sünnetlerine riayet edip devam etmek Hz. Peygamber (s.a.s.)'e tâbi olmanın alametidir. Meşru bir mazeret olmadıkça namazın sünnetleri terk edilmemelidir. Buna rağmen terk edilirse namaz borcu ödenmiş olur.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Mal, aile, çocuk olarak insanlara verdiklerinin hayırlısını dilerim, sapıtan ve saptıranları değil." (Tirmizî, Deavât, 124)

ÂİLEDE MAHREMİYET EĞİTİMİ

Ailenin özel bir alanı vardır. Ailenin mahremiyet alanına saygı gösterilmelidir. Ailenin sırları, eşlerin birbirleri ile özel ilişkileri ve sorunları aile içinde kalmalıdır. Aile mahremiyetinin dış çevreye taşması ailenin huzurunu bozacaktır. Aile bireylerinin özel durumlarını başkalarına yansıtmaları hoş olmadığı gibi bu özel durumları bilenlerin başkalarına aktarması da uygun değildir. Elbette aile bireylerinin ırz ve can güvenliği gibi konular söz konusu ise bunun yetkililerle paylaşılması gerekir.

Bunun dışında evimizde de mahremiyetin bazı sınırları olmalıdır. Aile bireylerinin özel anları olduğunu göz önüne almalıyız. Özel odalara girerken kapıya vurmalı ve sesli olarak izin istemeliyiz. Ev içinde de olsa kılık kıyafete dikkat etmek aile bireylerinin birbirine saygılarının bir gereğidir. Ebeveynler bu mahremiyet anlayışını, başka bir ifade ile utanma ve hayâ etme duygusunu, küçük yaşlardan itibaren çocuklarına kazandırmakla yükümlüdürler. Çünkü sağlıklı bir mahremiyet duygusunun oluşması, çocukların sağlıklı bir kimlik geliştirmeleri için gereklidir.

BİR SORU BİR CEVAP

Kaza Edilecek Olan Namazlar Arasında Bir Sıra Takip Etmek Şart mıdır?-1

Kaza edilecek namazlar arasında sıra gözetilip gözetilmeyeceği bu namazları kılacak kimsenin durumuna göre değişir. Buna göre sahib-i tertip kimseler yani daha önce vaktinde kılmadığı bir namaz üzerinden başka bir namaz geçirmemiş veya en fazla beş vakit namaz geçmiş olanlar vaktinde kılamadıkları ilk namazdan başlayarak sırayla kılarlar, ardından içinde bulundukları vaktin farzını kılarlar. Sahib-i tertip olanlar için bu sıraya uymak vaciptir (*Ali el-Kârî, Fethu Bâbi'l-Înâye, I, 432; Semerkandî, Tuhfetü'l-Fukahâ, II, 231*).

GÜNÜN DUASI

“Bizi doyurup içiren ve bizi Müslümanlardan eyleyen Allah’a hamdolsun.” (Tirmizî, Deavât, 56)

KELİME-İ TEVHİD

Kelime-i tevhid; birleştirme, birleme, Allah'ın bir olduğunu kabul etme, Allah'tan başka ilah olmadığına iman etme ve "Allah birdir, Muhammed onun Resûlü'dür" cümlelerini samimiyetle söylemektir.

Tevhid inancının esasını teşkil eden dinlerin hepsinin de ortak noktası, semavi din oluşlarıdır. Bu sebeple kelime-i tevhid, yeryüzüne indirilmiş bütün hak dinlerin temelini oluşturur. Dolayısıyla tevhid inancından yoksun olan bir dinin Allah katında hiçbir değeri yoktur. Bu hususta Kur'an; **"İşte sizin Rabbiniz Allah. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin. O, her şeye vekildir."** buyuruyor. (En'âm, 6/102) İslam dininin esasını, felah ve kurtuluşumuza vesile olan "Lâ ilahe İllâllah, Muhammedün Resûlullah" kelime-i tevhidi teşkil etmektedir.

Tevhid kelimesini, samimi bir şekilde dilimizle ikrar, kalbimizle de tasdik ederek hayatımızın her safhasında yaşattığımız takdirde, şirkin her çeşidinden arınmış sadece Allah'ın emirlerine boyun eğmiş oluruz.

BİR SORU BİR CEVAP

Kaza Edilecek Olan Namazlar Arasında Bir Sıra Takip Etmek Şart mıdır?-2

Sahib-i tertip olmayan yani altı vakit veya daha çok namazı kazaya kalmış olan kimselerin ise, bu namazları kaza ederken tertibe riayet etmesi gerekmez. Eğer sadece vaktin farzını kılacak kadar bir zaman kalmışsa bu takdirde kaza namazlarını değil önce vaktin namazını kılar. Kişi altı vakitten fazla kazaya namaz bıraktığında sahib-i tertip olmaktan çıkar. Bu durumda dilediği vakitte dilediği namazın kazasını kılabilir (Kudûrî, Muhtasar, s. 31) Şâfiî mezhebine göre ise tertibe riayet vacip değil müstehaptır (Nevevî, el-Mecmû', III, 70)

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Kalplerimizi birleştir. Aramızı düzelt ve bizi kurtuluş yollarına ilet. Bizi karanlıklardan aydınlığa çıkar ve büyük günahların açığından da gizlisinden de uzaklaştır." (Ebû Dâvûd, Salât, 182)

VEFATİ ARŞI TİTRETEN SAHÂBÎ SA'D B. MUÂZ

Ensarın önde gelenlerinden biri olan Sa'd b. Muâz 590 yılında Medine'de doğdu. Birinci Akabe Biatı'ndan sonra Medinelilere İslam'ı öğretmek için gönderilen Mus'ab b. Umeyr'in teklifiyle Müslüman oldu. Kavminin içindeki üstün konumundan dolayı, onun ardından Abdüleşheloğulları'ndan Müslüman olmayan kimse kalmadı. Böylece Abdüleşheloğulları ensar arasında topluca Müslüman olan ilk aile oldu. Bundan sonra İslam davetine Sa'd b. Muâz'ın evinde devam edildi.

Sa'd b. Muâz Hz. Peygamber'le birlikte Bedir ve Uhud savaşlarına katıldı. Hendek Savaşı'nda önemli görevler üstlendi. Savaşta yaralanması üzerine Allah Resûlü onunla bizzat ilgilendi. Tedavisi için mescitte bir çadır hazırlattı. Yaklaşık bir ay tedavi gören Sa'd b. Muâz yarasının tekrar açılması sonucu kan kaybından otuz yedi yaşında vefat etti. Hz. Peygamber'in, Sa'd'ın cenazesine daha önce yeryüzüne inmemiş yetmiş bin meleğin geldiğini ve onun ölümü üzerine arşın titrediğini söylediği nakledilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Bayanlar Cenaze Namazı Kılabilirler mi? Cenaze Namazında Saf Düzeni Nasıldır?

Bayanlar cenaze namazına iştirak edebilirler. Ancak kadınların sadece namaz kılarken değil, diğer zamanlarda da ihtiyaç ve zaruret bulunmadıkça erkekler arasına karışmamaları ve yakın temas içinde bulunmamaları gerekir. Bu itibarla kadınlar, hangi namaz olursa olsun, erkeklerle birlikte namaz kıldıkları takdirde, namaza erkeklerden ayrı, uygun bir yerde durmaları gerekir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.), namaz saflarını önce erkekler, sonra erkek çocuklar en arkada da kadınlar olmak üzere düzenlemiştir (*Müslim, Meşâid*, 48, h. no: 1534). Sünnet olan, safların burada belirtilen şekilde olmasıdır. Sünnete aykırı olarak kadınlar erkek safları arasına karışıp imama uyarlarsa, Hanefi mezhebine göre, beş vakit namaz gibi rükû ve secdesi bulunan namazlarda kadınların arkasında ve hizasında kalan erkeklerin namazları bozulmuş sayılır. Bu duruma sebep olan kadınlar da günah işlemiş olurlar. Bu durum, rükû ve secdesi bulunmayan cenaze namazında olursa, erkeklerin namazı bozulmaz. Ancak Hz. Peygamber (s.a.s.)'in düzenlemesine aykırı hareket edildiği için mekruh olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bütün işlerimizin sonucunu güzel eyle, dünyada rezil olmaktan ve ahiret azabından bizi koru.” (Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 4/181)

HOŞGÖRÜ

Hız. Peygamber (s.a.s.), beşerî ve sosyal ilişkilerinde insanlara daima hoşgörü ile yaklaşmış ve onların gönüllerini fethetmiştir. Yüce Allah Peygamberimizin şahsında bütün Müslümanlardan da hoşgörülü olmalarını istemiştir. **“(Resûlüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.”** (A'râf, 7/199) Bir başka ayette de şöyle buyurulmaktadır: **“Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.”** (Âl-i İmrân, 3/159)

Birbirimizi anlamakta zorlandığımız ve farklı görüşlere tahammülün azaldığı günümüzde, barış ve huzur içinde yaşayabilmek için empati kuralım, hataları affedelim tutum ve davranışlarımızın temelinde sevgi ve hoşgörü olsun.

BİR SORU BİR CEVAP

“Hazret” Ne Demektir?

Sözlükte yakında ve yanında bulunmak, önünde olmak anlamına gelen hazret, bir tasavvuf terimi olarak varlığın genel mertebeleri ve âlemdeki bütün tecellileriyle birlikte ilahi veya kevnî hakikat anlamında kullanılmaktadır. Allah'ın her sıfatı, her ismi ve her fiili bir hazret meydana getirdiği gibi belli bir sıfatın, ismin ve fiilin her bir tecellisine de hazret denilir. Bu kavram daha sonraları sufi olmayan din ve devlet adamları için de kullanılmaya başlanmıştır. Edebî metinlerde ise daha çok Allah, Peygamber ve veliler hakkında kullanılmıştır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Günahlarımın küçüğünü büyüğünü, öncesini sonunu, açığını ve gizlisini, hepsini bağışla.” (Müslim, Salât, 216)

HZ. PEYGAMBER'İN ADALETİ

Hiz. Peygamber döneminde Fâtıma bint el-Esved isimli bir kadın hırsızlık yapmıştı. Bu kadın, o dönemin toplumunda saygın bir konuma sahip olan Kureyş kabilesinin Mahzumoğulları kolundandı. Kadının bu küçültücü davranışı mensup olduğu kabileyi üzmüş ve çevresindekiler, onun ceza almasını engellemek için bir çare aramaya başlamışlardı. Çözüm olarak, kadına aracılık etmesi için Hiz. Peygamber'in çok sevdiği Üsâme'yi ona göndermeye karar verdiler. Ancak Resûlullah'ın Üsâme'ye karşı cevabı gayet netti: ***"Bizzat Allah tarafından belirlenen bir ceza hususunda aracı mı oluyorsun?"*** Allah Resûlü bu sözlerinin ardından, orada bulunan insanlara bir konuşma yaparak, kendilerinden önceki milletlerin doğru yoldan ayrılımlarının sebebi olarak toplum ileri gelenleri bir suç işlediğinde onlara herhangi bir ceza vermediklerini, cezaları yalnız güçsüz kimselere uyguladıklarını zikretti. Ayrıca adaleti uygulama konusunda kimseye ayrıcalık tanımamayacağını, hırsızlık yapanın kızı Fâtıma dahi olsa onu mutlaka cezalandıracağını bildirdi. (Buhârî, Hudûd, 12)

BİR SORU BİR CEVAP

Gıpta Ne Demektir; Caiz Olduğu Yerler Nereledir?

Türkçede imrenme ve bazen de haset etme anlamına kullanılan gıpta, Hiz. Peygamber (s.a.s.)'in bir hadisinde açıklandığı üzere iki yerde caizdir: ***"Ancak iki kişiye imrenilir, bunlardan biri Allah'ın kendisine mal verdiği ve bu malı Hak yolunda tüketme iradesine sahip kıldığı kişi, diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği, hem bu ilimle amel eden hem de onu başkasına öğreten kişidir."*** (Buhârî, İlim, 15; Zekât, 5; Müsned, II/9, 36) Buna göre zengin ve zenginliği ile Allah yolunda harcama yapan kimselere, ayrıca ilim sahibi olup da bununla insanları aydınlatan kimselere gıpta etmek caiz olmaktadır.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Şüphesiz ben nefsimi çok zulmettim, günahları bağışlayacak olan yalnız sensin. Öyleyse katından bir af ile beni bağışla. Bana merhamet et, çünkü bağışlaması ve rahmeti çok olan sadece sensin" (Buhârî, Ezân, 149)

YEMİN KEFARETİ

“...Yeminin kefareti, ailenize yedirdiğinizin orta halisinden on yoksulu doyurmak yahut onları giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Kim (bu imkânı) bulamazsa onun kefareti üç gün oruç tutmaktır...”
(Mâide, 5/89)

Bu ayetten açıkça anlaşıldığı gibi yeminini bozan kişinin kefareti, on fakiri doyurmak veya giydirmek, ya da bir köleyi hürriyetine kavuşturmaktır. Ancak bu sayılanlardan birini yapamayan kişinin, peşpeşe üç gün oruç tutması gerekir.

Bozulan yeminler birden fazla olursa, kefaretler de yeminlerin sayısınca artar. Ancak bazı din bilginlerine göre bozulan yeminler birden fazla olsa bile bir kefaret yeterli olur.

BİR SORU BİR CEVAP

“Feyiz” Kavramı Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Feyiz (feyz) ve feyezân kelimeleri sözlükte fazla suyun yatağından taşması, bir haberin yayılması, bir sırrın açığa çıkarılması gibi anlamlara gelmektedir. Çoğulu füyûz, füyûzat'tır. Tasavvufta bütün bilgi ve varlıkların Allah'tan zuhur ve tecelli etmesi anlamında kullanılmaktadır. Mürşidin doğrudan doğruya Hz. Peygamber (s.a.s.) vasıtasıyla Hak'tan aldığı feyze ilahi feyiz, silsile vasıtasıyla aldığı feyze isnadî feyiz, müridin şeyhten aldığı feyiz ve irfana da ahz-ı feyz adı verilmektedir. Kur'an ve hadislerde bu kökten türeyen kelimeler akmak, taşmak, dalmak anlamında kullanılmaktadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et, beni cezalandırmaktan vazgeç ve beni affet, şüphesiz sen çok bağışlayan, çok merhametli olansın.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, 1, No: 29148)

MÜSLÜMANLARIN ÂDİL HALİFESİ HZ. ÖMER

Hiz. Ömer Müslüman olmadan önce sert mizacı ve korkusuzluğu nedeniyle herkesin kendisinden çekindiğı bir kimseydi. Bununla birlikte Hiz. Peygamber onun İslam'ı kabul etmesini gönülden arzuluyordu. Sonunda Allah Teâlâ, elçisinin duasını kabul eyledi. Hiz. Ömer risâletin altıncı yılında İslam'ı kabul etti. Buna Allah Resûlü kadar Müslümanlar da sevindi. Zira onun varlığı İslam'a ve Müslümanlara kuvvet sağlayacaktı. Hiz. Ömer Müslüman olduktan sonra, Hiz. Ebû Bekir'in ardından Allah Resûlü'nün en yakın arkadaşı oldu. Kendisi de Resûlullah'a öylesine içten bağlanmıştı ki, kimsenin onu üzmesine tahammül edemiyordu.

Hiz. Peygamber'in vefatından sonra Hiz. Ebû Bekir'in iki yıl süren halifeliliğinin ardından Hiz. Ömer Müslümanların ikinci halifesi oldu. Kendisine tevdi edilen bu önemli görevin mesuliyetini hissettiğı için her zaman adil bir yönetici olmaya gayret gösterdi. Bu nedenle onun ismi hep adaletiyle anılır oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

“Derviş” Kavramı Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Farsça asıllı bir kelime olup, sözlükte dilenci, yoksul, muhtaç anlamına gelmektedir. Tasavvufta bir tarikat veya bir şeyhe bağlı olan mürid, sufilerin hayat tarzına uygun bir hayat süren kişi demektir. Dervişlik bir riyazet ve mücâhede faaliyetiyle başlar. Bu dönemde yeme, içme, konuşma ve uyku en aza indirilerek sıkı bir perhize girilir, ibadet, zikir ve tefekkür artırılır, nefsin bayağı arzularına gem vurulmaya, disiplinli ve ölçülü yaşamaya, böylece manevi olgunluğa ve ruhi yüksekliğe ulaşılmaya çalışılır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Her işimin koruyucusu olan dinim ile beni ıslah eyle, kurtuluşa erdir. İçinde yaşadığım, geçimimi sağladığım dünyamı benim için ıslah eyle, hayırlı kıl.” (Müslim, Duâ, 71)

ÇOCUKLARIMIZI DİNLEYELİM

Aile içi ilişkilerde özellikle de çocukla iletişimde dinlemenin önemi büyüktür. Batılı psikolog Publilus Syrus “Çocuğuna servet bırakmak isteyen anne-baba, ona karşısındakini iyi dinlemeyi öğretmelidir.” diyor.

Birçok anne-baba ve öğretmen çocuklarla iletişim kurmada ve onların sorunlarına çözüm getirmede esas görevlerinin onlarla konuşmak, öğüt vermek, öneride bulunmak olduğunu zanneder. Oysa çocuğun sorunlarını çözmede gerekli olan uygun ortamı sağlamak ve onu dinlemektir. Dinlemek, çocuğun gelecekte de sağlıklı iletişim kurabilmesini, kendisi hakkında olumlu duygulara sahip olmasını, kendisine değer verildiğini hissetmesini, kendine saygısını ve problem çözme yeteneğini geliştirir.

Eğer ortada bir problem varsa o problemin öncelikle kime ait olduğu bulunmalıdır. Eğer problem çocukta ise, öncelikle anne-baba çocuğa duygu ve düşüncelerini açıklamak için konuşma fırsatı vermeli, onu dinlemelidir. *(Diyanet Aylık Dergi, Mayıs 2005)*

BİR SORU BİR CEVAP

“Dergâh” Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Farsça asıllı olan ve sözlükte kapı anlamına gelen der kelimesinin sonuna yer bildiren gâh ekinin getirilmesiyle oluşan dergâh, kapı yeri demektir. Tasavvuf kavramı olarak ise, tarikat pirlерinin veya büyük şeyhlerinin ikamet edip irşad faaliyetini sürdürdükleri ve mezarlarının bulunduğu merkezî tekke anlamında kullanılmaktadır. Ayrıca birçok İslam ve Müslüman Türk devletinde, özellikle Selçuklular'da hükümdar sarayı karşılığında da kullanılmıştır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gidip ebedî yaşayacağım ahiret hayatımı benim için hayırlı eyle. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerlerden muhafaza eyle.” (Müslim, Duâ, 71)

İSLAM KARDEŞLİĞİ

İslam'a göre Müslümanların tamamı birbirlerinin din kardeşleridir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: ***“Müminler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin.”*** (Hucurât, 49/10)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de iman kardeşliğinin önündeki her türlü engeli ortadan kaldırarak bütün müminleri kardeş ilan etmiştir.

İslam kardeşliği, 'Allah için sevmek' ilkesi etrafında kurulmuş samimiyete dayalı bir bağıdır. Bu sebeple İslam kardeşliği, Müslümanlar arasında en sağlam ve kalıcı olan bir bağıdır.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.); ***“Birbirinize kin tutmayın, haset etmeyin, sırt dönmeyin ve ilginizi kesmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun.”*** buyurmaktadır. (Buhârî, Edeb, 57, 58, 62)

BİR SORU BİR CEVAP

“Bereket” ne Demektir, Bereketi Ulaştırmak İçin Neler Yapmak Gerekir?

Bereket, sözlükte “çokluk, artmak, ziyâdeleşmek, yeterli olmak vb.” anlamlara gelir. Terim olarak ise verilen nimetin ve maddî imkânın artması, fazlalaşması, genişlik ve bolluk vesilesi olması demektir.

İşlerimizin ve kazancımızın bereketli olması son derece önemlidir. Bunun için a) Allah'a samimiyet içinde dua etmeli, O'ndan bereket dilemeliyiz, b) Dinin çizdiği sınırları asla aşmamalı, meşruiyet içinde hareket etmeliyiz, c) Hz. Peygamber'e salavat getirmeliyiz, d) Mümkün olduğu ölçüde günahlardan uzak kalmalı, günah işlediğimizde derhal tövbe etmeliyiz.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Sevgini, Seni seven kimsenin sevgisini ve sevgine ulaştıracak ameli istiyorum. Allah'ım! Sevgini, bana canımdan, ailemden ve soğuk sudan daha sevimli eyle.” (Tirmizî, Deavât, 74)

SABRIN SIRRINI BİLMEK VE NEFSE UYGULAMAK

Sabır, bir felaket, sıkıntı, acı ve zorluğa karşı, kişinin telaşa kapılmadan, feryat etmeden, her şeyin Allah'tan geldiğinin bilinci ve şuuru ile sonuna kadar tahammül göstermesidir.

İnsanın, yaşam boyunca birçok zorluklarla karşılaşması yaratılışın gereğidir. Aile fertlerinin ve yakınlarının ölümleri ile yaşanan can kayıpları, afetlerle uçup giden mal kayıpları, ölüm korkusu, hastalık korkusu, açlık korkusu gibi sıkıntılar, maddi-manevi acılar olgunlaşmak için birer imtihandır. İman eden kişinin başına gelen her şey bir gizli sebebin gereğidir. Mümin, karşılaştığı her sıkıntıyı tabii olarak karşılar ve sabır gücü ile katlanır. Her şeyin Allah'tan geldiğini bilen insan, nefsin kötü eğilimlerini dizginleyerek emir ve yasaklara uyma sabırlılığını göstermelidir.

Sabır, acılara ve zorluklara dayanma gücüdür. Sıkıntı, hastalık, kötülüklerle karşı koyma ancak sabır gücüyle mümkündür. İlahî emir ve yasakları uygulamak, birtakım zahmet ve eziyetlere katlanmayı gerektirir ki bu da nefse zor gelmektedir. Nefis birtakım alışkanlıklarından ve isteklerinden fedakârlık etmek mecburiyeti ile karşılaşır. İşte bu zorlukları yenmenin sırrı sabırdır.

Sabrın sırrını bilmek, nefse uygulamak, bunu başkasına da tavsiye etmek bir insanlık görevidir.

BİR SORU BİR CEVAP

“Ahde Vefa” Ne Demektir, İslam Ahlakındaki Yeri Nedir?

Sözünde durma, verdiği sözlere bağlı kalma, özü ve sözü doğru olma anlamına gelen ahde vefa, İslam ahlakının en önemli prensiplerinden biridir. Kur'an'a göre ahde vefa, iman ederek Allah ile ahitleşmiş ve böylece hür iradesiyle kendisini sadakat yükümlülüğü altına sokmuş olan müminin ahlakî bir borcudur. İster insanlara, ister Allah'a karşı verilmiş olsun her ahit ve söz, yükümlülük şartlarını taşıyan her insanı borçlu ve sorumlu kılar. Bu sorumluluğun yerine getirilmesine ahde vefa veya ahde riayet denilir (*Bakara*, 2/177; *Mü'minûn*, 23/8). Hz. Peygamber (s.a.s.) verdiği söze bağlı kalmamayı münafıklık işareti olarak saymıştır (*Müslim*, *İmân*, 106).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Sana teslim olan bir kalp, doğru sözlü bir dil ve dosdoğru bir ahlak istiyorum.” (*Hâkim*, *Deavât*, No:1872; bk. *İbn Hibbân*, *Ed'îye*, No: 935)

MÜNAFIK

Münafık, mümin olmadığı halde küfrünü gizleyerek kendisini mümin olarak gösteren veya imanla küfür arasında bocalayan kimsedir.

Kur'an-ı Kerim'de **"kalplerinde hastalık olanlar."** (Maide, 5/52) şeklinde tanımlanan münafıklar esasında imanı kalplerine tam yerleştirememiş, bu konuda kararsızlık ve tutarsızlık gösteren insanlardır.

Kalpleriyle tam olarak iman etmedikleri halde iman etmiş gibi gözüken, özüyle sözü bir olmayan ikiyüzlü münafıklarla ilgili Kur'an-ı Kerim'de **"Münafıklar sana geldikleri zaman, 'Elbette biz senin Allah'ın Elçisi olduğuna tanıklık ederiz derler. Halbuki Allah onların gerçek yalancılar olduklarına tanıklık eder.'** (Münâfikûn, 63/1) buyrulmaktadır. Böylece münafıklar, gerçekte Allah ve Resûlü'nü değil, kendilerini aldatmış olmaktadır.

Hz. Peygamber, dini tebliğ görevinde kâfirlerle olduğu kadar münafıklarla da mücadele etmiştir. Münafığı iki sürü arasında gidip gelen bir koyuna benzeten Allah Resûlü, (Müslim, Sıfâtü'l-Münâfikîn ve ahkâmühüm, 17) münafıklık alametleri arasında yalan söylemeyi, sözünde durmamayı ve emanete hıyanet etmeyi zikretmiştir. (Buhârî, İmân, 24).

Nitekim gerçek anlamda iman etmemelerinden ve kötü ahlaklarından ötürü münafıkların cezalarının cehennem olacağı bildirilmiştir (Nisâ, 4/145).

BİR SORU BİR CEVAP

Hz. Peygamber (s.a.s.) Kimlere İslam'a Davet Mektupları Göndermiştir?

Hz. Peygamber (s.a.s.) Bizans hükümdarına, Habeşistan hükümdarına, İran Kisrasına, İskenderiye hükümdarı Mukavkıs'a, Gassan Kralı Hâris b. Ebû Şemir'e; Yemame hakimi Hevze b. Ali'ye İslam'a davet mektupları gönderdi. Bunların dışında Arabistan'ın kuzeyinde ve güneyinde bulunan çeşitli kraliyet ailelerinin bakiyelerine, Arap kabile başkanlarına, ünlü ve nüfuzlu kişilere, Hristiyanlara, Yahudilere ve Mecusilere de mektuplar yolladı.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Kıyamet gününde cennet, korku gününde güven istiyorum. Allah'ım! Verdiğin ve vermediğin şeylerin şerrinden sana sığıyorum." (Hâkim, Deavât, No:1868)

MUALLİMLERİN EN HAYIRLISI

İslam'la yeni tanışmış olan ve dinin incelikleriyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmayan sahabî Muaviye b. el-Hakem, cemaatle kılınan bir namaz esnasında birinin aksırması üzerine ona yüksek sesle “Yerhamükâllah!” demişti. Namaz esnasında söylenen bu söze orada bulunan cemaat tepki göstermiş, Muaviye'ye karşı sert bir tavır sergileyerek onu susturmaya çalışmışlardı. Muaviye, onların bu davranışlarına karşılık Sevgili Peygamberimizin kendisini ne azarladığını, ne de ona kızdığını sadece gayet yumuşak bir üslupla namazla ilgili olarak kendisine şunları hatırlattığını nakletmişti: **“Bu namazdır; namaz kılarken konuşulmaz. Namaz ancak, tesbihtir, tekbirdir ve Kur'an okumaktır.”** Hz. Peygamber'in bu merhametli tavrından etkilenen Muaviye, “Anam babam ona feda olsun. Ne ondan önce ne de sonra daha hayırlı bir muallim görmedim” sözleriyle ona olan hayranlığını dile getirmişti. (Müslim, Mesâcid, 33)

BİR SORU BİR CEVAP

Hz. Peygamber (s.a.s.)'e İlk İnananlar Kimlerdir?

Hz. Peygamber (s.a.s.)'e ilk iman eden hanımı Hz. Hatice'dir. Onunla birlikte kızları Zeyneb, Rukiyye ve Ümmü Gülsüm de anneleri ile aynı zamanda İslam'a girdiler. Fâtıma ise o sırada henüz 4-5 yaşlarında bir çocuktü. Hz. Hatice ve kızlarından sonra, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in evinde oturan ve o sıralarda henüz on veya on bir yaşında bulunan Ali b. Ebû Tâlib ile Hz. Peygamber (s.a.s.)'in azatlısı Zeyd b. Hârise de iman ettiler. Ardından Hz. Peygamber (s.a.s.)'in yakın dostlarından Hz. Ebû Bekir de iman etti.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Bize imanı sevdirdi, kalplerimizi imanla süsle. Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirmede, kerih göster, bizi doğru yolu bulanlardan eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

AİLE İÇİ İLETİŞİMDE ANLAYIŞ

Aile içinde sağlıklı, huzurlu ve kalıcı bir iletişim kurabilmek için gerekli olan değerlerden biri de anlayıştır. Nitekim günümüzde aile içi iletişimde yaşanan en önemli sıkıntıların başında karşılıklı anlayıştaki eksiklikler gelmektedir.

Anlayışlı olabilmek için kendimizi tanımalıyız. Çünkü bireyin kendini tanıması, aynı zamanda kendini ve çevresini anlamaya başlaması yolunda önemli bir adımdır.

Özellikle eşler birbirlerini olduğu gibi kabullenmelidirler. Doğal hâliyle eşi kabullenmek anlayışın temelidir. Zira eşlerin yaratılış özellikleri, kişilik ve karakteri, alışkanlıkları, zevkleri, mizaçları, eğitimleri ve beklentileri farklı olabilir. Bu farklılıklar doğaldır ve anlayışla karşılanmalı, beğenilmeyen bir mizaç yerine beğenilen mizaç ön plana çıkartılmalıdır. Nitekim Yüce Allah **“Onlarla iyi geçinin, eğer kendilerinden hoşlanmadınızsa, olabilir ki bir şey sizin hoşunuza gitmez de, Allah onda birçok hayır takdir etmiş olur.”** (Nisâ, 4/19) buyurmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Peygamber (s.a.s.)’in İsimleri Hakkında Bilgi Verir misiniz?

Peygamberimizin (s.a.s.) pek çok ismi vardır. Bir hadislerinde kendine has beş adının bulunduğunu haber vererek; **“Benim birtakım isimlerim vardır: Ben Muhammed’im! Ben Ahmed’im! Ben Mâhî’yim ki, Yüce Allah, küfrü benimle yok edecektir! Ben Hâşir’im ki, insanlar, kıyamet günü benim izimce haşır oluncaklardır! Ben Âkîb’im ki, benden sonra Peygamber yoktur!”** (Müslim, Fedâil, 124-126)

Anlamı bakımından Muhammed (s.a.s.) “övülmeye layık hasletleri çok olan”, Ahmed ise “en çok övülen veya en çok hamd ve şükür eden ya da bu hasletlerle anılan zât” mânalarına gelir. Peygamberimizin (s.a.s.) yaygın adlarından biri de Mustafa olup anlamı “seçilen, seçilmiş olan” demektir. Peygamberimiz en çok Muhammed (s.a.s.) ismi ile anılmıştır.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Müslümanlar olarak canımızı al, bizi Müslümanlar olarak dirilt, rezil olmadan ve fitneye uğramadan salih kullarının arasına dahil eyle.” (Hâkim, Deavât, No:1868)

ÜMMETİN EMİNİ EBÛ UBEYDE B. CERRÂH

Resûlullah'a ilk iman edenlerden Ebû Ubeyde b. Cerrâh, cennetle müjdelenen on sahabîden biriydi. Cahiliye döneminde okuma yazma bilen az sayıda insan arasında o da yer alıyordu. Hz. Ebû Bekir'in aracılığıyla Müslüman olan ve İslamiyet'in yayılması uğruna büyük gayret sarf eden Ebû Ubeyde, müşriklerin ağır bas-kılarına maruz kalınca Habeşistan'a hicret etti.

Medine'ye hicretten sonra da dine davet faaliyetlerinde ve idarî işlerde görev aldı. Yapılan bütün savaşlarda Hz. Peygamber'in yanında yer aldı. Uhud Savaşı'nda İslam ordusu dağıldığı zaman Resûlullah'ın etrafından ayrılmayan on dört sahabî arasında o da vardı. Aynı savaşta Resûlullah'ın yüzüne batan miğfer parçalarını dişleriyle çekerken ön dişleri kırıldı. Hz. Peygamber onun hakk-ında **“Her ümmetin bir emini vardır; bu ümmetin emini de Ebû Ubeyde b. Cerrâh'tır.”** (Müslim, *Fedâilü's-sahâbe*, 53) dediği için Ebû Ubeyde b. Cerrâh “emînü'l-ümme” (ümmetin emini) laka-bıyla meşhur oldu.

BİR SORU BİR CEVAP

Babası İle Birlikte Oturan Kimse Zekât İle Mükellef midir?

Bir kimsenin zekât ile mükellef olması için Müslüman, âkıl, bâliğ ve hür olması (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, Beyrut 1997, II, 377-383*) borcundan ve asli ihtiyaçla-rından fazla hakikaten ya da hükmen artıcı, yani kazanç sağlayıcı nitelikte “nisap miktarı” mala sahip olması gere-kir (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 394*). İslam'da mülkiyetin şahsiliği esastır. Buna göre bir kimse babasıyla birlikte oturuyor olsa bile zekâta tabi nisap miktarı mala sahip ise zekât ile mükelleftir. Ancak babası ile mallarını ayırmamış-lar da ortak kazanıp ortak harcıyorlarsa, bu takdirde ellerindeki birikim üze-rinde tasarruf yetkisine sahip olan kişi, zekâtla yükümlü olur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Lütfun, rahmetin ve bereketlerinden ve rızkından bana aç, bolca ihsan eyle.”
(Hâkim, *Deavât*, No:1868)

ANNE VE ÇOCUK

Anne, bizleri dünyaya getiren ve büyümemize yardımcı olan yüce bir varlıktır. Çocuğun ilk tanığı ve ilk sevdiği annesidir. Çocuk için anne bir hayattır. Çocuğun annesiyle kurduğu ilişki biçimine göre hayatı şekillenir. Anne sevgisi çocuk için büyüme hormonu gibidir. Çünkü anne sevgisi çocuğun bedensel, zihinsel ve duygusal gelişmesinde önemli rol oynar. Çocuğun yapıcı ve üretken bir kişiliğe sahip olması, potansiyel gücünü olumlu yönde geliştirmesi anne sevgisine bağlıdır.

Çocuk annesinin hareketlerini ve etkinliklerini izleyerek nasıl davranılacağını ve yaşanacağını öğrenir. Çocuk ilk bilgileri annesinden edinir. Böylece çocuk dünyayı annesinin açıkladığı biçimde görür, algılar, tanır ve öğrenir. Çocukların olumlu veya olumsuz birçok tutum ve davranışlarının altında annelerinden aldıkları eğitim vardır. Bu sebeple anne adaylarının çocuk eğitimi konusunda kendilerini kitap okuyarak, özel kurslara katılarak yetiştirmeleri, sağlıklı bir nesil için çok önemlidir.

BİR SORU BİR CEVAP

“Himmet” Ne Demektir?

Sözlükte meyil, arzu, istek, azim anlamına gelen himmet (çoğulu himem), terim olarak, kendini veya başkasını kemale erdirmek için kalbin bütün ruhanî güçleriyle Allah’a yönelmesi demektir. Tasavvufta bilme gücü şeklinde anlaşılmaktadır. Allah’ın kuluna olan ihsanının, kulun himmeti ölçüsünde olacağına ve yüce mertebelere ancak himmetin yüceliğiyle ulaşılacağına inanan sufiler, çevresindekilere büyük himmet sahibi olmalarını öğütlemişlerdir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Dinim, dünyam, ailem ve malım hakkında af ve afiyet istiyorum.” (Hâkim, Deavât, No: 1902, I, 517; İbn Hibbân, Ed’îye, 961; İbn Ebû Şeybe, Duâ, 22, No: 29269)

TOPLUMDA YAYGIN OLAN BAZI BATIL İNANÇLAR

Mantıksal bir temele dayanmayan, gerçekte bir ilişkisi bulunmayan inanç ve davranışlar “batıl inanç” olarak tanımlanmaktadır.

Batıl inançların çağdaş bilim ve sahih din anlayışıyla çatışması en önemli özelliğidir. Hayatımızın hemen her alanında kendisine yer bulmuş olan batıl inançların, başlıca kaynakları arasında önceki dinler ve kültürler, cehalet, eşyanın tabiatının ve bazı tabiat olaylarının bilinmemesi, mevzu hadisler, psikolojik sebepler, onları çokça konu edinen yayınlar, cin, peri ve dev inancı, taassup ve taklit, maneviyat zayıflığı ve kolaycılık yer almaktadır.

Batıl inanç ve hurafelerin en yaygın olduğu alanların başında aile, uğur-uğursuzluk, cenaze, şifa, türbe-yatır, baht açılması, nazar, adak kurbanı, misafir, sihir-büyü, fal-muska, ay ve güneş tutulması gelmektedir.

Yüce dinimiz İslam’ın kabul etmediği ve başlangıcından itibaren mücadele ettiği batıl inançlarla, sahih ve yeterli dinî bilgi, sağlam inanç ve yaygınlık kazandığı alanlarda çağdaş bilgi ışığında verilecek nitelikli eğitim en önemli mücadele yöntemidir. Batıl inançlardan uzak durmaya çalışmak dinî yaşantımızın sıhhat ve selameti açısından önemlidir.

BİR SORU BİR CEVAP

“Marifet” Kavramı Hakkında Bilgi Verir Misiniz?

Sözlükte tanınmak, bilmek anlamına gelen marifet, tasavvufta, Allah’ın zâtı ve sıfatları hakkında şüphe götürmeyecek bir bilgiye sahip olmak demektir. Marifetin kaynağı kalp, ruh, ilham ve keşiftir. İlmin kaynağı ise, akıl, duyu organları ve nakildir. Bu sebeple ilim ile marifet birbirinden farklıdır. İlim sahiplerine âlim, marifet sahibi olanlara da ârif denir. İlmin zıddı cehalet, marifetin zıddı inkârdır.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Açıklarımı ört, korkularımı gider ve bana güven ver. Allah’ım! Ayıplarımı ört ve korkularımı gider.” (Hâkim, Deavât, No:1902, I, 517)

CENNETLE MÜJDELENEN SAHABİLER

Aşere-i Mübeşşere, hayatta iken Hz. Peygamber (s.a.s.) tarafından cennetle müjdelenen sahâbîler için kullanılmış bir tabirdir. Bunlar Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali, Hz. Abdurrahman b. Avf, Hz. Ebû Ubeyde el-Cerrah, Hz. Talha, Hz. Zübeyr, Hz. Sa'd b. Ebû Vakkas ve Hz. Sa'îd b. Zeyd'dir (*Tirmizî, Menâkıb, 25*).

Aşere-i Mübeşşere'nin ortak özellikleri şunlardır: Her şeyden önce onlar ilk Müslümanlardandır. Hz. Peygamber'e (s.a.s.) ve İslam'a maddi-manevi en büyük katkıları onlar gerçekleştirmişlerdir.

Tamamı Müslümanların müşriklere karşı gerçekleştirdikleri ilk büyük cihat hareketi olan Bedir Gazvesi'nde yer almışlardır. Aynı şekilde onlar Hudeybiye Barış Antlaşması'ndan önce gerçekleşen Rıdvan Biatı'nda Hz. Peygamber'i (s.a.s.) her şartta koruyacaklarına dair söz verenlerin öncüleri olmuşlardır.

BİR SORU BİR CEVAP

“Mâsivâ” Ne Demektir?

Sözlükte başka, gayr anlamına gelen mâsivâ, tasavvufta, Allah'ın dışındaki her şey demektir. İnsanı Allah'tan uzaklaştıran her şey mâsivâdır. Mâsivâdan ilgiyi kesmek, dünya ve dünya nimetlerine değer vermemek, toplumdan uzaklaşmak demek değildir. Tam aksine toplum içinde yaşayarak dünya nimetlerinden faydalanmak, ancak, dünyaya ve içindekilere kalben bağlanmamaktır.

“Mürşid” Kavramı Hakkında Bilgi Verir Misiniz?

Sözlükte “yol gösteren, kılavuz, delil, rehber” anlamına gelen mürşid, tasavvufta, insanlara hak yolu gösteren; şeyh, velî, er, eren, pir demektir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Beni dinimde sabit kıl, mizanda sevaplarımın ağır gelmesini nasip eyle, imanımı gerçek eyle, derecelerimi yükselt, namazımı kabul eyle, günahımı bağışla.” (Hâkim, Deavât, No:1911)

ÇALIŞMA VE DÜRÜSTLÜK

Çalışıp gayret göstermeden, emek verilmeden, oturduğumuz yerden bir şey beklemek İslam düşüncesine aykırıdır. **“İnsan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.”** (Necm, 53/39)

Bütün başarıların yolu çalışmaktan geçer. Müslüman çalışkan ve üretken olmalıdır. Allah tembel, işsiz ve boş duran miskin kulunu sevmez. Peygamberimiz: **“Hiç kimse kendi emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir.”** (Buhârî, Büyû’, 15) buyurarak çalışmayı övmüş kendisi de hayatı boyunca çalışarak Müslümanlara örnek olmuştur.

Dürüstlükten ayrılmamak, helalinden kazanıp güzel yerlere harcamak çalışmanın gayesi olmalıdır. Emek harcadığımız işler, İslam’ın yasaklayıp, haram kıldıklarından olmamalıdır.

BİR SORU BİR CEVAP

“Gusülden Sonra Abdest Alan Bizden Değildir” Diye Bir Hadis Var mıdır?

Bazı kaynaklarda **“Gusülden sonra abdest alan bizden değildir”** anlamında bir rivayet yer almakta ise de (Taberânî, el-Mu’cemü’l-Kebîr, Bsk. Mektebetü’l-Maârif, Musul, 1983, II, s. 267), hadis alimleri bu rivayetin illetli olduğunu belirtmişlerdir (Nasiruddîn el-Elbanî, Zaifü’l-Câmi’, 2. Baskı, 1990/1410, 797, No 5535). Nitekim İbn Ömer, ‘hangi abdest gusülden daha umumdur ki!’ diyerek gusülden sonra abdeste ihtiyaç olmadığını belirtmiştir (Taberânî, el-Mu’cemü’l-Kebîr, 1983, XII, s. 371). Hz. Âişe validemiz de Hz. Peygamber (s.a.s.)’in gusül abdesti aldıktan sonra namaz abdesti almadığını rivayet etmiştir (Tirmizî, Tahâret, 79).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Sen yardım istenilensin, dualar ancak sana ulaşır, duaları sen kabul edersin, güç ve kuvvet ancak Allah ile birlikte vardır.” (Tirmizî, Deavât, 94)

HZ. PEYGAMBER ve KÜÇÜK ENES

Enes b. Mâlik (r.a.), henüz küçük bir çocukken Allah Resûlû'nün (s.a.s.) hizmetine verilmiş ve on yıl boyunca onun yanında bulunma mutluluğunu yaşamıştı. Enes, Sevgili Peygamberimizin yanında bulunduğu süre içerisinde onun kendisini hiçbir zaman incitmediğini, her zaman kendisine şefkat ve rıfk ile muamele ettiğini anlatmaktadır. Ayrıca yaptığı bir iş konusunda ona “Niçin böyle yapmadın?” veya “Şöyle yapsaydın ya!” bile demediğini nakletmektedir. Nitekim bir gün Resûlullah, küçük Enes'i bir iş için bir yere göndermiş, o ise yolda çocukların oyununa dalmış ve işini unutmuştu. Bir süre sonra arkasını döndüğünde Allah Resûlû'nün gülümseyerek kendisini izlediğini fark etti. Ona **“Ey Enesçik, sana emrettiğim yere git haydi!”** dedi, Enes de **“Hemen gidiyorum yâ Resûlallah!”** diyerek yola koyuldu. (Müslim, Fedâil, 51, 54)

BİR SORU BİR CEVAP

Adet Döneminde, Lohusalıkta Yahut Cünüpkün Vücut Genel Temizliği Yapmakta Bir Sakınca Var mıdır?

Bazı kaynaklarda cünüplük, lohusalık ve hayız hallerinde gusletmeden saç ve tırnakları kesmenin, koltuk ve kasık temizlemenin tenzihen mekruh olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır (*Fetâvây-ı Hindiyye*, V, 358). Ancak bu konuda bir ayet ya da hadis bulunmamaktadır. Öte yandan diğer bazı kaynaklarda, yapılan bu değerlendirmenin uygun olmadığı da ifade edilmiştir (*Büceyrimî, Tuhfetü'l-Habib*, I, 364, Beyrut, 1996; *Dimyatî, İlanetü't-Tâlibîn*, Beyrut, I, 79). Bu sebeple cünüp, lohusa ve hayız halinde olanların gusletmeden saç ve tırnaklarını kesmesinde; koltuk ve kasık temizliği yapmasında bir sakınca yoktur (*Buhutî, Keşşâfü'l-Kına*, I, 158, Beyrut, 1402).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Senden düzgün bir yaşantı, temiz bir ölüm ve rezil rüsva olmadan sana dönembemeyi istiyorum.” (İbn Ebû Şeybe, Duâ, I, No: 29134)

MÜSLÜMANIN HAYIR DUASI: SELAM

Hız. Âdem'i yaratan Yüce Allah, ondan meleklerin yanına gidip selam vermesini istemiş ve şöyle demiştir: **“Sana ne cevap vereceklerini dinle, çünkü bu senin ve neslinin selamı olacaktır.”** Bunun üzerine “es-Selâmü aleyküm/Esenlik üzerinize olsun.” diyerek selam veren Hız. Âdem'e melekler şöyle karşılık verdiler: “es-Selâmü aleyke ve rahmetullah/Esenlik ve Allah'ın rahmeti senin üzerine olsun” (*Buhârî, İsti'zân, 1*). Bu selamlaşma Müslümanların parolası olmuş ve nesiller boyu birbirlerini bu sözlerle karşılamışlardır.

Dargınları barıştıran, ruhları kaynaştıran sihirli bir sözdür selam. Zira selam veren kişi, karşısındakine hayır dua etmekte, Rahmân'dan onun için sağlık ve afiyet dilemekte ve böylece muhatabına güven vermektedir. Bu nedenle Allah Resûlü, selam veren kişiye daha güzeliyle mukabelede bulunmayı tavsiye etmiş (*Ebü Dâvûd, Edeb, 131-132*), tanıdık olsun olmasın herkese selam vermenin dinimizdeki en güzel amellerden biri olduğunu ifade etmiştir (*Buhârî, İmân, 6*).

BİR SORU BİR CEVAP

“Kitab-ı Mukaddes” Ne Demektir?
Kutsal kitap anlamına gelen Kitab-ı Mukaddes genelde Hristiyanlarca kutsal kabul edilen yazılar koleksiyonuna verilen addır. Batı dillerinde bunun karşılığı olarak “Bible” kullanılır. Yahudi Kitab-ı Mukaddes'i sadece Eski Ahit iken Hristiyanlar bu kavramla Eski ve Yeni Ahid'in tamamını kastederler.

Varis Çorabı Üzerine Mesh Yapılabilir mi?

Varis hastalığından dolayı ayağa giyilmesi gereken özel çoraplar, kırık, çıkık üzerindeki sargı hükmündedir. Kırık, çıkık üzerindeki sargıya mesh edilmesinde de bir sakınca yoktur (*İbn Mâce, Tahâret, 134; Kâsânî, Bedâiu's-sanâi', I, 89; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, I, 278*). Bu itibarla, varis çorapları üzerine mesh edilmesinde de bir sakınca yoktur.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, beni güzel bir iş yaptıkları zaman mutlu olan, günah işledikleri zaman da bağışlanma dileyen kullarından eyle.” (*İbn Mâce, Edeb, 57*)

HZ. PEYGAMBER VE ENGELLİLER

Hiz. Peygamber (s.a.s) engellileri topluma kazandırmaya ve üretken olmalarını sağlamaya çalışmıştır. Hiz. Peygamber, görme engelli olan ve hicretten önce Medine’de Kur’an öğreticisi olarak görev yapan Abdullah b. Ümmü Mektûm’u, Mescid-i Nebevî’de müezzin olarak görevlendirdiği gibi, Veda Haccı’na ve Uhud Savaşı’na gidişi de dahil, çeşitli zamanlarda Medine dışına çıktığında 13 defa Medine’de kendi yerine vekil bırakmış, namazları o kıldırıştır.

Hiz. Peygamber, önde gelen sahâbîlerden Muaz b. Cebel’i ortopedik özürlü olmasına rağmen Yemen’e vali olarak göndermiştir.

Engellilerin gerek bu vazifelerde görevlendirilmelerinde, gerek sa-vaşlara katılmalarına izin verilmesinde ve Hiz. Peygamber’in görme engelli sahâbîlerin cemaate devam etmelerini ısrarla istemesinde, onların toplumdan tecrit edilmemeleri anlayışı vardır. Bizler de engelli kardeşlerimizin toplumsal hayata katılmaları için hayatı onlara kolaylaştıralım. Özellikle cadde, sokak ve devlet dairelerine, camilere rahat girip çıkmalarını sağlayalım. Ulaşım vasıtalarını kullanmada kolaylaştırıcı düzenlemeler yapalım.

BİR SORU BİR CEVAP

Süt Emzirmek Abdesti Bozar mı?

Abdest; ön ve arkadan idrar ve dışkı; vücuttan da kan, irin, ağız dolusu kusmak vb. necis şeylerin çıkmasıyla ve kadınlara mahsus özel haller ile bozulur (*Mevsîlî, İhtiyâr, İstanbul, ts. I, 9-11*). Dolayısıyla süt emzirmekle abdest bozulmaz.

Kadınlara Fitil Kullanması Gusül Gerektirir mi?

Fitil kullanmak, gusül almayı gerektirmez. Çünkü guslü gerektiren şey, meni gelmesi bile fiilen cinsel temas veya erkekten meni gelmesi, kadının da orgazm olma halidir. Dolayısıyla, kişi orgazm olmadığı sürece fitil kullanmakla gusül gerekmez.

GÜNÜN DUASI

“Ey kalpleri çeviren (Allah’ım)! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.” (Tirmizî, Deavât, 89)

EBÛ ZER EL-GIFÂRÎ

Ebû Zer, Gıfâr kabilesine mensup bir sahabî olup asıl adı Cündeb b. Cünâde idi. Ancak isminden ziyade Ebû Zer künyesiyle meşhur oldu. Ebû Zer el-Gıfârî'nin kabilesi ve ailesi genellikle cahiliye devrinde yol kesmek, kervanları soymak ve eşkıyalık yapmakla tanınırdı. Kendisinin de yol kesip yağmacılık yaptığı nakledilen Ebû Zer, Müslüman olmadan kısa bir süre önce putlara tapmayı terk etmiş ve Allah'a ibadet etmeye başlamıştı. Resûlullah'ın insanları hak dine davet ettiğini öğrenince vakit kaybetmeden Mekk'e gitti ve İslam'ı kabul etti. Müslüman olmadan önce yol kesip insanlara zarar veren sert mizaçlı bir kişi olan Ebû Zer, İslamiyet'le birlikte fakir ve yoksulları koruyup kollayan, hizmetçisiyle aynı kıyafeti giyme mütevazılığını gösteren bir insan haline geldi. Müslüman olduktan sonra zahidâne bir hayat süren Ebû Zer hakkında Allah Resûlü şöyle buyurdu: **“Ebû Zer yeryüzünde İsâ b. Meryem'in zühdüyle yürür.”** (Tirmizî, Menâkıb, 35)

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazına Geç Gelen Bir Kimse, İmam Selam Verdikten Sonra Kılmadığı Rekâtları Nasıl Kılmalıdır?

Cuma namazına imam selam vermeden önce yetişen kimse cuma namazına yetişmiş olur. Bu kişi imamın selam vermesinden sonra namazını kendisi tamamlar. İmamın selamından sonra camiye gelen kimse, cuma namazını değil öğle namazını kılar (*Kâsânî, Bedâi'u's-Sanâi', Beyrut, 1982, I, 267*).

Buna göre cuma namazının bir rekâtına yetişen kişi imamın selamından sonra, ayağa kalkarak bir rekât daha kılar ve selam verir. Kendi başına kıldığı bu rekâtta da besmele, Fâtiha ve zammı sure okur. İmama teşehhüdde yetişmiş olan imamın selamından sonra ayağa kalkar ve iki rekât kılarak selam verir. Böylece cuma namazını tamamlamış olur.

GÜNÜN DUASI

“Kulağımın kötülüğünden, gözümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden, tenimin kötülüğünden sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 4)

ÖRNEK EŞ HZ. ÂİŞE

Hiz. Âişe, ilk halife olan Hiz. Ebû Bekr'in kızıdır. Annesi Ümmü Rûmân bint Âmir b. Uveymir el-Kinânîyye, lakabı ise kız kardeşinin oğlu Abdullah b. Zübeyr' e nisbetle Ümmü Abdullah'tır. Peygamberimizin kıymetli eşi Hiz. Âişe, hane-i saadetin en sevgili hanımefendisi olmuştur. Hiz. Âişe, Hiz. Peygamber (s.a.s) hayatta iken hep yanında ve yakınında bulunmuş, sadakatli ve sevgi dolu bir eş, vahyi ve Hiz. Peygamber'in sünnetini tedris eden bir talebe olmuştur. Peygamberimiz eşini çok sevmiş ve ona saygı duymuş, onun huzur ve mutluluğu için fedakârlıkta bulunmuş, sıkıntılı günlerinde Hiz. Âişe annemiz ile teselli ve huzur bulmuştur.

Hiz. Âişe, tefsir, fıkıh, hadis, şiir, tıp ve nesep gibi alanlarda bilgi sahibi idi. Sevgili Peygamberimizden 2210 hadis rivayet etmiştir. Hiz. Âişe, Kur'an'dan ve Hiz. Peygamber'den öğrendiklerini kırk yedi yıl gibi uzun bir süre daha sahabe ve tâbiûna aktarmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Hutbede Peygamberimizin (s.a.s.) Adı Geçtiğinde Salavat Getirmek Gerekir mi?

Cuma namazında hutbe okunurken cemaatin konuşmayıp dinlemesi, selam alıp vermemesi, nafîle namaz kılmaması gerekir. Konu ile ilgili olarak Peygamberimiz (s.a.s.): **“Cuma günü imam hutbe okurken arkadaşına (yalnızca) ‘dinle’ desen (bile yine) boş, lüzumsuz konuşmuş olursun.”** (Buhârî, Cumâ, 34) buyurarak hutbenin dinlenmesi hususundaki hassasiyetini dile getirmiştir. Hutbe okunurken camiye gelen kimse, ilk sünneti kılmayıp oturmalı ve hutbeyi dinlemelidir. Hatibin dikkatle dinlenmesini, -hatibin minbere çıkışından namaz bitinceye kadar- bir bütün olarak değerlendiren Hanefî mezhebi alimleri namazda haram olan her şeyin hutbede de haram olduğu hükmünü çıkarmışlar ve hutbe okunurken cemaatin konuşmaması, selam alıp vermemesi, nafîle namaz kılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak hutbede dua edilir veya Hiz. Peygamber (s.a.s.)'in ismi zikredilirse kendi işitebileceği bir sesle salât-ü selam okunabileceğini ve hatibin duasına ‘âmin’ denebileceğini söylemişlerdir (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâi'*, I, 264).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 64)

ZİKİR

Zikir, Allah'ı anmak, hatırlamak, O'nu unutmamak ve gaflet halinde olmamak demektir. Zikir, aynı kökten gelen kelimelerle birlikte, Kur'an'da üç yüze yakın yerde geçmektedir.

Zikir, dil, kalp ve beden ile olmak üzere üç çeşittir. Dil ile zikir, Allah'ı güzel isimleri ile anmak, O'na hamdetmek, tesbihte bulunmak, dua etmek ve Kur'an okumaktır. Kalp ile zikir Allah'ı gönülden anmaktır. Bu bir nevi tefekkürdür. Beden ile zikir ise, vücudun bütün organlarının Allah'ın emirlerini yerine getirmeleri ve yasaklarından sakınmaları ile olur. (*İşfehâni, Müfredât, s. 259 vd.*)

Yüce Rabbimiz zikrin yapılma şekli ile ilgili olarak şöyle buyurur: ***“Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret ve gafillerden olma”***. (A'râf, 7/ 205)

Peygamberimiz (s.a.s.) ***“Zikrin en faziletlisi, “Lâ ilahe illâllâh” ve duanın en faziletlisi de “Elhamdülillâh'tır”*** (İbn Mâce, Edeb, 25) buyurmaktadır. Başka bir hadis-i şerif'te de şöyle buyrulur: ***“Kelimelerin en güzeli dört tanedir: ‘Sübhanallah, ve'l-hamdü lillah, Lâ ilahe illâllâh ve Allahu ekber.”*** (Buhârî, Eymân, 19)

BİR SORU BİR CEVAP

“Şeyh” Kavramı Hakkında Bilgi Verir Misiniz?

Sözlükte yaşlı, pîr, ihtiyar, bey, önder, kabile başkanı anlamına gelen şeyh, tasavvufta, nefsinden fânî Hak'ta bâkî, velî, Allah dostu; isteklilere rehberlik etmek ve onları irşad etmek ehliyet ve liyâkatına sahip bulunan kâmil insan, rehber, delil, mürşid demektir. Gerçek şeyh, Allah'ı kullarına, kullarını da hem Allah'a hem de birbirlerine sevdirebilen kâmil insan-dır. Şeyh, mürîd ve müntesiplerini bir annenin çocuğunu eğitip yetiştirdiği gibi terbiye edip yetiştirir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kalbimde nur, gözümde nur, kulağımda nur, sağımda nur, solumda nur, üstümde nur, altımda nur, önümde nur var eyle, benim nurumu artır.” (Müslim, Müsâfirîn, 181)

GÜL-İ MUHAMMED

Milli edebiyatımızda gül temalı şiirler, musikimizde gül temalı tür-küler, şarkılar, ilahiler oldukça fazladır. Süsleme sanatlarında, resim, tezhip, minyatür, boyama, kitap tezyini, taş ve ahşap işlemlerinde en çok tercih edilen motif güldür. Bu tercihin en önemli sebebi, gülün Peygamberimiz Hz. Muhammed'in remzi kabul edilmesidir.

Bu temsili Yahya Kemal şöyle ifade eder:

“Zaman o gül gibi gül görmemiş zaman olalı

Gülün güzelliği dillere destan olalı”

Sultan I. Ahmet, Peygamberimizin ayağına yüz sürmeyi “*gülün ka-demine yüz sürmek*” şeklinde tasvir eder:

“Gül-i gülzâr-ı nübüvvet ol kadem sâhibidir,

Ahmedâ, durma yüzün sür kademine ol gülün.”

Şu ilahi sözleri, Resûlullah muhabbetinin günlük hayatımızdaki yerini ne güzel tasvir eder.

“Seyrimde bir şehre vardım

Gördüm sarayı güldür gül

Sultanının tacı tahtı

Bağı duvarı güldür gül”

BİR SORU BİR CEVAP

Yolculukta Kılınamayan Namazların Kazası Nasıl Yapılır?

Namazlar, vaktinde kılındığında nasıl kılınması gerekiyor idiyse aynı şekilde kaza edilirler. Buna göre yolculuk halinde kazaya kalan dört rekâtlı namazlar ister yolculuk (sefer) halinde, ister yolculuk sona erdikten sonra kaza edilsin, ikişer rekât olarak kaza edilirler. Aynı şekilde yolculuk hali dışında kazaya kalan bir namaz, yolculuk sırasında kaza edilmek istendiğinde dört rekât olarak kılınır (*Merğînânî, el-Hidâye, I, 81-82*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Günahlarımı kar ve dolu suyu ile yıka ve beyaz elbiseyi kirden temizler gibi kalbimi hatalardan arındır.” (Buhârî, Deavât, 39)

PEYGAMBERİMİZİN DİLİNDEN HELÂLLER ve HARAMLAR

Resûlullah, helal, haram ve bunlar arasında kalan şüpheli şeylere karşı ashabını uyardığı bir hadisinde harama götüren şüpheli bir takım şeylere dikkat çekmiştir ki bunlar bir hükümdarın yaklaşılmaması yasak olan koruluğuna benzemektedir: ***“Helâl belli, haram da bellidir. İkisi arasında da şüpheli olan bazı şeyler vardır; çoğu kimse bunları bilmez. Şüpheli şeylerden sakınan kişi, inanç değerlerini (dinini) ve onurunu korumuş olur. Şüpheli şeylere düşen ise harama düşmüş olur. Böyle bir kimse, tıpkı sü-rüsünü koruluk etrafında otlatan bir çoban gibi her an yasak kısma girebilir. Unutmayın ki her hükümdarın kendine mahsus bir koruluğu olur. Allah’ın yeryüzündeki koruluğu (yasakları) da haram kıldığı şeylerdir. Yine unutmayın ki insanda bir et parçası vardır. Eğer o sağlıklı ise bütün vücut sağlıklı olur; şayet o bozulursa bütün vücut bozulur; işte o, kalptir.”*** (Buhârî, İmân, 39)

BİR SORU BİR CEVAP

Vatanı Aslî, Vatan-ı İkâmet ve Vatan-ı Süknâ Ne Demektir?

Vatan-ı aslî: Aslî yerleşim yeri demektir. Bir insanın doğup büyüdüğü yer veya çalışıp geçimini sağladığı, ev alıp çoluk çocuğu ile yerleştiği ve sürekli kalmaya niyet ettiği yerdir.

Vatan-ı ikâmet: Yerleşmek maksadı ile olmaksızın on beş günden fazla kalmak üzere bulunduğu aslî vatanından en az doksan km. uzaklıktaki yerdir.

Vatan-ı süknâ: Bir kimsenin on beş günü tamamlamadan ayrılmak üzere bulunduğu, aslî vatanından en az doksan km. uzaklıktaki yerdir (Haddâd, el-Cevheratü’n-neyyire, I, 342).

GÜNÜN DUASI “Allah’ım, senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.” (Müslim, Zikir, 72)

DİLDEKİ İKİ AFET: BEDDUA VE LANET

Beddua, birisinin aleyhine, olumsuz dua etme; lanet ise, Allah'ın bağış ve merhametinden uzak bırakılmasını dileme demektir.

Resûlullah (s.a.s.) ahlaksızca konuşan, lanet eden, söven bir kimse değildi (*Buhârî, Edeb, 44*). Bırakın müminlere lanet etmeyi, kendisinden bazı müşriklere beddua etmesi istenildiğinde şöyle buyurmuştu: **“Ben lanetçi olarak gönderilmedim. Ben ancak rahmet olarak gönderildim”.** (*Müslim, Birr, 87*) **“Ben ancak bir beşerim. Beşerin hoşnut olduğu gibi hoşnut olur; beşerin kızdığı gibi kızarım. Ümmetimden herhangi biri aleyhine hak etmediği halde beddua edersem, bunu onun için bir temizlik, bir arınma ve kıyamet gününde onu kendisiyle Allah'a yaklaştıracak bir amel yap!”** (*Müslim, Birr, 95*) Ancak Hz. Peygamber, dini tebliğ etmek için gönderdiği seçkin arkadaşlarından yetmiş kişiyi haince pusuya düşüren kabilelere günlerce lanet etmişti.

Enes diyor ki: “Ben Peygamber'in onların öldürülmelerine üzüldüğü kadar hiçbir şeye üzüldüğünü görmedim. Sabah namazında onlar aleyhine tam bir ay kunut okudu.” (*Buhârî, Deavât, 58*). Netice olarak, Allah Resûlü'nün sünnetine uyarak bizler, dilimizi bedduaya ve lanete alıştırılmamalıyız.

BİR SORU BİR CEVAP

Abdest Alırken Dış Etinde Kanama Meydana Gelen Kişinin Abdesti Bozulur mu?

Bedendeki bir yaradan çıkıp yaradının dışına akan kan abdesti bozar. Ancak dış etinden çıkan kan, karıştığı tükürüğün yarısı veya daha fazlası kadar ise abdesti bozar (*Mevsîlî, “İhtiyâr”, İstanbul, ts. I, 10*). Şâfililere göre ise abdest, sadece ön ve arkadan çıkan şeylerle bozulur. Bunların dışındaki yerlerden gelen sıvılar abdesti bozmaz. Dolayısıyla dış eti kanamasıyla abdest bozulmaz (*Mâverîdî, el-Hâvî'l-Kebîr, Dârur'l- Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1414 / 1994, I, 199-200*).

GÜNÜN DUASI

“...Allah'ım! Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Beni ve ailemi dünya ve ahirette her an sana ihlasla bağlı kıl. Ey yücelik ve ikram sahibi!...” (*Ebû Dâvûd, Vitir, 25*)

MÛTE ŞEHİDİ: CA'FER-İ TAYYÂR

Ca'fer b. Ebû Tâlib, Peygamberimizin (s.a.s) amcasının oğlu, Hz. Ali'nin ağabeyiydi. O, Hz. Peygamber'e ilk iman edenlerdendi. Hanımı Esmâ bint Umeys'le katıldığı ikinci Habeşistan hicretinde Müslümanlara başkanlık etmişti. Habeşistan'da yaklaşık on üç yıl kaldıktan sonra hicretin yedinci yılında Hayber'in fethini müteakiben Medine'ye geldi. Zaferin ardından Ca'fer'in gelişiyile çifte sevinç yaşayan Allah Resûlü, onu kucaklayıp alnından öptü.

Ahlak ve yaratılış bakımından Hz. Peygamber'e çok benzeyen Ca'fer b. Ebû Tâlib, hicretin sekizinci yılında Zeyd b. Hârise'nin şehâdetinin ardından kumandanlık ettiği Mûte Savaşı'nda şehit oldu. O, kahramanca çarpıştığı bu savaşta vücuduna onlarca kılıç darbesi almış ve iki kolunu kaybetmişti. Hz. Peygamber, Yüce Allah'ın Ca'fer'in kesilen iki kolu yerine iki kanat bahşettiğini ve onlarla cennette uçtugunu söylemiş, bu nedenle kendisine “zü'l-cenâhayn” (iki kanatlı) ve “tayyâr” (uçan) lakapları verilmiştir.

BİR SORU BİR CEVAP

Vitir Namazında Kunut Duâsını Okumayı Unutan Kimse Namazını Nasıl Tamamlar?

Vitir namazında kunut duasını okumak vaciptir. Bu itibarla kunut duasının terk veya tehirinden dolayı sehiv secdesi yapmak gerekir (*Haddâd, “el-Cevhera”, I, 226*).

Vitir namazını kılmakta olan bir kimse, kunut duasını okumadan rükûa varsa, dilerse kunut okumadan namazına devam eder, sonunda sehiv secdesi yapar; dilerse de rükûdan sonra kunut duasını okur ve sonunda sehiv secdesi yapar (*Kâsânî, Bedâiü's-Sanâi', I, 167; Fetâvây-ı Hindîyye, I, 128*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Benim yaratılışımı güzel kıldığın gibi ahlakımı da güzelleştir.” (İbn Hanbel, I, 403)

MEVLANA VE İNSAN SEVGİSİ

Mevlana bütün insanlara sevgi ve hoşgörü ile yaklaşmıştır.

Bir gönül eğitimcisi olarak Mevlana, hayatı boyunca insanlara hoşgörü, sevgiyi, gerçek aşkı, Hakk ve hakikat yolunda örnek şahsiyet olmayı, güzel ahlakı bizzat yaşayarak göstermiştir.

İnsanlara Hakk'ın varlığında yücelmeyi öğretmiş olan Mevlana'nın, bütün insanları kucaklayan şu sözleri evrensel niteliktedir:

“Gel, gel, ne olursan ol yine gel. İster kafır, ister mecusi, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...”

BİR SORU BİR CEVAP

Namazda Sesli Olarak Gülmenin Hükmü Nedir?

Namaz huşû ve Allah'ın huzurunda bulunma bilinci ile kılınmalıdır. Bununla birlikte insan namazda iken her nasılsa, sadece kendisinin duyacağı kadar gülerse namazı bozulur. Yakınında bulunanların işitebileceği kadar (kahkaha ile) gülerse hem namazı, hem abdesti bozulur (*Merğînânî, el-Hidâye, 15*). Peygamberimiz (s.a.s.), **“Sizden her kim namazda kahkaha ile gülerse abdest alarak namazını iade etsin”** (*Dârekutnî, Sünen, 116*) buyurmuşlardır.

GÜNÜN DUASI

“...Allah'ım, nefsimi takvasını ver, onu temizle, onu temizleyenlerin en hayırlısı sensin. Onun velisi (sahibi) ve mevlâsı (efendisi) sensin...” (Müslim, Zikir, 73)

İLAHİ ÇAĞRI EZAN

İslam'ın şiarlarından biri olan ezan, asırlardır müminlerin günde beş kez Rableri ile buluşmaya davet edildikleri ilahi bir çağrıdır.

Namaz vakti girdiğinde minarelerden yükselen ezan sesleri sayesinde ki kul, Rabbinin huzuruna varacak olmanın heyecanını hissederek tatlı bir telaş içerisine girer.

Müezzinin getirdiği her tekbirde, her şهادette Allah Teâlâ'nın ne kadar yüce ve eşsiz olduğunu tekrar hatırlar ve onunla birlikte kendi şahitliğini dile getirir.

Yine onun sayesinde namazın her türlü kötülük ve çirkinlikten kurtuluş olduğunun idrakine erer ve son olarak Allah'tan başka ilah olmadığını bir kez daha ikrar eder.

BİR SORU BİR CEVAP

Bir Camide Aynı Gün İki Defa Cuma Namazı Kılınabilir mi?

Asıl olan, cuma namazının bir camide bir defa kılınmasıdır. Dolayısıyla meşru bir mazeret veya zorunluluk yok iken aynı camide cuma namazının tekrarlanması uygun değildir. Ancak yer darlığı ve benzeri meşru bir mazeretin bulunması halinde başka bir imamla birlikte aynı camide ikinci defa cuma namazı kılınabilir (bkz. *Kâsânî, Bedâiü's-Sanâî*, I, 260; *İbn Kudâme, el-Muğnî*, II, 277-278; *İbn Nüceym, el-Bahrur-râik*, I, 367).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, cimrilikten sana sığınırım, korkaklıktan sana sığınırım, ömrün en rezil zamanına kalmaktan sana sığınırım.” (Buhârî, Deavât, 37)

NAMAZI ANLAMAK

Namaz dinin direğidir. Namaz, insanı kötülüklerden uzaklaştıran, onun güzel ahlak sahibi olmasını sağlayan ve Yüce Allah ile bağını sürekli canlı tutan bir ibadettir.

Namaz, ruhun gıdasıdır. Müslümanların bu günlük ibadetinin dini hayatlarında çok önemli bir yeri vardır. Müslüman'ın kesintisiz bir şekilde Rabbi ile bağlantısını sağlayan nimettir.

Namaz, müminin miracıdır. Allah'ın huzurunda duruştur. Mümin namaz sayesinde Yüce Allah'ın manevî huzuruna yükselir ve O'na yaklaşmış olur. Kur'an-ı Kerim'de: ***“Sana vahyedilen kitabı oku ve namaz kıl. Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülüklerden alıkoyar...”*** buyurulmaktadır. (Ankebût, 29/45)

Namaz, bir samimiyet eğitimidir. Namaz kılan insan samimiyeti ve içtenliği öğrenir. Namaz, manevî hayattan başka maddî hayata da canlılık verir. Namazı böyle anlamak ve algılamak gerekir ki ibadet amacına ulaşsın.

BİR SORU BİR CEVAP

Cemaatin Çoğalması İçin Cuma Namazı Geciktirilebilir mi?

Cuma namazının vakti, öğle namazının vaktidir (*Mevsîlî, el-İhtiyâr, I, 82*). Cuma namazı bu vakit içinde kılındığı takdirde geçerli olur. Namazların vaktin başlangıcında kılınması daha faziletli olmakla birlikte, daha çok cemaatin katılımını sağlamak amacıyla biraz geciktirilmesinde sakınca yoktur.

Buna göre, cemaatin durumu veya mesai saatleri dikkate alınarak cuma namazının, cemaatin en çok iştirak edebileceği saatte kıldırılması caizdir, hatta bunun daha uygun olacağı söylenebilir.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Kederden, üzüntüden, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve halkın galeyana gelerek taşkınlığından sana sığınırım.” (Nesâî, İstiâze, 25)

EHL-İ BEYT SEVGİSİ

Ehl-i beyt, Hz. Peygamber'in eşleri, çocukları ve torunlarıdır. Toplumumuzda Hz. Peygamber'in eşleri ile kızı Fatıma, damadı Hz. Ali ve torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ehl-i beyt olarak bilinir.

Hz. Peygamber bir hadisinde, ***“Sizi nimetleriyle donattığı için Allah'ı seviniz. Allah'ı sevmenizden dolayı beni seviniz. Benden dolayı da ehl-i beytimi seviniz”*** buyurmuştur. (Tirmizî, Menâkıb, 32)

Müslümanlar, Hz. Peygamber'i ve ehl-i beytini canlarından aziz bilir ve severler. Bu sevgi baştan sona tüm kültürel hayatımıza yön verir, sanat ve edebiyatımızı derinden etkiler. Müziğimizin başlıca temalarından birisi ehl-i beytin fazileti, güzellikleri ve yaşadıkları hatıralar ya da yaşadıkları olaylardır denilebilir.

Ehl-i beyt sevgisi halkımızın gönlündeki müstesna yerini hâlâ korumakta ve günden güne yayılmaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Seferî Olan Bir Kimse Mukim İmamın Arkasında Namazını Nasıl Kılar?

Seferî olan bir kimse mukim bir imama uyarsa namazını tam olarak kılar (Mevsîlî, “el-İhtiyâr”, I, 80). Zira Resûlullah (s.a.s.), ***“İmam kendisine uyulsun diye imam olmuştur.”*** (Buhârî, Salât, 18) buyurarak, cemaatin namazının imamın namazıyla aynı olması gerektiğini ifade etmiştir. Seferî olan kişi, vakit içinde mukim bir imama uyup namazını tamamlamadan selam verirse, kıldığı bu namaz geçerli olmaz. Bu durumda namazı bozulan kişi aynı namazı yeniden tek başına kılarken dört rekât olarak değil iki rekât olarak kılar.

GÜNÜN DUASI

“İçimden geçirdiğim ve sakındığım şeylerin kötülüğünden Allah'a ve O'nun kudretine sığınırım.” (Müslim, Selâm, 67)

EŞ OLARAK HZ. PEYGAMBER

İnsanlarla olan ilişkilerinde anlayışlı ve müsamahakâr davranan Hz. Peygamber (s.a.s.), eşlerine karşı da aynı yumuşaklıkla muamele etmiş, onları incitecek kaba söz ve davranışlardan uzak durmuştur. Nitekim bir defasında Hz. Âişe ile aralarında geçen şu olay, onun engin hoşgörüsünün bir göstergesidir:

Bir gün, Hz. Âişe, Resûl-i Ekrem'in diğer eşi Hz. Hafsa'nın ona yemek ikram etmek üzere bir tabak göndermesini kıskanmış ve yemeği getiren hizmetçinin eline vurarak gönderilen tabağın kırılmasına sebep olmuştu. Bu olay üzerine Sevgili Peygamberimiz, anlayışlı tavrından taviz vermeyerek kırılan tabağı ve yere dökülen yemeği toplamış, hiçbir kırıcı söz de söylememişti. Sadece orada bulunanlara **“Anneniz kıskandı.”** demekle yetinmiş ve Hz. Âişe'ye kırılan tabak yerine tabak, dökülen yemek yerine de yemek vermesi gerektiğini bildirmişti. (Bu-hârî, Nikâh, 108)

BİR SORU BİR CEVAP

Abdestli İken Az Da Olsa Uyumak Abdesti Bozar mı?

Yan üstü yatarak, bağdaş kurarak, dirseklere dayanarak, ayakları yan tarafa çıkarıp oturarak, namaz dışında secde haline geçerek uyumak veya oturup dayandığı şey alındığı takdirde düşecek derecede bir şeye yaslanarak uyumak abdesti bozar. Ancak, uyku ile uyanıklık arasındaki hal, oturağı tamamen yere yerleştirerek uyumak veya bir yere dayanmadan uyumak abdesti bozmaz (Mevsîlî, el-İhtiyar, I, 10).

GÜNÜN DUASI

“(Allah'ım) Zenginlikle imtihan edilmenin kötülüğünden sana sığınırım. Fakirlikle imtihan edilmenin kötülüğünden de sana sığınırım.” (Bu-hârî, Deavât, 39)

ALLAH KATINDAN BİR MUCİZE VE RAHMET: HZ. İSÂ

“Biz, onu insanlara bir mucize ve kendimizden bir rahmet kılacağız.” (Meryem, 19/21) Hz. İsâ, iffetiyle tanınan, bakire annesi Hz. Meryem’e verilen bu müjdeyle dünyaya geldi. Babasız doğmasına inanamamıştı kimse; halbuki onun durumu, Hz. Âdem’in durumuna benziyordu. Mucizevî doğumunun ardından beşikteyken konuşmaya, Allah’ın kulu ve elçisi olduğunu söylemeye başladı (Meryem, 19/30-33). Peygamberlik vazifesine başladığında ise Allah’ın izniyle, çamurdan yaptığı kuşları canlandırıyor, kör ve alacalı kimseleri iyileştiriyor, ölüleri diriltiyordu. Yahudilerden bütün bunlardan ibret alıp kendisine iman etmelerini istedi. Fakat kendisine “havarîler” diye bilinen az sayıda kişi inandı (Âl-i İmrân, 3/49-52). Yahudiler, kendisinden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı, kendisinden sonra gelecek Ahmed isimli peygamberin müjdecisi olan (Saff, 61/6) bu elçiye yalanlayıp öldürmeye kalkıştılar ve bunu başardıklarını sandılar. **“Halbuki onu ne öldürdüler ne de astılar fakat (öldürdükleri) onlara İsâ gibi gösterildi.”** (Nisâ, 4/157)

BİR SORU BİR CEVAP

Yıkanmadan Gömülen Cenazenin Çıkarılıp Yıkanması Gerekir mi?

Cenazenin yıkanması “farz-ı kifaye”dir (*Kâsânî, Bedâiu’s-Sanâî*, I, 300, 306 318; *Mevsîlî, el-İhtiyâr*, I, 91). Meşrû bir mazeret bulunmaksızın cenazenin yıkanmadan defnedilmesi durumunda o çevredeki cenazeden haberdar olan bütün Müslümanlar vebal altında kalmış olurlar. Bununla birlikte her nasılsa yıkanmadan defnedilen cenaze eğer üzerine toprak atılmamışsa çıkartılıp yıkanır. Toprak örtülmüşse, yıkamak maksadıyla mezardan çıkarılmaz (*İbn-i Âbidîn, Reddû’l-Muhtâr*, II, 207).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Yaptığım işlerin kötülüğünden de henüz yapmadığım işlerin kötülüğünden de sana sığınırım!” (Müslim, Zikir, 65)

MEVLANA'DA HOŞGÖRÜ

Hoşgörü, hoş görmek demektir; hataları bağışlamak, ayıpları ve kusurları örtmek, görmezlikten gelmektir. Esasında tüm mahlûkata sevgi ve şefkat nazarından bakmak, merhametle muamele etmektir hoşgörü.

İslam medeniyetinde sahip oldukları engin sevgi ve merhamet ile adeta bir hoşgörü timsali sayılan şahsiyetler bulunmaktadır. Bunlardan biri olan ve sahip olduğu ilahî aşkı tüm mahlûkata yansıtan Mevlana, sevgi ve hoşgörü konusunda sergilenmesi gereken cömert tavrı şu sözleriyle dile getirmektedir: *“Şefkat ve merhamette güneş gibi ol, başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol, cömertlikte ve yardım etmede akarsu gibi ol, hiddet ve asabiyette ölü gibi ol, tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol, ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.”*

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazı Kılmakla Kimler Yükümlüdür?

Cuma namazı, akıllı, ergenlik çağına erişmiş, sağlıklı, hür ve mukim (misafir olmayan) erkeklere farzdır. Kadınlar, hürriyeti kısıtlı olanlar, yolcular ve cemaate gelemeyecek kadar mazereti olanlar cuma namazı kılmakla yükümlü değildirler. Ancak kılmaları halinde bu namazları geçerli olup ayrıca öğle namazı kılmaları gerekmez.

Hız. Peygamber, *“Cemaatle cuma namazı kılmak, her Müslüman'a farzdır. Ancak, köle, kadın, çocuk ve hastaya farz değildir.”* buyurmuştur (Ebû Dâvûd, Salât, 216; İbn Ebû Şeybe, 4/65; Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, III/246).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat. Ölmek benim için hayırlı olduğunda da benim canımı al!” (Buhârî, Merdâ, 19)

HACI BAYRÂM-I VELÎ'DE İNSAN SEVGİSİ

Hacı Bayrâm-ı Velî dinî ilimlerde derin bilgi sahibiydi. An-kara'da Kara Medrese'de yıllarca hocalık yaptı. Çevresinde-kilere şefkat ve merhametle davranırdı. Fakir ve düşkünleri desteklerdi. Kalbi sevgi doluydu. Hocalığı bıraktıktan sonra, Kayseri'ye mutasavvıf Hamiduddin'in yanına ruh ve gönül dünyasını zenginleştirmek için gitmiş, orada 10 yıl çaba har-camıştır.

Birikimiyle düşünceler üretmiş, geliştirmiştir. Sevgi üze-rinde çok durmuştur. Mâide, 5/54. ayette: **“Allah onları onlar da Allah'ı severler.”** kavli gereğince müslümanların kardeş olduğunu, birbirlerini samimiyetle sevmeleri gerek-tiğini özümsemiş, çevresindeki müritlerine ve düşkünlere çok değer vermiştir.

Tasavvuf faaliyeti kendisinden sonra “Bayramiyye” tarikatı adıyla anılmıştır.

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazının Hükümü Nedir?

Cuma namazı farz-ı ayındır. Farz oluşu Kur'an-ı Kerim, Sünnet ve icma ile sabittir. Yüce Allah, **“Ey inananlar! cuma günü namaz için çağrı yapıl-dığında, alışverişi bırakıp hemen Al-lah'ı anmaya koşun...”** (Cum'a, 62/9-10) buyurmaktadır. Hz. Pey-gamber de, **“Cuma namazına git-mek, ergenlik çağına ulaşmış her Müslüman erkeğe farzdır.”** (Ebû Dâvûd, Salât, 216; Beyhakî, es-Süne-nü'l-Kübrâ, III/246) buyurmuştur. Cuma namazı, Hz. Peygamber döne-minden günümüze kadar kılınagel-miş ve bunun farz olduğu konusunda herhangi bir farklı görüş ortaya çık-mamıştır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Gazabından rızana, cezandan affına sığınırım. Senden sana sığınırım. Sana tüm övgüleri saysam yine de bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin. (Müslim, Salât, 222)

ECEL NEDİR?

Ecel, Allah tarafından her canlı için önceden takdir edilen hayat süresi ve bu sürenin sonu olan ölüm vakti anlamına gelir.

Ehl-i sünnet alimlerine göre canlıların her birinin yaşayacağı ecel tek olup kesinlikle değişmez. Hiçbir canlı kendisi için takdir edilen zamandan önce hayat bulamayacağı gibi hakkında takdir edilen ölüm vakti gelmeden de ölmez.

Tabii yolla da olsa, kaza ve katil yoluyla da olsa herkes kendi eceliyle ölür. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın izni olmadıkça hiçbir nefsin ölmeyeceği, ölümün vakti tayin edilmiş bir yazıya göre vuku bulduğu, eceli gelen hiçbir nefsin yaşatılmayacağı bildirilmiştir. (*Âl-i İmrân*, 3/145; *Münâfıkûn*, 63/11)

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazının Sahih Olması İçin Şehirde Kılınması Şart mıdır?

İslam bilginleri cuma kılınacak yerin şehir veya şehir hükmünde bir yerleşim birimi olmasını şart koşmuşlardır. Kaynaklarda geçen bu şehir/mısır ifadesinin günümüzde, büyük veya küçük yerleşim birimi olarak anlaşılması gerekir. Zira Hz. Peygamber, ilk cuma namazını, Mekke'den Medine'ye hicreti esnasında Sâlim b. Avf oğullarının ikamet ettiği Rânûnâ adı verilen bir vadide kıldırmıştır (*Muhammed Afif ez-Za'bî, Muhtasarı Sîreti İbn Hişâm*, 102). Buna göre, farzı eda edecek sayıda cemaatin bulunduğu köy, belde, şehir gibi büyük veya küçük tüm yerleşim birimlerinde kılınan cuma namazı sahihtir.

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten sana sığınırım. Haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan da sana sığınırım." (Ebû Dâvûd, Vitir, 32)

KUR'AN AHLAKIYLA AHLAKLANMAK

Ahlak, insanın ruhunda yerleşen meleke ve alışkanlıklardır. Bu meleke ve alışkanlıklar kendi isteğimizle fiil ve davranışlarımızı meydana getirir. Organlarımızın hareketleri ruhumuza bağlıdır. Ruhumuza güzel huylar, iyi alışkanlıklar yerleşirse organlarımızın fiil ve davranışları iyi olur. Ruhumuza kötü huy ve fena alışkanlıklar yerleşirse organlarımızın fiil ve davranışları kötü olur.

Söz ve davranışlarımızın iyi, ahlakımızın güzel olabilmesi için ruhumuz kötü huylardan temizlenmelidir. İslam, güzel ahlak olduğuna göre, Müslüman da güzel ahlak sahibi olmalıdır. İmanın meyvesi güzel ahlaktır. İyi ve güzel ahlak sahibi olmayan kimse meyvesiz ağaç gibidir.

Müslüman, Allah'ın ve Peygamber'in sevgisini iyi davranışları ve güzel ahlakı sayesinde kazanır.

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazı En Az Kaç Kişile Kılınabilir?

Cuma namazının kılınabilmesi için, İmam Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre, imamın dışında en az üç, Ebû Yusuf'a göre ise iki kişinin bulunması gerekir (*İbnü'l-Hümâm, "Fethu'l-Kadîr", II/31*).

Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre, en az kırk kişi bulunmalıdır (*Nevevî, el-Mecmû', IV, 353; İbn Kudâme, Muğnî, II, 171, 217*).

Malikî mezhebine göre ise on iki kişinin bulunması şarttır (*Huraşî, "Şerhu Muhtasari Halîl", II, 76-77*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Nimetlerinin yok olmasından, sağlığımın bozulmasından, ansızın gelecek cezandan ve öfkene sebep olan her şeyden sana sığınırım." (Müslim, Rikâk, 96)

MİNYATÜR SANATI

Minyatür, boyamak anlamındaki Latince “miniare” kelimesinden gelir. Eski kitaplar “minium” yani kırmızı sülyenle boyandığı için, bu resimler de minyatür adı ile bilinir. Minium çok pahalı bir boyadır. Bu nedenle kitap ve süslemelerde maliyet yüksek olmasın diye resimlerin ebadı küçük tutulmuştur. Ancak günümüzde minyatür kelimesi küçük ölçekli resimleri ifade etmekte kullanılan bir tabirdir. Minyatürün amacı, bir el yazmasında anlatılan konunun tüm detaylarıyla resme taşınmasıdır. Tarihi belge niteliğinde olan minyatürler yardımıyla, geçmişteki olaylar, eşyalar, yapılar vb. hakkında bilgi edinmek mümkündür.

Minyatür sanatında perspektif yoktur. Figürler birbirini kapatmaz. Kişiler önemleri doğrultusunda çizilir. Örneğin bir padişah, diğer insan figürlerine oranla daha büyüktür. Geride kalan kişiler, yapılar ya da doğa elemanları yukarı doğru çizilmek suretiyle ön ve arka planlar oluşturulur. Bu da minyatüre bakan kişide gerçekte olmadığı halde bir perspektif algısının oluşmasını sağlar.

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazında İç Ezanı Okumanın Hükmü Nedir?

Cuma günü öğle vaktini bildiren ezan, Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde cami içinde hatib minbere çıktıktan sonra okunmaktaydı. Bu sebeple cuma günü hutbeden önce okunan iç ezanın, hatibin huzurunda olması hutbenin sünnetlerindendir.

Hz. Osman döneminde şehrin genişlemesi ve iç ezanın her tarafta duyulmaması üzerine, namaz vaktinin girdiğinin bildirilmesi maksadı ile dışarıda ezan okutulmaya başlandı. Hz. Peygamber’in uygulaması olan iç ezanı okunmaya da devam edildi (*Kâsânî, Bedâiu’s-Sanâî*, I, 152).

GÜNÜN DUASI

“Her tür şeytandan, haşereden, kem nazardan Allah’ın tam kelimelerine (sonsuz iradesine ve hükmüne) sığınırım.” (Buhârî, Ehâdisü’l-enbiyâ, 10)

CENNETE GİRMEKTEN ALIKOYAN DAVRANIŞ: KİBİR

İnsanın kendi nefisini yücelterek diğer insanları küçük görmesi, onlara karşı aşağılayıcı tavırlar sergilemesi anlamına gelen kibir duygusu, cahiliye döneminde inanç ve ahlak boyutuyla topluma hâkim durumdaydı. İslam'la birlikte bu tür davranışlar sergilemek yasaklanmış, Peygamberimiz de mütevazı hal ve hareketleriyle insanlara örnek olmuştur. Ashabını bu tür duygulardan arındırmaya çalışan Hz. Peygamber, bir gün, **“Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez.”** buyurmuş, bu sözü işiten bir adam da kendisindeki bazı duyguların kibir olup olmadığını merak ederek ona şöyle demişti: “Ama (her) insan elbisesinin, ayakkabılarının güzel olmasından hoşlanır.” Bunun üzerine Allah Resûlü, kişinin diğer insanları küçük görüp kibirlenmesine sebep olmadıkça bu tür duyguların bir sakıncasının bulunmadığına işaret ederek kibri şöyle tanımlamıştı: **“Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise, hakikati inkâr etmek ve insanları küçümsemektir.”** (Müslim, İmân, 147)

BİR SORU BİR CEVAP

Cuma Namazında Hutbeye Yetişemeyen Kimsenin Namazı Geçerli midir?

Cuma namazında hutbe, namazın sahih olmasının şartlarından biridir. Hutbe okunmadan kılınan bir cuma namazı sahih değildir. Bu nedenle hutbe okunurken en az bir erkeğin hazır bulunması gerekir. Ancak cuma kılabilmek için hutbeye yetişmek ve dinlemek şart değildir. Buna göre, mazeretine binaen okunan hutbeye yetişemeyen veya hutbeyi duymayan kişinin kıldığı cuma namazı sahih olur. Hutbeyi dinlemeye yetişemeyen kimse, cuma namazının ikinci rekâtına bile yetişse, imam selam verdikten sonra ayağa kalkıp bir rekât daha kılarak cuma namazını tamamlar (İbnü'l-Hümâm, Fethu'l-Kadir, II, 65-66).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ın gazabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve (onların) bana uğramalarından, Allah'ın tam kelimelerine sığınırım.” (Ebû Dâvûd, Tıb, 19)

TEVHİD İNANCI

Hak dinin temelini oluşturan tevhid inancı; Allah'ın varlığını, birliğini, eşi ve benzeri bulunmadığını bilmek, O'na inanmak, ulûhiyetini tasdik etmek, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde hiçbir varlığı O'na ortak koşmaktır.

Yüce Allah'ın, **“Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin...”** (Enbiyâ, 21/25) emrinin gereğini yerine getirmektir.

Tevhid inancı; başta namaz, oruç, zekât ve hac olmak üzere hayatın bütününe yönelik ibadetlerle pratiğe aktarılır. Böylece inancını ibadet ve kullukla salih amele ve güzel ahlaka dönüştüren mümin; şehvetin, şöhretin ve servetin esiri olmaktan kurtularak, yalnızca Allah'a kul olmanın huzur ve mutluluğuna erişir.

BİR SORU BİR CEVAP

Hutbede Yapılan Duâya “Âmin” Denilebilir mi?

Hatibin dikkatle dinlenmesini, hatibin minbere çıkışından namaz bitinceye kadar, geçen süreyi bir bütün olarak değerlendiren Hanefî alimleri, namazda yasak olan her şeyin hutbede de yasak olduğu kuralını esas alarak; cemaatin konuşmayıp susması, selam alıp vermemesi, nafle namaz kılmaması gerektiğini, ancak hutbede dua edilirse âmin demenin veya Hz. Peygamber (s.a.s.)'in ismi zikredilirse salât ü selam okumanın caiz olduğunu söylemektedirler. Fakat yanındakileri rahatsız edecek şekilde yüksek sesle âmin demek doğru değildir (*Alâüddîn Âbidîn*, “*el-Hediyyetü'l-Alâiyye*”, 153-156).

GÜNÜN DUASI “Allah'ım! Sen affedicisin, Kerîm'sin, affi seversin, beni affet.” (Tirmizî, Deavât, 84)

KULLUK BİLİNCİ

İnsanın yaratılış amacı sadece Allah'a kulluktur. (*Zâriyât*, 51/756) Allah'a kul olmak, O'nun çağrısına samimiyetle karşılık vererek, yasaklarından kaçınmak ve emirlerini yerine getirmekle mümkün olur.

Allah'a kulluğun başı ihlas ve samimiyettir. (*A'râf*, 7/29) Kullukta esas olan ise sürekliliktir. (*Mü'minûn*, 23/9) Bu konuda Rabbimiz şöyle buyurur: **“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”** (*Hicr*, 15/99) Kulluğun zirvesi, kişinin Allah'ı görüyormuşçasına ibadet etmesi (*Müslim*, *Îmân*, 1, 5) ve bütün varlığıyla O'na yönelmesidir. (*Müz-zemmil*, 73/8) Buna ihsan makamında kulluk denir.

Kulluk bilinci sorumluluk bilinci ile gelişir. Her şeyi bilen ve gören bir Allah inancı, kulluğun olgunlaşmasına vesile olur.

BİR SORU BİR CEVAP

Hutbede Türkçe Duâ Edilebilir mi?

Duânın belli bir dilde yapılması şart değildir. Çünkü dua kulun, Yaradanına yönelmesi, O'na yalvarması ve O'ndan istemesidir. Dolayısıyla kişinin ne istediğini bilecek şekilde kendi diliyle dua etmesinde hiçbir sakınca yoktur.

Ancak Kur'an-ı Kerim'de yer alan veya Hz. Peygamber'den gelen duaların mümkün olduğunca kendi aslı şekilleriyle yapılması daha uygundur. Bu itibarla hutbe dualarının da aslı biçimleriyle yapılmasına gayret edilmelidir. Bununla birlikte ikinci hutbenin sonunda, cemaatin anlayabileceği bir başka dilde dua yapılmasının önünde de bir engel bulunmamaktadır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmekte bize yardım et.”
(İbn Hanbel, II, 299)

DİLİN AFETİ GIYBET

Dinimizin şiddetle yasakladığı günahlardan birisi gıybettir. Efendimizin tanımlamasıyla gıybet, **“kişinin kardeşinin arkasından hoşlanmayacağı şekilde konuşmasıdır.”** (Ebû Dâvûd, Edeb, 35) Arkadan konuşulan kudsurlar o kişide var olsa bile, arkadan konuşmak gıybettir ve kişiyi vebal altına sokar.

Kur'an-ı Kerim'de gıybet, **“ölü kardeşinin etini yemek”** (Hucurât, 49/12) gibi değerlendirilmiştir. Çünkü gıybeti yapılan kişi, o esnada kendini savunamayacağı için ölü gibidir. Gıybet eden kişi ise kardeşini başkaları gözünde küçük düşürdüğünden yaptığı iş onun etini yemek kadar iğrençtir. Peygamberimiz, arkasından konuşarak başkasının haysiyetini zedeleyen insanların, cehennemde kendi turnaklarıyla yüzlerini parçalayarak ceza göreceklerini bildirmiştir (Ebû Dâvûd, Edeb, 35).

İnsanı böyle büyük vebal altına sokan bu günahıktan kaçınabilmek için, mümin kardeşimizle yaşadığımız sorunu kendisiyle yüzyüze konuşarak halletmeyi denemeliyiz. Eğer bunu başaramıyorsa, bilgi ve tecrübe sahibi ve bizden duyduklarını başkalarına iletmeyeceğinden emin olduğumuz belirli bir kişiye anlatarak kendisinden tavsiye almalıyız. **“Ameller niyetlere göredir.”** (Buhârî, İmân, 41) hadisi gereğince, çözüm maksadıyla belirli bir kişiyle konuşmak, gıybet sayılmamaktadır.

BİR SORU BİR CEVAP

Seferiliğin Başlangıcı Nasıl Belirlenir?

Dinen sefer sayılacak mesafedeki bir yere gitmek üzere yola çıkan kişi, bulunduğu şehrin belediye sınırlarından çıkınca misafir hükmünde kabul edilir. Bu kimse yolculuk hükmü ve ruhsatlarından yararlanmaya başlar (Merğînânî, el-Hidâye, I, 81). Buna göre, yolculuğa çıkıp belediye sınırlarını geçen kimse dört rekâtlı farz namazları iki rekât olarak kılar.

Günümüzde şehirler büyümüş, İstanbul örneğinde olduğu gibi, iki ucu arasındaki mesafe neredeyse sefer mesafesi olacak kadar genişlemiştir. Günümüzde, bu gibi kentlerde seferiliğin, otogardan veya istasyondan ya da bulunduğu semtin sınırlarından başlayacağı yönünde görüşler vardır.

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım! Günahımı, bilgisizliğimi(n sonucu olarak yaptıklarımı), haddimi aşarak işlediklerimi ve benden daha iyi bildiğin bütün kusurlarımı bağışla!” (Müslim, Zikir, 70)

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Allah Resûlü, toplumsal hayatı gemi ile yapılan bir yolculuğa benzettiği şu veciz hadisinde, sosyal sorumluluk ve duyarlılık açısından günümüze önemli mesajlar vermektedir: **“Allah’ın koyduğu sınırlara riayet edenlerle onları ihlal edenler, bir gemiye yerleşmek üzere kura çeken topluluğa benzerler. Onlardan bir kısmı geminin üst katına, bir kısmı da alt katına yerleşir. Alt kattakiler su almak istediklerinde üst kattakilerin yanından geçerler ve yukarıdakiler de bu durumdan rahatsız olurlar. Bunun üzerine alt katta oturanlar: “Hissemize düşen yerden bir delik açsak, üst katta oturanlara eziyet vermemiş oluruz” derler. Bu durumda üst katta oturanlar, bu isteklerini yerine getirmek için alt kattakileri kendi haline bırakırlarsa, hepsi birlikte batır, helak olurlar. Eğer onların elerinden tutarlarsa, hem kendileri kurtulur hem de onları kurtarmış olurlar.”** (Buhârî, Şirket, 6)

BİR SORU BİR CEVAP

Gayrimüslim Bir Kimse Müslüman Mezarlığına ve Müslüman Bir Kimse Gayrimüslim Mezarlığına Defnedilebilir mi?

Ölen bir kimsenin, kendi dininden olan kimselerin mezarlığına gömülmesi genel bir uygulamadır.

Müslümanlar arasında yaşayan bir gayrimüslimin ölümü halinde kendi din mensuplarının gömüldüğü bir mezarlığı yoksa ve başka yere nakli de mümkün değilse, bu gayrimüslimin cenazesi Müslüman mezarlığının uygun bir yerine defnedilebilir.

Tıpkı bunun gibi, bir Müslüman da gayrimüslim bir toplum içinde ölür ve defnedilecek bir Müslüman mezarlığı ya da uygun bir yer bulunamazsa, cenazesi gayrimüslim mezarlığının bir köşesine defnedilebilir (el-Fetâvâ el-Hindiyye, I, 159).

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Ciddi ve şaka yollu yaptıklarımı, yanlışlıkla ve bilerek işlediğim günahlarımı affeyle! Bütün bu kusurların bende bulunduğunu itiraf ederim.” (Müslim, Zikir, 70)

İLMİ İRFANA DÖNÜŞTÜRMEK

İlim bilmek ise irfan bunun hayata geçmesi; ilim ışıksa irfan o ışıkla akıl ve kalbin aydınlanmasıdır. Hz. Peygamber'in Allah'a sığındığı faydasız ilim (*Tirmizî, Deavât, 68*) irfana dönüşmemiş ilimdir. Kur'an-ı Kerim'de, Allah'a karşı ancak, kulları içinde ilim sahibi olanların derin saygı duyacağını belirten ayet (*Fâtır, 35/28*) ilmini irfana dönüştürenlere işaret etmektedir.

İrfan yahut marifet başta insanın kendi özü olmak üzere her şeyde Yüce Yaratıcı'nın özelliklerini görmek, yaratıklardaki işaretlerden Yaratıcı'yı tanımak, tüm varlığa bu gözle bakabilmeyi içselleştirmek ve tüm bilgileri bu amaçla kullanmak demektir. Ne mutlu, Hakk'ı bulan, her şeyde Hakk'ı gören ve Hakk'a uygun yaşayan kutlu insanlara!

BİR SORU BİR CEVAP

Namaza Niyette; Vaktin, Kılınan Namazın Farz ya da Sünnet Olduğunun Belirtilmesi Zorunlu mudur?

Namazın şartlarından biri olan niyet, kalbe ait bir iş olup, kişinin bir şeye karar vermesi, hangi işi ne maksatla yaptığını bilmesidir. Kalbe ilaveten, niyetin dille de söylenmesi, kalbi meşgul etmeyecekse daha faziletlidir. Kişinin, farz ve vacip namazlarda, hangi namazı kıldığını bilmesi ve tayin etmesi gerekir. Sünnetlerde ise kıldığı namazın hangi vaktin sünneti olduğunu belirlemesi şart değildir (*Merâkî'l-felâh, 81*).

GÜNÜN DUASI

“Allah'ım, beni bağışla, bana merhamet eyle, beni dosdoğru yola ilet, bana sıhhat ver ve beni rızıklandır!” (Müslim, Zikir, 35)

MANEVİYATIMIZI DİRİ TUTALIM

“İman edenlerin Allah’ı anma ve nazil olan ilahî hakikatler sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı henüz gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimseledir.” (Hadîd, 57/16)

Bugün müminler olarak bizler, ne yazık ki ayette bahsedilen bir kalp katılığıını yaşıyoruz. Ancak ümitsizliğe kapılmamıza gerek yoktur. Çünkü devamında gelen ayet, bu konuda ilahî desteğin her zaman müminlerin yanında olduğuna işaret eder. Yeter ki, bu konuda bizler, gerekli şartları yerine getirelim; yani günahlarla mücadele edelim, ilahî buyrukları bütün samimiyetimizle yerine getirmeye çalışalım.

BİR SORU BİR CEVAP

Sabah Namazı İmsak İle Birlikte Kılınabilir mi?

İmsak vakti ile sabah namazının vakti girdiğine göre bu vakitte sabah namazı kılınabilir. Sabah namazının vakti, güneşin doğmasına kadar devam eder. Zira Cebraîl’in Hz. Peygamber’e (s.a.s.) imamlık ettiğine ilişkin hadise göre Cebraîl sabah namazını birinci günde tan yerinin ağarmasıyla, ikinci günde de ortalık tamamen ağarıp güneş doğmak üzereyken kıldırması ve **“Bu iki vaktin arası, senin ve senin ümmetin için sabah namazının vaktidir.”** (Nesâî, Mevâkîf, 10, 2; Muvatta’, Vükûf, 3) demıştır.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Kullarımı mahşerde topladığın veya mahşerde kaldırdığın gün beni azabından koru.” (Tirmizî, Deavât, 18)

SÖZÜNE SADIK KALIRSA KURTULUŞA ERMİŞTİR...

Bir gün, Hz. Peygamber'in yanına bir bedevi gelir ve "Bana, öyle bir amel göster ki ben onu yaptığım zaman cennete girebileyim." der. Allah Resûlü (s.a.s.), **"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayarak yalnız Allah'a ibadet edersin, farz olan namazı dosdoğru kıalarsın, farz olan zekâtı verirsin ve Ramazan orucunu tutarsın."** buyurur. Bedevi samimiyetle, "Nefsim elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki ben senden işittiğim bu ibadetlerden başka ne fazladan ibadet yaparım, ne de eksik bırakırım." der ve arkasını dönüp gider. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.), **"Kim, cennet ehlin-den bir kimse görmek isterse işte şu zata baksın!"** buyurur. (Buhârî, Zekât, 1) Bir başka rivayette ise Allah Resûlü (s.a.s.) adam gittikten sonra, **"Sözüne sadık kalırsa kurtuluşa ermiştir."** der. (Nesâî, Sıyâm, 1)

BİR SORU BİR CEVAP

İmama Uyan Biri Fâtiha Okuyabilir mi?

Hanefî mezhebine göre cemaatle namaz kılarken, imama uyan kimse Fâtiha'yı ve ardından okunan ayet veya sûreyi imam ile birlikte okumaz. İmama uyan cemaatten, namazda Kur'an okuma yükümlülüğü tamamen düşer (*Mevsili, el-İhtiyâr, I, 50*). Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise okuma yükümlülüğü tamamen düşmez. İmama uyan kişi, imamın sessiz okuduğu namazlarda, namaz başından itibaren Fâtiha ve sûreyi okur. Sesli okunan namazlarda ise imamın Fâtiha'yı bitirip kısa ara vermesi esnasında sadece Fâtiha'yı okur. (*Hatib Şirbînî, "Muğni'l-Muhtâc", I, 160-161*).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Senin iznin ve yardımınla sabahladık ve akşamladık. Yine senin iznin ve yardımınla yaşar ve ölürüz. Sonunda dönüş yalnız sanadır." (Ebû Dâvûd, Edeb, 110)

TEVÂZU

Türkçe’de, alçak gönüllülük, kibir ve gösteriştan uzak olma anlamlarına gelen tevâzu, bir Müslümanın sahip olması gereken güzel hasletlerden birisidir. Kur’an-ı Kerim’in birçok ayetinde, Cenâb-ı Hakk’ın, böbürlenip büyüklük taslayanları sevmediği (*Nisâ*, 4/36; *Nahl*, 16/23; *Lokman*, 31/18) belirtilmiştir. Bizim için en güzel örnek olan sevgili Peygamberimiz de ömrü boyunca sade ve gösteriştan uzak bir hayat sürmüştür. Daha iyi imkanlara sahip bulunduğu Medine döneminde bile bu mütevâzı yaşantısında bir değışiklik olmamıştır. Onun günlük yaşantısını merak edenlere Hz. Âişe’nin verdiği cevap şudur: “O da diğeri insanlar gibi bir insandı. Sizden birinizin ailesi için yaptığı şeyleri o da yapar, ayakkabısını tamir eder, elbisesini diker, koyununu sağlar, kendi işini görürdü.” (*İbn Hibbân*, *Sahîh*, 12/488)

BİR SORU BİR CEVAP

Namazlarda Sübhâneke’de “Ve Celle Senâük” Kısmı Niçin Okunmaz?

Namazda okunan “sübhâneke” ile ilgili sahih hadislerde “ve celle senâuke” lafzı yer almamaktadır (*Ebû Dâvûd*, *Salât*, 122). Bundan dolayı namazlarda bu cümle okunmaz (*Merğînânî*, “*el-Hidâye*”, I, 48). Cenaze namazı ise ölüye dua olduğu için, başka duaların da yapılması mümkün olduğu gibi, “sübhâneke...” zikrine “Allah’ım senin şanın yücedir” anlamındaki “celle senâuke” ifadesi de eklenebilir (*Tahtâvî*, *Hâşiye*, I, 385; *Mehmet Zihnî*, “*Nimet-i İslam*”, 427). Zira namaz dışında yapılan bazı zikir ve dualarda da bu ifade rivayet edilmektedir.

GÜNÜN DUASI

“Allah’ım! Cehenneme götüren fitneden, Cehennemin azabından zenginliğin ve fakirliğin şerrinden sana sığınırım.” (*Ebu Dâvûd*, *Vitir*, 32)

KUR'ANA GÖRE ŞEYTAN

Kur'an-ı Kerim, şeytanın bizi fakirlikle korkutarak kötülüğü emredeceğini bildirmektedir. (*Bakara*, 2/268) İnsanları birbirine düşürmek için içki, kumar ve kötülüğü vasıta olarak kullanan şeytanın, (*Mâide*, 5/91) bu konuda her türlü yola başvuracağını, insanlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağını ve bu sayede insanların birçoğunu Allah'a şükretmekten alıkoyacağını yine Kur'an bize bildirir. (*Araf*, 7/17)

Şeytan, insan neslini saptırmak (*Kasas*, 28/15), şüpheye düşürmek (*Sebe'*, 34/20), onlara kötü işleri güzel göstermek (*Ankebût*, 29/38), içki, kumar ve fuhuş gibi eylemleri sevdirmek (*Mâide*, 5/91-92) ve vesvese vermek (*Nâs*, 114/4-5) gibi yollara başvurur. Ancak, Kur'an'a göre şeytanın gücü, sadece onu dost edinenlere ve Allah'a şirk koşanlara yetmektedir (*Nahl*, 16/100).

BİR SORU BİR CEVAP

Kadın Kadına İmamlık Yapabilir mi?

Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre bir kadının, kadınlara imamlık yapmasında hiçbir sakınca yoktur. Hanefî mezhebine göre kadının, kadınlara imamlık yapması caiz olmakla birlikte, mekruhtur; Mâlikîlere göre ise caiz değildir. Kadının kadınlara imam olarak namaz kıldırması halinde cemaatten öne geçmeyip, diğer kadınların hizasında/arasında durması gerekir (*İbn Âbidîn*, *Reddû'l-Muhtâr*, I, 380, 388; *Abdurrahman el-Cezîrî*, *Kitâbü'l-Fıkh ale'l-Mezâhibi'l-Erbea*, I, 409).

GÜNÜN DUASI

"Allah'ım! Açlıktan sana sığınırım. Çünkü açlık, ne kötü bir arkadaştır. Hainlikten de sana sığınırım. Çünkü hainlik, ne kötü bir sırdaştır." (Ebû Dâvûd, Vitir, 32)